

Vol. XLVII.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST.

PAPANCASŪDANI

OR

THE COMMENTARY ON THE

MAJJHIMA NIKĀYA.

PART III

පප්‍රකූලසූදනී
නාම

මජ්ඣිමනිකායටයකථා

තතියො භාගො.

විමලධම්ම හේවාචිකාරණ මහාසයෙන

සිරිනාථ කුමාරදාස මුතසීහ මහාසයෙන වානි

ද්විතී සොගතෙනි

තිපිටකමුද්‍රණයෙ මුද්‍රපිතා.

මිල රු. 100/-

බු: ව: 2491

ක්‍රි: ව: 1947

(හිපිටක මුද්‍රණාගාරය සතුව තිබෙන ප්‍රියතිමි. පොතක.)

හදුනතාවරිය බුද්ධිකෝසම හා පෙරවරවිරිනා

පපඤ්චසුද්ධි

නාම

මජ්ඣිමනිකායවට්ඨකථා.

තනියෝ හාගො.

දිවයිනපොත

විජ්‍යාලබ්‍හාර පරිච්ඡේදාධිපතිනා

තිපිටක වාචිස්සර වරියෝපජ්ඣායෙන

ධම්මකිත්තිසාරී ධම්මානන්දාභිධානෙන පටිථාන

සංග්‍රහායකවෙරෙන

සංකොඛිතා

විජ්‍යාලබ්‍හාර පරිච්ඡේදාධිපතිනා

තිපිටක වාචිස්සර වරියෝපජ්ඣායෙන

ධම්මකිත්තිසාරී පඤ්ඤාසාරාභිධානෙන පටිථාන

සංග්‍රහායකවෙරෙන

පරිසංකිතා

සසිමන් හෙවාවිතාරණ මහාසංඝාණන්දියා

විමලධම්ම හෙවාවිතාරණ මහාසංගෙන, සිද්ධිනාඨ කුමාරදාස මුනසිහ

මහාසංගෙනවාහි දව්ති සංඝායනෙහි

තිපිටක මුද්‍රණාගාරය මුද්‍රණිතා.

මු: ව: 2491.

කි: ව: 1947,

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 1947
දෙවන මුද්‍රණය - 1986
තෙවන මුද්‍රණය - 2000

Vol. XLVII.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST.

BHADANTĀCHARIYA BUDDHAGHOṢA MAHĀ THERA'S

PAPANCA SŪDANĪ

OR

MAJJHIMA NIKĀYATTHAKATHA

PART III.

REVISED AND RE-EDITED BY

**VEN. DHAMMAKITTISSIRI PANNĀSĀRA
NĀYAKA THERA.**

Principal, Vidyālankāra Pirivena, Kelaniya

PUBLISHED BY THE TRUSTEES:

WIMALADHAMMA HEWAVITARNE ESQ.,

AND

SIRINATHA KUMARADASA MOONESINGHE ESQ.,

THE TRIPITAKA PUBLICATION PRESS,

MALIGAKANDA.

COLOMBO, (CEYLON)

B. E. 2491

C. E. 1947

සුචි පනත

CONTENTS.

සුභාසඛයා.

පිටිපිටිය.

	සුභාසඛයා	පිටිපිටිය
1. කැරැක	සුභාසඛයා	1.
2. අවිකතාගර	"	8.
3. සෙව	"	10.
4. පොතලිය	"	23.
5. ජිවක	"	30.
6. උපාලි	"	35.
7. කුනකුරවතිය	"	69.
8. අභයරජකුමාර	"	74.
9. බහුවේදනිය	"	78.
10. අපරණක	"	79.

නිවසිතො පරිමා වගන්තිය.

	සුභාසඛයා	පිටිපිටිය
1. අමලලවිකරුලොවාද	සුභාසඛයා	85.
2. මහාරුහලොවාද	"	89.
3. මාලුක	"	97.
4. මහාමාලුක	"	98.
5. හදුලි	"	101.
6. ලවුකිකොපම	"	112.
7. වාහුම	"	118.
8. නලකපාන	"	122.
9. ගොලියානි	"	125.
10. කිවාගිරි	"	127.

නිවසිතො ප්‍රතිශෝ වගන්තිය.

	සුභාසඛයා	පිටිපිටිය
1. කෙවිජ්ජවත්	සුභාසඛයා	133.
2. අග්නිවත්	"	134.
3. මහාවත්	"	136.
4. දිසනව	"	138.

5.	මාගැනික	"	"	144.
6.	සඤ්ඤා	"	"	152.
7.	මහාසංකල්පය	"	"	161.
8.	සමන්තපාසාදිපක	"	"	182.
9.	චූළසංකල්පය	"	"	185.
10.	වේදනාසං	"	"	189.

නිව්වේදනා ගාතියා වග්ගය.

1.	ආර්ථිකාර	සූත්‍රාංශ	වග්ගය	191.
2.	රජපාල	"	"	197.
3.	මහාදෙව	"	"	212.
4.	මධුර	"	"	219.
5.	බොධිරජකුමාර	"	"	221.
6.	අභිභූතිමාල	"	"	226.
7.	පියජාතික	"	"	237.
8.	බාහිනිය	"	"	238.
9.	ධම්මවේනිය	"	"	239.
10.	කණ්ණකන්ථ	"	"	244.

නිව්වේදනා වග්ගයා වග්ගය.

1.	මහාමාය	සූත්‍රාංශ	වග්ගය	249.
2.	සෙල	"	"	274.
3.	අසංඝායන	"	"	281.
4.	සොටමුඛ	"	"	284.
5.	වසිති	"	"	285.
6.	එසුකාරී	"	"	294.
7.	ධානසූත්‍රාති	"	"	295.
8.	වාසෙට්ඨ	"	"	296.
9.	සුභ	"	"	304.
10.	සමාප්ත	"	"	309.

නිව්වේදනා සංක්ඛ්‍යා වග්ගය.

මහාමායා සංක්ඛ්‍යා සංක්ඛ්‍යා.

THE PALI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS.

අ a ආ á ඉ i ඊ e උ u ඌ ū ඍ ṛ ථ ṭ

CONSONANTS.

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ṇa
ට ṭa	ඨ ṭha	ඳ ḍa	ඬ ḍha	ණ ṇa
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa
			හ ha	ල ෙ la ṇa

VOWELS IN COMBINATION

ක ka	කා ká	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kú	කෙ ke	කෝ kó
ඛ kha	ඛා khá	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khú	ඛෙ khé	ඛෝ khó
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

CONJUNCT - CONSONANTS

කක kka	ඤඤ ṇṇa	චි tva, භු tra	මථ mpha
කඛ kkha	ණණ ṇṇa	ද්ද dda	මඛ, මඞ mba
කග kya	ඤ, ච ඤca	ඳ්, ඩ ද්ddha	මභ mpha
කි kri	ඡ, ඤඡ ṇcha	ද් dra	මම mma
කච kva	ඡ, ඤඡ ṇja	ච, ඳ ඳdva	මඞ mha
කෙ kha	ඤඤ ṇja	ධඬ dhva	යය, යය yya
කච khva	ච ට් ṭa	නත nta	ය් yha
ගග gga	ච, ඵ ට් ṭha	නථ ntha	ලල lla
ගඝ gggha	ඬ ඳ් ḍa	නද nda	ලය lya
ග් gra, ඬ ආ ṇka	ඬ ඳ් ḍha	නඬ ndha	ලඞ lha
ඬ ඛ kha	ණණ ṇṇa	නන nna, නඞ nthā	චන vha
ඬ ග ga	ණ ට් ṭa	ප් pa	සස ssa
ඬ ඝ gha	ණ ට් ṭha	ප් ppha	සම sma
ච ච ca	ණ, ඩ ඳ් ḍa	බඬ bba	සච swa
ච ඡ cha	ණ ට් ṭha	බඞ bbha	හඞ hma
ච ඣ cha	තත tta	බ් bra	හච hva
ච ඤ cha	ච ට් ṭha	ච ට් mpa	ලඞ ha

ආ = á, ඈ = ē, ඉ = í, ඊ = ē, උ = ú, ඌ = ū, ඍ = ṛ, ථ = ṭ.

THE LATE
MR. SIMON ALEXANDER HEWAVITARNE.

BORN 20TH MARCH, 1875.

DIED 17TH JANUARY, 1913.

සෝමාවතී හේවාචිතාරණ මැතිනිය

THE LATE
VEN'BLE ANAGARIKA DHARMAPALA.
(SIRI DEVAMITTA DHAMMAPALA)
Director of Tripitaka Mudhrana Sabha

BORN 17TH SEPTEMBER, 1864.

DIED 29TH APRIL, 1933

PREFATORY NOTE.

We have the pleasure to place before the public part III of the Papancasūdani, commentary to the Majjhima Nikaya, the 47th Volume of the Simon Hewavitarne Bequest.

Our sincere thanks are due to the Ven'ble Kiriwattuduwe Siri Pannasara Nayaka Thero, Principal of Vidyalankara Pirivena Peliyagoda, Kelaniya for having very kindly edited this part of the Papancasūdani and to the Rev. Kosgoda Dhammavansa Thero of the Tutorial Staff of the same Pirivena who rendered great help for the compilation of this Volume.

The second part of Papancasūdani was printed in 1943 under the Editorship of the late Ven'ble Lunupokune Sri Dhammananda Padhana Nayake Thero, the then Principal of Vidyalankara Pirivena, Peliyagoda, whose Ven'ble name we wish to revere with gratitude for the continued assistance and guidance extended during his life time for the production of the publications of the Simon Hewavitarne Bequest series of the Tri Pitaka from the very inception.

W. D. Hewavitarne
S. K. Moonesinghe

Tripitaka Publication Office,
130, Maligakanda,
Colombo.

4th May 2491
1947

LIST OF ABBREVIATIONS.

- A. Asgiri Vihāra Mahā Nāyaka Library.
- B. Book in Burmese Characters.
- D¹ Dīgha Nikāya Aṭṭha Kathā Vidyāṅkārā College, Kelaniya.
- D² Dīgha Nikāya Aṭṭha Katha, Siamese Manuscript.
- E. P. T. S. Edition Vol II.
- L. Lankā Potthaka (Ceylon Books)
- M¹ Miripāṇne Vihāra, Galle.
- M² Malwatta Vihāra, Sangharāja Library, Kandy.
- P¹ Paranātala Nilame's Library, Kandy.
- P² Late Pilimalawwa Maha Nilame's.
- R. Ratmalana Purāna Vihara, Mount Lavinia.
- S. Book in Siamese Characters.
- T¹ Tānumpata Vihara, Dickvella, Matara.
- T² Tīka, Dharmaprasāda Vihāra, Colombo.
- V. Vijayārama Vihāra, Kumbalwella, Galle.
- W¹ Waskaduwa Abhinawarama Library, Kalutara.
- W² Wattegama Vidyādarsana Pirivena, Matale.

විසඳුනවි

සථා කතානාදි ගුණසමුලලසිතාය පරිශතනියා විසාරදෙන අට්ඨකථා වරියෙන අනුබුද්ධි බුද්ධිත්තාය මහාසාමිනා විරචිතාය පපඤ්ච සුදනියා මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාය පඨමභාගසොධනං සිරිමතානිගරු නා සථි ඡෙබ්බි වාමථස් නාමධෙයොපන අනිතලබ්බියායරෙන සමා රුතිතො පණ්ණිතාවතංසො තිපිටකවාචිස්ස රුවරියොපජ්ඣාය ධුරකුරෙ ලබ්බායං පච්ඡිමදිසානුදිසාසු පධානසම්ප්පාදනායකතෙරුවරෙ ඛමම කිනන්තියිති ඛමමාත්මාභිධානො අනිතවිජ්ජාලබ්බාර පරිවෙණාධිපති මහාසාමිපාදො අකාසි යථා ධම්මං යථා සන්තං යථාමාගධ තීරුතති.

තස්සචවයෙන ච මජ්ඣිමොපරිපණ්ණාසාසමුලලසිතො දුතිය භාගො අමහාකමාවරියෙන තංචුරුද්ධානෙන ඛමමකිනන්තියිති ඛමමා නාසුභිධානෙන අනිතවිජ්ජාලබ්බාරපරිවෙණාධිපතීනා පධාන සම්ප්පාදනායකතෙරුවරෙත නමුපදෙසමනුගමම යථාධම්මං සංසොධිතො අහොසි. තසමාසමි අට්ඨකථාසංසොධනෙ දිවමහතා තෙ පරිවෙණාධි පතිනො එව පුබ්බමගමා අහෙසුං.

තතො පච්ඡා තිපිටකමුද්දාපනසමිතියාජ්ඣකකතො ජ්ඣිටෙඨන ඛමමකිනන්තියිති ඛමමානාසුභිධානෙන පධානසම්ප්පාදනායකතෙරුවරෙත පපඤ්චසුදනියා මුලපණ්ණාසා පඨමදුතියභාගද්වයවසෙන පුතරපි සොධෙත්වා පටිසම්බතා අහොසි මහතාපරිසංගමෙන. පරතතු තතියභාගසංසොධනෙ සමාරද්ධායෙව සොයමාවරියපාදො සග්ගපරු යනො අහොසි සම්බාරුතං පාලොකධම්මතනමාචිකරෙතෙනා.

තස්සචවයෙන තංචුරුද්ධානෙන එතරති තිපිටක මුද්දාපන අජ්ඣකකතො විසදමතීනා කාරුණිකෙන විමලබමම හෙවාවිතාරණ මහාසයෙනාජ්ඣිටෙඨන මයා ආවරියපදාති මතතික්කමම සාසන කිව්වවසෙනෙව තතියභාගොයං පටිසම්බතො අහොසි. සම්බරණෙසමිං විජ්ජාලබ්බාර පරිවෙණෙ උපාවරියධුරකුරෙ හොස්ගොධ සිති ඛමම චංසකෙත්ථෙ මහතා පරිසංගමෙනාකාසි මහනනමුපකාරං.

අසමිංවිසයෙ යං වතතබ්බං තං සබ්බං අනුක්කමණිකාදයො ච වතුත්භාගෙන සද්ධිං විජාරවසෙන පකාසියතෙන.

කිතිවන්තුඩුවෙ සිති පඤ්ඤාසාර ගාසකෙත්ථෙ.

(සමුද්ධාපරිනිබ්බානතො එකනවුති

වස්සාධිකද්විසහස්ස වතුස්සතෙ (2491)

වෙසාබපුණ්ණමියං රචිතාසරෙති) 4-5-1947.

පැලියගොඩ,

නැලණිය.

පටිඤ්චසූදනී මජ්ඣිමනිකායා.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො

සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1.

ඵවමෙම සුභනති කඤ්ඤකසුත්තං; තත්ථ ඵමපාසනති ඵචන්තාම
 භෙ නගරෙ; තස්ස භි නගරස්ස ආරාමපොකකරණීආදියු භෙසු භෙසු
 සාතෙසු වමපකරුකබාව උස්සන්නා අභෙසු; තස්මා ඵමපාති සංඛිං
 අගමාසි; **ගගගතිස් පොකකරණීසා නිරෙති තස්ස වමපානගරස්ස**¹
 අවිදුරෙ ගගගරස්ස නාම රුජමහෙසියා බණ්ඩතත්තා ගගගරති ලද්ධ
 වොහාරා පොකකරණී අභි; තස්සා තිරෙ සමන්තතො නිලාදිපඤ්ච
 වණණකුසුමපතිමණ්ඩිතං මහන්නා වමපකවතං; තස්මිං භගවා කුසුම
 ගකුසුගකෙඛි වමපකවතෙ විහරති; තං සකුංග ගගගරස්ස පොකකර
 ණියා තිරෙති වුත්තං; **මහනා ගිකුසුමසෙසන සඤ්ඤාති අදස්සිත**
පරිච්ඡේදෙන මහනෙත්ත නිකුසුමසෙසන සඤ්ඤා; පෙසෙසාති තස්ස
නාමං; හත්ථාගෙහසුතොනාති හත්ථාවරියපුත්තො;² **කඤ්ඤකො ව**³
පරිබ්බාජකොති කඤ්ඤකොති ඵචන්තාමො ඡන්තපරිබ්බාජකො;
අභිවාදෙතාති ඡබ්බණණානං සනවුද්ධරසමිතං අත්තරං පටිසිඤ්චා
පසන්නලාබාරසෙ නිමුජ්ජමානො⁴ **විස සිඤ්ඤිසුවණණවණණං**⁵ **දස්සවරං**
පසාරෙඤා සසිසං⁶ **පාරුපමානො විස වණණකුසුමපනවමපක**
පුප්ඵාති සිරසා සමපටිච්ඡන්තො විස සිතොරුපාදං උපගව්ඡන්තො
පුණණවතො විස භගවතො වකකලකකණ්ණපතිමණ්ඩිතෙ අලත්තක
වණණ පුලලපද්මසසිරිතො⁷ **සාදෙ වඤ්ඤාති අත්තො; ඵඛමනන**
නිසිද්ධි ඡ නිසජ්ජදෙසවිරතිතෙ ඵකස්මිං ඛකාසෙ නිසිද්ධි; තුණ්හිභුතං
තුණ්හිභුතනති යතො යතො අනුචිලොකෙති තතො තතො තුණ්හි
භුතමෙවාති⁸ **අත්තො; තත්ථ භි ඵකතිකුසුමසාපි හත්ථකුකකුචං වා**
පාදකුකකුචං වා තත්ථ; සබ්බෙ⁹ **භගවතොවෙව ගාරවෙන අත්තතො**
ව¹⁰ **සිකුඤ්ඤිකකිකාය**¹¹ **අඤ්ඤමඤ්ඤං විගතසලලාපා අත්තමසො**
උකකාසිතසද්දමපි අකරොන්නා සුතිබාතඉඤ්ඤිලා විස නිවාතට්ඨානෙ
සනතිසිත්තං මහාසමුද්දඋදකං විස භාසෙති පි නිච්චලා මනසාපි

1. වමපකනගරස්ස B.

5. සිඤ්ඤිසුවණණවණණං S.

8. තුණ්හිභුතං

2. හත්ථාවරියස්ස පුත්තො B.

6. සරිරං A, M2, P2,

සෙවාවි S,

3. කඤ්ඤකො S.

7. අලත්තකවණණපුලල

9. අසබ්බව S,

4. නිමුජ්ජමානො S.

පද්මසසිරිතො B.

10. අත්තතො L,

11. සිකුඤ්ඤිකකිකාය A, M2, P2, V, W1, W2, සිකුඤ්ඤිකකිකාය S

අවික්ඛිතතා රතතවලාභතා විය සිනෙරුකුටං ගඟවනතං පරිවාරෙත්වා නිසිදිංසු; පරිබ්බාජකස්ස ඵලං සනතිසින්නපරිසං දිස්වා මහනතං පිති සොමකස්සං උපපජ්ජි; උපපන්නං පන¹ අනෙතාගදයස්මිංයෙව සනති සිදෙද්වං අනෙකකානෙතා පියසමුද්ගාරං සමුට්ඨාපෙසි; තස්මා² අවජ්ජිසං ගොති³ ආදිමාග; තත්⁴ අකුස්ස පඤ්චාගෙගණං විය නිව්වං න ගොතිති අවජ්ජිතං; අයං තාව සද්දනායො; අයං පන අට්ඨ කථානායො; අවජ්ජයොග්ගනති⁵ අවජ්ජිතං; අවජ්ජං පහරිතුං යුත්තනති අනේවා; අභුතපුබ්බං භුතනති⁶ අබ්බුතං; උභයමෙපනං විමතයස්සෙව⁷ අධිව්වනං තං පනෙතං ගරභණ්ඩවජ්ජිතං⁸ පසංසාඅවජ්ජිතනති දුට්ඨං ගොති⁹ තත් “අවජ්ජිතං මොග්ගලාන අබ්බුතං මොග්ගලාන යාව බාගාගගණාපි නාම සො මොසපුරිසො ආගමෙස්සති”ති ඉදං ගරභ භ්වජ්ජිතං නාම; “අවජ්ජිතං නන්දමානෙ අබ්බුතං නන්දමානෙ යනු හි නාම විතතුප්පාදමපි පරිසොඛිස්සති”ති ඉදං පසංසාඅවජ්ජිතං නාම; ඉධාපි ඉදමෙව අධිපෙපනං; අයං හි පසංසනෙතා ඵලමාග; ඤාමඤ්ච දතති ඵත්ථ ඉදතති නිපාතමතතං යාවාති පමාණපරිජෙව්ජෙ යාව සමමා පටිපාදිතො¹⁰ යත්තකෙන පමාණෙන සමමා පටිපාදිතො න ස්කතා තස්ස වණ්ණං වතතුං අථ බො අවජ්ජිතමෙවෙනං අබ්බුතමෙවෙනනති වුත්තං ගොති; ඵසපරමංසෙවාවාති ඵලං සමමා පටිපාදිතො ඵසො¹¹ හික්ඛුසඤ්ඤා තස්සාපි හික්ඛුසඤ්ඤා පරමොති ඵතපරමො තං ඵත පරමං යථා අයං පටිපාදිතො ඵලං පටිපාදිතං කත්වා පටිපාදෙද්වං න ඉතො භිශෙය්සාති අනේවා; දුතියනායො ඵලං පටිපාදෙස්සනති න ඉතො භිශෙය්සාති යොජෙහබ්බං; තත් පටිපාදිතොති ආභිසමාචාරිකචිත්තං¹² ආදිං කත්වා සමමා අපච්චනිකපටිපතතිස්සං යොජිතො¹³ අථ කස්මා අයං පරිබ්බාජකො අනිත්තානාගතෙ බුද්ධො දස්සෙති කිමස්ස කියඤ්ච ජානනං ඤාණං අපච්චිති නපච්චි; නායකාගෙ පන යත්වා¹⁴ භෙත්තා කාරෙන අයං හික්ඛුසඤ්ඤා සනතිසිනෙතා දනෙතා විනිතො උප සනෙතා, අතිත්තබ්බාපි ඵතපරමංයෙව කත්වා පටිපජ්ජාපෙද්වං; අනාගත බුද්ධාපි පටිපජ්ජාපෙස්සනති; තත්ථ ඉතො උත්තරිං පටිපාදනාති මඤ්ඤ මානො අනුබුද්ධියා ඵලමාග. ඵවමෙධංභාග්ගදරභාති පාරිශෙකෙකා, අනුසන්ති; ගඟවා කිර තං සුත්වා කන්දරක ත්වං හික්ඛුසඤ්ඤා උප

1. උපපන්නං ව S.
2. තස්සා A M2, P2; W1, W2,
3. අවජ්ජිතං ගො ගොතමාති S.
4. තස්ස S.
5. අවජ්ජිතං ගොග්ගනති B. S.
6. පුබ්බභුතනති B.
7. විමතයාවගසස්සං B අපි වෙත් “අත් අරුතනෙතා විණ්ණවති” ඵසො පාඨො සිහලපොත්තෙසු ආගන්තා තථාපි සො ඉධ පජීදපථිතොති මඤ්ඤ
8. ගරභඅවජ්ජිතං B. S.
9. ගොතිති L.
10. යාව සමමාපටිපාදිතොති A, P1, P2, R, V, W1, W2,
11. ඵස S.
12. අභිසමාචාරිකචිත්තං A, M2, F1, P2, R, V, W1, W2, අභිසමාචාරිකචිත්තං B. S.
13. අපච්චනිකපටිපතතිස්සංයොජිතො L.
14. නායකාගෙන පන වත්වා B, නායකාගෙනි..., හිපකාති B.

සන්නායක වදන; ඉමයං පන භික්ඛුසංඝස්ස උපසන්නකාරණං තුංඤාං අපාකං; න හි භිං. සමතිංසාරමියො පුරෙඤා කුසලමුලං පරිපා වෙඤා බොධිපල්ලෙඤා සබ්බසුඤ්ඤානසුඤ්ඤාං පටිවිජ්ඣිති; මයා පන පාරමියො පුරෙඤා සුඤ්ඤාත්ථවරියං ලොකත්ථවරියං බුද්ධිවරියඤ්ඤා¹ නොපිං පාපෙඤා බොධිපල්ලෙඤා සබ්බසුඤ්ඤානසුඤ්ඤාං පටිවිජ්ඣාං; මයං ඵනෙසං උපසන්නකාරණං පාකංනති දසෙත්ථං ඉමං දෙසනං ආරභි.

සනති හි කඤ්ඤාති අයමි පාරියෙකෙකා අනුසංඝි; භගවතො කීර්ථනදහොසි: අයං පරිබ්බාජකො ඉමං භික්ඛුසංඝස්ස උපසන්නකාරණං වදනි; අයඤ්ඤා භික්ඛුසංඝස්ස න කපෙපඤා² කුලකභාවෙන ඉරියාපථං සංඝස්සපෙන්නො විතෙතන අනුපසන්නො ව³ උපසන්නකාරණං දසෙත්ථි; එත්ථ පන භික්ඛුසංඝස්ස පටිපදං පුරයමානාපි පටිපදං පුරෙඤා මත්තං පඤා ඕතභික්ඛුපි අත්ථි; තත්ථ පටිපදං පුරෙඤා මත්තං පතනා අතතනා පටිවිජ්ඣාගුණෙහෙව උපසන්නා; පටිපදං පුරයමානා උපරි උපරි මයං⁴ විපස්සනාය උපසන්නා; ඉතො මුත්තා පන අවසෙසා වතුති සතිපට්ඨානෙති උපසන්නා; තෙන තෙසං⁵ උපසන්නකාරණං දසෙත්ථාමිති⁶ ඉමිනා ව ඉමිනා ව කාරණෙන අයං භික්ඛුසංඝස්ස උපසන්නොති දසෙත්ථං සනති හි කඤ්ඤාති ආදිමාන.

තත්ථ අරහතො ඛිණ්ණස්වාති ආදිපු යං වතතබ්බං තං මුලපරි යාය පුත්තවිචාරයායමෙව වුත්තං; සෙවසම්පදමි තත්ථෙව විජා රිතං; සන්නායකිලාති සත්තකිලා⁷ නිරන්තරකිලා; සන්නායකිලාති නොති තස්සෙව වෙවචිතං; සන්තප්පිකාති⁸ වා අත්ථා; තස්මිං සන්නකිලෙ⁹ ධර්මා ව ජිවිකං කපෙපනති¹⁰ න දුස්සිලාමරණං පාපු භන්තති අත්ථා; නිසංඝාති නෙපකෙකන සමන්තාගතා පඤ්ඤා වත්තො; නිසංඝාතිනොති¹¹ පඤ්ඤාතිනොති¹² පඤ්ඤාය ධර්මා ජිවිකා¹³ කපෙපනති; යථා එකවෙවා සංසතො පබ්බජිතොපි ජිවිත කාරණං ජප්ප අගොවරෙප්ප වරති; වෙසියාගොවරෙ¹⁴ ගොති; විධිව¹⁵ ථුල¹⁶ කුමාරිකපණ්ණිකපානාගාර භික්ඛුනිගොවරෙ ගොති; සංඝවෙධා විහරති රුජ්ජිති රුජ්ජමාමත්තෙති තිස්සෙති තිස්සසාවතෙති අනනු ලොමිකෙත හිති සංඝගෙන, වෙජ්ජකමමං කරෙති දුත්තකමමං කරෙති පතිණකමමං කරෙති ගණ්ණං ථාලෙති අරුමකකතං දෙති උද්ධමිතෙ

1. බුද්ධිත්ථවරියං ව B,	9. අසන්නසිලෙ A M2, V, W1
2. න කපෙපඤා පකපෙපඤා B,	සනතිකිලෙ B,
3. ව L,	10. කපෙපනති අත්ථා, L,
4. උපරි A, M2,	11. නිසංඝාතිනොති S,
උපරිඋපරි P2, V, W1, W2.	12. පඤ්ඤාති වුත්තො B,
5. තං තෙසං B,	13. ජිවිකං B, M2, W2,
6. දසෙත්ථාමිති B	14. වෙවචිතොවරෙ B, S,
7. සත්තකිලා L,	15. විධිව B,
8. ජිවිකාති A, M2, W2, ජිවිකාමාති B	16. ථුල S,

වනං¹ දෙති අධොවිරොවනං. දෙති තදුජනෙලං පවති පිචනනෙලං පවති වෙච්ඡදනං. දෙති² පතතදනං පුපථදනං ඵලදනං සිතාතදනං දතතකම්මදනං මුඛොදකදනං වුණ්ණදනං මහතිකාදනං³ දෙති චාටුකම්මං⁴ කරොති මුක්ඛසුපියං පාරිභට්ටං⁵ ජඛිසපෙසනිකං⁶ කරොතිති එකවිසතිවිධාය අනෙසනාය ජීවිකං⁷ කපෙපනො අතිපකවුත්ති⁸ නාම හොති; ත පඤ්ඤාය ධ්වං ජීවිකං⁷ කපෙපති; තතො කාලකිරියං කථා සමණයකො නාම හුත්වා “තස්ස සංඝාරිපි ආදිත්තා හොති සමපඡ්ඡලිතා”ති වුත්තනගෙන මහාදුක්ඛං අනුභොති; එවංවිධා අනුත්වා ජීවිතගෙතුපි සික්ඛාපදං අනතිකමනො⁹ වතු පාරිසුද්ධිසිලෙ පතිට්ඨාය යථාබලං බුද්ධිවචනං උක්ඛණ්ණිත්වා රථවිනිත පටිපදං මහාගොසිඛපටිපදං මහාසුඤ්ඤාතාපටිපදං අනඛගණපටිපදං ධම්මදයාදපටිපදං නාලකපටිපදං තුවටකපටිපදං¹⁰ වෙඤ්ඤාපම පටිපදන්ති ඉමා අරියපටිපදා පුරොනො වතුපච්චයසනොසභාවතා රුමඅරියවංසපටිපත්තියං කායසකම්මො හුත්වා අනිකා නික්ඛන්තගජ්ඣ විය සුපාච්ඤාට්ඨසිගො විය නිප්පට්ඨාබ්බකි¹¹ මහානාචා විය¹² ගමනාදිසු එකවිසාරිනො විපස්සනං පට්ඨපෙත්වා අඡ්ඡ අඡ්ඡ අරහත්තනති පචන්තඋස්සාහා විහරන්තිති අනෙථා; සුපඬ්ඨිතවිත්තාති¹³ වතුසු සති පට්ඨානෙසු සුට්ඨපිතවිත්තා¹⁴ හුත්වා; සෙසා සතිපට්ඨානකථාගෙට්ඨා වින්දාරිතා ව ඉධ පත ලොකීයලොකුත්තරමස්සකා සතිපට්ඨානා කපිතා; එතතකෙන භික්ඛුසඛසස්ස උපසන්නකාරණං කපිතං හොති.

යාව සුපඤ්ඤාතොති යාව සුට්ඨපිතා¹⁵ සුදෙසිතා; මසමපි ගි භනෙතති ඉමිතා එස අත්තනො කාරකභාවං දසෙස්සති භික්ඛුසඛසංච උක්ඛිපති අයං හෙත්ථ අධිප්පායො; මගමපි ගි භනෙත ගිති-පෙ-සුපට්ඨි තවිත්තා විහරම භික්ඛුසඛසස්ස පත අයමෙව¹⁶ කසි ව චීජ්ඤා සුගඤ්ඤා තඛිලඤ්ඤා¹⁷ ඵාලපාවනඤ්ඤා¹⁸ තසමා භික්ඛුසඛෙසා සබ්බකාලෙ¹⁹ සතිපට්ඨානපරයණො; මගමපත කාලෙත කාලං මිකාසං ලභිත්වා එතං මතසිකාරං කරොම; මගමපි කාරකා; ත සබ්බසො විස්සට්ඨ කම්මට්ඨානාගෙට්ඨාති; මනුස්සගහණොති මනුස්සානං අඡ්ඤාසගහණ ණොත. ගහණතා; අඡ්ඤාසගස්සාපි තෙසං²⁰ කිලෙසගහණොත ගහ ණොතා වෙදිත්ථබ්බා; කසට සාඨෙයෙසසුපි එසෙවනගො තත්ථ අපරිසුද්ධි වෙට්ඨන කසටතා; කොරුටියවෙට්ඨන සාඨෙයසතා වෙදිත්ථබ්බා; සත්තානා.

1. උඬං විමර්ශනං B, S.

2. වෙච්ඡදනං B.

3. වුණ්ණමහති

4. කාදනං B, S.

5. පාතුකමෙං B.

6. චාතුකමෙං S.

7. පාරිභට්ටං S.

8. ජඛිසපෙසනිකං B.

9. ජීවිකං B, S.

8. අතිපකවුත්ති S.

9. අනතිකමනො S.

10. තුවටක පටිපදං

B. තුවටක S.

11. නිප්පට්ඨා බ්බකි S.

12. නිප්පට්ඨා බ්බකි මහානාචා L.

13. කාචාචියව B, S.

14. සුපට්ඨිත විත්තාති S.

සුපට්ඨිත B

15. සුදෙසිත විත්තා S.

16. සුපට්ඨිත S.

17. සඛිසසපි ත

අයමෙව S.

18. සුතඛිලඤ්ඤා B.

19. ඵාලපාවනඤ්ඤා S.

20. සබ්බකාලං B.

සත්තංමපි S.

කාමෙතනාති¹ අඤ්ඤාන වාකාරෙන² කායෙන සමුදවරනති
 අඤ්ඤානාකාරෙන වාචාය අඤ්ඤාන ව තෙසං ආකාරෙන විතතං
 සීතං³ ගොතීති දසෙය්ති; තත්ථ යෙ සමමුඛා සාමකෙ දිසා පච්චු
 ග්ගමිතං කඤ්ඤති හත්තො හණ්ඨං ගණ්ඨනාති ඉමං විසුජ්ජෙය්ති,
 ඉමං ගණ්ඨනතා; සෙසාතිපි ආසනපඤ්ඤපතනාලවණ්ටම්ප්පතපාදධොව
 නාදීති සබ්බාති කිච්චාති කඤ්ඤති පරමමුඛකාලෙ පන තෙලමපි
 උත්තරන්තං⁴ න ඔලොකෙනති සතය්සතකෙපි සහය්සය්සතකෙපි⁵
 කමෙම පරිහායන්තෙති වතතිචා ඔලොකෙනමුමපි න ඉච්ඡති ඉමෙ
 අඤ්ඤාතා කායෙන සමුදවරනති නාම; යෙ පන සමමුඛා අච්ඡාතං සාමි
 අමහාතං අයෙතාති ආදීති වචා පසංසනති පරමමුඛා අවතතබ්බං
 නාම තත්ථ යං ඉච්ඡති තං වදනති ඉමෙ අඤ්ඤාතා වාචාස සමුද
 වරනති නාම.

වතනාණේමෙ පෙය්ස පුග්ගලාති අයමපි පාටියෙකෙකා⁶ අනු
 සසි; අයං හි පෙය්සො යාවඤ්ඤිදං හන්තෙ හගවා එවං මනුස්සගහණේ
 එවං මනුස්සකසටෙ එවං මනුස්සකායෙය්ස වතනමානෙ සත්තානං
 ගිතාගිතං ජානාතීති ආහ; පුරිමෙ ව තයො පුග්ගලා අභිතපටිපදං
 පටිපත්තා; උපරි වතුන්තො සිතපටිපදං; එවමහං සත්තානං ගිතාගිතං
 ජානාමිති දසෙය්ස ඉමං දෙසනං ආරභී; හෙට්ඨා කාඤ්ඤකස්ස කපාය
 සද්ධං යොජෙතුමපි වට්ටති; තෙන හි වුත්තං⁷ ආවිච්ඡිදං නොනා
 නොනාමෙන සමමා ගිහබ්බසෙසො පටිපාදිතොති; අපය්ස හගවා
 පුරිමෙ තයො ජුග්ගලෙ පහාය උපරි වතුන්තපුග්ගලස්ස සිතපටිපත්තියං
 යෙව පටිපාදෙමිති දසෙය්සන්තා ඉමං දෙසනං ආරභී; සන්තොති
 ඉමං සංවිජ්ජමානාති පදසෙය්සව වෙවචනං “සත්තා ගොනති සමිතා
 චුපසන්තා”ති⁸ එත්ථ හි නිරුද්ධා සත්තාති වුත්තා; “සත්තා එතෙ
 විහාර අරියස්ස විතයෙ වුවවන්ති”ති එත්ථ නිබ්බූතා; “සන්තො හෙව
 සබ්බා පච්චෙදයන්ති”ති එත්ථ පණ්ණිතා; ඉධ පන විජ්ජමානා උපලබ්ධමා
 නාති අත්තො; අත්තන්තො පරිතාපනානුයොගං අත්තපටිපාදනානු
 යොගං; පරං තපතීති¹⁰ පරගන්තො; පරෙසං පරිතාපනානුයොගං
 පරපටිපාදනානුයොගං; දිට්ඨිච ධෛර්මිති ඉමසමියෙව අත්තනාවෙ;
 නිව්ජාතොති ජාතං වුවවති තණ්හා සං අස්ස තත්ථිති නිව්ජාතො;
 සබ්බකිලෙසානං නිබ්බූතතනා නිබ්බූතො; අන්තො තාපකකිලෙසානං
 අභාවා සිතලො ජාතොති සිතිභූතො; කුතමග්ගඵලනිබ්බානසුඛාති
 පටිසංවේදෙති සුඛපටිසංවේදි; බ්‍රහ්මභූතො අත්තනාති සෙට්ඨ
 භූතෙත අත්තනා; විත්තං ආර්ථකෙටීති විතතං සමපාදෙති පරිපුරෙති
 ගණ්ඨාති පසාදෙතීති අත්තො; දුක්ඛපටිභාසුලනාති දුක්ඛස්ස පටිභාසුල

1. අඤ්ඤාතා ව කායෙනාති B.

5. සත්තසහය්සගහණකෙපි

9. න සත්තා බහුසු

2. අඤ්ඤාතෙතවාකාරෙන B.

සත්තසහය්සකෙපි L.

10. පර. කපති

අඤ්ඤාතාකාරෙන S.

6. පාටිසකෙකා B. S.

දුක්ඛාපභිති B.

3. සණ්ඨිතං S.

7. තෙන වුත්තං B.

4. උග්ගරන්තං S.

8. චුපසන්තාති B. S.

පච්චනිකං සීතං දුක්ඛං අපඤ්ඤාමානනාති අපේඛා; පඤ්ඤානාති ඉධ
 චතුති කාරණෙති පඤ්ඤානාති න චත්තබ්බො සතිපට්ඨානෙන සු පන
 කමං කාරෙතීති පඤ්ඤානාති චතත්තං චට්ටති; මහාපඤ්ඤානාති ඉදං පි
 මහතො අපේඛ පරිගණනාති ආදිනා මහාපඤ්ඤාලකකොන න
 චත්තබ්බං සතිපට්ඨානපරිගණනාතිකාය¹ පන පඤ්ඤාය² සමන්තාග
 තත්තා මහාපඤ්ඤානාති චතත්තං චට්ටති, මහතා අපේඛනි සංයුතො
 ආගමිකානි³ මහතා අපේඛන සංයුතො සුඤ්ඤා ගතො හවෙය්‍ය
 සොනාපනාතිඵලං පාපුර්ණයාති අපේඛා; කිං පන යෙසං මග්ගඵලානං
 උපනිස්සයො අපි බුද්ධානං සමමුඛිභාවෙපි තෙසං අනත්තරයො
 හොතිති: ආම හොති; න පන බුද්ධො පටිච්ච; අථ ඛො කිරියපරි
 ගාතියා⁴ වා පාපමිත්තතාය වා හොති; තත් කිරියපරිගාතියා හොති
 නාම: සචෙ හි ධම්මසෙතාපති ධානඤ්ජානියා⁵ බ්‍රාහ්මණියා ආසයං
 ඤාතො ධම්මං අදෙසයිසං සො බ්‍රාහ්මණො⁶ සොනාපනො අහවිසං;
 ඵලං තාව කිරියපරිගාතියා හොති; පාපමිත්තතාය හොති නාම; සචෙ
 අජාතසතඤ්ඤෙදවදත්තසං චචනං ගහෙතො පිඤ්ජාතකමං තකරියං
 සාමඤ්ඤඵලසුත්ත කපිතදිවසෙව සොනාපනො අහවිසං; තසං
 චචනං ගහෙතො පිඤ්ජාතකමසං⁷ කතත්තා පන නායොසි; ඵලං පාප
 මිත්තතාය හොති; ඉමසොපි උපාසකසං කිරියාපරිගාති ජාතා; අපරි
 නිවසිතාය දෙසතාය උට්ඨගිතො පකකතො.

අපි ව ගිකඤ්ඤා ඵනාමනාසි පෙසො හඤ්ඤානාති මහතා අපේඛන සංයුතොති⁸ කතරෙන මහතොන අපේඛන විති
 ආතිසංසෙති; සො කිර උපාසකො සෙසං ව පසාදං පටිලුති; සති
 පට්ඨානපරිගණනාතො⁹ වසං අතිතවො තයො උදපාදි තෙත
 වුත්තං මහතා අපේඛන සංයුතොති;⁵ කඤ්ඤානො පන සෙසං¹⁰
 පසාදමෙව පටිලුති; ඵනසං ගතො කාලොති ඵනසං ධම්මකතාතසං
 චතුත්තං වා¹¹ පුග්ගලානං විහජ්ජාසං කාලො; ඔරබ්බිකාදිසු උරබ්බා
 වුච්චනාති ඵලකා; උරබ්බා ගතනිති ඔරබ්බිකො; සුකරිකාදිසු ඵලකෙව
 තයො; උපද්දති දුරුණො කකඤ්ඤො; මච්ඡසාතකොති මච්ඡබද්ධො,
 කෙවට්ටො; බ්‍රහ්මනාගාදිකොති බ්‍රහ්මනාගාරගොපකො; ඤාදුර
 භවිකොති දුරුණකමත්තො; බුද්ධාති සිත්තොති¹² බත්තියාතිසෙ
 කොත බුද්ධාති අතිසිත්තො; සුරජ්ජමන නගරසාති නගරතො
 සුරජ්ජමදිසාය; සන්ධාගාරනාති යඤ්ඤාසාලං; බ්‍රහ්මනං නිවාසෙතොති
 සුරු¹³ අජිතවමං නිවාසෙතො; සප්පිකලොති සප්පිකා ව
 තෙලෙන ව, සප්පිකා හි සප්පිකා අවසෙසො යො කොපි සෙතොතො

1. සතිපට්ඨාන පරිගණනාතිකාය L.	8. මහතා අපේඛන සංයුතොති
2. පඤ්ඤාන පන S.	M2. Pl. V. W1, W2.
3. අහවිසංසාති S.	9. පරිගණනාතො B. පරිගණනාතො S.
4. කිරියා පරිගාතියා S.	10. කඤ්ඤානො සෙසං S.
5. ධානඤ්ජානියා B. ධානඤ්ජා	11. චතුත්තං වා පන B.
6. බ්‍රාහ්මණො L. [නිසංසං S.	12. බ්‍රහ්මනාගාරි B, S.
7. පිඤ්ජාතකමං S.	13. සබ්බං S.

තෙලනති චුච්චති; කණ්ඩුවමානොති¹ නබානං ජිනනතො කණ්ඩුව
තබ්බ²කාලෙ තෙන කණ්ඩුවමානො; අනන්තරකිතායාති අසන්
තාය;³ සරුපච්චායාති සද්ධිපච්චාය; සචෙ ගාථි සෙනා ගොති
වචෙජාපි සෙනකො සචෙ කාපිලා වා රතතා වා වචෙජාපි තාදිසො
වාති එවං සරුපච්චාය;⁴ සො ඵචමාගාති සො රුජා ඵච. වදෙති;
චච්ඡන්ති තරුණවජ්ජනභාවං අතික්කන්තා බලවච්චා; වච්ජනපි
එසෙවනගො බිජ්ඣිසන්ධායාති⁵ පරිකෙට්ඨකාරණත්ථාය වෙච යඤ්ඤ
භූමියං අන්තරණත්ථාය ව; සෙසං ගෙට්ඨා තත් තත් විත්ථාරිතතො
උත්තානමෙවාති.

බාහිරසුත්තං පටිමං.

2.

ඵචමෙම සුත්තාති අට්ඨකතාගරසුත්තං; තත් බෙලුව⁶ගාමකෙ
ති වෙසාලියා දකඛිණ්ණපසෙය් අවිදුරෙ බෙලුවගාමකො නාම අභි තං
ගොචරගාමං කතාති අන්තො; දසමොති සො ගි⁷ ජාතිගොත්ත
වසෙන චෙච සාරප්පත්තකුලගණනාය ව දසමෙ සාතෙ ගණිතති
තෙනසෙය් දසමොචෙච නාමං ජාතං; අට්ඨකතාගණිති අට්ඨකතගර
වාසි; කුසලකුට්ඨායමොති කුසලකුට්ඨසෙට්ඨිතා කාරිතො ආරුමො; ගෙන
හභවනා-පෙ-අභ්බානොති එත් අයං සංඛෙපන්තො යො සො හභවා
සමතිංසපාරමියො පුරෙත්වා සබ්බකිලෙසෙ හඤ්ජිත්වා අනුත්තරං
සමාසවෙබ්බායිං අතිසමුද්දො තෙන හභවතා තෙසං තෙසං සත්තානං
ආසයානුසයං ජානනා හත්තලෙ⁸ ධුමිතආමිලනං විය සබ්බඤ්ඤා
ධම්මං පසස්සනා; අපි ව පුබ්බෙතිවාසාදිති ජානනා දිබ්බික වක්ඛනා
පසස්සනා තිහි විජ්ජාති ඡති වා පන අභිඤ්ඤාති ජානනා සබ්බත්ථ
අප්පට්ඨතෙන සමන්තවක්ඛනා පසස්සනා සබ්බධම්මජානනසම්ප්පාය
පඤ්ඤාය ජානනා සබ්බසත්තානං වක්ඛවිසයානිතාති තිරෙකුඩ්ඨාදි
ගතාති වාපි රුපාති අතිවිසුද්ධො මංසවක්ඛනා ව පසස්සනා අත්තතිත
සාධිකාය සමාධිපදට්ඨානාය පටිවෙධපඤ්ඤාය ජානනා පරතිතසාධි
කාය කරුණාපදට්ඨානාය දෙසනාපඤ්ඤාය පසස්සනා; අරිනං හත්තතො
පච්චයාදීනඤ්ච අරහත්තො අරහනා; සමමා සාමඤ්ච සච්චානං
බුද්ධිත්තා⁹ සමමාසමුද්දොති; අත්තරසිකධම්මෙ වා ජානනා තිස්සා
තිකධම්මෙ පසස්සනා කිලෙසාරිතං හත්තතො අරහනා සාමං සබ්බ
ධම්මානං බුද්ධිත්තො සමමාසමුද්දොති එවං චතුචෙසාරජ්ජවසෙන

1. කණ්ඩුවමානොති S.

2. කණ්ඩුවතබ්බ S.

3. අසන්තාය S.

4. එවං සරුපච්චාය S.

5. පරිකෙට්ඨකාරණාති S. පරිකිංසන්ධාති B.

පරිකෙට්ඨකාරණත්ථාය B, S.

6. චෙච B චෙලුච S.

7. සොපි B, S.

8. තං හත්තල S.

ධුමිතං B S, සබ්බං B, S.

9. බුද්ධිත්තා පස B,

වතුහි කාරණෙහි ථොමිතො; අපි ණු ඩො එකො ඛමෙමා අකඛා
 ණොති. අභිසංඛිතොති කතං උපාදිතං. අභිසංචෙතාසිකොති
 චෙතිතං පකප්පිතං; සො ණාඤ්ඤිකොති සො තාමිං සමථවිපස්සනා
 ඛමෙමාසිතො. ඛමෙමාසගත ඛමෙමාසදිසාති පදාදියෙහි සමථවිපස්ස
 නාසු ඡන්දරුගො වුතො; සමථවිපස්සනාසු හි සබ්බෙත සබ්බං ඡන්ද
 රුගං පරිශාදිසිතුං සකෙකානොතො අරහා භොති; අසකෙකානොතො
 අනාගාමි භොති: සො සමථවිපස්සනාසු ඡන්දරුගස්ස අපභාසිතො
 වතුන්ද්‍රිකානවෙනතාය සුඛාචාසෙ තිබ්බතොති; අයං ආචරියානං
 සමානකථා; විතණ්ඩවාදි පතාග: සොනව ඛමෙමාසොනාති වචනො
 අකුසලොත සුඛාචාසෙ තිබ්බතොති. සො සුත්තං අගරුහිති; වත්ත
 බෙබ්බා. අඛා අඤ්ඤං අපස්සනොතො ඉදමෙව අගරුහිති; තො
 වත්තබෙබ්බා කිං පතිදං සුත්තං. නොයාන්තං නිතන්තොති. අඛා
 නිතන්තොති වකංගි. තො වත්තබෙබ්බා: එවං සනොත අනාගාමි එලප්ඵි
 කොත සමථවිපස්සනාසු ඡන්දරුගො කත්තබෙබ්බා හවිස්සති ඡන්දරුගෙ
 උපාදිතෙ අනාගාමිඵලං පටිවිඤ්ඤා හවිස්සති; මා සුත්තං මෙ ලභිතො
 යං වා තං වා දීපෙති, පඤ්ඤා කප්පොත්තා හි ආචරියසතොකෙ උග්ග
 හොති අන්තරුසං පටිවිඤ්ඤා කප්පොතං වට්ටති. අකුසලොත හි සංගො
 කුසලොත වා අපායෙ පට්ඨති නාම නපි. වුත්තං හොතං හභවතා
 “ත භික්ඛවෙ ලොහජෙන කාමෙතන දෙසජෙන කමෙමිත මොහජෙන
 කමෙමිත දෙවා පඤ්ඤායති, මහුස්සා පඤ්ඤායති, යා වා පනඤ්ඤාපි
 කාමි සුභතියො; අප්ඵො භික්ඛවෙ ලොහජෙන කමෙමිත දෙසජෙන
 කමෙමිත මොහජෙන කමෙමිත තිරිසො පඤ්ඤායති, තිරිසානොයොති
 පඤ්ඤායති, පෙත්තිවිසයො¹ පඤ්ඤායති, යා වා පනඤ්ඤාපි කාමි දුග්ග
 තීති² එවං සඤ්ඤාපෙතබෙබ්බා: සවෙ සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාතු, නො වෙ
 සඤ්ඤානාති, හච්ඡ පානොව විහාරං පටිසිද්ධා යාගං පිට්ඨති උග්ගො
 ජෙනබෙබ්බා, යථා ව පන ඉමස්මිං සුත්තෙ එවං මහාමාලුඤ්ඤා³වාදෙපි
 මහාසතිපට්ඨානොපි කායගතාසතිසුගොති සමථවිපස්සනා කටිතා.
 තන්ත ඉමස්මිං සුත්තෙ සමථවසෙන හච්ඡන්තොපි විපස්සනාවසෙන හච්ඡ
 නොපි සමථධුරමෙව ධුරං, මහාමාලුඤ්ඤාවාදෙ විපස්සනාව ධුරං⁴, මහා
 සතිපට්ඨානං පන විපස්සනුත්තරං නාම කටිතං, කායගතාසතිසුත්තං
 සමුත්තරොති. අසං ඩො ගහපති-සෙ-එකධිසමමා අකඛා ණොති එක
 ඛමිමං පුච්ඡෙනො අයමි එකධිමොති එවං පුච්ඡාවසෙන කටිතතො
 එකාදස්සි ඛමො එකධිමො නාම ජානො;⁵ මහාසකුලුද්ධසුත්තස්මිං හි
 එකුතවිසති පඤ්ඤාති⁶ පටිපදාවසෙන එකධිමො නාම ජානාති; ඉධ
 එකාදස්ස පුච්ඡාවසෙන එකධිමොති අගතාති;⁷ අමතුප්පත්තියට්ඨන
 වා සබ්බාතිපි එකධිමොති වත්තුං වට්ටති; නිබ්බුධං ගපෙසොනාති

1. පිත්තිවිසයො S.

5. එකධිසමමා ජානො L. නාමජානො S.

2. දුග්ගතීයොති B. L.

6. එකුතවිසති පුච්ඡාති හබ්බා S. B.

3. මාලුඤ්ඤා H. S.

විසති පුච්ඡා හබ්බාති S.

4. විපස්සනා ධුරං S.

7. එකධිසමමා අගතාති L.

නිධිං පරියෙසනොතා; සක්ඛිදෙව්භි ඵකපයොගෙනෙව;¹ කථං පන ඵකපයොගෙන ඵකාදසනං නිධිනං අභිගමො ගොතිති; ඉධෙ කළෙවා අරඤ්ඤ නිධිං ගවෙසමානො වරති; තමෙන අඤ්ඤතරෙ අභවරකො දිස්වා කිං ගො වරසිති පුච්ඡති; සො ජීවිතවුත්තිං පරියෙසාමිති ආහ; ඉතරෙ තෙන හි සමම ආගච්ඡ; ඵතං පාසාණං පච්චෙට්ඨිති ආහ; සො තං පච්චෙට්ඨනා² උපරුපරි ංපිතා වා කුච්ඡියා කුච්ඡිං ආගච්ච සිතා වා ඵකාදස කුච්ඡියො³ පසෙසය්‍ය; ඵචං ඵකපයොගෙන ඵකාදසනං අභිගමො ගොති; ආචරිසංඛතං සෙසෙසසිංහනිති අඤ්ඤතිච්ඡියා හි යස්ස සනතිකෙ සිප්පං උග්ගණ්ණනාති; තස්ස සිප්පග්ගණ්ණතො පුරෙ වා පච්ඡා වා අනතරන්තරෙ⁴ වා ගෙහතො නිගරිත්වා ධනං දෙනති; යෙසං ගෙහෙ නත්ති තෙ ඤාතිසභාගතො පරියෙසනති; තථා අලගමානා හික්ඛම්චි වරිත්වා දෙනතියෙව; තං සක්ඛියෙන වුත්තං; කිං පනාහනති⁵; බාහිරිකා තාව අතීය්‍යාතිකෙපි සාසනෙ සිප්පමත්තදායකස්ස ධනං පරියෙසනති. අභම්පන එවංවිධෙ තීය්‍යානික සාසනෙ ඵකාදසවිධං අමතුප්පනතිපටිපදං දෙසෙන්නස්ස ආචරිසස්ස පූජං කිං න කරිස්සාමියෙව්භි⁶ වදති; පච්චෙකිදුස්සසුභගන අච්ඡා දෙසිති ඵකමෙකස්ස හික්ඛුතො එකෙකං දුස්සසුගං අදසිති අපො; සමුද්චාරවචනං පනෙත්ථ එවරුපං ගොති. තස්මා අච්ඡාදෙසිති වුත්තං; සඤ්චසනං විහාරනති පඤ්චසතග්ගනිකං පණ්ණසාලං කාරෙසිති අපො; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙව්භි.

අට්ඨකනාගරසුත්තං දුතිසං.

2. 1. 3.

ඵචමෙම සුභනති සෙබ්බත්තා; තත්ථ නචං සන්ථාගාරනති අබ්බතා කාරිතං සන්ථාගාරං එකා මහාසාලාති අපො; උයෙසාගකාලාදිසු හි රුජානො තත්ථ ංච්ඡා එත්තකා පුරතො ගච්ඡන්තු; එත්තකා පච්ඡා එත්තකා උගොති පසෙසති එත්තකා ගත්ති අභිරුහන්තු; එත්තකා අයෙස එත්තකා රථෙසු තිට්ඨන්තුති එවං සන්ථං කාරෙතති; මට්ඨයදං බ්බිකති; තස්මා තං ංභනං සන්ථාගාරනති වුච්චති; උයෙසාගච්ඡාන තො ව ආගන්ත්වා යාව ගෙහෙසු අලුගොමයපරිභණ්ඩාදීනි කාරෙතති. තාව දො තිණ්ඨි දිව්සානි තෙ රුජානො තත්ථ සන්ථාගාරනති⁷ සන්ථාගාරං; තෙසං රුජුතං සහ අන්ථානුසාසනං⁸ අගාරනතිපි සන්ථාගාරං; ගණරුජානො හි තෙ; තස්මා උප්පන්නං කිච්චං⁹ එකස්ස විසෙක න ජිජුති. සබ්බස්ස ඡන්දෙ ලග්ගං වට්චති; තස්මා සබ්බ තත්ථ සනති පඨිත්වා අනුසාසනති; තෙන වුත්තං සහ අන්ථානුසාසනං අගාරනතිපි

1. එකපයොගෙනෙව S.

2. පච්චෙට්ඨනා S.

3. ඵකාදසනං නිධිනං B, S.

4. අනතරෙ S.

5. කිංවිධං පනාහනති B, S.

6. තකරිසාමි, කරිසාමියෙව්භි B, S.

පච්චෙකං S.

7. සන්ථාගාරනතිපි S.

8. සන්ථානුසාසනං S.

9. උප්පන්නං කිච්චං B, S.

සන්තාගාරනඳි; යසමා පනෙනෙ තත් සන්තිපතිනි; ඉමසමි කාලෙ කසිතුං වට්ඨති; ඉමසමි කාලෙ වසිතුනති එවමාදිනා තයෙන සරුවාස කිට්ඨාති සමමන්තියනති;¹ තසමා ජිග්ගුච්ඡදං වා සරුවාසං තත් සන් රතතිතිපි සන්තාගාරං; අවිරකාපිතං. හොතිති, කට්ඨකමමිතතකමම සිලාකමමාදිවසෙන² සුසජ්ජනං දෙවමිමානං මිය අබ්බතාතිට්ඨාපිතං; සමණොන වාති එත් යසමා සරවච්ඡපරිඤ්ඤාසාලෙයෙව දෙවතා අත්තනො වසන්තානං ගණහනති; තසමා දෙවෙන වාති අවතා සම ණොන වා බ්‍රාහ්මණොන වා කෙනති වා මහුසසමානාති වුත්තං; සෙන හගවා පෙනුපසංඛකමිංසුති සන්තාගාරං තිට්ඨිතන්ති සුතා ගවජාම නං පසසියාමාති ගතවා ආරකොට්ඨකතො පට්ඨාය සබ්බං ඔලොකනා ඉදං සන්තාගාරං දෙවමිමානසද්ධං අති මිය³ මනොරමං සසිරිකං කෙන පඨමං පරිභුත්තං අභාකං දිසරත්තං හිතාය සුඛාය අසාති විනොතො අභාකා සද්ධිසෙට්ඨසා පඨමං දීයමානෙපි සච්ඡන්තො⁴ අනුච්ඡිතං දක්ඛිණෙයාවසෙන දීයමානෙපි සච්ඡන්තො අනුච්ඡිතං තසමා පඨමං සන්තාරං පරිභුඤ්ජාපෙසසාම. හිතබ්බසඛාසා අගමනං කරිසාම; හිතබ්බසඛෙස අගතෙ තෙපිටතං බුද්ධිවචනං අගතමෙව හවිසාති. සන්තාරං තියාමරත්තං අභාකං බමමකථා කථා පෙසාම; ඉති තිති රතනෙති පරිභුත්තං පච්ඡා මයං පරිභුඤ්ජාසාම. එවං නො දිසරත්තං හිතාය සුඛාය හවිසාතිති සන්තිට්ඨානං කතා උපසඛකමිංසු; සෙන සන්තාගාරං පෙනුපසංඛකමිංසුති නං දිවසං කිර සන්තාගාරං කිසුචාපි රුජකුලානං දසසන්තාය දෙවමිමානං මිය සුසජ්ජනං හොති සුපට්ඨගතිතං බුද්ධාරහං පන කතා අපඤ්ඤත්තං බුද්ධා හි නාම අරඤ්ඤජ්ඣාසයා අරඤ්ඤරුමා අනොගාමෙ වසෙයුං වා නො වා; තසමා හගවතො මනං ජාතිනිව පඤ්ඤපෙසාමාති විනොතො තෙන⁵ හගවතනං උපසඛකමිංසු; ඉදං පන මනං ලභිනා පඤ්ඤපෙතුකාමා යෙන සන්තාගාරං තෙනුපසංඛකමිංසු; සබ්බසන්තිරිං සන්තාගාරං සන්තිනිති⁶ යථා සබ්බමෙව සන්තං හොති එවං තා සන්ති පෙනා;⁷ සබ්බපඨමං තාව ගොමයං නාම සබ්බමිඛලෙජ්ඣ වට්ඨතිති; සුඛාපරිකමකතමෙපි භූමිං අලලගොමයෙන ඔපුඤ්ජාපෙනා⁸ පරිසුකක භාවං සද්ධා යථා අකකන්තායානෙ පදං පඤ්ඤායති එවං වතුජාතිය ගණිති ලිමපිනා⁹ උපරි නාතාවණ්ණ කට්ඨාරකෙ¹⁰ පන්තිනා තෙසං උපරි මහාපිට්ඨිකකොපවහෙ ආදිං කතා හන්තිරත්ත

1. සමිත්තයනති B. S. ජිද්ධ ජිද්ධ.

සරුවාසං. B. ජිද්ධ මිජ්ඣ. S.

2. කට්ඨකමමි සිලාකමම මිත්ත

කමමාදි B. S.

3. ඉදං සන්තාගාරං අතිමිය B.

4. සච්ඡන්තො A1, A2, M2, P1, P2,

R, W1, W2,

5. පෙන B.

6. "සබ්බසන්තිරි සන්තාගාරං සන්ති

පෙනා" බ්‍රහ්ම. "සබ්බසන්ති

සන්තං. සන්තාගාරං B. S.

7. සන්තිපෙනාති B. S.

8. ඔපුඤ්ජාපෙනා S.

9. ලිමපෙනා B. වතුජාති B. S.

ලිමපෙනා ලිමපෙනා S.

10. කාසාවණ්ණකට්ඨාරකෙ A1, A2,

M2 P1, P2, R, V, W1 W2.

අ ඤාතරතසිහසරතව්‍යග්ගතරත¹ කඤ්ඤතතරතසුරියතරතවිතත
 තරතාදිති නානාවණ්ණෙති අතරතෙති සතරිතබ්බකසුත්තං² සබ්බො
 භාසං සතරපෙත්‍රං තෙන වුත්තං සබ්බසත්ථිං. සත්ථාගාරං³ සත්ථ
 පිට්ඨාති; ආසනාති පඤ්ඤපෙට්ඨාති⁴ මජ්ඣධාරිතො තාව මහල
 ත්ථො තිස්සාය මහාරගං බුද්ධායනං පඤ්ඤපෙට්ඨා තත්ථ යං යං මුදු
 කඤ්ඤ මනොරමඤ්ඤ පච්චතරණං තං තං පච්චතරිත්වා ගගවතො⁵
 ලොභිතකා මනුඤ්ඤදස්සනං උපධානං උපදතිත්වා උපරි සුවණ්ණ
 රජත⁶තාරකවිවිත්තං විතානං බන්ධිත්වා ගඤ්ඤමුපුප්ථදමපත්තදමාදිති
 අලඛකරිත්වා සමන්තා ආදසගත්ථානං⁷ පුප්ථජාලං කාරොත්වා⁸
 තිංසමත්තගත්ථධානං පට්ටසාණියං පරික්ඛිපාපෙට්ඨා පච්ඡිමතිතතිං.⁹
 තිස්සාය හිඤ්ඤසම්බන්ධං පලඛකපිඨඅපක්‍යංපිඨකඤ්ඤපිඨාති පඤ්ඤ
 පෙට්ඨා උපරි සෙතපච්චතරණෙහි පච්චතරපෙට්ඨා පාවිතතිතති.
 තිස්සාය අත්තනො¹⁰ මහාපිට්ඨිකකොජවෙ පඤ්ඤපෙට්ඨා ගංසලො
 මාදිපුරිතාති උපධානාති ධපාපෙත්‍රං. එවං අකිලමිත්තා සබ්බරතතිං
 ධම්මං සුභිස්සාමාති; ඉදං සක්ඛාය වුත්තං ආසනාති පඤ්ඤපෙට්ඨාති;
 උදකමණ්ණිකතති මහාකුච්ඡිකං උදකවාටිං; පතිට්ඨපෙට්ඨාති එවං
 ගගවා ව හික්ඛුසඬෙකා ව යථාරුපියාගතෙ වා ධොවිස්සනති; පාදෙ වා
 මුඛං වා වික්ඛාලෙස්සනති¹¹ තෙසු තෙසු ආතෙසු මණ්ඩවණ්ණස්ස
 උදකස්ස පුරපෙට්ඨා වාසත්ථං¹² නානාපුප්ථාති වෙච උදකවාස
 වුණ්ණාති ව පක්ඛිපිත්වා කදලිපණ්ණෙති¹³ පිදතිත්වා පතිට්ඨපෙත්‍රං;
 ඉදං සක්ඛාය වුත්තං. පතිට්ඨපෙට්ඨාති; තෙලපදිපං ආරොපෙට්ඨාති
 රජතසුවණ්ණාදිමයදණ්ඩාසු දිපිකාසු යොතකරුපච්චතරුපකාදිනං¹⁴
 ගතෙ ධිපිතසුවණ්ණරජතාදිමය කපලලකාදිසු ව තෙලපදිපෙ¹⁵
 ජාලපිට්ඨාති¹⁶ අත්තො; සෙත ගගවා තෙකුසස්සඛකම්සුති එත්ථ පත
 තෙ සකාරුජනනා ත කෙවලං සත්ථාගාරමෙච අථ ඛො යොජතවට්ටි
 කපිලවත්ථස්මිං තගරවිපිගොපි සමමජ්ජාපෙට්ඨා ධජෙ උස්සාපෙට්ඨා
 ගෙගආරෙසු පුණ්ණසවෙ ව කදලියො ව ධපාපෙට්ඨා¹⁷ සකලතගරං
 දිපමාලාති¹⁸ විපක්ඛිණ්ණතාරකං විම කත්වා බිරපාකො දුරකො බිර-
 පාගෙථ-දගරෙ කුමාරෙ ලහුං ලහුං ගොරෙත්වා සයංපෙථ; උච්චාසඤ්ඤ

1. බසගතරත වඤ්ඤතරත B, S.

2. සතරිතබ්බ සුත්තං S.

3. සබ්බසත්ථ සත්ථං B, S.

4. ආසනාති L.

5. උගතො A1, A2, P1, P2.

6. සුවණ්ණරජව S. [R W1, W2.

7. මාදසගත්ථධානෙ R, මාදස
 ගත්ථධානෙ A1, A2, M2, P1,
 P2, AV, W1, W2.

8. කරිත්වා B, S. තිංසත්ථිකං.

ධානං B, S. මුණ්ඩපිඨාති B, S

9. ධිතතිං A1, A2 M2, R, W1, W2

10. අත්තනො අත්තනො B.

11. වික්ඛාලෙස්සනති L.

12. වාසත්ථං B

13. කදලිපණ්ණෙති M? R

14. යොතකරුපච්චතරුපකාදිනං L.

යොතකරුපකිත්තරුපාදිනං B.

යොතකරුපකිත්තර රුපකා

දිනං S. කීර්තරුපකාදිනං B.

15. තෙලපදිපං B,

16. ජලපිට්ඨා S. ජලිපාති B.

17. ධපෙට්ඨා R.

18. දිපමාලාදිති B, S.

මා කරිත් අජ්ජ එකරත්තාං තත්ථා අනෙතාගාමෙ වසියාති. බුද්ධා
 නාම¹ අප්පසද්දකාමා මහානගීති හෙරිං වරුපෙත්වා සංයං දණ්ඩදිපිකා
 ආදයං යෙන හගවා තෙත්තපසබ්බන්ධාංසු; අථපචා ගගවා නිවාසෙත්වා
 පත්තවිවරං. ආදයං සද්ධං. යිකඛුසසෙබ්බන්ධාංසු යෙන සත්ථාගාරං.²
 තෙත්තපසබ්බන්ධාංසු යෙනාදති හනෙතා හගවා කාලං මඤ්ඤාතිති එවං
 කීර කාලෙ ආරොචිතෙ හගවා ලාබාරයෙන නිත්තරත්තකොපිත්ථාර
 පුප්ඵවර්ණණං³ රත්තදුපචං කත්තරියං පදුමං කත්තනෙතා විය සං
 විධාය තිමණ්ඩලං පටිච්ඡාදෙතො; නිවාසෙත්වා සුවර්ණණං මහෙත්ත
 පදුමකලාපං පරික්ඛිපෙතො; විය විජ්ජුලුතාසසිරිකං කායබන්ධනං
 බන්ධිත්වා රත්තකම්මලෙන ගජකුමාං පරියොනඤ්ඤාතො විය රත්ත
 සතුසෙබ්බෙ සුවර්ණණංගිතෙ පචාලජාලං බිපමානො; විය සුවර්ණණ
 වෙතියෙ රත්තකම්මලකඤ්ඤාතො පටිච්ඤ්ඤාතො විය ගච්ඡන්තං පුර්ණණ
 වංශං රත්තවලාසකෙතං⁴ පටිච්ඡාදගමානො; විය කඤ්ඤාතපබ්බත
 මත්තෙ සුපක්කලාබාරසං පරිඤ්ඤාතො; විය විත්තකුට පබ්බත
 මත්තං විජ්ජුලුතාස පරික්ඛිපෙතො; විය ව සවක්කචාල සිහෙරු
 යුගකිරං. මහාපඨං වාලෙත්වා ගතිතං නිත්තොධිප්පසමානවර්ණණං⁵
 රත්තවරපංසුකුලං පාරුපිත්වා⁶ ගකුකුට්ඨාරතො නික්ඛමි. කඤ්ඤාත
 ගුහතො සිහො විය උදයපබ්බතකුටතො පුර්ණණවන්දෙ විය ව නික්ඛ
 මිත්වා පතං⁷ ගකුකුට්ඨවෙගෙ අට්ඨාසි. අපසං කායනො මෙසමුච්චෙති
 විජ්ජුකලාපා විය රත්තියො නික්ඛමිත්වා සුවර්ණණරසබ්බාරපරිසෙක
 පිඤ්ඤාපත්තපුප්ඵඵලවිවෙපෙ විය ආරුමරුතෙක කරිංසු. තාවදෙව ව
 අත්තනො අත්තනො පත්තවිවරමාදයං⁸ මහාතිකඛුසසෙබ්බා හගවන්තං
 පරිවාරි.⁹ තෙ පත පරිවාරෙත්වා සිතා භික්ඛු ඵවරුපා අනෙත්තං
 අපට්ච්ඡා සත්තඤ්ඤා පටිච්ඡිත්තා අසංසර්වා ආරුමවිජියා වත්තාසෙ
 වචනකම්මා වෙදකා පාපගරිති සීලසම්පන්නා සමාධිසම්පන්නා පඤ්ඤ
 විමුත්ති විමුත්තිඤ්ඤාදසංසකම්පන්නා, තෙති පරිවාරිතො හගවා රත්ත
 කම්මල පරික්ඛිපෙතො; විය සුවර්ණණකිකෙත්වා රත්තපදුමසණ්ඩාමරුක
 ගතා විය සුවර්ණණතාවා පචාලවෙදිකාපරික්ඛිපෙතො; විය සුවර්ණණ
 පාසාදෙ විරොචිත්. සාරිපුත්තමොගලාතාදයො මහාපෙරුපි තං
 මෙසවර්ණණං පංසුකුලං පාරුපිත්වා මණ්ඩවමවමිත්වා¹⁰ විය මහාතාගා
 පරිවාරයංසු; වත්තරගා භිත්තකිලෙසා විජට්ඨාපටා ජිත්තබන්ධනා
 කුලෙ වා ගණෙ වා අලග්ගා ඉති හගවා සංවිජි¹¹ විත්තරගො විත්තරගෙති
 විත්තරගො විත්තරගෙති විත්තරගො විත්තරගෙති තිත්තරගො
 තිත්තරගෙති තිත්තරගෙති තිත්තරගෙති සංයං බුද්ධා බුද්ධසුත්ත

1. බුද්ධා ව නාම S.	8. පාරුපෙත්වා B. S.
2. තචං සන්ධාරං B	9. නික්ඛමිත්වා ව පත S දුත L.
3. විත්තරත්ත කොපිත්ථාර පුප්ඵ
වර්ණණං L රත්තදුපචං S.	10. තාවදෙව අත්තනො පත්තවිවර
මාදය S.
4. රත්තවර්ණණවලාසකෙත B.	11. පරිවාරෙති B. S. තං පත B.
5. නිත්තොධිප්පසමාන	12. මණ්ඩවම වමිත්ත S. වමිත්ත B
A1, A2, B, P2, R, W1, W2.	13. ගං L.

බුද්ධෙහි පරිවාරිණො, පතතපරිවාරිතං විය කෙසරං¹ කෙසරපරිවාරිතා ඒය කණණිකා අවධිනාගසහස්සපරිවාරිතො විය ඡද්දනෙතා නාගරුජ නවුතිහංසසහස්සපරිවාරිතො විය ඛතරවෙධා ගංසරුජා සෙතඛත පරිවාරිතො විය වකකවතති² මරුගණපරිවාරිතො විය සකෙකා දෙවරුජා බ්‍රහ්මගණපරිවාරිතො විය ගාරිතමහාබ්‍රහ්මා තාරුගණපරිවාරිතො විය පුණණවන්දෙ අසමෙත බුද්ධිවෙසෙත අපරිමාණෙන බුද්ධි විලාසෙන කපිලවත්ථුගාමිතං මග්ගං³ පටිපජ්ජි. අථස්ස පුරුෂිම කායතො සුවණණවණණරග්ගි⁴ උට්ඨතිචා අසිතිහත්ථානං අග්ගහෙසි; පච්ඡිමකායතො දක්ඛණහත්තො වාමහත්තො සුවණණවණණා⁵ රග්ගි උට්ඨතිචා අසිතිහත්ථානං⁶ අග්ගහෙසි; උපරි කෙසනනතො පථාය සබ්බකෙසාවනෙනති මොරගිවවණණා රග්ගි උට්ඨතිචා ගගනතලෙ අසිතිහත්ථානං අග්ගහෙසි; හෙට්ඨා පාදතලෙහි පවාලුවණණා රග්ගි උට්ඨතිචා සතපඨවිගං අසිතිහත්ථානං අග්ගහෙසි; එවං සමන්තා අසිතිහත්මතත්ථානං⁷ ඡබ්බණණා බුද්ධ රග්ගියො විජේජාතමානා විපජ්ජමානා කඤ්ඤාදණ්ඩදීපිකාති නිවජා රිච්ඤා⁸ ආකාසං පකකනතජාලා විය වාතුද්දිපිකමහාමෙඤ්ජො නිකකනතවිජ්ජුලතා විය විධාසිංසු; සබ්බෙ දිසාහාගා සුවණණ වම්පක පුපෙට්ඨි විකිරිගමානා විය සුවණණසට්ඨො⁹ නිකකනසුවණණරුස ධාරුති සිඤ්ඤමානා විය පසාරිතසුවණණපට්ඨපරිකපිතතා විය වෙරම්බ වාතසමුද්ධාත¹⁰ කිංසුකකණ්ණිකාරපුපට්ඨවණණසමොතිණණා¹¹ විය විපපකාසිංසු.¹² හගවතොපි අසිතිඅනුව්‍යක්ඛනඛායමපහාචතතිංස වරලකකණ්ණසමුජ්ජලං සරිරං සමුග්ගතතාරානං විය ගගනතලං විකසිත මිව පද්‍රමවනං සබ්බථාලිප්පුලො විය යොජනසතිකො පාර්වජ්ජනතො පටිපාටියා ඔපිතානං චතතිංසවන්දනං චතතිංසසුරියානං චතතිංස චකකවතතිනං චතතිංසදෙවරුජානං චතතිංසමහාබ්‍රහ්මානං සිරියා සිරිං අභිහවමානං විය විරොවිත්ථ; යථා නං දසති පාරමිති දසති උප පාරමිති දසති පරමත්ථපාරමිති සුපුරිතාති සමතිංසපාරමිතාති අලභිකත¹³ කපාසතසහස්සාධිකාති චතතාරි අසමොග්ගාති දිනනං දුතං¹⁴ රක්ඛිතං සිලං¹⁵ කතං කල්‍යාණකම්මං¹⁶ එකමිං අත්තහාවෙ මසරිච්ඤා විපාතං දුතුං ධානං අලහමානං සමොධපාතතං විය අහොසි;

1. මිහපරිවාරිතං. විය කෙසරං S.	9. සුවණණසට්ඨා B. S.
2. වකකවතති B. S.	10. වෙරම්බ B. S, සමුට්ඨික B.
3. චක්ඛමම මග්ගං B. S.	සමුද්දිපි S.
4. රූමි B. S.	11. කිංසුකකණ්ණිකාර පුපට්ඨවණණා
5. දක්ඛණහත්තො සුවණණ	සමොතිණණා R. W.
වණණා L.	12. විපපකිරිංසු B.
6. හත්ථානං S.	13. අලංකතං S.
7. හත්මතංධානං B. S.	14. දිනනදුතං B.
8. නිවජරිච්ඤා B. S, පකකනත S,	15. රක්ඛිතසිලං A1. A2. M2. P2
පකකිදු B. චතුද්දිපික B.	R. W1. W2.
චතුද්දිපික S.	16. කතකල්‍යාණකම්මං B.

නුවාසගස්ගහණං එකතාවං ආරෝපනකාලො විය සනට්ඨගස්ගහණං එකසතවං ආරෝපනකාලො විය පඤ්චවිසතියා නදිනං ඔසයා සමතිත්ථ පබ්බඛාරො¹ එකතො රුඬිභූතකාලො විය ව² අගොසි, ඉමං ප්‍රභාසිරියා භාසමානස්සාපි³ ගඟවතො පුරතො අනතකානි දණ්ඩදිපිකාසගස්සාති උක්ඛිපිංසු; තථා පච්ඡතො; වාමපයෙහ දක්ඛිණ පයෙහ ජාති⁴ කුසුමවිමපකතවමලුකාරතතුවලතිපුපලවකුලසික්ඛු වාරපුප්ථානඤ්ඤව⁵ තීලපිතාදිවණ්ණසුගඛිගඛිපුණ්ණානඤ්ඤ වාතුද්ධිපිකමෙසවිස්සංඨං උදකවුට්ඨිගො විය විපාකිරිසිංසු;⁶ පඤ්චබ්බිකා තුරිගතිගෙහාසා වෙච්ච ප්‍රභාමමෙසබ්බගුණපටිසංයුතතා ථුතිසොසා ව සබ්බාද්ධා පුරිසිංසු; දෙවමනුස්සනාගසුපණ්ණං ගඛිබ්බයතවාදිනං අක්ඛිති අමිතපානං විය ලතිංසු; ඉමෙහි පත ණානෙ ධ්වං පදසතෙන පදසගස්සෙන⁷ පදසතසගස්සෙන ගමනවණ්ණං වතතුවං වට්ඨති; තනිදං මුඛමතං:-

එවිං සබ්බසමසමානො කමසමානො වසුකිරං
අනෙරසමානො⁸ පාණොති යාති ලොකවිනායකො.⁹

දකුණු පසුම් පාදං උඩුරනොනා කරුසනො
ගව්ඡනො සිරිසම්පනො සොගනෙ දිපදානමො.

හව්තනා බුද්ධිසෙව්සිසා හෙව්තා පාදාලං මුද්
සමං සමුද්ධතෙ හුමිං රජසා නුපලිපෙති.¹⁰

නීතනං ණානං¹¹ උත්තමිති ගව්ජනෙක ලොකනායකෙ
උත්තමස්මි සමං භොති පඨවි ව අවෙනනා.

පාසාණ සකසා දෙව් කළු බාණිකණිකා
සබ්බ මහා විවේචන¹² ගව්නෙහි ලොකනායකෙ.

තෘතීය ශ්‍රේණි පාලකයින් සඳහා වූ 13 වැනි කොටස
 අනුමැතියෙන් තරමක් උසස් පාලකයින් වශයෙන්.

නාඨිසිංහ පක්කමති සමපන්නවරණො මුති
න වාඨිසනිකං¹⁴ යාඨි ගච්ඡිමානො සමාහිතො.

උඬං අබො ච තිරිසං¹⁵ දිසඤ්ච විදිසං තථා
න පෙක්ඛමානො සො යාති යුගමත්තං හි පෙක්ඛති.

1. ଭିକ୍ଷାକର B, S.

2. **විෂය**

3. **കുമാരകൃഷ്ണമൂർത്തി B S.**

4. වාහි B, වනජලිකා S,
වනමලික B.

5. බැකුළිසිසුමාර S. මකුළුසිසුමාර
පළමුවැන්න B. වණභූමි B.

6. ව්‍යවස්ථාපිත S.
ව්‍යවස්ථාපිත B.

7. එනම්: පදනමකින්ම ගන්න

8 අප්පාඨස්සනා B. [විග්ග. B S.

9. ලලාභක විනයයකො B.

10. නුපලිච්ඡිත A2, R V, W1, W2.

11. ಕುಮಾರವಿಜಯ: ಬಿ. ಸಿ.

12. මහා.මිමර්සාහි B. S, ගවර්ණ S.

13. **സാമ്രാജ്യവാദം B.**

4 ഇലിപിഴക്കി. B. ഒക്കി. S.

15. *හිරිසයාලා* L.

තාගච්ඡක්කන්තවාදො ඥායා ගමනෙ ඥායානන¹ ජනො
වාරුං² ගච්ඡති ලොකග්ගො භාසගන්තො සදෙවනෙ.

උසභරුජාව³ ඥායානනො වසුවාරිව කෙසරී
තොසගන්තො ඛග්ග සන්තෙ පුරුෂෙධිමුපාගමීති.⁴

වණණකාලො නාම කීරෙස; එවං විබෙසු කාලෙසු බුද්ධාසාසකරී
වණණ වා ගුණවණණ වා ධම්මකපිකාසා ථාමොයෙව පමාණං
වුණණපදෙති⁵ වා භාරාඛකිනෙත⁶ වා යත්තකං සපයකාති; තත්තකං
වත්තබ්බං; දුක්ඛපිතතති න වත්තබ්බං; අපමාණවණණං හි බුද්ධා
තෙසං බුද්ධාපි අත්තවසෙසනො වණණං වත්තුං අසමන්ධා පගෙව ඉතරු
පජාති; ඉමිනා සිරිවිලාසෙන අලඛකතපටියත්තා සකාරුජපුරං පටි
සිඤ්ඤා ගගවා පසන්නවිසේතන ජනෙන ගකුබුදුවාසවුණණාදීති පුරු
මානො සන්ධාගාරං පාවිසි; තෙන වුත්තං; අථ ඛො ගගවා නිවාසෙත්වා
පත්තවිවරං අදාය සද්ධං හික්ඛුසබ්බෙන යෙන සන්ධාගාරං⁷ තෙහුප
සබ්බමිති; ගගවන්තං ඥෙව පුරුෂබ්බොති ගගවත්තං පුරුෂො කත්වා;
තත්ථ ගගවා හික්ඛුතඤ්ඤාව උපාසකානඤ්ඤා මජ්ඣෙති නිසිනො
ගඤ්ඤාදනෙන තභාපෙත්වා දුකුලවුමිවනෙත⁸ වොදකං කත්වා ජාති
හිඛුලුකෙන මජ්ඣෙත්වා රත්තකම්මලපලිවෙසීතෙ පිසෙ⁹ ධම්මතරගත
සුවණණ සත්තපටිමා විස අතිවිරොචිත්ථ; අයං පනෙත්ථ පොරුණානං
වණණගණන්මග්ගො:-

“ගතත්වාන මණ්ඩලමාලං තාගච්ඡක්කන්තවාදණො¹⁰
මහාසගන්තො ලොකග්ගො නිසිදි වරමාසනෙ.

තභිං නිසිනො¹¹ තරදමසාරපි
දෙවොතිදෙවො සත්තපුඤ්ඤාකමණො
බුද්ධාසනෙ මජ්ඣගතො විරොචති
සුවණණනෙකං විස පණ්ඩුකම්මලො.

තෙකං ජලෙඛානදස්සෙව නික්ඛිත්තං පණ්ඩුකම්මලො
විරොචති විතමලො මණී වෙරොචනො යථා.

මහාසාලොව සම්පුලො තෙරුරු¹² ජාවලඛකතො
සුවණණසුපසංකාඥො පදුමො කොකාසකො¹³ යථා.

ජලනොතා දීපරුකෙත්වා පබ්බතග්ගෙ යථා සිඤ්ඤා
දෙවානං පාරිව්ජනොත්වා සබ්බපුලො විරොචථා”ති.

1. ඥායාති B. හි S.

2. වාරු A M. W1. W2. වාරු B.

3. උචරුජාව B.

4. පුරු. ඥෙධං උපාගමිති B S.

5. වුණණපදෙති B.

6. භාරාඛකිනෙති B

7. තථා සන්ධාගාරං B. S.

8. දුකුල වුමිවනෙ A1, A2, M2. P1.

R V. W1. W2. වුමිවනෙන

9. සරිසර පිසෙ S. [හිරෙදකං S

10. තාග මක්කන්තවරණො B. S.

11. තභිං නිසිනො S.

12. මෙරු රජා S.

13. කොකාසද S.

කාපිලවත්තෙව සතො¹ බහුදෙවරතනී² බමිණිසා කථාසාති³ එත්
 බමිකථා නාම⁴ සන්තාරාදුමොදනපටිසංසුතනා⁵ පකිණ්ණකකථා
 වෙදිකබ්බා. තද් භි ගගවා ආකාසගඛතා මහාරොජනනා මිය පඨවොජ-
 ආකාසිකොත්තා මිය මහාරවුං මන්තෙ⁶ ගගෙඛා වාලොකොත්තා මිය
 යොජතිකං මිඬුගණං වකකොත්තොති පිලෙති; මිඬුපානා පායමානො
 මිය කාපිලවත්තො⁷ සකායානං හිතසුඛාවතං පකිණ්ණක කථං
 කපෙයි; ආවාසදුතං නාමෙතං මහාරුජ මහන්තං; තුඛාකං ආවාසො
 මයා පරිභුජනොති කපුසෙඛසාන පරිභුජනො මයා ව තිකපුසෙඛසාන ව⁸
 පරිභුජනො පන බමමරතනොන පරිභුජනොගෙවොති තිංචි රතනෙති
 පරිභුජනො නාම ගොති; ආවාසදුතංගමිං හි දිනොත සබ්බං දුතං⁹
 දිනොමෙව ගොති. භුමෙට්ඨකපණ්ණසාලාය වා සංඛාමණ්ඩපකාය¹⁰
 වාපි ආතිසංසො නාම පරිවණ්ණිද්දුං න සකකොති¹¹ නානාතමවිධතං
 බුද්ධං¹² බමමකථං කපෙති:-

“සීතං උණං පටිගතනී¹³ තතො වාලුමිනාති ව
 සිරිංසපෙ ව මකසෙ සිසිරෙ වාපි වුට්ඨියො.

තතො වාතාතපො සොරෙ සඤ්ජානො¹⁴ පටිගඤ්ඤති
 ලොතන්ඤච පුබන්ඤච ක්කාඛභුඤච විපක්ඛිභුං.

විහාරදුතං සඛසංගං අග්ගං බුද්ධාන¹⁵ වණ්ණිතං
 විහාරෙ කාරගෙ රමෙම වාසගෙත්¹⁶ බුද්ධසුතෙ.

තෙසං අනුතඤ්ච පානඤ්ච වත්තෙකාසකාති ව
 දදෙග්ග උජ්ඣුජනසු විපසකොත්තොන වෙතසා.

තෙ තස්ස බමමං දෙසෙතනී¹⁷ සබ්බදුකඛාපනුදුතං
 යං සො බමමං ඉබ්බඤ්ඤා¹⁸ පරිතිබ්බොති අනාසවො”ති.

එවං අගමපි ආවාසෙ ආතිසංසො අගමපි ආතිසංසොති බහුදෙව රතනීං
 අතිරොක්තවරං දියව්වියාමිං ආවාසාතිසංසකථං කපෙයි, තත්ථ ඉමා
 ගාථාව සම්මතං ආරුලා¹⁹ පකිණ්ණකබමමදෙසනා පන සම්මතං
 න ආරුභති.

සඤ්ජානනීති²⁰ ආදීති වුත්තන්තොනෙව. ආසංගිකං ආනිඤ-
 ඤාමණ්ණසීති බමමකථං කථාපෙභුකාමො ජානාපෙයි; අථ කසමා
 සාරිපුත්තමහාමොග්ගලානමහාකස්සාදිසු²¹ අසීතිමහාරොජරුසු විජ්

1. සාසකස B.	10. බුද්ධ S.
2. බමිණිසා කථා නාම L.	11. පටිගතනී B. බාලජිනාභිම S.
3. සන්තාරාදු ඤජාදුත B. S.	12. වාතාතපෙ සොරෙ සඤ්ජානෙ B.
4. මහා ජබ්බබසෙක B. කසෙක S.	13. බුද්ධති S.
5. කාපිල වත්තොති B. S.	14. වාසගෙත් S.
6. පරිභුජනො මසිංගු සප්පිකොති S.	15. දෙසෙතනී S.
7. සබ්බදුතං A2, B.	16. බමමබ්බඤ්ඤා S.
8. සංඛමණ්ඩපකාය S. මණ්ඩපකාය B.	17. ආරුලා S.
9. තෙසොති A1, M2, P1, P2 R.	18. “සඤ්ජානනී” ඉතිපාලිය.
4. V. W1, W2.	19. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙ. S.

මානෙසු භගවා ආනන්දපෙත්ථරස්ස භාරමකාසීති පරිසර්ඛාසයවසෙන;
 ආයස්මා හි ආනන්දෙ ඛුංසුත්තානං අස්සො, පභොති¹ පරිමේඛෙලෙහි
 පදබ්බන්ධනෙහි මධුරබලකථං කථෙත්තුනති. සාකිංමේඛෙලෙ
 පාකචො පඤ්ඤානො, තස්ස සක්කරුජ්ඣි² විහාරං ගතත්වාපි ධම්මකථා
 පුත්තප්පබ්බා, ඔරොධා පත නෙසං න යථාරුචියා විහාරං ගතත්වා ලුභනති;
 තෙසං එතද්දකොසි: අභො වත භගවා අප්පංගෙව ධම්මකථං කථෙත්වා
 අමානාං සුඤ්ඤිකමස්ස ආනන්දස්ස භාරං කරොග්ගාති තෙසං අර්ඛා
 සයවසෙන භගවා තස්සෙව භාරමකාසි; සෙඛො පාපිපදෙති³ පටි
 පත්තකො සෙඛ සමෙණො සො තුස්සං පටිභාතු උපට්ඨාතු; කස්ස පටිපදං
 දෙසෙය්හිති පටිපදං පුග්ගලං නියමෙත්වා දස්සෙති;⁴ කස්මා පත භගවා
 ඉමං පටිපදං නියමෙයි: බහුති කාරණෙහි, ඉමෙ තාව සක්කා මහිගල
 සාලාය මහිගලං පට්ඨාසිංසනති වඩ්ඪි⁵ ඉච්ඡන්ති; අයඤ්ඤි සෙඛපටිපද
 මස්සං සාසනෙ මහිගලපිපදා වඩ්ඪමානෙතපටිපදෙති⁶ ඉමං පටිපදං
 නියමෙයි; තස්සඤ්ඤි පරිසර්ඛිං⁷ සෙඛා ව බහු තිසිත්තා තෙ අත්තනා
 පටිවිඤ්ඤානෙ කප්පිමානෙ අකිලමත්තාව සලලකෙඤ්ඤානීතිපි ඉමං
 පටිපදං නියමෙයි; අයස්මා ව ආනන්දෙ සෙඛපටිසමතිදප්පත්තොව⁸
 සො⁹ අත්තනා පටිවිඤ්ඤා පට්ඨකවට්ඨානෙ¹⁰ කථෙත්තො අකිල
 මත්තො විඤ්ඤාපෙත්වා සක්කිස්සනීතිපි ඉමං පටිපදං නියමෙයි; සෙඛ
 පටිපදංඤ්ඤා¹¹ තිස්සොපි සික්ඛා ඔසවා;¹² තත්ථ අධිසිලසික්ඛාය කපි
 තාය¹³ සකලං විනයපිටකං කපිතං හොති; අධිවිත්තසික්ඛාය කපිතාය
 සකලං පුත්තත්තපිටකං;¹⁴ අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය කපිතාය සකලං
 අතිධම්මපිටකං කපිතං හොති; ආනන්දෙ ව¹⁵ බහුංසුත්තො තිපිටක
 ඔරො, පභොති¹⁶ තීති පිටකෙහි තිස්සො සික්ඛා කථෙත්වා; එවං
 කපිතෙ සක්කානං මහිගලමෙව වඩ්ඪියෙව¹⁷ හවිස්සනීතිපි ඉමං
 පටිපදං නියමෙයි; පිටඤ්ඤා¹⁸ මෙ ආභිලාසනීති කස්මා ආභිලාසනී:¹⁹
 භගවතො හි ඡබ්බස්සාති පඨානං පදගන්තස්ස මහත්තං කායදුක්ඛං
 අභොසි: අප්පං අපරභාගෙ මහලුකකාලෙ පිට්ඨිවානො උප්පජ්ඣි;
 අකාරණං වා එතං; පභොති හි භගවා උප්පත්තං වෙදනං පටික්ඛ
 මොත්තා²⁰ එකමපි දොපි සත්තාගාති²¹ එකපලලමෙකන තිසිදිත්වා;

1. අභොසි B.	13. කපිතපමෙව B.
2. තස්සසක්කරුජ්ඣි B, සක්කරුජ්ඣි L	14. සුත්තපිටකං A1, A2, M2, P1, P2.
3. පටිපදෙති B.	R. W1, W2, සුත්තත්ත පිටකං
4. දස්සෙත්වා L.	කපිතං හොති B. S.
5. වඩ්ඪි B.	15. ආනන්දෙති L.
6. වඩ්ඪමාන පටිපදෙති B.	16. සො පභොති B.
වඩ්ඪමානපටිපදෙති B. S.	17. වුච්ඡිසෙව S
7. පරිසර්ඛි B. S. පෙඛාව S.	18. පිට්ඨං A2, M2, P2, V. W1.
8. සමිතිදප්පත්තොව S.	පිට්ඨං B. අභිලාසනීති S.
9. සොව P.	19. අභිලාසනී භගවතො ඡබ්බස්සාති S.
10. පට්ඨමෙඤ්ඤානෙ B.	20. පික්ඛමොත්තා B. පික්ඛමෙත්වා S.
11. පටිපදෙව B S.	21. සත්තාගං B, සත්තාගෙ S.
12. ඔසව L.	

සන්තානාර්ථාලං පත වතුනි ඉරියාපපෙති පරිභුඤ්ඤානාමො අනෙයා; තත් පාදබොවනවිභානතො යාව ධම්මාසනා අගමාසි; එතතකෙ ආනෙ ගමනං නිප්පන්නං; ධම්මාසනං පතොතා පොතං ධර්මා නිසිදි; එතතකෙ ආනං¹ දියධර්මාමං ධම්මාසනෙ නිසිදි; එතතකෙ ආනෙ නිසර්ජා නිප්පන්නා; ඉදං දික්ඛිණෙත පතොතා පොතං නිපතොත සගතං නිප්පර්ජානිති එවං වතුනි ඉරියාපපෙති පරිභුඤ්ඤානාමො අනෙයා;² උපාදිනනකසර්ඤ්ඤා නාම නො ආර්ථිලායනිති න වතන ඛෙං; තත්ථා විරං³ නිසර්ජාය සඤ්ජාතං අපකම්පි ආර්ථිලායනං ගතොති එවමාහ; සබ්බාපිං පඤ්ඤාපෙත්වා⁴ සන්තානාර්ථාය කිර එකපතොත තෙ රුජාතො පට්ටසාණිං⁵ පරික්ඛිපාපෙත්වා කප්පියමඤ්ඤාකං පඤ්ඤාපෙත්වා කප්පිය පට්ටන්දරණෙන අත්ථිත්වා උපරි සුචර්ණතාරකගනිමාලාදුම පති මණ්ඩලං⁶ විතානං ඛන්ධිත්වා ගනිතොලපාදිපං⁷ ආරොපයිංසු; අපෙපව නාම සන්තා ධම්මාසනතො උච්චාය පොතං විසමනොතො ඉධ නිපජේය්‍යා⁸ එවං නො ඉමං සන්තානාරං භගවතා වතුනි ඉරියා පපෙති පරිභුතතං දීඝරතතං හිතාය සුඛාය භවිසානිති; සන්තාපි තදෙ ව සන්තාය තත් සබ්බාපිං පඤ්ඤාපෙත්වා නිපජ්ජි; උච්චානපඤ්ඤං මනාසිඤ්ඤානි එතතකං කාලං අභික්ඛමිත්වා චුට්ඨගිණ්ණාමිති උච්චාන පඤ්ඤං විතොත ධරෙත්වා;

මහානාමං සක්කං ආමනෙතසිති සො කිර තයමං කාලෙ තාසං⁹ පරිගතීං පෙට්ඨකො පාමොකෙධා, තස්මිං සබ්බනිතෙ සෙසපරිසා සබ්බ හිතාව හොතිති පෙරෙ තමෙව ආමනෙතයි; සිලසම්පන්නාති සිලෙන සම්පන්නො සම්පන්නසිලො පරිපුර්ණසිලොති අනෙයා; අද්ධමෙධිති සුඤ්ඤාධර්මෙති සතං වා සපුර්වසානං ධර්මෙති; කප්පඤ්ඤා මහානාමාති ඉමිනා එතතකෙන ආනෙන සෙබපිපදය මාතිකං ධරෙත්වා පටිපාටියා වින්දොරතුකාමො එවමාහ; තත් සිලසම්පන්නොති ආදිති සම්පන්නසිලො හික්ඛවෙ විහරාති ආකරොධය සුත්තාදිසු චුත්තතයෙනෙව වෙදිතබ්බාති.¹⁰

කායද්වවිජිනනාති ආදිසු උපයෝගෙත්ව කරණවචනං, හිරිසි තබ්බාති කායද්වවරිතාදිති හිරියති ජ්ඣව්ජනිති අනෙයා; ඔත්තප්ප නිද්දෙසෙ හෙතෙත්ව¹¹ කරණවචනං; කායද්වවරිතාදිති ඔත්තප්පය හෙතුභූතෙති ඔත්තප්පාති¹² භාගතීති අනෙයා; ආරද්ධවිජිනනාති පග්ග හිත විරියො අනොගග්ගතිතමානසො;¹³ පහානාසාති පහානන්දාය; උපසම්පද්ධාති පටිලාභන්දාය; ථාමවාති විරියථාමෙන සමනතාගතො;

1. එතතං ආනං A2, M2, P2, V, W1.	7. තෙලපදිප. B.
2. හොති B.	8. විසමනොතා නිපජේය්‍යා B.
3. පිර S.	9. තසං. B.
4. පඤ්ඤාපෙත්වා B S.	10. වෙදිතබ්බාති. A1. M2, V.
5. පට්ටසාණිං B, S.	11. හෙතෙත්ව A2 B,
6. සුචර්ණතාරක ගනිමාලාදුම පතිමණ්ඩලං A2 P2, W2,	12. ඔත්තප්පති B. S.
	13. අනොගග්ගතිත මානසො S.

දණ්ඩපරික්ඛානමොති පිරපරික්ඛානමො; අනික්ඛිතතවුරෙණ කුසලෙසු
 බසමිතිසුත්ති කුසලෙසු බසමෙසු අනොරොපිතවුරෙණ අනොසකතිත
 විරියො, පරමේනාති උත්තමෙන; සති නෙපකොක්ඛනාති සතියා ව
 තීපස්සාවෙන ව; කම්මා පත සතියාපතියෙ පඤ්ඤා ආගතාති; සතියා
 බලවගාවදීපනත්ථං, පඤ්ඤා විපසුත්තං¹ හි සති දුඛලා; හොති සමප
 සුත්තං බලවතීති; විරක්ඛානමිති අත්තනා වා පරෙන වා කායෙන
 විරත්තං² වෙතියබ්බණ්ඩත්තං³ අධිතිමයාවත්තපටිපත්තිපුරණං;
 විරභාසිතමිති⁴ අත්තනා වා පරෙන වා වාචාය විරභාසිතං⁵
 සත්තව ව උද්දසන උද්දසන ධර්මොපාරණධර්මපෙකතා උපතිසිහනත
 පරිකාරං⁶ අනුමොදනියාදිවසෙන පටිත්තිතං වට්ඨතමං; සජ්ජො අනුස්ස
 ජ්ඣාති⁷ තස්මිං කායෙන විරක්ඛෙන කායො නාම කායවිඤ්ඤාති, විර
 භාසිතෙ වාචා නාම වට්ඨිඤ්ඤාති, තදුගගමි රූපං තංසමුට්ඨාපිතා
 විත්තාවෙනසිකා අරූපං ඉති ඉමෙ රූපාරූපධර්මා ඵලං උපාජ්ජන්තා
 ඵලං නිරුද්ධාති සරති ටොව අනුස්සරති ව සතිසමොඤ්ඤානං සමුට්ඨා
 පෙතීති අපේඨා; බොජ්ඣංගසමුට්ඨාපිතා හි සති ඉධ අධිපොතා; තාය
 සතියා ඵස සතියා සරණෙන සරිතා පුතපුත⁸ සරණෙන අනුස්සරිතාති
 වෙදිතබ්බං⁹; උදයසමාසමිතිසාති පඤ්ඤානං බන්ධනං උදයවය
 ගාමිනියා¹⁰ උදයඤ්ඤා වයඤ්ඤා පටිවිජ්ඣතුං සමත්ථා; අජ්ඣාසාති වික්ඛ
 මානවණ්ණෙන ව සමුච්චේදවසෙන ව කිලෙසෙහි ආරකා සිතාය¹¹ පරි
 සුද්ධාය; පඤ්ඤාය සමන්තායානොති විපස්සනාපඤ්ඤාය ටොව මග්ග
 පඤ්ඤාය ව සමිබ්බිතුන්තො; නිබ්බිධිකායාති සායෙව නිබ්බිඤ්ඤානො
 නිබ්බිධිකාති¹² වුට්ඨති තාය සමන්තාගතොති අපේඨා; තත්ථ
 මග්ගපඤ්ඤා¹³ සමුච්චේදවසෙන අනිබ්බිධිපුබ්බං අපදාලිතපුබ්බං
 ලොභකකිං දොසකකිං දොසකකිං¹⁴ නිබ්බිඤ්ඤාති නිබ්බිධි
 කා; විපස්සනාපඤ්ඤා තදබ්බවසෙන නිබ්බිධිකාය මග්ගපඤ්ඤාය
 පටිලාභසංවත්තනතො වාති¹⁵ විපස්සනා නිබ්බිධිකාති වත්තුං
 වට්ඨති; සම්මාදුක්ඛකම්මසංගාමිනිසාති ඉධාපි මග්ගපඤ්ඤා සමමා
 ගෙතුතා තයෙන වට්ඨදුක්ඛං බෙපයමානා ගච්ඡති සමමාදුක්ඛකකිය
 ගාමිනී නාම, විපස්සනා තදබ්බවසෙන වට්ඨදුක්ඛඤ්ඤා කිලෙසදුක්ඛඤ්ඤා
 බෙපයමානා ගච්ඡති දුක්ඛකකියගාමිනී, දුක්ඛකකියගාමිනියා වා
 මග්ගපඤ්ඤාය පටිලාභසංවත්තනතොපෙසා දුක්ඛකකියගාමිනී¹⁶
 වෙදිතබ්බං.

1. පඤ්ඤා විපසුත්තං S.

2. විර. කතං S.

3. විර. භාසිතං S.

4. සත්තවං B.

5. උපතිසිහනතං B

6. සරිතං L

7. පුතපුතං B, S.

8. වෙදිතබ්බං S.

9. උදයසමාසමිතිසා A2, P2, W2,

10. සිතං B, L.

11. ජ්ඣාසිති B.

12. මග්ගපඤ්ඤාය B, L.

13. දොසකකිං දොසකකිං B, S.

14. වාති B.

15. දුක්ඛකකිය ගාමිනියාති L.

ආතිවෙහෙසිකානනති¹ අතිවිතතං සෙවම්චිතතං සිතානං නිසි
 තානං; දිව්ඨමමසුඛපිතාශ්නනති අපිතපිතකකිණෙ සුඛපට්ඨාන
 හෙතුනං; නිකාමලාභීති ඉව්ඨිච්ඡිතකකිණෙ සමාපජ්ජිතං;² අකිච්ඡ
 ලාභීති නිදුකකලාභී³ අකසිරලාභීති විපුලලාභී; පගුණතාවතො⁴
 එකො ඉව්ඨිච්ඡිතකකිණෙ සමාපජ්ජිතං සකෙකාභී සමාධිපාරිපජික
 ඛමෙව ව⁵ පත අකිලමනෙතාව විකඛමෙතං න සකෙකාභී සො
 අතතනො අතිච්ඡාය බිප්පමෙව වුට්ඨාභී යථාපරිවේදවෛසන සමා
 පතති⁶ ඔපපත්තුං න සකෙකාභී අයං කිච්ඡලාභී කසිරලාභී නාම;
 එකො ඉව්ඨිච්ඡිතකකිණෙ ව සමාපජ්ජිතං සකෙකාභී සමාධිපාරි
 පජිකඛමෙව ව⁷ අකිලමනෙතාව විකඛමෙතං සො යථාපරිවේදවෛස
 නෙව වුට්ඨාතුං⁸ සකෙකාභී අයං අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී⁹ නාම; අසං
 වුච්චති මහානාම අරියසාවතො සෙසො සාධිපදෙති මහානාම අයං
 අරියසාවතො නාම සෙසො පටිපදෙ¹⁰ විපක්ඝනාගභියාය වධ්ධිමා
 නක¹¹ පටිපදෙය සමනනාගතොති වුච්චති¹² දසෙයති¹³ අසුච්චණ්ඩ
 භාසාති අසුච්චණ්ඩතාය; ගසෙබ්බා අභිනිබ්බිදුසාති සුඤ්ඤපභෙදෙය¹⁴
 ගසෙබ්බා; සමෙබ්බාධාසාති අරියමය්‍යාය. අනුත්තරය්‍ය සොගසෙකඛ
 මය්‍යාති අරගතතං අනුත්තරෙ යොගසෙකිණිමා නාම තදබිගමාය
 ගසෙබ්බාති දසෙයති; යා පතායමෙත්ථ අත්ථිපතත්ථං උපමා ආභවා සා
 වෙතොබිල සුතෙත වුත්තතයෙතෙව වෙදිතබ්බා; කෙවලං හි තත්ථ
 තය්‍යා කුකකුට්ඨා අණ්ණකුට්ඨා තිව්ඨකිරිගකරණං විය හි¹⁵ ඉමිසං
 හිකුතො උසොළුතිපණ්ණරසෙති අසෙබ්බා සමනනාගතතාවොති
 යං¹⁶ එවං මපමිසංසන්දනං ආගතං තං ඉධ එවං සිලසමපන්නා
 හොතිති ආදිවචනතො තය්‍යා කුකකුට්ඨා අණ්ණකුට්ඨා තිව්ඨකිරිගකරණං
 විය¹⁷ හි ඉමිසං හිකුතො සිලසමපන්නාදිති පණ්ණරසෙති¹⁸
 ඛමෙව හි සමබ්බිතාවොති එවං යොජෙත්වා වෙදිතබ්බා; සෙසං සබ්බත්ථ
 වුත්ත සද්දසමෙව.

ඉමං සෙව අනුත්තරං උපෙබ්බාසනිපාරිසුද්ධිනති ඉමා පඨමජ්ඣි
 නාදිති අසද්දසං උත්තමං වතුත්ථකාතිකං උපෙබ්බාසනිපාරිසුද්ධිං;
 පඨමා අභිනිබ්බිදුති පඨමො සුඤ්ඤපභෙද; දුතියාදිසුපි එසෙවනතො;

1. අතිවෙහෙසිකානනති B	10. පාටිපදෙති මහානාම අරියසාවතො;
2. සමාපජ්ජිතා B,	සෙසො පාටිපදෙ S. අරිය
3. නිදුකකලාභී B,	සාවතො A2. B, W2.
4. පගුණතාවත B,	11. වත්තමානක S.
5. ඛමෙවපත B, S. අකිලමනෙතා	12. සමනනාගතො වුච්චති
A2 B R W2. විකඛමෙතං.	දසෙයති L.
ත සකෙකාභී S,	13. සුඤ්ඤපභෙදෙ S. විපක්ඝනාදි
6. සමාපතති L එපිතුං S,	සුඤ්ඤපභෙදෙ B
7. පාරිබන්ධ ඛමෙව B, පාරිසුද්ධික	14. විය S.
ඛමෙව S,	15. පදං B. උසොළුති හො;
8. වුට්ඨාපපතුං B,	16. විය B, S. [පණ්ණරසෙති S,
9. අගමපි අකසිරලාභී S,	17. පණ්ණරසෙති

කුකුඤ්චවර්ජාපණො¹ පන එකවාරං මාකුකුඤ්චතො එකවාරං අකුකුකොසකොති දොච වාරෙ ජායති; අරියසාවතො තිති විජ්ජාති තයො වාරෙ ජායති පුඤ්ඤතිවාසවර්ජාදකතමං² විනොදෙතො පුඤ්ඤතිවාස ඤාණෙන පඨමං ජායති. සත්තානං වුත්ථපිසන්තිවර්ජාදකතමං³ විනොදෙතො දිඤ්චකුඤ්ඤාණෙන දුතියං ජායති. චතුසච්චපට්ඨවර්ජාදකතමං⁴ විනොදෙතො ආසවකකයඤාණෙන තතියං ජායති.

ඉද්ධපියං හොති වරණසමිත්ති⁵ ඉද්ධපි සිලවතතංගං හික්ඛුතො වරණං තාම හොතිති අනෙතො; වරණං තාම ඛුං⁶ අනෙතවිධං, සිලාදයො පණණ්ණසංඛමො; තත්ථ ඉද්ධපි එකං වරණතති⁷ අනෙතො. පදත්තො පන වරති තෙන අගතපුඤ්ඤං දිසං ගව්ඨති වරණං; එසතයො සංඛමත්ථ; ඉද්ධපියං හොති විජ්ජායාති ඉදං පුඤ්ඤතිවාස ඤාණං තයං විජ්ජා තාම හොතිති අනෙතො; විජ්ජා තාම ඛුං අනෙතවිධං⁸ විපයානාඤාණංදිති අධ්වඤාණාති, තත්ථ ඉද්ධපි ඤාණං එකං විජ්ජාති⁹ අනෙතො; පදත්තො පන විනිවිජ්ජිතො එතාය ජාතාතිති විජ්ජා; එසෙවතයො¹⁰ සංඛමත්ථ; විජ්ජාසමපනොතො ඉතිපිති තිති විජ්ජාති විජ්ජාසමපනොතො ඉතිපි;¹¹ වරණසමපනොතො ඉතිපිති පඤ්චදසති ධම්මෙති වරණසමපනොතො ඉතිපි; තදුභයෙන පන විජ්ජාවරණසමපනොතො ඉතිපිති;¹² සන්තංකුමාරෙතොති පොරුණකකුමාරෙන විරකාලතො¹³ පට්ඨාය කුමාරෙති පඤ්ඤානො;¹⁴ සො කිර මනුසං පථෙ පඤ්චවුලිකකුමාරකාලො¹⁵ ක්කානං තිඤ්ඤතතො අපරිභිත ජක්ඛානො වුගවලොකෙ තිඤ්ඤති; තයං සො අතතභාවො පියො අහොසි මනාපො. තසො තාදිසෙතෙව අතතභාවෙන වරති තෙන තං සන්තංකුමාරෙති සඤ්ජානතති.

ජනෙතසමිත්ති ජතිතමං පජායාති අනෙතො; සෙ හොතතපට්ඨ සාධිනොති සෙ ජනා තත්ථං ගොතතං පටිසරතති අහං ගොතමො අහං කය්‍යපොති; තෙසු ලොකෙ ගොතතපටිසාරිසු ඛතියො සෙවෙතො; අනුමනා ගගඛනාති මම පඤ්ඤාව්‍යාකරණෙන සද්ධිං සංසද්ධිං දෙසිතාති අච්චධ්වසුතෙන වුද්ධොත ගගඛනා අගච්චි අච්චධ්ව ඵලං වදාමි:-

1. කුකුඤ්චපොසකො S.	9. එකවිජ්ජාති A2 P2, R, WV, W2.
2. පුඤ්ඤතිවාසවර්ජාදකං හමං B.	එකං විජ්ජාති B.
3. පටිසන්තිවර්ජාදකං B, S.	10. එසතයො B.
4. පට්ඨවර්ජාදකං B, S.	11. විජ්ජාසමපනොතො ඉතිපිති S.
5. ඉද්ධපියං හොති වරණසමිත්ති හතති
A2, M2, P1, P2, R, V, W1, W2.
ඉද්ධපිදිලං අහං B.	12. ඉතිපි වර්ජාවරණ සමපනොතො
ඉතිපිතිතදුභයෙන S
ඉතිපිති වුච්චිති S.
හතතො කුමාරෙතොති S.
6. ඛුං B.	13. විරක කාලතො S, කුමාරෙති B.
7. වරණතතිපි B, B.	14. සඤ්ඤානො B.
8. අනෙතවිධං A2, P2 W2.	15. පඤ්චවුලිකකුමාරකාලො, B.

“බ්බතියො සෙවෙයා ජනෙනගමිං
 යෙ ගොතතපටිසාරිනො
 විජ්ජාචරණාචරනො
 සො සෙවෙයා දෙවමානුසො”ති

එවං භාසනොත අනුසුඤ්ඤා¹ අනුමොදිතා; සාමු සාමු ආනායුති
 භගවා කීර ආදිතො පටිඨාය නිද්දං අනොකකමනොව² ඉමිං සුත්තං
 සුත්තා ආනන්දෙන සෙවපටිපදාය කුටං ගතිතනති ඤාතො උට්ඨාය³
 පලලඛං ආභුජිතො⁴ තිසිනො සාමුකාරං අදසි; එතතාවතො ව පන
 ඉමිං සුත්තං ජිනභාසිතං තාම ජාතං; සෙසං සබ්බත් උත්තාතමෙවයි.

සෙබ්බසුත්තං නායියං.

2. 1. 4.

එවමෙම සුත්තනි පොතලියසුත්තං; තත් අබ්බුතභාසපෙසුති
 අබ්බාසෙව⁵ සො ජනපදෙ මයියා පන නදිය⁶ උත්තරෙන අපො
 තාසං අවිදුරත්තා⁷ උත්තරපොතිපි වුවවති; කතරමයියා උත්තරෙන
 සො අපොති⁸; මහාමයියා; තත්තායං ආවිභාවකථා; අයං කීර ජම්බුදීපො
 දසසහසායොජනපටිමාණො තත් ව වතුසහසායොජනපටිමාණො
 පදෙසො උදකෙන අපඤ්ඤාත්වො⁹ සමුදෙදුති සබ්බං ගතො; තිසහසා
 යොජනපටිමාණො¹⁰ මනුසා වසතති. තිසහසායොජනපටිමාණො
 යිමවා පතිට්ඨිතො උඤ්ඤෙවන පඤ්ඤොජනසතිතො වතුරසීති
 කුට සහසා පතිමණ්ණිනො¹¹ සමනතො සන්දමානපඤ්ඤතනදි
 විපිනො¹²; යත් අයාමිවිත්තරෙන වෙව ගමිත්තාය ව පණණාස
 පණණාසයොජනා¹³ දියබ්බයොජනසතපටිමණ්ඩලා අනොතතනදහො
 කණණ්ඩුණ්ඩදහො රථකාරදහො ජදුත්තනදහො කුණාලදහො මිතු
 කිති සිහපපාතකොති¹⁴ සත්ත මහාසර පතිට්ඨිතා; තෙසු අනො
 තතො¹⁵ සුදස්සනකුටං විත්තකුටං කාලකුටං ගනිමාදනකුටං කෙලාස
 කුටනති ඉමෙති පඤ්චති කුපෙති පබ්බතති¹⁶ පරිකම්භො; තත්
 සුදස්සනකුටං සොවණණමයං දව්වොජනසතුඤ්ඤං අනොත වඛං
 කාකමුඛසණ්ඨාතං තමෙවසරං පටිච්ජාදෙතො සීතං; විත්තකුටං සබ්බ

1. අනුමො B.

2. අනුකකමනොව L.

3. උට්ඨාය

4. ආභුඤ්ජිතො B. W2.

5. අපෙඨාසෙව B. P2.

6. මයියා පතායා B. මයියා පන
 නදියා A2, M2, P2, R, V, W2.

7. තසා අවිදුරත්තා S.

8. යා අපොති S, තථායං B, S.

ආවිභාවන කථා S.

9. අපඤ්ඤාතො S.

10. තිසහසායොජනපටිමාණො

M2, P4, W2.

11. පටිමණ්ණිකො B, S.

12. විපිනො B.

13. පණණාසයොජනා S.

14. කුණාලදහො හංසපපාතදහො

මිතුසීතිසිහපපාතදහොති S.

හංසපපාතදහො සිහපපාතද

හොති B.

15. අනොතතනදහො B, S.

16. පඤ්චති පබ්බතති.

රතනමයං; භාලකුටං අඤ්ඤාතමයං; ගතීමාදනකුටං සානුමයං; අබ්බතතරෙ මුග්ගවණ්ණං. මුලගතො සාරගතො ථෙග්ගගතො තව ගතො පට්ටිකගතො රහගතො පත්තගතො පුප්ඵගතො ඵලගතො ගතීගතොති ඉමෙහි දසකි ගතොති උසස්සන්තං නානපාතාර¹ මසං සඤ්ඤන්තං කාලපක්කිට්ඨොසපද්ධවසෙ අදිත්තමිව අඛාරං ජලන්තං² තිට්ඨති; කෙලාසකුටං රජතමයං; සබ්බාති සුදස්සනෙන සමානුබ්බංඛ සණ්ඨානාති තමෙව සරු³ පටිවජාදෙත්වා සිතාති තාති සබ්බාති දෙවානුභාවෙන ව⁴ වස්සනති තදියො ව⁵ තෙසු සඤ්ඤති; තං සබ්බමි⁶ උදකං අනොතත්තමෙව පටිසති; වජ්ඣමසුරියා දක්ඛිණෙන වා උත්තරෙන වා ගච්ඡන්තා පබ්බතන්තරෙන තත්ථ ඔභාසං කරෙන්නති උජ්ජං ගච්ඡන්තා ත කරෙන්නති තෙනෙවස්ස අනොතත්තන්ති සබ්බා උදපාදි; තත්ථ මනොගරපදසිලාති තිමමච්ඡකච්ඡපාති ඵලිකසද්දසතිමමුද්දකාති නභානතිත්ථාති⁷ සුපටියත්තාති භොනති; යෙසු බුද්ධිපථෙවකබුද්ධිණි සවා ව⁸ ඉද්ධිමනොවා ව ඉසයො නභායනති දෙවසක්කාදයො උය්‍යාන කිලකං⁹ කිලිනති; තස්ස වතුසු පස්සෙසු සීගමුඛං ගජිමුඛං අස්සමුඛං උසහමුඛනති වත්තාරිමුඛාති භොනති යෙති වතස්සො තදියො සඤ්ඤති; සීගමුඛෙන තික්කන්තනදිතිරෙ සීගා බහුතරං භොනති; ගජිමුඛාදීහි ගජිඅස්සඋසහා; පුරුජිමදිසන්තා තික්කන්තනදි අනොතත්තං තික්කත්තං පදක්ඛිණං කත්වා ඉතරං තියෙසො තදියො අනුපගමම පාචිතතිමවනෙනෙව අමනුස්සපථං¹⁰ ගතත්වා මහාසමුද්දං පටිසති; පච්ඡමදිසන්තො ව උත්තරදිසන්තො ව තික්කන්තා තදියොපි තපථව පදක්ඛිණං කත්වා පච්ඡමතිමවනෙනෙව උත්තරතිමවනෙනෙව ව අමනුස්සපථං ගතත්වා මහාසමුද්දං පටිසති; දක්ඛිණදිසන්තො තික්කන්තනදි¹¹ පත තං තික්කත්තං පදක්ඛිණං කත්වා දක්ඛිණෙන උජ්ජකං පාසාණපිට්ඨිනෙව සට්ඨිසයාජනාති ගතත්වා පබ්බතං පගරිත්වා වුට්ඨාය පරිකෙඛපෙත තිගාචුභපපමාණො උදකධාරු හුත්වා අකාසෙක සට්ඨිසයාජනාති ගතත්වා තියග්ගලෙ නාම පාසාණෙ පඨිත්වා¹² පාසාණො උදකධාරුවෙගෙන තිත්තො තත්ථ පඤ්ඤාසයොජනපපමාණො තියග්ගලා නාම පොකඛරණී ජාතා; පොකඛරණියා කුලං¹³ තිත්තිත්වා පාසාණං පටිසිත්වා සට්ඨිසයාජනාති ගතා;¹⁴ තතො සත්පඨවී තිත්තිත්වා උමමග්ගෙන¹⁵ සට්ඨිසයාජනාති ගතත්වා විඤ්ඤා¹⁶ නාම

1. නානපපාතාරං B. P1. P2.

මසතසමපන්නං S.

2. ජලිතං L.

3. තපමිවම සරු B.

4. දෙවානුභාවෙනම නානානුභාවෙනම

B. S. පස්සන්ති B. M2 P1. R W2.

සස්සන්ති B. වසන්ති S.

5. තදියොව B.

6. තං සබ්බං S.

7. නභායනතිත්ථාති L.

8. බුද්ධිණිසමාවාම L.

9. කිලිකං B උදකකිලං S.

10. මනුස්සපථං A2. P2.

11. කිංකන්නා B. S.

12. පඨිතා B. S.

13. පොකඛරණී කුලං B.

14. සට්ඨිසයාජනාති තප්පං

A2. M2. P2. R. W1.

15. උමමග්ගෙන S. උමග්ගෙන B.

16. මජ්ඣං බහුසු.

තිරව්නාන පබ්බතං පහරිතා හත්තලෙ පඤ්චඛුලිසද්ධිං පඤ්ච ධාරුත්තා පවත්තනති¹ සා තික්ඛත්තුං අනොතත්තං පදකම්මං කත්වා ගතට්ඨානෙ ආවට්ඨගමනාති වුවවති; උජ්ඣං පාසාණපිට්ඨනං සට්ඨි යොජනාති ගතට්ඨානෙ කණ්ඨගමනාති;² ආනාසෙන සට්ඨි යොජනාති ගතට්ඨානෙ ආකාසගමනාති; නිගග්ගප්පාසාණෙ පඤ්ඤාසයොජනො කාසෙ සිතා නිගග්ගප්පාසොකවරණීති; කුලං භිද්දිතා පාසාණං පටි සිත්වා සට්ඨි යොජනාති ගතට්ඨානෙ බහලගමනාති; උමමග්ගොත සට්ඨි යොජනාති ගතට්ඨානෙ උමමග්ගගමනාති වුවවති; විඤ්ඤා නාම තිරව්නාන පබ්බතං පහරිතා පඤ්ච ධාරුත්තා පවත්තට්ඨානෙ පනගමනා යමුතා අවිරවති සරගු මහිති පඤ්චධා සංඛං ගතා; එවමෙතා පඤ්ච මහාතදියො නිමමනතො පනවනති තාසු යා අයං පඤ්චමි මහිතාම සා ඉධ මහාමහිති අධිපෙතා; තස්සා උග්ගතරෙන යා ආපොතාසං³ අවිදුරතතා සො ජනපදෙ අභිගුත්තරුපොති වෙදිතබ්බො; තස්මිං අභිගුත්තරුපෙසු ජනපදෙ ආපණං නාමාති තත්මිං කිර උගමෙ මිසති ආපණෙවුධ සහස්සාති විහත්තාති අහෙසුං. ඉති⁴ සො ආපණං උස්සන්තතා ආපණං තෙව⁵ සංඛං ගතො; තස්ස පන නිගමස්ස⁶ අවිදුරෙ තදීතිරෙ සතව්නායො රමණීයො භුමිභාගො මහාවනසණ්ඨො තස්මිං හගවා විහරති තෙනෙවෙත්ථ වසනට්ඨානං න නිශාමිත්තනති⁷ වෙදිතබ්බං.

සෙනඤ්ඤතො⁸ වනසණ්ඨො ගොනුසංඛිකමිති භික්ඛුසංඛිකං වසනට්ඨානං පෙසෙත්වා එකතොව උපසංඛිකමි පොතලියං⁹ ගහපතිං සක්ඛාය; පොතලියොධි වෙධා ගහපතිති පොතලියොති එවං නාමකො ගහපති; සමපන්නතිවාසනපාසුරණොති¹⁰ පරිපුණ්ණතිවාසන පාසුරණො; එකං දීඝදසං සාරකං¹¹ නිවෙත්වා එකං පාරුතොති අන්තො ජතතුපාහනාති¹² ඡතනං ගහෙත්වා උපාහනං ආරුහ්නාති අන්තො; ආසනාතිති පලලඛකපිඨපලාලපිඨකාදීති¹³ අත්තමසො සාධාගමගමපිති ආසනතොව වුවවති; ගහපතිවාදෙනාති ගහපතිති ඉමිනා වට්ඨනෙන; සමුද්ධරිතිති වොගරති; ගහවග්ගං එකදමොවාති තතිශං ගහපතිති වට්ඨනං අධිවාසෙත්තුං අසකොකානොතො ගහවත්තං එකං ගසිදං ගොගොගමාති ආදිවට්ඨනං අවොව; තත්ථ නිවත්තනති¹⁴ න අනුවත්තිනං; නිසප්පිරුපනති න සාරුපං; ආබොධති ආදීති සබ්බො තොව ව¹⁵ කාරණවෙවචනාති; දීඝදසවත්ථාරණකෙසමස්සනට්ඨං

1. පවත්තනති S.

2. කණ්ඨගමනාති B. S.

3. යො ආපොතාසං S.

4. ඉති S.

5. තාව බුදුසු

6. තස්ස නිගමස්ස A1, P2. තස්ස ව

නිගමස්ස B, S.

7. වසනට්ඨානා නිශාමිත්තනති B. S.

8. සෙනාඤ්ඤතො B.

9. පොතලියං සබ්බත්ථ

10. පාරුපතොති S.

11. දීඝදසංවසං S.

12. ජතතුපාහනොති B, උපහානා B. S.

ආරුප්පොති S.

13. පලලඛකපිඨපලාලපිඨකාදීති A2, M2,

P. V. W2. පලාසපිඨකාදීති B.

14. නිවත්තනති B, නපපිරුපනති B. S.

15. සබ්බොතොව B, S. සබ්බොතොව L.

පතාති හි¹ සබ්බානෙව හි ගිහිව්‍යඤ්ඤාති තස්ස ගිහිභාවං. පාකටං. කරොන්තීති ආඝාණ; ගිහිසණ්ඨානෙන සණ්ඨිතතතා ලිඛතා; ගිහිභාවස්ස සඤ්ඤාතතතිමිත්තතාය නිමිත්තාති වුත්තා; යථා හං ගහපතිස්සාති යථා ගහපතිස්ස ආකාර ලිඛනතිමිත්තා ගවෙය්‍යං තථෙව තෙ තුස්සා;² තෙනාහං එවං සමුද්‍යවරුමිති දස්සෙති; අථ සො යෙන කාරණෙන ගහපතිවාදං නාඛිවාසෙති තං පකාසෙන්නො හිථා හි පනි මෙති ආදිමාහ; නිස්‍යානන්ති නිග්‍යාතිතං; අනොවාදී අනුපවාදීති.³ තාතා කසථ වපථ⁴ වණ්ඨපථං පයොජෙථාති ආදිනා හි තයෙන ඔවදන්නො ඔවාදී නාම හොති; තුමෙහ න කසථ න වපථ න වණ්ඨපථං. පයොජෙථ කථං ජිවිස්සථ පුත්තදුරං වා හරිස්සථාති ආදිනා තයෙන පන උපවදන්නො උපවාදී නාම හොති, අහං⁵ උභයමි න ත. කරොමි.⁶ තෙනාහං තත් අනොවාදී අනුපවාදීති දස්සෙති; ඝාසව්‍යා දනපරමො විගණමිති ඝාසමත්තඤ්ඤව අව්‍යාදනමත්තඤ්ඤව පරමං කත්වා විහරමි තතො පරං න පනෙමිති⁷ දීපෙති; ගිද්ධිලොභො පහා ගාසබ්බාති ගෙඩිභුත්‍යො ලොභො පහාතබ්බො; අනිඤ්ඤායෙති අනිඤ්ඤාතා අසට්ඨා;⁸ නිඤ්ඤායෙති නිඤ්ඤාසට්ඨා; වොහාර සමුච්ඡේදයාති එත් වොහාරෙති ව්‍යවහාරවොහාරෙපි පණ්ණත්තිපි වචනමි වෙනතාපි තත්:-

“හො හි කොපි මනුස්සෙස්ස වොහාරං උපජ්චති
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති වාණිජො සො න මුත්තමණො”ති

අයං ව්‍යවහාරවොහාරෙ නාම; සබ්බො සමඤ්ඤ පඤ්ඤාති වොහාරෙති අයං පණ්ණත්තිවොහාරෙ නාම; තථා තථා වොහරති අපරමසතිති⁹ අයං වචනවොහාරෙ නාම; අට්ඨිඅරිගවොහාරෙ අට්ඨිඅනරිග වොහාරෙති අයං වෙනනා වොහාරෙ නාම. අයමිධ අධිපෙපනො;¹⁰ යස්මා වා පබ්බජිතකාලනො¹¹ පට්ඨාය ගිහිති වෙනනා තත්ථි සමණොති වෙනනා හොති ගිහිති වචනං තත්ථි සමණොති වචනං හොති ගිහිති පණ්ණත්ති තත්ථි සමණොති පණ්ණත්ති හොති ගිහිති ව්‍යවහාරෙ තත්ථි සමණොති වා පබ්බජිතොති වා ව්‍යවහාරෙ හොති තස්මා සබ්බාපෙතාව ලභන්ති.¹²

සෙසං චෝ අහං සංඝොජනානං හෙතු පාණානිපාතීති එත් පාණානිපාතොව සංයොජනං පාණානිපාතස්සෙව හි හෙතු පාණානි

1. කඛපට්ඨනාදිති B. සබ්බානෙව B, S.	9. වොහරන්ති අපරමසතිති S
2. තථෙවතුස්සං. B. තෙනාහං. B.	වොහරන්ති පරමසො. B.
3. අනොවාදී අනුපවාදීති B.	10. අයතෙත් අභිපෙපනො S, අයමිධා
4. වපථ B.	භිපෙපනො B. තිට්ඨන්ති අරිගවො
5. අහංපන B.	හාර අට්ඨන්ති අනරිගවොහාරෙති අයං.
6. තං න කරෙමි B, S.	වෙනනා; වොහාරෙ නාම අයතෙත්
7. තසෙපරං තත්ථි න ව පනෙමිති B.	අභිපෙපනො B.
8. අභිඤ්ඤාතං අසට්ඨං. B.	11. කාලනොව B.
තුහිසෙට්ඨං. S.	12. සබ්බෙපතෙ ලභන්ති B.

පාතපට්ඨයා පාණ්ඩිපාති නාම ගොති පාණ්ඩිපාතානං පන¹ බුහු
තාය සෙසං චො අහනති වුත්තං; කෙසාහං සංයෝජනානිකති
තෙසං අහං පාණ්ඩිපාතිබ්බිකානං; පභානාය සමුච්ඡේදය පටි
පනෙහාති ඉමිනා අපාණ්ඩිපාතසංඛ්‍යාතෙන කායිකසීලසංවරෙන
පභානන්දාය සමුච්ඡේදනන්දාය පටිපනෙතා; අනනාපි මං උපවදෙය්‍යාති
කුන්තකිපිලලම්² නාම ජීවිතා අවොරොපනසාසනෙන පබ්බජ්ඣා
පාණ්ඩිපාතමත්තතො විරම්භං³ න සකෙකාමි, කිං මග්ගං පබ්බජ්‍යා
යාති එවං අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය; අනුච්චව විඤ්ඤා⁴ ගරහෙසසුත්තති
එවරුපෙ නාම සාසනෙ පබ්බජ්ඣා පාණ්ඩිපාතමත්තතොපි ඔරම්භං
න සකෙකාති කිං එතස්ස පබ්බජ්‍යායාති එවං අනුච්චව කුලසිඤ්ඤා පරිගො
ගාගෙඤ්ඤා⁵ අඤ්ඤාදි⁶ විඤ්ඤා පණ්ඩිතා ගරහෙය්‍යං; එකදෙව චො
පන සංයෝජනං එතං නිවරණනති දසසු සංයෝජනෙසු ව⁷ පඤ්ඤ
ව නිවරණෙසු අපරිගාපනනම්පි අවධිනිවරණාති දෙසනා වසෙනෙතං⁸
වට්ටි බද්ධිතවෙතින ගිතංපට්ච්ඡාදනවෙතින ව සංයෝජනනතිපි
නිවරණනතිපි වුත්තං; ආසවාති පාණ්ඩිපාතකාරණා එකො අවිජ්‍යා
සවො උපපජ්ජති; විසානපට්ලාහාති විසානා ව පරිලාහා ව; තත්ථ
විසානගහණෙන කිලෙසදුක්ඛඤ්ඤා විපාකදුක්ඛඤ්ඤා ගතිතං;⁹ පරිලාහ
ගහණෙනපි කිලෙස පරිලාහො ව විපාකපරිලාහො ව ගතිතො;
ඉමිනා උපායෙන සබ්බත්ථ අත්තො වෙදිතවෙබ්බා; අගං පන විසෙසො
කෙසාහං සංයෝජනානං පභානායාති ඉමග්ගං පදෙ ඉමිනා දින්නා
දුක්ඛසංඛ්‍යාතෙන කායික සීලසංවරෙන සම්බව්‍යාචාසංඛ්‍යාතෙන වාචික
සීලසංවරෙන අපිසුණාචාචාසංඛ්‍යාතෙන වාචිකසීලසංවරෙන අනිඤ්ඤා
ලොභසංඛ්‍යාතෙන මානසිකසීලසංවරෙන අනිඤ්ඤාසංඛ්‍යාතෙන
කායිකවාචිකසංවරෙන අකොට්ඨපායාසංඛ්‍යාතෙන¹⁰ මානසිකසීලසං
වරෙන අනතිමානසංඛ්‍යාතෙන මානසිකසීලසංවරෙන පභානන්දාය
සමුච්ඡේදනන්දාය පටිපනෙතාති එවං සබ්බවාරෙසු යෝජනා
කාතබ්බා.

අනනාපි මං උපවදෙය්‍ය අනුච්චව මං විඤ්ඤා ගරහෙසසුත්තති¹¹
ඉමෙසු පන පදෙසු තිණසලාකම්පි නාම උපාදාය අදින්නං අගහණ
සාසනෙ පබ්බජ්ඣා අදින්නාදුක්ඛත්තතො¹² විරම්භං න සකෙකාමි
කිං මග්ගං පබ්බජ්‍යායාති එවං අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය; එවරුපෙ නාම

1. පාණ්ඩිතං පන B.

2. කුන්තකිපිලලම්පි B, කිපට්ඨිකං S.

3. මග්ගොපි ඔරම්භං B, S.

4. අනුච්චවංපි B, අනුච්චවං S.

5. පරිගොගාගෙඤ්ඤා B, S.

6. අඤ්ඤා B.

7. සංයෝජනෙසු B පඤ්ඤානිවර
ණෙසු A2, M2, P1, P2, R, V,
W1, W2,8. දෙසනාවසානෙ එවං L, දෙසනාව
සානෙ තං වුත්තං B, විසෙතෙතං
වුත්තං B, S, එවං වට්ටි S, වට්ටි
බ්බිකා B, බ් තවෙතිකතිතං S,9. කිලෙස දුක්ඛඤ්ඤා ගතිතං L, පරිලාහ
ගහණෙන S,10. අකොට්ඨපාය සංඛ්‍යාතෙන A1, M2, P1
P2 R, V W 211. අනුච්චවං මං විඤ්ඤා A1, M2, P1,
R2, W2,

12. අදින්නාදුක්ඛ මග්ගොපි B,

සාසනෙ පබ්බජිතා; අදින්නාදුනමහනනොපි විරමිතුං¹ න සනෙකාභි, කිං ඉමස්ස පබ්බජ්ජායාති එවං අනුච්චව² විඤ්ඤා ගරහෙය්‍යං; ගස්සා පෙට්ඨාය පි³ නාම දවකමසොය වා මුසාවාදං අකරණසාසනෙ පබ්බජිතා; සබ්බාකාරෙන පිසුණං අකරණසාසනෙ නාම පබ්බජිතා⁴ අපමහනනමපි ගිඤ්ඤොහං අකරණසාසනෙ⁵ පබ්බජිතා; කකමෙන අබ්බෙහසු⁶ ඔක්කනතිගමානෙසු පි නාම පරෙසං⁷ නිඤ්ජෙරසමත්තං වා අකරණසාසනෙ⁸ පබ්බජිතා; බාණුකණ්ටකාදිසු පි නාම කොටුපයාසං අකරණසාසනෙ පබ්බජිතා; අභිමානමත්තකං⁹ නාම මානං අකරණ සාසනෙ පබ්බජිතා; අතිමානමත්තමපි¹⁰ පජ්ජිතුං න සනෙකාමි, කිං මස්සං පබ්බජ්ජායාති එවං අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය; එවරුපෙ නාම සාසනෙ පබ්බජිතා; අතිමානමත්තමපි¹¹ පජ්ජිතුං න සනෙකාභි කිං ඉමස්ස පබ්බජ්ජායාති එවං අනුච්චව¹² විඤ්ඤා ගරහෙය්‍යනති එවං සබ්බවාරෙසු යොජනා කාතබ්බා; ආසවාති ඉමස්මිං පන පදෙ අදින්නා දුනකාරණා කාමාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවොති තයො ආසවා උපපජ්ජන්ති; තථා මුසාවාදකාරණා පිසුණාවාචකාරණා ව;¹³ ගිඤ්ඤොහකාරණා දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො ව; නිඤ්ජෙරසකාරණා අවිජ්ජා සවො ව;¹⁴ තථා කොටුපයාසකාරණා අතිමානකාරණා හවාසවො අවිජ්ජාසවො වාති ඥො¹⁵ ආසවා උපපජ්ජන්ති එවං ආසවුප්පත්ති වෙදිතබ්බා; ඉමෙසු පන අභිජ්ජිති වාරෙසු අසමොගත්තං පුන අයං සබ්බපච්චිතිව්‍යයො; පුරිමෙසු නාව වතුසු විරමිතුං න සනෙකාමිති වත්තබ්බං; පච්චිමෙසු පජ්ජිතුං න සනෙකාමිති; පාණාතිපාතනිඤ්ජෙර සනොටුපයාසෙසු¹⁶ එකො අවිජ්ජාසවොව ගොති අදින්නාදුනමුසාවාද පිසුණාවාචාසු කාමාසවදිට්ඨාසව අවිජ්ජාසවා,¹⁷ ගිඤ්ඤොහෙ දිට්ඨාසව අවිජ්ජාසවා;¹⁸ අතිමානෙ හවාසව අවිජ්ජාසවා,¹⁹ අපාණාතිපාතං දින්නාදුනං කායිකපිලං; අමුසා අපිසුණා වාවසිකපිලං²⁰ ධූපෙත්වා අතිඤ්ජෙරසං තෙසාති නිඤ් මානසිකපිලාති; ගස්සා පන කාමෙහපි

1. මරමිතං B. S.

2. අනුච්චවං B. R. S. අනුච්චවං, 3 මං B.

3. ගස්සා පෙට්ඨාය පි B. S.

4. නාම පබ්බජිතොපි B. S.

5. අකරණසාසනෙ නාම B.

6. කක අබ්බෙහසු A1. A2. M2. P1. P2.
R. V. W1. W2.7. උප්පත්තනං S. නිඤ්ජෙරස අකරණ
B. S.

8. ඤ්ජෙරසං මා මත්තං L. නිඤ්ජෙරසං B

9. සාසනෙහව S. ජිනනබාණු B. S.

10. ජිනනබාණු ධර්මානාදිසු B

11. අපිමානමත්තමපි B. මත්තකමපි S

12. අතිමානමත්තකං L.

13. අපිමාන S.

11. අපිමාන S.

12. අනුච්චවං B. W2.

14. පිසුණාවාචා කාරණා ව B. S.

15. ව B. L.

16. වෙව B. S.

17. පාණාතිපාතා නිඤ්ජෙරසං
කොටුපයෙසෙසු ව M2. P2.
පායාසෙසු ව B. S.18. කාමාසවො දිට්ඨාසවො
අවිජ්ජාසවො B.19. හවාසවො අවිජ්ජාසවො B. M2
P1. P2. R. V. W1. W2.20. ආපාණාතිපාත දින්නාදුනං S
කායිකං පිලං B. අමුසා
අපිසුණං B. S.

20. වාවසිකං පිලං B.

සඳවෙහි රේඛයෙහි වාමාංශෙහි තසමා අතිශයුරේඛයෝ අභි ආනාති යාති කාසිකසිලවෙහි ගොති වාමසිකසිලවෙහි; එතතාවතා කිං කපිතා; පෑති මොක්කසංවරසිලං; පාතිමොක්කසංවරසිලෙ සිතසං ව භික්ඛුතො පටිසංඛාපතානවසෙත ගිහිවොහාරසමුපේඨෙදො කපිතොති වෙදි තසබ්බො; පිත්ථරදෙසනායා¹ තසමනං දනෙකාති පදසං උපවුත්ථෙහ යසාති² ඉමිනා සද්ධිං සඛිකසං වෙදිතසබ්බො; ඉදං හි වුත්තං හොති: තමෙනං කුතකුරං උපවුත්ථෙහයාස තසං සමිපෙ බිපෙයසාති අපේථා; අධිසිකධාලනාති උචරට්ඨි³ වා පිට්ඨිකණ්ටකං වා සිසට්ඨි වා තං හි තිමමංසතා කඛකලනාති වුවවති; සුභිකාගතතිකාගතනාති⁴ යථා සුභිකාතං ගොති එවං නිකාතං තිලිච්චිතං; යදෙත්ථ⁵ අලලිතං මංසං අත්ථි තංසබ්බං තිලිච්චිතා අධිමිත්තමෙව කතනාති අපේථා; තෙන වාහ නිමමංසනාති; ලොතිතං පත මකෙකත්ථා⁶ තිට්ඨති තෙන වුත්තං ලොතිතමක්ඛිතනනාති; බහුදුක්ඛා බහුපායායාති⁷ දිට්ඨධම්මික සමපරු සිකෙති දුක්ඛෙති බහුදුක්ඛා; උපායාසතිලෙසෙති⁸ බහුපායාසායාසං⁹ උපපඛා නානිතනා නානිතනසිතාති යා අයං පඤ්ඤාමගුණාරම්භවසෙත තාතාභාවා තාතෙව ව අරම්භොති සිසිතතතා තාතතනසිතාති වුවවති. පඤ්ඤාමගුණ උපෙඛා¹⁰ තං වජේත්ථා; එකතනා එකතනසිතාති වතුත්ථිකානුපෙඛා; සා හි දිවසමි එකසමි අරම්භොති උපපත්තතො එකසභාවා තදෙව එතං අරම්භොති සිසිතතතා එකතනසිතා තාම; යත්ථ සබ්බසා¹¹ ලොකාමිසුපාදනා අපට්ඨෙසා නිරුජ්ඣනාති යත්ථ වතුත්ථිකානුපෙඛා¹² යං උපෙඛං අගමම යං පටිච්ච සතෙව සබ්බං අපට්ඨෙසා ලොකාමිසසංඛාතං පඤ්ඤාමගුණමිසා නිරුජ්ඣනාති; පඤ්ඤාමගුණාමිසාති කාමගුණාරම්භොති ජඤ්ඤා ගුණෙවෙති¹³ තෙසෙව උපාදනාතිවි වුත්තා; යත්ථ උපපෙඛං භාවෙහිති තං ලොකාමිසුපාදනාතං පටිපක්ඛගුතා වතුත්ථිකානුපෙඛමෙව වසෙති.

උපධිධසාති¹⁴ උපතිතා ගවේශය; අනුපතිතාති අනුබන්ධා මිගපවේශනාති¹⁵ මුඛගුණිකෙ ඛසනතා ගවේශය; මිගපවේශනාති

1. පිත්ථරදෙසනායං. B.	8. උපායාස සං නිලෙසෙති B. S.
2. උච්ඡිකෙතසාති බහුසු. උපවෙසමහ යසාති B. S.	9. සංයං M 2 P 2 P. P. 2. R. V. W1. W2.
උපවුත්ථෙහයාස ඉතිපාලිතං.	10. පඤ්ඤාම ගුණෙ උපෙඛා, S.
උපවුත්ථෙහයාති B.	ගුණිපෙඛා, B. තං අතිභිවජ්ජත්ථා B
3. උරට්ඨි. S. උපව්ඨි. B.	11. යසං සබ්බසං S
සිසට්ඨි. B. S.	12. වතුත්ථිකානුපෙඛායං. B S
4. සුභිකාතං නිකාතනනාති B.	13. සහපථක A1. P2. ගහපෙඨක A2. W2.
සුභිකාතං නිකාතනං ඉතිපාලිතං.	තෙසෙව B S තාමිවුපෙඛා. B. S.
5. යං උපෙත්ථ B.	14. උපසාති A1. A2 M2. P1. R. V. W1. W2. දසෙසාති B S උපයෙසාති S.
6. මික්ඛිතා; B. S	උපෙත්ථා B.
7. බහුපායාසාති S.	15. මිගපවේශනං. A1. B. M2. P2.
	මිගපවේශනෙති S.

මංසපෙය්‍යං නබෙති කඛ්ඛිනිඛා¹ පාතෙය්‍යං; යානං පොරොසෙය්‍යෙනති² පුරිසානුවත්ථිකං යානං; පචරමණිකුණ්ඩලනති නාන පසකාරං උත්තම මණ්ඤ්ඤ කුණ්ඩලෙ ව³ ඝාති හරනතීති අත්තනො හණ්ඩ කාති ගණ්ඨනති; සමපනනඵලනති මධුරඵලං; උපපනනඵලනති ඵල පපතනං බහුඵලං; අනුනතරනති උත්තමං පහස්සරං නිරුපකති ලෙසං⁴ ආරභා අහං හතෙතනති පඨවිතො නහං විය සමුද්දස්ස ඔරතීරතො පාරතීරං විය ව සුචිදුරචිදුරෙ අහං; අනාජාතිසෙති⁵ ගිහිවොහාරසමුච්ඡේදස්ස⁶ කාරණං අජානනතෙ; ආතිසෙතොජ නනති කාරණං ජානනෙතගි භුඤ්ජිතබ්බං භොජනං; අනාජාතිස භොජනනති කාරණං අජානනෙතගි භුඤ්ජිතබ්බං භොජනං; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවති.

පොතලිසසුතනං වතුඤ්ඤං.

2. 1. 8.

එවමෙම සුතනති ජීවකසුතනං; තත්ථ ජීවකස්ස භොමාර හව්වස්ස අමබවනෙති එත්ථ ජීවතීති ජීවකො; කුමාරෙත හතොති කොමාරහවෙව; යථාහ: කිං හණේ එතං කාතෙති සව්පරි කිණ්ණෙනති දුරතො දෙවති; ජීවති හණෙති ජීවති ඉදවති; තෙත ගි හණේ තං දුරතං අනෙතපුරං තෙත්වා ධාතීතං දෙඨ පොසාපෙසතුනති; තස්ස ජීවතීති ජීවකොති නාමං අකංසු; කුමාරෙත පොසාපිතොති⁷ කොමාරහවෙව; නාමං අකංසුති අයමෙත්ථ සබ්බෙපො; විත්ථාරෙත පන⁸ ජීවකවත්ථු බකිකෙ අගතමෙව⁹ විනිව්ඤ්ජකථාපියස්ස සමනතපාසා දිකාය විතයධ්මකථාය වුත්තා; අයං පත ජීවකො එකස්මිං¹⁰ සමයෙ හගවතො දෙසාගිසන්නං කායං ලුහුකං විරෙවෙත්වා¹¹ සිවේය්‍යක දුස්සස්සගං දත්වා වත්ථානුමොදනාය පරිඥොසානෙ¹² සොතාපතති එලෙ පතිධ්මාය විනෙතයි: මයා දිවසස්ස ආනතිකකිත්තුං බුද්ධිපට්ඨානං ගතතබ්බං, ඉදංසුචි වෙච්චනං අභිදුරෙ¹³ මයං පත උය්‍යානං අමබ වනං ආසන්නතරං යනනුතාහං එත්ථ හගවතො විහාරං කාරෙය්‍යනති

1. බණ්ඩිමා B.

2. පොරොසෙය්‍යෙනති A¹, P2. ඔරෙ පෙය්‍යාති B. S. පුරිසානුවත්ථිකං යානං ඔරෙපෙය්‍ය S. විසායානං B.

3. කුණ්ඩලං ව B.

4. අනුත්තරති උත්තමා පහස්සරං නිරුපකතිලෙසා A1. A2. M2. P1. P2. V. W1. W2. අනුත්තරති උත්තමා පරයතා නිරුපකතිලෙස B. උත්තමා පහස්සරං නිරුපකතිලෙසා S.

5. අජානතිකෙ B. අනාජාතීය B.

6. සමුච්ඡේදනස්ස L. අජනනෙතගි B.

7. පොසාපිතොති B. T.

8. විත්ථාරෙපත B.

9. අගතොසෙව B. සමනතපාසාදි කායං විතස්මිං කථායං වුත්තො

10. අයං පත එකස්මිං S.

11. කායං විරෙවෙත්වා සිවේය්‍යකං B.

12. වත්ථානුමොදනා පරිඥොසානෙ B. R.

13. අභිදුරෙ B. අජ අභිදුරෙ L. අභිවිද දුරෙ S. මයං උය්‍යානං B. S.

සො තසමිං අමඛවනො රතතිට්ඨානදිවාට්ඨානලොභකුම්මණිපාදීති
 සමාදෙව්වා ගභවතො අනුච්ඡිකං ගතිකුටිං කාරෙත්වා අමඛවතං
 අට්ඨාරසහස්ත්විකෙධෙන තමිං පට්ටවණ්ණෙන¹ පාකාරෙන පරිකම්
 පාපෙත්වා බුද්ධපමුඛං හිකුමුසඛසං සච්චරතතෙනන² සන්තපෙත්වා
 දකුණොදකං පානෙත්වා³ විහාරං නියසාතෙයි⁴; තං සක්ඛියං වුත්තං
 ජ්වකස්ස කොමාරභවස්ස අමඛවනෙති, ආර නාතීති සාතෙනති;
 උද්දස්ස සාහනති උද්දස්සිත්වා කතං සම්මවසාමමනති අත්තානං පටිච්ච
 කතං; අථවා සම්මවසාමමනති නිමිත්තකමමෙස්සතං⁵ අඛිවචනං;
 පටිච්චකමමං එත් අජීති මංසං පටිච්චකමමනති වුත්තංගොති; යො
 ගි⁶ එවරුපං මංසං පරිභුඤ්ඤති, සොපි තස්ස කමමස්ස දායාදෙ ගොති.
 වධකස්ස විය තස්සාපි පාණසාතකමමං ගොතීති තෙසං උද්ධි;
 ඛමමස්ස ව අනුඛමමං ව්‍යාහණෙනතීති ගභවතා⁷ වුත්තකාරණස්ස
 අනුකාරණං කපේනති, එත් ව කාරණං නාම තිකොටිපරිසුද්ධං
 මච්ඡමංසපරිභොගො, අනුකාරණං නාම තිකොටිපරිසුද්ධං මච්ඡමංස
 පරිභොගො; අනුකාරණං නාම මහාජනස්ස තථා ව්‍යාකාරණං; යස්ස
 පන ගභවා උද්දස්සකටං න පරිභුඤ්ඤති තස්මා තෙව තං කාරණං
 ගොති න තිත්ඨානං තථා ව්‍යාකාරණං අනුකාරණං; සහඛමිමෙකො
 වාදනුචාදෙති පරෙහි වුත්තකාරණෙන සකාරණො හුත්වා නුමතාකා
 වාදෙ වා අනුචාදෙ වා විඤ්ඤාති ගරහිතබ්බකාරණං කොපි අපටත්තා
 කොපි කිං න ආගච්ඡති;⁸ ඉදං වුත්තං ගොති: කිං සබ්බාකාරෙනපි
 තුමාසාකං වාදෙ ගාරය්‍යං කාරණං නාජීති; අබ්බාවිකඛනතීති අහි
 ගවිත්වා ආවිකඛනති, ආනෙහිති කාරණෙති; දිට්ඨාදිසු දිට්ඨං නාම
 හිකුමුනං අත්ථාය මගමච්ඡෙ වධිත්වා ගය්‍යමානං දිට්ඨං; සුතං නාම
 හිකුමුනං අත්ථාය මගමච්ඡෙ වධිත්වා ගහිතනති⁹ සුතං; ස්වේසඛිතිතං නාම
 දිට්ඨපරිසඛිතිතං සුතපරිසඛිතිතං තදුතයවිමුත්ත¹⁰ පරිසඛිතිතනති
 තිට්ඨං ගොති; නත්‍රායං සබ්බසඛිතාතිකො¹¹ විනිව්ඡයො; ඉධ හිකුමු
 පස්සනති මනුස්සෙ ජාලවාකුද්ධනෙ¹² ගාමතො වා තිකම්මතො
 අඤ්ඤෙ වා විචරතො දුතියදිවසෙ ව තෙසං තං ගාමං පිණ්ඩිය
 පටිට්ඨානං සමච්ඡමංසපිණ්ඩිපාතං¹³ අභිගරන්ති තෙ (තෙන දිට්ඨොන
 පරිසංකනති හිකුමුනං හු ඛො අත්ථාය කට්ඨනති¹⁴ ඉදං දිට්ඨපරිසඛිතිතං
 නාම, එතං ගගෙතුං න වට්ටති; යං එවං අපරිසඛිතිතං තං වට්ටති;
 සචෙ පන තෙ මනුස්සා කස්මා හතොන ත ගණ්හථාති¹⁵ පුච්ඡිත්වා

1. කමිපක්ක S.

2. ච්චරතතෙන න

3. පාපෙත්වා W1

4. නියසාදෙයි B.

5. හිකුමුත්තකමමෙස්සත L.

6. යො B.

7. සහවතො L.

8. හිකුමු ආගච්ඡති A. නිහත්‍රමො

ආගච්ඡති B.

9. ගහිතං L.

10. කදුසය: විමුත්ත A1. A2. M2. P2.

R. v. W1. W2. මුග B.

11. සබ්බසඛිතාතස B.

12. ජාලවාතුද්ධ හතෙ B.

13. සමච්ඡමංසං පිණ්ඩිපාතං B.

14. සහනති B.

15. හ ගණ්හාති A2. M2. F. V. W1. W2.

තමන්ට සුඤ්ඤා නාමිදං භනෙත භික්ඛූනං අන්ධං කතං අමෙහි අත්තනො අන්ධං වා රුජ්ජුත්තාදිනං¹ අන්ධං වා කතනති වදනති කපපති; නහෙව ඛො භික්ඛු පස්සන්ති අපි ව සුඤ්ඤාති මනුස්සා කීර ජාලවාකරුදි භන්ධා භාමනො වා නිකංකතා² අරඤ්ඤා වා විවරන්තිති දුතියදිවසෙ ව නෙසං තං භාමං පිණ්ඩාය පට්ට්ඨානං සමච්ඡමංසපිණ්ඩා පාතං³ අභිහරන්ති තෙ තෙත සුතෙත පරිසඛිකන්ති භික්ඛූනං හු ඛො අන්ධං කතනති ඉදං සුතපරිසඛිකිතං තාම; එතං ගහෙදුං න වට්ටති; යං එවං අපරිසඛිකිතං තං වට්ටති; සචෙ පන තෙ මනුස්සා කසමා භනෙත න ගණ්ඨාථාති පුච්ඡන්තා තමන්ට සුඤ්ඤා නාමිදං භනෙත භික්ඛූනං අන්ධං කතං අමෙහි අත්තනො අන්ධං වා රුජ්ජුත්තාදිනං⁴ අන්ධං වා කතනති වදනති කපපති; නහෙව ඛො පන පස්සන්ති න සුඤ්ඤාති අපි ව නෙසං භාමං පිණ්ඩාය පට්ට්ඨානං පතතං ගහෙදුං සමච්ඡමංසපිණ්ඩාපාතං අභිසඤ්ඤාති අභිහරන්ති තෙ පරිසඛිකන්ති භික්ඛූනං හු ඛො අන්ධං කපනති ඉදං තදුභයවිමුත්තපරිසඛිකිතං තාම එතමපි ගහෙදුං න වට්ටති; යං එවං අපරිසඛිකිතං තං වට්ටති; සචෙ පන තෙ මනුස්සා කසමා භනෙත න ගණ්ඨාථාති පුච්ඡන්තා තමන්ට සුඤ්ඤා නාමිදං භනෙත භික්ඛූනං අන්ධං කතං අමෙහි අත්තනො අන්ධං වා රුජ්ජුත්තාදිනං අන්ධං වා කතං පවත්තං මංසං⁵ වා කපපියමෙව ලුභිති භික්ඛූනං අන්ධං සමපාදිතනති වදනති කපපති; මතානං පෙතතිවන්ධාය මඛිකලාදිනං වා අන්ධං කතෙපි එසෙව නෙයා; යං යං භික්ඛූනංයෙව අන්ධං අකං යත් ව තිබ්බමිතිනා හොන්ති තං සබ්බං කපපති; සචෙ පන එකසමං විහාරෙ භික්ඛු උද්දස්ස කංඝො කොති තෙ ව අත්තනො අන්ධං කතං වා. න ජානන්ති අඤ්ඤා ජානන්ති⁶ තෙසං න වට්ටති; ඉතරෙසං වට්ටති; අඤ්ඤා න ජානන්ති තෙයෙව ජානන්ති තෙසං යෙව න වට්ටති;⁷ තෙපි අමතාකං අන්ධං කපනති ජානන්ති සබ්බෙසමපි න වට්ටති; සබ්බෙ න ජානන්ති සබ්බෙසං වට්ටති;⁸ පඤ්ඤා හි සහගමමිනෙසු යස්ස කස්සපි වා⁹ අන්ධං උද්දස්ස කංඝො සබ්බෙසං න කපපති; සචෙ පන යොවි එතං භික්ඛු උද්දස්ස පාණං වඩිති තස්ස පතතං සුරෙඤ්ඤා දෙති සො ව අත්තනො අන්ධං කපනති ජානායෙව¹⁰ ගහෙදුං අඤ්ඤාස්ස භික්ඛුනො දෙති සො¹¹ තස්ස සද්ධාය පරිභුඤ්ඤාති කස්සපෙනති; ද්විත්තමපි අනාපතති යං හි උද්දස්ස කංඝො අභුත්තතාය අනාපතති ඉතරස්ස අජානන තාය; කපපියමංසස්ස හි පටිග්ගනණේ අපතති නත්ති උද්දස්ස කපඤ්ඤා

1. රුජ්ජුත්තාදිනං. A1. A2. M2. P1.

W1. W2. රුජ්ජුත්තාදිනං R

2. නිකංකතා B.

3. සමච්ඡමංසං B. S.

4. රුජ්ජුත්තාදිනං R.

5. පවත්තංසං B. S.

6. අඤ්ඤා ජානන්ති යෙව ජානන්ති

B. S. තෙසංයෙව S.

7. තෙසංයෙව න වට්ටති අඤ්ඤාසං

වට්ටති B. S

8. අඤ්ඤාපි එතෙසං අන්ධං කතනති

ජානන්ති සබ්බෙසමපි සං B. S.

සබ්බෙසංයෙව S.

9. යස්සවා කස්සපි L.

10. න ජානාති යෙව L. ජානාති යෙව S.

11. යොවි S. යොවෙ B.

අජාතිනා පරිභුතතස්ස පච්ඡා ඤාතා ආපතතිදෙසනභිවම් නාම
 තත්ථ¹ අකපටියමංසං පන අජාතිනා භූතෙතන පච්ඡා ඤාතාපි ආපතති
 දෙසෙතබ්බා; උද්දිස්සකචං හි ඤාතා භුඤ්ජනොව ආපතති; අකපටිය
 මංසං අජාතිනා භුතතස්සාපි ආපතතියෙව; තස්මා ආපතතිභීරුකෙත
 රූපං සලලකෙකුසෙතතාපි පුච්ඡිනිච මංසං පටික්ඛෙතබ්බං
 පරිභොගසාලෙ පුච්ඡිනා පරිභුඤ්ජය්සාමිති වා ගහෙතා පුච්ඡිනිච
 පරිභුඤ්ජනබ්බං; කස්මා; දුබ්බිකෙද්දායාතතා² අච්ඡමංසඤ්චි සුකරමංස
 සද්දිසං හොති; ද්විමංසාදිති ව³ මගමංසාදිසාති; තස්මා පුච්ඡිනා
 ගහණමෙව වට්ටතිති⁴ වදන්ති; අද්ධම්හති හික්ඛුතං අත්ථාය සාතෙත්වා⁵
 ගහ්ගමානං අද්ධං; අසුඤ්ඤාති හික්ඛුතං අත්ථාය වට්ටිනා ගතිනන්ති
 අසුතං; අසමිඤ්ඤාතිනාති ද්ධම්පරික්ඛතිතාදිවසෙත අපරික්ඛතිතං;
 සමිඤ්ඤාතිනාතිවද්ධමිති ඉමෙති තීති කාරණෙති පරිපුඤ්ඤා තිසකාරිපරි
 පුඤ්ඤා නාම හොති; තස්ස⁶ පරිභොගො අරඤ්ඤා ජාතසුපෙය්සසාක
 පරිභොගසද්දිසොහොති; තථාරූපං පරිභුඤ්ජනතස්ස මෙතතාච්ඡාරිතස්ස
 හික්ඛුතො දෙසො වා වජ්ජං වා තත්ථි, තස්මා තං⁷ පරිභුඤ්ජනබ්බතති
 වද්ධමිති අත්ථා; ඉද්ධති තාදිසස්ස⁸ පරිභොගෙ මෙතතාච්ඡාරිතොපි
 අනවජ්ජතං දෙසස්සං ඉධ ජීවිතෙ හික්ඛුති ආදිමාග; තත්ථ නිඤ්ජාපි
 අතියමෙත්වා හික්ඛුති වුත්තං; අථ ඛො අත්තානමෙව සකාය එතං
 වුත්තානති⁹ වෙදිතබ්බං; හගවතා හි මහාවච්ඡතොත්තපුත්තෙත වඩති
 සුත්තෙත¹⁰ ඉමස්මිං සුත්තෙතති තීසු ආනෙතසු අත්තානංයෙව සකාය
 දෙසනා කතා;

පණිකොන පිණ්ඩපානෙතාති ගෙට්ඨා අනඛගණුත්තෙත යො
 කොචි මගයො පිණ්ඩපාතො පණිතපිණ්ඩපාතොති අධිපෙය්සතො
 ඉධ පන මංසුපසෙවනොව¹¹ අධිපෙය්සතා; අභිපිණ්ඩාති තණ්හාය
 අගපිනො;¹² අමුච්ඡිකොති තණ්හාමුච්ඡිකාය අමුච්ඡිතො; අනජ්ඣා
 පනෙතාති න අධිමපනො;¹³ සබ්බං ආලම්භිනා¹⁴ එතප්පතාපෙනව
 ගිලිතුකාමො වීඤ්ඤා¹⁵ න ගොතිති අත්ථා ආදිනවදස්සාමිති එතරතති
 වාසෙත උදරපටලෙ පටිනා¹⁶ තවති වණ්ණුබෙති නිත්තමස්සතිති
 ආදිතා තගෙත ආදිතචං පස්සන්තො, හික්ඛරණපඤ්ඤා¹⁷ පටිභුඤ්ජ
 තීති ඉදමත්ථං ආගාරපරිභොගොති¹⁸ පඤ්ඤාය පරිච්ඡන්තිනා පරි

1. දෙසනභිවම්. තත්ථ B. දෙසනා S.	11. මංසුපසෙවනොව B. S.
2. දුබ්බිකෙද්දායාතතා S. දුබ්බිකෙද්ද B.	12. අධිගහෙතාති තණ්හාය අධිගහෙතා B. S.
3. ද්විමංසාදිති B.	13. අනජ්ඣාපනොති න අධි
4. සුත්තෙතති A1, M2, P2. වත්තෙතති A2, T, R, V, W1, W2.	අපසෙතො B.
5. වට්ටිනා B.	14. අලුච්ඡිනා B. ආලම්භිනා B, S.
6. තස්සති S.	15. කාසොච්ඡ B.
7. තං පසු B.	16. උදරපටලං සෙවිනා B. උදරපටලං පටිනා S. පටිභිනා B.
8. තාති තස්ස A1, A2, M2, P2, W2.	17. හික්ඛරණ පඤ්ඤා B.
9. එච්චි වුත්තෙතති S.	18. ඉදමත්ථං ආගාර පරිභොගොති B, S.
10. වට්ටිසුත්තෙතති S.	

භුඤ්ජති; අත්තව්‍යාබාධාය වා වෙගෙනීති අත්තදුක්ඛාය වා විනෙකති;¹ සුභසමමනනති සුතං මයා එතං ප්‍රබේධ එතං මයං සවණමත්තමෙවාති දයොති, සමෙ චෝ ගෙ ජීවික ඉදං සක්ඛාස භාසිකනති ජීවක මහාබ්‍රහ්මනෝ² වික්ඛමනපභානෙන බ්‍යාපාදදයො පඨිනා, තෙන සො මෙත්තාවිහාරී මයං සමුවෙජ්දපභානෙන;³ සමෙ තෙ ඉදං සක්ඛාය භාසිතං එවං සනෙත තව ඉදං වචනං අනුජානාමිති අතෝ; සො සමපට්ඨජී, අථස්ස භගවා සෙසබ්‍රහ්මවිහාරවසෙනාපි⁴ උත්තරිං දෙසනං වඩෙයිනො⁵ ඉධ ජීවික හික්ඛුති ආදිමාග. තං උත්තාතත්තමෙව⁶ යො බො ජීවකාති අයං පාරිශෙකෙකා⁷ අනුසන්ති: ඉමස්මිඤ්ඤි ධාතෙ භගවා ආරං එකෙති⁸ සත්තානුද්දයං දපය්‍යාති. සමෙ හි කය්‍යවි එවමස්ස එකං රසපිණ්ඩපාතං⁹ දත්වා කපපසතසගයං සග්ග සමපතතිං පටිලභනති. යං කිඤ්චි කත්වා පරං මාරෙත්වාපි රසපිණ්ඩ පාතො¹⁰ දුතබ්බොති තං පටිසෙධෙනො යො බො ජීවක¹¹ තථාගතං වාති¹² ආදිමාග; තත් ඉමිනා පඨමෙන ධාතෙනාති ඉමිනා ආණන්ති මත්තෙතෙව තාව පඨමෙන කාරණෙන; ගලප්පවෙධසොනාති¹³ යොත්තෙන ගලෙ බන්ධිත්වා කඬ්ඨිතො ගලෙන පවෙධෙනොන¹⁴ ආරම්භමානොති මාරියමානො; අභිජිජ්ඣෙති ආසාදෙහීති¹⁵ අවජ් මංසං සුකරමංසනති දිපිමංසං වා මිගමංසනති බාදුපෙත්වා තිං කිං සමණො නාම අකප්පියමංසං තෙ බාදිතනති සට්ඨති; යෙ පන දුබ්භිකඤ්ඤිසු වා බ්‍යාධිතිග්ගණනත්¹⁶ වා අවජ්මංසං නාම සුකරමංස සදිසං දිපිමංසං මිගමංසසදිසනති ආජානන්තා¹⁷ සුකරමංසං මිගමංසං ඉදන්ති චත්වා හිතජ්ඣාසයෙන බාදුපෙත්වා¹⁸ න හෙ සක්ඛායෙනං චුත්තං තෙසං හි බහුං පුඤ්ඤමෙව¹⁹ ගොති. එසාහං භගවන භගවනනං සරණං ගච්ඡාමි හික්ඛු සබ්බස්ස ධම්මස්සවාති අයං ආගත එළො විඤ්ඤතසාසනො දිට්ඨසට්ඨො අරියසාවකො ඉමං පන ධම්ම දෙසනං ඔගාහනොතා පාසාදං උපපාදෙත්වා ධම්මනථාය ප්‍රීතීං කරොනොතා එවමාග; සෙසං සබ්බත් උත්තාතමෙවාති.

ජීවිකසුත්තං පඤ්චමං.

1. වෙතෙති B, මයා එවං B,	11. හථාගතනති ආදිමාග B, S,
2. මහාබ්‍රහ්මනා B, S,	12. ගලප්පවෙධසොනාති B,
3. සමුවෙජ්දපභානෙන B, S,	13. පවෙසිගමිනෙහවං S. ආරම්භං මානොති අපරජ්ඣියමානො B,
4. සෙස බ්‍රහ්මවිහාරවසෙනාපි L,	උත්තරී 14. අසාදෙහීති S. අසාදෙහීති B.
5. වණ්ණනො B, S,	සුකරමංසං S,
6. උත්තාතමෙව B,	15. බ්‍යාධිතිග්ගණනත්. ටං B, S,
7. පාට්ඨපකා B. ඉදිමං L,	16. ජානනා B, S. සුකරමංසං ඉදං මිගමංසං ඉදන්ති B, S. ජානනති සුකරමංසං ඉදං මිගමංසනති L,
8. එකකති B. සත්තානුදයං.	17. වාදුපෙත්වා L,
A2. R. W2. සත්තානුකරං B,	18. බහුපුඤ්ඤමෙව B, S,
සත්තානුදයං S,	
9. එකස පිණ්ඩපාතං B,	
10. රසපිණ්ඩපාතොම B, S,	

2. 1. 6.

එවමෙම සුත්තනම් උපාලිසුත්තං; තත් නාලඤ්ඤානම් නාලඤ්ඤි එවං නාමකෙ¹ නගරෙ තං නගරං ගොවරගාමං කතා; පාචාරිකමඛ චනෙති දුස්සපචාරිකසෙට්ඨිනො අමඛවනෙ; තං කීර තස්ස උග්ගානං අගොසි; සො භගවතො ධම්මදෙසනං සුත්වා භගවති පසන්තො තස්මිං උග්ගානෙ කුටිලෙන² මණ්ඩපාදිපතිමණ්ඩිතං භගවතො විහාරං කතා නිග්ගානෙසි;³ සො විහාරෙ ජීවකමඛවනං විශ් පාචාරිකමඛවනනෙත්ති සංඛිඛිකතො තස්මිං පචාරිකමඛවනෙ විහරතිති අනේවා; දීඝකපසෙති දීඝත්තා එවං ලභ්භාමො;⁴ පිණ්ඩපානපචික්ඛනෙත්තාති පිණ්ඩ පානතො පචික්ඛනතො සාසනෙ විශ්⁵ බාතිරුග්ගනෙ පිණ්ඩ පානොති වොහාරෙ නත්ති.⁶

පඤ්ඤාපෙතිති දසෙති උපෙති; දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙතිති ඉදං නිගණ්ඨසමයෙන⁷ පුච්ඡන්තො ආහ; කායදණ්ඩං චට්ඨදණ්ඩං මනො දණ්ඩනම් එත් පුරිමදණ්ඩාදායං තෙ අවිත්තකං⁸ පඤ්ඤාපෙතිති; යථා කීර වානෙ වායන්තෙ සාඛා චලති උදකං චලති න ච තත් විත්තං අනි⁹ එවං කායදණ්ඩාපි අවිත්තකොව භොති; යථා ච වානෙ වායන්තෙ තාලවණ්ටාදීති¹⁰ සද්දං කරෙතිති උදකං සද්දං කරෙති න ච තත් විත්තං අනි එවං චට්ඨදණ්ඩාපි අවිත්තකොව භොතිති ඉමං දණ්ඩාදායං අවිත්තකං පඤ්ඤාපෙතිති; විත්තං පන මනොදණ්ඩනම් පඤ්ඤා පෙතිති; අපස්ස භගවා චචනං පතිට්ඨාපෙත්තුකාමො¹¹ කිං පන පානපසෙති දාදිමාහ; කථාචක්ඛුසමිත්ති¹² එත් කථායෙව කථාවනු කථායං පතිට්ඨා පෙසිති අනේවා; කසමා පන භගවා එවමකාසි; පස්සති හි භගවා අයං ඉමං කථං ආදාය ගතවො¹³ අත්තනො සනු මහා නිගණ්ඨස්ස ආරෙවෙස්සති තාසඤ්ච පරිඝතිං¹⁴ උපාලිගහපති නිසින්නො සො ඉමං කථං සුත්වා මම වාදං ආරෙපෙත්තුං ආගමිස්සති තස්සාහං ධම්මං දෙසෙස්සාමි¹⁵ සො තික්ඛනතුං සරණං ගමිස්සති; අපස්ස චත්තාරි සච්චාති පකාසෙස්සාමි සො සච්චපකාසනාවසානෙ සොතාපතතිඵලෙ පතිට්ඨතිස්සති; පරෙසං සංඛ්‍යාත්තං මම හි මයා පාරමිසො පුරිතාති ඉමමත්තං පස්සන්තො එවමකාසි; කම්මාති පඤ්ඤා පෙසිති¹⁶ ඉදං නිගණ්ඨා බුද්ධසමයෙන පුච්ඡන්තො ආහ කායකමමං චට්ඨකමමං මනොකමමනම්; එත් කායදායෙර ආදානගහණ්ඩුඤ්චනවො පනපත්තා¹⁷ අට්ඨකාමාවචර කුසලවෙහනා දාදසඅකුසලවෙහනාති

1. නාලඤ්ඤානම් එවං නාමකෙ B. S.	9. විත්තං චලති අනි L;
2. කුටිලෙණ B.	10. තාලපණ්ණදීති B. S.
3. නිග්ගානෙසි B. S.	11. පතිට්ඨාපෙත්තුකාමො B.
4. දීඝකපත්තා එවං ලභ්භාමො S.	12. තත්තථා චක්ඛුසමිත්ති B. S.
5. විශ් S. විශ් නිං පන B.	13. අ.ගතවො L
6. අනේවා නත්ති B. පඤ්ඤාපෙතිති B. S.	14. තස්සඤ්ච පරිඝති S.
7. නිගණ්ඨසමයෙන S.	15. පකාසිස්සාමි B. S.
8. පුරිම දණ්ඩාදායං, පථාකං.	16. පඤ්ඤාපෙසිති S.
අවිත්තකං B.	17. ආදානගහණ්ඩුච්චන S, පුච්ඡන B.

විසතිවෙනනා කායකමමං නාම; කායආරෙ ආදනාදීති අප්පඤ්චා වච්ඡා ආරෙ වචනභෙදං පාපශමානා උප්පන්නා තායෙව විසතිවෙනනා වචිකමමං නාම; උභයආරවොපනං¹ පන අප්පඤ්චා මනොආරෙ උප්පන්නා එකුතතිංසකුසලාකුසලවෙනනා මනොකමමං නාම; අපි ව සංඝිධිපතො තිවිධං කායදුච්චරිතං කායකමමං නාම, වතුබ්බිධං වච්ඡුච්චරිතං වචිකමමං නාම, තිවිධං මනොදුච්චරිතං මනොකමමං නාම, ඉමස්මිඤ්ච සුතෙක කමමං ධුරං; අනන්තරසුතෙක වත්තාරිමාති පුණ්ණං² කමමාති මයං සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකමා පච්චෙදිතානීති එවං ආගතෙයි³ වෙනනා ධුරං; යත්ත ආත්මිනි⁴ පවත්තා වෙනනා කණ්ණං කණ්ණවිපාකනති ආදිභෙදං ලභති. නිදද්දසවායෙ වස්ස⁵ සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරෙතීති ආදිනා නයෙත සා වුත්තාව;⁶ කාය ආරෙ පවත්තා පන ඉධ කායකමමනති අධිප්පෙතං වච්ඡා ආරෙ පවත්තා වචිකමමං මනොආරෙ පවත්තා මනොකමමං තෙන වුත්තං ඉමස්මිං සුතෙක කමමං ධුරං අනන්තරසුතෙක වෙනනාති; කමමපි හි ගගවා කමමනති පඤ්ඤප්පති යථා ඉමස්මිංයෙව සුතෙක; වෙගනවපි⁷ යථාහ: වෙනනාහං භික්ඛවෙ කමමනති වදමි වෙනසිත්වා කමමං කරෙතීති; කසමං පන වෙනනා⁸ කමමනති වුත්තා: වෙනනා මුලභානතා කමමස්ස; එඤ්ච අකුසලං පඤ්ඤා කායකමමං වචිකමමං මගනනනති වදනෙතා න කීලමිති; කුසලං පඤ්ඤා මනොකමමං; තථා හි මාතුකානාදීති වත්තාරි කමමාති කායෙතෙව උපකක්ඛමිත්වා කායෙතෙව කරෙතීති; තිරයෙ කප්පට්ඨිකසංඝභෙදකමමං⁹ වච්ඡා රෙන කරෙතීති; එවං අකුසලං පඤ්ඤා කායකමමං වචිකමමං මගනනනති වදනෙතා න කීල මති නාම; එකා පන ක්කිතවෙනනා වතුරසිතිකප්පසංඝානි සංගං සමපත්තිං ආවහති; එකා මග්ගවෙනනා සබ්බාකුසලං¹⁰ සමුත්තානෙත්වා අරහත්තං ගණනාපෙති; එවං කුසලං පඤ්ඤා මනොකමමං මගනනනති වදනෙතා න කීලමිති නාම; ඉමස්මිං පන ආනෙ ගගවා අකුසලං පඤ්ඤා මනොකමමං මහාසාවජ්ජං වදමානො නිශ්ශම්චජාදිට්ඨිං සංකාය වදති; තෙනෙවාහ: “නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපි සමනුපස්සාමි යං එවං¹¹ මහාසාවජ්ජං යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මච්ඡාදිට්ඨි මච්ඡාදිට්ඨි පරමාති භික්ඛවෙ චජ්ජාති”ති; ඉද්දති නිගණ්ණොපි නථාගතෙන ගතමග්ගං¹² පටිපජ්ජනෙතා ආඤ්ඤා අත්තිපථත්තිං අපස්සනෙතාපි කිං පතා වුත්තො යොගමාත ආදිමාහ.

බාලකිනිසාති උපාලිස්ස කීර බාලකලොණකාරගාමො¹³ නාම අත්ති; තතො ආයං ගගෙත්වා¹⁴ මනුස්සා ආගතා; සො එථ ගණේ

1. උගගවායෙ පොපනං A2. B.

2. වත්තාරිමාති පුණ්ණං S.

3. එවමාගතෙයි B.

4. කත්මි B.

5. නිදද්දසවායෙ පස්ස S.

6. ව B.

7. වෙනනාපි S.

8. වෙනනාහි L.

9. කප්පට්ඨිකං S.

10. සබ්බං අකුසලං S ගණනාහි S.

11. සමනපස්සාමි එවං B. L.

12. කතමග්ගං A1. M2 P2. R. V. W2.

13. බාලකගාමො නාම S. [කිඤ්චි B. S.]

14. තතො ව යං ගගෙත්වා S.

අවතාකං සන්ධාරං මහාතිගණං පසයිස්සාමාති තාය පරිසාය පරිවුත්තො තත් අගමාසි; තං සන්ධාය වුත්තං බලකිනිසා පටිසායාති බාලකයාම වාසිනිසාති අපේ;¹ උපාලිපමුඛායාති උපාලිපේඨකාය; අපි ව බාලකිනිසාති² බාලවනියා බාලස්සන්තායාතිපි අපේ; උපාලිපමුඛායාති උපාලිගතපතියෙව තත්. ථොකං සපපෙඤ්ඤ සො තස්සා³ පමුඛො පේඨකො හෙතාපි වුත්තං උපාලිපමුඛායාති;⁴ හඤ්ඤාති වචසා තපේ නිපාතො; ඡපමාති ලාමකො; ඔමුඤ්ඤායාති මහන්තස්ස; උපනිබ්බායාති උපනිතපිට්ඨා; ඉදං වුත්තං ගොති කායදණ්ඩස්ස සන්තිනෙ⁵ නිතපිට්ඨා; අයං නු ඛො මගනොනා අයං මගනොනාති එවං ඔලොකියමානො ඡවො මනොදණ්ඩා නිං සොහති කුප්පා සොහිස්සති න සොහති උපනිකෙඛපමගගමපි තපගොතිති දීපෙති; ඝාචු ඝාචු ගණනා කපසෙති දීඝතපසිස්ස සාචුකාරං දෙනොනා ගනොනාති නාපට්ඨත්තං⁶ ආලපති; න ඛො මෙතං ගනොන රුච්චි⁷ ගනොන එතං මස්සං න රුච්චි; මායාපිති මායාකායෙ; ආවට්ඨනිමාසනති⁸ ආවට්ඨනා ගගණමායං; ආවට්ඨනීති ආවට්ඨනා පරිකපිට්ඨා ගණනාති;⁹ ඔච්ඡ නිං ගගපනීති කස්සා මහාතිගණො ගගපතිං.¹⁰ යාව තතියං පතිණාතිසෙව දීඝතපසි පන පටිබාගනෙව; මහා තිගණොත හි ගගවතා සද්ධිං එකං තගරං උපනිස්සාය විහරනො තපි න ගගවා දිට්ඨප්පඛෙය; සො හි සන්ච්චාදපටිඤ්ඤා ගොති සො තං පටිඤ්ඤං අපසාය වුඤ්ඤස්සනෙ අගමෙය; තස්මා එගචුඤ්ඤස්ස නස්ස අලඤ්ඤාප්ඛෙයතා දසබලස්ස දස්සන සමපතතිඤ්ච නියසාතිකකපා භාවඤ්ච අජාතනොනා යාවතතියං පතිණෙනෙව; දීඝතපසි පන කාලෙන කාලං ගගවතනං උපසබ්බමිත්වා තිට්ඨතිපි නිසිදතිපි පඤ්ඤමපි ප්‍රච්ඡති සො තථාගතස්ස දස්සනසමපතතිමපි නියසාතිකකපා භාවමපි ජාතාති අපස්ස එතදගොසි; අයං ගගපති පණ්ණිනො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකං ගතවා දස්සනෙපි පසිදෙය්‍ය නියසාතිකකපා සුත්වාපි පසිදෙය්‍ය තනො න පුත අවතාකං සන්තිකං.¹¹ ආගමෙත්ථයාති තස්මා යාව තතියං පටිබාගනෙව; අභිවාදෙත්ථාති වන්දිත්වා; තථාගතං හි දිට්ඨා පසන්තාපි අපසසන්තාපි යෙඤ්ඤොසන වන්දනායෙව අපසකා න වන්දනති; කස්මා අති උචෙව කුලෙ ජාතො අගාරං අජාච ව සනොති වන්දිතමෙයායෙවති; අයං පන ගගපති පසන්තතතාව වන්දි දස්සනෙයෙව කීර පසනොනා;

ආගමා නු ඔට්ඨාති ආගමා නු ඛො ඉධ; ඝාචු ඝාචු ගණනා කපසෙති දීඝතපසිස්ස සාචුකාරං දෙනොනා ගනොනාති ගගවතනං ආලපති; ඔමුඤ්ඤායාති වුත්තං වුත්තං ආකොට්ඨි¹² බාණුකො පිය

1. ඡායාතිපි අපේ. S.

8. ආවට්ඨනි B. S.

2. බාලකිනිසා A1. B, W2.

9. ගණනති B. S.

3. තෙසං B

10. ගගපති B L, පතිතතිසෙව B, S.

4. උපාලිපේඨකාය B, S.

11. සන්තිකෙ B.

5. ගගතසො S, [වචසායසෙ B S, 12. වුත්තං වුත්තං ආකොට්ඨි S. පිය අව

6. නාට්ඨත්තං S. නාට්ඨත්තමාලපති B.

ලනොන B, S. වුත්තං වුත්තං ආකො

7. රුච්චිති B.

ඉත බාණුකො පිය මලනොන L.

(අභුතිය) අවලනෙතා වව්සවෙව පඨිට්ඨතිත්වා; සියා නොති හවෙය්ස අමානා; ඉධාති ඉමහමි ලොකෙ; අය්සාති හවෙය්ස; සීතොදක පටික්ඛිපනාති තිගණ්ඨා¹ සත්තසංඝද්දාය සීතොදකං පටික්ඛිපනති තං සන්ධායෙතං වුත්තං; මනොසත්තා නාම දෙවොති මනමි සත්තා ලග්ගා ලගිතා;² මනොපට්ඨිකදොති යසමා මනමි පට්ඨිකො හුත්වා කාලං කරොති තසමා මනොසත්තෙත්ථ දෙවෙත්ථ උපපජ්ජතිති දසෙත්ති;³ තස්ස පිත්තජරණෙයො⁴ හවිස්සති තෙනස්ස උණොදකං පිච්ඡං වා හත්ථපාදදි ධොවනත්ථාය වා⁵ අත්තපරිඤ්ඤාත්තත්ථාය⁶ වා උපනෙත්වා න වට්ඨති රෙගෙයා බලවතෙරං ගොති සීතොදකං වට්ඨති රෙගං වුපසමෙති; අයං පන උණොදකමෙව පටිසෙවති. තං අලහ මානො ඔදකකඤ්ඤිකං⁷ පටිසෙවති. විතෙතන පන⁸ සීතොදකං පාතු කාමො ව පරිභුඤ්ජිතු කාමොව⁹ ගොති, තෙනස්ස මනොදණ්ඩො තණ්වෙව භිජ්ජති. සො කායදණ්ඩං වච්ඡිදණ්ඩං රක්ඛාමිති¹⁰ සීතොදකං පාතුකාමො වා පරිභුඤ්ජිතුකාමො වා සීතොදකං¹¹ මෙ දෙවොති වත්තා තවිසහති.¹² තස්ස එවං රක්ඛිතාපි කායදණ්ඩවච්ඡිදණ්ඩො වුතිං වා පටිසන්ධිං වා ආකඛ්ඛිත්ථං න සකෙතානති. මනොදණ්ඩො පන ගිනෙතාපි වුතිමි පටිසන්ධිමි ආකඛ්ඛිත්ථයෙව. ඉති තං හගවා දුබ්බලා කායදණ්ඩො වච්ඡිදණ්ඩො ඡවා ලාමකා; මනොදණ්ඩොව¹³ බලවා මහනෙතාති¹⁴ පද පෙසි; තස්සපි උපාසකස්ස එතදහොසි: මුච්ඡාවසෙසන අසඤ්ඤිභූතානං හි සත්තාහමි අය්සාසපය්සාසා නප්පවත්තනති. විත්තසත්තාතිපවත්ති මනෙතනෙව¹⁵ පන තෙ මතාති න වුච්චනති. යද්ද නෙසං විතං නප්ප වත්තති තද්ද මතා, එතෙ නීහරිත්වා තෙ කොපෙථාති¹⁶ වත්තබ්බතං¹⁷ ආපජ්ජනති. කායදණ්ඩො නිරිගො¹⁸ අබ්සාපාරෙ තථා වච්ඡිදණ්ඩො විතෙතනෙව පන නෙසං²⁰ වුතිපි පටිසන්ධිපි ගොති. ඉතිපි මනොදණ්ඩොව මහනෙතා භිජ්ජත්වාපි වුතිපටිසන්ධිං ආකඛ්ඛිත්තො²¹ එතොව මහනෙතා අමානං පන මහානිගණ්ඨස්ස තථා අනිය්සාතිකාති සලලනෙබ්බි; හගවතො පන විචිත්වාති²² පඤ්ඤාපටිභානාති සොභු

1. සියාති A2. T. P1. P2. V. W1. W2.	11. කායදණ්ඩො වච්ඡිදණ්ඩො රක්ඛාමිති
සියාත A. L. සාති M2 සීතො	12. සීතොදකෙ ඡව B. S. අතං . S.
දකං S.	13. තසහති S.
2. හිගනෙත්ථ-පටික්ඛිපති S.	14. මනොදණ්ඩො B. S.
3. ලග්ගිපතා B. S.	15. විගනෙතාපි L.
4. තසෙත්ති L	16. විත්තසත්තාති පවත්ත භිගනෙතෙව B.
5. පිත්තජරණෙයා L. උපපජ්ජතිති S	17. නීහරිත්වා කොපෙමාති B. නීහරිත්වා කොපෙථාති S.
පිත්තජරණෙයා S. හි පිත්තජරණෙයා B.	18. වත්තබ්බං L. ආපජ්ජති S.
6. හත්ථපාදදි ධොවනත්ථාය L.	19. නිරිගො S.
7. අත්තපරිඤ්ඤාත්තත්ථාය B. S.	20. තෙසං B. S.
8. ඔදකකඤ්ඤා L. ඔදකිඤ්ඤිකං B.	21. අනි ආකඛ්ඛිගනො B. S. එතෙව මහනෙතා B. S.
9. විතෙතනපි B.	22. මිම්මනාති B. S. පඤ්ඤා පටිභානාති S. තාති B.
10. පාතුකාමො ව පරිභුඤ්ජිතුකාමොව	
A1, M2, W1, S. P2, R. V. W2.	

කාමො න තාව අනුජානාති; න ඛො භො සංඛිසති¹ න ඛො තෙ සට්ඨති; පුරිමෙන² වා පච්ඡිමනති කායදණ්ඛො මහනෙතාති ඉමිනා පුරිමවචනෙන ඉද්දති මනොදණ්ඛො මහනෙතාති ඉදං වචනං; පච්ඡිමෙන වා පුරමනති තෙන වා පච්ඡිමෙන අද්දං පුරිමවචනං න සට්ඨති³ ඉද්දතිස්ස භගවා අඤ්ඤාතිපි කාරණාති ආගරනෙතා තං කිලවඤ්ඤාසිති ආදිමාග.

තත්ථ වාතුකාම⁴ සංවරසංවුදයොති න පාණමතිපාතෙති⁵ න පාණමතිපාතයති⁶ සමනුසෙද්දො හොති; න අදින්නං ආදියති න අදින්නං ආදියාපෙති න අදින්නං ආදියතො සමනුසෙද්දො හොති; න මුසා භණති න මුසා භණාපෙති න මුසා භණතො සමනුසෙද්දො හොති; න භාවිතමාසිංසති⁷ න භාවිතමාසිංසාපෙති න භාවිතමාසිංසතො සමනුසෙද්දො හොතිති ඉමිනා වතුකොට්ඨාසෙන සංවරෙන සංවුදෙතො; එත්ථ ව භාවිතනති⁸ පඤ්ඤාකාමතුණා; සබ්බවාදි වාදිදයොති වාරිතසබ්බඋදකො⁹ පටිකම්මතසබ්බසිතොදකොති අත්ථො; සො හි සිතොදකෙ සත්තසඤ්ඤා¹⁰ හොති තස්මා තං න වලඤ්ඤති;¹¹ අථ වා සබ්බවාදිවාරිතොති¹² සබ්බංක පාපවාරණෙන වාරිතපාපො; සබ්බවාදිපුදයොති¹³ සබ්බෙන පාපවාරණෙන යුතෙතො; සබ්බවාදිපුදයොති සබ්බෙන පාපවාරණෙන යුතපාපො; සබ්බවාදි පුමොති සබ්බෙන පාපවාරණෙන පුට්ඨො,¹⁴ බුද්දණෙ පාණෙ සඬානං ආපාදෙති¹⁵ බුද්දකෙ පාණෙ වටං ආපාදෙති; සො කිර එකිත්ථිපාණං දුච්ඡිපාණනති¹⁶ පඤ්ඤාපෙති සුක්කදණ්ඩන¹⁷ පුරුණපණ්ණසකකරකඨලාතිපි පාණොතෙව¹⁸ පඤ්ඤාපෙති; තත්ථ බුද්දකං උදකබිත්ථු¹⁹ බුද්දකො පාණො මහනතං මහනෙතාති සඤ්ඤා²⁰ හොති, තං සංඛාගෙනං වුත්තං කිසම්මං²¹ පඤ්ඤාපෙතිති තත්ථ කත රස්මි කොට්ඨාසෙ පඤ්ඤාපෙති; මනොදණ්ඩසම්මනති මනොදණ්ඩ කොට්ඨාසෙ භනෙතති; අයං පත උපාසකො භණනෙතොව සයවපි සලලකෙකපි අමානං මහානිගණෙය්වා අසඤ්ඤවතතිකං කමමං අප

1. පුරිමෙන B.

2. සට්ඨති B; S. භිතිපාපෙති S.

3. වතුකාම S.

4. න පාණමතිමා පෙති B

5. මති භි:පසති B, මතිපාපසති S.

6. න ප. ණමතිම පෙති න පාණමති ආප සති න පාණමතිභි:පසතො A1, A2, M2, P2, R. W1, W2, න පාණමතිපාපෙති න පාණමති පාපසති න පාණමතිපා: සතො B.

7. නභාවිත භි:සති-මාසිසාපෙති-මා සිසතො B.

8. භාවිතමපි P2, W2.

9. සබ්බවාදිකබ්බ උදකො S.

10. න සංවලඤ්ඤති B.

11. සබ්බොපරිවාරිතොති W2.

12. සබ්බවාදි යුතතො B, S.

13. පුට්ඨො B, S.

14. එකත්ථිපාණං දුච්ඡිපාණං පාණනති B. එකත්ථිපාණනති එකත්ථි පාණනති S.

15. රුක්කදණ්ඩන B. පපාඨණ පණ්ණ S. කප්පලාතිපි B.

16. පාපණාපෙතිව S.

17. උදකබිත්ථුං B. මිත්ථුං S.

18. කසම්මං S, කප්ප B.

සාවඡ්‍යං සඤ්චිතතිතං මහාසාවඡ්‍යනති පඤ්ඤපපඤා වෙතතං මනොදණ්ඩාති පඤ්ඤපපඤි; අතීය්‍යාතිකා එතස්ස කථා ගගවතො ව තීය්‍යාතිකාති;

ඉද්ධාති සම්භා; ඵිකාති¹ අතීයමිභා සබ්බපාලිපුලා² මිය; ආකිණ්ණ මනුස්සාති ජනසමාකුලා; පාණාති ගජිඅස්සාදයො තීරච්ඡාතගතා වෙව ඉත්තිපුරිසදුරකාදයො මනුස්සජාතිකා ව;³ එකමංසබලනති⁴ එකමංසරුසිං; පුඤ්ජනති තස්සෙව වෙවචනං; ඉද්ධි මාති ආනුභාවාචපනො; වෙතොවසිප්පපනො ති විතො වසිභාව පපනො; ගගමං භාගිස්සාමිති ජාරිතං කරිස්සාමි; කිං හි සොගති එකා ජවා නාලඤ්ඤාති ඉදවපි ගණනො සො ගගපති කායපයො ගෙන පඤ්ඤසවපි මනුස්සා එතං නාලඤ්ඤං එතං මංසබලං⁵ කාතුං න සකෙකානති; ඉද්ධිමා පන එතො එතෙනෙව මනොපදෙසෙන ගගමා කාතුං සමතො; අමානං මහා තිගණ්ඨස්ස කථා අතීය්‍යාතිකා ගගවතොව කථා තීය්‍යාතිකාති සලකෙබ්බි;

අරඤ්ඤං අරඤ්ඤභුතතර්ථ⁶ අගාමකං අරඤ්ඤමෙව හුතො අරඤ්ඤං ජාතං; ඉසිතං මනොපදෙසෙනාති ඉසිතං අජාය කතෙන මනොපදෙසෙන; තං මනොපදෙසං අසගමානාති දෙවතාති තාති රට්ඨාති විතාසිතාති ලොකිකා පන ඉසයො මනං පදෙසෙති විතාස සිංසුති නං මඤ්ඤනති⁷ තස්මා ඉමස්මිං ලොකවාදෙ ධර්මාව ඉමං⁸ වාදරූපතං කතනති වෙදිතබ්බං. තත්ථ දණ්ඩකිරඤ්ඤදීතං⁹ එවං අරඤ්ඤභුතභාවො ජාතිතබ්බො.

සරගඛතබොධිසත්තස්ස¹⁰ තාව පරිසාය අතිවෙපුලුතං ගතාය කිසවචෙත්ථ නාම තාපසො මහාසත්තස්ස අනෙතවාසී විවෙකවාසං පත්ථයමානො ගණං පභාය ගොදවරි¹¹ තීරතො කලිඛනරවේඨ දණ්ඩකිරඤ්ඤ භුමහපුරං නාම නගරං උපතිස්සාය රුජ්ඣ්‍යානෙ විවෙකමනුබ්බාගමානො¹² විහරති; තස්ස සෙනාපති උපට්ඨානො භොති; තද ව එකා ගණිකා රථං අභිරුචිතා¹³ පඤ්චමාතුගාමසත පරිවාර¹⁴ නගරං උපසොගමානා විවරති; මහාජනො තවෙව මලො කයමානො¹⁵ පරිවාරෙති වරති; නගරවිපිගො නප්පගොනති, රුජා වාතපානං විවරිතා සිතො තං දිත්වා කා එසාති¹⁶ පුට්ඨි: භුමානං නගරසොභිති දෙවාති; සො උසුයාගමානො¹⁷ නිං එතාය සොභති

1. පිතාභ S.

2. සබ්බපාලිපුලා A2. P2 T. W2.

3. මනුස්සජාතිකා B.

4. එක මංසබලනති එකං මංසරුසි B

5. එක මංසබල. S.

6. අරඤ්ඤ භාතං S

7. විතාස සිංසුති මඤ්ඤනති B. විතාස සිංසුති තාමඤ්ඤනති A1. M1. W2.

8. ධර්මා S. ඉදං R S

9. දණ්ඩකිරඤ්ඤදීතං බහුසු දණ්ඩකිරඤ්ඤදීතං S. දණ්ඩකිරඤ්ඤදීතං B.

10. බොධිසත්තස්ස පත S.

11. තොධාවරි A1. A2. B. M2. P2. R. V. W1. W2.

12. විවෙකමනුබ්බාගමානො R.

13. අභිරුචිතා R.

14. පඤ්චමාතුගාම පරිවාර S.

15. තවෙව පලංකාමානො A2. P2. M2. W2 තවෙව පලංකාමානො මොනො T.

16. පතා එසාති L.

17. උසුයාගමානො B. S. එතාය සොභති භාය B. එතාය සොභිතං S. නගරං සොභිසසතිති තං B. S.

නගරං (සංඝං) සොභිස්සන්ති ආනන්තරං අවච්ඡදපෙයි; සා තතො පට්ඨාය තෙන තෙන සද්ධිං¹ සඤ්චං කත්වා ආනන්තරං පරිසෙසමානා එකදිවසං² රුජ්ජයානං පටිසිඤ්ඤා වහ්නමනකොටියං ආලම්බනඵලකං නිස්සාය පාසාණඵලකෙ නිසින්නං තාපසං දිස්වා³ විනොසි: කිලිට්ඨො වතායං තාපසො අනඤ්ජතමණ්ඩිතො⁴ දුභිකාති පරුලුහාති මුඛං පිහිතං මසුසුතා උරං පිහිතං උභොකච්ඡා⁵ පරුලුහාති, අථස්සා දොම නස්සං උපපජ්ජී; අහං එකෙන කිවෙවන විවරුමි, අයඤ්ච මෙ කාල කණ්ණේ දිට්ඨො උදකං ආහරථ අකඛිති ධොවිස්සාමිති උදකදන්ත කට්ඨං ආහරුපෙත්වා දන්තකට්ඨං ඛාදිත්වා තාපසස්ස සරීරෙ පිණ්ඩ පිණ්ඩං⁶ බෙලං පාතෙත්වා දන්තකට්ඨං ජවාමන්තො ඛිපිත්වා මුඛං වික්ඛාලනඋදකං⁷ තාපසස්ස මන්තසමයෙව සිඤ්ඤිත්වා යෙහි මෙ අකඛිති කාලකණ්ණේ දිට්ඨො තාති ධොතාති කලී, පවාහිතොති⁸ තික්ඛන්තා; තං දිවසං ව රුජා සතිං පටිලභිත්වා හො කුභිං නගර සොභිතීති පුච්ඡී: ඉමසමයෙව නගරෙ දෙව්වාති; පකතිආනන්තරමෙ වස්සා දෙථාති ආනන්තරං දුපෙයි; සා පුබ්බෙ සුභතකමමං නිස්සාය ලද්ධං ආනන්තරං තාපසස්ස සරීරෙ බෙලපාතනෙන ලද්ධාති සඤ්ඤං අකාසි; තතො කතිපාහස්සච්චයෙන⁹ රුජා පුරොගිතස්ස ආනන්තරං ගණ්ණි; සො නගරසොභිතියා සන්තිකං¹⁰ ගනුන්වා හගිති තින්න කත්වා ආනන්තරං පටිලභිති පුච්ඡී. මුග්ගණ්¹¹ කිං අඤ්ඤං කාතබ්බං අපී, රුජ්ජයානෙ අනඤ්ජතකාලකණ්ණේ¹² කුට්ඨපිලො එකො අපී, තස්ස සරීරෙ බෙලං පාතෙති එවං ආනන්තරං ලභිස්සන්ති¹³ අහං; සො එවං කරිස්සාමි හගිතීති තත්ථ ගන්ත්වා තාය කතගදිනමෙව සබ්බං කත්වා තික්ඛමි; රුජාපි තං දිවසමෙව සතිං පටිලභිත්වා කුභිං හො¹⁴ මුග්ගණොති පුච්ඡී: ඉමසමයෙව නගරෙ දෙව්වාති; අමෙහි අනුපට්ඨායෙත්වා කතං තදෙවස්ස ආනන්තරං දෙථාති දුපෙයි; සොපි පුඤ්ඤඵලෙන ලභිත්වා තාපසස්ස සරීරෙ බෙලසාතනෙන ලද්ධං¹⁵ මෙති සඤ්ඤා මකාසි; තතො කතිපාහස්සච්චයෙන¹⁶ රඤ්ඤා පච්චන්තො කුපිතො¹⁷ රුජා පච්චන්තං වූපසමෙස්සාමිති¹⁸ වතුරඛිතිතා සෙනාය තික්ඛමි; පුරොගිතො ගන්ත්වා රඤ්ඤා පුරතො ධත්වා ජෙතු¹⁹ මහාරුජාති වත්වා මහාරුජා කුමෙත ජයන්තාය ගච්ඡන්ති පුච්ඡී. අම මුග්ගණොති; එවං සන්තො රුජ්ජයානෙ අනඤ්ජතකාලකණ්ණේ¹² එකො කුටිලො

1. කෙතම් සද්ධිං B.

2. එකං දිවසං S.

3. දිස්වාමි S.

4. අනඤ්ජතා මණ්ඩිතො

5. මසුසුතා උභොකච්ඡා S පරුලුහාති දොමනස්ස B. උපපජ්ජති S.

6. පට්ඨාදෙත්වා B.

7. පිණ්ඩං පිණ්ඩං B.

8. වික්ඛාලනො උදකං B.

9. පවාහිතාති S.

10. කතිපාහච්චයෙන S. කති B.

10. සන්තපෙත B.

11. කිං මුග්ගණං B.

12. අනඤ්ජත කාලකණ්ණ A2, M2, P2, V, W2, කාලකණ්ණ B.

13. ලභිස්සන්ති B. S.

14. හො A2.

15. ලභිතං B. ලද්ධමෙව්වාති S.

16. කතිපාහච්චයෙන S.

17. කුපි A1, A2, M2, V, W2.

18. වූප සමස්සාමිති B. S. [කුපපිතො B.

19. ජෙතු B. කුමෙත මහාරුජා B.

වහන්සි, තස්ස සරීරෙ ඛෙලං පානෙතාති රුජා තස්ස වචනං ගහෙතො
 යථා ගණිතාය¹ ව තෙන ව කතං තථෙව සබ්බං කතො² ඔරොදොපි
 ආණාපෙසි: එතස්ස කුට්ඨරිලස්ස සරීරෙ ඛෙලං පානෙතාති; තතො
 ඔරොධාපි ඔරොධපාලකාපි තථෙව අකංසු; අථ රුජා උය්‍යානආර
 රකං යථාපෙතො රඤ්ඤ සද්ධිං නික්ඛන්තා³ සබ්බං තාපසස්ස සරීරෙ
 ඛෙලං අපානෙතො නික්ඛිමිතුං න ලභන්තිති ආණාපෙසි; අථ සබ්බො
 බලකායො ව සෙනියො ව තෙනෙව නියාමෙන තාපසස්ස උපරි
 බෙලඤ්ච දන්තකට්ඨාති ව මුඛවික්ඛාලනඋදකඤ්ච⁴ පචාගයිසු;
 බෙලො ව දන්තකට්ඨාති ව සකලසරීරං අවතරිංසු, සෙනාපති සබ්බ
 පච්ඡා සුණ්ඨො මග්ගං කිර සතරං ගගවන්තං පුඤ්ඤකෙතන්තං
 සග්ගසොපාතං එවං සට්ඨංසුති උසුමජාත⁵ හදයො මුඛෙන අස්ස
 සන්තො වෙගෙන රුජ්‍ය්‍යානං ආගන්තො⁶ තථා ව්‍යසනපාතනං ඉසිං
 දිස්වා කච්ඡං බ්‍යතිතො ද්විති හතෙති දන්තකට්ඨාති⁷ අපවිසුතිතො⁸
 උක්ඛිපිතො නිසිද්ධපෙතො උදකං ආගරුපෙතො නභාපෙතො සබ්බමස
 ධෙති වෙව වතු ජාතගඤ්ඤිති⁹ ව සරීරං උබ්බට්ඨො¹⁰ සුමුම සාට
 කෙන පුඤ්ඤිතො පුරතො අඤ්ඤාසි කතො ධීතො එවමාග: ගන්තො
 අසුත්තං¹¹ මනුස්සෙති කතං එතෙසං කිං ගවිස්සතිති. දෙවතා සෙනා
 පති තිධා භින්නා එකච්චා රුජාන මෙව නාසෙස්සාමාති වදන්ති;
 එකච්චා සද්ධිං පරිසාය රුජානන්ති; එකච්චා රඤ්ඤ විජිතං සබ්බං
 නාසෙස්සාමාති ඉදං වචො පත¹² තාපසො අපමන්තකමපි නොපං¹³
 අකතො ලොකස්ස සන්ති.¹⁴ උපායමෙව අ. වික්ඛන්තො ආග.

අපරධො නාම හොති අවමයං පත දෙසෙත්තුං¹⁵ ජාතන්තස්ස පාක
 තිකමෙව හොතිති සෙනාපති නය.¹⁶ ලභිතො රඤ්ඤ සන්තිකං
 ගන්තො රුජානං වජ්ඣතො ආග: මහාරුජ¹⁷ තුමෙහි තීරපරුඤ
 මතිද්ධිකෙ තාපසෙ අපරජ්ඣන්තෙහි භාරියං කමමං කතං දෙවතා
 කිර තිධා භින්නා එවං වදන්තිති සබ්බං ආරොවෙතො¹⁸ බමාපිතෙ කිර
 පාකතිකං හොති රට්ඨං මා නාසෙථ තාපසං බමාපෙථ¹⁹ මහාරුජාති
 ආග; රුජා අත්තති²⁰ දෙසං කතං දිස්වා එවං වදෙති. න තං බමා
 පෙස්සාමිති ආග; සෙනාපති යාවතති²¹ මපි යාවතො අතිවින්නං ආග;

1. ගහෙතො ගණිතාය S.

2. සබ්බං කාසරමා S.

3. නික්ඛමිතො S. නික්ඛමින්නො; B.

4. වික්ඛාලිත උදකඤ්ච B. S.

පාපයිසු B.

5. උසුමජාත B.

6. ගන්තො S.

7. දන්තකට්ඨ S.

8. අපවිසුතිතො B. අපවිසුතිතො S.

9. වතුජාති B.

10. පට්ඨට්ඨො B.

11. අසුත්තං ගන්තො B.

12. වචො පත S.

13. අපමන්තකං නොපං B. S.

14. සන්ති B. S.

15. දෙසතං A. I. P. 2. V. 2. W. 2.

දෙසතං A. 2. T.

16. නායං A. 2. T. W. 2.

17. වජ්ඣතො මහාරුජ S.

තුමෙහි මහාරුජ B.

18. ආරොවෙතො ආග B. කිරමහාරුජ B.

19. බමාපෙථාති B.

20. අත්තතො S. දිස්වාපි S. අදිස්වා එව.

වදති B. බමාපෙස්සාමිති;

සෙනාපති B. S.

21. යාවතති. B. S.

අභං මහාරුජ තාපසස්ස බලං ජාතාමි න සො අභුතවාදී නාපි කුටිනො
සත්තානුදායෙත පත එවමාන බමාපෙථ නං මහාරුජාති; න බමා
පෙමිති; තෙන හි සෙනාපතීට්ඨානං අඤ්ඤාස්ස දෙථ, අභං නුමහාකං
ආණාපවතතිට්ඨානෙ න වසිස්සාමිති; තිං යෙන¹ කාමං ගච්ඡ අභං
මස්සා, සෙනාපතීං ලභිස්සාමිති තතො සෙනාපතී තාපසස්ස සත්තීකං
ආගතො වන්දිති; කපං පටිපජ්ජාමි හන්තනති ආහං සෙනාපතී² යෙ
තෙ වචනං සුඤ්ඤාති සබ්බෙ සපරිකකාරෙ සබ්බෙ සද්ධිපදවතුපාදෙ³
ගහෙති; සත්තදිවසබ්බන්තරෙ බග්ගි රජ්ජයිමං ගච්ඡ,⁴ දෙවතා අති
විය කුපිතා බුච්ඡං රට්ඨං පිලං⁵ කරිස්සන්තීති; සෙනාපතී තථා අසාසි?
රුජා ගතමත්තෙයෙව⁶ අමිත්තමථනං කතා ජනපදං වූපසමෙති;
ආගමම ජයබකුචාරට්ඨානෙ නිසීදිති; නගරං පටිජ්ජාපෙති;
අනො නගරං පාචිසි; දෙවතා පස්මංයෙව උදකවුට්ඨිං⁷ පානසිංසු,
මහාරුජො අත්තමනො අහොසි කුටජ්චිලං අපරධාකාලතො පට්ඨාය
අමහාකං රඤ්ඤා වසිසියෙව;⁸ අමිත්තෙ නිමමපෙසි ආගතදිවසෙ යෙව
දෙවො වට්ඨොති⁹ දෙවතා පුත සුමනපුප්ථවුට්ඨිං පානසිංසු; මහාරුජො
අත්තමනතරෙ අහොසි; දෙවතා පුත මාසකවුට්ඨිං පානසිංසු; තතො
කභාපණ්ඩුට්ඨිං තතො කභාපතතං න තිකකමෙය්ගනති¹⁰ මඤ්ඤා
මානා හුතා හත්ථුපක පාදුපකාදිකට්ඨණ්ඩුට්ඨිං පානෙසුං, මහාරුජො
සත්තභුමකපාසාද¹¹ පිට්ඨිතොපි ඔත්තිතා ආගරණාති පිලකින්නො
අත්තමනො අහොසි; අරහති වත කුටජ්චිලෙ¹² බෙලපාතනං තස්ස
උපරි බෙලං පාතිතකාලතො පට්ඨාය අමහාකං රඤ්ඤා වසිසි¹³
ජාතා අමිත්තමථනං කතං ආගතදිවසෙයෙව දෙවො වසති තතො
සුමනවුට්ඨි කභාපණ්ඩුට්ඨි කට්ඨණ්ඩුට්ඨිති¹⁴ වතස්සා වුට්ඨිගො
ජාතාති අත්තමනවාචං තිව්චාරන්නො¹⁵ රඤ්ඤා කතපාපෙ සම
ත්ඤ්ඤා ජාතො; තස්මිං සමයෙ දෙවතා - එකතොධාරු¹⁶ උගතොධාරු
දිති නානපසකාරුති අවුධාති මහාරුජස්ස උපරි එලකෙ මංසා
කොට්ඨමානා විය පානසිංසු; තදන්තරං විතච්චිකෙ¹⁷ විතබ්බමෙ
කිංසුකපුප්ථවණ්ණෙ අමහාරෙ; තදන්තරං කුටගාරපාමාණෙ

1. තිං යෙව S.	11. සත්තභුමක පාසාදං S. සත්තභුමක පාසාදෙ ඝිතොපි B.
2. යෙ සෙනාපතී තෙ B.	12. ජචිලකෙ B. ජචිලො A1, A2, M2, P2, R V, W2, බෙලපාතික B, S.
3. සපරිකකාරෙ සබ්බෙ දිපද	13. වුච්චි B S.
4. ගච්ඡති S. [වතුපපද L.	14. කට්ඨණ්ඩු වුට්ඨිති P2, T, W2, කට්ඨණ්ඩුවුට්ඨිති B.
5. රට්ඨපිලං S. රට්ඨමෙ අරට්ඨං B.	15. තිව්චාරන්නා B S.
6. ගතමත්තො යෙව W2, T, V.	16. එකපසාධාර B, S.
7. උදකවුට්ඨි ඔහුසු.	17. විතච්චිකෙ S.
8. වුච්චියෙව B S.	
9. වුට්ඨාති B, වපට්ඨාති A2.	
10. නිකමෙය්ගනති L. නගණ්ණං නිකමෙය්ගනති B. ගාභාපතතං නිකමෙය්ගනති S. මඤ්ඤාමානා හත්ථුපක පාදුප පාදික කට්ඨණ්ඩු වුට්ඨිං B. කප්ථණ්ඩු වුට්ඨිං S.	

පාසාණේ; තදනාහරං අනෙතා මුට්ඨියං අසණ්ඨහනකං¹ සුමුච්චාලිකං
වසාපසාමානා අසිඤ්ඤාදිබ්බං ඵලං අකංසු; රඤ්ඤා විජ්ඣාමානො
කිසව්වත්තාපසො සෙනාපති මාතුපාසකරුමොති² තථොව මනුස්ස
භූතා අරොහා අපෙසුං; සෙසානං තස්මිං කමෙව අසමඛිගුතානං
තිර්ච්ඡානානං පාතියට්ඨානො පාතියං තාමොසි; තිණ්ඨානො
තිණං; තෙ යෙන පාතියං යෙන තිණ්ඨානං ගච්ඡන්තා³ අපසත්තො
යෙව සත්තමෙ දිවසෙ ඛතිරුජ්ජිමං⁴ පාපුණ්ණිසු; තෙනාහ සරහභෙතො
බොධිසත්තො:-⁵

කිසං හි වච්ඡං⁶ අවකිරිග දණ්ඩති
උච්ඡන්තමුලො සජ්ජො සරවො
කුක්කුලනාමෙ⁷ තිරිගමති පච්චති
තස්ස ජුලිඛාති⁸ පතනති කායෙති.

ඵලං තාව දණ්ඩතිරඤ්ඤාසු⁹ අරඤ්ඤාභූතභාවො වෙදිතබ්බො;
කලිඛාරවො¹⁰ පත නාළිකිරො¹¹ රජං කාරගමානෙ හිමවති පඤ්ච
සතා භාපසා අභිජීගකො¹² අජිතජවා වාකචිරධර වනමුලඵලභකො
හුතො විරං චිතිනාමෙත්වා ලොණමිලසෙවනත්ථං මනුස්සපථං මතරිත්වා
අනුපුබ්බක කලිඛාරවො නාළිකිර රඤ්ඤා¹³ තගරං සමපත්තා තෙ
ජවාජිතවාකචිරති සණ්ඨපෙත්වා පබ්බජිතානුරූපා උපසමසිරිං
දස්සගමානා තගරං හිකංග පවිසිංසු; මනුස්සා අනුපපන්නො
මුග්ගුපාදෙ තාපසපබ්බජිතෙ දිත්වා පසන්නා නිසජ්ඣට්ඨානං සංවිධාය
ගත්තො හිකංගාජනං ගගෙත්වා නිසිද්දපෙත්වා හිකංග සමාදෙත්වා
අදංසු; තාපසා කතභත්තකිච්චා අනුමොදනං අකංසු; මනුස්සා පසන්න
විත්තා¹⁴ හුතො කුහිං හදන්තා ගච්ඡන්ති පුච්ඡිංසු; යථාචාසුකට්ඨානං
ආවුසොති; හත්තෙ අලං අඤ්ඤත්¹⁵ ගමනෙන රුජ්ජයානෙ වෘථ,
මයං භූතපාතරුසා ආගතත්වා ධම්මකථං සොය්‍යාමි;¹⁶ තාපසා අභි
වාසයිත්වා¹⁷ උග්ගානං අගමංසු; නාගරං භූතපාතරුසා සුඛවත්ති
වත්තා¹⁸ ධම්මකථං සොය්‍යාමාති සඛසා¹⁹ ගණං ගණිගුතා උග්ගානාති
මුඛා අගමංසු; රුජා උපරිපාසාදෙ ධීපතා තෙ තථා ගච්ඡානෙ දිත්වා
උපට්ඨානං පුච්ඡි: කිං ඵනෙ හණ නාගරං සුඛවත්තා²⁰ සුග්ගුතගරං

1. හතිකං B.	11. හිමවතා පඤ්චගත B.
2. මාතුපාසක රජමානි A1. A2.	12. අභිජීගකො A1. A2. M2. P2. R.
3. ගච්ඡන්තා B. [P2. V. W2.	V. W2. අජිතජවා B.
4. ඛතිරුජ්ජිමං B. S.	13. නාළිකිරඤ්ඤා B.
5. සරහභත බොධිසත්තො B. S.	14. මනුස්සි හුතො පසන්නවිත්තා
කුහිංගගුත්තා B. S.
6. කිසව්වත්. B. භිතඤ්ඤා S. අවක්‍රිය S.	15. අලමඤ්ඤත් S.
7. කුක්කුලනාම S. කුක්කුල B.
පච්ච B. පච්චති S.	16. සොය්‍යමාති B. B.
8. ජුලිඛාති B. ජුලිඛාති S.	17. අභිවාසෙත්වා S.
9. දණ්ඩතිරඤ්ඤාසු S.	18. සුඛවත්තිවත්තා සුග්ගුතගරං හමයා S.
10. කාලිඛාරපාසා A1. A2. P2. T. W2.
රජට්ඨකිං B. S. නාළිකිර
රඤ්ඤා B. නාළිකිරඤ්ඤා S.	19. හමයාසංගි B. හමයාසංගි ගණනෙ
භූතා B. S.
	20. සුඛවත්තිවත්තා S.

සභා: හුච්චා: උය්‍යානාභිමුඛා: ගච්ඡන්ති නිං එත්ථ සමජේථා වා¹
 නාටකං වා අප්පිති: නත්ථි දෙව; එතෙ තාපසානං සන්තිකො ධම්මං²
 සොදුකාමා ගච්ඡන්තිති තෙන හි භණ් අභවපි ගම්ඤ්ඤාමි³ මයා
 සද්ධිං ගච්ඡන්තු හි සො ගන්ත්වා⁴ තෙසං ආරොවෙයි: රුජාපි ගන්තු
 කාමො රුජානං පරිවාරෙත්වා⁵ ගච්ඡන්ති නාගරා පකතියාපි අත්ත
 මනා තං සුච්චා අමාසං රාජා අඤ්ඤා⁶ අපසසන්නො දුස්සිලො
 තාපසා ධම්මිකා තෙ ආගමම රුජාපි ධම්මිකො ගම්ඤ්ඤාති අත්තමන
 තරා අගෙසු; රුජා තික්කමිත්වා තෙති පරිවාරිතො උය්‍යානං ගන්ත්වා
 තාපසෙති සද්ධිං පටිසඤ්ඤාං කත්වා එකමන්තං නිසීදි; තාපසා රුජානං
 දිස්වා පරිකථා⁷ කුසලස්ස එකස්ස තාපසස්ස රඤ්ඤා ධම්මං⁸ කපේතිති
 සඤ්ඤාමදංසු; තාපසො⁹ පරිසං ඔලොකෙත්වා පඤ්ඤා වෙරෙසු
 ආදීනවං පඤ්ඤා¹⁰ සිලෙසු ආනිසංසං කපේතො; පාණො න
 ගන්තබ්බො අදින්නං නාදතබ්බං කාමෙසු මිථ්‍යා න වරිතබ්බා¹¹ මුසා
 න ගණිතබ්බා මජ්ඣං න පාතබ්බං පාණාතිපාතො නාම තිරය
 සංවත්තතිනො ගොති තිරල්ලානගොතිසංවත්තතිනො¹² පෙත්තිවිසය
 සංවත්තතිනො;¹³ තථා අදින්නාදනාදීති; පාණාතිපාතො තිරයෙ
 පටිත්වා¹⁴ මහුස්සලොකං ආගතස්ස විපාකාවසෙසෙන අපසායුකසං
 වත්තතිනො භොති; අදින්නාදනං අපසභොගසංවත්තතිනං; මිථ්‍යා
 වාරො බහුසපත්තවෙරසංවත්තතිනො;¹⁵ මුසාවාදෙ අභුතකතානසං
 වත්තතිනො; මජ්ඣංසානං උමමත්තකභාවසංවත්තතිනන්ති පඤ්ඤා
 වෙරෙසු ඉමං ආදීනවං කපේති; රුජා පකතියාපි අඤ්ඤා¹⁶ දුස්සිලො
 දුස්සිලස්ස සිලකථා නාම දුක්කථා කණ්ණෙසු සුලපාවෙසනං විස
 භොති; තස්මා සො විනෝයයි: අහං එතෙ පග්ගණ්ණිස්සාමිති ආගතො;
 ඉමෙ පන¹⁷ ආගතකාලතො පට්ඨාය මංගෙව සට්ඨන්තා¹⁸ විජ්ඣන්තා
 පරිසමජේඣ කපේන්ති කාරිස්සාමි නෙසං කාතබ්බන්ති¹⁹ සො ධම්මකථා
 පරිශොඤානෙ ආචරියා යෙධ මග්ගං භෙග්ගෙ හික්කං ගණ්ණාංති
 තිමිනෙත්වා අගමාසි; සො දුතියදිවසෙ මහනන්මහනො²⁰ කොලවෙධ
 ආගරුපෙත්වා ගුරුස්ස පුරුපෙත්වා කදලිපත්තෙති නෙසං මුඛාති බික්ඛා

1. සමජේථා වා B. B.	13. භොති A. T.
2. ධම්මකථා S.	14. පට්ඨාය A1. A2. M2. P2. T2. W2.
3. ගම්ඤ්ඤාමි B. S.	පට්ඨාය B.
4. ආගන්ත්වා S.	15. සපත්තසංවත්තතිනො B. S.
5. පරිවාරෙත්වා B. S.	අභුතකතානා S.
6. අඤ්ඤා B.	අභුතකතානා S.
7. පරිකථාය B. S. කුසලස්සෙකස්ස B.	16. අඤ්ඤා අපසසන්නා B. S.
8. ධම්මකථා S.	දුස්සිලස්ස B. S.
9. සොතාපසො B.	17. ඉමෙ පන මග්ගං B.
10. පඤ්ඤා B. S.	18. සට්ඨන්තා B. සට්ඨන්තො
11. මිථ්‍යාවාරො නවරිතබ්බා B. S.	විජේඣන්තො B.
තාපිතබ්බා B.	19. කාතබ්බන්ති B. S.
12. භොති A1. A2. M2. P2. T. W2.	20. මහනො මහනො කෙරුමි B. S.
පිත්තිවිසය B. S.	

පෙඨා තත් තත් ධර්මපෙසි. පුත බහලමධුකතෙලෙ¹ නාගබලා පිච්ඡිලාදීනි කුපෙට්ඨුරුපෙඨා නිසෙසනිමත්තෙක ධර්මපෙසි, තපත්ථා මහාමලෙඛ බභිකාවෙත්තෙත්ති මුග්ගරෙ භාගාපෙඨා ධර්මපෙඨා ආහා කුට්ඨාපසා අභිවිඨ මං විගෙඨසිංසු; තෙසං පාසාදන්තා ඔත්තරණකාලෙ සපෙට්ඨා පිච්ඡිලං සොපාන මත්තෙක විසුසෙර්ජනා² සිසක මුග්ගරෙති පොථෙඨා ගලෙ ගහෙඨා සොපානෙ බිප්ථාති සොපානපාදමුලෙ පත වණෙකි කුකකුරෙ බන්ධාපෙසි; තාපසාපි සෙට්ඨ රුජගෙගෙ භුඤ්ඤාමානි අඤ්ඤාමඤ්ඤං ඔවදිංසු: මාරිසා රුජගෙගං නාම සාසඛිකං සප්පට්ඨං පබ්බජිතෙති නාම ජ්ඣාදරම්මණෙ³ සඤ්ඤාපතති හඞ් තබ්බං දිට්ඨිදිට්ඨි ආරම්මණෙ නිමිත්තං ත ගහෙතබ්බං වක්ඛුඤ්ඤාපෙසි සංවරෙ පව්වුපට්ඨපෙතබ්බාති දුත දිවසෙ භික්ඛු වාරවෙලං සල කෙඛඨා වාතවීරං තිවාසෙඨා අජිතවම්මං එකංසගතං කඨා ජට්ඨාක ලාපං සණ්ඨපෙඨා භික්ඛාභාරජනං ගහෙඨා පටිපාටියා රුජතිවෙසනං අභිරුළුතා; රුජා ආරුළුභාවං ඤාතිා ගුරුකොලබ්බමුඛතො කදලි පත්තං නිගරුපෙසි, දුග්ගතො නාපසානං නාසාදුට්ඨං⁴ එරිඨා මුත්ත ලුඛිතං පානනාකාරප්පත්තා⁵ අනෙකා; මහාතාපසො රුජානං ඔලොකෙසි; රුජා එත්ත භොගෙතා⁶ යාවදත්තං භුඤ්ඤානා⁷ චෙට්ඨ හරන්තූ ව කුමහාකං එතං අනුච්ඡිතිකං හිසෙසා අහං භූමෙත පග්ගණති ස්සාමිති⁸ ගතො භූමෙත පත මංගෙව සපෙට්ඨා විජ්ඣන්තා පරිස මජ්ඣෙකි කප්ඨිත්තං කුමහාකං ඉදං අනුච්ඡිතිකං භුඤ්ඤාති මහාතාප සංගං උච්චෙකිත ගුරුං උප්පාමෙසි තාපසො⁹ සි ඩි ති වදන්තො පටිතිවත්ති එත්තකෙනෙව ගව්ඨිසාප්ඨ භූමෙත ති සොපානෙ කුපෙට්ඨි පිච්ඡිලං විසුසෙර්ජනෙ¹⁰ මලාතං සඤ්ඤං අදසි; මලා මුග්ගරෙති සිසාති පොථෙඨා භිවාය¹¹ ගහෙඨා සොපානෙ බිපිංසු; එකොපි සොපානෙ පඨිට්ඨාතුං¹² නාසකම් පට්ටමානා සොපානමුලං ගෙව පාපුණිංසු-සමපතෙත සමපතෙත වණ්ඨකුකකුරු පට්ටමාති පුඤ්ඤානා බාදිංසු, ගෙපි තෙසං උට්ඨිතිඨා පලායති සොපි ආවාචෙට්ඨ පතති. තත්තාපි නං කුකකුරු අනුබන්ධිඨා බාදන්තිගෙව, ඉති තෙසං කුකකුරු අට්ඨිසංබලිකමෙව අවසෙසසිංසු; එවං සො රුජා තපසමපතෙත පඤ්ඤා සතෙ තාපසෙ එකදිවසෙතව ජීවිතා වොරෙපෙසි; අපසංග රට්ඨ

1. බ්ලෙකසතල B. S. නාගබලාපිච්ඡිලා	8. එථ භොගෙතා S.
දිනං කුපෙට්ඨුරුපෙඨා H. තාගමසා	9. භුඤ්ඤානා L.
පිච්ඡිලාදීනං S.	10. පග්ගණනස්සාමිති S. ආගතො B. S.
2. තපත්ථව B. S. පකිකාවත් S.	11. මහාතාපසො B. ඔසිති S.
3. කුපෙට්ඨි S. කුපෙට්ඨි පිච්ඡිලං B. S.	12. විසුසෙර්ජනෙ L. මුග්ගණතං
4. විසුසෙර්ජනං S. පොථෙඨා S.	සඤ්ඤා මහාසි S. මදසි B.
5. ජට්ඨාකරම්මණං S.	13. හිවායං S.
6. නාසාදුට්ඨං B. නාසසුට්ඨං S.	14. පට්ටමිකා B. පට්ඨානමානා B. S.
පහන්වා මත්තලුඛිත B. S.	පට්ඨානමානා සොපානපාදමුලං
7. පප්පත්තො භොගං B.	ගෙව B.

දෙවතා පුරිමනගෙතෙව¹ නව වුට්ඨෙයා පානෙසුං, තස්ස රජං²
සට්ඨිගොජනුබ්බධෙන වාලිකත්ථෙත අවජාදිසිත්³ තෙනාග සර
හමිතා බොධිසත්තො:-

යො සඤ්ඤතෙ පබ්බජිතෙ අවඤ්ඤ
ධම්මං හණන්තො සමග්ගෙ අද්දෙසකො⁴
තං නාමිකිරං⁵ සුතවා පරත්
සමගමම බාදනති විජ්ජමානනති.

එවං කාලිමිත්තරඤ්ඤාසා⁶ අරඤ්ඤභූතභාවො වෙදිතබ්බො;
අතීතෙ පන බාදුණසිතගරෙ දිට්ඨමිඛලිකා නාම වත්තාලිසකොටි
විභවස්ස සෙට්ඨිනො එකධිකිකා⁷ අහොසි දස්සනියා පාසාදිකා; සා
රුපගොග කුලාසමපතතිසමපන්නාය බහුන්නං⁸ පත්තියා අහොසි;
යො⁹ පතස්සා වාසරගන්තාය පටිණාති තං¹⁰ දිඤ්චානස්ස ජාතියං වා
ගත්පාදාදිසු වා ගත්ත කත්ති දෙසං ආරෙපෙත්වා සො එස දුජ්ජානො
දස්සණසිතොති ආදිති වත්වා නිගරථ නන්ති නිගරුපෙත්වා එව
රුපමපි¹¹ නාම අග්ගං උදකං ආභරථ, අකබ්භි ධොවිස්සාමිති අකබ්භි
ධොවති, තස්සා දිට්ඨං දිට්ඨං විපකාරං පානෙත්වා¹² නිගරුපෙතීති
දිට්ඨමිඛලිකානෙවස්සා¹³ සඬ්ඛා උදපාදි; මූලං නාම¹⁴ අත්තරධාසි;
සා එකදිවසං ගමිතාය උදකකිලිං නිලිස්සාමිති තිත්තං සජ්ජාපෙත්වා
පහුතං¹⁵ බාදනියං භොජනියං සකචෙසු පුරෙත්වා¹⁶ බහුති ගකුමාලා
දීති ආදාය පටිවජ්ජනායානං ආරුස්සා ඤ්ඤිගණපරිවුතා ගෙගමනා
නිකමි; තෙන ව සමයෙන මහාපුරිසො වණ්ඤාලයොනියං තිබ්බතො
බතිතගරෙ වමගෙගෙ වසති; මාතමොනෙවස්සා නාමං අහොසි;
සො සොලසවස්සුද්දෙසිකො හුත්වා තෙනවි¹⁷ කරණීයෙන අනො
නගරං පටිසිත්තුකාමො එකං නිලපිලොතිකං නිවාසෙත්වා එකං ගන්ත්ව¹⁸
බිකීත්වා එතෙන ගන්ත්ව පටිජීං එතෙන සණ්ඨං¹⁹ ගහෙත්වා උස්ස
රෙථ අග්ගා වණ්ඤාලොගනති ජානාපනත්තං තං වාදෙත්තො²⁰ නිව
විත්තං පටිවුපට්ඨාපෙත්වා දිට්ඨං දිට්ඨං²¹ මනුස්සො නමස්සමානො

1. පුරිමනගෙතෙව පන B. පුත නව	11. එවං රුපමපි B.
2. රට්ඨං S. [වුට්ඨෙයා B. S,	12. පාපො B.
3. අවජ්ජදිසිත් B. අවජ්ජාදිසිත් S.	13. දිට්ඨමිඛලිකානෙව B. මිඛලිකා
වංඤ්ඤාපලක S. වාලිකාපලක B.
4. අද්දෙසක B.	14. මූලභාම B.
5. නාමිකිරං B.	15. බහුතං S, බහුතං බාදනීය B
6. කලිමිත්තරඤ්ඤාසා A. M. W . කලි	16. පුරාපෙත්වා B. S.
මිත රත්තවභූතභාවො B. කලිමිත්ත	17. සකනවිජ්ජ B.
කලිමිත අරඤ්ඤභූතභාවො B.	18. එකං ගන්ත්ව
7. එකාසිතා B.	19. සණ්ඨං B. S. උස්සරථ අග්ගා B.
8. බහුතං B.	අග්ගා S. වණ්ඤාලොගනති B. S,
9. යො යො B.	20. වාසරත්තො S, පටිවුපට්ඨාපො B, S,
10. යො යො පතස්සා විවිගන්තාය	21. දිට්ඨාදිට්ඨ B.
පටිණාති තං තං S පතණ්ඨි තං තං S. පතිණාති B.	

තඟුරු පවිසිනා මහාරපිකං¹ පටිපජ්ජ, දිට්ඨමඛලිකා සණ්ඨාසද්දං² සුඛා සාණ්ඨෙතනරෙන ඔලොකෙනති දුරතොව තං ආගච්ඡන්තං දිස්වා කිං එතනති පුච්ඡි: මාතඛො අයෝති කිං වත හො අසුසුලං අකමන්³ කසායං තිස්සඤ්ඤ විනාසො නු ඛො මෙ පච්චුපට්ඨිතො මඛලකිවෙවත නාම ගච්ඡමානා වණ්ඩාලං අද්දසන්ති, සරිරං කමෙපනා ජිගුච්ඡමානා ඛෙලං පාතෙතා ධාතියො ආහ: වෙගෙන උදකං ආගරථ වණ්ඩාලො දිට්ඨො⁴ අකඛිති වෙව නාමගතිත මුඛඤ්ච ඛොවිස්සාමිති ඛොවිනා රථං නිවන්තාපෙතා සබ්බපටියාදුතං⁵ ගෙහං පවෙසෙතා⁶ පාසාදං අභිරුහි: සුරුසොණ්ඩාදයො වෙව තස්සා උපට්ඨාකමනුස්සා ව කුභිං හො දිට්ඨමඛලිකා ඉමාය පි වෙලාය නාගච්ඡතීති පුච්ඡන්තා⁷ තං පවන්ති සුඛා මහන්තා වත හො සුරුමංස ගකිමාලාදිසකකාරං⁸ වණ්ඩාලං තිස්සාය අනුභවිතුං න ලභිමා ගණතථ වණ්ඩාලනති ගතට්ඨානං ගවෙසිනා: තීරපරාධං මාතඛ පණ්ඩිතං තජ්ජෙතා⁹ අරෙ මාතඛ තං තිස්සාය ඉදඤ්චිදඤ්ච සකකාරං අනුභවිතුං තලභිමානා කෙසෙසු ගහෙතා භූමියං පාතෙතා ජාණු කපපරපාසාණාදීති කොටෙතා මතොති සඤ්ඤාය පාදෙ ගහෙතා කඛිඨතා¹⁰ සඛකාරකුටෙ ඡබ්බිසුං; මහාපුරිසො සඤ්ඤං පටිලභිනා ගත්ථපාදෙ පරාමසිනා ඉදං දුක්ඛං කා තිස්සාය උපපන්නනති විනෙත නොනා න අඤ්ඤං කඤ්චි¹¹ දිට්ඨමඛලිකා තිස්සාය උපපන්නා¹² සවාහං පුරිසො පාදෙසු නං පාතෙස්සාමිති¹³ විනෙතනා වෙධමානො දිට්ඨමඛලිකාය කුලආරං ගන්තා දිට්ඨමඛලිකා ලහනො වුට්ඨ තිස්සාමි අලහනනස්ස එතෙව මරණනති ගෙහඛගණෙ නිපජ්ජ, තෙන ව සමයෙන ජවුද්දිපෙ අයං ධම්මතා ගොති¹⁴ යස්ස වණ්ඩාලො කුජ්ඣිනා ගබ්භආරෙ නිපනොනා මරති යෙ¹⁵ තස්මිං ගබ්භෙ වසන්ති සබ්බෙ වණ්ඩාලා හොන්ති; ගෙහමජ්ඣමිති මතෙ සබ්බෙ ගෙහවාසී¹⁶ ආරමති මතෙ¹⁷ උභතො අනන්තර ගෙහවාසිකා¹⁸ අඛගණමති මතෙ ඉතො සත්ත ඉතො සත්තාති වුද්දස ගෙහවාසිනො සබ්බෙ වණ්ඩාලා හොන්ති.¹⁹ බොධිසත්තො පන අඛගණෙ නිපජ්ජ;²⁰ සෙට්ඨස්ස ආරෙ වෙසුං, මාතඛො තෙ සාමි ගෙහඛගණෙ පතිතොති²¹ ගච්ඡථ හරෙ කිංකාරණාති වතා එකං මාසකං දතා උට්ඨාපෙථාති තෙ ගන්තා ඉමං

1. මහාපථං B.

2. සණ්ඨවසද්දං A1. A2. B. P2. W2.

සණ්ඨවසද්දං B. S

3. අකරහෙ B. අකරිමා S.

4. වණ්ඩාලං දිට්ඨං B. වණ්ඩල දිට්ඨි S.
නාම ගතිත.

5. සබ්බං පටියා දින්නං S.

6. පෙසෙතා B.

7. පුච්ඡන්තො B.

8. මාලාදි පණ්ණිකාරං B.

9. තජ්ජෙතා B.

10. කඛිඨනො B.

11. අඤ්ඤං කිඤ්ච B.

12. උපපන්නනති ඤ්ඤා B. සවාහං S.

13. නිපා තෙස්සාමිති B.

14. හොන්ති A1. P2. M2. W2.

15. තෙව B.

16. ගෙහ වාසිනො B.

17. මතො A1. A2. M2. P2. R. V. W2

18. අනතර ගෙහවාසිකා L.

19. හොන්ති b. S.

20. නිපජ්ජ b.

21. සම් පටිනොති A1. M2. P2. W2.

කීර මාසකං ගතොති උට්ඨාහාති¹ වදිංසු; සො නාහං මාසකාදාය
 නිපන්නො දිට්ඨමිහලිකාය වාගසා² නිපන්නාති ආහං; දිට්ඨමිහලි
 කාය නො දෙසොති කිං³ තස්සා දෙසං න පස්සාමි, නිරපරසො
 අහං තස්සා මනුස්සොති වාසකං පාපිතො තං ලහනො⁴ චුට්ඨාතිස්සාමි
 අලහනො; න චුට්ඨාතිස්සාමිති තෙ ගන්තො සෙට්ඨිස්ස ආරෙවෙසුං;
 සෙට්ඨි ධිතුදෙසං ඤාමා ගච්ඡාමි එකං කතාපණං දෙට්ඨාති පෙසෙසි;
 සො න ඉච්ඡාමි කාරිසාපණං⁵ කඤ්ඤමෙව ඉච්ඡාමිති ආහං; තං සුචා
 සෙට්ඨි ව චෙට්ඨගරියං ව එකායෙව නො පියතිතා⁶ පච්චෙද්ධි
 සට්ඨන්තො අඤ්ඤා දුරතො⁷ නාපිති සංවෙගප්පත්තා, ගච්ඡාමි
 තාතා⁸ තොපි අමානං අසහනතො⁹ එතං ජීවිතං වොරෙපෙය්‍ය,
 එතස්මිං¹⁰ මතෙ සෙට්ඨි මයං නට්ඨා නොම, ආරක්ඛමස්ස ගණ්ඨාදාති
 පරිවාරෙත්වා ආරක්ඛං සංවිධාය යාමං පෙසෙමිංසු. ගච්ඡාමි ධනං
 පෙසෙමිංසු; සො¹¹ සෙට්ඨි පටික්ඛිපි¹² එවං ඵෙතො දිවෙසො ගතො දො
 තයො වත්තාරෙ පඤ්ඤා දිවසා ගතා; තතො¹³ සත්ත සත්ත ගෙහ
 වාසිකා උට්ඨාය න සකෙකාම මයං තුමෙහ නිස්සාය වණ්ඨාලා හවි
 තුං අමෙහ මා නාසෙමි තුමානං දුරිතං දත්වා එතං උට්ඨාපෙට්ඨාති
 ආහංසු; තෙ සතමපි සහස්සමපි¹⁴ පටිඤ්ඤාමි. සො පටික්ඛිපතෙව;
 එවං ඡ දිවසා ගතා; සත්තමෙ දිවෙසෙ උගතො චුද්දස ගෙහවාසිකා
 සනතිපතිත්වා න මයං වණ්ඨාලා හවිතං සකෙකාම, තුමානං අනාමි
 කානමපි මයං එතස්ස දුරිතං දස්සමාති ආහංසු; මාතාපිතරෙ නොක
 සලලාමපිතා විසඤ්ඤා¹⁵ හුත්වා සයනෙ පටිංසු.¹⁶ උගතො චුද්දස
 ගෙහවාසිකො පාසාදං ආරාධනා සුපුට්ඨකම්මසුත්තප්පං සාධං ඔපි
 නන්තා විම¹⁷ තස්සා සෙට්ඨිගරණාති¹⁸ ඔමුඤ්ඤා නවෙති සිමන්තං
 කත්වා කෙසෙ ඛනිත්වා නිලසාටකං නිවාසාපෙත්වා¹⁹ ගතො නිල
 පිලොතිකාවණං වෙරෙත්වා කණෙණසු තිප්පට්ටනෙ පිලකාපෙත්වා
 තාලපණණං²⁰ පටිඤ්ඤා දත්වා පාසාදතො ඔතාරපෙත්වා²¹ දඬු බාහාසු
 ගතොත්වා තව සාමිකං ගතොත්වා යාතිති මහාපුරිසස්ස අදාසු; නිලප්ප
 ලමි අභිගාමෙති අනුක්ඛන්තසුට්ඨා සුමුමාලදරිතා²² උට්ඨාති

1. ගන්තො චුට්ඨාති S	උට්ඨාහාති b.	14. සත්තස්මි සත්තසත්තස්මි b. S.
2. සාහං li.	[චුට්ඨාතිති S.	15. විසඤ්ඤා B. විසඤ්ඤානො S.
3. නිතති S.		16. නිපට්ඨංසු b.
4. අලහනොම S.		17. සුපුට්ඨිතං කිංසුකසාධං උච්ඡි
5. කතාපණං B. තමෙව b.		තත්තා විස B. සුපුට්ඨිතං කිංසුච
6. පියාතිතා b. පච්චෙද්ධියා සට්ඨන්තා S.		සංඛ b. පුට්ඨිතං S. උච්ඡි ඤානො B.
7. දුරතොපි b. S.	[සට්ඨන්තා b.	18. තත්තා ආහරණාති A1, M2, P2, R.
8. තාත S.		ඔලුප්පිත්වා A1, A2, M2, P2, T, W
9. අනමානතො S. ජීවිතාපි b. S.		19. නිවාසෙත්වා S.
10. එතස්මිංසු b. S.		20. තාලපණණං පිඤ්ඤා A1, A2.
11. එවංසො B.		M2, P2, RV, W2.
12. පටික්ඛිපි M2 P2, T, W2		තාලපණණං b. S.
13. ගතො ගතො S. තතො සත්ත	21. මතා: රත්වා b. S.	
ගෙහවාසිකා M2, P2,	22. අනුක්ඛන්තසුමුමාලදරිතා B.	

සාමිගච්ඡාමානි¹ ආග; බොධිසත්තො නිපන්නකොච ආග. නාහං උපථි
 හො නාමානි² අථ කිඤ්ච වදාමි තං සාමිහි උචෙති අය්‍ය³ මාතභිතාති
 එවං මං වදාති සා තථා අවොච; න තුඤ්ඤං මනුස්සා උච්ඡානසමන්තං
 මං අකාසු; බාහාය⁴ ගහෙත්වා උච්ඡාපෙති සා තථා අනාසි; බොධි
 සත්තො උච්ඡානසත්තො විග පරිවත්තන්තා⁵ භුමියං පතින්තා නාසිතමො
 දිට්ඨමිඛලිකාය⁶ මං පඨමං මනුස්සෙති කොට්ටාපෙත්වා ඉදාහි සයං
 කොට්ටනීති විරවිත්; සා නිං කරොමි අය්‍යාති දව්ඨි හන්තෙති ගහෙත්වා
 උච්ඡාපෙති උච්ඡාපෙත්වා නිසිදුපෙසි;⁷ ගච්ඡාම සාමිහි ගච්ඡා නාම
 අරඤ්ඤෙ හොනති⁸ මයං මනුස්සා;⁹ අතිකොට්ටොලති තුඤ්ඤං¹⁰
 මනුස්සෙති; න සනෙකාමි පදසා ගතතුං පිට්ඨියා මං නෙගිති සා මිඤ්
 ඕති පිට්ඨිං අදාසි; බොධිසත්තො අභිරුහි¹¹ කුහිං නෙමි සාමිහි:
 බහිනගරං නෙගිති සා පාවිතආරං ගන්තා ඉධ තෙ සාමි වසනට්ඨා
 නනති පුච්ඡි: කතරට්ඨානං¹² එතන්හි පාවිතආරං සාමිහි; පාවිත
 ආරෙ වණ්ණලපුත්තා වසිතුං ලභන්ති¹³ අත්තනො වසනට්ඨානං
 අනාවිකන්තාව සබ්බආරුහි ආභිණ්ඩාපෙසි; කසලා: ගවග්ගපාතනා
 මය්‍යා මානං පානෙස්සාමිති මහාජනො උක්ඛුට්ඨිමකාසි, ඤාපෙත්වා
 භූමාදිසං අඤ්ඤෙ එතිස්සා මානං¹⁴ හෙත්වා,¹⁵ නථිති සා පච්ඡිම
 ආරං පත්වා¹⁶ ඉධ තෙ සාමි වසනට්ඨානනති පුච්ඡි: කතරට්ඨානං
 එතන්හි: පච්ඡිමආරං සාමිහි ඉමිනා ආරෙන නිකම්භිත්වා වමම
 ගෙහං¹⁷ ඔලොකෙනති ගච්ඡාති සා තත්ථ ගන්තා ආග ඉදං
 වමමගෙහං භූමාකං වසනට්ඨානං සාමිහි: ආමාති පිට්ඨිනො ඔතරිත්වා
 වමමගෙහං පාවිසි; තත්ථ සන්තට්ඨදිවසෙ වසන්තො සබ්බඤ්ඤාතං
 ගවෙසං¹⁸ ධීරෙ එත්තකෙසු දිවසෙසු න ජාතිසමොදං අනාසි;
 මහාකුලස්ස ධිවා සවෙ මං නිස්සාය මගන්තං යසං හා¹⁹ පාපුණ්ඨී,
 න නාමහං²⁰ වභූවිසිත්තා බුද්ධානං අන්තවාසිනො; එතිස්සා පාද
 ධොවනඋදකෙන සකලජමුදිපෙ රුජ්ජනං අභිසෙකස්ථං කාමරක්ඛා
 මිති²¹ පුත විනෙගසි. තතො අගාරමජ්ඣාවසනො²² න සකම්භාමි,
 පබ්බජිත්වා පන සකම්භාමිති විනෙගන්තා තං ආමන්තෙසි: දිට්ඨ

1. සහගච්ඡමානි L.

2. නාහං උච්ඡානමිති අථ කිත්ති වදා

මිති B. තාත, උච්ඡානමිති b. S.

3. උච්ඡාති අය්‍ය S.

4. බාහාමිභං b. S.

5. පරිවත්තන්තා b. වන්තන්තා S.

6. දිට්ඨමිඛලිකා L. දිට්ඨමිඛලිකාය

පඨමං b. S.

7. (සා තථා උච්ඡාපෙත්වා නිසිදුපෙත්වා)

8. තිරව්ඡානාමි අරඤ්ඤෙ හොනති B.

9. තුඤ්ඤං S. [තිරව්ඡානාමි S.]

10. අභිරුහි b. S.

11. කතරං ධානං S.

12. කලභන්ති B. S.

13. මාත S.

14. හෙදකා b. හොතො L.

15. පන්තා L. [හෙදකා b. S.]

16. තං ආමන්තෙසි දිට්ඨමිඛලිකා

ඉදං මෙ ගෙහං II.

17. සබ්බඤ්ඤාතං ගවෙසන b.

18. තව b.

19. න අහං S. නවමහං b.

20. කම්භාමිති විනෙගන්තා b.

21. කම්භාමිති S.

22. අගාරමජ්ඣාවසනා B I.

23. දුරගග්ගං පටිපඨිතොමි B.

මඛලලිකෙ මයං පුබ්බෙ එකවරු කම්මං කන්ධාපි අකන්ධාපි සක්කා
 ජිව්තුං,¹ ඉදුති පන දුර්ගරණං පටිපන්නමා¹ කම්මං අකන්ධා න සක්කා
 ජිව්තුං. භංගං යාව අභං² ආගමන්ති. තාව මා උක්කණ්ණිජාති³ අරඤ්ඤං
 පටිසිත්වා සුසානාදිසු නන්තකාති සංකඩ්ඪිත්වා නිවාසනපාරුපනං⁴
 කන්ධා සමණක පබ්බජ්ජං⁵ පබ්බජිත්වා එකවරෙ ලුඛායායවිවෙතො
 කඩ්ණපරිකම්මං කන්ධා අට්ඨසමාපන්නියො පඤ්ච ව අභිඤ්ඤා⁶
 නිබ්බතෙත්වා ඉදුති සක්කා දිට්ඨමඛලලිකාය අවස්සයන්⁷ මයා
 හවිතුන්ති බාරණ්ඩි⁸ අභිමුඛො ගන්ත්වා විවරං පාරුඪිත්වා භික්ඛා
 වරමානො දිට්ඨමඛලලිකාය ගෙහාතිමුඛො අගමාසි; සා⁹ ආරෙ සීතං
 දිත්වා අසඤ්ජානන්ති අනිච්ඡ¹⁰ ගන්තො වණ්ඤාලානං වසනට්ඨානං
 එතනති ආහ; බොධිසත්තො තත්තෙව අට්ඨාසි. සා පුතපුත¹¹
 ඔලොකෙන්නි සඤ්ජාතිත්වා තත්තෙති උරං¹² පහරිත්වා විරවමානා
 පාදමුලෙ පතිත්වා ආහ: යදි තෙ සාමි එදිසං විතතා අපි කසමා මං
 මහතො; යසා¹³ පරිභාපෙත්වා අනාථං අකාසිති නාතපසකාරං¹⁴
 පරිදෙවිත්වා අකන්ති පුඤ්ජමානා¹⁵ උට්ඨාය භික්ඛාභාජනං ගන්ත්වා
 අන්තොගෙහෙ නිසිදුපෙත්වා භික්ඛං අදුසි; මහාපුරිසො හත්තකිච්චා
 කන්ධා ආහ: දිට්ඨමඛලලිකෙ මා සොචි මා පරිදෙවි අහං භුග්ගා පාද
 බොවනඋදකෙන සකලජමුදිපෙ රුජ්ජනං අභිසෙකකිච්චං කාමරතුං
 සමන්තො; තං පන එකං මම වචනං කරෙති තගරං පටිසිත්වා න මග්ගං
 සාමිකො වණ්ඤාලො මහාබ්‍රහ්මා මග්ගං සාමිකොති උග්ගොසයමානා
 සකලතගරං වරුති;¹⁶ එවං වුත්තො දිට්ඨමඛලලිකා පකඨියාපි අහං
 සාමි මුඛදෙසෙත්තෙව වසසනං පත්තා න සක්ඛියාමෙවං¹⁷ එතතුන්ති
 ආහ; බොධිසත්තො නිං පන තයා මග්ගං අගාරෙ වසන්තස්ස අලික
 වචනං සුතපුබ්බං: අහං තදුපි අලිකං න හණ්මි. ඉදුති පබ්බජ්ජො නිං
 වක්ඛාමි. සච්චවාදී පුරිසො නාමහණ්¹⁸ වත්වා අප්ප පක්ඛස්ස අට්ඨමි
 තං ඉත්තො සත්තාහස්ස අවට්ඨන්¹⁹ උපොසථදිවසෙ මග්ගං සාමිකො
 මහාබ්‍රහ්මා වන්දමණ්ඩලං හිත්තිත්වා මම සන්තිකං²⁰ ආගමිස්සතිති
 සකලතගරෙ උග්ගොසෙතිති වත්වා පක්ඛාමි.²¹ සා සද්දතිත්වා හට්ඨ

1. දුර්ගරණං පටිපන්නාමිති S.

2. යාවාහං b, S.

3. මා උක්කණ්ණිජි S.

4. නිවාසනපාරුපණං.

A1, A2 M2, P2, W2.

5. සමණං S. සමණ පබ්බජ්ජං b. සමණ

පබ්බජ්ජං, පබ්බජි B.

6. අභිඤ්ඤායො B. පඤ්ච

අභිඤ්ඤායො b, S.

7. අවස්සයො හවිතුන්ති b.

8. හදු බාරණ්ඩි B.

9. සාහං b.

10. අනිච්ඡ-අනිච්ඡං A1, A2, L P2 W2.

11. පුතපුතං b, S.

12. උරං L.

13. භික්ඛායාසො S.

14. නාතපසකාරං පරිදෙවං b.

15. පුඤ්ජමානා S.

16. වරුති b, S.

17. තසත්තාමෙවං b.

18. නාමහණ්ති b, S.

19. සත්තාහස්සවට්ඨන් b.

20. සන්තිකෙ b.

21. පක්ඛාමි b

තුට්ඨාසුරා හුතො සායං පාතං¹ නගරං පටිසිඬො තථා උග්ගොසෙසි,
 මනුස්සා පාණීනා පාණීං පහරිතො² පසාඨ අවශාකං දිට්ඨමඛලිකා
 වණ්ඩාලපුත්තං³ මහාබ්‍රහ්මානං කරොතිති ගසන්තා⁴ තොසිං
 කරොන්ති; පුත දිවසෙපි තථෙව සායං පාතං⁵ සා පටිසිඬො ඉදති
 ඡාගච්චයෙන පඤ්චාගවතුහනීන්ද්‍රියඵකාගච්චයෙන මග්ගං සාමිකො
 මහාබ්‍රහ්මා වඤ්චණ්ඩං භිඤ්ඤා මම සන්තිකං ආගමිස්සනීති උග්ගො
 සෙසි; බ්‍රාහ්මණො වින්තසිංසු: අයං දිට්ඨමඛලිකා අතිසුරා හුතො
 කථෙති; කදච්ච ඵලං සියා; ඵථ මයං⁶ දිට්ඨමඛලිකාය වසන්තොනං
 පටිපට්ඨාමාති වමමගෙහං බාහිරහං සමන්තා තච්ඡපෙත්වා
 වාලිකං ඔකිරිංසු; සාපි උපොසථදිවසෙ පාතොව නගරං පටිසිඬො
 අජ්⁷ මග්ගං සාමිකො⁸ ආගමිස්සනීති උග්ගොසෙසි; බ්‍රාහ්මණො
 වින්තසිංසු: අයං හො⁹ න පුරං අපදිසති.¹⁰ අජ් කිරි මහාබ්‍රහ්මා ආග
 මිස්සනීති¹¹ වසන්තොනං සංවිදහාමාති වමමගෙහං සමජ්ජපෙත්වා¹²
 ගරිතපත්තං කතො මහාරහං පලලඛකං අන්තරිඬො අගතවන්තෙති¹³
 පරික්ඛිපිතො උපරි වෙලවිත්තානං දත්තො¹⁴ ගනුමාලදමාති ඔසාරසිංසු;
 තෙසං පටිපට්ඨානානංයෙව සුරියො අන්තරිඬමි.¹⁵ තතො මහාපුරිසො
 විඤ්ඤ උග්ගතමතො අභිඤ්ඤ පාදකාච්ඡානං¹⁶ සමාපජ්ජිතො වුට්ඨාය
 කාමාවචර විතොනන පරිකමමං කතො ඉද්ධිවිතොනන ආදසනොජ
 නිකං බ්‍රහ්මතහංසං මාපෙත්වා වෙහාසං අබ්බුගන්තො වඤ්චමානස්ස
 අනොතො පටිසිඬො වන්තතො අබ්බුගස්සකමානං¹⁷ වඤ්ඤ භිඤ්ඤා
 වඤ්චමානං මහාය පුරතො හුතො මහාජනො මං පස්සතුති
 අභිට්ඨාසි; මහාජනො දිස්වා සච්චං හො දිට්ඨමඛලිකාය වචනං
 ආගච්චති¹⁸ මහාබ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මානං පුජෙස්සාමාති ගනුමාලං ආදාය
 දිට්ඨමඛලිකාය සරං පරිවාරෙත්වා අට්ඨාසි; මහා පුරිසො මන්ත
 මන්තො සත්තමාරෙ බාරණ්ඩං අනුපරිගන්තො මහාජනො දිට්ඨ
 හාවං ඤාතො ආදසනොජනිකං අත්තහංසං ජනිතො¹⁹ මනුස්සපමා
 ණවෙව මාපෙත්වා මහාජනස්ස පස්සන්තස්සෙව වමමගෙහං පාටිසි;
 මහාජනො දිස්වා ඔතිණ්ණො තො මහා බ්‍රහ්මා සාණි; ආගරථාති
 නිවෙසනං මහාසාණියං පරික්ඛිපිතො පරිවාරෙත්වා සීතො මහාපුරි

1. සංයමානං L.

2. පහරිතො S. පහරිතො b.

3. වණ්ඩාලපුත්තං At. P2, W2.

4. ගසන්ති B. P2.

5. සාපුත-පාතං පටිසිඬො b, S.

6. මග්ගං L.

7. අජ්ජකිරි B.

8. සාමි L.

9. හො L.

10. අපදිසති b. S.

11. අගමිස්සනී b, S.

12. සමජ්ජපෙත්වා b, S.

13. ගරිතපුත්තං කතො ආගතවන්තෙති
 පරික්ඛිපි මහාරහං පලලඛකං.

අන්තරිඬො B. S. ගරිතපුත්තං.

14. ගනුමාලං b, මාලාදමාති S. [අගත b]

15. අන්තරිඬමි S. අන්තරිඬමි.

මහාපුරිසො b.

16. අභිඤ්ඤ පාදකං කාමං L.

17. සාණි ආගතවන්තො අබ්බුගස්සකං

මානං b.

18. ආගතවන්තො මහාබ්‍රහ්මානං b.

ආගතවන්ති මහාබ්‍රහ්මානං b.

19. චිත්තමානං b, S.

සොපි සිරිසගත¹ මජ්ඣෙකි නිසිදි. දිට්ඨමඛලිකා සමිපෙ අට්ඨාසි; අථ නං පුට්ඨි. උතුසමයො තෙ දිට්ඨමඛලිකොති: ආම ආතාති; මයා දින්නං² පුත්තං ගණ්ණාතිති අඛ්‍යාට්ඨනෙන නාතිමණ්ඩලං පුසි; තසාං පරමසතෙතෙවි³ ගබ්භො පඨිට්ඨාසි; මහාපුරිසො එත්තාවතා තෙ දිට්ඨමඛලිකෙ පාදධොවනං⁴ උදනං සනලප්ඵමුදිපෙ රුජ්ඣනං අභිසෙසොදහං ගවිසාති නිං නිට්ඨාති වනා ඛුභවත්තභාවං මාපෙති; පසානතසොව මහාජතසා නික්ඛමිති; වෙහාසං අඛ්‍යාගතනි⁵ වඤ්ඤාමුලමෙව පටිවෙට්ඨා; සා තතොපට්ඨාය ඛුභවපජාපති නාම ජාතා පාදධොවනඋදනං ලභතො නාම තපි; ඛුභවණං ඛුභවපජාපතිං අතොනගරෙ වසාපෙසාමාති සුවණ්ණසිවිතාය ආරොපෙති; යාව සත්තමනොට්ඨා අපරිසුද්ධිජාතිකසා සිවිතං ගහෙතුං න අදංසු; සොලසජාතිමත්තා,⁶ ඛුභවණං ගණ්ණිංසු; සෙසා ගතිපුප්ඵාදීති පුජෙත්තා⁷ තගරං පවෙසෙති⁸ න සකකා හො උට්ඨිට්ඨතෙහෙ ඛුභවපජාපතියා⁹ වසිතුං වජ්ඣං ගහෙති; ගෙහං කරිසාම. යාව පතනං කරිසති¹⁰ තාව මණ්ඩපෙ වසතුති¹¹ මණ්ඩපෙ වසාපෙසුං. තතො¹² පට්ඨාය වක්ඛුපපෙ ධනා වඤ්ඤාකාමා කතාපණං දනා වඤ්ඤා ලභන්ති, සවනුපමාරෙ වඤ්ඤාකාමා සතං දනා ලභන්ති, ආසතෙන පකතිකං සවිතට්ඨාතෙ වඤ්ඤාකාමා පඤ්චසතාති දනා ලභන්ති, පාද පිට්ඨිං සිසං ධපෙති; වඤ්ඤාකාමා සහසා දනා ලභන්ති, පාදධො වන උදනං පඨිට්ඨානං දස සහසාති දනා ලභන්ති; ඛිතිතගරො අතොනගරෙ යාව මණ්ඩපා ආගච්ඡන්ති; ලභාධනං යෙව කොටි සත්තමනං අහොසි; සනලප්ඵමුදිපො සංවුති¹³; තතො සබ්බජාතො ඛුභවපජාපතියා පාදධොවනෙන අභිසෙකං කරිසාමාති සතසහසා පෙසෙති; ලභිංසු; මණ්ඩපෙ වසන්ති; එව ගබ්භවුට්ඨානං අහොසි; මහාපුරිසං පටිච්ච ලභාකුමාරෙ පාසාදිකො අහොසි, ලක්ඛණ සමපන්නා; ඛුභුතො¹⁴ පුත්තො ජාතොති සනලප්ඵමුදිපෙ එක නොලාගලො අහොසි; කුමාරසා බිරමණිමුලං ගොතුති තතො තතො ආගතධනං කොටිසතසහසං¹⁵ අහොසි; එත්තාවතා නිවෙසනවටි පටිට්ඨිතං¹⁶ කුමාරසා නාමකරණං කරිසාමාති නිවෙසනං සජෙත්තා කුමාරං ගතොදකෙන තතාපෙති; අලඛකරිති මණ්ඩපෙ ජාතතො මණ්ඩවොතෙව¹⁷ නාමං අකංසු; කුමාරෙ සුබෙත සංවදාමානො

1. සිරිසගත b.

2. දින්න S.

3. තසාං පරමසතො තෙතෙව L.

4. ටොවන b. S.

5. අවුක්ඛානා S.

6. සොලසජාතිමත්ත b.

7. පුජිතා b.

8. පටිසිතා b.

9. ඛුභවපජාපති වසිතුං b.

10. කරිසති S. කරිසාති b.

11. මණ්ඩපෙව වසති b.

12. ත. තතො S.

13. සතිමුතිතො B. මුතිතො A1. A2. W2, P2. R W2. සබ්බජාතො S.

14. මහාඛුභුතො b. S.

15. ආගතධනං කොටිසතසං b. S.

16. නිවෙසනමටි නිවසිතං b.

17. මණ්ඩවොතෙව b, S.

සිප්පු¹ ගහණත්වය පපතො, සකලජලබුද්ධිපො සිප්පා ජාතතතා තස්ස සතතිකං² ආගතො සිප්පං සිකුට්ඨපෙනති. කුමාරො මෙධාවි පඤ්ඤා, සුතං සුතං බ්‍රහ්මනං ආවුණ්ණො, විය ගණනාති. ගතිතගතිතං සුවණ්ණං සට්ඨ පක්ඛිත්තතෙලං විය තිට්ඨති. යාවතා වාටුගතා පරිශ්‍රවති අප්පි තෙන අනුග්‍රහතිතා තාම නාහොසි; බ්‍රාහ්මණා තං පරිවාරෙත්වා වරතති. සොපි බ්‍රාහ්මණහතො³ අහොසි; ගෙනෙ අසිතිබ්‍රාහ්මණසගස්සාති තිට්ඨගතතං භුඤ්ජන්ති. ගෙනමපිස්ස සත්තආර කොට්ඨනං මහනතා අහොසි; ගෙනමබ්‍රහ්මදිවසෙ⁴ ජලබුද්ධිපවසිති පෙසිතා ධනං⁵ කොට්ඨසගස්සමතතං අහොසි; බොධිසතො ආවජ්ජයි: පමතො, නු ඛො කුමාරො අප්පමතොති අපස්ස තං පවතති.⁶ ඤාති බ්‍රාහ්මණසතතා ජාතො. යත්ථ දින්නං මහපථං ගොති තා න ජානාති. ගප්ඨාමි තං දමෙමිති විවර.⁷ පාරුපිත්වා භික්ඛාභාජනං ගතොත්වා ආරකොට්ඨනා අතිසම්මාධා, න සකුසා කොට්ඨතො පටිසිභුතාති ආකාසොන ගතත්වා⁸ අසිතියා බ්‍රාහ්මණසගස්සානං භුඤ්ජන්තොතො ආකාසගිහණං ඔත්ථි; මණ්ඩපකුමාරොපි සුවණ්ණකට්ඨප්පං ගාහාපෙත්වා ඉධ සුපං දෙථ, ඉධ ඔදනන්ති පරිවිසාපෙතො⁹ බොධිසතතං දිස්වා දණ්ඩනතා ස්විත ආසිවිසො විය කුප්පිත්වා ඉමං ගාථමාන:-

කුතො නු ආගච්ඡසි රුමමවාසි¹⁰
 මහලලුකො¹¹ පංසුපිසාවකොච
 සමුක්ඛාරවොලං පටිබ්බුඤ්ච කණ්ණං
 කො රෙ තුවං ගොසි අදකුසිණෙය්‍යාති¹²

අප්ඨ නං මහාසතො අකුජ්ඣිත්වා¹³ ඔවදනො ආන:-

අත්තං තවසිදං පකතං යසස්සි
 තං බජ්ජරෙ හොජ්ජරෙ¹⁴ පියසරෙ ච
 ජානාසි මං ත්වං පරදත්තපජ්චි¹⁵
 උතතිට්ඨපිණ්ඩා¹⁶ ලහතං සපාකොති

සො තසිදං තුවොදිසානං පටිශතතන්ති දසස්සතො ආන:-

අත්තං මමසිදං පකතං බ්‍රාහ්මණානං
 අත්තත්ථි¹⁷ සද්දහතො මමසිදං
 අපෙති ඵතොති කිමවට්ඨිතොසි¹⁸
 ත මාදිසා තුග්ගං දදන්ති ජමොති

1. සිප්ප b.

2. සතතික b.

3. බ්‍රාහ්මණතො S.

4. ගෙනෙ මහලලුදිවසෙ B.

5. පෙසිතධනං b. S. කොට්ඨසගස්ස මතතං S. බොධිසතො පත

6. පවුතති. S.

7. ගතො S. පාරුපථො b.

8. ආකාසතොගතො b. S. අසිති b.

9. පරිවිසාපෙතො S.

10. සට්ඨිත b. S. කුපිත්වා S.

11. දුමමවාසි S. දුමමවාසි b.

12. මහලලුකො b. මහලලුකො S.

13. තු-දකුසිණෙය්‍යාති L.

අදකුසිණෙය්‍යාති b. S.

14. අකුජ්ඣිත්වා b. S.

15. භුඤ්ජරෙ b. S. පියසරි b. පියසරි S.

16. පරදත්තපජ්චි. S. තත්තපජ්චි. b.

17. උතතිට්ඨපිණ්ඩා. I., ලහති b.

18. අත්තත්ථි S. අත්තත්ථි b.

අථ¹ බොධිසතොදානං නාම සගුණස්ස භිගුණස්ස පි යස්ස කස්සභි
දුතබ්බං. යථා හි තිනෙතපි ඵලෙපි පතිවිචාරිතබ්බජං² පථවිරසං
ආපොරසඤ්ච ආගමම සමපජ්ජතෙව³ එවං නිපථලං නාම තත්ථි;
සුබොතොත වප්පා බිජං⁴ විග්ගුණවනොත මහපථලං භොතිති දසොදුං
ඉමං ගාථමාහ:-

ඵලෙ ව තිනෙත ව වපනති බිජං

අනුපවෙතොත ඵලමාසසානා⁵

එතාග් සඤ්ඤාග් දදාහි දුතං

අපොච ආරුධගෙ දකඛණ්ණොග්ගති⁶

අථ කුමාරෙ කොධාහිගුණො කොතිමස්ස මුණ්ඩකස්ස පවෙසො
දිනොනාති ආරුරකකාදසො⁷ තපෙජ්ජතා:-

බෙහතාති මස්සං විදිතාති ලොකෙ

යෙසාහං⁸ බිජාති පතිට්ඨපෙම්

යෙ බ්‍රාහ්මණො ජාතිමනතුපපනනා⁹

තාතිධ බෙහතාති සුපෙසලාතිති

ගාථං වක්ඛා ඉමං ජමමං වෙණුපදරොත පොථෙතොතා¹⁰ ගිවාග්
ගහොතා සතතපි ආරුකොට්ඨකෙ අතිකකමෙක්ඛා¹¹ බිති නිගර්ථාති
ආහ:- අථ තංමාහපුරිසො ආහ:-

ගිරිං තබෙත බණ්ඩි¹² අගො දනොතන බාදසි

ජාතවෙදා පදහසි යො ඉසිං පරිභාසසිති¹³

එවිඤ්ච පත වක්ඛා සථෙව ම්‍යාගං¹⁴ ගජෙථ වා පාදෙ වා ගණ්ණාපෙක්ඛා
දුක්ඛං උප්පාදෙග්ග බිහුං අපුඤ්ඤං පසවෙග්ගාති සතතානුදග්ගතාග්¹⁵
වෙහාසං අබ්බග්ගනත්ථා අනතර්ථීයං ඕතරි; භගවා සබ්බඤ්ඤාතං
පතොතා තමජ්ඣං පසාසෙතොතා ඉමං ගාථමාහ:-

ඉදං වක්ඛාන මාතභොගා ඉසි සච්චපරකකමො

අනතලිකකියමි පසකාමි බ්‍රාහ්මණානං උදිකකිනනාති¹⁶

කාවදෙව තගරුරකක¹⁷ දෙවතානං ජෙට්ඨකදෙවරුජා මණ්ඩව්‍යස්ස
ගිවං පරිවතොතසි; තස්ස මුඛං පරිවතතිත්ථා¹⁸ පච්ඡාමුඛං ජාතං, අකඛිති
පරිවතනාති, මුඛෙත බෙලං¹⁹ වමති, සරිරං ථංගිං සුලං²⁰ ආරොපිතං

1. නිමමබ්බිතොසි A1. M2. 1'2,

නිමමබ්බිතොසි B. නිමබ්බිතොසි

2. අථචො. S.

[A2.

3. සමපජ්ජති B.

4. වප්පනබ්බිජං. S. පප්පනබ්බිජං. b.

5. මාග්ගානො A3, W2, ඵලමාපමානා B.

6. දකඛණ්ණොග්ගති L.

7. මාරුරකකාදසො. S.

8. යවාහ: L, යෙග්ගාහං b, S.

9. ජාතිමනං පසනනා R.

10. පොථෙතො B, පොථෙතො S

11. අතිකකමිතො b S. [ගිවාගං b, S,

12. බහසි S. දනොතති B.

13. පරිභාසසිති b,

14. සාගං A2. සාගං A1. M2 P2. W2.

15. සතතානුදග්ගතං S. [බසගං B.

16. උදිකකිනනා A2 W2.

17. තගරුරකකින b, [උදිකකිනනා P2.

18. පරිවතොතො b. S.

19. බෙලං b, S.

20. සුලං b. S.

මනතුපපනනා b,

විස අහොසි; අසිතිසහස්සා පරිවාරකා¹ යකඩ අසිතිමුග්ගණ සහස්සානී තපෙව අකංසු; වෙගෙන ගතවා; මුග්ගපජාපභියා ආණ්ඩව සිංසු. සා තරමානරූපා ආගතවා තං විපජාරං දිසවා ගාථමාග. -²

අවෙසීතං³ පිටසීතො උත්තමඛං
බාහං⁴ පසාරෙති අකමමනෙයං
සෙතාති අකමිති යථා මතස්ස
කො මෙ ඉමං පුත්තමකාසි එවනති⁵

අථස්සා ආරොවසිංසු:-⁶

ඉධාගමා සමණො රුමමවාසී⁷
ඔත්ලකො පංසුපිසාවකොව
සබ්බාරවොද්ධං පටිමුඤ්චි⁸ කණෙඤ්ඤා
සො තෙ ඉමං පුත්තමකාසි එවනති

සා සුචාව අඤ්ඤාසි මග්ගං යසද්දගකො අග්ගො අනුකමපාය පුත්තස්ස පමත්තභාවං ඤාතො ආගතො භවිස්සතීති තතො උපට්ඨානෙ පුළුඪ:-

කතමං දිසං අගමා භූරිපඤ්ඤා
අකඩාථ මෙ මාණවා එතමන්.
ගතවාත තං පටිකරෙමු අවමං
අපෙපව තං පුත්තං⁹ ලභෙමු ජීවනති

තෙ අහංසු:-

වෙහාසයං අගමා¹⁰ භූරිපඤ්ඤා
පථසුනො¹¹ පණ්ණරසෙව වන්දෙ
අපි වාසි¹² සො පුරිමං දිසං අගඤ්ඤි¹³
සවමපටිඤ්ඤා ඉසි සාධුරූපාති

මහාපුරිසොපි අනතරවිපියං ඔතිණ්ණට්ඨානතො පට්ඨාය මග්ගා පද චලඤ්ඤා¹⁴ හත්ථිඅස්සාදිනමපි වන්දෙත¹⁵ මා අනතරධාසිත්ථ දිට්ඨමිඛ ලිකා යෙව ව තං¹⁶ පස්සතු මා අඤ්ඤාසී අට්ඨාසිච්චා පිණ්ඩාය වරිච්චා යාපනමතං මිස්සකොදනං ගහෙච්චා පටිකකමම¹⁷ නසලාය නිසිනොතා භුඤ්ඤාතො පොකං භුත්තාවන්දෙසං හික්කාගාජනෙයෙව ආපෙසි; දිට්ඨමිඛලිකාපි පාසාද්ධ ඔරුග්ග අනතරවිපිං පටිපජ්ජමානා¹⁸

1. සහස්සපරිවාරකා b.

2. එවමාග b. S.

3. අවෙසීතං S. අවෙසීතං. B.

4. බාහං S. අගමාණෙයං. b.

5. වඤ්චනති L.

6. අග්ගපඤ්ඤා b. S.

7. පුත්තමාසි b. S.

8. පටිමුඤ්චි b. S.

9. පුත්තං b. නංපුත්තලභෙමුජීවනං
b. S. ජීවිතස්ස B.

10. වෙහාසයං අගමා b. S.

11. පථසුනං b.

12. අථාපි B.

13. අගමා b.

14. චලඤ්ඤා S.

15. හත්ථිඅස්සාදිවන්දෙත B. අනතරධාසි S.

16. යෙව තං b. B. අඤ්ඤාසී B. L.

17. පටිකකමම b. S. සලායං b. S.

18. පටිපජ්ජමානාව S.

පදවුලඤ්ඤා දිස්වා ඉදං මග්ගං යසදායකස්ස අය්‍යස්ස පදනති පදනු
සාරෙන ගන්ත්වා¹ චන්දිත්වා ආහා: හන්තො තුමාහංකං² දුසෙක කතාප
රුධං මග්ගං ඛම්ථ න හි තුමෙහ කොඛවිසිකා නාම දෙථ මෙ පුත්තස්ස
ජිවිතනති එවඤ්ඤා පත වත්වා:-

අවෙට්ඨිතං³ පිට්ඨිතො උත්තමඛිතං

බාහං⁴ පසාරෙති අකම්මනෙය්‍යං⁵

සෙතාති අකම්භිති යථා මතස්ස

කො මෙ ඉමං⁶ පුත්තමිකාසි එවනති

ගාථං අගාසි; මහාපුරිසො ආහ; න මගං එවරුපං කඤ්ඤාම පබ්බජිතං.⁷
භිංසන්තො විහිංසන්තො දිස්වා⁸ පබ්බජිතෙසු සගාරවාති භුත්තස්ස
දෙවතාති කතං ගවිස්සතිති;⁹ හන්තො කෙවලං තුමාහංකං මනොප
දෙසො මා හොතු දෙවතාති කතං හොතු සුඛමාපයා¹⁰ හන්තො දෙවතා
අපිචාහං හන්තො කථං පටිපජ්ජාමිති: තෙන හි ඔසධං තෙ කපේය්‍යාමි
මම හික්කාගාරජනෙ භුත්තාවසෙස¹¹ හත්තමජි තත්ථ ථොකං උදකං
ආසිඤ්ඤිත්වා ථොකං ගහෙත්වා තව පුත්තස්ස මුඛෙ පකම්පාති එවං
කරිස්සාමිති හත්තං ගහෙත්වා මහාපුරිසං චන්දිත්වා ගන්ත්වා තථා අකාසි;
මුඛෙ පකම්පත්තමත්තෙ පෙට්ඨකදෙවරුජා සාමිමහි ගගං ගෙසජ්ජං
කරෙන්නො අමෙහි¹² න සක්කා කිඤ්ඤි කාතුනති කුමාරං
විස්සජ්ජෙසි; සො¹³ ඛිපිත්වා කිඤ්ඤි දුක්ඛං අපාතන¹⁴ පුබ්බො විශ
පකම්චිතෙණ්ණො අහොසි; අථ නං මාතා¹⁵ අමොච: පස්ස තාත තව
කුලපතානං හිරෙත්තපාරතිතානං විපාකාරං සමිණං පත එවරුපා¹⁶
හොන්ති සමිණෙ තාත හොජෙය්‍යාසිති; තතො සෙසකං උදකවාටියං
ආලුලාපෙත්වා බ්‍රාහ්මණානං මුඛෙ පකම්පාපෙසි; යක්ඛා තාවදෙව
විස්සජ්ජෙත්වා පලාගිංසු; බ්‍රාහ්මණා ඛිපිත්වා උට්ඨිතා¹⁷ කිං අමාහං
මුඛෙ පකම්පත්තනති පුට්ඨිංසු: මාතඛිතඉසිස්ස උට්ඨිට්ඨහත්තනති තෙ
වණ්ඨාලස්ස උට්ඨිට්ඨකං බාදපිතමා අබ්‍රාහ්මණාදුතිමහ¹⁸ ජාතා, ඉදුති
නො බ්‍රාහ්මණා සුද්ද¹⁹ බ්‍රාහ්මණා ඉමෙති සමොගං²⁰ න දස්සන්ති²¹
තතො පලාගිත්වා මජ්ඣෙකි²² රථං ගන්ත්වා මෙජ්ඣකි²³ රුජස්ස තගෙර
අග්ගාසත්තකා බ්‍රාහ්මණා නාම මගනති රුජගෙගෙ භුඤ්ඤන්ති; තගමිං

1. පදනුසාරෙනගන්ත්වා b.

2. තුමාහංකං හන්තො b.

3. ආපෙට්ඨිතං b, අපෙට්ඨිතං S.

4. බාහං b.

5. අකම්මනෙය්‍යං b.

6. ඉදං L.

7. පබ්බජිතං පත b, S.

8. භිංසන්තො දිස්වා b, S.

9. ගවිස්සති L කෙවලං හන්තො b,

10. සුඛමාපයා A2, සුඛමාපයා b,

11. භුත්තාවසෙසං b, S.

12. අමෙහි b,

13. සොපි b.

14. අපාතන B, S.

15. මාතාපි B,

16. සමිණං ච න එවරුපා S.

17. උට්ඨිතීන්වා B, S.

18. දුතිමහා B, S.

19. අසුද්ද B, සුද්ද b, S.

20. සමාගං B, S. සමාගං S.

21. දස්සන්ති B, S.

22. මජ්ඣ B.

23. මෙජ්ඣ L.

සමයෙ බොධිසත්තො පාපනිග්ගහං කරුණො මානජාතිකො කිම්මද
 යන්නො¹ විවරති; අථ බො ජාතිමන්නතාපසො නාම මයා සදිසො²
 ජාතියා නත්ති අඤ්ඤාසු සඤ්ඤාමපි න කරුති බොධිසත්තො තං
 ගඛාතිරෙ වසමානං දිසවා මානනිග්ගහමස්ස කරුණාමිති තත්ථ
 අගමාසි; තං ජාතිමන්නතාපසො පුච්ඡි: කිං ජවෙටා ගවනති වණ්ණාලො
 අහං ආවරියාති, අපෙති වණ්ණාල අපෙති වණ්ණාල ගෙටා ගඛාය වස,
 මා උපරිගඛාය උදකං උච්චිට්ඨමකාසිති සාධු³ ආවරිය භූමෙහි
 චුත්තට්ඨානෙ වසිස්සාමිති ගෙටාගඛාය වසන්නො ගඛාය උදකං
 පටිසොතං සන්ධුතති අබිට්ඨාසි; ජාතිමන්නතාපසො පාතොව ගඛං
 ඔරුග්ග උදකං ආවමති. ජවා බොවති. බොධිසත්තො දන්නකට්ඨං
 බාදන්නො පිණ්ඩපිණ්ඩං⁴ බෙලං උදනෙ පාතෙති, දන්නකට්ඨකුච්ච
 කමපි⁵ තථෙව පවාහෙති⁶ යථා⁷ තං අඤ්ඤාත් අලගිති තාපසස්සෙව
 ජවාසු ලග්ගති⁸ තථා අබිට්ඨාසි,⁹ බෙලමපි දන්නකට්ඨමපි තාපසස්ස
 ජවාසුයෙව පතිට්ඨාති, තාපසො වණ්ණාලයසිදං කමං ගපිස්සතිති
 විප්පට්ඨාසී¹⁰ හුතො ගන්තො ආපුච්ඡි: හො වණ්ණාල¹¹ ඉදං ගඛාය
 උදකං තයා පටිසොතගාමි කතනති, ආම ආවරිය,¹² තෙන හි තං
 ගෙටාගඛාය මා වසි,¹³ උපරිගඛාය වසාති සාධු ආවරිය භූමෙහි
 චුත්තට්ඨානෙ වසිස්සාමිති තත්ථ වසන්නො ඉදං පටිපසස්සමෙහි;
 උදකං යථාගතිකමෙව ජාතං පුත තාපසො තදෙව ව්‍යසනං පාපුණි;
 සො පුත ගන්තො බොධිසත්තං පුච්ඡි: හො වණ්ණාල කිං ඉදං ගඛාය
 උදකං කාලෙන පටිසොතගාමි කාලෙන අනුසොතගාමි කරුසිති,
 ආම ආවරිය,¹⁴ වණ්ණාල කිං සුඛවිහාරිතං පබ්බජිතානං සුඛෙන
 වසිතුං න දෙසි සත්තමෙ තෙ දිවසෙ සත්තධා මුදා ඵලතුති, සාධු
 ආවරිය, අහං පත සුරියස්ස උග්ගන්තුං න දස්සාමිති; අථ මහාසමත්තා
 විනෙතති; ඵතස්ස අභිසාපො¹⁵ ඵතස්සෙව උපරි පතිස්සති, රක්ඛාමි
 තනති, සත්තානුදායතාය පුත දිවසෙ ඉදං සුරියස්ස උග්ගන්තුං න
 අදාසි; ඉදං මතො ඉදං විසයො¹⁶ අවිනෙතයො; තතො පට්ඨාය අරු
 ණග්ගං¹⁷ න පඤ්ඤායති රතතින්ද්‍රිව¹⁸ පරිච්ඡේදෙ නත්ති, කසිවණ්ණජරා
 දිති¹⁹ කමානි පයොජෙන්නො නාම නත්ති, මනුස්සා යකඩාවෙටො හු

1. නිමමාදයන්නො b.

2. සදිසොතනති b, S.

3. බොධිසත්තො සාධු b.

4. පිණ්ඩං පිණ්ඩං b.

5. දන්නකට්ඨ උච්චිට්ඨකමපි S.

කුච්චිට්ඨකමපි B.

6. පහොති L, පවාහෙති B.

තත්ථෙව පවාහෙති b, S.

7. යථාපතං S, යථාවතං b.

8. ලග්ගාති L.

9. අබිට්ඨා L.

10. විප්පට්ඨාසී P², W².

11. පුච්ඡි b, S.

12. ඉදංගොවණ්ණාල b.

13. ආවරියාති S.

14. ණාවය b, මාහෙට්ඨාගඛායවස S.

15. ආවරියාති S.

16. අභිසාපො b.

17. ඉදං විසයො නාම B.

18. අරුණ්ණගං b, අරුණ්ණගංගං S.

19. රතතින්ද්‍රිව b, S.

20. වණ්ණජරා b.

බො අයං භූතදෙවතා නාග සුපණ්ණොවට්ඨාති¹ උපද්ධවප්පත්තාති කිං
 නු බො කාතබ්බනාති විනොන්තා² රුජකුලං නාම මහාබ්බසුද්දං³
 ලොකස්ස භිතං විනොන්තං සකෙකාති තත්ථ ගච්ඡාමාති රුජකුලං
 ගන්තා තමත්ථං ආරොවෙසුං; රුජා සුඤ්ඤා භිනොපි අභිතාකාරං කත්වා
 භාතා මා හායථ⁴ ඉමං කාරණං ගඛිනාතිරවාසි ජාතිමන්තතාපසො
 ජාතියාති. තං පුට්ඨිත්වා නික්කඛධා ගමියාමාති කතිපගෙහෙව අත්ථ
 වරකෙති මනුස්සෙති සද්ධං තාපසං උපසඬකම්මිතා කතපට්ඨස්ත්ථායෙ
 තමත්ථං පුට්ඨි: තාපසො ආග: ආම මහාරුජ එකො වණ්ණාලො අත්ඨි
 සො ඉමං ගඛිනාය උදකං කාලෙන අනුසොතගාමිං කාලෙන පටිසො
 තගාමිං කෙරෙති, මයා තදත්ථං කිඤ්චි' නචිතං අත්ඨි, තං පුට්ඨථ, සො
 ජාතියාතිති; රුජා මාතඬගඉසියා සන්තියං ගන්තා⁵ ගන්තෙ
 තුච්චො⁶ අරුණස්ස උග්ගන්තං න දෙථාති පුට්ඨි: ආම මහාරුජාති;
 කිං කාරණං ගන්තෙති: ජාතිමන්තතාපසෙන ආගන්තා මං වන්ඤ්ඤා
 බමාපිතකාලෙ දස්සාමි මහාරුජාති; රුජා ගන්තා එවං ආවරිග⁷
 තාපසං බමාපෙථාති ආග; නාහං මහාරුජ වණ්ණාලං වන්ඤ්ඤා⁸ ආව
 රිග මා එවං කෙරෙථ, ජනපදස්ස සුඛං⁹ පස්සාමාති; සො පුත පටිකඛි
 පියෙව; රුජා බොධිසත්තා උපසඬකම්මිතා ආවරිග¹⁰ බමාපෙත්වා ත
 ඉට්ඨතිති ආග; අබමාපිතෙ අගං සුරිගං න මුඤ්චාමිති රුජා අයං බමා
 පෙත්වා න ඉට්ඨති අයං අබමාපිතෙ සුරිගං න මුඤ්චති කිං අමානං
 තෙන තාපසෙන ලොකං ඔලොකෙස්සාමාති ගණ්ඨථ හො තාපසනති
 සයං ගන්ථෙසු ව¹¹ පාදෙසු ව ගහෙත්වා මාතඬගඉසියා පාදමුලං
 නෙත්වා නිපජ්ජාපෙත්වා බමථ¹² එතස්ස ජනපදකුද්දගතං¹³ පටිට්ඨාති
 ආග¹⁴; අගං නාම බම්මබ්බං බමාමි, අපි ව බො පත එතස්ස කථා
 එතස්සෙව උපරි පතියාති, මයා සුරිගෙ විස්සජ්ජිතෙ සුරිගරස්මි එතස්ස
 මන්තෙ පතියාති, අථස්ස සත්තඛා මුද්ධා ඵලියාතිති, තං බො¹⁵
 පතෙසව්‍යස්සං මා පාපුණාතු; එත්ථ තුච්චො¹⁶ එතං ගලප්පමාණෙ
 උදකෙ ඔතාරෙත්වා මහන්තං මහතිකාපිණ්ඩමස්ස සිසෙ ඵපෙථ;
 අථාහං සුරිගං විස්සජ්ජියාමි,¹⁷ සුරිගරස්මි මහතිකාපිණ්ඩ පතියා
 තං සත්තඛා භික්ඛියාති අපෙසමහතිකාපිණ්ඩං ඡබ්බෙත්වා නිමුජ්ජිත්වා¹⁸

1. භූතදෙවතාග සුපණ්ණො වට්ඨොති b;	11. ගච්ඡන්තා තාපස සන්තිකං න.
භූතදෙවතානාග සුපණ්ණො	ගච්ඡන්තං b, S.
වට්ඨොති B, W2.	
2. විනොන්තා B.	12. පාදමුලෙ නිපජ්ජාපෙත්වා බමෙථ b.
3. මහාබ්බසුද්දං B.	13. ජනපදකුද්දගං S.
4. මාතාතාහායථ b.	14. ආග, නතරජපුරිගං ගන්තා න.
5. සන්තිසකගන්තා b.	තථා කත්වා අනෙත්වා මාතඬග
6. තුච්චගතෙත්ත b.	ඉසියා පාදමුලෙ නිපජ්ජාපෙත්වා
7. එථ ආවරිග b. S.	බමාපෙසු b
8. වන්ඤ්ඤා b. S, මා ආවරිග b.	15. ඵලියාති තං ව බො b, S.
9. මුඛං b. S.	16. එථ තුච්චො b. S.
10. ආවරිගො b.	17. විස්සජ්ජියාමි b, S.
	18. නිමුජ්ජිත්වා S.

අඤ්ඤාන තිත්තේන උත්තරතු ඉති නං වදථ, එවමෙය්¹ සොඤ්ඤාන භවිස්සතිති; තෙ මහුස්සා එවං කරියාමාති තථා කාරෙජුං; තස්සාපි² තථෙව සොඤ්ඤානා; සො තතො පට්ඨාය ජාති නාම අකාරණං පබ්බජිතානං අබ්බන්තරෙ භුණොව කාරණනති ජාතියොග්ගමානං පභාය නිමමදො අභායා; ඉති ජාතිමත්තතාපසෙ දමිතෙ මහාජනො බොධිසත්තස්ස ථාමං අඤ්ඤාසි මහානොලාභලං ජාතං; රුජා අත්තනො නගරං ගමනත්ථාය බොධිසත්තා යාවි; මහාසත්තො පටිඤ්ඤං දත්වා නාති³ අසීතිබ්බාභවණසභස්සාති දමෙස්සාම, පටිඤ්ඤං ව මොවෙස්සා මිති⁴ මජ්ඣරජස්ස⁵ නගරං අගමායි; බ්බාභවණ බොධිසත්තා දිස්වාට හො අයං⁶ මහාවොරෙ අගතො ඉදුනෙසසබ්බෙ⁷ එතෙ මස්සා උච්චිට්ඨොදකං⁸ බාදිත්වා අබ්බාභවණ ජාතාති අමෙහ පාතවෙ කරිස්සති, එවං නො ඉධාපි අවාසො භවිස්සති,⁹ පටිගවෙව භාරෙස්සාමාති රුජානං¹⁰ උපසඤ්ඤාමිති; ආහංසු: මහාරුජ තුමෙහ එතං¹¹ වණ්ඤාල පබ්බජිතං මා සාධුරුපොති¹² මඤ්ඤිත්ථ, එසගරුකං මන්තං¹³ ජාතාති, පඨවිං ගහෙත්වා ආකාසං කරෙති, ආකාස පඨවිං දුරං ගහෙත්වා සන්තිකං කරෙති, සන්තිකං දුරං ගමනං නිවතෙත්වා උද්ධංගමිති¹⁴ කරෙති, ඉච්ඡන්තො පඨවිං උක්ඛිපිත්වා පාතෙතුං¹⁵ සතෙකාති පරස්ස වා විත්තං නාම න සකකා සබ්බකාලං¹⁶ ගතෙතුං අයං ඉඨ පඨිට්ඨං ලහන්තො තුමාකං රජ්ජපි නාසෙය්¹⁷ ජිවිතන්තරයමපි වාසු පච්ඡෙදමපි¹⁸ කරෙය් අමාකං වචනං කරෙථ මහාරුජ අජෙථ ඉමං භාරෙතුං¹⁹ වට්ටිති; රුජානො නාම පරපත්තියා හොතති ඉති සො බහුන්තං²⁰ කපිතං²¹ වසෙතෙව නිථංඛිතො; බොධි සත්තොපි²² නගරෙ පිණ්ඩය වරිත්වා උදකථාසුකථානෙ මස්සකො දනං භුඤ්ඤිත්වා රුජ්ජයානං ගන්ත්වා නිරපරධායං²³ නිරුසමිකා මඛලසිලාපට්ට නිසීදි; අතිතෙ වත්තාලිස අනාගතෙ වත්තාලිසාති අසීතිනපො අනුස්සරිතුං සමත්ථ ඤාණස්ස අනාවජ්ජිතාය මුත්තන

1. වදථ එතස්ස S.

2. තස්සාපි b, S.

3. තානිව b, S.

4. මොවිස්සාමිති b, S.

5. මජ්ඣරජස්ස B. මජ්ඣරජස්ස L.

6. අයං සො මහාවොරෙ B. අයං සො මහාවොරෙ B.

7. ඉදුනෙව සබ්බ b, S. එතෙමයං S.

8. උච්චිට්ඨං b, S.

9. ආවාසො න භවිස්සති b පටිකපව්ව b, S. පටිකපව්ව

මාරිස්සාමාති B. නං මාරිස්සා

මාති S.

10. රුජානං පුත b, පුත උපසඤ්ඤා මත්ථා B.

11. ඉමං B. එවං W2. තුමෙහ

මහාරුජ ඉමං b.

12. මා සාධුරුපො B.

13. ගරුකමන්තං b. S.

14. උඛිතමිති B. උද්ධංගමිති B.

උද්ධංගමිති b, S.

15. පාතෙතුංව S. පාතෙතුං මඤ්ඤා b.

16. සබ්බකාලං නසකකා b, S.

17. රජ්ජ. විනාසෙය් b.

18. වාසුපච්ඡෙදමපි B.

19. මාරෙතුං B.

20. බහුතං b.

21. කථානං S. කථා b: වසෙත b, S.

22. බොධිසත්තො පත b, S

23. නිරපරධායං S.

මහනතෙ කාලෙ ව සඨි¹ නප්පහොසි² රුජා අඤ්ඤං අනාණා පෙඨා³ සයමෙව ගතත්වා තිරුවජ්ජනතාය පමාදෙන තිසිත්තං මහාසුරිසං අසිත්තා පහරිත්වා දො භාගෙ අනාසි; ඉමස්ස රඤ්ඤා විජ්ඣෙ⁴ අධිමං ලොභකිණ්ණවස්සං⁵ වසයි, නවමං කලලවස්සං ඉති ඉමස්සාපි රටෙහි නව ට්‍රිවිසියො පතිතා, සො ව රුජා සාරිසො මහාතිරයෙ තිබ්බතොනා තෙනාහ සසිතිවට්ඨනිත්තො:-

“උපහවට මනං මෙඤ්ඤා⁶ මාතඛ්‍යාමිං යසසීන⁷

සපාරිසජ්ජො උච්ඡිනො මෙඤ්ඤාරඤ්ඤං⁸ තද අනු”ති

එවං මෙඤ්ඤාරඤ්ඤස්ස⁹ අරඤ්ඤානුතතාවො චෙදිතබ්බො; මාතඛ්‍යාසං පත ඉසිනො වසෙන තදෙව මාතඛ්‍යාරඤ්ඤන්ති¹⁰ ට්‍රිත්තං.

පඤ්ඤාපටිභානාතිති¹¹ පඤ්ඤා ව්‍යාකරණාති; පට්ඨතිභානාබ්බන්ති¹² පට්ඨතිකං කාතබ්බං ; අමඤ්ඤිස්සන්ති විලොමභාගං¹³ ගණනතො විය අභොසිත්ති අපො; අනුච්චවභාරන්ති අනුච්චිත්වා¹⁴ විනොතො; තුලසිත්වා කාතබ්බං කප්පෙති ට්‍රිත්තං භොති; සාමු භොතිති සුඤ්ඤෙ භොති; තුමොදිසගමිං හි මං දිස්වා මං සරණං ගච්ඡන්තො¹⁵ තිගණ්ඨං දිස්වා තිගණ්ඨං සරණං ගච්ඡන්තො කිං අයං උපාලි දිට්ඨිදිට්ඨමෙව සරණං ගච්ඡතිති ගරතා උපපජ්ජති,¹⁶ තස්මා අනුච්චවකායෙ තුමො දිසානං සාමුති දස්සෙති; පට්ඨං පටිගරෙඤ්ඤන්ති¹⁷ තෙ කිර එවරූපං සාවකං ලභිත්වා අසුකො නාම රුජා වා රුජමහාමනොවා වා සෙට්ඨි¹⁸ වා අමානං සරණං ගතො සාවකො ජානොති, පටානං උක්ඛිපිත්වා නගරෙ සොසෙත්තො¹⁹ ආතිණ්ඩන්ති; කස්මා එවං නො මහත්තභාවො ආවිහම්ඤ්ඤති²⁰ සචෙ තස්ස කිමහං එතෙසං²¹ සරණං ගතොති විප්පට්ඨිකායෙ උපාජ්ජයස්ස තමපි සො එතෙසං මෙ සරණගතභාවං බහු ජානන්ති, දුක්ඛං ඉද්දති පටිතිවත්තිතුන්ති විනොදෙත්වා න

1. කාලෙසඨි b. S.

2. නප්පහොසි B.

3. අජාපෙඨා B.

4. විජ්ඣෙ පත A1.

5. පඨමං ලොභකිවට්ඨස්සං.-බහුසු.

ලොභානුට්ඨස්සං b. ලොභවිජ්

වස්සං S. තවමිං b. S.

6. භොතං මජ්ජිම්ම B. මජ්ජිම්ම b.

7. යසසීනෙ b.

8. මජ්ඣිමනිකායෙ b.

9. මජ්ඣිමනිකායෙ b.

10. මාතඛ්‍යාරඤ්ඤන්ති b

11. පඤ්ඤා b. S. පටිභානාතිති S.

පඤ්ඤා b. S.

12. පට්ඨතිකානාබ්බන්ති B.

පට්ඨතිකං සත්තබ්බන්ති b.

13. අවමඤ්ඤිස්සං විලොමභාගං S.

අවමඤ්ඤිස්සන්ති ලාමකභාගා

හ. b. විලොමභාගං B.

14. අනුච්චවභාරන්ති අනුච්චිත්වා I.

අනුච්චවභාරන්ති අනුච්චිත්වා B.

අනුච්චිත්වාපොති b.

15. ම.සරණං ගච්ඡන්තො කිං අයං

උපාලි b.

16. උපපජ්ජන්ති b.

17. පරිසාදෙය්‍යන්ති B.

18. සෙට්ඨි

19. සොසෙත්තො b. උසෙත්තං සෙත්තො S.

20. ආවිහම්ඤ්ඤති A2. B.

ආවිහම්ඤ්ඤති b. ම b. S.

21. එතෙහ S. එතෙ b. එතෙහෙබ්බි b. S.

පටික්ඛම්ඝනිති¹ තෙනාහ පටානං පරිහරෙග්ගුනාති; ඛපානභුතනති පටිගත්තඋදපානො විග සීතං; කුලනති තච තිවෙසනං; දුකඛං මඤ්ඤායාසීති පුබ්බෙ දසපි² විසතිච්චි සට්ඨච්චි ජනෙ ආගතෙ දිට්ඨා තඤ්චි අවච්ඡා දෙති; ඉදුති මං සරණගතං කාරණමත්තෙනෙව මා ඉමෙසං³ දෙය්‍යධම්මං පච්ඡන්ති⁴ සම්පත්තානං හි දුකඛමෙවංති ඔවදති; සුභං මෙයං⁵ ගතෙතති කුතො සුතං නිගණ්ඨානං සත්තිකා; තෙ කිර කුලසරෙසු එවං පකාසෙනති, මයං යස්ස කස්සපි සම්පත්තස්ස දුකඛනති වදුම සමණො පත භො ගොතමො,⁷ මග්ගමෙව දුතං දුකඛං—පෙ—ත අඤ්ඤාසං ඝාටකානං දින්නං මහපථලනති වදන්ති තං සන්ධිය අයං ගතපති සුතං මෙනනති⁸ ආහ; ආනුසුබ්බිකථනති⁹ දුතානන්තරං සීලං සීලානන්තරං සග්ගං සග්ගාභන්තරං මග්ගනති එවං අනුපටිපාටිකථං; තත් දුකකථනති¹⁰ ඉදං දුතං නාම සුඛානං නිදුතං සම්පත්තිනං මුලං භොගානං පතිට්ඨා විසමගතස්ස තාණං ලෙණං ගති පරයණං ඉධිලොක පරිලොකෙසු දුකසදිසො අවස්සයො පතිට්ඨා ආරම්භො තාණං ලෙණං ගති පරයණං තඤ්ච ඉදං හි අවිස්ස යටෙයිත රතතමයසීභාසතසදිසං පතිට්ඨානටෙයිත මහාපඨවිගදිසං¹¹ ආරම්භෙටෙයිත ආලම්භතරස්සසදිසං¹² ඉදං හි දුකඛනිච්චරණපට්ඨන තාවා, සමස්සාසතටෙයිත සම්භාමසුරෙ ගයපරිත්තාණෙටෙයිත සුසම්බත නගරං¹³ මචෙත්රමලාදිති අනුපලික්ඛනටෙයිත¹⁴ පදුමං තෙසං නිද්දග නටෙයිත¹⁵ අග්නි දුරසදටෙයිත ආසිවිසො අසත්තාසතටෙයිත සීහො බලවන්තටෙයිත හන්ති¹⁶ මඛලසම්මතටෙයිත සෙනවසභො ඛෙමිත්ත භුමිසම්පාපතටෙයිත¹⁷ වලාහකො¹⁸ අය්‍යරුජා; දුතං නාමෙතං මයා ගතමග්ගො¹⁹ මග්ගොව තො වංසො මයා දසපාරමියො පුරුෂෙත්තන චෙලාමමහායඤ්ඤමහාගොවිනුමහායඤ්ඤ මහාසුදස්සනමහායඤ්ඤ චෙස්සන්තරමහායඤ්ඤ²⁰ අනෙතෙ මහායඤ්ඤ පටිච්ඡාදා²¹ සසිභු තෙන ජලිතෙ අග්නිකඛනෙති අත්තානං නියසාතෙනෙනති සම්පත්තයාව කානං විතං ගතිනං; දුතං හි ලොකෙ සක්කසම්පත්තිදෙති, මාර

1. පටික්ඛම්ඝනිති b. S.

2. දසපි b. විසති b. S. සට්ඨපි b.

3. සරණංගතං B. [සට්ඨපි S.

4. ඉමෙසං L.

5. උපච්ඡන්ති B. පච්ඡන්ති L.

උපච්ඡන්ති b. උපච්ඡන්ති b.

6. සුතමෙතං b. S.

7. ගොතමො B.

8. සුතමෙනති b. S.

9. අනුසුබ්බිකථනති b. S.

10. දුකකථනති B.

11. පඨවිසදිසං b. පඨවි b.

ආලම්භතරෙයිත න ආලම්භෙයිත b.

12. සුසම්බතරතං A1. M2.P2.R.W2. 20. පටිච්ඡාදා ස. පටිච්ඡාදා S.

13. අනුපලික්ඛන b.

නියසාදෙනති b.

14. නිද්දගනටෙයිත b. දුරසතටෙයිත S.

15. හන්ති b. අභිමඛල b. S.

16. සමපාදනටෙයිත A1. M2. P2. W2.

17. වලාහකො S.

18. මයංගතමග්ගො b. මග්ග

චෙතො b. මයංගමෙව වංසො S.

උපං සො B.

19. චෙලාම මහායඤ්ඤ මහාගො

විනුම මහායඤ්ඤ මහාසුදස්සන

මහායඤ්ඤ චෙස්සන්තර b. S.

මහායඤ්ඤ නි අනෙත b. මහා

යඤ්ඤ අනෙත S. අනෙත

මහායඤ්ඤ B.

සමපතති.¹ බ්‍රහ්මසමපතතිං වක්කවතතිසමපතතිං සාවකපාරමිඤ්ඤං.² පච්චෙකම්බොධිඤ්ඤං අභිසම්බොධිඤ්ඤං දෙතිති, එවමාදිනා.³ දුත ගුණපටිසංයුත්තං කථං; යසමා පන දුතං දදන්තො; සීලං සමාදාතුං සකෙක්කාති, හසමා තදනන්තරං සීලකථං කථෙයි;⁴ සීලකථනාති: සීලං නාමෙතං අවය්‍යයො පතිට්ඨා ආරම්භං තාණං ලෙණං ගති පරයණං සීලං නාමෙතං මම වංසො අහං සබ්බපාල⁵ නාගරජකාලෙ භූරිදත්ත නාගරජකාලෙ වළොය්‍යනාගරජකාලෙ සීලවනාගරජකාලෙ මාතු පොසකහච්චරජකාලෙ ඡද්දන්තහච්චරජකාලෙති අනන්තසු අත්ත හාවෙසු සීලං පරිපුරෙයි.⁶ ඉධලොකපරලොකසමපතතිනං හි සීලසද්ධි සො අවය්‍යයො සීලසද්ධිං පතිට්ඨා ආරම්භං තාණං ලෙණං ගති පරයණං තත්ථ,⁷ සීලාලඛකාරසද්ධිසො අලඛකාරො නත්ථි, සීලපුප්ඵසද්ධිසං පුප්ඵං සීලගතිසද්ධිසො ගන්තො තත්ථි, සීලාලඛකාරොති අලඛකසීල කුසුමපිලකිනා⁸ සීලගතිනුලිමපනං සදෙවකොපි ලොකො ඔලො කෙන්නො තිත්තං න ගච්ඡතිති, එවමාදි⁹ සීලගුණපටිසංයුත්තං කථං; ඉදං පන සීලං නිසාය¹⁰ අංසං සග්ගො ලබ්භතිති දසෙකතුං සීලා නන්තරං සග්ගකථං කථෙයි; සග්ගකථනාති: අයං සග්ගො නාම ඉට්ඨො කන්නො මනාපො නිව්චමෙත්ථ කිලා නිව්චං සමපතතියො ලභනාති, වාතුමුභාරජකා දෙවා නවුතිවය්‍යසතසහස්සාති දිබ්බසුඛං දිබ්බ සමපතතිං,¹¹ තාවතිංසා තිසෙසා ව වය්‍යකොටියො සට්ඨිඤ්ඤා¹² වය්‍ය සතසහස්සාතිති, එවමාදි¹³ සග්ගගුණපටිසංයුත්තං කථං; සග්ගසමපතතිං කථයන්තානං හි බුද්ධානං මුඛං නපාහොති වුත්තමපි වෙතං අනෙක පරියායෙනපි¹⁴ ඛො අහං හික්ඛිවෙ සග්ගකථං කථෙය්‍යන්තීති ආදි; එවං සග්ගකථාය පලොගෙනා ගත්ථිං¹⁵ අලඛකරිත්වා තස්ස සොණ්ඩං ඡිද්දන්නො විශ අගමපි සග්ගො අතිවෙවා අඤ්චෙවා න එත්ථ ඡිද්දරගො කාතබ්බොති දසනනත්ථං අපසංසාදා නාමා¹⁶ ඛුද්දකකා ඛුද්දපායාසා ආදීනවො එත්ථ හියෙය්‍යාති ආදිනා නගෙන කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සබ්බිලෙසං කථෙයි; තත්ථ ආදීනවොති දොසො; ඛකාණ්ඩති අව කාණ්ඩ ලාමකභාවො; සබ්බිලෙසොති තෙහි සත්තානං සංසාරෙ කිලිස්සනං;¹⁷ යථාග: කිලිස්සනාති වත හො සත්තාති එවං කාමාදී තවෙන තපෙජ්ඣා තෙකධම්මෙ ආනිසංසං පකාසෙයි.

1. ඡාරසමපතති. දෙති බ්‍රහ්මසමපතති.

2. පාරමිඤ්ඤං b. S. [දෙති b.

3. එවමාදි S. එවමාදි. b.

4. එවමාදි දුතගුණපටිසංයුත්ත

5. කථෙති S. [කථං B.

6. වංසො සබ්බපාල b.

7. සීල. පුරෙයි. b.

8. පුප්ඵ. තත්ථ b. S.

9. අලංකතං b. S. සීලගතිනු

10. ලිසං b. S. පිලකිනං b.

9. එවමාදි. b.

10. නිසාය දිබ්බසුඛ L.

11. දිබ්බසමපතති. අනුභවනී S.

12. සට්ඨි ව S. සට්ඨි ව b.

13. එවමාදි. b.

14. අනෙකපරියායෙන අහං S.

15. යෙන ඛො අහං b.

16. පුත ගත්ථි. b. S.

17. අපසංසාදකාමා වුත්තා මයා b.

18. සංකිලිස්සනං b. කිලිසනං S.

සාලලවිහනනාදී අපරාධවිතතං;¹ සාමුත්තංසිකානි සාමං උක්කංසිතා² අත්තතාසෙව උද්ධරිතා;³ ගතිතා සයමුද්දාසනාදිවිදා අසාධාරණා අසෙද්දාසනාදී අපරා; කා පන සාති;⁴ අරියසම්මාදෙසනා තෙතෙව්වාහ: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගනාදී; විරජං විශමලනාදී රහරජාදීනං අභාවා විරජං රහමලාදීනං විගතතතා විගමලං; ධම්ම චක්ඛන්ති උපරි බ්‍රහ්මාසුසුතෙත නිශ්ශං මග්ගානං වුල්ලරුහුලොවාදෙ අසම්මතයසෙත්තං නාමං; ඉධ පන සොත්තාපතතිමග්ගො අබ්භෙදපත්තො; තස්ස උපාතති අකාරදස්සනත්ථං සං කිංඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බං ඤාං නිශේධධම්මිකාදී අභාවා; තං හි නිරෝධං අරම්භණං කත්වා කීව්චි වසෙත ඵලං තං සබ්බසබ්බතං⁵ පටිවිජ්ඣන්තං උපාජ්ජති; දිව්සා අරියසම්මාදෙව්වා ඵලෙතනාදී දිව්සාධම්මා; ඵසනගො⁶ සෙසපදසුප්පි, නිශ්ශං විවික්චිතා අත්තතානි නිශ්ශං විවික්චිතා; විගතා කාපං කාපා අස්සාති විගතකාපංකප්පා; වෙසාරජ්ජපත්තෙතාදී⁷ වෙසාරජ්ජපත්තො; කත්ථං සමුදයාසනො; තාස්ස පරෙ පට්ටසො න පරස්ස සද්ධාය ඵත්ථ වත්තනාදී⁸ අපරසම්මාදෙසනා; විගතතා සම්මාදෙව්වානො අභි නන්දිතා; වාචාය පසංසමානො අනුමොදිතා; අච්ඡන්ති පකෙම්භි⁹ පිදහාමි; අනාච්ඡන්ති න අච්ඡන්ති¹⁰ විවරං උග්ගාපිතං; අස්සොසි ඉධා දික්ඛාසෙසිති සො කීර තස්ස ගතකාලතො පට්ඨාය පණ්ණිතො ගත පති සම්මොච ව ගොතමො දස්සනසම්මාදෙතනා නිශ්ශාතික කප්පො දස්සනෙපිස්ස¹¹ පසිද්දස්සති ධම්මකථායපි¹² පසිද්දස්සති පසිද්දත්ථා සරණං ගම්ඤ්ජති ගතො නු ඛො සරණං¹³ ගම්ඤ්ජති න තාච ගතොති මහිතසොත්තො ව සුත්තා¹⁴ විවරති තස්මා පසමංගෙව¹⁵ අස්සොසි, තෙතා හි සම්මාදී බලවසොකෙත අභිභූතො ඵලෙව නිව්සාති ඵලනා සුත්තාපි අත්ථං අසල්ලසකිනෙතා¹⁶ දෙවාරිකෙත සද්ධා සල්ලපඨිසෙම් මජ්ඣිමාස¹⁷ මාරසාලාසනාදී යස්ස සරස්ස සත්තථාරකොට්ඨකා තස්ස සබ්බ අබ්බන්තරිමතො¹⁸ වා සබ්බබාහිරතො වා පට්ඨාය වතුප්ථාරකොට්ඨකා; යස්ස පඤ්ච තස්ස තතිස්සො; යස්ස තස්සො තස්ස දුර්ග්ගො ථාරකොට්ඨකා මජ්ඣිමිථාරසාලා නාම; ඵකථාරකොට්ඨකාස්ස පන සරස්ස මජ්ඣිමානෙ මහිතලත්ථිතො නිස්සාය මජ්ඣිමිථාරසාලා තස්ස

1. අපරාධවිතතං b.

2. උක්කංසිතා B, උක්කංසිතා 172.

උක්කංසිතා b, S.

3. ගතතාපං උද්ධරිතා B.

4. කාපත්තොති b, S.

5. ඵලං සබ්බ b, ඵලසබ්බ S.

ඵලං සබ්බ සබ්බතං P2.

6. පසමංගෙව b, S.

7. වෙසාරජ්ජපත්තොති b, S.

වෙසාරජ්ජපත්තොති b,

8. වතුප්ථාරකොට්ඨකා සමුදයාසනො S.

8. තස්ස B.

9. පට්ටසොති b,

10. පසමංගෙව b.

11. න අච්ඡන්ති b, S, මහං S.

12. දස්සනෙපි තස්ස b,

13. ධම්මකථාය S.

14. සත්තාසුචො සරණං ගතපති ස

15. සොත්තො සුත්තා b.

[සාච b.]

16. පසමං ඵලං L.

17. අසල්ලසකිනො b,

18. මජ්ඣිමාස S.

19. සබ්බඅබ්බන්තරිමතො b,

ආපජ්ජති නසමා ඵවමාහ රභග්ගකමො හි ඛොති; බාලානිනති¹ බාලානං දුබ්බද්ධිනං² රභග්ගකමො රුගමතතං ජනෙති පිෂයා හොති; පණ්ඩිතානං පත නිගණ්ණවාදෙද වා අඤ්ඤාද වා³ භාරත රාමායනාදි⁴ නිරුක්තකථාමග්ගො අපපියොව හොති; නො අනුයොගග්ගඛමො නො විමජ්ජනකමොති අනුයොගං⁵ විමංසං වා න ඛමති⁶ ථූෂෙණොට්ඨොතණ්ඩුලපරිසෙසනං විය නදලියං සාරගවෙසනං විය ව රිත්තනො⁷ තුවජ්ජකොව හොති; රභග්ගකමො වෙව පණ්ඩිතානා නති වතුසව්වකථාති⁸ පණ්ඩිතානං පිෂයා හොති, වස්සසතමපි සුඤ්ඤාතා⁹ තීතනිං න ගච්ඡන්ති¹⁰ තසමා ඵවමාහ. බුද්ධාවචනං පත යථායථා,¹¹ ඛගාභිසාසි මහාසමුද්දො විය ගච්ඡීරමෙව හොතිති අනුයොගකමො ව ඵමජ්ජනකමො වාති ආහ; සුඤ්ඤාති සංඝාතං සාවභොගායං ගුණසුඤ්ඤාතිහි ගභවතො වණ්ණෙ වනතුං ආරඥො; ධිරයාසී ධිරා,¹² චුට්ඨති පණ්ඩිතං “යා පඤ්ඤා පජානතා - පෙ - සමාදිට්ඨී” තෙන සමනතාගතස්ස බාතුඥායතනපටිච්චසමුප්පාදට්ඨානාඝාතාකුසලස්ස පණ්ඩිතස්සාහං සාවභොගො සො මයං සජාති ඵං සබ්බපදෙසු සමබ්භො වෙදිතබ්බො.

සෙය්‍යාලබ්ධියාති භික්ෂුපඤ්චවෙතොබ්බලස්ස,¹⁴ සබ්බපුජ්ජනෙ විජ්ජිංසු විජයනති විජ්ජිංසුනති¹⁵ වාති විජයා නො තෙ මට්ඨමාරකිලෙසමාරදෙවපුත්තමාරු¹⁶ තෙ විජ්ජා විජයා ඵතෙනාති විජ්ජන විජයො¹⁷ හගවා තස්ස විජ්ජනවිජයස්ස; අනිසස්සාති කිලෙසදුභොධිනාපි¹⁸ විපාක දුක්ඛෙතාපි නිද්දකඛස්ස; සුසමවිත්තස්සාති දෙවදස්ස ඛතපාලකඅභිභූලිමාලරුහුලපෙරුදිසු පි දෙවමනුස්සෙසු සුට්ඨි සම්චිත්තස්ස; චුදාසිලස්සාති¹⁹ වසිනිවාචාරස්ස;²⁰ සාමුපදාදස්සාති සුඤ්ජරපඤ්ඤාස්ස; වෙසසනතරස්සාති²¹ රුහාදි විසමං තරිථිං සිත්තස්ස; විමලස්සාති විගතරුහාදිමලස්ස; තුසිතස්සාති තුට්ඨවිත්තස්ස; වීර්‍යාලොකාමිසස්සාති²² වන්තකාමගුණස්ස; මුදිතස්සාති මුදිතාමිහාරවිසෙසන මුදිතස්ස; පුතරුත්තමෙව²³ වා එතං පසංසාවසෙන²⁴ හි එභමිදි ගුණං

1. හි ඛො බාලානාති b, B.

2. මඤ්චුභිතං B.

3. අඤ්ඤා වා

4. රුමසිතාභරණාදි b.

5. අනුයොගං වා b, S.

6. අනුයොගං පත විමංසනං වා න

මමෙහි A2, M2, P2, W2, R.

7. රිත්තකොව S.

8. වතුසව්වකථාපි b.

9. සුඤ්ඤාතො b S.

10. නගච්ඡති b, S.

11. යථා යථාපි මගාභිසාසි b.

මගාභිසාසි S.

12. සුඤ්ඤාති S, සුඤ්ඤාති සංඝාතං¹²

සාවභොගාති S. සුඤ්ඤාති S.

13. සිරියං L, සිවුමවන b.

14. බ්බලස්සාති S, බ්බලස්ස b.

15. විජ්ජනත්ත වජ්ජිකස්සාති වාති b, B.

16. පුත්තමාරුච b.

17. විජ්ජිත විජයො L.

18. දුභොධිනාපි b S.

19. චුදාසිලස්සාති b S.

20. චුඛිකාචාරස්ස b චුඛිකාචාරස්ස S.

21. විසමිත්තරස්සාති li.

22. වන්තලොකාමිසස්සාති වන්ත

ලොකාමිසස්ස b.

23. පුත චුත්තමෙව S.

24. පාසාදවසෙන b S.

පාසාදවසෙන - සබ්බප්

පුතපුතං¹ වදනියෙව, භක්තසමණස්සාති කතසාමඤ්ඤස්ස සමණ
 ඛමමස්ස මන්තපපත්තස්සාති² අපේවා; මනුජස්සාති ලොකවොහාර
 වසෙත එකස්ස සත්තස්ස,³ තිරස්සාති පුතරුතං අඤ්ඤථා වුව
 මානෙ⁴ එකකතාථාය දසතුණි තපපතොනති; ඓතිධිකස්සාති
 සත්තානං විතයකස්ස⁵ රුචිරබමමස්සාති සුචිරබමමස්සා; පත්තපත්තස්සාති⁶
 ඔහාසකරස්ස; මිච්ඡස්සාති විරියසමපත්තස්ස; නිසංයාසාති උසහවසහ
 නිසලෙපු සබ්බත් අපට්ඨසමපට්ඨන නිසහස්ස; ගමිතස්සාති ගමිත
 ගුණස්ස ගුණෙති වා ගමිතස්ස; මොනිපත්තස්සාති ඤාණස්ස පත්තස්ස;
 ඓදස්සාති වෙදෙ වුවති ඤාණං තෙන සමන්තාගතස්ස, බමමධි
 ස්සාති බමම ධීතස්ස; සංවුත්තස්සාති පිතිතත්තස්ස; නාගස්සාති
 වතුති කාරණෙති තාගස්ස; පත්තපත්තස්සාති⁷ පත්තපත්තස්සාති
 පටිමත්තස්සාති;⁸ පටිමත්තස්සාති පත්තපත්තස්සාති සමන්තාගතස්ස; මො
 ගස්සාති මොතං⁹ වුවති ඤාණං තෙන සමන්තාගතස්ස ධුත
 කිලෙසස්ස වා¹⁰; දන්තස්සාති නිබ්බිසෙවනස්ස; ඉසිසත්තස්සාති
 විපස්සි¹¹ ආදයො ඡ ඉසයො උපාදය සත්තමස්ස; ඉසමපත්තස්සාති
 සෙව්ඨපත්තස්ස;¹² නිහානස්සාති නිහානකිලෙසස්ස; පදස්සාති¹³
 අකකිරිදි සමොධානෙත්වා ගාථාපදකරණකුලස්ස; විදිතපදස්සාති
 විදිතඤ්ඤස්ස; පුඤ්ඤස්සාති සබ්බපඨමං බමමදන්තස්සාති; සත්ත
 ස්සාති සමන්තස්ස; පත්තපත්තස්සාති ගෙ පත්තබ්බා ගුණි තෙ
 පත්තස්ස; මොනාසකරණස්සාති වින්ධරෙත්වා අන්ධපසස්ස සගවතා
 භි අවසාකතං නාම තතති¹⁴ තත්ති සබ්බසංයෙව අපේවා කපිතො:
 විපස්සිස්සාති විපස්සනකස්ස, අනිතිනිසාස්සාති අරහත්තස්ස,¹⁵ මො
 අනිසාස්සාති අද්විතස්ස;¹⁶ අනිසාස්සාති නිසලෙසෙති
 අනනුගත¹⁷ විතත්තස්ස; අසිත්තස්සාති¹⁸ අබ්බිත්තස්ස; ගුප්තස්සාති
 ගුප්ත වුවති පුප්ඵි තාය¹⁹ පුප්ඵිසමාය පඤ්ඤාය විපුලාය මහාතාය
 වින්ධාය සමන්තාගතස්සාති අපේවා; මොපඤ්ඤාස්සාති මොපඤ්ඤාය

1. පුතපුතං b. S වදනෙයෙව L.	12. පුතමත්තස්සාති සෙව්ඨපත්තස්ස b.
5. මන්තං පත්තස්සාති S.	13. පුප්ඵිසත්තස්සාති සෙව්ඨපත්තස්ස S.B.
3. සත්තස්ස-බහු ඉ.	14. පදකරණස්සාති S, අකකිරිදි 3.
4. වුත්තං S	අකකිරිදිති සමොදනෙත්වා b.
2. විතයකස්ස B	ගාථාපදකරණස්ස කුලස්ස b.
6. පත්තපත්තස්සාති b S ඔහාසකස්ස b.	අකකිරිදි B.
විරසාති b S.	15. අවසාකතං නාමෙති. පදං B.
7. පත්තපත්තස්සාති A1. M2.	බසාකතං නාමෙතිතත්ති පදං. තත්ති S.
P2 W2. සත්තපත්තස්සාති B.	16. අනිසාස්සාති අනත්තස්ස B.
8. පටිමත්තස්සාති M2. B2.	තො අපණ්ණස්සාති S.
සමිමත්තස්සාති මත්තණ්	17. අනධිස්ස B. අනුධිස්ස b. S.
ථ ඤාදස්ස B. පටිමත්තස්සාති b.	18. අනනුගතස්ස S නිසලෙස b S.
පටිමත්තස්සාති S.	19. අසිත්තස්සාති b. අසත්තස්සාති S.
9. මොනස්සාති මොනං b. S.	අබ්බිත්ත b. S. අබ්බිත්ත B.
10. වුත්තකිලෙසස්සාති b.	20. පට්ඨිත්තං පට්ඨි b. පට්ඨිත්තං
11. විපස්සි b. S. ආදයොපි b.	පට්ඨි S.

සමන්තාගතස්ස; අනුප්පලිනායාති තණ්හාදිට්ඨිලෙපෙති¹ අනුප්පලිනතස්ස, ආනුනේශ්ශායාති ආනුතිං පටිග්ගහෙතුං සුත්තස්ස; සකඛස්සාති ආනුභාවදස්සනට්ඨන² අදිස්සමානනට්ඨන වා ගහවා යතෙකවා නාම තොකාහ යකඛස්සාති; මහජනාති මහන්තස්ස; තස්ස සාවකොගමසමිති තස්ස එවංවිඩගුණස්ස සන්තු³ අතං සාවකොති උපාසකස්ස සොත්තා පතතිමග්ගෙත්තව පටිසම්භිදා අගතා ඉති පටිසම්භිදා විසයෙ යන්වා පදසතෙන දසබලස්ස කිලෙසපානානෙ⁴ වණණං කපේතොත්තා කාස්ස තං ගහපති සාවකං ධාරෙමාති පඤ්ඤාස්ස අත්ථං විස්සජජ්ඣ; කදු සංඤ්ඤාලාභාති⁵ කදු සම්පිණ්ඩිතා; එවං කිරස්ස අගොසි අයං ඉදුතෙව සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා අගතො කදුතෙන එතෙ වණණා සම්පිණ්ඩිතාති තස්මා එවමාහ; විචිත්‍රමාලං ගතෙට්ඨස්සාති සගම්පි දකඛතාය පුප්ථානම්පි නානාවණණතාය එකතො වණට්ඨාදි හෙදං විචිත්‍රමාලං ගතේය්ස; එවමෙව ඉධාති⁶ එත්ත නානාපුප්ථානං මහාපුප්ථායි විය නානාවිධානං වණණානං ගහවතො සිත්තරුමත්තො වණණරුසි දට්ඨබ්බො, ඡෙත්තමාලාකාරෙ⁷ විය උපාලිගහපති, මාලා කාරස්ස විචිත්‍රමාලාගන්තං විය ගහපතීනො තථාගතස්ස විචිත්‍රවණණ ගන්තං; උණං⁸ ලොභිකං මුඛජනා උග්ගඤ්ඤිති⁹ තස්ස හි ගහවතො සත්තාරං අසගමානස්ස එතදගොසි. අනත්තිකොදුති අයං ගහපති අලෙහති සෙව පට්ඨාය පණණාස සට්ඨි ජනෙ ගහෙත්වා එතස්ස ඤරං පටිසිත්වා භුඤ්ජිතුං න ලභිස්සාමි තිත්තා මෙ හත්තකුට්ඨිති, අථස්ස උපට්ඨාකපිපරිනාමෙන බලවසොකො උපාජ්ජි, ඉමෙ හි සත්තා අත්තනො¹⁰ අත්තනොව විත්තයන්ති,¹¹ තස්ස තස්මිං සොකෙ උප්පන්නෙ අබ්බන්තරං උණං අගොසි; ලොභිතං විලිඨිත්තං මහාවා තෙන සමුදිරිතුං¹² කුටෙ පකඛිග්ගරජනං විය පත්තමත්තං¹³ මුඛජනා උග්ගඤ්ඤි¹⁴ නිධානගතං¹⁵ ලොභිතං වම්චිත්වා පත අප්පනා සත්තා ජිවිතුං සකෙකාන්ති, නිගණේයා තපේව ජාණ්ණා පටිථො; අථ නං පාවච්ඡිති¹⁶ බතිතගරං හරිත්වා¹⁷ මඤ්චකම්පිතාය ගගගත්වා පාවං අගමංසු,¹⁸ සො න විරසෙව පාවාය¹⁹ කාලමකාසි.

ඉමස්මිං පත සුත්තෙ උග්ගට්ඨකදුප්පයාලස්ස විසෙත ධම්ම දෙකො පරිනිට්ඨිතාති.

උපාලිසුත්තං ඡට්ඨං.

1. තණ්හාදිට්ඨිතිලෙපෙති අප්පලිනතස්ස B. 10, සත්තා අත්තනොව S.
 දිට්ඨිසිලෙසෙති b, අප්පලිනතස්ස b S. 11, විචිත්තයන්ති B.
 2. ආනුභාවදස්සනට්ඨන වා S, 12. සමුදිරිතං B.
 3. එවං විචිත්තගුණස්ස b, සමුදධරිතං b සමුදරිතං S,
 සන්තුභා S සන්තුභ b, 13. පකඛමත්තං b.
 4. කිලෙසපපානන b, 14. උග්ගච්ඡි b.
 5. පඤ්ඤාලාභාති B. 15. නිධානගත b.
 6. එවමෙව ඉධා ගතෙති B. 16. පාවච්ඡිති A1, A2, M2, P2 W2.
 7. ඡෙත්තං මාලාකාරෙ S, 17. නිගරිතො b, [පාතච්ඡිති B
 8. උණං b, S, ලොභිතකං b 18. අගමංසු S,
 9. උග්ගච්ඡි b, 19. පාවාය S b,

2. 1. 7.

එවමෙම සුත්තනි කුකකුරවතිය¹ සුත්තා; තත් භොලියෙසුන්² එවං නාමකෙ ජනපදෙ සො හි එකොපි කොලතගරෙ³ පඨිට්ඨිතානං කොලියානං රජකුමාරානං නිවාසට්ඨානතො එවං වුච්චති තස්මිං කොලියෙසු ජනපදෙ; හලිද්දවසනනි⁴ තස්ස කීර නිගමස්ස මාපිත කාලෙ පිතකවත්තීවත්තා මනුස්සා නකඛත්තං කීළිංසු; තෙ නකඛත්ත කීළාවසානෙ⁵ ගඞ්ඨාපාතෙ නිගමස්ස නාමං⁶ ආරොපෙතො හලිද්ද වසනනි නාමං අකංසු; තං ගොවරගාමං කත්වා විහරතීති අත්තො; විහාරෙ පතෙත්ව කීඤ්චාපි න නියාමිත්තො; තථාපි බුද්ධානං අනුච්ඡි කෙ සෙසාසනෙයෙව විහාසීති චෙදිතබ්බො.

ගොවතියොති⁷ සමාදිණ්ණනොවතො සිසෙ සිඞ්ගාති ධූපපචා නඞ්ඞුඨං බත්ඨිත්වා ගාමිති සද්ධිං තිණාති බාදතො විවරති⁸; අවෙලකොති නගො නිවෙච්ඡලා⁹; අසනිකොති තස්ස නාමං කුකකුරවතියොති සමාදිණ්ණකුකකුරවතො¹⁰ සබ්බං සුතබ්බිරියං කරොති: උගොපෙතෙ සහපංසුකීළිතා¹¹ සභායකා; කුකකුරෙව පලිකුර්ථිත්වා¹² සුතබ්බො නාම සාමිකස්ස සනතිකෙ නිසිදතො ද්විති පාදෙති භූමියං විලිඛිත්වා¹³ කුකකුරකුජතං කුජතො නිසිදති; අයච්ඡි¹⁴ කුකකුරකිරියං කරස්සාමිති ගගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං ද්විති ගත්තති භූමියං විලිඛිත්වා සිසං විධුතතො භං භුන්ති¹⁵ කත්වා හත් පාදෙ සමිඤ්ඤිත්වා¹⁶ සුතබ්බො විය නිසිදි; ඡමා නිකඛිතනනි¹⁷ භූමියා ධරිතං; සමනතං සමාදිණ්ණනති පරිපුණ්ණං කත්වා ගතිතං; කා ගතීති කා නිපට්ඨති¹⁸ භො අභිසම්පන්නොති අභිසම්පන්නොති කත්ව තිබ්බතති; අලනති තස්ස අපට්ඨයං¹⁹ ගමියතීති යාව තතියං පට්ඨාගති; කුකකුරවතනති කුකකුරවතසමාදානං; හාමෙවතීති වසෙති; පටිපුණ්ණනති අනුතං; අබ්බාතිණ්ණනති නිරන්තරං; කුකකුරසිලනති කුකකුරවාරං; කුකකුරවිතනනති²⁰ අජ්ජ පට්ඨාය කුකකුරෙති කාතබ්බං කරස්සාමිති එවං උපපන්නං වීතනං²¹ කුකකුර භික්ඛනති කුකකුරානං ගමනාකාරෙ අජ්ජ ආනාකාරෙ අජ්ජ නිසිදනා කාරො²² අජ්ජ සංඝාකාරෙ අජ්ජ උචාරපස්සාවකාරණාකාරෙ අජ්ජ අසෙඤ්ඤ කුකකුරෙ දිස්වා දතො විවරිත්වා ගමනාකාරෙ අජ්ජ අයං

1. කුකකුරවතිය S. වතිය b.

2. කොලිකතගරෙ b, S. A1, M2, P2.

3. කීළාවසානෙ ජනමෙව b. S.

4. නාම b, ආරොපෙතො S.

5. ගොවතියොති S. සමාදිනන

b S. ගොවිත්තො S.

6. බාදතො විය වර්ග b, S.

7. නිවෙච්ඡලා b. [අවෙලකොති b, S.

8. වතියොති S. සමාදිනන b. S.

කුකකුරවතො S.

9. සහපංසුකීළිතා, B.

10. පලිකුර්ථිත්වාති S. කුකකුරොති b

11. භූමිං විලිඛිත්වා b, S.

12. අගමිපි b, S.

13. භුන්ති B, භුන්ති S. භුන්ති b,

14. සමිඤ්ඤිත්වා b,

15. ඡමං නිකඛිතනනි S.

16. කාගිබ්බතති b,

17. අසමං ය, B.

18. කුකකුරවතනති කුකකුරවතො S.

19. උපපන්නවීතනං b, S.

20. නිවර්තනාකාරෙ අජ්ජ b, S.

කුසකුරු කපෙපා නාම තං භාවෙතීති අපේඛා; ඉමිනාහං සිලෙනාති
 ආදිපු අහං ඉමිනා ආචාරෙන වා වතසමාදුතෙන වා දුක්ඛරුතපවර
 ණෙන වා¹ මෙට්ඨකවිරතිමුග්ගවරියෙන වාති අපේඛා; දෙවොති
 සක්කසුයාමාදිතං අඤ්ඤානරුද්ධං; දෙවඤ්ඤානරුද්ධං හෙතං දුතියක
 තතියකවර්තාදිපු² අඤ්ඤාතරුද්ධො; මිච්ඡාදිට්ඨිති අදෙවසලාභ
 භාමි මිග්ගමෙව³ දෙවලොකභාමිමග්ගොති ගහෙත්වා උපපන්නාය
 සා අස්සා⁴ මිච්ඡාදිට්ඨි නාම නොති; අඤ්ඤාතරුගති⁵ ධර්මයා තස්ස
 ගි තිරයතො වා තිරව්නායොතිතො වා අඤ්ඤා ගති තඤ්ඤා තස්ස
 එවමාහ; සමපජ්ජමානනති⁶ දිට්ඨියා අසමමස්සං හුත්වා තිස්සජ්ජ
 මානං; නාහං හතෙන එතං ණොදුම යා මං හතෙන ගතවා එව
 මාහ⁷ අහං එතං හතෙතො වෘකරණං න රුද්ධම, න පරිදෙවමාමි,
 න අනුක්‍රාන්තාමිති අපේඛා. එවං සකමමකවසෙනෙත්ථ අපේඛා වෙදි
 තබ්බො න අයුක්ඛිඤ්ඤාතමතෙතන⁸:-

“මහං වා අමම රුද්ධනති යො වා ජීවං න දිස්සති
 ජීවන්තං අමම පස්සනති කස්සමං මං අමම රුද්ධසි⁹,ති.

අයං වෙත්ථ පයොගො, අපි ච මම¹⁰ ඉදං හතෙනාති අපි බො පන මෙ
 ඉදං හතෙන කුසකුරුවතං දීඝරාතං සමාදිණණං තස්මිං සමපජ්ජ
 නොති ප්‍රිද්ධි තඤ්ඤා විපජ්ජනොති ඉති එතතභං කාලං මයා කත
 කමමං¹¹ මොඝං ජාතනති අතතතො විපතතිං පට්ටවෙකමානො
 රුද්ධමි හතෙනාති; ගොවනනති¹² ආදිති කුසකුරුවතාදිපු ප්‍රිත්ත
 නයෙනෙව වෙදිතබ්බොති; ගොවනනති ගොආකපා; සෙසං කුසකු
 රුකපෙප ප්‍රිත්තසදිසමෙව යථා පන තත්ථ අඤ්ඤා කුසකුරෙ දිස්සා
 දනෙන විවරිත්වා ගමනාකාමරු එවමිධ අඤ්ඤා ගාමො දිස්සා කණ්ණ
 උකම්පිත්වා ගමනාකාමරු වෙදිතබ්බො; සෙසං තාදිසමෙව; වනනාදි
 මාති පුණ්ණ කමමාති කස්සමං ඉදං දෙසනං¹³ ආරති; අයං ගි දෙසනා
 එකවචනමමකිරියවසෙන ආගතා ඉමස්මිං ව කමමවතුසෙක කපිතෙ
 ඉමෙසං කිරියා¹⁴ පානවා හවිස්සතිති¹⁵ ඉමං දෙසනං ආරති; අපි
 ච ඉමං කමමවතුසෙකමෙව දෙසියමානං ඉමෙ සඤ්ජාතියනති
 තත්තො එතො සරණං ගමිස්සති එතො පබ්බජ්ඣා අරහතං පාපු
 ඤ්ඤියතිති අයමෙව එතෙසං සප්පායාති ඤ්ඤාපි ඉමං දෙසනං
 ආරති; තත්ථ කණ්ණනති කාලිකං දසඅකුසල කමමපටකමමං;
 කණ්ණ විපාකනති අපායෙ තිබ්බතතනතො කාලික විපාකං;
 සුක්කනති පණ්ඩරං දසකුසල කමමපටකමමං; සුක්කනති විපාකනති

1. දුක්ඛරුතකුරුතෙත වා L.	8. අයුක්ඛිඤ්ඤා මතෙතන හ L.
2. දුතියකතතියකවර්තාදිපු S. හතියවර්තා	9. අපිවබො මෙ b, අපිව S.
3. ග. මිමිග්ගමෙව b. S. [තාදිපු b.	10. ඉ. ඉ. B.
4. හා අහං. B.	11. කතං කමමං S.
5. අඤ්ඤාතරුගති. b. S.	12. ගතොසපනති b. S.
6. තිස්සජ්ජමානං S.	13. ඉ. b S. බමමදෙසනං S.
7. ය. ම. (හතෙන) හතෙතා එවමාහාති,	14. කිරියා A1, P2, M2.
ය, ම. හතෙනා ගතවා එවමාහ b.S.	15. හවිස්සතිති අපිව b

සඤ්ඤා නිබ්බන්ධනතො පණ්ණාසිකානං; භික්ෂුසංඝාතානි මය්ගක
කමමං භික්ෂුසංඝාතවිජාභානානි සුඛදුක්ඛවිපාකං; මය්ගකකමමං
හි කමා අකුසලෙන තීරවණ්ණයොතිශං මහාලභජිවිචාරාදිසු
උපපන්නා¹ කුසලෙන පටිපත්ත සුඛං වෙදියති කුසලෙන රුකුලෙපි
නිබ්බන්ධනො අකුසලෙන පටිපත්ත දුක්ඛං වෙදියති; අභික්ෂං
අසුඝාතනානි කමමනඛයකරං වතුමය්ගවෙතනාකමමං අධිපෙපතං;
තං හි යදි කණ්ණං හවෙය්ස කණ්ණවිපාකං දදෙය්ස යදි සුඝාතං
හවෙය්ස සුඝාතවිපාකං² දදෙය්ස උභයවිපාකය්ස පත අදන
තො අකණ්ණාසුඝාතවිපාකතනා අභික්ෂං අසුඝාතනානි වුත්තං අයං
තාව උදෙසං අනෙථා; නිදෙසං පත ඝට්ඨාපජ්ඣනාති³ සදුක්ඛං
කායසංඛාරාදිසු කායආරෙ ගහණාදිවසෙන වොපතප්පතනා ආදස්ස
අකුසලවෙතනා ඝට්ඨාපජ්ඣනායසංඛාරො නාම, වට්ඨාපරෙ හනු
සදෙකොපතවසෙන වට්ඨෙදප්පවතනිකා තායෙව ආදස්ස වට්ඨසංඛාරො
නාම; උභයවොපතං අප්පකා⁴ රහො විනොතනාසං⁵ මනොආරෙ
පටිත්තා මනොසංඛාරො නාම, ඉති තීසුපි ආරෙසු කායදුට්ඨරි
තාදිභද්ද අකුසලවෙතනාව සංඛාරාති වෙදිතබ්බා; ඉමස්මිං හි
සුත්තෙ වෙතනා ධුරං උපාලි සුත්තෙ කමමං; අභික්ෂබ්බිකොති⁶
සංඝාතවිජාභානානි පිණ්ඩානාති⁷ අනෙථා; ඝට්ඨාපජ්ඣං ලොභනාති සදුක්ඛං
ලොකං උපපජ්ජනාති⁸; ඝට්ඨාපජ්ඣං එස්සා පුස්සනාති සදුක්ඛවිපාක
එස්සා⁹ පුස්සනාති; ජිහ්වාපජ්ඣනාති නිරන්තරදුක්ඛං; භූතාති හෙ
තජෙ¹⁰ තිස්සකකවචනං; භූතකමමතො භූතස්ස සත්තස්ස උපපතති¹¹
හොති ඉදං වුත්තං හොති යථාභූතං කමමං සත්තා කණ්ණනි තථා
භූතෙත කමමෙත කමමසංඛාරවසෙන නෙසං¹² උපපතති හොතිති¹³
තෙතෙවාහ සං භාණති හෙත උපපජ්ජනාති¹⁴; එත්ථ වසෙනානාති
කමමෙත විය වුත්තා; උපපතති ව නාම විපාකෙත හොති යස්මා පත
විපාකස්ස කමමං හෙතු¹⁵ තස්මා භෙත ඉලලෙභුභුතෙත¹⁶ කමමෙත
නිබ්බන්ධනාති¹⁷ අයමෙත්ථ අනෙථා; එස්සා පුස්සනාති යෙන කමම
විපාකෙත නිබ්බන්ධනා¹⁸ හං කමමවිපාකං එස්සා පුස්සනාති; භාමම
දුස්සාදුති කමමදුස්සා¹⁹ කමමමෙව තෙසං දුස්සාදුභණ්ණිකනාතිවදුමි²⁰;
අව්භාසජ්ඣනාති තිදුක්ඛං; ඉමස්මිං වාරෙ කායආරෙ පටිත්තා

1. උපපන්නා b.

2. සුක්ඛං විපාකං S.

3. ඝට්ඨාපජ්ඣනාති b, S.

4. අප්පකා b, S.

5. විනොතනාසං b.

6. අභික්ෂබ්බිකා B, L.

7. පිණ්ඩාකමාති b.

8. උපපජ්ජනාති b, S.

9. සදුක්ඛං විපාකං එස්සා L.

10. හෙතජෙ B, තිස්සකකවචනං b.

11. උපපතති S.

12. නෙසං b, S.

13. උපපතතිහොති b, S.

උපපජ්ජනාති b, S.

14. උපපතතිව b, S.

15. හොතු A1. P2. W2.

16. ඉලලෙභුභුතෙත L.

17. නිබ්බන්ධනාති L.

18. නිබ්බන්ධනා S.

19. කමමදුස්සා B.

20. දුස්සාදුභණ්ණිකනාතිවදුමි B.

දුස්සාදු සත්තකකනාති වදුමි S.

අට්ඨකාමාවචර කුසලවෙනනා කායසඛ්ඛායේ නාම තායෙව වරිදායෙර පවත්නා වර්තමානයේ නාම චිත්තෝදායෙර පවත්නා තායෙව ව අට්ඨ¹ තිස්සා ව හෙට්ඨිමජ්ඣානවෙනනා අව්‍යාපජ්ඣා² මනෝ සඛ්ඛායේ නාම; ක්‍ෂාන්තවෙනනා තාව කොභු නාමාවචර කීනති අව්‍යාපජ්ඣා³ මනෝසඛ්ඛායේ⁴ නාම ජාතාති කසිණසජ්ජනකාලේ⁵ කසිණ සෙවනකාලේ ව ලභනති.

නාමාවචරවෙනනා පඨමජ්ඣානවෙනනාය සවිතා වතුපජ්ඣාන වෙනනා තතියජ්ඣානවෙනනාය සවිතා ඉති තිසුපි ආරෙසු කාය සුවරිතාදිභෙද කුසලවෙනනාව සඛ්ඛායේ⁶ වෙදිතබ්බො; තතිය වායේ උභයමිත්තකවසෙන වෙදිතබ්බො; සෙසොපාපි මනුස්සාති ආදිසු මනුස්සානං තාව කාලෙන සුඛං කාලෙන දුක්ඛං පාකට්ඨෙව දෙවෙසු පන භූමමදෙවනානං;⁷ විනිපාතිකෙසු වෙමාතිකපෙතානං කාලෙන සුඛං කාලෙන දුක්ඛං හෙතීති වෙදිතබ්බො; භජි ආදිසු තීරවජ්ජනගතෙසු⁸ ලබ්බතියෙව; කනුති⁹ තෙසු තිසු කමෙසු; කස්ස පහානාය සා¹⁰ වෙදානාති තස්ස පහානජාය මග්ගවෙනනා කවිමපානා ව¹¹ මග්ගවෙනනාය අඤ්ඤා පණ්ණාසකෙරෙ ධරෙවො නාම තජ්ඣ ඉදං පන කවිමවතුක්කං පනා ආදසකුසලවෙනනා නාම; තෙහුමක¹² කුසලවෙනනා සුක්කා නාම; මග්ගවෙනනා අකණ්ණ¹³ අසුක්කාති ආගතා; ලභෙස්සාහං ගගොති ඉදං සො විරං වග මෙ අතීයාතිකෙ පකෙඤ්ඤා¹⁴ යොජෙති අත්තා තිලුමිතො සුක්කනදීතිරෙ තහාසිස්සාමිති සමපරිවත්තනොත්ත¹⁵ වීය ථුසෙ¹⁶ කොටෙවෙනන වීය න කොචි අත්තො තිප්පාදිතො ගතො අත්තානං යොගෙ යොජෙමිති විනොත්තො ආහ; අථ ගගවා සො සො බකිකෙ¹⁷ තිජ්ඣපරිවාසො පඤ්ඤාපත්තා යං අඤ්ඤාතිජ්ඣසුබ්බො සාමිණේරභූමියං සිතො අහං ගනොත්ත ඉත්තං නාමො අඤ්ඤාතිජ්ඣ සුබ්බො ඉමයමිං ධර්මවිනයෙ ආකඛාමි උපසමපදං සාහං ගනොත්ත සබ්බං වත්තායෙ මාසෙ පරිවාසා යාවාමිති ආදිනා නගෙන සමාදිධිනා පරිවසති තං සකියාය සො ශබ්බා සෙති ය අඤ්ඤාතිජ්ඣසුබ්බොති අදිමාහ; තත්ථ පබ්බජ්ජනති වචන සිලිට්ඨතාවසෙන¹⁸ වුත්තං අපරි වසිත්තායෙව හි පබ්බජ්ජං ලභති උපසමපදජිකොන පන න අතිකාලෙන¹⁹ ගාමපපවසනාදීති අට්ඨවත්තාති පුරෙන්නොත්ත පරිවසි

1. තායෙව අට්ඨ b. S.

2. අව්‍යාපජ්ඣා b. S.

3. මනෝසඛ්ඛායේ S.

4. කසිණසජ්ජනකාලේ S, ව b. S.

5. සඛ්ඛායේ S.

6. භූමිදෙවනානං b.

7. තීරවජ්ජනසුපි b. S.

8. තතුපි L.

9. හං L.

10. ව L.

11. තෙහුමක S.

12. අකණ්ණා b. S.

13. අතීයාතිකපකෙඤ්ඤා B.

14. සමප වත්තනොත්ත b. S.

15. ථුසෙ b. S.

16. කොපත්තාවකිකෙතිජ්ඣය

17. වසෙන්නව b. S.

18. පන අතිකාලෙන b. S. ගාමිජ්ඣ b. S.

තබ්බං; ආරද්ධවිත්තානි අට්ඨවත්තස්ස පුරණෙන¹ තුට්ඨවිත්තා; අග
මෙත්ථ සඤ්ඤිපො විත්ථාරතො පනෙස² තිප්පියපරිවාසො සමන්තපාසා
දික්ඛාය විතග්ගට්ඨකථාය³ පබ්බජ්ජාධම්මකවග්ගොකාය වුත්තනගෙතු
වෙදිතබ්බො.

අපි ව මෙත්ථානි අපි ව මෙ ඵත්ථ; පුග්ගලවෙමනතො විදිතානි
පුග්ගලනානත්තං විදිතං අයං පුග්ගලො පරිවාසාරහො අයං න පරිවා
සාරහොති ඉදං මග්ගං පාකට්ඨනී දසෙය්යි; තතො සෙතිසො
විනෙතයි: අහො අට්ඨරියං බුද්ධිසාසනං යත්ථ ඵං සංඝිත්වා කොට්ටත්වා
සුත්තමෙව ගණහනති අසුත්තං ඡබ්බිත්තනීති තතො සුට්ඨතරං පබ්බ
ජ්ජාය සඤ්ජාතුස්සාහො සච්ච ගගෙය්යි⁴ ආදිමාහ; අප් ගගවා තස්ස
තිබ්බට්ඨජ්ජතං විදිත්වා න සෙතිසො පරිවාසං අරහතීති අඤ්ඤතරං
භික්ඛුං ආමගොතයි ගට්ඨ භික්ඛු⁵ සෙතිසං නසාපෙත්වා පබ්බාජෙත්වා
ආනෙහිති සො තථා කත්වා තං පබ්බාජෙත්වා ගගවතො සනතිකං⁶
ආනෙයි. ගගවා ගගෙ තිසිදිත්වා උපසම්පාදෙයි;⁷ තෙන වුත්තං
අලත්ථ චො අචෙලො සෙතිසො⁸ ගගවතො සනතිතෙ පබ්බජ්ජං
අලත්ථ උපසම්පදනති; අවිරුපසම්පනෙතානි උපසම්පනෙතා හුත්වා
න විරමෙව; මුපසාමෙත්ථානි වජ්ජකාම කිලෙසකාමෙති කායෙන ව
විතෙතන ව වට්ඨකෙත්ථා;⁹ අසාමනෙතානි කම්මට්ඨානෙ සතිං අවිජ්
ගනෙතා; ආනාපීති කායිකවෙතයිකසඤ්ඤාවෙන විරියාතාපෙන
ආනාප්වා;¹⁰ පභිගනෙතානි කායෙ ව ජීවිතෙ ව අනපෙකඛතාය
පෙතිතනෙතා; විස්සට්ඨඅත්තභාවො; සංග්ගත්ථාසානි යස්ස අත්ථාය;
කුලපුත්තානි ආචාරකුලපුත්තා; සම්මදෙත්ථානි ගෙතුතව¹¹ කාරණෙ
නෙව; කදතුත්තරනති තං අනුත්තරං; බුභමවිජ්ජෙමිසොසානනති
මග්ගබ්බවරියස්ස පරියොසානගුතං අරහත්තඵලං තස්ස හි අත්ථාය
කුලපුත්තා පබ්බජනති; දිට්ඨව ධම්මෙති ඉමග්ගිසෙව අත්තභාවො;
සංගං අභිඤ්ඤාසම්මිකත්ථානි අත්තනායෙව පඤ්ඤා පච්චක්ඛං කත්වා
අපරපච්චයං¹² ඤාත්වා අත්ථා; උපසම්පජ්ජ විහාසිති පාපුණ්ණිත්වා
සම්පාදෙත්වා විහාසි; ඵං විහරනෙතාව ඛිණං ජාති-පෙ-අබ්බඤ්ඤයි;
ඵවමස්ස පච්චවෙකඛනගුම්. දසෙත්වා අරහත්තකුට්ටෙනව¹³ දෙසනං
නිට්ඨපෙතුං අඤ්ඤාගණේ¹⁴ චො පනායග්ගා සෙතිසො අරහතං
අහොසිති වුත්තං; තත්ථ අඤ්ඤාගණේති ඵකො; අරහතානති අර
හත්තානං; ගගවතො සාවකානං අරහත්තානං අබ්බත්තරෙ අහොසිති
අගමෙත්ථ අභිප්පාසො සෙසං සම්බත්ථ උත්තානමෙත්ථාති.

කුකුරුවතියසුත්තං¹⁵ සත්තමං.

1. අට්ඨවත්තපුරණෙන b, S.	9 වුග්ගලවෙමන B.
2. විත්ථාරෙපසෙස b, S.	10. ආනාපි වා B, P2, M2, ආනාපි b, S.
3. කථායං b. වග්ගොකායං b, S.	11. ගෙතු කාව L.
4. ගගෙව චො ගගෙය්යි S.	12. අපරපච්චයං b, S.
5. ගට්ඨත්ථා භික්ඛු b, S.	13. අරහත්තනිකුට්ටෙනව B.
6. සනතිතෙ b ආනෙයි b, S.	14. අඤ්ඤාගණේ චො S. ගගෙව b
7. උපසම්පාදෙයිති S.	15. කුකුරුවතියසුත්ත
8. සෙතිසො කුකුරුවතියසො S.	වග්ගොකා S. වග්ග b.

2. 1. 8.

එවිමෙම පුග්ගති අභයපුතතං; තථ අභයොති තස්ස නාමං;
 රුජකුමාරොති ඛිච්චිසාරස්ස පුතො;¹ වාදං ආරොපෙහිති දෙසං
 ආරොපෙහි; නොරසිණොති නිරයෙ තිබ්බත්තනනො;² කප්පකොති
 කප්පට්ඨිතිනො; අපොතිච්ඡොති බුද්ධසහසොනාපි තිතිච්ඡිතුං න
 සකතා; උග්ගිලිතුනති³ ඥො අනො මොවෙති; කපෙතුං අසකො
 තො; උග්ගිලිතුං ඛිතිනිගරිතුං න සකති; ඛිතිලිතුනති⁴ පුච්ඡාය
 දෙසං දත්වා හාරෙතුං⁵ අසකොතො; ඔගිලිතුං⁶ අනොපවෙසෙතුං
 න සකති;⁷ එවං භගොති තිගණ්ඨා; තිර විනොසි සමණො
 ගොතමො; මග්ගං සාවකො හිත්ථිති; ගණ්ඨාති⁸ ගන්තුං එකං පඤ්ඤං
 අභිසංඛිතෙති යං පුට්ඨං සමණො ගොතමො උනකුටිනො; සුත්වා
 නිසිනො; උට්ඨාතුං න සකතිස්සතිති සො අභයස්ස ගොතා නිගට
 භතො; සිතිද්ධිභොජනං භුඤ්ඤොතො; බහු පඤ්ඤා අභිසංඛිතො එතථ
 සමණො ගොතමො; ඉමං නාම දෙසං දයොති⁹ එතථ ඉමං නාමාති
 සමබ්බ පහාය වතුමාස මන්තෙ ඉමං පඤ්ඤං අද්දස, අප්පස එතද්දොසි;
 ඉමස්ස පඤ්ඤස්ස පුච්ඡාය වා විස්සජ්ජනෙ වා න සකතා දෙසො දතුං
 ඔවට්ටිකසාරෙ අයං; කො නු ඛො ඉමං ගහෙති; සමණස්ස ගොතමස්ස
 වාදං ආරොපෙසසතිති; තනො අභයො රුජකුමාරෙ පඤ්ඤාතො සො
 සකතිස්සතිති තං උග්ගණ්ඨාපෙමිති¹⁰ නිට්ඨං ගතවා; උග්ගණ්ඨාපෙසි;
 ඤා වාදජ්ඣාසයතාය¹¹ තස්ස වචනං සම්පට්ඨන්තො; එවං භගොති
 ඥාත; අභ්‍යාලො; ඛො අජ්ජාති අයං පඤ්ඤා වතුති මාසෙති අභි
 සංඛිතො;¹² තථ ඉදං ගහෙති; ඉදං විස්සජ්ජමානො දිවසභාගො
 ආප්පගොස්සතිති¹³ මඤ්ඤොතො; එවං විනොසි; සොදනිති¹⁴ සෙට්ඨ
 යිති; අනාමකුණ්ටොති තස්මා බහුති සද්ධිං න නිමනොසි; එවං
 ඤිරස්ස අනො; බහුසු නිසිනොසු ථොකං දුක්ඛායනාස්ස¹⁵ අඤ්ඤො
 සුත්තං අඤ්ඤො කාරණං අඤ්ඤො තථාරූපං චන්ද්‍රං ආභරිතා දොසොති¹⁶
 එවං සනො කලහො වා කොලාහලමෙව පා භවිස්සති අපාපි එකකං
 ඤෙව නිමනොසොමි එවමපි මෙ ගරහා උපපජ්ජිස්සතිති¹⁷ යාවමච්ඡරි
 යායං අභයො භගවතො; දිවසෙ දිවසෙ හික්ඛුතං සතොති සහසො
 යාපි සද්ධිං වරතො; දිස්වාපි එකකායෙව¹⁸ නිමනොසිති එවං¹⁹ පත

1. රුජපුතො b. S. වාදෙ දෙසං S.	10. උග්ගණ්ඨාපෙසසතිති S.
2. තිබ්බත්තො b.	11. වාදජ්ඣාසයතා L.
3. ඔග්ගිලිතුනති S.	12. අභිසංඛිතො b. S.
4. ඔග්ගිලිතුනති B ඔග්ගිලිතු S.	13. කප්පකොති B.
න සකතිස්සති S උග්ගිලිතුනති S.	14. සෙට්ඨතායං ඉති පාළියං.
5. දත්වා හ. හාරෙතුං b.	15. ථොකං; දත්වා වදනාත්ත b S.
6. උග්ගිලිතුං S.	16. දොසොති b
7. කසකොති S.	17. උපපජ්ජිස්සති b. S. මච්ඡරි b.
8. ගණ්ඨාති b. S.	වයං b. S.
9. දොසා L. දොසොත්ත b. එච්ඡ	18. එකකායෙව b.
ඉතිතාමාසි සමබ්බව S.	19. නිමනොසිති එවං S.

දෙසො න හවිසානිති අපරෙති තිති සද්ධිං අත්තවතුන්ථං තිමිනෙතසි;
 නාබෙවධ්ථි¹ ණ්ජකුමාර එකංසසනාති න බො රජකුමාර එන්
 පසෙද්ධා එතංසෙත විසාජ්ජනං හොති, එවරුපං හි වාචං තථාගතො
 භාසෙය්‍යාපි න භාසෙය්‍යාපි භාසිතපච්චයෙනත්ථං² පසානෙතො
 භාසෙය්‍ය අපසානෙතො න භාසෙය්‍යොති අපත්ථා; ඉති³ හගවා
 තිගණ්ණධ්වං⁴ වතුති මාසෙති අතිසංඛ්‍යාවං⁵ පසානං අසතිවාතෙන
 පබ්බතකුටං විශ එතව්වතෙතෙව සඤ්චුණ්ණසි; අනායුසං හිගණ්ණා
 ති තවධ්වං තිගණ්ණා; අභිබ්බං⁶ නිසින්නා හොතිති උරුපු නිසින්නො
 හොති; ලෙසවාදිනො හි වාදං පට්ඨපෙතොත්ථං⁷ කිඤ්චිදෙව එලං වා
 පුප්ථං පොත්ථකං වා ගගෙත්වා නිසිදත්ති තෙ අත්තන්තො ජයෙ සති
 පරං අපේක්ඛාත්ථරන්ති පරසා ජයෙ සති එලං බාදන්තා විශ පුප්ථං
 සාසන්තා විශ පොත්ථකං වාචෙත්වා විශ විනෙඛං දසෙත්තති; අයං
 පත විතොසි: සමාසමුද්ධො ඔසට්ඨසංඛ්‍යාමො පරවාදිමථනො සචෙ
 මෙ ජයො හවිසානි, ඉච්චෙතං කුසලං නො චෙ හවිසානි, දුරකං
 විජ්ඣිත්වා රෙදුපෙය්‍යාමි, භතො පසාථ හො අයං දුරතො රෙදති,
 උට්ඨසථ තාව පට්ඨාපි ජාතිසාමාති⁸ තස්මා දුරකං ගගෙත්වා නිසිදි;
 හගවා පත රජකුමාරතො සංඝස්සගුණෙනපි සත්ථස්සගුණෙනපි¹⁰
 වාදිවරතෙ ඉමමෙවස්ස දුරකං උපමං කත්වා වාදං හිඤ්ඤාමිති
 විතොත්වා හං කිං මඤ්ඤාමි ණ්ජකුමාරති ආදිමාග; තන් මුඛෙ
 ආපරෙණාති මුඛෙ ධර්මය ආහරණස්සාහන්ති අපතෙය්‍යං¹¹
 අස්ස අතා; ආදිගෙන්නවාති පඨමපයොගෙනව්¹² අකුතති අභු
 තන්ථං, අනුමතති න තවත්ථං; අනුමතංසිතාති අත්තන්තංසිතං¹³ න
 වධ්ධිතිසිතං; අපිසා අමනාපාති තෙව පියා න මනාපා; ඉමිතා
 නගෙනෙව සබ්බන් අපත්ථා දට්ඨමෙබ්බා; තන් අපට්ඨපකෙති පඨම
 වාචා¹⁴ අවොරංගෙව වොරෙති අදුතංගෙව දුසොති අදුපපුත්තා
 ගෙව දුපපුත්තොති¹⁵ පවත්තා; න තං තථාගතො භාසති; දුතිගවාචා
 වොරමෙව¹⁶ වොරෙ අගති ආදිවසෙත පවත්තා; තවපි තථාගතො
 න භාසති; තතිගවාචා ඉදුති තාව භාසති¹⁷ අතතපුඤ්ඤාතාය
 දුග්ගන්තා දුබ්බණ්ණො, අපපසකෙතිව¹⁸ ඉධ ධර්මාපි පුත පුඤ්ඤං න

1. තබ්බෙ M2. W2. තබ්බෙත්ථ A2.	11. අපතෙය්‍ය L.
2. පට්ඨපෙත අ. එ. b. S.	12. පඨමපයොගෙනෙව B.
3. ඉති b.	13. අත්තන්තංසිතති අත්තන්තෙද්ධිතං.
4. සංඛ්‍යානිග b. S. නෙත්ත S.	අපට්ඨා අමනාපාති B. න අත්තන්තෙද්ධිතං B. S. න වුඛිති S.
5. අතිසංඛ්‍යා b. S.	14. පඨමවාචා b.
6. අනුමත b.	15. දුපපුත්තොතිවා b.
7. පට්ඨපෙතො S.	16. වොරං ගෙව b. S.
8. සමුද්ධොර්ම ඔසට්ඨා b.	17. ඉදුතිභාසති B. ඉදුති අතත b.
පරවාද b. S. මඤ්ඤො S.	ඉදුති භාසිතබ්බා S.
9. ජාතිසාමාති දුරතං b.	18. අපපසකෙති B. අපපසකෙතිව S.
10. අතතභාසෙත්තාපි S. වාදිවරතෙත්ථ b.	

කරෙයි; දුතියකච්ඡත්තවාසෙ¹ කථං වතුහි අපාසෙහි න මුච්චිස්සති² එවං මහාජනයං අත්ථපුරෙකකාරෙන (බමම පුරෙකකාරෙන) අනුසංසත්ථපුරෙකකාරෙන³ වත්තබ්බවාසා; හත්ථ භාලඤ්ඤා හථාගහොති තස්මිං තතියබ්බාකරණේ තස්සා වාචාය ව්‍යාකරණේ තථා තථා භාලඤ්ඤා⁴ හොති මහාජනයං ආදානකාලං⁵ ගහණකාලං ජාතිත්වා තථා ව්‍යාකරෙතිති අපේවා; පියපතෙව පථමා වාචා අව්චාතිගකථා⁶ නාම සා එවං වෙදිතබ්බා; එකං කීර ගාමවාසී⁷ මහලුකං නගරං අගනත්වා පානාගාරෙ පිවත්තං වඤ්ඤොතුකාමා සමච්ඡුලා ධුතතා පිතිට්ඨානෙ ඔපෙත්වා⁸ තෙන සද්ධිං පුරං පිවත්තා⁹ ඉමස්ස තිව්‍යාකත පාරුපතමපි ගතෙව ගණකමපි සබ්බා ගහෙස්සාමාති¹⁰ විනේතත්වා කතිකං අකංසු; එකෙනං අත්තපච්චකඩ¹¹ කථං කපේම යො අගුතනති කපේඨි¹² කපිතං වා න සද්දගති තං දුසං කත්වා ගණෙස්සාමාති තමපි මහලුකං පුච්ඡංසු; තාත තුච්ඡාකමපි¹³ රුවට්ඨති එවං හොතු¹⁴ තාතාති; එකො ධුතෙතා අග්‍රා; හො මස්සං¹⁵ මාතු මයි තුච්ඡගතෙ කපිට්ඨඵලදොගලො අහොසි සා අඤ්ඤං කපිට්ඨාකාරතං අලගමානා¹⁶ මඤ්ඤෙව පෙසෙසි; අගං ගතත්වා රුකඛං අභිරුචිතුං අසනෙකානේතා අත්තනාව අත්තනානං පාදෙ ගහෙත්වා මුක්කරං විග රුකඛස්ස උපරි බිපිං¹⁷ අථ සාබ්බතො සාබ්බං විවරනේතා ඵලාති ගහෙත්වා මතරිකුං අසනෙකානේතා සරං ගතත්වා තිස්සෙතිං අගරිත්වා ඔරුස්ස මාතු සනතිකං¹⁸ ගතත්වා ඵලාති මාතුයා අද්දසිං¹⁹ තාති පත මහත්තාති හොතති වාටිපමාණාති²⁰ තතො මෙ මාතරු එකාසනෙ තිසිත්තාය සමසාධිඵලාති බාදිතාති²¹ මයා එකුච්ඡෙහගත²² අනිතඵලෙසු සෙස කාති කුලසතිතෙ²³ ගාමෙ මුද්දකමහලුතාතං අගෙසු; අව්‍යාකං සරං සොළසහත්ථං සෙසං²⁴ පරික්ඛාරගණකං අපනේත්වා කපිට්ඨ ඵලෙහෙව යාව ඡද්දතා²⁵ පුරිතං තතො අතිරේකාති ගහෙත්වා ගෙග ආරෙ රුසිං අභංසු; සො අසීතිගජ්ඣුබ්බෙධො පබ්බතො විග අහොසි;

1. දුතියකච්ඡත්තවාසෙ B.	11. අත්තපච්චකඩ. S.
2. අපාසෙහි මුච්චිස්සති b. S.	12. අගුතනති කපේඨි S. කපේඨි b.
3. අත්ථ පුරෙකකාරෙන අනුසංසත්ථපුරෙකකාරෙන L. බමමපුරකකාරෙන අනුසංසති පුරකකාරෙන B.	13. තුච්ඡාකමපි ගාත b.
4. ව්‍යාකරණ නාම තථාගතො; භාලඤ්ඤා b. S.	14. එවං හො හොතු I.
5. ආදානස්ස ආදානකාලං S.	15. මස්සං හො b.
6. අව්චාතග L. අව්චාතිග. කථා S.	16. අලගමානා b. මංගෙච b. S.
7. ගාමවාසිං S. වාසි b.	17. බිපි A1. B. V. M2. W2. T.
8. ධම්මා B. ධම්මෙ A2. තථාගත ධම්මාපි23.	18. මාතුසනතිතෙ b.
9. පිවත්තො b. නිවාසන පවුරණමපි b.	19. අද්දසි A1. A2. M2. V. W2. T.
10. ගතිස්සමාති b.	20. වාටිපමාණාති b. S.
	21. බාධිතාති L.
	22. එකුච්ඡෙහගත S.
	23. කුලසත්තක b. S.
	24. සෙස b. S.
	25. යාවඡද්දතං b.

කිං ඊදිසං හො සකකා සද්ධාතුනති¹. භාමිකමහලලෙකා තුණ්හි තිසි
දිසා සබ්බෙසං කථාපරිශොඤානෙ පුට්ඨිතො ආහ; එවං භවිස්සද්ධි
තාතා මහනතං රට්ඨං මහනතායා² සකකා සද්ධාතුනති; යථා ව ඥාන
එවං හෙතෙති පි තථාරූපාසු ති කකාරණකථාසු කපිතාසු³ ආහ; තාතා
මංගලපි සුඤ්ඤා භ තු තුමනාකංගෙව⁴ ඤාති මනාකුලාති අවනානවපි
කුලං මනාකුලං අවනාකං පන අවිසසසවනෙතති කප්පාසබ්බෙතතං
මහනතාතරං තස්ස අනෙකකරිසසතසගස්සකප්පාස⁵ බෙතතස්ස මුජ්ජකි
එතො කප්පාසරුකො මහා අසිතිහත්තු⁶ සබ්බෙධො අහොසි; තස්ස පඤ්ච
සාධා; තාසු අවිසසසසාධා එලං න ගණ්හිංසු; පාචිතසාධාය එකමෙව
මහාචාරිමතතා එලං අහොසි; තස්ස ඡ අංසිගො⁷ ඡ සු අංසිසු ඡකප්පාස
පිණ්ණිකා පුජිතා; අනං⁸ මස්සුං කාරෙතා තහාන විලිඤ්ඤා බෙතතං
ගතතා තා කප්පාසපිණ්ණිකො පුජිතා දිසා සීතකොව ගජං පසා
රෙතා ගණ්හිංසා; තා කප්පාසපිණ්ණිකා ථාමසමානා ඡ දුග්ගා අහෙසුං;
තෙ සබ්බෙ මං එකකං ඔහාය පලාතා⁹ එතතකෙ අද්ධානෙ තෙ න
පස්සාමි. අජ්ජ දිට්ඨා තුලෙක තෙ ජනා තිං නන්දො නාම තිං පුණ්ණො
නාම තිං වඩ්ඨිමානො නාම තිං¹⁰ ඡතො නාම තිං මහිගලො නාම
තිං සොඨිගො¹¹ නාමාති වතා උට්ඨාය තිසිත්තකෙ ගෙව චූළාසු
ගහෙතා අට්ඨාසි; තෙ න මයං දුග්ගාති¹² වතො නාසකිංසු; අථ
තෙ¹³ කසිත්තකා විනිවුත්තං තෙතා ලාඤ්ඤා ආරොපෙතා යාවජ්චං
දුග්ගා කතා පරිතුඤ්ජ; එවරුපිං කථං¹⁴ තථාගතො න භාසති; දුතිය
වාචා ආමිසනකුචාටුකමසතා; දිව්වසන¹⁵ වා නානප්පකාරං පරෙසං
ථොමනවාචා¹⁶ වෙව වොරකථං රුජකථනති ආදිතසප්පවතතා
තිරුජිතකථා ව තමපි තථාගතො න භාසති; තතියවාචා අරියසච්ච
සනතිස්සිතකථා යං වස්සසතමපි සුඤ්ඤාතා¹⁷ පණ්ණිනා නෙව තිතති.
ගච්ඡති; ඉති තථාගතො නෙව සබ්බං¹⁸ අපිඨයවාචං භාසති න පිය
වාචං තතියං තතියමෙව¹⁹ පන භාසිතබ්බකාලං අනතිකකමෙතා²⁰
භාසති; තජ්ඣ තතියං අපිඨයවාචං සකිංග ගොට්ඨා දුගරකුමාරඋපමා
ආගතාති වෙදිතබ්බා.²¹

1. සද්ධාතුනති b.	10. පොඤ්ඤා b. ගෙඤ්ඤා S.
2. රට්ඨං රට්ඨං. මහනතායා b, S.	11. තෙමසං න දුග්ගාති A2. V.
3. කපිතාසුමග්ගමපි තාතා සුඤ්ඤා b.	12. අපථතෙ b.
4. තුමනාකංගෙව A', B, V. M2 P2.	13. එවරුපං කථං B.
5. අනෙක කරිසසතසකප්පාස b, S.	14. පාතු තමනො S, වාතු b, වහන
තානප්පකාරකං b.
6. ජරසිගො, ජසුරංචිසු b. අ වසිසු S.	15. ථොමනා b ථොත 'චාතෙව S.
7. ගමිහං B.	16. සුඤ්ඤාතා b.
8. තෙතසබ්බ එතතකං වතාසං
පලාතා b.	17. නෙවසච්චං S. නෙමසබ්බමපි b.
9. තිං නන්දා b, වසන්තා නා S b.	18. ජිවං තතිය මෙව b
	19. භාසිතබ්බකාලං අනතිකකමෙතා b.
	20. වෙදිතබ්බං b.

උදුහු ධානපානා වෙතනති¹ උදුහු ආනුපපතතිකඤ්ඤාන තං
ඛණ්ණෙව තං තථාගතස්ස² උපට්ඨාතීති පුට්ඨති; භංගඤ්ඤානාති³
ඤ්ඤානා පඤ්ඤානො පාකපවා; ඛමමධාතුති ඛමමහසාවො; භබ්බ
ඤ්ඤානඤ්ඤානස්සත්තං අභිවචනං තං⁴ භංගතා සුපපට්ඨිධං හත්ථගතං
හගවිතො; තඤ්ඤා සො යං යං⁵ ඉට්ඨති භබ්බං ධානසොච පටිභාතීති;
සෙසං සංඛ්ඛන්ධ උපතානමෙව; අගචපත.ඛමමදෙසතා තෙතස්සපුග්ගලස්ස
වසෙත⁶ පරිතිට්ඨිතාති.

අභංගජකුමාරසුතනං⁷ අට්ඨමං.

2. 1. 9.

ඵවමෙම සුතනති ඛහුවෙදතිගසුතනා; ගාඨ පඤ්චකමෙගා ඵප
තීති පඤ්චකමෙගාති තස්ස නාමං; වාසිථරජු තිබ්බදනමුග්ගර⁸ කාලසුතන
නාලිසකිංතෙගිවා සමනනාගතතතා සො පඤ්චකමෙගාති⁹ පඤ්ඤානො;
ඵපතීති වාසිඨිජෙට්ඨකො¹⁰ උදුසීති පඤ්ඤානඋදුසිජෙට්ඨො; පටිසා
සතති කාරණං; මෙපානිඤ්ඤාති දොපි ආනන්ද; පටිසාසෙතාති කාර
ණෙන; ඵත්ථ ව කාසිකමෙතසිකවසෙත දො වෙදිගබ්බං; සුඛාදිවසෙත
තිස්සො; ඉත්ථිගවසෙත සුඛිත්ථිගාදිකා පඤ්ඤා; ආරවසෙත වකු
සමථස්සජාදිකා¹¹ ඡ; උපට්ඨිවරවසෙත වකුසුතා රූපං දිස්සා සොම
නස්සට්ඨාතීයං¹² රූපං උපට්ඨිවරතීති ආදිකා අට්ඨාරස; ඡ ගෙහසිතාති
සොමනස්සාති ඡ තෙකකම්මසිතාති¹³ ඡ ගෙහසිතාති දෙමනස්සාති
ඡ තෙකකම්මසිතාති¹⁴ ඡ ගෙහසිතා උපෙකකා ඡ තෙකකම්මසිතා
උපෙකකා ඵවං ඡතති සති; අතීතෙ¹⁵ ඡතතිංස අනාගතෙ ඡතතිංස
පච්චුප්පතෙත ඡතතිංසාති ඵවං අට්ඨසතං වෙදනං¹⁶ වෙදිගබ්බං;
පඤ්ඤා මො ඉමෙ ආනන්ද කාමඤ්ඤාති අයං පාරිගෙතෙකා¹⁷ අනු
සතී න කෙවලං හි¹⁸ දො ආදිං කප්පා වෙදනා හගවතා පඤ්ඤාතතා;
පරිගාගෙත ඵනාපි වෙදනා කප්පිතා තං දස්සෙතතතා පඤ්ඤාකම්මස්ස
ඵපතීතො වාදං උපත්ථෙහතො ඉමං දෙසනං ආරති; අභිනිකගතන
රතති සුඤ්ජරතරං; පඤ්ඤාකරතති අතප්පකතරං;¹⁹ ඵත්ථ ව
මතුත්ථකිංතතො පට්ඨාග අදුකම්මසුඛා වෙදනා සාපි සතතවෙදිත

1. වෙතනති b. S. වෙදනති B

2. ඛණ්ණං යෙව තථාගතස්ස S.

3. පඤ්ඤානොති b. S.

4. තංහි S.

5. තං තං සබ්බං b. තස්මාස්සසං L.

6. තෙතස්ස පුග්ගලවසෙත

7. අභංගසුතන වණ්ණනා S.

8. දංකුමුග්ගරං B.

9. පඤ්ඤාකම්ම b

10. වසිඨිති ජෙට්ඨකො S.

11. මකුසුමපසාජාතිකා B.

12. ගොඤ්ඤානාදිකා b

13. ජතෙකකම්මසිතාති සොම

තස්සාති S. S.

14. ජතෙකකම්මසිතාතිදෙමනස්සාති b. S.

15. ජතෙකකම්මසිතාති ඵව.

ඡතතිංසතා අතීතෙ b S.

16. වෙදනාසං A. B. P. 2. W. 1.

අට්ඨවෙදනා සං b. අට්ඨතෙ

වෙදනා වෙදිගබ්බා S.

17. පාරිගෙතා b.

18. කෙවලමි b.

19. අනුතප්පකතරං B.

අනුතප්පකතරං S. ඵත්ථෙව b. S.

පණීතවෙහින ව සුඛනති වුත්තං;¹ තිරෙඛො අවේදසිතසුඛවසෙත
 සුඛං නාම ජානො; පඤ්චකාමගුණවසෙත හි අට්ඨසමාපතතිවසෙත
 ව උප්පත්තං වේදසිතසුඛං නාම; තිරෙඛො අවේදසිතසුඛං නාම;
 ඉති වේදසිතසුඛං වා ගොඤ්ඤ අවේදසිතසුඛං වා නිදුක්ඛභාවසංඛා
 තෙන² සුඛවෙහින එකං සුඛමෙව³ ජාතං; සංඛි සංඛාති යත්ථිං
 යත්ථිං ණතෙ; සුඛං උප්පලබ්භතීති වේදසිත සුඛං වා අවේදසිතසුඛං
 වා උප්පලබ්භතී;⁴ භග්ගං භට්ඨාග්ගො සුඛස්මිං සෙවපඤ්ඤාපෙතීති
 තං සංඛිං තථාගතො නිදුක්ඛභාව⁵ සුඛස්මිංගෙව පඤ්ඤාපෙතීති
 ඉධ භගවො තිරෙඛසමාපතති⁶ සිසං කත්වා නෙත්තපුත්තලවසෙත අර
 හත්තකුටෙනව⁷ දෙසනං නිට්ඨාපෙසිති.⁸

බහුවේදනිසසුත්තං නවමං.

2. 1. 10.

එවමෙම සුභනති අපරණ්ණකසුත්තං¹⁰ තත්ථ වාටිභනති අතුරිත
 වාරිකං; අපථි පන වො ගහපග්ගසංඝාති කඝවා ආගං සො කිරි ගාමො
 අට්ඨිඤ්ඤා¹¹ නිවිට්ඨො නානාට්ඨො සමණ්ත්වාගමණා දිවසං මග්ගං
 ගන්ත්වා සංගං තං ගාමං.¹² වාසන්තං උපෙතති; තෙසං තෙ මනුස්සා
 මඤ්ඤාපිඨාති අත්ථරිත්වා¹³ පාදෙ ධොවිත්වා මනෙඛත්වා කප්පිපාන
 කාදීති¹⁴ දත්වා පුත දිවසෙ නිමනෙත්වා දුතං දෙනති; තෙ පසත්ත
 විත්තා තෙහි සද්ධිං සම්මන්ත්වාගමානා එවං වදන්ති; අපථි පන වො
 ගහපග්ගසං කිඤ්ඤි දස්සනං ගතිත්තනති තත්ථි භනෙත්ති; ගහපග්ගසං
 විත්තා දස්සනෙත ලොකො ත නිත්තං එකං දස්සනං රුචිත්වා¹⁵ බමා
 පෙත්වා ගහෙත්වා¹⁶ වට්ටති තං සස්සතො¹⁷ ලොකොති දස්සනං
 ගණ්හපාති වත්වා පසක්කන්තා; අපරදිවසෙ අඤ්ඤා ආගතා; තෙපි
 තපෙච පුට්ඨිංසු; තෙ තෙසං ආම භනෙත පුරිමෙසු දිවසෙසු තුච්භා
 දිසා සමණ්ත්වාගමණා ආගන්ත්වා සස්සතො ලොකොති අවේන ඉදං
 දස්සනං ගාභාපෙත්වා ගතාති ආරෙවෙසු; තෙ බාලා කිං ජානන්ති;
 උච්චිජ්ජති අගං ලොකො¹⁸ උච්චිද්දස්සනං ගණ්හපාති එවං තෙපි

1. වුත්තං ජගසිතාති සුඛනති	9. ධා :පසිති b, S.
2. තං නිදුක්ඛභාව S. තං නිදුක්ඛ b.	10. අපරණ්ණක සුත්ත වර්ණනා b.
3. එකත්තසුඛමෙව b. එක S.	11. අට්ඨ විචාරෙ b. අට්ඨ S.
4. උප්පලබ්භතී S	12. සංගං පානං වා ගාමං S.
5. නිදුක්ඛභාව. සුඛස්මිංගෙව B.	13. පත්ථරිත්වා B පාදෙමනෙත්වා b S.
6. නිදුක්ඛභාව. S ඤ්ඤා b.	14. කප්පිපාන පානකාති B P2.
7. තිරෙඛ සමාපතති. b S.	15. රුචිත්වා b.
8. අරහත්තනති කුටෙනව B, M2	16. ගතිතුං A1, M2, P2.
W2. අරහත්තනති කුටෙනව b. S.	17. වට්ටති සස්සතො b, S.
	18. අගං ලොකොති b.

උචේදදසසනං ගණනාපෙචා පකකන්තා; එතෙන උපාසෙන¹ අසඤ්ඤ එකවට්ඨසසනං අසඤ්ඤ අන්තාන්තරං අසඤ්ඤ අමරවිකේඛ පනති එවං ආසව්‍යදිට්ඨියො උග්ගණනාපෙසුං; තෙ පන එකදිට්ඨියමපි පඨිට්ඨාතුං නාසකිංසු;² ඤබ්බපට්ඨා ගගවා අගමාසි; ඡො තෙසං භිත්තාය පුච්ඡන්තො අපී පන වො ගහපතයොති ආදිමාහ; තත්ථ ආභාරවතීති කාරණවති සහෙතුකා; අපණ්ණායොති අවිරුද්ධො³ අඤ්ඤානිමි එකංසගාතිකො; නපී දිත්තනති ආදි දසවත්තක⁴ මිච්ඡාදිට්ඨි හෙට්ඨා සාලොයකසුන්තෙ විත්ථාරිතා; තථා තබ්බිපට්ඨ නිකා සමමාදිට්ඨි;⁵ නොකඛමෙම ආනිසංසනති යො තෙසං අකුසල තො තික්ඛන්තභාවෙ ආනිසංසො යො ව වොදනපකෙතො විසුද්ධි පකෙතො තං න පසසනතීති අන්තො.

අඤ්ඤාමිමසඤ්ඤානතීති⁶ අභුතධම්මසඤ්ඤපතා; අන්තාන්තං උග්ගණනං සෙතීති එපෙචා මං කො අසඤ්ඤ අත්තන්තො දසසනං පරො⁷ ගණනා පෙතුං සකෙකානීති අත්තන්තං උකම්පති; පරං වචෙහානීති එත්තකෙසු රත්තෙසු එකොපි අත්තන්තො දසසනං පරෙ ගණනාපෙතුං න සපකකා නීති එවං පරං හෙට්ඨා බිපති; සුඤ්ඤව ඛො පනාති පුඤ්ඤ මිච්ඡා දසසනං ගණනන්තයෙව සුසිලසං⁸ පතීතං හොති දුග්ගිලහාවො⁹ පවුට්ඨිකො; එවමසසිමෙති එවං අසස ඉමෙ මිච්ඡාදිට්ඨි ආදයො සත්ත අපරපරං උපපජ්ජන්තවසෙන පන තෙයෙව මිච්ඡාදිට්ඨිපට්ඨො¹⁰ අනෙකෙ පාපකා¹¹ අකුසලා ධම්මා උපපජ්ජන්ති නාම; කත්වාති තාසු තෙසං¹² සමිණ්ඩාගමණානං ලද්ධිසු; ඛලිගහහොති පරජයගාහො දුග්ගමන්තො සමාදිගණනාති¹³ දුග්ගතිතො දුපරමට්ඨො; එකං සමපිදිචා නි ධම්මතීති එකමන්තං¹⁴ එකකොට්ඨාසං සත්වාදමෙව එරිතා අභිමුච්ඡිතා තිට්ඨති; සෙව ඛො නපී පරලොභොති¹⁵ එවං සන්තෙයෙව ඡොත්ථිභාවාවහො හොති;¹⁶ දිසඛුතීති වජෙජ්ඣ; අඤ්ඤාමිමසඤ්ඤානතීති භුතධම්මසඤ්ඤපතා¹⁷ ඛලිගහහොති ජයග්ගා හො; සුසමන්තො¹⁸ සමාදිගණනාති සුගතිතො සුපරමට්ඨො;

1. එතෙසු පාසයන b.

2. න සකිංසු b.

3. අවිරුද්ධා b.

4. දසවත්තකා b. S.

5. සං මිපව්වතිකා B. පඨිපව්වති කඤ්ඤා b. තං මිපව්වතික S.

6. අඤ්ඤාමිම පඤ්ඤානතීති B.

අභුත ධම්ම පඤ්ඤපතා b. S.

අත්තනුකං සෙතීති b

7. අපරෙ b.

8. සුසිලසං b.

9. දුග්ගිලහාපවා S සිලස b S

10. මිච්ඡාදිට්ඨියා පට්ඨො S.

11. අනෙක පාපකා b

12. තෙසං b. S. ලභිසු b. S. චුඤ්ඤා

හොති S. පරාජයගා හො B.

13. දුග්ගතිදිත්තොති S. දුග්ගතිතො b. S.

14. එකතං b. S.

15. පරොලොභොති B.

16. ඡොත්ථිභාවාව හොති b. ඡොත්ථි භාව ව හොරිඤ්ජනීති b S.

17. භුතධම්ම පඤ්ඤානතීති භුත ධම්ම පඤ්ඤපතා b. S. කට්ඨො හොති b. S.

18. සමාදිගණනාති S සුගතිතො b.

උභයංසම්මට්ඨො තිට්ඨතීති උභයන්තං උභයකොට්ඨාසං සකවාදං පරවාදෙත්ති ඵරිත්වා අභිමුච්චිත්වා,¹ තිට්ඨතී; සමෙ ඛො අප්පි පරලොකොති² එවං සන්නෙපි සමෙ නත්ති එවං සන්නෙපි³; සොත්ථිභාවාචිකො පරතොපි එතංසඋභයංසෙත්ති⁴ ඉමිනාව තයෙන අත්ථා වෙදිතෙබ්බො; ඝණිගොති⁵ සහත්ථා කණ්ණන්තං; භාරස්ගොති අර්හත්තියා කාරෙත්තං;⁶ ඡිද්දගොති පරෙසං හත්ථාදිති ඡිද්දන්තං; පච්ඡොති දුග්ගොති;⁷ පිළෙන්නං තප්පන්නං වා; ගොවිග්ගොති පරංග හග්ගොති⁸ සොකං සං කණ්ණන්තං පරෙති කාරෙත්තං; කීලමිග්ගොති⁹ අභාරාපවත්තදබ්බකාගාර පචෙත නාදිති සං කීලමෙත්තං පරෙති කීලමාපෙත්තං; එද්දගො එත්තිප්පග්ගොති පරං එද්දන්තං එද්දන්තං¹⁰ බ්බන්තොලෙ සමපි එද්දන්තො තමපි එත්තිප්පග්ගොති;¹¹ පාණමිතිපාණසග්ගොති පාණං හන්තං පි හතාපෙත්තං; එවං සබ්බත්තං කර්ණකාරණවසෙ නෙව¹² අත්ථා වෙදිතෙබ්බො; සක්ඛිත්ති කර්ණකාරණවසෙ විලොපං; එකාගාමිකත්ති එකමෙව කර්ණකාරණවසෙ විලොපං,¹³ පටිපසන්ති¹⁴ අගතාගතානං අවර්තන්තං මග්ගෙ තිට්ඨන්තො; ඝණිගොති¹⁵ න කට්ඨිති¹⁶ පාපන්ති යං කිංඤ්චි පාපං කණ්ණමිති සද්දංග කණ්ණොපි පාපං න කර්ණති නත්ති පාපං සත්තං පන කණ්ණොති එවං සද්දංගොති සොත්ථිති අත්ථා; මුරපටිග්ගොති¹⁷ මුර නෙත්තො මුරධාරසද්ධං පරිග්ගෙත්තං වා; එක¹⁸ මංසබ්බකති එක¹⁹ මංසර්ඝි; පුඤ්ජති²⁰ තස්සෙව වෙවචනං; ගග්ගොතිදුන්නති එක²¹ මංසබ්බකර්ණතිදුන්නං; දක්ඛිණතිරෙ මත්තං කකලො දුරුණො තෙ සක්ඛාග හන්තොති අදිවුත්තං; උත්තරතිරෙ සක්ඛා ගොත්ති පසන්නා මුඛමාමකා ධමමාමකා සබ්බමාමකා තෙ සක්ඛාග දදගොති අදිවුත්තං; තත්තං සප්පගොති මහාගං කණ්ණොති; දුග්ගොති ඉත්තිදමනෙත්තං²² උපොසථකමෙත්තං; සංගමොති සීල සංගමෙත්තං; සමමවාසෙත්තං සමමවචනෙත්තං; අගමොති අගමනං පටිත්තති²³ අත්ථා; සබ්බොපි පාපපුඤ්ඤානා කිරිගමෙව පටිත්ති

1. අභිමුඤ්චිත්වා b.

මංසග්ගොති A1, M2, P2, W2.

2. සමෙ ඛො නත්තිපරෙ ලොකොති

පාණමිතිපාපග්ගොති B.

3. එවං සන්නෙපි සොත්ථි b, භාරවො

11. කර්ණං කර්ණවසෙත්තං L.

ගොති b, භාවාචිකොපි S.

කාරපනවසෙත්තං B.

4. එකොපිස උභයංසෙත්ති A1, B.

12. මුලපපනං b, S.

M2, P2. ඉමිනා පන නාග්ගොති S.

13. පරිපසන්ති තිට්ඨන්තොති b, S.

5. කර්ණොති B.

14. කර්ණොති L.

6. කණ්ණන්තං b.

15. කර්ණොති b, S.

7. උග්ගොති S. පිළෙන්නං තප්පන්නං b.

16. මුරධාර පරිග්ගෙත්තං b.

8. කීලමිග්ගොති B.

17. එකං B. [මුරනෙත්තොති B.

9. පරිපසන්ති A1, B M2, P2.

18. පුඤ්ජති L.

එද්දගොති b.

19. ඉත්තිදමනෙත්තං b.

10. පරිපසන්ති එද්දගොති b, S, පාණමිති

20. පටිත්තති b, S.

පතති; සුක්ඛපසෙකපි¹ වුත්තනගෙතෙව වෙදිතසෙබ්බා;² සෙසමෙත්ථ පුරිමවායෙ වුත්තසදිසමෙව; නත්ථි සෙත්ථ නත්ථි පච්චයොති³ එත්ථ පච්චයො⁴ හෙත්ථවෙච්චනමෙව; උභයෙනාපි විජ්ජමානකසමව කාය දුච්චරිතාදිසංඝිලෙසපච්චයං කායසුවරිතාදිවිසුඤ්චපච්චයං⁵ පටික්ඛි පතති; නත්ථි බලං නත්ථි විජිංසං නත්ථි සුජිංසන්තොමො⁶ නත්ථි සුජිංස පරක්ඛාමොති සත්තානං සංඝිලෙසිත්ථං වා විසුජ්ඣිත්ථං වා බලං වා විරියං වා පුරිසෙත කාතසබ්බා නාම පුරිසන්තොමො වා පුරිසපරක්ඛාමො වා නත්ථි; සසෙබ්බසත්තාති ඔට්ඨා⁷ ගොණගදුගාදයො අනවසෙසං⁸ දසෙසන්ති; සසෙබ්බසාණාති එකිනුගෙ පාණො දච්ඡිගෙ පාණොති ආදිවසෙත වදන්ති; සසෙබ්බානාති අණ්ඩකොසච්ඡිකොසෙසු භූතෙ සමුත්තෙ සන්ධායං⁹ වදන්ති; සසෙබ්බ ජීවාති සාලියවගොධුමාදයො¹⁰ සන්ධාය වදන්ති. තෙසු හෙතෙ විරුද්ධනභාවෙන¹¹ ජිවසංඝදිනො; අවසා අබලා අවිජිංසාති තෙසං අත්තනො වසො වා බලං වා විරියං වා නත්ථි; භික්ඛුසංඝාතිභාවපටිඤ්ඤාති එත්ථ නියතීති තිග්ගි;¹² සංඝාතිති ඡත්තං අභිජාතිනං තත්ථ තත්ථ ගමනං; භාවොති සභාවො;¹³ එවං තිග්ගියා ව සංඝාතිගා ව සභාවෙන ව¹⁴ පරිණතා නාතප්ප කාරතං පත්තා; යෙන හි යථා භවිතබ්බං සො තපෙව ගව්හි යෙන¹⁵ නො භවිතබ්බං සො න භව්හිති දසෙසන්ති; ඡංසාධාගිතිතිසුති¹⁶ තෙසු එව අභිජාතිසු සංඝා සුබ්බෙ දුක්ඛෙ පටිසංවෙදෙතාති අනුසු සුබ්බෙකභූමි නත්ථිති දසෙසන්ති; තත්ථ ව¹⁷ අභිජාතියො නාම: කණ්ඩාභිජාති නිලාභිජාති ලොභිජාතිජාති හලිඤ්ඤාභිජාති සුක්ඛාභිජාති පරමසුක්ඛාභිජාතීති; තත්ථ සංඝානිකො¹⁸ සුක්ඛානිකො ලුඤ්ඤ මච්ඡානිකො¹⁹ වොරෙ වොරඤ්ඤානිකො යෙ වා පනඤ්ඤාපි²⁰ කෙවි කුරුරකමච්ඡානා අයං කණ්ඩාභිජාති නාම; හික්ඛු නිලාභිජාතීති වදන්ති; තෙ කීර වතුසු පච්චයෙසු කණ්ටකෙ පක්ඛිපිතා බාදන්ති හික්ඛු ව කණ්ටකප්‍රභාතිකොති අයං හි තෙසං පාලියෙව අථවා කණ්ටක වුත්තිකා එවං නාම²¹ එකෙ පබ්බජිතාති වදන්ති, සමණො²² කණ්ටක වුත්තිකාතිපි හි තෙසං පාලි;²³ ලොභිජාතිජාති නාම තිග්ගණා; එක

1. සුක්ඛපසෙකපි b.

2. අසන්තො වෙදිතසෙබ්බා S.

3. නත්ථිසෙත්ථ නත්ථි පච්චයොති L.

4. පච්චයොති S. හෙත්ථවෙච්චන. B.

5. විසුඤ්චපච්චයං b, S.

6. පුරිසපාණො b.

7. ඔට්ඨා b.

8. අනවසෙසෙත B. අනවසෙසෙත b S.

හිදසෙසන්ති b.

9. භූතසන්ධාය B. භූතසන්ධායට්ඨි

සන්ධාය S. භූතසන්ධාය b.

10. ගොධුමාදයො b.

11. විරුද්ධනභාවෙන b, S.

12. භික්ඛුසංඝාති තිග්ගණා b. S.

13. සභාවෙතෙව b, S. හෙත්ථව එවං P.

14. භාවෙනව S.

15. යෙනගෙ S.

16. ඡංසාධාගිතිජාතිසුති ඡස්ථව

අභිජාතිසු b. S.

17. තත්ථ B.

18. සංඝානිකො L.

19. කණ්ටකො S.

20. පනඤ්ඤාපි S.

21. එවංච b, S.

22. සමණ b.

23. ලොභං ලුඤ්ඤෙව S.

සාවකාති¹ වදනති; ඉමෙ කීර පුරිමෙහි ද්විති පණ්ඩිතතරු; ගිහි අපෙල සාවකා² හලිද්දාතිජාතීති වදනති. ඉති අත්තනො පච්චයදායක නිගණ්ඨොතිපි ජෙට්ඨානතරෙ කණ්ණකි; නන්දු වචේතං සමිකිච්චො අයං සුක්කාතිජාතීති වදනති තෙ කීර පුරිමෙහි චතුති පණ්ඩිතතරු; ආජිවනෙ පත පරමිසුක්කාතිජාතීති වදනති තෙ කීර සපෙබ්බති පණ්ඩිතතරු; තත් සපෙබ්බ සත්තා පඨමං සාකුණ්ණිකාදයොව³ හොනති; තතො විසුජ්ඣමානා සත්තසමණ⁴ හොනති; තතො විසුජ්ඣමානා නිගණ්ඨා; තතො ආජිවන⁵ සාවකා; තතො නන්දදයො; තතො ආජිවකාති⁶ අයමෙ තෙසං ලද්ධි; සුක්කපකෙට්ඨා වුත්තපච්චතීකෙන වෙදිතපෙබ්බා; සෙස ඕබාපි පුරිමවාරෙ වුත්තසදිසමෙව; ඉමාසු පත තිසු දිට්ඨිසු තත්තික දිට්ඨි විජානා පටිබාහති; අකිරියදිට්ඨි කමමං පටිබාහති; අහෙතුකදිට්ඨි උභයං⁷ පටිබාහති; තත් කමමං පටිබාහනෙත්තනාපි විපාකො පටිබාහි තොති;⁸ විපාකං පටිබාහනෙත්තනාපි කමමං පටිබාහිතං; ඉති සපෙබ්බ පෙතෙ⁹ අත්තනො උභයපටිබාහනා අහෙතුකවාදු චෙව අකිරියවාදු තත්තිකවාදු ව¹⁰ හොනති; යෙ පත තෙසං ලද්ධිං ගහෙත්වා රත්තිට්ඨා තෙ¹¹ දිට්ඨාට්ඨානෙ තිසිත්තා සජ්ඣායනති විමංසනති; තෙසං තත්ති දිත්තං, තත්ති සිට්ඨං, කණ්ණකො න කිරියති පාපං තත්ති හෙතු, තත්ති පච්චයොති තත්තං ආරම්භණ මච්ඡාසති සන්තිට්ඨති, විත්තං එකඟං හොති ජවනාති ජවනති පඨමජවනෙ සතෙකිච්ඡා හොනති, තථා දුග්ගදිසු සත්තසම වුද්ධානමපි අතෙකිච්ඡා අතිවත්තිනො අරිට්ඨ කණ්ණකසදිසා;¹² තත් කොපි එකං දස්සනං¹³ ඔක්කමති, කොපි දො¹⁴ කොපි තිණ්ඨි එකයමිං ඔක්කනෙත්තපි ද්විසු තිසු ඔක්කනෙත්තසුපි නිගතමච්ඡාදිට්ඨිකොව¹⁵ හොති, පත්තො¹⁶ සඟ්ගමඟ්ගාවරණඤ්ඤව මොක්ඛමඟ්ගාවරණඤ්ඤ අහපෙබ්බා තස්සත්තභාවස්ස¹⁷ අනත්තරං සඟ්ගමපි ගතත්තං පහෙව මොක්ඛං වට්ටබාණ්ණනාමෙස සතෙත්තා පඨපි ගොපකො¹⁸ කිං පනෙසඵකයමිංයෙව අත්තභාවෙ නිගතො හොති උදුහු අඤ්ඤාමිමපිති එකයමිඤ්ඤව¹⁹ නිගතො ආසෙවනවයෙත පත භවත්තරෙපි තත්තං දිට්ඨිං²⁰ රෙවෙතියෙව; එවරුපස්ස ගි යෙතුයෙත භවතො වුට්ඨානං නාම තත්ති.

1. එකතොමි හි B. එකනුපාපාති S.

2. අපෙලසා නාටනා b. S.

3. සාකුණ්ණි නාදසොච L.

4. සාසාස සමණා b.

5. ආජිවක b.

6. ආජිවකාති B W2.

7. උභයමිපි b. S.

8. පටිබාහිතො නොති b. S.

9. සපෙබ්බසත්ත L.

10. තත්තිකවාදුච්චෙව අහෙතුකවාදු ව

අකිරියවාදු ව b.

11. රත්තිට්ඨාන S.

12. අරිට්ඨකං කණ්ණක නදිසා B.

13. එකදස්සනං L.

14. අවපි S.

15. නිගතමච්ඡාදිට්ඨිකොච W2.

16. සත්තො B.

17. තස්ස අත්ත භාවස්ස b, අත්තරං S.

18. පඨවිසගාපසො o. S.

19. අකයමිඤ්ඤව A2. V. IV2.

20. තං උ. දිට්ඨි b

තඤ්ඤා අකලප්පාණන්තං ආසිච්ඡිසම්චොරගං

ආරතා පරිච්ඡේදගා භුතිකාමො විවක්ඛණොති.

නාපි සබ්බසො ආරුප්පාදි¹ අරුපවුග්ගලොකො නාම සබ්බාකාරෙන නපී; මනෝමයාති ක්කාචිත්තමයා; සංකෘතමයාති අරුපජ්ඣාන සංකෘත සංකෘතමයා; රූපානංසෙව නිබ්බද්ධං වික්ඛාස නිශේධාස පටිපනනා හොතිති අගං ලාභී වා ගොති තඤ්ඤා වා; ලාභී නාම රූපාවචරජ්ඣානලාභී තස්ස රූපාවචරෙ කඛ්ඛා නපී; අරුපාවර² ලොකෙ අපී; සො අගං ආරුප්පා අපීති වදන්තානම්පි නපීති වදන්තානම්පි සුඤ්ඤාමි³ අපී නපීති පන න ජානාමි වතුන්ද්‍රානං පදව්‍යානං කචා ආරුපාවචරජ්ඣානං නිබ්බතෙතස්සාමි සචෙ ආරුප්පා⁴ අපී නපී නිබ්බතාසාමි⁵ සචෙ නපී රූපාවචරවුග්ගලොකෙ නිබ්බතාසාමි⁶ එවං මෙ අපණ්ණකො ධම්මො අපණ්ණකො අචිරුද්ධොවි⁷ භවිස්සතිති තථා පටිපජ්ජති; තඤ්ඤා පන අපටිලඤ්ඤානො⁸ තස්සාපි⁹ රූපජ්ඣානෙ කඛ්ඛා නපී අරුපලොකෙ පන අපී සො අගං ආරුප්පා¹⁰ අපීති වදන්තානම්පි නපීති වදන්තානම්පි සුඤ්ඤාමි. අපී නපීති පන න ජානාමි, කසිණපරිකම්පං කචා වතුන්ද්‍රානං නිබ්බතෙතචා තං පදව්‍යානං කචා ආරුපාවචරජ්ඣානං¹¹ නිබ්බතෙතස්සාමි සචෙ ආරුප්පා අපී නපී නිබ්බතාසාමි සචෙ. නපී රූපාවචරවුග්ගලොකෙ නිබ්බතාසාමි එවං මෙ අපණ්ණකො¹² ධම්මො අපණ්ණකොව අචිරුද්ධො¹³ භවිස්සති තථා පටිපජ්ජති,⁷

භවතිශේධොති නිබ්බානං; සඤ්ඤාස සඤ්ඤාසෙති රුගවසෙන විචේට රජ්ජතස්සා¹⁴ සතතිකෙ; සංකොභාසාති තණ්හාවසෙන සංකොජනත්ථාය; අභිනිශ්ඤානාසාති තණ්හාදිට්ඨිවසෙන අභිනිශ්ඤානාය; පටිපනනා හොතිති අගම්පි ලාභී වා ගොති තඤ්ඤා වා;¹⁵ ලාභී නාම අධිසම්පත්තිලාභී; තස්ස ආරුප්පෙ කඛ්ඛා නපී නිබ්බානෙ අපී සො අගං නිශේධො අපීතිපි නපීතිපි සුඤ්ඤාමි, සගං න ජානාමි සම්පත්ති¹⁶ පාදකං කචා විපස්සනං විබ්බස්සාමි, සචෙ නිශේධො භවිස්සති අරුතං පචා පරිනිබ්බාසිස්සාමි, නො චෙ භවිස්සති ආරුප්පෙ¹⁷ නිබ්බතාසාමිති එවං පටිපජ්ජති; තඤ්ඤා පන එකසම්පත්තියාපි න ලාභී ආරුප්පෙ පනස්ස කඛ්ඛා නපී භවතිශේධො අපී

1. අරුපාති B. ලොකාන ම S.

2. අරුපාති b.

3. අපීති වදන්තානම්පි සුඤ්ඤාමි B.

අපීති වදන්තානම්පි 3 නපී 3

වදන්තානම්පි 3 සුඤ්ඤාමි P2. V.

අපීති වදන්තානම්පි 3 සුඤ්ඤාමි

4. අරුපා B. [A¹, A2, M2.

5. නිබ්බතෙතස්සාමි A1. B

6. අචිරුද්ධොව b.

7. පටිපජ්ජති A1. M2.

8. අපටිලඤ්ඤා b. S. කොතො b.

9. තස්සාපි b.

10. අරුපා b.

11. අරුපාවචරජ්ඣානාති S.

12. එවමෙව අපණ්ණකො S.

13. අචිරුද්ධො b. භවිස්සති b. S.

14. රජ්ජතස්ස S.

15. තඤ්ඤා වා b

16. සම්පත්ති. b.

17. අරුපෙ b.

සො අහං තිණ්ණො අප්පිති පි තප්පිති පුණම්, සං ත ජාතාමි,
 කසිණ පරිකම්මං කම්මා අට්ඨසමාපත්තිං යා තිබ්බතෙත්තො සමාපත්ති
 පදට්ඨානං විපක්ඛානං වට්ඨාසාමි සචෙ තිණ්ණො හවික්ඛාති අරහත්තං
 පඤ්ච පරිනිබ්බාසික්ඛාමි නො චෙ හවික්ඛාති ආරුප්ප තිබ්බතතික්ඛා
 මිති එවං පටිපඤ්ඤි; එත්තං අප්පි දිත්තන්ති ආදිති නාම අපණ්ණා
 කාති හවිත්තා නප්පි දිත්තන්ති ආදිති පත්තං අපණ්ණාකාතිති
 ගහණවසෙත තාති හි අපණ්ණකං අපණ්ණකන්ති එවං ගතිත්තත්තා
 අපණ්ණකාති නාම ජාතාති; වග්ගාදිමෙති අං පාටිසෙකො,¹
 අනුසංඝි; තප්පිකවාදෙ අතිරිච්ඡාදෙ අනුකවාදෙ,² ආරුප්පා තප්පි
 තිණ්ණො තප්පිති එවං වාදිතො ව දොති ඉති පඤ්ඤි පුක්ඛලා හෙට්ඨා
 තස්ස පුක්ඛලා ව සොන්ති අප්පිකවාදදසො පඤ්ඤි එතො වතුත්තපුක්ඛ
 ලොව සොති. එතමත්තං දසෙත්තං ගහවා ඉමං දෙසන්තං ආරති. තත්
 සබ්බං අත්තො උත්තානමෙවාති.

අපණ්ණකසුත්තං දසමං.

තිබ්බිතො පඨිපමා වග්ගො.

2. 2. 1.

එවමෙමි සුත්තන්ති අමලවට්ඨිකරුහුලොවාදසුත්තං; තත් අමල
 වට්ඨිකාසං විහරතිති චෙඑවනවිහාරස්ස පට්ටිකොප පඨානසර
 සඤ්ඤාපෙ විවේකකාමානං වසන්තාය කතෙ අමලවට්ඨිකාති³ එවං
 තාමෙක පාසාදෙ පටිවේකං මුද්ගයන්තො විහරති; කණ්ඩකො නාම
 ජාතකාලතො පට්ඨාය තිබ්බිතො හොති එවමෙමි⁴ අගමපි අගස්මා
 සත්තවස්සිකසාමණේරකාලෙගෙව පටිවේකං මුද්ගයමානො තත්
 විහාසි; පටිසල්ලානා මුට්ඨිකාති එලසමාපත්තිතො මුට්ඨාය;
 ආසන්නන්ති පකාතිපඤ්ඤාත්තමෙවෙත්ථ අසත්තං අප්පි තං පපෙපාසෙත්තා⁵
 ධපෙසි; උදකඛානෙති උදකඛාජනෙ; උදකඛානෙති⁶ පාසො;
 ආයස්සිත්තං ගුහුලං ආමනෙත්තසිති ඔවාද දත්තං ආමනෙත්තසි; ගහ
 වතා හි රුහුලපේරස්ස⁷ සමිහුලා ධම්මදෙසනා කතා සාමණේර
 පඤ්ඤා පේරස්සවි⁸ මුත්තා⁹ තථා රුහුලසංයුත්තං මහාරුහුලොවාද
 සුත්තං මුලරුහුලො¹⁰වාදසුත්තං ඉදං අමලවට්ඨිකරුහුලොවාද
 සුත්තන්ති; අගං හි අගස්මා සත්තවස්සිකකාලෙ ගහවත්තං විවර
 කණ්ණො¹¹ ගණ්ණිත්තා දගඤ්ඤං මෙ සමණ දෙවිති දගඤ්ඤං ගාවමානො

1. පාටිසෙකො b	6. උදකාදනෙති උදකකාජනෙතිසි
2. අනුකවාදෙද අතිරිච්ඡාදෙ	සබ්බස්මි උදකඛානෙතිසි B. උදකා
3. අමලවට්ඨිකා B. [අරුප. b	ධානෙතිසි S.
4. එවමෙමි b S.	7. පේරස්ස b S. සාමණේර පඤ්ඤා. b.
5. පපෙපාසෙත්තා b	8. පේරස්සව L.
9. මුත්තං .	10. මුලරුහුලො b.
	11. කණ්ණං ගහවත්තං b S.

භගවතා ධම්මසෙසතාපභිසාරිපුත්තජෙට්ඨරස්ස නිශ්සාතෙති¹ පඛාච්ඡතො,
 අථ භගවා දහරකුමාරා නාම සුත්තාසුත්තං කථං කපේනති ඔවාදමස්ස
 දෙමිති රුහුලකුමාරා² ආමනෙතයි³ රුහුල සමණෙන නාම තීරව්ජාන
 කථං කපේතුං න වට්ටති තිං කථයමානො ඵවරුපිකථං⁴ කපේය්‍යා
 සිති සබ්බමුඤ්ඤාති අවිජ්ජිතං දසපුච්ඡ⁵ පඤ්ඤාපණ්ණාසවස්සාජ්ජනං
 ඵකො පඤ්ඤා ඵකො උදෙදුසො ඵකං වෙය්‍යාකරණං ථෙට්ඨ පඤ්ඤා
 -පෙ- දස පඤ්ඤා දස උදෙදුසා දස වෙය්‍යාකරණාති; ඵකතාම⁶ නිං
 සමෙබ්බ සත්තා ආහාරවිභික්කා -පෙ- දසනාම නිං දසසමෙහති සමන්තා
 ගතො අරහාති වුව්චතිති ඉමං සාමමණරපඤ්ඤා කපේසි; පුත
 විනෙතයි: දහරකුමාරා නාම පියමුසාවාදා නොනති, අද්ධම්මෙව දිට්ඨා
 අමෙහතිති⁷ දිට්ඨම්මෙව න දිට්ඨා අමෙහතිති වදනති ඔවාදමස්ස දෙමිති
 අකකිති ඔලොකෙතිපි සඤ්ජානන්තං⁸ පඨමමෙව වතස්සො උදකා
 ධානුපමායො⁹ තතො ථෙට්ඨ ගත්ථිඋපමායො ඵනං ආදසුපමඤ්ඤා
 දස්සෙති ඉමං සුත්තං කපේසි; වතුසු පත පච්චයෙසු තණ්හා විති
 වට්ටනං¹⁰ පඤ්ඤාසු කාමගුණෙසු ඡන්දරූපමානං; කල්‍යාණමිගතුප
 නිස්සයස්ස මහනතභාවඤ්ඤා දස්සෙති රුහුලසුත්තං කපේසි; ආගතා
 ගතට්ඨානෙ භවෙසු ඡන්දරූපො න කතතබ්බොති දස්සෙතුං රුහුලසං
 සුත්තං කපේසි; අහං සොභාමි මම විණ්ණායතනං පසන්නානති අතත
 භාවං නිස්සය ගෙහසිතඡන්දරූපො න කතතබ්බොති මහාරුහුලවාද
 සුත්තං කපේසි;¹¹ තත් රුහුලසුත්තං ඉමිංසමිං නාම කාලෙ වුත්තනති
 න වතතබ්බං තං හි¹² අභිණ්ණවාදවසෙන වුත්තං; රුහුලසංසුත්තං
 සත්තවස්සිකසාලතො පට්ඨාය යාව අවස්සිකතික්ඛිකාලා¹³ වුත්තං
 මහාරුහුලොවාදසුත්තං අට්ඨාරසවස්සසාමණේරකාලෙ¹⁴ වුත්තං චුල්ල
 රුහුලොවාදසුත්තං¹⁵ අවස්සිකතික්ඛිකාලෙ වුත්තං කුමාරපඤ්ඤාඤ්ඤා¹⁶
 ඉදඤ්ඤා අබ්බලවිකිරුහුලොවාදසුත්තං සත්තවස්සිකසාමණේරකාලෙ
 වුත්තං තෙසු රුහුලොවාදසුත්තං¹⁷ අභිණ්ණවාදව්‍යං රුහුලසංසුත්තං
 ථෙට්ඨරස්ස විපස්සනාගබ්බගහණත්ථං, මහාරුහුලොවාදං ගෙහසිතඡන්දරූප
 විනොදනත්ථං චුල්ලරුහුලොවාදං ථෙට්ඨරස්ස පඤ්ඤාදසවිමුක්තිපරපාවිතිය

1. නිශ්සාදෙති පඛාච්ඡතො b, S.

2. රුහුලසංසුතං b, S.

3. ආමනෙතො b' සාමමණරෙන නාම රුහුල b, සාමමණරෙන නාම S.
තීරව්ජානකං S.

4. ඵවරුපිකථං A. P. 2. ඵවරුපං කථං B, S.

5. දසපුච්ඡා S. මහජරතං b, S.

6. ඵකං නාම b, S.

7. අමෙහති b,

8. සුබසඤ්ජානන්තං b, S.

9. උදකදනුපමායො B, උදකාදනුප මායො S. හත්ථි උපමා b.

10. තණ්හා මිවට්ටනං b, මිවජ්ජනං S.

රුහුලසංසුතං b' S.

11. රුහුලොවාදං කපේසි S.

12. තඤ්ඤි b, S.

13. අවස්සික සිතාදි. ක. ල b, S.

14. සත්තරසාධාරණ සාමමණර
කාලෙ b, සත්තරසාධාරණවස්ස b,
අට්ඨාරණවස්සික S.15. චුල්ලරුහුලො b, අබ්බවස්සික
සිහඬුකාලෙ S.16. කුමාරපඤ්ඤාව L, කුමාරත
පඤ්ඤා ඤා B, කුමාරතපඤ්ඤාව S.

17. තෙසු රුහුල සුත්තං b.

බමවපරිපාකකාලෙ¹ අරහතං ගාභාපතත්ථං චුතතං; ඉදංඤා පත සක්ඛාය රුහුලපෙරෙ භික්ඛුසබ්බමජ්ඣෙ තපාගතස්ස ගුණං කපෙන්නො ඉදමාන:-

“කිනිව ඩිජං රකකියං වමරිව වාලං² චුතතමං

තිපකො සිලසමානො මමං රකිං තපාගතො”ති

සාමණේරපඤ්ඤා⁴ අසුතතවචනං පතානත්ථං ඉදං අබලවිකිත්තුලොවාදසුතතං සමපානමුසාවාදස්ස අකරණත්ථං චුතතං; තත්ථ පස්ස සිනෝති පස්සපි හු; පටිපත්තති⁵ ථොකං; සාමඤ්ඤාති සමණ ධම්මො; නිඛ්ඤාජිකාති අමොච්චං කතො; උකඤ්ඤාති උතතානං කතො; සසායාපි නිහුල රකෙඤ්ඤා නාගොති අයං උපමා සමපාන මුසාවාදෙ⁶ සංවරජිතස්ස ඔපමදස්සතත්ථං චුතතං;⁷ තත්ථ ජ්ඣාදනොති රජිසාසද්ධිදනො;⁸ උබ්බුද්ධොති අවධිකො අරහ සමපනො; අභිජ්ඣාති සුජාතො ජාතිසමපනො; සම්භාවාව ඤෙති සම්භාමං ඔතිණ්ණප්පඤ්ඤා; භමිමං භුගෙතීති ආගතාගතෙ පටිට්ඨො⁹ පාපෙති¹⁰ පුරුජිමකායාදිසු පත පුරුජිමකායෙන තාව¹¹ එලකතොධික මුණ්ඩපාකාරදයො පාපෙති තපා පවරිම කාමෙත සිසෙත කමමං නාම තිගමෙති; එතං පදෙසා මද්දස්සාමිති නිවතති; ඔපලාකෙති එතතකෙත සතමපි සහස්සමපි දොධා භිජ්ඣති කණ්ණෙති කමමං නාම ආගතාගතෙ සරෙ¹² කණ්ණෙති පතරිතො පාතනං; දනෙති කමමං නාම පටිතප්පියාගතාරොහඅස්සාරොහ පද්දිනං විජ්ඣනං;¹³ තඤ්ඤාති කමමං නාම තඤ්ඤාති බද්ධාය¹⁴ දිසාසිලවිසාය වා අයමුසලෙත වා ඡෙදන ගෙදනං; රකකියෙව සොණ්ණාති සොණ්ණං පත මුඛෙ පකිපිති; රකකිති; භාජාති තස්මිං තස්ස හපිතො¹⁵ කරණෙ; අසට්ඨව තතනති අනිස්සංධං පරෙසං ජයං අමානාඤ්ඤා පරුජයං පසයිති මඤ්ඤාති¹⁶ සොණ්ණාසපි භමමං භුගෙතීති අයමුගාරං වා බද්ධමුසලං වා ගගෙති; සමතො අධාරස ගත්ථොනං¹⁷ මද්දති; පට්ඨව තතනති විස්සංධං; ඉදාති හපියොධාදිසු න කුතොවි භාගති අමානං ජයං¹⁸ පරෙසඤ්ඤා පරුජයං පසයිති¹⁹ මඤ්ඤාති; නාහං ගස්ස කිඤ්ඤි පාපෙති තස්ස දුක්ඛවාපනති²⁰

1. පරිපාකකාලෙ අරහතං b. S.	11. තාව පටිපකසාය b
2. වමරිවාල S, වාමරිවාල b.	12. පදෙ S. කණ්ණෙති පතරිතො, b.
3. මමං-දකි b.	13. පද්ධිජ්ඣනං Al. P2. W2.
4. සාමණේරපදඤ්ඤා S. වචන b. S.	පදං-පිජ්ඣනං M2.
පපතානත්ථං S.	14. බකිය b. S. දිසාසිලවිසාය S. b
5. පරිපත්තති Al. M2. P2	දිසාසිලවිසාය L, S.
6. මුසාවාද S.	15. හපිතො රකකියො S.
7. චුතතා b. S.	16. මඤ්ඤාති S. පසයිතිමඤ්ඤාති S.
8. රජිසාසදෙනො B. උරුද්ධොති b.	17. අධාරසතත්ථං ධානං S.
උරුද්ධොති S.	18. අමානං ජයං පසයිතිමඤ්ඤාති S.
9. පටිපත්තනො b. S.	19. පසයිති S.
10. පටිපත්තනො සාපෙති B.	[මඤ්ඤාති b,
	20. දුක්ඛවාදි පාපෙති b. S.

විඨිකකමෙ වා මාතුකානාදිකමෙසු වා කිංඤ්ච පාපං අකතතබ්බං නාමි
 නත්ති; නාමොභිසමෙති යස්මා සමපජානවුසාවාදිනො අකතතබ්බං
 පාපං නාම නත්ති තත්ථා තා; නායාසපි¹ දවකමසතායපි මුනා හ
 භණ්ණාමිති සික්ඛිතබ්බං; පට්ඨපට්ඨකමනාදිකමෙසු මලොක්කතතො යං²
 මුඛෙ වජ්ජං නොති තස්ස³ දස්සනතොති වුත්තං නොති; පට්ඨ
 පට්ඨකමෙසු පට්ඨපට්ඨකමෙසු මලොක්කතො මලොක්කතො;⁴ සසක්කං
 න භවණ්ණිකානි⁵ එකංසකතො න කාතබ්බං; පට්ඨපට්ඨකමනාදිකමෙසු
 එකෙතනාසාසි⁶ මා කාසරයාසි; අනුපදෙස්සයාසි⁷ අනුපදෙස්සයාසි⁸
 උපපද්ධමනාසාසි පුනපුන කාසරයාසි;⁹ අට්ඨකමෙසු අට්ඨක
 පිළෙක¹⁰ භවිතබ්බං; භවිතබ්බකමනා¹¹ ලජ්ජිතබ්බං; ජිගුලථිකමෙසු
 ගුඨං දිස්වා විශ ජිගුලුකං උපපාදෙතබ්බං; අනොරතනානුසික්ඛිති
 රතතිඤ්ච දිවසඤ්ච සික්ඛමානො;¹² මනොකමෙසු පන අදෙසනා
 වජ්ජකතා ඉධ දෙසෙතබ්බකමිති වුත්තං; කිත්තසක පන සානන
 කායකමවච්ඡිකමාති සොධෙතබ්බකමිති කිත්තකෙ මනොකමෙසු
 කායකමවච්ඡිකමාති තාව එකස්මිං පුරෙහතොනෙයං සොධෙ
 තබ්බකමිති; භතතකිච්චං කතො දිවාවධානෙ නිසින්නෙන හි පට්ඨපට්ඨකමිති
 තබ්බං අරුණ්ණකමනො පට්ඨාය යාව ඉමස්මිං සානෙ නිසජ්ජා¹³
 අපි නු ඛො මෙ ඉමස්මිං අතතරෙ පරෙසං අපපියං¹⁴ නායකමෙ වා
 වච්ඡාමං වාති සචෙ අපිති ජානාති දෙසනං යුත්තං දෙසෙතබ්බං
 අපි¹⁵ කරණසුත්තං අපිකාතබ්බං; සචෙ නත්ති තෙනෙව පිඨිපා
 මුලෙස්ස¹⁶ විභාතබ්බං; මනොකමෙසු පන එකස්මිං පිණ්ඩපාපරිශෙස
 නවධානෙ සොධෙතබ්බං; කථං අපි නු ඛො මෙ¹⁷ අජ්ජ පිණ්ඩපාප
 පරිශෙසනවධානෙ රූපාදිසු ජප්පෙ වා රුහො වා පටිඝං වාති සචෙ
 අපි න පුන එවං¹⁸ කර්ණාමිති විතොනතො අධිධාතබ්බං;
 සචෙ නත්ති තෙනෙව පිඨිපාමුලෙස්ස විභාතබ්බං; සමණො වා
 මුහුණො වාති බුද්ධා වා පට්ඨකමුද්ධා වා තථාගතසාවකා වා;
 නාමොභිසමෙති යස්මා අනිතෙපි එවං පරිසොධෙසුං අනාගතෙපි

1. හස්සය A1, P2, හස්සපි A2, V, W2.	11. අනොරතනානුසික්ඛිතාහි S.
හස්සපි දවකමසතාය B, හතායපි b.	සික්ඛිතාහි. රතතිඤ්ච දිවසඤ්ච S
2. යං යං B.	දිවසඤ්ච b. සික්ඛමානො අට්ඨපි
3. තප්පස්ස A2, V.	තබ්බකමිති b. උපපාදෙතබ්බං මනො
4. පට්ඨපට්ඨකමෙසු මලොක්කතො B.	කමෙසු b. S.
5. සංසක්කං නාමකර්ණිකානි b	12. ඉමස්මිං නිසජ්ජා S.
6. කිවිතෙතනාසාසි L.	13. අකපපියං S.
7. අනුපදෙස්සයාසි B, අනුපදෙස්සයාසි b.	14. අපි b.
8. පුනපුනං කාසරයාසි b.	15. පිඨිසංඝාමනානුසං P1.
9. පිළිකෙතන b.	පිඨිපාසංඝාපර්වත A1, B, M2.
10. නර්ගිතනති A1, M2, P2, V, W2.	පාමොසර්වත b S.

16. අපිනුඤ්චං L, අපිනුඤ්චං අජ්ජ S.

17. පුනත එවං b.

පරිභොගෙය්‍යානි එතරතිපි පරිභොගෙය්‍යානි¹ කුසමා භූමෙතිපි එතෙසං² අනුසික්ඛනෙතති එවං සික්ඛිතබ්බතී³ අපේථා; භෙසං තබ්බන් උත්තාතමෙව. ඉමං පඤ්ඤාසං භගවා යාව භවිත්වා උත්තිත්තං⁴ රතනරසිනා යොජනියමිණික්ඛන්තින කුටං ගණගතතා විය තෙසාපුත්තලවසෙන පරිතිට්ඨාපෙයිති.

අමබලධිකරුහුලොවාදසුතනං පඨමං.

2. 2. 2.

එවමෙම සුතනති මහාරුහුලොවාදසුතනං; භස්ථ පිට්ඨිකා පිට්ඨිකා අනුබ්භිති දස්සනං අවිජ්ජිතා ගමනං අබොධිත්තා කතා පච්ඡනා පච්ඡනො⁵ ඉරියාපථානුබ්භිතන අනුබ්භි; තදා හි භගවා පදෙ පදං තික්ඛිපෙතො විලාසිතගමනෙන පුරතො පුරතො⁶ ගච්ඡති. රුහුලපේරං දසබලස්ස පදනුපදිකො හුත්වා පච්ඡනො පච්ඡනො ගච්ඡති⁷ තත්ථ භගවා සුපුප්ඵකොලවතමජ්ඣිකා සුභුමිං ඔතරණ්ණාය තික්ඛිතතමතතවරවාරණො විය විරොචිත්ථ. රුහුල භද්දො⁸ වරවාරණස්ස පච්ඡනො තික්ඛිතතගජ්ජොතකා විය; භගවා සාගණ්ණසමයෙ මිණිගුහතො⁹ නික්ඛිතිත්වා ගොවරං පටිපනො කෙසරසිකො විය; රුහුලභද්දො¹⁰ සිත්ථිගරුජානං අනුබ්භිතො¹¹ තික්ඛිතතසිත්ථපාතකො විය; භගවා මණිපබ්බතසසිරිකවත සණ්ඨිතො දුඨාබලී¹² මහාවසගෙසා විය; රුහුලභද්දො ව්‍යාඝරුජානං අනුබ්භි¹³ ව්‍යාඝපොතකො විය; භගවා සිට්ඨලීදභතො¹⁴ තික්ඛිතත සුපණ්ණරුජා විය රුහුලභද්දො සුපණ්ණරුජානං පච්ඡනො¹⁵ තික්ඛිතත සුපණ්ණපොතකො විය; භගවා විතතකුටපබ්බතො ගගනතලං¹⁶ පබ්බතතසුචණ්ණංසරුජා විය; රුහුලභද්දො හංසාගිපතී අනුපබ්බතතසුචණ්ණංසරුජානො¹⁷ විය; භගවා මහාසරං අපෙක්ඛාගාලා සුචණ්ණමහාතාවා¹⁸ විය; රුහුලභද්දො සුචණ්ණතාවං අනුබ්භිපච්ඡ, බ්භිපොතො විය; භගවා වක්කරතනානුභාවෙන ගගනතලං¹⁹ සමපයා තවක්කවතතිරුජා විය; රුහුලභද්දො රුජානං අනුසමපයාතපරිනායක

1. භොගෙය්‍යානි (ඉතිච)

පරිභොගෙය්‍යානි (ඉතිච) L.

2. තෙසං b, S.

3. අනුසික්ඛිතබ්බතී B.

4. උපරිත්තං B.

5. පච්ඡනො b

6. පුරතො S.

7. පච්ඡනො පච්ඡනො තත්ථ b.

අතච්ඡි A1, M2, P4;

8. භද්දො ව b. භද්දොපරි S.

9. මිණිගුහතො S.

10. භද්දො ව b.

11. අනුබ්භි B.

12. දුඨාබලො B.

13. ව්‍යාඝරුජානං අනුබ්භි b, S.

14. සිට්ඨලීදභතො b සුචණ්ණරුජා b.

සුචණ්ණරුජා b.

15. සුපණ්ණරුජානං පච්ඡනො B.

16. ගගනතලං ගගන සි, තලං පබ්බත b.

17. අනුපබ්බතො b. හංස පොතකො b. S

18. තාව. පච්ඡ අනුබ්භිතාවා පොතකො

විය; b. පච්ඡබ්බිතපොතකො විය b

19. ගගනතලො b. S.

රතනං විය; හඟවා වීගනවලාභනං නහං පටිපන්න¹තාරකරුඡා විය; රුහුලභද්දො තාරකාධිපතීනො අනුමානපටිපන්නපරිසු ධුමසෙති තාරකා විය; හඟවාපි මහාසමමතපචෙණියං ඔක්කාකරුඡවංසෙ² ජානො රුහුලභද්දොපි; හඟවාපි සඤ්ඛි පක්ඛිත්තකිරුසදිසෙ³ සුපරිසුධා ජාති ඛානියකුලෙ ජානො රුහුලභද්දොපි; හඟවාපි රජ්ජං පහාය පබ්බජිතො රුහුලභද්දොපි; හඟවතොපි සරිරං ආකර්මසමාපුරිසලක්ඛණපති මණ්ඩිතං දෙවනගරෙ සමුස්සිත⁴රතනතොතාරණං විය සබ්බථාලිපුල්ලො පාරිවැන්නො⁵ විය ව අතිමනොහරං රුහුලභද්දොසාපි; ඉති දොපි අභිනිහාරසමපන්නා, දොපි රුජපබ්බජිතා, දොපි බන්තියසුමුමාලා, දොපි සුවණ්ණවණ්ණා, දොපි ලක්ඛණසමපන්නා, එනමග්ගං පටිපන්නා; පටිපාටියා ගවැන්නානං දවින්නං වජ්ජමණ්ඩලානං දවින්නං සුරිය මණ්ඩලානං දවින්නං සක්කසුයාමසනතුසිතපරකිමමිතවසවතති⁶මහා මුග්ගානං සිරියා සිරිං අභිභවිමානාවිය විරෙචිංසු; තත්ත්වායස්ස රුහුලො හඟවතො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො ගවැන්නොව පාදතලපො යාව උපරි කෙසන්තා තථාගතං ආලොකෙයි;⁷ සො හඟවතො බුද්ධචේත මිලාසං දිසා; සොහති හඟවා ආකර්මසමාපුරිසලක්ඛණවිවින්න සරිරෙ බ්‍යාමපහාපරික්ඛිත්තතාය විපක්ඛණ්ණසුවණ්ණපුණ්ණමජ්ඣ ගතො විය; විජ්ජුල්ලතා⁸ පරික්ඛිතො කතකපබ්බතො විය; යන්තසුත්තසමාකබ්බිතං⁹ රතනවිවින්නං සුවණ්ණඅභිසං විය; රතන පංසුකුලම්චරපටිවැන්නොපි රතනකම්මලපරික්ඛිත්තකතකපබ්බතො විය; පවාලලතාපතිමණ්ඩිතං සුවණ්ණඅභිසං විය; චිත්ත¹⁰පිට්ඨපුණ්ණ පුජිතං සුවණ්ණචේතියං විය; ලාබාරසානුලිතො කතකසුලො¹¹ විය; රතනවලාභකතතරගතො තඬ්ඬිණ්ඩුග්ගතපුණ්ණවජ්ජ විය; අසො¹² සමිතිංස¹³පාරමිතානුභාවසජ්ජිතං අත්තභාවස්ස සිරිසමපතති¹⁴ විනෙතයි; තතො අත්තානම්චි මිලොකෙත්වා අගම්චි සොභාමි; සචෙ හඟවා වතුසු මහාදීපෙසු වක්කවතතිරජ්ජං අකරිස්ස, මග්ගං පරිනායකට්ඨානතතරං අදස්ස;¹⁵ එවං සනෙත අභිවිය ජලබුද්ධ තලං අසොභිස්සාති අත්තභාවං නිස්සාය ගෙහසිතං ඡන්දරංගං උපාදෙයි. හඟවාපි පුරතො ගවැන්නොව විනෙතයි: පරිපුණ්ණවැට්ඨිමසලොති තොදාති රුහුලස්ස අත්තභාවො; රජනීයෙසු රුපාරමණ්ණදිසු¹⁶ විත්තස්ස පක්ඛන්දනකාලො ජානො; කිං ඛුල්ලතාය නු සො රුහුලො විතිතාමෙතිති.¹⁷ අථ සභාවජ්ජනෙනෙව පසන්නෙ උදකෙ¹⁸ මව්ඡං

1. පටිපන්නා b.

2. මහාකරුඡවංසෙ S.

3. සදිසෙ b. S.

4. සුගමුස්සිත b. S.

5. පාරිපන්නො S. අභිමනොහරණං S.

6. සනතුසිත සුභිමිත වග වතති b.

7. මිලොකෙයි M2. P2. A1.

8. විජ්ජුල්ලතා B. S.

9. සමාකබ්බිත b. පංසුකුල b.

10. චිත්තපිට්ඨ b.

11. කතකරුඡො b.

12. අසොභි B.

13. සමිතිංස b.

14. සරිරසමපතති b.

15. අදස්සා b.

16. රුපාරමණ්ණදිසු b. S.

17. විතිතාමෙතිති b.

18. පසන්නාඋදකෙ A1, B.

විශ පරිසුඤ්ඤා ආදාසමිණ්ඩල¹ බුබ්බිමිත්තං විශ ව තස්ස තං
 විතතුපාදං අදාස; දිසා² අයං රුහුලො මග්ගං අනුප්පානුචා ඔම
 පච්ඡන්තො ආගච්ඡන්තො අහං සොභාමි මග්ගං වර්ණණායත්තං පසන්න
 නති අත්තභාවං නික්ඛාය ගෙහසිතජ්ජරුගං උපපාදෙසි;³ අතිපෙඨ
 පක්ඛන්තො⁴ උපපථං පටිපන්නො අගොචරෙ වරති. දිසාබුලුහඅභි
 සො විශ⁵ අගන්තබ්බං දිසං ගච්ඡති. අයං ඛො පතස්ස කිලෙසො
 අබ්බන්තරෙ වසිස්සන්තො අත්තන්තමිධි යථා භූතං පසයිතුං න දස්සති.
 පරන්තමි උභයන්තමි තපනා නිරසෙසි පටිසන්ධි ගණ්ණපෙස්සති.
 තිරව්ඤානගොතිගමි පෙතතිවිෂයෙසි⁶ අසුරකායෙසි සමොඛෙසි
 මාභුකුච්ඡිතමි නති අනමිත්තෙස්ස සංසාරවලෙව පටිපාත්තෙස්සති. අයං හි:-

“අත්තජනනො ලොභො ලොභො විතතපකොපනො
 ගගමන්තරතො ජාතං තං ජනනං නාවමුජ්ඣති
 ප්‍රඥො අන්තං න ජාතාති ප්‍රඥො ධම්මං න පස්සති
 අකිත්තමං⁷ තද භොති යං ලොභො සහතෙ තරං.”

යථා ඛො පත අනෙකරතනපුරු මහාතාවා හිත්තථලකන්තරෙන
 උදකං ආදියමානා බුහුත්තමි න අජ්ඣුපපක්ඛිතබ්බං භොති වෙග
 වෙගෙතස්සා⁸ විවරං පිදතිතුං වටති; එවමෙව අයමි අනජ්ඣ
 පෙක්ඛිතබ්බං⁹ යාවස්ස අයං කිලෙසො අබ්බන්තරෙ සීලරතනාදිති
 න විනාසෙති, තාවපෙදව තං කිත්තණ්ණිත්තාමිති අජ්ඣායං අකාසි; එව
 රුපෙසු පත ධාතෙසු බුද්ධානං නාගවිලොකනං නාම භොති; තස්මා
 යන්නත¹⁰ පරිවත්තිතසුවර්ණපටිමා විශ සත්තලකායෙතෙව පටි
 වත්තිතා¹¹ සිත්තො රුහුලහදං ආමන්තෙසි. තං සන්ධිග අථපඛා ගගවා
 අසලොභෙකොති ආදි වුත්තං.

තත්ත සං කිසුචි රුපෙනා ආදිති සබ්බාකාරෙන විසුද්ධිමග්ග
 බ්බතිදෙදොනෙ වින්දරිතාති; නෙත්තං මමාති ආදිති මහාගට්ඨපදෙපමෙ
 වුත්තාති; රුපෙමෙව නු ඛො ගන්තෙති¹² තස්මා පුච්ඡති: තස්ස කිර
 සබ්බං රුපං නෙතා මම නෙසොගමිත්තමි න මෙ. නො අත්තාති සුචා
 ගගවා සබ්බං රුපං විපස්සනාපසුඤ්ඤං එවං දුට්ඨබ්බනති වදති; වෙද
 නාදිසු නු ඛො කථං පටිපජ්ජිතබ්බනති නෙසො උදපාදි. තස්මා තස්මිං
 නෙස සිත්තො පුච්ඡති; තග්ගුහලොභෙස අගස්මා රුහුලො; ඉදං න
 කත්තබ්බනති වුත්තෙ ඉදමි න කත්තබ්බං¹³ ඉදමි න කත්තබ්බ

1. පරිසුඤ්ඤා ආදාසමිණ්ඩල W.L.

2. දිසාව B. දිසාව S.

3. උපපාදෙසි S.

4. පක්ඛන්තො B.

5. දිසාබුලුහ S. අකිත්තොමිධි b.

අගන්තබ්බදිසං S. තථා B.

6. පිත්තිවිසයෙසි b. S.

7. අකිත්තමං b. S.

8. භොති වෙගෙතස්සා b.

9. න අජ්ඣුපපක්ඛිතබ්බං B. S.

10. යන්න L.

11. පරිවත්තමා B.

12. රුපෙමෙව නු ඛො ගන්තෙති b. S.

කස්මාපුච්ඡි S.

13. ඉදමි කත්තබ්බං S. වුත්තෙ ඉදමි

න කත්තබ්බෙමාති b.

මෙවැනි නයසනෙනපි නයසගණෙනපි පටිච්ඡිකිති; අදං කත්තබ්බනති චූචෙනපි එසෙව නයො. සික්ඛාකාමො භි1 අයං ආයසමා, පාතොව ගතිකුට්ඨපරිවෙදණ පත්ථමත්තං² වාලිකං ඔකිරති. අජ්ඣ සමමා සමුද්ධාය සන්තිකා මග්ගං උපර්ක්ඛායසා සන්තිකා එත්තනං ඔවාදං එත්තනං පරිහානං³ ලභාමිති; සමමාසද්දොදධාපි නං එතදග්ගෙ ධපෙතොතා එතදග්ගං භික්ඛෙව මම සාවකානං භික්ඛුනං සික්ඛාකාමානං යදිදං රුහුලොති සික්ඛායමෙව අග්ගං කත්වා ධපෙසි; භොපි ආයසමා භික්ඛුසබ්බමජෙකි තමෙව සිහනාදං තදති⁴:-

සබ්බමෙතං අභිඤ්ඤාය ධම්මරුජා පිතා මම
සමුද්ධා භික්ඛුසබ්බාය එතදග්ගෙ ධපෙසි මං
සික්ඛාකාමානගං අග්ගො ධම්මරුජෙත ථොමිතො
සද්ධාපබ්බජිතානඤ්ච සභායො පටිරො මම
ධම්මරුජා පිතා මග්ගං ධම්මරුකෙක්ඛා ව⁵පෙත්තිගො
සාරිපුත්තො උපර්ක්ඛායො සබ්බං මෙ ජිතසාසනනාති

අථස්ස භගවා යසමා න කෙවලං රූපමෙව වෙදනාදයොපි එවං දට්ඨබ්බා; තසමා රූපමපි ත්භුලාති අදිමාහ; භොනජ්ජාති⁶ භො හු අජ්ඣ; ථෙරස්ස කිර එතදගොසි: සමමාසමුද්ධො මග්ගං අත්තහාව තිස්සිතං ඡන්දරුගං ඤාති: සමිණො නාම එවරූපො විතකකා න තකකතබ්බොති⁷ තෙව පරියායකථං කපෙසි; ගච්ඡ භික්ඛු රුහුලං වදෙහි මාසු පුත් එවරූපං විතකකා විතකකසිති⁸ න දුතං පෙසෙසි; සමුද්ධෙ⁹ ධම්මායෙව පත සභණ්ඩකා වොරං වුලාය ගණනොතා වීර සමුද්ධා සුගතොවාදං අදුසි; සුගතොවාදෙ ව නාම අසබ්බසොගිති¹⁰ කපෙසති දුලලභො. එවරූපස්ස වුද්ධාය සමුද්ධා ඔවාදං ලභිතා භො හු වීඤ්ඤා පණ්ඩිතජාතීභො අජ්ඣ ගාමං පිණ්ඩාය පටිසිස්සතිති අපෙස ආයසමා ආසාරකිච්චං පහාය යසමිං තිසිනොතා ධානෙ ඕතෙත¹¹ ඔවාදෙ ලද්ධො තතොව පටිතිවත්තිතා¹² අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ තිසිදි; භගවාපි තං ආයසමන්තං නිවත්තමානං දිස්වා¹³ න එවිමාහ න නිවත්ත¹⁴ තාව රුහුල භික්ඛාචාරකාලො තෙති; කසමා: එවං කිරස්ස අගොසි: අජ්ඣ තාව කායගතාසතිඅමතගොජනං භුඤ්ජතුති; අදුසා

1. සික්ඛාකාමො A1. P2. M2.

2. පත්තමත්තං b. S.

3. පරිහානං L.

4. එවමෙව සිහනාදං තදි B.

5. ධම්මරුජෙකිව B. පිතජිගො b

පිජගො S.

6. භොනජ්ජාති S.

7. න විතකක තබ්බොති A1. A2.

න විතකතිතබ්බොති B.

තෙවපරියායෙන කථං B.

8. විතකිසිති B. විතකකසිති S.

මොසුත S මොසුත b

පෙසෙසති S

9. මංගමුද්ධෙ b. S.

10. අසබ්බසොගිති b

11. යසමිං නිසිත්තධානෙන ඕතෙත B.

යසමිං නිසිත්තධානෙන ඕතෙත W2.

12. තතොවපටිතිවත්තොති b.

13. දිස්වාපි b S.

14. මංගිවත්ත b, S.

සො ආයසමා සාපිසුපෙතොති ගගවති ගතෙ පච්ඡා ගච්ඡෙතො.
අද්දස; එතස්ස කිරියසමතො එකකස්ස විහරතො අඤ්ඤං වතං ගග
වතා සද්ධිං¹ විහරතො අඤ්ඤං; යද් හි දො අත්තසාවතා එකාකිණො
වසන්ති තද පාතොව සෙතාසතං සම්මජ්ජතිා සරිරපට්ඨිකතං
කම්මා සමාපතං අපපාතිා සන්තිසිත්තො² අත්තතො විතතරුචියා
හික්ඛාවාරං ගච්ඡති; ගගවතා සද්ධිං විහරන්තා පත පෙරු එවං ත
කරෙති.³ තද් හි ගගවා හික්ඛසබ්බපරිවාරෙ පඨමං හික්ඛා වාරං
ගච්ඡති. තාමිං ගතෙ පෙරෙ අත්තතො සෙතාසතා නික්ඛමිචා
බ්බුතො⁴ වසතට්ඨාතො නාම සබ්බෙව පාසාදිකං කාතුං සකෙතොති
වා⁵ ත වා සකෙතොති තත් තත් ගතො අසම්මට්ඨාතො⁶
සම්මජ්ජති. සවෙ කවච්ඡර අච්ඡන්තිතො ගොති, තං ඡෙඩ්ධති⁷; පාතීය
ඤ්ජපඨවිච්ඡාතමි⁸ පාතීයකුපෙ අසති පාතීයසං ඤ්ජපති; ගිලා
තාතං සන්තිසං⁹ ගතො; ආවුසො භූමනාතං නිං ආගර්මි නිං වො
ඉච්ඡිතබ්බතති පුච්ඡති; අවසනිකදගරතං සන්තිසං ගතො අභිරමථ
ආවුසො මා උක්ඛණ්ණිත් පටිපත්තිසාරකං¹⁰ බුද්ධසාසනතති මට්ඨති;
එවං කො සබ්බපච්ඡා හික්ඛාවාරං ගච්ඡති; යථා හි වක්ඛවතති¹¹
කුහිඤ්චිති¹² ගතො කාමො සෙතාස පරිවාරිතො පඨමං නික්ඛමිති
පරිතායකරතතො සෙතවතාති සංවිධාය පච්ඡා නික්ඛමති, එවං සද්ධිම
වක්ඛවතති ගගවා හික්ඛසබ්බපරිවාරෙ පඨමං නික්ඛමති තස්ස
ගගවතො පරිතායකරතතො ධම්මසෙතාපති ඉමං කිට්ඨං කො
සබ්බපච්ඡා නික්ඛමති; සො එවං නික්ඛෙතො¹³ තස්මිං ද්විතියෙ අඤ්ඤ
තරස්මිං රුක්ඛමුලෙ නිසිත්තං රුහුලද්දං අද්දස තෙන වුත්තං; ඔච්ඡා
ශච්ඡෙතො¹⁴ අද්දසාති; අථ කසො ආතාපාතසතිං නියොජෙයි¹⁵
නිසර්ජානුච්ඡිකතො; පෙරෙ කිර එතස්ස ගගවතා රුපකමට්ඨාතං
කට්ඨතති අතාව්ඤ්ජාව යොතාකාරෙන අයං අවලාසතවෙකො¹⁶
හුතො නිසිත්තො ඉද්ධස්ස එකස්ස නිසර්ජාය කමට්ඨාතං අනුච්ඡි
කතති විනෙතො එවමාග; තත් ආනාපානසතිතති¹⁷ අස්සාස
පස්සාසෙ පටිග්ගගොති, තත් වතුත්තඤ්චක ජ්ඣාතං¹⁸ නිබ්බෙතොති
විපස්සතං වෙඩ්ධොති අරගතං ගණ්හාති දස්සෙති; මිහපඨලා

1. සම්මිච්චි b එකසතා කිර b.

2. නිසිත්ත S.

3. විහරන්තො පත පෙරු එවං ත
කරෙති b.

4. බ්බුතං b S.

5. සකෙතොති තවා S.

6. අසම්මට්ඨා ඤාතං b.

7. අසම්මට්ඨාතො S.

8. අච්ඡන්තිතො ජෙට්ඨිති b.

9. ඤ්ජපඨවිච්ඡාතමි L.

10. පාතීය.කු. ප d පාතීය. සටං b

11. ඤ්ජපති b.

9. සන්තිසං b.

10. පටිපත්ති ධාරණං h. බුද්ධ වචනං

A1. M2. P2. W2.

11. වක්ඛවතති b.

12. කුහිඤ්චි A2. B. P2. කුඤ්චි b. S.

13. නික්ඛන්තොති B.

14. වුත්තං ගච්ඡන්තො b.

15. ආතාපාතසතිං නියොජෙයි b. S.

16. අවලා අසතා බුද්ධො B.

17. අවලා අසතා බසවා b.

18. වතුත්තති b. S.

18. වතුත්ත පඤ්චකරණං b. S.

හොඳිනි¹ කීව මහපථලා හොඳි; ඉබ භික්ඛු ආනාපානසතිමනු
සුනො; එකාසනෙ නිසිනොනාව සබ්බාසවෙ බෙසෙත්වා අරහත්තං පාපු
ණාති; තථා අසනෙකානොනා මරණතාලෙ සමසිඨි² හොඳි; තථා
අසනෙකානොනා දෙවලොනෙ නිබ්බත්තිනා ධම්මකපිතදෙවපුත්තස්ස
ධම්මං සුත්වා අරහත්තං පාපුණාති; තතො විරඳො අනුප්පන්නො
බුද්ධපාදෙ පවෙච්ඡකොධං සමුත්තරෙති; තං අසමුත්තරෙනො
බුද්ධානං සමමුක්ඛිතාවෙ බාහියපේරුදයො³ විය බිප්පාතිසෙද්දා හොඳි;
එවං මහපථලා; මහාතිස්සාති තස්සෙව වෙච්චනං වුත්තමපි වෙතං...

“ආනාපානසති යස්ස⁴ පරිපුණ්ණා සුභාවිතා

අනුපුබ්බං⁵ පරිචිතා යථා බුද්ධොන දෙසිතා.

හොමං⁶ ලොකං පහාසෙති අබ්බා මුත්තොව චන්දිමා”ති.

ඉමං මහපථලං සම්පස්සමානො පේරෙ සද්ධිවිහාරිනං තත්ථ නියො
ජෙති,⁷ ඉති භගවා රූපකම්මට්ඨානං පේරෙ ආනාපානසතීනති
උහොපි කම්මට්ඨානං ආවික්ඛිත්වා ගතා; රුහුලභයො, විහාරෙයෙව
ඔගීනො භගවා තස්ස ඔගීනභාවං ජාතනොනාපි නෙව අත්තතා
බාදනීයං හොජනීයං ගහෙත්වා අගමාසි; න ආනතුපේරස්ස හත්ථේ
පෙසෙයි;⁸ න පෙසෙතදි⁹ මහාරුජආනාථපිණ්ඩිකාදීනං සඤ්ඤා අද්දයි;
සඤ්ඤාමත්තකං හි ලගිත්වා තෙ කාප්පතා අභිගුරොග්ගං; යථා ච
භගවා සාරිපුත්තපත්ථෙරපි¹⁰ න කිඤ්චි අකාසි; රුහුලපේරෙ තිරු
භායෙ ජිත්තභවෙනා අහොසි; තස්ස පනායස්මතො භගවා මං
විහාරෙ ඔගීනං ජාතනොනාපි අත්තතා ලඳුං¹¹ පිණ්ඩානං නාපි සයං
ගහෙත්වා අගතො; න අඤ්ඤාස්ස හත්ථේ පගිණි; න මනුස්සානං
සඤ්ඤා අද්දයි; උපඤ්ඤායොපි මෙ ඔගීනභාවං ජාතනොනා තපෙච්ච
න කිඤ්චි අකාසිති විත්තමපි න උපන්නං. ඤානො තප්පට්ඨයා ඔමානං
වා අභිමානං වා ජනෙස්සති;¹² භගවතා පන ආවික්ඛිතකම්මට්ඨාන
මෙව පුරෙහාත්තමපි පච්ඡාභත්තමපි ඉති¹³ රූපං අභිවං ඉතිපි දුක්ඛං
ඉතිපි අසුභං ඉතිපි අත්තතාති අහං අභිමත්තෙනො¹⁴ විය තිරන්ත
රං මහති කරිත්වා¹⁵ සායණභසමයෙ විනොසයි; අහං උපඤ්ඤායෙන
ආනාපානසතීං භාවෙහිති වුත්තො තස්ස වචනං න කරියාමි¹⁶
ආචරිපුපඤ්ඤායානං හි වචනං අකරෙන්නො දුබ්බෙවා නාම හොඳි;
දුබ්බෙවා රුහුලො උපඤ්ඤායස්සපි වචනං න කරෙහිති¹⁷ ගරුහුපාත්ති

1. කීං ජිහපථලො S.

2. සමසිඨි b, S.

3. බාහියපේරුදයො b S.

4. ආනාපානසති S. යසති b.

5. අනුපුබ්බ b S. පරිචිතා S.

පරිපාචිතා L.

6. හො ඉමං L.

7. නියොනාජෙති S S.

8. පෙසෙති b,

9. පෙසෙතදි b. පෙසෙතදිකොසල S.

10. සාරිපුත්ත S.

11. ලඳු b.

12. අභිමානං වා නොසති b.

13. ඉතිපි

14. අභිමත්තෙනො b.

අභිමත්තෙනො S.

15. මහතිකම්ම b S.

16. වචනං කරියාමි b. S.

17. න කරෙහිති b b.

නො කකබලකර¹ පිළා නාම තප්පිති භාවනාවිධානං පුට්ඨිකාමො
 ගගවතො සන්තිකං² අගමාසි; තං දසෙකතුං අථ බො ආසක්ඛා
 ක්කුලොති ආදි වුත්තං; තත් පටිසලලානාති එකිභාවතො; ගං
 කිඤ්චි ක්කුලොති³ කඛ්ඛා ගගවා ආනාපානසතිං පුට්ඨා රුපකමමට්ඨා
 තං කප්පෙසිති රුපෙ ඡන්දරගපහානත්⁴ එවං කීර්ණ අහොසි:
 රුහුලො අත්තභාවං තිණ්ණං ඡන්දරගො උපපන්නො හෙට්ඨා වණ්ණ⁵
 සමෙධිපෙන රුපකමමට්ඨානං කපිතං ඉද්දති⁶ ද්විවත්තාද්‍රිසාය
 ආකාමෙති අත්තභාවං විජ්ජිත්වා⁷ විසමබරිත්වා තං තිසසිතං ඡන්දරගං
 අනුපපත්ති බමමිතං ආපාදෙය්‍යාමිති;⁸ අථ ආකාසභාවං කඛ්ඛා විත්වා
 රෙසිති: උපාදරුපං දසකතත්⁹ හෙට්ඨා හි වත්තාරි මහාභූතානෙව
 කපිතාති න උපාදරුපං තඛ්ඛා ඉමිනා මුඛෙන තං දසෙකතුං ආකාස
 භාවං විත්වා රෙසි; අපි ච අප්ඤ්ඤානිකෙන අකාමෙන පරිච්ඡින්න
 රුපමපි¹⁰ පාකට්ඨං හොති:-

ආකාමෙන පරිච්ඡින්නං රුපං යාති විභූතතං¹¹

තඤ්ඤා¹² ආවිභාවත්තං තං පකාසෙසි¹³ නායකො

එත්ත පත් පුරිමාසු¹⁴ තාව වතුසු ඛාතුසු යං වත්තබ්බං තං මහාගප්පි
 පදෙපමෙ වුත්තමෙව; ආකාසඛාතුසං ආකාසගත නති¹⁵ ආකාසභාවං
 ගතං: උපාදිග්ගන්ති ආදිග්ගන්¹⁶ ගතිතං පරමට්ඨං සරිරට්ඨකතති
 අනත්වා; ක්කුලොතිද්දති මංසලොතිතාදිති අසමුප්පි¹⁷ කාණ්ණ
 විචරං; නාසවජිද්දති එසෙව තඤ්ඤා; අසන වාති ඥානවජිද්දති;¹⁸
 අප්පකාසරතීති අනෙතා පවෙසෙති; ජිව්තාබ්බකතො හි යාව උදර
 පටලා මනුසානං විදප්පිවතුරිභුග්ගං ජිද්දට්ඨානං¹⁹ හොති තං සකිං
 ඥානං වුත්තං; අසන වාති යතමි ධිකාසෙ; සනතිමිභිතීති පටිට්ඨාති;
 මනුසානං හි මහත්තං පරිසායවත්තං²⁰ උදරපටලං නාම හොති
 තං සකිංඥානං වුත්තං; අසනාගාමි²¹ නිමිඛග්ගිති හෙට්ඨා තිත්තමති;
 ඤාතිංසනත්මිත්තං එක විසතිභ්; ධානෙසු වට්ඨං අත්තං²² නාම
 හොති තං සකිංඥානං වුත්තං; සං චා පත් අඤ්ඤාමපිත්²³ ඉමිනා

1. කකබලකර B. P2.	12. තඤ්ඤාවං b.
2. සන්තිකො h.	13. පකාසෙසි b.
3. ගං කිඤ්චි රුහුලොති S.	14. එත්ත ව පුරිමාසු S.
4. ඡන්දරගපහානත් b. S.	15. ආකාසගතනති සභාවගතං S.
5. හෙට්ඨාපණ්ණ S.	16. උපාදින්නනති ආදින්නං b. S.
6. ඉද්දතිසසි b. S., වණ්ණාද්‍රිසය S.	17. අසමුප්පි b.
වත්තාද්‍රිසය L.	18. අනෙත විද්දති b. S.
7. අත්තභාවං විජ්ජිත්වා b., විජේ
වෙත්වා B විභාසත්වා S.	19. ජිත්තට්ඨානං S.
8. ආපාදෙය්‍යාමිති b. S.	20. පටපරිසාවත්තමත්තං එ b.
9. රුපදසකතත් b. S. උපාදරුප
දසක තත් b. A1, A', V. W2.	21. අසනාගාමං b. S. අනෙත හෙට්ඨා b.
හෙට්ඨාපි B.	22. ධානෙසු ජිතං අත්තං b. ධානෙසු
එකං අත්තං S.
10. පරිච්ඡින්නරු පමිති L.	24. පත්ඤ්ඤාමපිති b. අඤ්ඤාමපි S.
11. යාමි විභූතතං b. S.	සුමුද්දෙසුමි b.

සුමුමං සුමුමං වමමමංසාදිඅනතරගතඤ්චෙව ලොමිකුපභාවෙන ව
 සීතං ආකාසං දය්‍යෙති; සෙසමන්ධං පඨවිධාතු ආදිසු වුත්තතයෙනෙව
 වෙදිගබ්බං; ඉදුතිස්ස තාදිභාවලක්ඛණං ආචික්ඛන්තො පඨවිය
 මනචි ආදිමාහ; ඉට්ඨානිට්ඨසු හි අරජ්ජන්තො අදුස්සන්තො¹ තාදි
 තාම හොති; මනාපාමනාපාති එත් අට්ඨලොභසගගතවිත්තසම්ප
 යුත්තො මනාපා තාම, අථ දොමනස්සවිත්තසම්පයුත්තො අමනාපා
 තාම; න පටිශාදුස ධස්සනනීති එතෙ² එස්සා උප්පජ්ජති; තව
 විත්තං අනෙතාමුට්ඨිගතං කතෙතො විශ පරියාදාය ගහෙතො ආතුං
 න සකස්සන්ති; අහං සොභාමි මග්ගං වණ්ණංයත්තං පසන්නනචි පුත
 අත්තභාවං නිස්සංග ඡන්දරුගො නුපපජ්ජස්සති;³ භග්ගති ආදිසු
 ගුථමෙව ගුථගතං; එවං සබ්බත්; නි භග්ගති පතිට්ඨිතොති පඨවි
 පබ්බතරුක්ඛාදිසු එකස්මිම්පි න පතිට්ඨිතො; ශදි හි පඨවියං පතිට්ඨි
 තො භවෙය්‍ය, පඨවියා තිජ්ජමානාය සභෙව තිජ්ජෙය්‍ය; පබ්බතෙ
 පතමානෙ සත්භව පතෙය්‍ය; රුක්ඛෙ තිජ්ජමානෙ⁴ සභෙව තිජ්ජෙය්‍ය;
 මෙත්තං ගිහුලාති කසමා ආරති: තාදිභාවස්ස⁵ කාරණදස්සනත්ථං.
 ගෙට්ඨා හි තාදිභාවලක්ඛණං දස්සිතං න ව සකස්සා අහං තාදිව⁶
 ගොමිති අකාරණං භවිතුං; නපි අහං උච්චාකුලපසුතො බහුස්සුතො
 ලාති මං රුජරුජමභාමත්තාදයො භජන්ති අහං තාදි ගොමිති
 ඉමෙති කාරණෙති කොචි තාදි තාම න ගොති;⁷ මෙත්තාදිභාවනාය
 පත ගොතිති තාදිභාවස්සකාරණදස්සනත්ථං ඉමං දෙසනං ආරති;
 තත්ථ භාවස්සොති උපවාරං වා අපානං වා පාපෙත්තස්ස; සො
 බ්‍යාපාදොති යො සත්තෙසු කොපො⁸ යො පතිට්ඨස්සති; විභෙසාති
 පාණීආදීහි සත්තානං විනිසනං; අරතීති⁹ අරති; පත්තසෙතාසනෙසු
 වෙව අබ්බසලෙසු ධමමෙසු ව¹⁰ උක්ඛණ්ණිතා; පටිභොති යත්
 කත්ථි පටිභක්ඛන්තිලෙසො; අසුභනති උග්ගුමාතකාදිසු¹¹ උප
 වාරපානං; උග්ගුමාතකාදි අසුභභාවනා ව නාමෙසා විජාරතො
 විසුද්ධිමග්ගෙ කපිතාව; රුගොති පඤ්ඤාමගුණිකරුගො; අනිවම්
 සඤ්ඤනති අනිවවානුපස්සනාය සභජාතසඤ්ඤ¹² විපස්සනා එව වා
 එසා අසඤ්ඤාපි සඤ්ඤාසිසෙන සඤ්ඤාති වුත්තා; අයම්මානොති රුපා
 දිසු අයම්මි මානො; ඉදුති ථෙරෙන පුට්ඨිත¹³ පඤ්ඤා විජාරතො
 ආනාපානසනිතති ආදිමාහ; තත්ථ ඉදං කම්මට්ඨානඤ්ච කම්මට්ඨාන

1 ඉට්ඨානිට්ඨසු අරජ්ජන්තො
 අදුස්සන්තො S.

2 එත්තෙ B.

3 නුපපජ්ජස්ස S.

4 ඡන්දමානෙ b

5 තාදිභාවස්ස b, S.

6 අහං තාදිවෙය්‍ය-අහං තාදිවෙය්‍ය
 ගොමිති L. තාදිගොමිති b, S.

7 නාමෙතොති b, නා ගොමිති L.

8 සත්තෙ කොපො b, S.

9 අරතීති පත්ත b, S.

10 කුහල ධමමෙසු b.

උක්ඛණ්ණිතො S. කත්ථි

සත්තෙසු සම්මාරෙසු ව

පටිභක්ඛන්ති b.

11 උග්ගුමාතකාති S.

උග්ගුමාතකා දිසු b

12 සභජාතසඤ්ඤ b, S.

13 පුට්ඨිත b, S.

භාවතා ව පාළි අපේඛා ව සද්ධිං ආතිසංසකථාය සපබ්බා සබ්බාකා
රෙන විසුද්ධිමයො අනුස්සන්තිදද්දසෙ විජාරිතො භෙව. ඉමං¹ දෙස
නං ගගවා නොයාපුනාලවසෙතෙව පරිතිට්ඨාපෙසිති.²

මහාත්ථුලොවාදසුතං දුතියං.

2. 2. 8.

එවමෙම සුතනති මාලුබ්බාසප්පකතා;³ තථ මාලුබ්බාසප්පකතස්සාති
එවං නාමකස්ස ථෙරස්ස; ංපිතාති පටික්ඛිතතාතිති දිට්ඨිගතාති
නාම න ව්‍යාකාශබ්බාතිති එවං ංපිතාති ථෙව පරික්ඛිතතාති ව;
නථාගසගාති සපෙතා; නං මෙ න රුච්චතීති තං අව්‍යාකරණං⁴
මෙයං ත රුච්චති; සිත්තං පට්ඨකඛාශාති සිත්තං පරික්ඛිපිතං; අකා
සපෙතා කං පට්ඨාචික්ඛසිති යාවකො වා හි යාවිතතං පට්ඨාචික්ඛ
ය්‍ය යාවිතකො වා යාවකං. තිං තෙව යාවකො න යාවිතකො භො
දති තිං කො සපෙතා කං පට්ඨාචික්ඛසිති අපේඛා; විදෙධා අස්සාති
පරසෙතාය සිතෙත විද්ධො ගච්චෙය්‍ය; භාලාපලෙපනේනාති බ්‍යාල
ලෙපනෙන; යිංගකා නති ථෙජ්ජං, සලලකතනාති සලලකතනතං
සලලකතනීයං⁵ සුතතපාඨතං; අකකස්සාති අකකථාකො ගසගච්චා
ජයං⁶ කරෙතති; තෙත වුතතං අකකස්සාති; සණ්ඨස්සාති⁷ වෙණු
මිලිවස්ස; මරුවාබරපණ්ණේනමපි වාකෙතිභෙව කරෙතති. තෙත
වුතතං: සදි වා මරුවාස සදි වා බරපණ්ණේනොති; කච්ඡතති⁸
පබ්බකතච්ඡ නදිකච්ඡාදිසු ජාතං; ග්‍රෙසිමනති රෙපෙච්චා වග්ගිතං;
සරවතතො සරං ගගෙච්චා කතං;⁹ සිපිලගනුනොති එවංතාමකස්ස
පකිනො; ග්‍රෙරුවස්සාති කාලසිගස්ස;¹⁰ අසමාරස්සාති මකකටස්ස;
එවං නොති එතාය දිට්ඨියා සති න ගොතිති අපේඛා.

අපේඛා ජාතීති එතාය දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මවරියවාසො¹¹ තථ
ජාති පන අපච්චෙව. තථා ජරමරණාදීනිති දස්සෙති; අසකාසනති
යෙසා අහං; නිකාසනති උපකාතං විතාසං; මම සාවකා හි එතෙසු
තිබ්බිතා¹² ඉභෙව තිබ්බාතං පාපුණ්ණතීති අභිපාජයා; නසමා
තිභාති යස්මා අව්‍යාකතමිතං. වතුසට්ඨමෙව මයා ව්‍යාතතං. තස්මාති
අපේඛා; නි අසකං මාලුබ්බාසප්පක අප්ඨසංගිතනති එතං දිට්ඨිගතං
එතං බ්‍යාකරණං¹³ කාරණනිසයිතං න ගොති; නි ආදිබ්‍රහ්මවරිය

1. ඉදමිථ	8. ගච්ඡතති b S. පබ්බක ගච්ඡනදි
2. පරිතිට්ඨාපෙසි b.	ගච්ඡාදිසු b.
3. මාලුබ්බා b.	9. පදසතා පදං ගසගච්චා කථං b.
4. නං ව්‍යාකරණං B.	10. තෙරව්‍යාසාති කාල සිගස්ස
5. සුතතව්‍යාසා b. සලලකතනීය	අසමාරාදස්සාති b.
සුතතව්‍යාසා B.	11. බ්‍රහ්මවරියව්‍යාසාපි B.
6. ජයං b.	12. නිබ්බිජ්ජපනතා b.
7. සණ්ඨස්සාති b. වෙණුමිලස්ස S.	13. දිට්ඨිගතං වා පඨා
මරුව b.	බ්‍යාකරණං වං B. S.

කතති මුග්ගවරියංගං ආදිමත්තවපි පුබ්බභාගෙ¹ සිලමත්තවපි ත
හොති; න භික්ඛදුශාහි ආදිසු වරෙව තිබ්බිකුතභ්ථාය² වා පිරජ්ජ
තභ්ථාය වා වට්ඨතිරෙඛාය වා රුහාදිවුපසමත්තභ්ථාය වා අභිඤ්ඤාය
ධම්මෙ³ අභිජානතභ්ථාය වා වසුමග්ගාඛාතසංවේශාභ්ථාය වා
අභ්‍යවහරිකානසවජ්ඣාය භ්ථාය වා ත හොති; එතං හිති එතං
වතුසවවච්ඡාකරණං; ආදිමුග්ගවරියංගකති මුග්ගවරියංගං ආදිගුතං
පුබ්බපදව්භානං;⁴ සෙසං වුත්තවිපකඛතයෙන වෙදිතබ්බං: ඉමෙවි
දෙසනං භගවා තෙතසපුග්ගලයෙව⁵ වසෙන තිට්ඨාපෙයිති.⁶

මාලුඛකාසුත්තං නාමයං.

2. 2. 4.

එවමෙම සුභානති මහාමාලුඛකාසුත්තං; තත්ථ ඔරමගායිකානිති
හෙට්ඨා කොට්ඨාසිකාති කාමභවෙ තිබ්බතතිසංවත්තනිකාති;⁷ සං
යොජනානිති බ්බිකාති; භාග්‍ය භො⁸ නාමාති කසං දෙවසං වා
මනුසංගං වා; දෙසිකානි ධාරෙයිති⁹. කිං තිමෙව එකො අසොගාසි
න අඤ්ඤා කොවිති; අනුසෙවිති¹⁰ අපඨිතභාය අනුසෙවි; අනුසෙව
මානො සංයොජනං නාම හොති; එත්ථ ව භගවතා සංයොජනං පුච්ඡි
තං. ථෙරෙතපි සංයොජනමෙව බ්බාකතං. එවං සතෙතපි තසං වාදෙ
භගවතා දෙසො ආරොපිතො; සො කසමාති වෙ? ථෙරසං¹¹ තථා
ලභිකතො. අයං හි තසං ලභි: සමුද්ධාරකඛණෙයෙව කිලෙසෙති
සංසුතො¹² නාම හොති, ඉතරස්මිං බණ්ණ අසංසුතොති. තෙනසං
භගවතා දෙසො ආරොපිතො.

අථායස්මා ආතඤ්ඤා විතොසි: භගවතා හිකුක්ඛකසංගං¹³ ධම්මං
දෙසෙසොමිති¹⁴ අත්තනො ධම්මතායෙයෙව අයං ධම්මදෙසනා ආරභා.
සා ඉමිනා අපණ්ණිතො¹⁵ හිකුක්ඛා විසංවාදිතා. භද්දං භගවතො
යාවිතො හිකුක්ඛං ධම්මං දෙසෙසොමිති¹⁶ සො එවමකාසි. තං දසොකං
එවං වුත්තෙත ආයස්මා ආතඤ්ඤාහි ආදි වුත්තං; තත්ථ සංගායාදිට්ඨි
පටිසුට්ඨිකොනාති සකකායදිට්ඨියා ගතිතො අභිගුත්තන; සංගායා
දිට්ඨිපරෙකොනාති සකකායදිට්ඨියා අනුගතො; නිසසරණනති
දිට්ඨිනිසසරණං නාම තිබ්බානං, තං ගථාගුතං තපජානාති;

1. පුබ්බභාග b.

2. තිබ්බිදුශාය b.

3. අභිඤ්ඤායධම්ම b.

4. පුබ්බව්භානං S පටිපකඛතයෙන b.
වුත්තපඤ්ඤායෙන B.

5. පුග්ගලවෙසන b. S.

6. තිට්ඨාපෙයිති b. S.

7. හිබ්බතතසංවත්තනිකාති b.

තිබ්බතති සංවත්තනිකාති L.

8. කසංගු භො P2. W2.

9. ධාරෙයි b. S. තිමෙවෙකො b. S.

10. තත්ථ ඔරං අනුසෙවිති L.

11. සංගායා ථෙරසං S.

12. අනුසංගා L.

13. භගවතා පි සිද්ධානුකරාංග b.

14. දෙසිකාමිති b. S. ධම්මතායෙව b. S.

15. අපණ්ණිතොපි S.

16. දෙසං පටිමිති S. දෙසිකාමිති b.

අපච්චිනිතාති¹ අවිනොදිතා අනිනවා;² ඔරමහාගිකංගොජනනති
 නෙට්ඨාගාගිකංගොජනං නාම හොති; සොපදෙසුපි එකෙව ත්තො;
 සුක්කපකො උත්තාතෙත්ථා ගෙව; සානුසො පටිසථිති³ වචනතො
 පනෙත්ථ එකෙව අසුඤ්ඤං සංගොජනං අසුඤ්ඤ අනුසගොති වදනති.
 යථා හි සවාසඤ්ඤං හත්තනති වුභෙත්ත හත්තතො අසුඤ්ඤං වාසඤ්ඤං
 හොති. එවං සානුසොති වචනතො පරිසුට්ඨාතසකකායදිට්ඨිතො
 අසුඤ්ඤන අනුසගෙත්ත හවිතබ්බනති තෙසං ලද්ධි⁴ තෙ සසිසං
 පාරුපිනාති ආදිති පටිකම්පිතබ්බො. න හි සිසතො අසුඤ්ඤ පුරිසො
 අත්ථි, අථාපි සියා, යදි තදෙව සංගොජනං සො අනුසගො⁵ එවා
 සතෙත්ත හගවතා ථෙරස්ස තරුණුපමාඋපාරමො⁶ දුආරෙපිතො
 හොතිති: න දු ආරෙපිතො;⁷ කාමො? එවා ලද්ධිකත්තාති⁸ විත්ථාරිතං.
 තත්ථා සොගෙව කිසලොකා බ්බිතවෙත්ත සංගොජනං අපචිතවෙත්ත
 අනුසගොති ඉදමත්ථං⁹ සකාය ගගවතා සානුසො පටිසථිති¹⁰
 එවා වුත්තනති වෙදිතබ්බො; නාම සෙත්ථාති ආදිසු ඉදං මපම
 සංසද්ධං තව්චෙත්ථෙද්ද¹¹ විය හි සමාපත්ති දුට්ඨබ්බො; ථෙග්ගෙත්ථෙද්ද¹²
 විය විපක්ඛනා; සාරජෙත්ථෙද්ද විය මහො; පටිපදු පන ලොකිය
 ලොකුත්තරමිත්තො වට්ඨති;¹³ එවමෙහෙ දුට්ඨබ්බොති එවරුපා පුත්තලා
 එවා දුට්ඨබ්බො; උපධිවිචෙකාති උපධිවිචෙකෙත්ත; ඉමිනා පඤ්ඤාම
 ගුණවිචෙකො කපිතො; අඤ්ඤානං බ්බිමානං පහානායාති¹⁴
 ඉමිනා නිවරණපහානං¹⁵ කපිතං; කායදුට්ඨලානං පටිපක්ඛනද්ධි
 යාති¹⁶ ඉමිනා කායාලසිඤ්ඤපටිපක්ඛනද්ධි කපිතා; විච්චෙව භාසමිති
 උපධිවිචෙකෙත්ත කාමෙති විතා හුත්වා; විච්චෙව අඤ්ඤාලසිති අඤ්ඤා
 සලානං බ්බිමානං පහානෙත්ත දුට්ඨලාපටිපක්ඛනද්ධියාව¹⁷ අඤ්ඤාලසි
 විතා හුත්වා; සදෙව නාම හොතිති යං තත්ථ අනෙත්ත සමාපත්තියං.¹⁸
 සමාපත්තිකබ්බෙත්ත වෙව¹⁹ සමාපත්තිකබ්බෙත්ත රුපාදි බ්බෙත්තං
 හොති;²⁰ හෙ බ්බෙත්ත තෙ රුපගතිනති ආදිතා තගෙත්ත වුත්ත
 රුපාදගො බ්බෙත්ත; අනිවච්ඡොති න නිවච්ඡතා; දුක්ඛසොති න

1. අපච්චිනිතාති b.	9. ඉමමිත්ථං b.
2. අනිනතා b. අනිත ෦෦ S.
"මරමහ ගිකං සංගොජනං"	10. තව්චෙත්ථෙද්ද b.
	11. ථෙග්ගෙත්ථෙද්ද S. සාරජෙත්ථෙද්ද S.
	12. ලොකියලොකුත්තරමිත්තොති වට්ඨති B.
3. පටිසථිති b	
4. තෙසං ලද්ධි S යථා හි සකායං ලද්ධි b.	13. පහානාති b. පහානායාති S.
	පාරුපෙත්ථා b. S.
5. න සො අනුසගො S.	14. නිවරණපහානං b. S.
6. තරුණුපමා- උපාරමො b S.	15. පටිපක්ඛනද්ධියාති b. S.
7. ථෙරස්ස තදුපමා උපාරමො හු
ආරෙපිතො නොතිති න හු
ආරෙපිතො S.	16. පහානෙත්ත කායදුට්ඨලානං
පටිපක්ඛනද්ධියාව b. දුට්ඨලා
පටිපක්ඛනද්ධියාව L.
8. ලද්ධිකත්තාති b විත්ථාරිත
මෙත්තං b. S. තගො නො බ්බෙ
ත්තෙත්ත b.	17. අනෙත්ත සමාපත්ති බ්බෙත්තෙත්ත b.
18. ගෙව B.
19. බ්බෙත්තං නො
හොති b. S.

සුඛතො; රෙහසොති ආදිසු ආබාධවෙධන රෙහතො; අනෙතා
 දෙසවෙධන ශණ්ඩතො; අනුපවිධිවෙධන¹ දුක්ඛජනකවෙධන ව
 සලලතො; දුක්ඛවෙධන අසතො; රෙහවෙධන ආබාධතො; අස
 කවෙධන² පරතො; පලුජ්ඣනවෙධන සලොකතො; නිසාත්තවෙධ
 න සුඤ්ඤතො; න අත්තවෙධන අනිත්තතො; තත් අභිච්චතො
 පලොකතොති ද්විතී පදෙහි අභිච්චලක්ඛණං කපිතො; දුක්ඛතොති
 ආදීති ඡති දුක්ඛලක්ඛණං; පරතො සුඤ්ඤතො අනත්තතොති තීති
 අනත්තලක්ඛණං; සො තොති ඛෙමමගීති සො තෙති එවන්තිලක්ඛණං
 ආරුපපච්චා දිවෙති අනෙතාසමාපත්තියං පඤ්ඤානිකුධමෙමති;
 විහතං³ පටිච්චාපෙතීති විහතං පටිසංභරති⁴ මොවෙති අපතෙති;
 උපසංභරතීති විපස්සනා විහතං තාව සචන්ද්‍රසෙන ප්‍රතිවසෙන
 පරියතතිවසෙන පඤ්ඤානතිවසෙන⁵ සත්තං නිබ්බානනති එවං අසකු
 තාය අමතාය ධාතුයා උපසංභරති; මග්ගවිහතං නිබ්බානං ආරමභ
 කරණවසෙනෙව එතං සත්තං එතං පඤ්ඤානති න එවං වදාති ඉමිනා
 පන අකාමරත තං පටිවිජ්ඣනෙතො තත් විහතං උපසංභරතීති
 අපෙතො; සො නිසංඛිතොති තාය තිලක්ඛණාරමභණ්ණය විපස්සනාය
 සිතො; ආසවානං ඛසං පාපුණාතීති අනුක්කමෙන වචනාරො මග්ග
 සංවෙතො පාපුණාති; තෙනනව ඛමමග්ගතොති සමපටිපස්සනාධිවෙච
 ඡන්දරුගෙන; සමපටිපස්සනාසු ති සමබ්බො ඡන්දරුගං පරියාදානුං
 සසෙක්කානෙතො අරහත්තං පාපුණාති, අසසෙක්කානෙතො අනායාමි
 හොති; සදෙව නිසංඛිතොති වෙදනාසකුන්තති ඉධ⁶ රූපං න ගතිතං,
 කඤ්ඤාමි සමතික්කන්තත්තො. අයං හි හෙට්ඨා රූපාවචරජ්ඣානං සමා
 පජ්ඣා රූපං අතික්කමෙතො⁷ අරූපාවචරසමාපත්තියං සමාපනෙතොති
 සමපවසෙතොපිනෙතො⁸ රූපං අතික්කන්තං, හෙට්ඨා රූපං සමමයිත්වා⁹
 අතික්කමිම ඉදාති අරූපං සමමසතීති විපස්සනාවසෙතොපිනෙතො රූපං
 අතික්කන්තං ආරුපපා පන¹⁰ සමබ්බොපි රූපං තච්චිති තං සකුසංඛි
 ඉධ රූපං න ගතිතො;¹¹ අථ කිංඤ්චරගීති කිං පුච්ඡාමිති පුච්ඡති.
 සමපවසෙතො ගච්ඡන්තො විපෙතකඤ්ඤාතො ධූරං හොති. සො වෙතො
 විමුක්ඛො නාම; විපස්සනාවසෙතො ගච්ඡන්තො පඤ්ඤා ධූරං හොති, සො
 පඤ්ඤා විමුක්ඛො නාමාති; එත්ථ ථෙරස්ස කඤ්ඤා නච්චි අයං සරස
 ඛෙමමාගෙව¹² සමපවසෙතොව ව පන ගච්ඡන්තොසු එකො වෙතො

1. අනුපවිධිවෙධන b	7. අතික්කමිතො b S.
2. අවසන්තවෙධන S. නික්කන්තවෙධන b.	8. වසෙතොපිනෙතො b. S.
3. විහතං පටිච්චාපෙතීති b.	9. සමමිදංචි සමමයිත්වා b
පටිපාදෙතීති S.	තං අතික්කමම b. S
4. විහතං පටිපච්චාපෙතීති මොවෙති b. S.	10. අරුපපා පන b S
විහතං පටිච්චාපෙතීති විහතං.	11. න ගතිතං, සමමා න ගතිතං S.
පටිසංඛිතාදෙති B අනපෙති L.	12. අයං සකුසංඛිතොපිනෙතො b අයං
5. වසෙතො ව S. වසෙතො එතං.	පටිසංඛිතොපිනෙතො S. සමප
සත්තං S.	වසෙතොව පන පරමධිමම
6. ඉධ පන B.	ගෙව B. සමප වසෙතො 1'2.

විමුක්තො¹ නාම හොති, එහො පඤ්ඤ විමුක්තො, විපස්සනාවසෙහන,² ගච්ඡන්තොසුපි එහො පඤ්ඤ විමුක්තො නාම හොති එහො වෙතො විමුක්තොති; එකං සිං භාරණනති පුච්ඡති: ඉන්ද්‍රියවෙමනතං වද්ධිති ඉන්ද්‍රියනාතතතං³ වද්ධිති; අදං වුත්තො හොති: න චං අනන්ද දස පාරමිතො පුරුෂො සබ්බං තං පටිවිජ්ඣති,⁴ තෙන තෙ එතං අපාකං. අහං පන පටිවිජ්ඣං, තෙන මෙ එතං පාකං. එකං භි ඉන්ද්‍රියනාතතතො භාරණං⁵ සමච්චිතෙහෙව ගි ගච්ඡන්තොසු එකස්ස භික්ඛුනො විපත්තකස්සනා ධුරං හොති, සො වෙතොවිමුක්තො නාම හොති; එකස්ස පඤ්ඤ ධුරං නාම හොති,⁶ සො පඤ්ඤවිමුක්තො නාම හොති. විපස්සනාවසෙහනව⁷ ගච්ඡන්තොසු එකස්ස පඤ්ඤ ධුරං හොති, සො පඤ්ඤවිමුක්තො නාම හොති; එකස්ස විපත්තකස්සනා ධුරං හොති, සො වෙතොවිමුක්තො නාම හොති. ඥා අග්ගසාවකා සමච්චිපස්සනාධුරෙහ අරහත්තං පත්තො. තෙසු ධම්මසෙතාපති පඤ්ඤ විමුක්තො ජාතො. මහාමොග්ගලාභපෙරෙ වෙතොවිමුක්තො ඉති. ඉන්ද්‍රියවෙමනතං එක භාරණනති වෙදිතබ්බං. සෙසං සබ්බත් උත්තාතත්මෙවාති.⁸

මහාමාද්‍රඩ්ධනාසුතං වතුන්.

2. 2. 5.

එවමෙම සුතනති හද්‍යලිපුතනං; තත් එකාසනහොජනනති එකස්මි පුරෙහපත්ත අසනහොජනං⁹ භුඤ්ජිතබ්බනති අත්ථො; අපාබාධනති ආදිති කතාවොපමෙ වින්දාරිතාති; න උස්සහාමිති න සත්තකාමි; සිංසා කුශලාවං. සිංසා විපට්ඨසාගෙති එවං භුඤ්ජනො,¹⁰ ගාවච්චං බ්‍රහ්මචරියං වරිභුං සකඛ්ඣස්සාමි නු ඛො න නු ඛොති ඉති මෙ විපට්ඨකාරකුකුකුචං ගවෙයසාති අත්ථො; එකපදසං භුඤ්ජිතොති පාරුණත්තපථං¹¹ කීර් පත්ත ගත්තං පකඛිට්ඨො සපට්ඨති¹² දිනො සපට්ඨො උණ්ණුණ්ණමෙව¹³ ථොතං භුඤ්ජිතො ගත්ථො ඛොවිතො අව සෙසං ඛති නිගරිතො ජායුදකථාසුතධොතො¹⁴ නිසිදිතො භුඤ්ජනති. එතං සකියං සත්ථා අග්ග. හද්‍යලි පන විනෙතයි: සවෙ සතිං පත්තං.

1. ගච්ඡන්තො එහො වෙතො
විමුක්තො විපස්සනාවසෙහන
ගච්ඡන්තොසු පි S. වසෙහන b.	7. වසෙහෙව b. S.
8 උත්තාතමෙවාති b. S.
9. අසනං හොජනං b
භුඤ්ජිතබ්බි ගත්තනති S
භුඤ්ජිතබ්බං ගත්තනති b.
2. විපස්සනාවසෙහන P2.	
3. ඉන්ද්‍රියනාතතං S. වද්ධිති P2.	
4. පුරුෂො සබ්බදුක්ඛං පටිවිජ්ඣති b S. 10. එවං භුඤ්ජනො b.	
5. නාතතතං භාරණං S ඉන්ද්‍රිය
නාතතතං භාරණං L.	11. පෙර b S.
12. සපට්ඨෙ L.
6. ගච්ඡන්තොසු P2, M2. පඤ්ඤ
ධුරං හොති b. S	13. උණ්ණමෙව B.
14. ජායුදක ථොතධොතො b S

පුරෙණා දිනනං හතතං භුඤ්ජේතා¹ පුන පතතං බොවිතා ඔදනස්ස පුරෙණා ලභං බති තිහරිතා ඡායුදකථාසුකථානෙ භුඤ්ජේතා² එවා වට්ඨෙය්; ඉතරථා නො සකෙකානිති තස්මා එවමපි ටො අහං හපෙන නි උග්ගහාමිති ආහ. අගං කිර අතීතෙ අනන්තරං ජාතියා කාසයොතිගං නිබ්බතති, කාකා ව නාම මහාජාතකා භොනති, තස්මා මහාජාතකපෙරෙ³ නාම අගොයි; තස්ස පන විරවනතස්සෙව හඟවා තං ඔද්දිතා අපේක්ඛාපරිතා යො පන භික්ඛු විකාලෙ බාදනිගං වා⁴ භොජනිගං වා බාදෙය් වා භුඤ්ජේය් වා පාවිතනිගනිති සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙයි; තෙන වුත්තං: අඵපවා ආසයමා හද්දලි-පෙ-අනුස්සාහං පථෙවදෙසිති. සථානනති යථා අඤ්ඤාපි සික්ඛාය න පරිපුර්ණා⁵ එකවිහාරෙපි වසනො සඤ්ඤාමවුඛිභාවං න දදෙය්, තපඵව න අදසිති අපේතා, තෙව හඟවතො උපවිතානං අගමායි, න ධම්ම දෙසනවිතානං න විතකක මාලකං, න එතං භික්ඛාචාරමග්ගං⁶ පටිපජ්ජි. යග්ගං කුලෙ හඟවා තිසිදති, තස්ස ආරෙපි න අවිතායි. සවස්ස වසනවිතානං හඟවා ගව්ඡති, සො පුරෙතරමෙව ඤ්ඤා අඤ්ඤාත් ගව්ඡති. සඤ්ඤාපිබ්බජ්ජො කිමරස කුලපුත්තො පරිපුර්ණා සිලො තෙනස්ස න අඤ්ඤා විතකෙකා අගොයි: මයා නාම උදරකාරණං හඟවතො සික්ඛාපදපඤ්ඤපනං පටිබාහිතා අන නුව්ඡවිගං⁷ මෙ කතනති අගමෙව විතකෙකා අගොයි තස්මා එත විහාරෙ වසනොපි ලජ්ජාය සඤ්ඤාමවුඛිභාවං න අදසි;⁸ විවර කමමං කිංකරනති මනුස්සා හඟවතො විවරසාවතං අදංසු, තං ගහෙතා විවරං කරෙතති; එතං දෙසෙතති⁹ එතං මනාසං එතං අපරාධං සඤ්ඤාසික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙනස්ස¹⁰ පටිබාහිතකාරණං සාධුකං මනසි කරෙතීති අපේතා;¹¹ දුක්ඛාරකාරනති වස්සං හි වසිතා දිසාපක්ඛනෙන භික්ඛු කුහිං වසිත්තං පුච්ඡති. තෙහි ජෙතවනෙ වසිමනාති වුත්තෙ ආවුසො හඟවා ඉමග්ගං අනෙතාවස්සෙ කතරං ජාතකං කපෙයි, කතරං සුත්තනං කතරං සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙයි¹² පුච්ඡිතාරෙ භොනති. තතො විකාලභොජනසික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙයි¹³ හද්දලි නාම පන එකො පෙරෙ පටිබාහිති වක්ඛනති. භං සුඤ්ඤා භික්ඛු හඟවතොපි නාම සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙනස්ස¹⁴ පටිබාහිත්

1. දිනනං භුඤ්ජේතා b.

9. එතං දෙසෙතති S, එතං.

2. භුඤ්ජේතා ඉති B.

දෙසෙතති b,

ඡායුදකථාසුකථානෙ b.

10. සික්ඛාපදපඤ්ඤපෙනස්ස S.

ඡායුදකථාසුකෙ භුඤ්ජේතා S.

පඤ්ඤපෙනස්ස b,

ඉති එවා. b, S

11. කපෙතීති අපේතා b, S.

3. තස්මා ජාතකපෙරෙ. b, S.

12. පඤ්ඤපෙයිති b, S.

4. බාදනිගං වා භොජනිගං b, S.

13. පඤ්ඤපෙයිති b, පඤ්ඤපෙයි ය.

5. න පරිපුර්ණා b, S.

හද්දලිනාමං එතො b, හද්දලි S.

6. එකවිහාරං S.

14. පඤ්ඤපෙනස්ස b, S.

7. අනනුව්ඡවිතං b.

පටිබාහිතං b.

8. කාදසි b, S.

පටිබාහිතං S,

අයුතතං අකාරණෙනි වදනති. එවං¹ තෙ අයං දෙසො මහාජනනතරෙ
පාකටො හුච්චා දුපපතිකාරතං.² ආපජ්ඣන්තිති මඤ්ඤමානාපි එවමං
හංසු. අපි ව අඤ්ඤාපි භික්ඛු පවායෙත්වා සත්ථුසනතිතං.³ ආගමිණ්ණනති.
අථ නිං අපාට්ඨසො⁴ මම සන්ථාරං ඛමාපෙන්නායං සනායා හොපාති
සබ්බං සනතිපාඨෙණ්ණති. තත්ථ⁵ ආගතතුකා පුට්ඨිණ්ණනති: ආට්ඨසො කිං
ඉමිනා⁶ භික්ඛුනා කතනති? තතො එතමන්තං සුච්චා හාරිතං කතං
භික්ඛුනා දසබලං තාම පටිබාහිණ්ණති⁷ ත සුතතමෙතනති වසබනති.
එවමපි⁸ තෙ අයං අපරුමො මහාජනනතරෙ පාකටො හුච්චා දුපපති
කාරතං⁹ අපජ්ඣන්තිති මඤ්ඤමානාපි එවමංහංසු. අථ හභවො¹⁰
පවායෙත්වා වාදිණං සක්කමිණ්ණති. අථ නිං ගතගතවිතානෙ ගතවතො
ඛමාපනන්තං සබ්බං සනතිපාඨෙණ්ණසි.¹¹ තත්ථ දිඝාචාසිනො භික්ඛු
පුට්ඨිණ්ණනති: ආට්ඨසො කිං ඉමිනා භික්ඛුනා කතනති-පෙ-දුපපතිකාර
තං ආපජ්ඣන්තිති මඤ්ඤමානාපි එවමංහංසු. එතද්දෙවොවාති
අපාතිරුපං¹² මයා කතං; ගතවා පන මහනන්තං අගුණෙ අලගිතිනා
මහං අවටයං පතිගණ්ණිණ්ණති¹³ මඤ්ඤමානො එතං අවමසො මං
ගතනති ආදිවචනං අවොච. තත්ථ අවමසොති අපරුමො; මං අවම
භමාති මං අතික්කමම අතිගමිති පවත්තො; පතිගණ්ණානුති¹⁴
බමතු; ආසතිං සංවරණාති අනාගතෙ සංවරණන්තං; පුත එවරුපණ්ණ
අපරුමණ්ණ දෙසණ්ණ බලිතණ්ණ¹⁵ අකරණන්තං; නභ්බොති එකාගෙන;
සථාබමමං කණ්ණිකාති යථා බමෙම සිතො තපෙම කණ්ණිකා; ඛමාපෙතිති
වුත්තං හොති. නං හෙ මහං පතිගණ්ණාමාති තං තව අපරුමං මහං
බමාමි; වුද්ධිකණ්ණ¹⁷ හද්දලී අදිකණ්ණ විනිකණ්ණ එතං හද්දලී අරියණ්ණ
විනිකණ්ණ වුද්ධිකණ්ණ ගතවතො සාසනෙ වුද්ධි නාමි; කතමා: අවටයං අවම
ගතො දික්ඛා යථාබමමං පටිකරිත්වා ආයතිං සංවරපජ්ජනා; දෙසනං
පන පුග්ගලාබිච්ඡාතං කණ්ණනො හො අවමසං අවමසනො දික්ඛා
සථාබමමං පටිකණ්ණති ආසතිං සංවරං ආපජ්ජතිති ආහ. සම
සොපි වො හෙ හද්දලීති හද්දලී තයා පටිච්ජනිතබ්බසුත්තතං එකං
කාරණං අත්ථ, තමපි¹⁸ තෙ ත පටිච්චං ත සලලක්ඛිතනති දෙසොති.
උගතො හාගමිවුත්තොති ආදිසු බමමානුසාරිසද්ධානුසාරිති දො එක
විත්තකබ්බිකා මහාසමබ්බි පුග්ගලා; එතෙ පන සත්තපි අරියපුග්ගලෙ

1. එවමපි B.	9. දුපපති b. S.
2. දුපපතිකාරතං At. M2. P1, දුපපතිකාරතං b. S. මඤ්ඤමානා b. S.	10. අථවා ගතවා b. අථවො S.
3. සත්ථුසනතිතං වා b.	11. ගතතිප හෙතෙති P2,
4. එවං ආට්ඨසො b එත ආට්ඨසො S.	12. අපපට්ඨපං b. S.
5. ගතතිපාඨෙණ්ණසි ගත b. S.	13. පටිගණ්ණිකාති b. S.
6. ඉමිනාපි b.	14. විනිකණ්ණාති b. S.
7. පටිබාහිණ්ණි b.	15. එලිතණ්ණ P2 බණ්ණිතණ්ණ B.
අයුතතමෙතනති b. S.	16. එතංගෙන; ගමිකොපිවො තෙ b, යථා බමමං පටිකණ්ණිකා S.
8. එවමපි b	17. වුද්ධි හෙතෙ S.
	18. කණ්ණිකා b, ග.මංපි S.

හගවතාපි එවං ආණ්ඩපෙත්තුං න යුතතං හගවතා ආණ්ඩෙන තෙසං සී¹
එවං කාතුං න යුතතං අට්ඨානපරිකපට්ඨසෙතා² පත අරියපුත්තලාභං
සුවච්ඡායදිග්ගනන්තං හද්දලිපෙරය්ස ව දුබ්බවිභාවදිග්ගනන්තෙට්ඨතං³
වුත්තං; අපි ණු ඩං ඔසමිං සමිසෙ උභතො භාගවිමුත්තොති දෙස
තං කසුභා ආරභි: හද්දලිග්ග නික්ඛණ්ණනන්තං. අයං හෙත්ථ අභිප්පායො:
හද්දලි ඉමෙ සත්තඤ්ඤාපුත්තලා ලොකෙ දක්ඛණ්ණයා, මම සාසන
සාමිනො,⁴ මගි සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙතෙන පටිබාහිතබ්බපුත්ත
කාරණෙ සති එතෙසං පටිබාහිත්තුං යුතතා, ත්ථං පත මම සාසනතො
පටිබාහිරතො,⁵ මගි සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙතෙන තුග්ගා පටිබාහිත්තුං
න යුතතනති; ජිනෙතො තුප්පනාති අනෙතා අරියගුණානං අභාවෙන
රිතතතො තුප්පතො; ඉග්ගරවවනෙ කිංකුරි නාමොසීති;⁶ සත්ථාපි
උපවදනීති අසුකභිභාරවාසී අසුකස්ස පෙරය්ස⁷ සද්ධිවිහාරිතො
අසුකස්ස අනෙතවාසිතො ඉන්ද්‍රියානාමො නාම හික්ඛු ලොකුත්තර
බ්බමං නිබ්බන්ධෙතො අරඤ්ඤං පටිට්ඨාති සුත්ථා කිං තස්ස අරඤ්ඤ
ත වාසෙතා⁸ සො මග්ගං සාසනෙ⁹ සික්ඛාය අපරිපුරකාරීති එවං
උපවදනී. සෙසපදෙසුපි එසෙව තයො; අපිවෙත්ථ දෙවතා න¹⁰
කෙවලං උපවදනති හෙරවාරම්භං දස්සෙත්වා පලායනාභාරම්පි
කප්පන්ති. අනායාපි අනානානති සීලං ආවර්ජනකස්ස සංකිලිට්ඨ
ථානං පාකට්ටං හොති, විග්ගං විධාවති, ත කම්මට්ඨානං අලලියති. සො
කිං මාදිසස්ස අරඤ්ඤවාසෙතොති විපට්ඨාරී උට්ඨාය පක්ඛමිති.
අනායාපි අනානානං උපවාදිතොති¹¹ අනානාපි අනානං උපවදිතො;
අයමෙව වා පාඨො. සුක්ඛපකෙඛො වුත්තප්චට්ඨිකතයෙන වෙදිතමෙබ්බා;
සො විවිච්චිත භාගෙහිති ආදි එවං සවරිකරෙහිති දස්සනන්තං
වුත්තං; පචස්ස පචස්ස භාරණං.¹² භග්ගනීති අපට්ඨානතෙපි
දෙසෙ නික්ඛන්තො පුත්තපුත්ත භාරෙතති; හො කථාති මහතෙතපි
අපරමෙ¹³ යථා ඉතරං එවං පචස්ස ත භාරෙතති. සො කීර අවුසො
හද්දලි මා විනතයි, ත්ථං එවරුපං නාම හොති එහි සන්තාරා බමාපෙ
හීති හික්ඛුතභිසතොපි කිංකුරි හික්ඛුං පෙසෙත්වා අත්තනො සන්තීතං

1. තෙසංසි එවං. b.

2. අට්ඨානපරිකපට්ඨසෙතා b.

3. දුබ්බවිභා b. ද සහසරිකම. b. S.

4. සාසන සාමිනො b. S.

5. ත්ථං පත සාසනතො බාහිරතො B.

6. න හොති B, S. නාමොසීති තථා

බමිමි. පටිබාහිරෙහිති යථා බමිමි ධිතො,
තප්පට්ඨ කප්පති, බමිමිපට්ඨි වුත්තං
හොති. තං තෙ මයං පටිබාහිරතොති
තං තව අපරධං. මයං බමිමි. වුච්ඡිතෙ
සා හද්දලි අරියස්ස විතතෙති: එසා
හද්දලි අරියස්ස විතතෙ වුච්ඡිතෙ හග
වතො සාසනෙ වුච්ඡිතාම අවරියං අවමි

යතො දිසවා යථා බමිමි. පටිබාහිරො
ආයති. සංවරපඤ්ඤා, දෙසසං. පත
පුත්තලාසිඨානං කප්පන්තො පො
අවරියං අවරියතො දිසවා යථාබමිමි.
පටිබාහිරෙහිති ආයති. සංවර. ආපඤ්ඤිති
ආහ, සත්ථාපි b.

7. අසුකස්ස B.

8. අරඤ්ඤවාසෙතා B.

9. මග්ගං. පත වසනතා B.

10. නං B.

11. උපවදිතොති B.

12. පක්ඛයාන කාරණං B.

13. අපරමෙ ඉදං B.

පකෙකාසාපෙතො හදුලි මා විතතති¹ එවරුපං නාම හොතිති එවං සද්දුක්ඛතාසං අනුග්ගහං පච්චාසිංසති; තතො භික්ඛුසංඝෙකා පිච්චි න සමිත්තාසිංසො සන්ධාරපිති² විනොතො එවදාහ.

අප් හඟවා භික්ඛුසංඝෙකාසි සන්ධාරි ඔවදිතබ්බසුත්තකමෙව ඔවදති න ඉතරන්ති දුස්සෙත්තුං ඉධ හදුලි එකමෙවොති ආදිමාග. තත් අසෙසද්දාසෙසද්දාසති ආදිති අනුමානසුත්තෙ වින්ධාරිතාති; නි සමමා චිත්තනීති සමමාචිත්තමති න චිත්තත; නි ලොමං සාපෙතීති අනුලොම චිත්තත න චිත්තනී, විලොමමෙව ගණ්හාති; නි නිව්ඨාරං චිත්තනීති නිව්ඨාරණක චිත්තමති³ න චිත්තනී, ආපතතිවුට්ඨානත්ථං තුරිතතුරිතො ඡන්දජාතො න හොති, නාමාති⁴ තඤ්ඤං තස්ස දුබ්බවිකාරණෙ; අභිණ්ණාපනාතිකොති නිරන්තරපතතිතො; ආපතනිබ්බලොති සාපතනිකාලොචස්ස බහු, සුදොධා නිරපතනිකාලො අපොධාති අපොධා; නි සිප්පමෙව වුපසමමනීති සිප්පා න වුපසමමති⁵ දීඝසුත්තං හොති විතමධර් පාදබොවනකාලෙ ආගතං ගච්ඡාධුස්සො චතතවෙලාති⁶ වදනති, සුත්ත කාලං මසෙදිතො ආගතං ගච්ඡ ආවුස්සො තුස්සං විතර වෙලා ගච්ඡාධුස්සො සාමසෙණදීඝං උදෙසද්දතවෙලා අවුත්තං නතා නවෙලා ථෙරුපට්ඨානවෙලා මුඛබොවනවෙලාති ආදිති වතා දිවස භාගෙපි රතතිභාගෙපි ආගතං උග්ගොපෙන්නතිගෙව. කාය වෙලාය හනො මිත්තාසො හවිස්සනීති වුත්තෙපි ගච්ඡාධුස්සො තිං ඉමෙමෙව ආනං ජාතාසි, අසුක්කො නාම විතමධර්පෙරෙ සෙත්තපානං⁷ පිච්චි, අසුක්කො විරෙවනං කාරෙති, කඤ්ඤා තුරිතොසිති ආදිති වතා දීඝසුත්ත මෙව කණෙන්නි; සිප්පමෙවවුපසමමනීති ලුහුං වුපසමමති⁸ න දීඝ සුත්තං හොති, උදසුක්කාපනාති භික්ඛු ආවුස්සො අගං සුබ්බවො⁹ භික්ඛු ජනපදවාසිතො නාම ගාමසෙත්තාසනෙ¹⁰ වසනට්ඨානසථාදිති න එසුක්කාති හොනති, භික්ඛාචාරෙපි දුක්කො හොති. සිසමස්ස අභිකරණං වුපසමෙමාති සන්තිපතිතො ආපතතිතො වුට්ඨාපෙතො සුදොධොතො¹¹ පතිට්ඨාපෙතති; අභිවමාපනතිකොති කදුචි කදුචි ආපතතිං ආප ජ්ජති¹² සො කිඤ්ඤාපි ලජ්ජි හොති පකතතොතො, දුබ්බවතො පතස්ස භික්ඛු තපෙච පපිපජ්ජති; සද්ධාමනනකොති චන්දි පෙමමනනකො නාති ආචරිප්ප්පත්තියෙසු අපමනතිකාය¹³ ගෙහගිතසද්ධාය අපමනත

1. විතතති B.

ධරපෙතෙති සිත්තපානං S. b

2. භික්ඛුසංඝෙකාසි න සමිත්තාසිංසො සන්ධාරපිති B.

8. වුප b, S සමතිති ලුහුං වුප- b, S. සමති S.

3. නිව්ඨාරණක චිත්තමති B.

9. සුබ්බවො S.

4. තඤ්ඤා L.

10. ගාමනනසෙත්තාසනෙ B, නිසජ්ජනා

5. වුපසමමති B. S. වුප b.

දිති b,

6. ගච්ඡාධුස්සො හතතවෙලාති W2.

11. සුදොධොතො B. S. P2. W2.

සුච්ඡාධුස්සො හතතවෙලාති P2.

12. කදුචි ආපජ්ජති S.

7. සිත්තපානං B. විතස

13. අපමනතකාය S

කෙන ගෙහසිතපෙමෙන යාපෙති, පටිසන්ඛග්ගණ්ඨදිසා¹ හි අයං පබ්බජ්ජා තාම, නවපබ්බජ්ජනො පබ්බජ්ජාය ගුණං අජානනො ආවරි යුපජ්ඣායෙසු පෙමමනෙතන යාපෙති, තස්මා එවරුපා සඛග්ගිතබ්බො² අනුගණ්ඨිත බ්බො, අපමනතනමපි හි සඛග්ගං ලග්ගිනා පබ්බජ්ජාය සීතා අභිඤ්ඤාපත්තා³ මහාසමණො ගවිස්සනති, එතතකෙන කථාමග්ගෙන ඔවදිතබ්බයුත්තකං ඔවදනති⁴ න ඉතරනති, එවමෙව⁵ ගගවතා දස්සිතං; අඤ්ඤාස සණ්ඨංගිසුති අරගනෙන පතිට්ඨහිංසු; සප්පනසු ගායමානෙසුති පටිපත්තියා ගායමානාය සත්තා ගායනති තාම; සද්ධමෙම අනතරධායමානෙති පටිපත්තිසඤ්ඤාමෙව අනතරධායමානෙ පටිපත්තිසඤ්ඤාමෙවොපි⁶ පටිපත්තිසුරකෙසු සතෙතසු අසති අනතරධා යති⁷ තාම; ආසවධානිඤාති ආසවා තිට්ඨනති එතෙසුති ආසවධා නිගා⁸ යෙසු දිට්ඨධම්මකසම්පරිකිකා පරුපවාදවිපටිසාරවධිබන්ධා දයො වෙව අපායදුක්ඛවිසේසසභුතා ව ආසවා තිට්ඨනති ගෙව, ගස්මා නෙසං නෙ කාරණං කොතීති⁹ අනේවා; නෙ ආසවධානිගා හි විනික්ඛමධම්මා¹⁰ යාව න සබ්බෙස පාචුභවනති න නාව සත්ථා සාවකා නං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙතිති අයමෙත්ථ යොජනා; එවං අකාලං දස්සෙත්ථා පුත කාලං දස්සෙත්ථා සමනා ව මො ගද්දුලිති ආදි මාහ; තත්ථ සමනාති යද්ද යස්මිං කාලෙති වුත්තං ගොති; සෙසං වුත්තානුසාරෙනෙව වෙදිතබ්බං. අයං වා එත්ථ සබ්බෙසපනේවා යස්මිං කාලෙ ආසවධානිගා ධම්මාති සබ්බභිගතා විනික්ඛමදෙසා සබ්බෙස පාචුභවනති, තද්ද සත්ථා සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති,¹¹ කස්මා නෙසංගෙව ආසවධානිගා ධම්මසබ්බාතානං විනික්ඛමදෙසානං පටිසාතාය. එවං ආසවධානිගානං ධම්මානං අනුප්පත්ති සික්ඛාපද පඤ්ඤාත්තියා අකාලං උප්පත්ති ව¹² කාලනති වත්ථා ඉද්දති නෙසං ධම්මානං අනුප්පත්තිකාලඤ්ඤා උප්පත්තිකාලඤ්ඤා දස්සෙත්ථා න නාම ගද්දුලි ඉමෙධමෙඤ්ඤවෙති¹³ ආදිමාහ; තත්ථ මහනානති මහනාගාචං සබ්බෙසා යාව¹⁴ න පේරනවමජ්ඣිමානං වසෙන මහතං පහොතා¹⁵ ගොති, නාව සෙනාසනාති පහොනති, සෙනාසනෙ පටිව්ච¹⁶ ආසවධානිගා ධම්මා න උප්පජ්ජනති, මහතං පහොතා¹⁷ පන නෙ

1. පටිසන්ඛග්ගණ්ඨ b,	10 ආසවධානිගා විනික්ඛම
2. සඛග්ගිතබ්බො b. S. අපමනත	බ්බො b. S.
කමිපි b, අනුග්ගණ්ඨිතබ්බො S,	11. පඤ්ඤාපෙති b. S.
3. අභිඤ්ඤාපත්තා b. S.	12. උප්පතිඤ්ඤා b. S.
4. ඔවද්දති S.	13. ඉමෙධමෙඤ්ඤවෙති B. S.
5. ඉද්දමෙව S. ඉමෙමෙව b,	14. සමෙභ්බාති b. S යාව න පේර-
6. පටිපත්තිසඤ්ඤාමෙවොපි හි B,	මජ්ඣිමානං b. නවමජ්ඣිම-
7. සප්පනසු අනතරධායෙසු	පේරනං S.
අනතරධායෙති b. ආසවධානිගාති S.	15. මහත්තප්පහොතා S, න ගොති b,
8. ආසවධානිගා S.	සෙනාසනාතිව ගොතාති S,
9. තස්මා නෙසං තං කාරණං	16. සාසනෙ එකමෙව B. L. S,
ගොතීති B. S.	17. මහත්තප්පහොත S.

භික්ඛු උපසම්පාදෙනෙත දිස්වා එකවණ්ණො සද්ධිවිහාරියං.¹ උපසම්පාදෙසි. අථ හගවා සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙසි² න භික්ඛවෙ උභතදසවණ්ණෙන උපසම්පාදෙනෙබ්බා. ගො උපසම්පාදෙග්ග ආපනතිදුක්ඛවණ්ණාති.

එවං පඤ්ඤෙනෙත සික්ඛාපදෙ පුත භික්ඛු දසවණ්ණමා දස වණ්ණමානි³ බාලා අව්‍යාහතා⁴ උපසම්පාදෙනති; අථ හගවා අපරමපි සික්ඛාපදං පඤ්ඤපෙසි⁵ න භික්ඛවෙ බාලෙන අව්‍යාහතන උපසම්පාදෙනෙබ්බා, ගො උපසම්පාදෙග්ග ආපනතිදුක්ඛවණ්ණ. අනුජානාමි භික්ඛවෙ ව්‍යාහතන භික්ඛුතා පටිබලෙන දසවණ්ණෙන වා අතීරෙත දසවණ්ණෙන වා උපසම්පාදෙනති; රත්තඤ්ඤුතං පත්තකාමල සික්ඛ, පදනි පඤ්ඤතතාති;⁶ ආජාතියස්ස සුපමං ධම්මපටිසංඝං. දෙවෙසසිනති තරුණමාජාතියඋපමං⁷ කතා ධම්මං දෙසමිං; නන්‍යාති⁸ තසමිං අසරණේ; නි ඛො හද්දුලි එසෙව ගෙතුති න⁹ එස සික්ඛාය අපරි පුරකාරිභාවොගෙව¹⁰ එසො ගෙතු;¹¹ මුඛබාහෙ කාරණං කාරෙ තීති බලිතබ්බාදිති¹² මුඛබාහෙ සාධුකං ගිවං පග්ගණාපෙතු. කාරණං කාරෙති;¹³ විසුභාසිකානිති¹⁴ ආදිති හි විසෙවතාවාරං කපෙසි, සබ්බානෙව ගෙතාති අඤ්ඤමඤ්ඤවෙවචානාති;¹⁵ නසමිං ධානෙති තසමිං විසෙවතාවාරෙ;¹⁶ පටිනිබ්බාසනිති නිබ්බන්ධනෙතො ගොති, තං විසෙවතං ජහතීති අනේවා; සුභාබානෙති¹⁷ සුගට්ඨපතෙත සුගග්ග සාධුකං ගහනන්තං;¹⁸ අනුක්ඛමෙති වත්තරෙ පාදෙ¹⁹ එකපාඨානෙතෙව උක්ඛිපතෙ ව නික්ඛිපතෙ ව පරසෙතා ගතිං²⁰ ආවාටෙ ධ්වං අසිං ගහෙතවා අගච්ඡන්තා ස්ස අසාසා පාදෙ ජිහ්වති,²¹ තසමිං සමගෙ එස එකපාඨානෙතෙව වත්තරෙපි පාදෙ උක්ඛිපිසානිති රජ්ජබ්බානවිධානෙන එතං කාරණං කාරෙතති; මණ්ඩලෙති ගථා අසො නිසින්නොගෙව භූමියං පතිතං ආවුඛං ගහෙතුං සකෙකාති එවං කාරණන්තං²² මණ්ඩලෙ; කාරණං කාරෙති

1. සද්ධිවිහාරියං. b. S. සඞ්චිතාරියං. B. 10. අපරිපුරකාරි (ඊ B)	
2. පඤ්ඤපෙසි b. S. ඔදනවිසෙකන S.	තාවොපෙව S. B.
3. දසවණ්ණමා දසවණ්ණමානි S.	11. එසො ගෙතු S.
දසවණ්ණමා දසවණ්ණමානමානි B.	12. බලි S. බලිත B. මුඛබාහෙත B. S.
4. අමාසා B. S.	13. කාරෙතනි R. කාරෙතනි L.
5. පඤ්ඤපෙසි S, B.	14. විසුභාසිකානිති S. B. ආදිති
6. රත්තඤ්ඤුතපත්තන කාමල දෙව	විසෙවතාවාරං. B. S. කපෙසි S.
සික්ඛාපදනි පඤ්ඤතතානිති S.	15. අඤ්ඤමඤ්ඤවෙවචානාති S.
පත්තන කාමල දෙව	16. විසෙවතාවාරෙ B. S.
සික්ඛාපදනි B	17. සුගට්ඨානෙති B.
7. ආජාතිය B. තරුණාජාතිය—	18. සංඛුක්ඛාගහණන්තං B.
උපමං. B. සුසුපමි S	19. වත්තරෙපි B. S.
තරුණා—	වත්තරෙපි පාදෙ B.
ජාතිය උපමං. B. S.	20. පරසෙතාගති L. B. S.
8. තත්තං B. S.	21. ජිහ්වති B. S.
9. නනු P2, V2.	22. එවං කාරණන්තං B. S.

බුරකාසෙති¹ අග්‍රාග්‍රෙහි පඨවිකාසනෙ² රතනිං මහකතති කරණසමිං හි යථා පදසද්දෙ න සුගති, තදන්තං එකසමිං ධාතො සද්දො දන්තා අග්‍රාග්‍රෙහියෙව³ ගමනං සිකාපෙනති, තං සකාසෙතං වුත්තං; ධාවෙති⁴ සිසප්වනෙ ධාවනෙතිපි පාසො; අත්තනො හි පරුජයෙ⁵ සති පලායනන්තං පරං පලායනතං අනුබන්ධිථා ගහණත්ඤ්ඤා එවිං⁶ කාරණං කාරෙති; රවිසෙත්ති රවන්තං⁷ සුඛකාලසමිං හි ගතවිසු වා තුද්ධවනාදං තරුණෙනසු අසෙසසු වා හසනෙනසු රපේසු වා නිසානෙනසු⁸ යොධෙසු වා උභකුට්ඨිං තරුණෙනසු තස්ස රවිසෙස අභාසිථා⁹ පරිසෙසපවෙසනන්තං අයං කාරණං කර්මති; ඤ්ඤාදිකෙති රක්ඛණ්ණං¹⁰ ජාතිතබ්බකුණෙ; ඤාපි තණණරසෙසද්දා¹¹ නිර ගුලවිකේණං නාම අසෙසා අභාසි, රුජා පාවිතථායෙන නිකම්භිථා වෙතියපබ්බතං ගම්ඤ්ඤාමිති කලමිතදිතිරං¹² සමපතො, අසෙසා තීරෙ ධන්තා උදකං ඔහරිත්තුං ත ඉවත්ති රුජා අසාචරිතං අමනෙත්තා අභාසා තයා අසෙසා සිකාපිතො, උදකං ඔහරිත්තුං ත ඉවත්තිති ආහ; ආචරිතො දෙව සුසිකාපිතො¹³ අසෙසා එකසෙස හි විතං සවාහං උදකං ඔහරිත්තාමි වාලං තෙමිසෙසි වාලෙ තිනෙන රක්ඛණ්ණං අමෙග උදකං පානෙයාති, එවං තුමසාකං සරිතෙර උදකපාතනගෙයන න ඔහරිති වාලෙ¹⁴ ගණ්ඨා පෙඨාති, ආහ රුජා තථා කාරෙසි, අසෙසා වෙගෙන ඔහරිත්තා පාරං ගතො¹⁵ එතදන්තං අයං කාරණං කර්මති; ඤ්ඤාමෙති අසෙසරුජ වංසෙ, වාසො නෙසො¹⁶ අසෙසරුජානං තථා රුජෙත පභායෙන ජිනන හිනනසරිඨපි අසාසෙසං පරිසෙසාය අපාතෙත්තා¹⁷ බිති නිහරන්ති යෙව, එතදන්තං කාරණං කාරෙතිති අන්තො; උභානමෙ ජ්ජවති ජව සමපතනියං යථා උත්තමිජවො හොති, එවං කාරණං කාරෙතිති

1. බුරකාසෙති L.

අග්‍රාග්‍රෙහි b S.

2. පඨවි S පඨවිකාසන b.

රතනිං මහකතනසාලසමිං හි S.

රතනිං මහකතනසාලසමිං හි S.

මහකතනසාලසමිං හි යථා පාද

සද්දා L. න සුගතී b. S.

3. අග්‍රාග්‍රෙහියෙව L.

4. ධාවෙති b. ධාවෙති S සිස

වාහං - නෙ ධාවෙතිපි පාසොපි

ජවෙති සිසාපිතෙන ධාවෙතිපි

පාසො B. ධාවෙති සිසාපිතෙන

ධාවෙතිපි පාසො L.

5. අත්තනො පරුජය b. S.

6. එකං B. S.

7. දවිසෙසති දවිසෙසා b.

8. නිසානෙනසු S. නිසානෙනසු

9. තස්ස තස්ස අභාසිථා b.

පරිසෙසං පවෙසනන්තං S.

අසං කාරණං නිරිසෙසි b.

ඉදං කාරණං නිරිසෙසි S.

10. රක්ඛණ්ණං P2. W2, කුට්ඨකණ්ණං S.

11. කුට්ඨකණ්ණං b. කුට්ඨකණ්ණං S.

12. සුඛකාලසමිං S. සුඛකාල b.

කුලමිතදිතිරං B.

13. සුඛකාලසමිං; පදව S. b.

එවමිසෙසි b.

14. වාලං b. S.

15. පාරගතො S. අසෙසං

කාරණං කර්මති b.

ඉදං කාරණං කර්මති S.

16. වංසෙසෙසො b.

17. අපාතෙත්තා S.

අපේවා; උත්තමෙ හසෙති උත්තමෙ හයහාවෙ¹ යථා උත්තමස්සො
 ගොති, එවං කාරණං කාරෙතිති අපේවා; තත් පකතියා උත්තම
 හසොව උත්තමහයකාරණං අරහති, න අසෙසු; උත්තමහසො² උත්ත
 මං ජවං පටිපජ්ජති න අසෙසු; හග්ගිදං වජ්ඣ: එතො කීර උජා
 එකං සිඤ්චපොතො³ ලභිතො සිඤ්චහාවං අජාතිනිවං ඉමං සිඤ්ඤා
 පෙතිති ආවරියස්ස අදුසි ආවරියොපි තස්ස සිඤ්චහාවං අජාතනොනා
 තං මාසබ්බදකසොටකාතං කාරණංසු⁴ උපනෙති, සො අත්තනො
 අනනුවුත්ථිකත්තා කාරණං න පටිපජ්ජති, සො තං දමෙත්තුං
 අසකෙකානොනා කුටස්සො අයං මහාරජාති විස්සජ්ජාපෙසි;⁵ අපේක
 දිවසං එතො අස්සාවරියපුබ්බකො දහරෙ උපජ්ඣායස්ස හණ්ඩකං⁶
 ගහෙතො ගච්ඡන්තො තං පරිබ්බපිට්ඨෙ⁷ වරන්තං දිස්වා අතස්සො
 හන්තො සිඤ්චපොතොති උපජ්ඣායස්ස කපේසි; කපෙ උජා ජානෙය්‍ය
 මඛලස්සං තං කරෙය්‍යාති; පේඨෙ ආහ: මිච්ඡාදිට්ඨිකො තාත උජා
 අපෙච නාම බුද්ධිසාහනෙ පසිදෙය්‍ය රසෙසු කපේතිති. සො ගත්තො
 මහා රජ අතගෙසා සිඤ්චපොතො⁸ අප්ථිති කපේසි; තො දිවෙසා
 තාතාති: ආම මහාරජාති; කිං ලඤ්ඤා වට්ටතිති: කුමාකං භුඤ්ජන
 සුවණ්ණත්ථාලෙ⁹ කුමාකං භුඤ්ජනහත්තං කුමාකං පිටිකකරණො¹⁰
 කුමාකං ගඤ්ඤා කුමාකං මාලාති. උජා සබ්බං දුපෙසි. දහරෙ
 ගාහාපෙතො අගමාසි අස්සො ගඤ්ඤා සාසිනිවං මස්සා ගුණං ජානනක
 ආවරියො අපි මසෙසුදුති සිසං උක්ඛිපිතො ඔලොකෙතොනා අට්ඨාසි;
 දහරෙ ගත්තො හත්තං භුඤ්ජාති අව්ජරං පහරි; අස්සො අගත්තො
 සුවණ්ණත්ථාලෙ¹¹ හත්තං භුඤ්ජ, රසං පිච්චි, අථ තං ගඤ්ඤාති විලිච්චිතො
 රජපිලකිනං පිලකෙතිතො¹² පුරතො ගච්ඡාති අව්ජරං පහරි; සො
 දහරස්ස පුරතො පුරතො ගත්තො මඛලස්සට්ඨානෙ අට්ඨාසි, දහරෙ
 අයං තෙ මහාරජ අතගෙසා සිඤ්චපොතො¹³ ඉමිනාව තං නියා
 මෙන කතිපාහ: පටිපජ්ජාපෙතිති වතො නිකම්භි; අථ කතිපාහස්ස
 අව්චයෙන¹⁴ අගත්තො අස්සස්ස ආනුහාවං පයසියසි¹⁵ මහාරජාති;
 සාධු ආවරිය; කුභිං ධුතො පස්සාමාති; උය්‍යාතං ගච්ඡ මහාරජාති:

1. උත්තමහසොවෙ b. S.
යථා උත්තමහසො භොති b.	5. විසජ්ජපෙසි b. S.
6. උපජ්ඣායස්ස හණ්ඩකං b.
2. උත්තමහසො කාරණං b.
උත්තමහසො කාරණං එවමහසො
උත්තමජවං b. උත්තමහසකාර
ණං එවං අසෙසො උත්තම
ජවං S. උත්තමහස කාරණං
එවං ව සො උත්තමං ජවං පටි
පජ්ජති න අසෙසු උචා L.
න අසෙසුදුති b. S.	7. පරිබ්බා b. S. පිපෙච b.
8. සිඤ්චපොතො S. M2, W2.
9. සුවණ්ණත්ථාලෙ b. S.
භුඤ්ජනක හත්තං b.
10. භුඤ්ජනහත්තං කුමාකං
පිටිකකරණං B.
3. සිඤ්චපොතො b. S. P. 2,	11. සුවණ්ණත්ථාලෙ b. S.
12. පිලකිනිවං b. පුරතො පුරතො b.
4. මාස බාදකපොතකාතං
කාරණංසු භොරකාතං b.	13. සිඤ්චපොතො b.
14. කතිපාහවයෙන S.
15. පයසිය b. S.

රුජා අසාං භාගාපෙත්වා අගමාසි, දහරේ අවුරං පහරිත්වා එතං රුක්ඛං¹ අනුපරියාසිති අසාංසා සඤ්ඤං අදුසි; අසොං පක්ඛන්දිත්වා රුක්ඛං අනුපරිගතත්වා ආගතො, රුජා තෙව ගවුරුතං න අං ගවුරුතං අදුස; දිට්ඨො තෙ මහාරුජාති; න දිට්ඨො තාතාති; වලඤ්ඤාදණං එතං රුක්ඛං නිසායාය උපෙථාති වත්වා අවුරං පහරි වලඤ්ඤාදණං² ගගෙත්වා එතිති අසොං පක්ඛන්දිත්වා මුඛෙන ගගෙත්වා ආගතො; දිට්ඨං මහාරුජාති;³ දිට්ඨං තාතාති; පුන අවුරං පහරි උග්ගානසා පාකාරමන්තො⁴ වරිත්වා එතිති අසොං තථා අකාසි; දිට්ඨො මහාරුජාති; න දිට්ඨො තාතාති; රතනකම්මලං ආගාරපෙත්වා අසාංසා පාදෙ ඛනිපෙත්වා තපෙව සඤ්ඤං අදුසි, අසොං උලලිඛිත්වා පාකාරමන්තො⁵ අනුපරියාසි බලවතා පුරිසෙන ආවිඤ්ඤාතගතිඛං⁶ විග උග්ගානපාකාරමන්තො පඤ්ඤාසිත්, අසොං ගතත්වා සම්පෙ සිත්වා; දිට්ඨං මහාරුජාති; දිට්ඨං තාතාති⁷ මහිලපොක්කරණිපාකාරමන්තො අනුපරියාසිති සඤ්ඤාදුසි⁸; පුන පොක්කරණිං ඔතරිත්වා පද්මපතොසු වාරිතං වරුතිති සඤ්ඤං අදුසි පොක්කරිණිං ඔතරිත්වා සබ්බපද්මපතොසු⁹ වරිත්වා අගමාසි; එකපත්තමපි¹⁰ අනක්කතතං වා එලිතං වා¹¹ ඡන්දිතං වා බණ්ඩි තං වා තාගොසි; දිට්ඨං මහාරුජාති; දිට්ඨං තාතාති; අවුරං පහරිත්වා ගත්තලං¹² උපතාමෙසි වාතුපත්ථො¹³ ඤ්ඤිත්වා ගත්තලෙ අවුරාසි; දිට්ඨං මහාරුජාති; දිට්ඨං තාතාති; එවං උග්ගාමගගො¹⁴ එවං උග්ගාමකාරණං උග්ගාමජවං පටිපජ්ජති; උග්ගාමෙ සාබ්බලෙලි¹⁵ මුද්ධවාමාය; මුද්ධවාමාය හි තාතාති මා විතනම් රඤ්ඤාදු මහිලසොං ගමිසාසි රුජගොජනාදිති¹⁶ ලභිසාසිති¹⁷ උග්ගාමගගො කාරණං කාරෙතබ්බො, තෙන වුතතං උග්ගාමෙ සාබ්බලෙලි රුජ ගොගගොති රඤ්ඤාදු උපගොගො¹⁸ රඤ්ඤාදු අභ්ගතෙතවසබ්බං ගමිජ්ජිති ගත්ත කත්ති ගවුරුතං¹⁹ ගත්තං විග පාදං විග අතො ගාගෙව ගතනබ්බං ගොති²⁰ තසමා අභ්ගතති සබ්බං ගවුරුති; වතුසු

1. එකං රුක්ඛං S.

2. ලඤ්ඤාදණං W2.

ලඤ්ඤාදණං P2.

3. දිට්ඨො මහාරුජාති න දිට්ඨො තාතාති S.

4. උග්ගානපාකාරමන්තො B.

5. පාකාරමන්තො B.

අනුපරියාසි P2. W2.

6. ලාභිඤ්ඤා අලාතනතිඛං b.

ආවිජ්ජිති S.

7. දිට්ඨො මහාරුජාති දිට්ඨො

තාතාති P2.

8. සඤ්ඤං අදුසි b, S.

9. සබ්බපද්ම පතො S, b.

එකං b, S.

10. එකං පත්තමපි B.

11. එලිතං වා S.

12. තං ගත්තලං b.

13. වාතුපත්ථො b. වාතුපත්ථො S.

වා පත්ථො W2.

14. එවං උග්ගාමගගො එව උග්ගාම b.

15. සාබ්බලෙලි b, S. මුද්ධා

වාමාය හි S. මුද්ධවාමාය හි b.

16. රුජගොජනාදි P2. W2.

17. ලභිසාසිති උග්ගාමගගො b, S.

කාරෙතබ්බං S.

18. රුජගොගොති රඤ්ඤාදුගගොගො b,

19. ගවුරුතං b S.

වා සෙතෙබ්බසු¹ එතං අඛං භොති; අපෙක්ඛාය² සම්මාදිට්ඨිකාති අරහත්තඵලසම්මාදිට්ඨියා; සම්මාසංඛාරාදයොපි තං සම්පයුත්තාව; සම්මාසුඤ්ඤං පුබ්බෙ³ චුත්තසම්මාදිට්ඨියෙව ඵපෙත්වා පන අට්ඨ ඵලඛිකාති සෙසා ධම්මා සම්මාපිච්ඡන්ති වෙදිතබ්බා; සෙසං සබ්බස්මි උත්තානමෙව. අයං පන දෙසනා උග්ගවිතසුද්දුපුග්ගලස්ස⁴ වසෙත අරහතොන කුචං ගහෙත්වා තිට්ඨාපිතාති.

හඤ්චිත්තං සංචුමං.

එවමෙම සුභානති ලුට්ඨිකොපමං⁵; තත්ථ සෙත සො චන් සණ්ඤාති අගමපි මහාපෙරො⁶ ගගවතා සද්ධිංයෙව පිණ්ඩාය පථි සිත්වා සද්ධිං පටික්ඛමි, තත්ථ සෙත සො ගගවතා උපසංඛාත මහොතා⁷ චන්සණ්ඤා සෙසුපසංඛාතමිති⁸ වෙදිතබ්බා; අප හත්තාති⁹. අපභාරකො; උපහත්තාති උපභාරහො; සං ගගවාති ගගමි සමයෙ ගගවා; පටිසල්ලාණං¹⁰ චුට්ඨිකොති ඵලසම්පන්නතො; චුට්ඨිකො; ඉඛිකාති ආණ්ණතියා තිපාතො; අසුඤ්ඤානනති පිත්තසුඤ්ඤ ඵත්තා¹¹ තසුච බො පන ගගවත්තං පටිච්ච ඵවරුපං පන පණිත්ත භොජනං අලුහන්තං කථං යාපෙස්සාමාති ඵචං පණිත්තභොජනලාභං පටිච්ච¹² අනොසිති වෙදිතබ්බා; භුතපුබ්බනති ඉමිතා රත්තියොජ නස්ස¹³ පණිත්තභාවං දස්සෙති; සුසෙසන්ති සුපෙ¹⁴ උපතෙතබ්බං මච්ඡමංසකල්ලිදි¹⁵ සමග්ගා භුඤ්ජිස්සාමාති එකතො භුඤ්ජිස්සාමි; සංඛිතිසොති¹⁶ අභිසංඛාරික බාදනියාති; සබ්බා තා ජනනිනති සබ්බා තා සංඛිතියො රත්තියෙව භොනති, දිවා පන අප්පා පරිත්තා; ථොතිකා භොනතිති¹⁷ මනුස්සා හි දිවා යාගුකඤ්ජයාදීති යාපෙත්වාපි රත්තියං යථාසත්ති යථාපණිත්තමෙව¹⁸ භුඤ්ජනති; පුන භුතපුබ්බනති ඉමිතා රත්තියිකාලභොජනෙ¹⁹ ආදිත්වං දස්සෙති; තත්ථ අභිකාරතිමිසාසාති බහලකිකාජෙ; මාණ්ටවනිති²⁰ වොරෙති; භාස

1. වසුඛා සෙතෙබ්බසු ව P2. W2.

2. අපෙක්ඛාය b S අරහත්තඵලෙ b

3. පුබ්බෙ චුත්තං b, සෙසා ධම්මා-
පිච්ඡන්ති b.

4. පුග්ගල වසෙත S, අරහත්තං.
තිකුචං b. අරහත්තතිකුචං S.
අරහත්තකුචං B.

5. ලුට්ඨිකොපමි සුත්තං b, S.

6. මහාපෙරොජෙති b. S.
ගගං යෙව පටිසිත්වා
පටික්ඛමි b. සෙත ගගමි.
පටික්ඛමි.

7. උපසංඛාතමහොතො S.

8. සෙසුපසංඛාතමි S.
අපහත්තං b.

9. අපහත්තං b.

10. පටිසල්ලාණං b, S.

11. පිත්තස්ස අසුඤ්ඤාත්තං S.
පිත්ත අසුඤ්ඤාත්තං S, පිත්තස්ස b,
තං වච්චො තා හත්තවත්තං b. S.

12. ඵචං පණිත්ත භොජනං, පටිච්ච b.

13. රත්තියං භොජනස්ස S.

14. සුපෙත්වා b, S.

15. කල්ලිදිදි. S. කල්ලි b.

16. සංඛිතියොජනෙති L. අභිසංඛාර
බාදනියාති S. සබ්බා තා රත්තියං b.

17. ලොකිකා භොජනෙති W2.

18. යථා සත්තියං පණිත්තමෙව b
යථා පත්තියං. යථාසත්තියං යථා
භුත පුබ්බනති L. පණිත්තමෙව S.

19. ඉමිතා රත්තියං. පිත්තාල b.

20. තා මානවෙතිති b.

කසමිමිති කතවොරකසමෙති¹ තෙ කිර කතකමිං යං තෙසං
දෙවතං ආයාපිතා කමං තිප්ථනතං තස්ස භාරතාය² මිත්‍රණො
මාරෙතා ගලුලොගිතාදිති ගණ්හනති. තෙ අසෙසුසු මිත්‍රණොසු
මාරියමානෙසු සොලාගලො උපපජ්ඣති³ පබ්බරතං පරිසෙ
සනොතා නාම තප්පිති මෙසෙසුමානා හික්කු⁴ ගහෙතා මාරෙතති;
තං සකායෙතං වුත්තං. අකතකසමිමිති දව්විතො ගාමං ආග
මනකාලෙ කමං තිප්ථනතතං⁵ පුරෙතරං බලිකමං කාතුකා
මෙති; අසබ්බමිත්‍ර නිමිසනනිති එහි හික්කු අපේකකරතං ඉඳබ්බ
භුසුත්තං⁶ ඉඳබ්බ වසිතා සමපතති අනුතපිතා සෙව ගමිණිසිති
මෙත්‍රකබ්බමෙත නිමිතෙතති; පුත භුතපුබ්බතති ඉමිතා අත්තනා දිව්ඨ
කාරණං කපෙති;⁷ විජ්ජනනිකාසාති විජ්ජවිජෙත්තතවණ්ණං;⁸
විකාරමකාසිති මහාසද්දං අකාසි; අබ්බුතමිමිති⁹ භූති වඩ්ඛි; අභූති
අවඩ්ඛි විකාසො මහනති අනතා; පිසාපො වහ මතති පිසාපො මං
බාදිතුං ආගතොති;¹⁰ ආභූමාපි මාභූමාරිති එත ආභූති පිතා, මාභූති
මාතා; ඉදං වුත්තං තොති: යස්ස පිතා වා මාතා වා අපි තං මාතා
පිතරෙ අමාකං පුත්තකොති යථා වා උපපාදෙතා යං කිසුද්ධි බාද
තිශං¹¹ හොජ්ජිතං දතා එතමා ආනෙසෙතති; සො. එවං රතතිං
පිණ්ඩං න වරති, භූතා පන¹² මාතාපිතරෙ මතා මෙසෙසු; තෙන
එවං වරසිති;¹³ එවමෙවෙති එවමෙවං කසුද්ධි ආතිසංසං අපස්සනතා
තිකකාරණෙනෙව;¹⁴ එවමාහංසුති ගරහනොතා ආග. තත් ආහංසුති
වදනති; කිං භෙතිමහාති ඉමස්ස අපමනතකස්ස හෙතු¹⁵ කිං වත්තබ්බං.
නාම; තත්‍ර අපස්සනෙන අසුණෙනෙන විය¹⁶ ගවිතබ්බං; බරමත්ත
කස්සාති පරිත්තමත්තකස්ස; අබ්බලලිඛනෙවෙසනති¹⁷ අයං සම
ණො නවතිතං පිංසනො¹⁸ විය පදුමනාලිසුත්තං කතවෙන
මකනනෙනො විය අතිසලෙඛති, අතිවංශං කරෙති; සිකඛාකාමාති
සාරිපුත්තමොග්ගලානාදයො විය සිකඛාකාමා.¹⁹ තෙසු ව අපවටයං

1. කතවොරකසමෙති B. ජොරික	12. භූතං. B.
කසමිමිති ජොරි කිර b, තෙති කිර S	13. වරසිති B, එවමෙවං. පතති B.
2 උපභාරතාය B	එවමෙවං. කිසුද්ධි b, S.
3. සොලාගලං උපපජ්ඣනතති B.	එවමෙවං. පජානාති B.
සොලාගලං L.	එවමෙවං පජානාති L.
4. හික්කු. B.	14. තිකාරණෙනෙව b, S.
5. තිප්ථනතං P2, තිප්ථනතං. B.	15. හෙතුහි B.
කමමිත්තනතං. b.	16. අපස්සනතාවිය b.
තිප්ථනතං S.	ගවිතබ්බතති b, S.
6. ඉබ්බ වසිතා	17. අබ්බලලිඛනෙවෙසනති B.
7. කපෙති B.	18. පිසනොතා b, පිවනොතා.
8. ගහණං S. බණ්ණන b.	පදුමනාලිසුත්තං. b, S.
9. අබ්බුතමිති B, අබ්බුතමෙති P2.	නවතිතං. පිසනොතාවිය
10. ආනෙතා වහ, ආභූමාභූමාරිති b.	පදුමනාලිසුත්තං. B.
11. බාදතිශං. b.	කතවෙන L.
	19. පිස සිකඛා B.

උපවිච්ඡේදනි. තෙසං හි එවං හොති: සචෙ එතෙ අපමනකං¹ එතං හරතං හගවාති වදෙය්‍යං, කිං සත්ථා න හරෙය්‍ය; එවං පන අවතී: හගවන්තං පරිවාරෙතී: නිසින්නා එවං හගවා සාධු හගවා පඤ්ඤපෙඨ හගවාති අතිරේකතරං උසාහං පටිලනන්තී තස්මා තෙසු අපච්චයං උච්චිපෙතනි. කෙසෙති තෙසං එකච්චානං මොහපුරි සානං; නිනති තං අපමනකං පහාතබ්බං; චූලො කලිඛකරොති² හලෙ බඬං මහාකව්ඨං විය හොති; ලුච්ඡිකා සකුණිකා³ ලාභ සකුණිකා⁴ සා කිර රුවසතං රවිතා නවවසතං නවවසා සකිං ගොවරං ගණන්ති; ආකාසකො භූමියං පටිච්ඡිතං පන නං දිස්සා වජ්‍ජ පාලකාදයො කිලිතත්ථං පුත්තිලතාය බක්ඛන්ති. තං සකිංයෙතං දුන්නං; ආකමෙති⁵ උපෙති; නං හි නිසානි තං පුත්තිලතායකං නස්ස, අපසරිතාය වෙව අපච්චාමතාය⁶ ව බලවබ්බන්තං නාම මහන්තං නාමිකෙරරජ්ජු⁷ විය දුට්ඨිජ්ජං හොති; කෙසං ගන්ති තෙසප්ඨ⁸ මොහපුරිසානං සඬාමිඤ්ජනාය ව පඤ්ඤමිඤ්ජනාය ව බලවබ්බන්තං⁹ නාම; දුක්ඛවච්ඡුමත්තකමපි මහන්තං පාරුජ්ජවජ්ජං¹⁰ විය දුප්පජ්ජං හොති. සුක්ඛපකෙක පහාතබ්බස්සාති කිං ඉමස්ස අපමනකායං පහාතබ්බස්ස හෙතු හගවතා විතතබ්බං අපි යස්ස නො හගවා පහාතමාහ. නහු එතං¹¹ හගවතො අධිප්පායං ඤානාපි පහාතබ්බ මෙවාති අත්ථා; අප්පාසකුණාති අනුසුකතා; පනතලොමාති පතිත ලොමා; න තස්ස පහාතබ්බහයෙන උඬායනලොමා. පරදජ්ජනාති¹² පරෙති දින්නවුන්තො; පරතො ලභොන යාපෙනාති අත්ථා; මිහභුතොති වෙතසා මිහරන්තීති අපච්චායිසතපකෙක¹³ සීතා හුතා මිහරන්ති; මිහො හි පහාරං ලභිතා මනුස්සලායං ගන්තා තෙසප්ඨං වා වණ්ණෙලං වා ලභිස්සාමිති අජ්ඣාසයං අකත්ථා පහාරං ලභිතාව අගාමකං අරඤ්ඤං¹⁴ පටිසිත්තා පහවඨානං¹⁵ හෙවඨා කත්තා නිපජ්ජිතා ඵාසුභුතකාලෙ උච්චාය ගවජ්ජිති; එවං මිහා අපච්චායිසත¹⁶ පකෙක සීතා; ඉදං සකිංයෙතං වුත්තං මිහභුතෙන වෙතසා මිහ රන්තීති. නං හි නිසානි තං වරතතබ්බන්තං තස්ස ගන්තායස්ස මහා සරිතාය වෙව මහාචාමතාය ව දුබ්බලබ්බන්තං නාම, පුත්තිලතා විය

1. සචෙ අපමනකං b.

එතං හරථ b. S.

එවං හරථ B.

2. චූලොකලිඛකරොති b, චූලො

කලිඛකරොති හොති B.

හලෙ බක්ඛං b. S.

3. මාහසකුණිකා b.

මාහසකුණිකා S.

රවිසත. රවිමා S

දමසත. දමිමා b.

4. අපච්චාමතාය ව b, S.

5. නාමිකෙරරජ්ජු b. S.

6. තෙසන්ති තෙස. b. S.

7. බලවං බක්ඛනං b.

8. පාරුජ්ජකවජ්ජ B. පාරුජ්ජකවජ්ජමිය S.

9. එවං B.

10. පරතතවුත්තා හි A2.

පරදත්තවුත්තාති b.

11. අපච්චායිසතක b. සිංහනක S.

12. අගාමකඅරඤ්ඤං S.

13. පහාරච්චානං b. S.

14. අපච්චායිසතක b

සිංහනක S

සුජේජුං¹ හොති; අනසං නතති තෙසං තං සුලප්පතානං සඛා
 මහනතතාය ව පඤ්ඤමහනතතාය ව මහනතං පාරුක්කවජ්ඣම් දුක්ඛව
 චජ්ඣම තත කං විය සුපපජනං² හොති; දුළ්ඛද්දොති දුළ්ඛද්දොතං³
 සමන්තාගතො; අය්‍යභොති නිස්සකො;⁴ අනාලොභොති න අභොති;
 අගාරකතති බුද්ධගතො; ඔළුගහමිළුගහනති⁵ යස්ස ගෙගෙහ යට්ඨි
 යො පිට්ඨිවංසතො බුද්ධානා, මහෙත්තල ලග්ගා මහෙත්තලගො බුද්ධානා⁶
 භූමියං ලග්ගා; කාසානිදුසිනති⁷ යත් කිද්දිපදව භුද්දිසාමාති
 අනෙතා; නිසින්නකාලෙ මිසුං ආරුකිට්ඨං නාම තජ්ඣ, තතො තතො
 කාකා⁸ පමිතිනා පරිවාරෙනති, පලායන කාලෙ ව⁹ යථා සමමුඛධා,
 තෙතෙව නික්ඛමිනා; පලායනති; නි පරමරුපෙනති න පුඤ්ඤවන්තා
 නං ගෙහං. විය උත්තමරුපං; ඔපොපිකාති¹⁰ විලිචමඤ්ඤකො;¹¹
 ඔළුගහමිළුගහාති ඔණතුණ්ණතා; ඔඤ්ඤසම්මාපකනති ඔඤ්ඤඤ
 සම්මාපකඤ්ඤ; තත් ඔඤ්ඤං නාම සුදුදුසකො; සම්මාපකනති ලාබු
 බිජකුලගණබිජකාදිබිජරාතං. නි පරමරුපෙනති යථා පුඤ්ඤවන්තා
 නං ගති සාලිජාදි පරිසුඛාබිජං¹² න ඵලරුපා; ජායිකාති නපණ
 රායා; නි පරමරුපාති පට්ඨිසිතා ලබ්ඛනාති මහොදර පිසාවා විශා¹³
 බිහව්ජා; සාමඤ්ඤනති සමණභාවො. සො වසායං¹⁴ සොහනති
 සො වතාහං පුරිසො නාම අය්‍ය යො කෙසමසුං ඔහාරෙනා පබ්බ
 රේයතති; සො නි සබ්බකුණ්ණයාති සො ඵලං විතෙතාපි¹⁵ ගෙහං
 ගතවා; පබ්බරුපා නාම ගරුකා¹⁶ දුක්ඛාර දුක්ඛදු සත්තපි අට්ඨපි
 ගාමෙ පිණ්ඩාය වරිනා යථා භොතෙනෙව පතෙන්න අගනනබ්බම්පි
 හොති; ඵලං යාපෙතො අසකෙකානායස්ස මෙ පුත අගනායස්ස වස
 තව්තානං ඉට්ඨිතබ්බං¹⁷ තිණ්වලලිදබ්බසමාරා නාම දුස්සමොධාතිතා;
 කිනති කුරෙමිති විමංසති; අථස්ස තං අගාරකං වෙජ්ජනනපාසාදො විශ

1. දු ඛලකිනං විස පුඨිලකං
සුජිජුං. L සුජිජුං. S.	10. කප්පාපිකාති b S.
ගප්පාපිකාති B
2. සුපපජනං S.	11. විලිචමඤ්ඤකො b
3. දුළ්ඛද්දොතං B.	විලිඛමඤ්ඤකො S.
4. නිග්ගසකා S. නිග්ගසකා b.
අනාලිකොති b. අනාලිකා b. S.	12. පරිසුඛං. බිජං b.
5. ඔලුගහමිළුගහනති S:
ගෙහවට්ඨිසතං b ගෙහ සකිසතං
පිට්ඨිවංසතා බුච්චිනා S.	13. පිසාවා විශ විහව්ජා b.
පිසාවිසිස විහව්ජා S
සකිසතං B.	14. සො වතායං. B.
පාළියඤ්ඤ සො වතායං.
යොහනති යෙ කෙසමසුං.
6. බුච්චිනා S	ඔහාරෙනා S
7. කාසාවාදුසිති B කාසනති
දුසිනති A2 කාසානිපාතිනති S.	15. විජනනපි P2. විජනනාපි W2.
විජනනානාපි B. ඵලං විජනනානාපි
8. තජ්ඣ තතො කාකා S.	ගෙහං b. S
9. පරිවාරෙනති සුකරකාකාති
පලායනකාලෙව b. සුරකාකා
පලායන කාලෙ පත ව S ජුර
කාකාති පලායනකාලෙව ව B.
යථා සමමුඛධායෙන ව S	16. නාම ලාභකරුකා b
17. ඉපකිනනපි P2. W2.
තිණ්වලලිදබ්බසමාරා B
දුස්සමොධාතිතා කිනතිකුරෙ-
තිති විමංසති S.

උපට්ඨාතී; අථ ඛෙට්ඨාපිකං¹ ඔලොකෙත්වා මසි ගතෙ ඉමං විසඛාරිත්වා
උභිතාලාතං කරිස්සානති, පුන අවනිපාදෙවිලිවාදීති² ලභාබ්බාති
භොනති; කිනති කරිස්සාමිති විනොති. අථස්ස සා සිරිසයනං
විස උපට්ඨාතී; තතො ඛඤ්ඤාකුමහිං ඔලොකෙත්වා මසි ගතෙ අයං
සරණි ඉමං ඛඤ්ඤං³ තෙන තෙන සද්ධං භුඤ්ජිස්සාති; පුන
ආගතෙ ත ජීවිතවුත්ති නාම ලභාබ්බා භොති; කිනති කරිස්සාමිති
විනොති. අථස්ස සා අඛින්නෙත්වා⁴ නොට්ඨාගාරස්සාති විස
උපට්ඨාතී; තතො මාතුහාමං ඔලොකෙත්වා මසි ගතෙ ඉමං හපි
භොපකො වා අස්සභොපකො වා යො කොච පලොභෙස්සාති; පුන ආග
තෙන හත්තපාවිකා නාම ලභාබ්බා භොති; කිනති කරිස්සාමිති
විනොති. අථස්ස සා රුපිනී දෙවි විස උපට්ඨාතී. ඉදං සක්ඛාය ත
සකඤ්ඤෙය්සාති ආදි වුත්තං. නිකඛගණානනති සුවණ්ණෙතිකඛස්සා
නං; වසොති සත්තානකො කතස්සාවිවයො; ඛඤ්ඤාගණානනති
ඛඤ්ඤාසකටස්සානං; වත්තාග්ගමෙ උදයි සුගගලාති ඉඛා⁵ දසෙස්සාති:
භෙට්ඨා තෙ තඤ්ඤව පඤ්ඤාති, තඤ්ඤව තපපඤ්ඤාති⁶ පඤ
ඤාති ව අපඤ්ඤාති ව⁷ රුසිවසෙන දසස්සාති; ත පාවිථකං විහත්තා.
ඉදං යථා නාම දඛඛසමාරන්තං⁸ ගතො පුරිසො පටිපාටියා රුකෙක
ජිඤ්ඤා පුන නිවත්තිතා වසිකං ව⁹ ජිඤ්ඤා පභාය කමෙව උපතෙ
තඛඛසුත්තකමෙව ගණිතාති; එවමෙවං¹⁰ අපඤ්ඤාතෙ ජෙට්ඨාතී
අභිභව්වාතෙ කාමා පඤ්ඤාතසුගගලා¹¹ වත්තාග්ගෙ භොතතිති
දසෙස්සාති. ඉමං දෙසනං ආරම්භං.

උපට්ඨිකානාසාති¹² ඛණ්ඩපට්ඨිකාලෙසු පටිපට්ඨිකාලං උපට්ඨිකාමගුණ
පට්ඨිති ඉමෙසං උපට්ඨිකං පභානාය; උපට්ඨිකාමගුණාති උපට්ඨිකා
ධාවනකා;¹³ සරසඛකපට්ඨිකා එත්ථ සරනති ධාවනතිති සර; සඛකපෙ
නතිති සඛකපට්ඨිකා; පදාදායෙනපි විත්තකායෙව වුත්තා; සමුදවරනතිති
අභිභවනති¹⁴ අපෙක්ඛාන්තරිත්වා උත්තනති; සංසුත්තාති කිලෙසෙහි
සංසුත්තා; ඉද්දිසමෙවත්තනාති ඉද්දියනානත්තනා; කදවි කදහ
මිති බහුකාලෙ විශ්වත්තනාති නිවත්තනාති¹⁵ සතිසමමාසාති
සතිසමමාසෙත; නිසාමනාති අයොකට්ඨාතමි¹⁶ පානනං; එත්තාට්ඨා

1. අථස්සකපලාපිකං. b. S.

2. වත්තනිපාදෙවිලිවාදීති S.

අවනි b.

3. ඛඤ්ඤං තෙන සති. S.

4. අඛින්නෙත්වාති S.

5. පුගලාති ඉදං ක. b.

6. තෙ තඤ්ඤව තපපඤ්ඤාති b
තෙ තඤ්ඤ තපපඤ්ඤාති S.

7. මෙව අපඤ්ඤාති b. S.

අපඤ්ඤා b. රුසිවසෙන

දසස්සා S. ප. විසෙත්තං. S.

8. දඛඛසමාරන්තං. P2.

9. ව. තඤ්ඤාපභාය b.

වසනඤ්ඤා ජිඤ්ඤා

පුනනිවත්තිතා පභාය

10. එවමෙව b S

11. පුගලා b. S.

12. උපට්ඨිකාමගුණාති S.

13. උපට්ඨි අභිභවනති S.

14. අභිභවනති S.

15. බහුකාලං විශ්වත්තනා

විශ්වත්තනා B. S.

16. අයොකට්ඨාතමි L. පභාය b. S.

තපපඤ්ඤා b. S.

න පජ්ඣති (පජ්ඣති) ධ්වං පජ්ඣතිති තුයො රුසියො¹ දුසිතා; හෙසු වත්තායෙ ජනා න පජ්ඣනති² නාම; වත්තායෙ පජ්ඣනති නාම වත්තායෙ ධ්වං පජ්ඣනති නාම; තත් පුට්ඨජනො සොභාපනො සනදගාමි අනාගාමී ඉමෙ වත්තායෙ න පජ්ඣනති නාම. පුට්ඨජනාදයො තාව නපජ්ඣනතු.³ අනාගාමී කථං න පජ්ඣනතිති; ඥාපි හි යාවදෙවසා හවලොභො අත්ථි, තාව අභො සුඛං අභො සුඛනති අතිනන්දති; තස්මා න පජ්ඣති නාම; එතෙයෙව පත වත්තායෙ ජනා පජ්ඣනති නාම. සොභාපනාදයො තාව පජ්ඣනතු; කථං පජ්ඣනතිති; ආරභිවිපසාකො හි සතිසමමාසෙන සහසා කිලෙසෙ උපනෙත මාදිසසා නාම හිකුප්පො කිලෙසො උපනෙතොති සංවෙගං කත්ථා විරියං පහගගා විපසානං වසෙත්ථා මගෙන කිලෙසෙ සමුග්ගානෙති; ඉති නො පජ්ඣති නාම; තෙයෙව වත්තායෙ ධ්වං පජ්ඣනති නාම; තත් ඉමෙයං සුතො මහාගජිපදෙපමෙ ඉන්ද්‍රියභාවෙනා ඉමෙසු සුතොපු කිසොපි තතියවාරෙ ගතිතො; පඤ්ඤා පන⁴ දුතියවාරෙ තෙව කපිතොති වෙදිතබ්බො. උපසි දුක්ඛස්ස මූලනති එත් පඤ්ඤා කථා උපසි නාම. තං දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති. විදිත්වා කිලෙසාතිනා තිරුප්පි හොති; තිග්ගහණො තිත්තනණ්ණාති අත්ථා; උපසිසම්බ්‍රමෙ මිමුතොනාති තණ්හකයෙ තිබ්බානෙ ආරම්භතො විමුතො.

එවං වත්තායෙ පුග්ගල විත්ථායෙත්වා⁵ ඉදති යෙ පජ්ඣනති, තෙ ඉමෙ නාම එතතෙන කිලෙසෙ පජ්ඣනති යෙ නපජ්ඣනති තෙපි ඉමෙ නාම එතතෙන කිලෙසෙ නපජ්ඣනතීති දෙස්සතුං පඤ්ඤා භො ඉමෙ උදසි කාමගුණාති ආදිමාහ; තත් මිත්‍රසුඛනති⁶ අසුඛි සුඛං; අනරියසුඛනති අතරියෙත්⁷ පෙවිතසුඛං; භාසිකාබ්බනති එතස්ස සුඛස්ස පටිලාභතොපි විපාකතොපි භාගිතබ්බං; නොක්ඛමිසුඛනති⁸ නාමතො තික්ඛනාසුඛං; පටිපෙකසුඛනති⁹ ගණතොපි කිලෙසතොපි විවිතනසුඛං; උපසමසුඛනති රුගාදිවුපසමත්ථා¹⁰ සුඛං; සමෙබ්බසුඛනති මහාසම්බ්‍රමෙවෙතො¹¹ නිබ්බයනත්ථාය සුඛං; න භාසිකාබ්බනති එතස්ස සුඛස්ස පටිලාභතොපි විපාකතොපි න භාගිතබ්බං තං භාවෙතබ්බමෙවෙතො¹²; ඉඤ්ජිතස්මිං වදමිති ඉඤ්ජනං වලනං එන්ද්‍රනනති වදමි; කිසුඤ්ජනං ඉඤ්ජනස්මිනති කිසුඤ්ජනං ඉඤ්ජනං ඉදං තත් ඉඤ්ජනස්මිනති යෙව එතෙ අතිරුද්ධා¹³ විත්තකකවිචාර ඉදං තත් ඉඤ්ජනං; දුතියතතියර්කානෙසුපි එසෙව නගො.

1. රුසියො b.

2. නපජ්ඣනති නාම b, S.

3. සංචම්පජ්ඣනතු b S

4. පඤ්ඤාපි දුරිය S.

5. එත්ථාදිත්වා b

6. මිත්‍රසුඛනති b, S.

7. න අරියෙති S.

8. තික්ඛමුසුඛනති S.

9. පටිපෙකසුඛං b, S.

10. වුපසමත්ථාය b, S

සමෙබ්බසුඛනති S

11. සමෙබ්බසුඛං S.

12. නොගිතබ්බං භාවෙතබ්බමෙවෙතො b

නොගිතබ්බං භාවෙතබ්බං b, S.

13. යෙ එතෙ අතිරුද්ධා b, S.

විත්තකකා විචාර b.

අනෙකුත්¹ වදාමිති ඉදං වතුන්ඡායානං අනිඤ්ඤානං අවලතං නිපථාදුතතති² වදාමි; අනලනති වදාමිති අනත්තබ්බආලයනති³ වදාමි; තණ්හාලයො එත්ත උප්පාදෙතබ්බොති දසෙය්ති; අථවා අතලං අපරියතතං;⁴ න එතතාවතා අලමෙතනති සනතිට්ඨානං කාතබ්බනති⁵ වදාමි. නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාසනනස්සපිති එවරුපායපි සත්තාය සමාපත්තිං පභානමෙව වදාමි; අනුඤ්ඤා වා පුලං වාති බුද්ධං වා මහත්තං වා අප්පායවච්ඡං වා මහායාවච්ඡං වා; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙව. දෙසන් පන තෙය්සපුග්ගලස්ස වසෙන අරහත්තනිකුටෙනෙව නිට්ඨාපිතාති.

ලබ්ධිමොක්ඛසුත්තං ජට්ඨං.

2. 2. 7.

එවමෙම සුභතති වාතුමසුත්තං; තත්ථ වාතුමායනති එවං නාමකෙ ගාමෙ; පඤ්චමත්තානි භික්ඛුසභානීති අබ්බා පබ්බජ්ජානං භික්ඛුනං පඤ්චසතාති; ථෙරු කීර විනේතසුං ඉමෙ කුලපුත්තා දස බලං අදිසාව පබ්බජ්ජා; එතෙසං ගගවන්තං දසෙය්සාම; ගගවන්තො සනතිකෙ ධම්මං සුභා අත්තනො යථා උපතිස්සෙතෙ පතිට්ඨතිස්සනතිති තස්මා තෙ භික්ඛු ගගෙතො ආගතා; සමමොදමානාති කච්චාවුතො⁶ බමනීයනති අදි පටිසන්ථාරකථං කුරුමානා; සෙත්තාසනාති සඤ්ඤාසමානාති අත්තනො ආවරිසුප්පඤ්ඤායානං වසත්ථිකානාති පුච්ඡිතො⁷ ආරවාතපානාති විවරිතො මඤ්චපිකකට්ඨාරදීති⁸ නිගරිතො පපෙථාවෙතො⁹ යථාට්ඨානෙ ඤාපමානා; පත්තවිමර්ගති පමිනාමසමානාති ගගන්ත ඉදං මෙ පත්තං ඤාපෙථ; ඉදං විවරං ඉදං ථාලකං¹⁰ ඉදං උදකතුමං ඉදං කත්තරගට්ඨිනති එවං සමණපරිකායෙර සමඛ්ඤා පයමානා; උච්චාසද්ද මහාසද්දති උච්චං උග්ගතත්තං උච්චං¹¹ පත්ථ වත්තා මහත්තං; අවිනිශ්චයාගසද්දං¹² කෙරෙත්තා. කෙවිට්ඨා මසඤ්ඤා මච්ඡවිලොපෙති කෙවිට්ඨානං මච්ඡපච්ඡිකපිතට්ඨානෙ¹³ මහාජනො සනතිපතිතො ඉධ අඤ්ඤං එකං මච්ඡං දෙති; එකං මච්ඡථාලං¹⁴ දෙතිති එතස්ස තෙ මහාදිනේනා මහ්ඤා බුද්ධකොති එවං උච්චාසද්ද

1. අනෙකුත්¹ ස. අනිඤ්ඤානං b

9. පපෙථාවෙතො S.

2. අභිඤ්ඤානං S.

10. ඉදං උදකං M2. P2. W2.

3. අනත්තබ්බං ආලයනති B.

ඉධිකාලකං B.

4. අපරියතතං B, අතලං පරියතතං b.

11. උච්චං උග්ගතත්තං උච්චං S.

5. අපරියතතං එතතාවතං, එතං වත L.

උදධං උග්ගතත්තං උච්චං b.

6. කාතබ්බනති S

පත්තත්තං S

7. කිඤ්ඤාවුතො S

12. අවිනිශ්චයාගසද්දං කෙරෙත්තො b

8. පුච්ඡිතො S.

මච්ඡං විලොපෙතති S.

9. මඤ්චපිකකට්ඨාරකාදීති B.

13. මච්ඡපච්ඡිකානෙ M2. P2. W2.

මඤ්චපිකකට්ඨාරකාදී M2. P4. W2.

14. එකං ථාලං M2. P2. මච්ඡථාලං

W2. එකං මච්ඡථාලං B.

මහාසද්දං¹ කරෙතති. තං සක්ඛියෙතං² චුත්තං මච්ඡගතණන්තං ජාලෙ පක්ඛිනෙතනි තසමිං ධාතෙ කෙවච්චාචෙව අපඤ්ඤා ව³ පටිට්ඨා න පටිට්ඨා ගතිනො න ගතීන්තොති මහාසද්දං කරෙතති. තච්ච සක්ඛියෙතං චුත්තං; පණ්ණමෙමිති නිගර්මි. න චො මම සන්තියෙහ වස්ථ ඛින්නති තුලෙහ මාදිසස්ස බුද්ධස්ස වසන්ධාතං ආගන්ත්වා එවං මහාසද්දං කරෙත; අත්තනො ඛම්මතාය වසන්තා කිං නාම සාරුත්තං කරිස්සත; තුඛ්වාදිසානං මම සන්තියෙහ වසනතිච්චං නච්චිති දීපෙති; තෙසු එකතිත්ථුපි⁴ හඟවා තුලෙහ මහාසද්දමත්තනෙකන අපෙහ පණ්ණමෙට්ඨාති වා අඤ්ඤං වා කිඤ්චි වත්තුං නාසක්ඛි. සපෙඛ ගඟවිනො ච චිතං සම්පට්ඨන්තා ඵලං ගහෙතති වජ්ඣා නිකම්මංසු. එවං පන තෙසං අහොසි: මයං සත්ථාරං පසිසිස්සාම, ඛම්මකථං සොස්සාම; සඤ්ඤා සන්තියෙහ වසිස්සාමාති ආගතා; එවරුපස්ස පන ගරුතො සඤ්ඤා සන්තියා ආගන්ත්වා මහාසද්දං කරිමහ⁵ අව්‍යාකමෙව පදසොයං පණ්ණමිත්තො; න නො ලද්ධං ගඟවිනො සන්තියෙහ වඤ්ඤං;⁶ න සුචණ්ණ චණ්ණං සරිරං ඔලොකෙත්තුං; න මධුරස්සරෙත⁷ ඛම්මං නොගුන්ති තෙ ඛලවදෙමනස්සජාතා සුත්තා පක්කම්මංසු. සොත්තපසඛික්ඛිමංසුති තෙ කීර් සක්කා⁸ ආගමන්තසමයෙ නපි තෙ භික්ඛු තපෙච්ච තිසිත්තා පසිසිංසු; අථ නෙසං එතදහොසි: කිත්තඤ්ඤා ඛො එතෙ භික්ඛු පටිසිත්තා⁹ පටිතිවිත්තා ජාතියාමෙතං¹⁰ කාරණන්ති විනොන්තා; යෙත තෙ භික්ඛු තෙත්තපසඛික්ඛිමංසු. හඤ්ඤාති වචස්සස්සපෙ¹¹ තිපා තො; සිංහං පන තුලෙහති තුලෙහ ඉදුතෙව ආගන්ත්වා කතං ගච්ඡත; කිං තුඛ්වාකං කොච්ච උපද්දෙවො උදුසු දසඛලස්සාති; තෙසං පන භික්ඛුතං ආමාච්ඡො¹² මයං ගඟවිත්තං දස්සනාය ආගතා,¹³ දිට්ඨො නො ගඟවා. ඉදුති අත්තනො වසන්ධාතං ගච්ඡාමාති කිඤ්චාපි එවං වචනපරිහාරෙ අච්චි;¹⁴ එවරුපං පන ලෙසකප්පං අකත්වා යථාභුතමෙව ආරෙචෙත්තා ගඟවතා ඛො ආච්ඡො භික්ඛුසමෙකං පණ්ණමිනොති ආහංසු; තෙ පන රුජානො සාසනෙ බුරවාහා;¹⁵ තසමා විනොන්තො: දුරිති අග්ගසාවකති සද්ධිං පඤ්ඤාසු භික්ඛුසනෙසු ගච්ඡ නොසු ගඟවිනො පාදමුලං තිජ්ජස්සාති.¹⁶ ඉමෙසං නිවත්තනාකාරං කරිස්සාමාති එවං විනොන්තා තෙත්තසායස්මනොති ආදිමාගංසු;

1. උච්චාසද්දං මහාසද්දං B.	තෙ කීර් සක්කාතං B.
2. සමපි සක්ඛියෙතං S	ආගමන්තසමයෙ b. S.
3. කෙවච්චාචෙව අපඤ්ඤා ව B.	භික්ඛු S. තෙ භික්ඛු b.
4. එකතිත්ථුපි b S	9. පටිසිත්තා B.
හඟවා මාතුලෙක S	10. ජාතියාමි තං b. S.
හඟවා මහාසද්ද b.	11. වියග්ගපෙච්ච වච්ඡා යපෙච්ච S.
5. කරිමහ b. S.	12. ආච්ඡො b. S.
6. වත්තං B. සුචණ්ණවණ්ණ b.	13. ආගන්ත්වා S.
7. මධුරස්සර S.	14. නච්චි S.
8. සොකීර්සෙයා M & P.	15. බුරවාහා B.
	16. පාදමුලං මගච්ඡස්සාති b.

තෙසුපි භික්ඛුසු මයං මහාසද්දමහතභෙන පණාමිතා; න මයං ජිව්ඤාං අසනෙකානෙනා පබ්බජිතාති එකභික්ඛුපි පටිපජ්ජිතො¹ නාම නාමොසි. සඤ්ඤා පන සමකායෙව එවමාවුසොති සමපට්ඨිතා; අභිනඤ්ඤාති භික්ඛුසමසංගං අගමනං ඉට්ඨතො; අභිනඤ්ඤා; අභිවදන්ති එතා භික්ඛුසමෙකාති එවං විත්තා උපාදෙතො; අභිවදන්ති; අනුගමති නොති අමසානුගාමන ව ධම්මානුගාමන ව අනුගමතිතො;² අඤ්ඤාථගතනති දසබලංගං දංගනං න ලභාමාති පසාදඤ්ඤාථගතං ගවෙයා; විපජ්ජිතො³ පසාදඤ්ඤාථගතන විබුමනතානං විපජ්ජිතො⁴ ඤ්ඤාථගතං ගවෙයා; ධර්මානං⁵ ඤ්ඤාථගතනති ධර්මානංගං මලාන භාවෙන අඤ්ඤාථගතං ගවෙයා; සුඤ්ඤාති,⁶ පලාලභාමං ආපජ්ජිතො⁷ විපජ්ජිතො ගවෙයා; වට්ඨකං පන ධර්මපාසාය සුඤ්ඤාතං අඤ්ඤාථගතං කාම; සුඤ්ඤාති කාලකිරියා විපජ්ජිතො නාම; පසාදිතො⁸ ගමවාති පෙරෙ කිර තත් තිසිනොව දිබ්බවක්ඛුතා බ්‍රහ්මානං ආගත⁹ අද්දන; දිබ්බාය සොතධාතුයා ආයාචනසද්දං සුඤ්ඤා; වෙතො පරියඤ්ඤාන ගවෙතො පසන්නභාවං අඤ්ඤාති. තත්තා කඤ්ඤාති කික්ඛුං¹⁰ පෙතෙතා පසෙකාසියමානානං ගමනං නාම ආසුකං;¹¹ යාව සත්ථා න පෙතෙසි,¹² තාවදෙව ගමිතොමාති මඤ්ඤාමානො එවමාග; අපසාකුසුමකාති අඤ්ඤාසු කිවෙවසු අනුසුකෙකා සුඤ්ඤා; දිබ්බා ධම්මසුඤ්ඤාථගතනති එලසමාපතති විහාරං අනුසුතො මඤ්ඤා ගවො විහරිතොති¹³ එවං මෙ අනොසිති වදන්ති. මසමපිද්ධති මයං පරං¹⁴ භිවදමානා විහාරතො තික්ඛාමිතා¹⁵ කිං අමානං පරෙවාදෙන ඉද්ධති මසමපිද්ධාමවමසුඤ්ඤාථගතෙව විහරිතොමාති දිපෙති; පෙරෙ ඉමසමං සානෙ විරදො; අතනනො භාරභාවං න අඤ්ඤාති. අයං භි භික්ඛුසමෙකා විහරමපි මහාපෙරනං භානෙ; තෙන නං පටිසෙසධිතො ගවො අගමෙතිති ආදිමාග; මහාමොග්ගලානපෙරෙ පන අතනනො භාරභාවං අඤ්ඤාති; තෙනසං ගවො සාධුකාරං අද්ධති. වග්ගාදිමාති තික්ඛමෙති කත්තා ආරති: ඉමසමං සාසනෙ වතතාරි ගයාති, සො තාති අබිගොති¹⁶ සො ඉමසමං සාසනෙ පටිඨාතුං සකෙකාති; ඉත රෙ පන න සකෙකාතිති දසෙකං ඉමං දෙසනං ආරති. තත් උද භොගෙගතෙනති උදකා ඔරෙගතෙන පුගලෙ; ඤාමිලිලසනති

1. පරිපජ්ජිතො B. පටිපජ්ජිතා L, එකභික්ඛු පටිපජ්ජිතා	8. ගමිතං න ආසුකං S. ගමිතං නාම න ආසුකං b.
2. අනුගමතිතොති. b. S.	9. න පෙතෙසි A2. න පෙතෙසි B. S. න පෙතෙසි W2.
3. විජ්ජිතං S.	10. විහරිතො S. විහරි තුඤ්ඤා b.
4. සුඤ්ඤාති b.	11. මෙමපි පරං b.
5. මලානභාවං ආපජ්ජිතො b. S.	12. තික්ඛාමිතා S.
6. පසාදිතො-ඉති බ්‍රහ්ම පරිහරිතො B.	13. තාති අභිගො b.
7. කික්ඛු කික්ඛුං S.	අභිගො නොති S.

සුංසුමාරහයං;¹ සුසුකාහසනාති වණ්ණමච්ඡහයං; කොට්ඨසායාසසෙය්‍යානං
අඛිවචනනාති යථා හි බාහිරං උදකං ඔතිණ්ණො උමේසු² ඔසිදිනා
මරති; එවං ඉමයම් සාසනෙ කොට්ඨසායාසෙ ඔසිදිනා විබහමිති,
තස්මා කොට්ඨසායාසො උමේහයනති වුජෙතා.³ ඔදරිකාහනෙය්‍ය
යං අඛිවචනනාති යථා හි බාහිරං උදකං ඔතිණ්ණො කුමහිලෙන
බාදිතො මරති, එවං ඉමයම් සාසනෙ ඔදරිකාහනන බාදිතො විබහ
මති, තස්මා ඔදරිකාහනං කුමහිලහයනති වුජෙතා. අරක්ඛිණෙන කාසෙ
නාති සිසපවාලිකාදිකාරණෙන⁴ අරක්ඛිතකාසො හුළා; අරක්ඛි
තාය වාචාසාති දුට්ඨලලාහසනාදිවජෙන අරක්ඛිතවාසො හුළා;
අනුපට්ඨිනාස⁵ සතිසාති කායගතං සතිං අනුපට්ඨපෙත්වා; අසංවු
ජෙහිති අපිචිතෙති; පඤ්චනෙහනං කාමගුණානං අඛිවචනනාති
යථා හි බාහිරං උදකං ඔතිණ්ණො ආවට්ටෙති නිවුජ්ඣිතා මරති, එවං
ඉමයම් සාසනෙ පඤ්චිකාසො පඤ්චකාමගුණාවට්ටෙති නිවුජ්ඣිතා විබහ
මති, තස්මා පඤ්චකාමගුණො ආවට්ටහයනති වුජෙතා. අනුදාමණෙය්‍යාති
කිලෙමති මිලාපෙති.⁶ රුහානුදාමණෙනාති රුහානුදාමණෙනා;⁷ මාචු
කාමෙය්‍යානං අඛිවචනනාති යථා හි බාහිරං උදකං ඔතිණ්ණො⁸
වණ්ණමච්ඡං ආගමම ලභිතහයෙර මරති, එවං ඉමයම් සාසනෙ
මාචුකාමං ආගමම උපන්නකාමරුහො විබහමිති; තස්මා මාචුකාමො
සුසුකාහසනාති⁹ වුජෙතා; ඉමාති පන වතාරි හයාති හාසිත්වා යථා
උදකං අනෙයෙරහනනෙය්‍ය උදකං නිසංසං ආනිසංසො නච්චි, උදක
පිපාසාය පිපාසිතො වා¹⁰ හොති රජොපලෙන කිලිට්ඨකරිතො වා;¹¹
එවමෙවං ඉමාති වතාරි හයාති හාසිත්වා සාසනෙ අපඤ්චනනෙය්‍යා
පි¹² ඉමං සාසනං නිසංසං ආනිසංසො නච්චි, තණ්හාපිපාසාය පිපා
සිතො වා¹³ හොති. කිලෙසරජෙන සංකිලිට්ඨවීජෙනා වා;¹⁴ යථා
පන ඉමාති වතාරි හයාති අහාසිත්වා උදකං ඔරෙහනනෙය්‍ය වුජෙතප
කාමෙ¹⁵ ආනිසංසො හොති, එවං ඉමාති අහාසිත්වා සාසනෙ පඤ්ච
චිතෙය්‍යා¹⁶ වුජෙතපකාමෙර ආනිසංසො හොති, ථෙරෙර පනාහා
වතාරි හයාති හාසිත්වා උදකං අනෙයෙරහනනා සොනං ථිඤ්ඤිතා
පරතීරං පාපුණ්ණිකං න සපෙකාති, අහාසිත්වා ඔතරහෙනා සකෙකාති,

1. සංසුමාරහයං. b.

සුසුමාරහයනති S.

2. උමේසු S.

3. උමේහයනති S. උමේ b. අපොච්ඡා B.

4. සිසපවාලිකාදිකාරණෙන b. S.

පඤ්චලිකාදිකාරණෙන B. L.

5. අනුපට්ඨිතාස S.

6. මිලාපෙති S. මිලාපෙති B.

7. රුහානුදාමණෙනාති

රුහානුදාමණෙන b. S.

8. ඔතිණ්ණොම M2, P2. W2.

9. සුසුකාහසනති S. සුසුකාහසනති M2.

සුසුකාරහසනති B.

10. පිපාසිතො වා S, ව b.

11. කිලිට්ඨකරිතෙර ව S, ව b. L.

කිලිට්ඨකරිතෙර ව A2.

එමෙම A1. M2, P2. S.

12. පඤ්චිකාසං M2, P2.

පඤ්චකාසං B.

13. පිපාසිතො ව B, ව b.

14. ඔඤ්ඤාම b. S.

15. වුජෙතපකාමෙර හොති W2.

16. පඤ්චිකාසං S

එවමෙවං¹ භාසිතිං සාසනෙ අපබ්බජ්ජෙනාපි² තණ්හාසොනං ජිජ්ඣිතා නිබ්බානපාරං දවුට්ඨං න සනෙකාතීති³; සෙතං සබ්බත්ථ උත්තාන මෙව; අයං පන දෙසනා නෙය්‍යපුග්ගලයා වසෙන නිවසීතාති.

වාතුමසුත්තං සත්තමං.

2. 2. 8.

එවමෙම සුත්තාති නලකපානසුත්තං⁴; තත්ථ නලකපානෙනති එවං නාමකෙ ගාමෙ⁵; පුබ්බෙ කීර අමහාකං බොධිසත්තො වානර සොතිසං තීබ්බත්තො මහාකාසො කපිඤ්ජා අනෙකවානරසහස්සපරි වුත්තො පබ්බතපාදෙ විවරති. පඤ්ඤවා බො පන⁶ හොති මහාපඤ්ඤ සො පරිසං එවං⁷ වදති: තාතා ඉමෙත්මං පබ්බතපාදෙ විසථලා ඵලාති නාම හොනති; අමනුස්සපරිග්ගතිතා⁸ පොකරණීයො නාම හොනති; තුලෙහ පුබ්බෙ බාදිතපුබ්බානෙව⁹ ඵලාති බාදථ; පිතපුබ්බා නෙව පාතීයාති¹⁰ පිවථ, එත්ථ වො මං පරිපුච්ඡිතබ්බකිවචං තත්ථ; අබාදිතපුබ්බාති ඵලාඵලාති¹¹ අපිතපුබ්බාති ව පාතීයාති මං අපුච්ඡිතා මා බාදිත්ථ මා පිවිත්ථාති. තෙ එකදිවසං වරමානා අඤ්ඤං පබ්බත පාදං ගතත්වා ගොවරං ගහෙත්වා පාතීයං ඔලොකෙනතා¹² එකං අම නුස්සපරිග්ගතිතා¹³ පොකරණීයං දිත්වා සහසා අපවිසිත්වා¹⁴ සමන්තා පරිවොරෙත්වා මහාසත්තස්ස ආගමනං ඔලොකයමානා¹⁵ තිසිදිංසු. මහාසත්තො ආගතත්වා කිං තාතා! පාතීයං න පිවථාති ආහ. තුමහාකං ආගමනං ඔලොකෙමාති. සාධු තාතාති සමන්තා පදං පරි සෙසමානො ඔතිණ්ණපදංගෙව අද්දස, න උත්තිණ්ණපදං. දිත්වා සපරිස්සයාති අඤ්ඤාසි; තාවදෙව ව තත්ථ අතිනිබ්බතතඅමනුස්සො¹⁶ උදකං ද්‍රවං කත්වා අවසාසි තෙතමුමො නීලකුච්ඡි රතතගත්ථපාදෙ මහාදුඤ්ඤා වඩකදුඤ්ඤා විරූපො බිහවෙත්වා¹⁷ උදකරකකසො; සො එවමාහ: කඟමා පාතීයං න පිවථ මුගුරං¹⁸ උදකං පිවථ, කිං තුලෙහ එතස්ස වචනං සුණ්ඨංථාති. මහාසත්තො ආහ තිං ඉධ වත්ථ¹⁹ අම

1. එවමෙව S.	10. පාතීයාති ම b.
2. පබ්බජෙනාපි S.	11. අබාදිත පුබ්බාති පන
එලාති b, S, එලාති W2.
3. දවුට්ඨ න සනෙකාති අහංසිත්වා
පබ්බජෙනා (පන b.)
සනෙකාතීති-b, S.	අපිත පුබ්බාති S.
4. නාලකං පාන සුත්තං B.
නලක පාන B.	12. ඔලොකෙනතා b.
5. එවා: නාමකෙ කගෙර A1, M1. P2.	13. පරිග්ගතිතං b, S.
6. පුඤ්ඤවා බො පන S, මහා
පුඤ්ඤ b.	14. සහසා අපිවිත්වා b, S.
7. පරිසං ඔවදති S. එවං.
ඔවදති B, එවං. ඔවදති ඉමෙත්මං.
පබ්බත පාදෙ තතා b, විසථලාති b, S.	15. මෙලකසොකාපි S.
8. පරිග්ගතිතං b. S.	16. අතින්පසානඅමනුස්සො B.
මෙධාකත්වා උඨාසි b S.
9. තුලෙහ බාදිතපුබ්බානෙව S.	17. පිතපෙත්වා S, පිතපෙත්වා සො b.
උදකරකකසො එව ජාග b, S.
	18. මුගුර S.
	19. ඉධ අතිවෙත්වා B, S ඉධ
වසතසු P2.

නුසෙය්‍යාති: ආමි අගනති,¹ නිං ඉධි මිඤ්ඤං² ලභයිති: ආමි ලභාමි,
 තුළෙත පත සබ්බෙ ඛාදිත්‍යාමිති; ත සකඛිත්‍යාසි යකඛාති. පාතීයං
 පත පිච්ඡාමාති; ආමි පිච්ඡාමාමි. එවං සතොත එකොපි වො න
 මුච්චෙත්‍යාමිති; පාතීයංඤ්ච පිච්ඡාමාමි³ න ච තෙ වසං ගමිත්‍යාමාති;
 එකං නලා⁴ ආගරුපෙත්වා නොටියං ගතෙත්වා ධම්. සබ්බො එකවර්දෙදා
 අපොඛාසි. නිරො නිසිදිත්වා පාතීයං පිච්. සෙසවානරුතවපි⁵ පාටියෙතෙත්‍යා
 නළෙ ආගරුපෙත්වා ධම්මො අදාසි. සබ්බෙ යකඛස්‍ය පස්සනත්‍යෙව
 පාතීයං පිච්ඡ; වුත්තවපි වෙත්තං:-

“දිත්‍යං පදමිත්‍යාමිත්‍යං දිත්‍යං නොත්තරිත්‍යං⁶ පදං

නළෙත වාරිං පිච්ඡාමාමි⁷ තෙව මං නිං වධිත්‍යාසි”ති.

තනො පට්ඨාය යාව අජ්ජදිවසා තත්මිං ධානෙ නලා එකවර්දෙදා
 හොත්ති; ඉමිනා හි සද්ධිං ඉමත්මිං කපප වහ්‍යාරි කපපට්ඨියාපාටි
 භාරියාති⁸ තාම: වජ්ඣෙ⁹ සසබ්බෙං, වට්ටකජාතකවති සවමතිරි
 යට්ඨානෙ අග්ගිත්‍යා ගමිත්‍යාපවෙත්දෙ,¹⁰ සට්ඨාකරුකුච්ඡාකාරස්‍ය මාතාපි
 තුත්තං වසනට්ඨානෙ දෙවස්‍ය අවස්‍යනං, තස්‍යා පොකල්ලණියා නිරො
 නලානං එකවර්දෙදාහොත්ති; ඉති සා පොකල්ලණී නළෙත පාතීයස්‍ය
 පිත්තත්‍යා නළකපානාති¹¹ තාමං ලභි. අපරභාගෙ තං පොකල්ලණීං
 නිත්‍යාය ගාමො පට්ඨාසි, තස්‍යාපි නළකපානතෙතව¹² තාමං ජානං,
 තං සකාය වුත්තං නළකපානෙති. පලාසවනෙති නිංසුකවනෙ;¹³
 භාග්‍ය මයං හතොත්ති එකංසෙතෙව මයං හතොත අභිරතා අඤ්ඤාපි
 ගෙ තුළානං සාසනෙ අභිරමනති; තෙ අළෙභති සද්ධිංච සුත්‍යං
 අභිරමනතිරි දීපෙනති;¹⁴ තෙව ග්ජාතිනිකාති ආදිසු එකො රඤ්ඤා
 අපරාධං කත්වා පලායති, රුජා කුභිං හො අසුකොති. පලානො
 දෙවොති. පලාතට්ඨානෙපි මෙ න මුච්චෙත්‍යාති, සවෙ පත පබ්බජෙත්‍යා
 මුළෙවෙත්‍යාති¹⁵ වදති. තස්‍යා නොටි දෙව සුභදෙ ගතත්වා තං පට්ඨානීං
 ආරොචෙත්වා සවෙ ජරිතුමිච්ඡති¹⁶ පබ්බජාතිති හො පබ්බජිත්වා ජරිතුං
 රත්තමිනො වරති. අගං රුජාතිනිතො තාම; එකො පත වොරුතං
 මුලං ජිකුතො වරති; වොරු¹⁷ සුත්‍යා පුරිසානං අපට්ඨකභාවං න
 ජානාති,¹⁸ ජානාපෙත්‍යාමි තනති වදනති; සො තං පට්ඨානීං¹⁹ සුත්‍යා
 පලායති; වොරෙ පලාතොති සුත්‍යා පලාතට්ඨානෙපි නො න මුච්චෙත්‍යාති;
 සවෙ පත පබ්බජෙත්‍යා මුළෙවෙත්‍යාති වදනති. හො තං පට්ඨානීං²⁰ සුත්‍යා

1. ආමාගනති b.	11. නළකපානාති L.
2. මිඤ්ඤං b. S.	12. නළකපානතෙතව S. L.
3. ආමි පිච්ඡාමාමි S.	13. කිත්‍යුක b.
4. එකතලං B	14. දීපෙනති S.
5. සෙසවානරුතං b. S.	15. මුළෙද්වෙත්‍යාති B.
6. නොත්තරිත්‍යං A1. A2. P1. M1.-
R. W2. නොත්තරිත්‍යං පදං b. S.	16. ජරිතමිච්ඡති S.
7. වාරි පානාමි b. පිත්‍යාමි W2. R.	17. වොරෙ B.
8. කපපට්ඨිති S.	18. ත ජානනති S.
9. මඤ්ඤා L.	19. පවුත්තං S.
10. ගමිත්‍යාපවෙත්දෙ S. සට්ඨාකර b. S.	20. පවුත්තං, S. අගං වොරුතිනිතො b. S.

පබ්බජ්ඣති, අයං ඛො වොරුහිනිතො නාම. එතො පන ඛුංඤ්ඤා ඉණ්ඤා ඛාදිත්වා තෙන ඉණ්ඤා අපට්ඨා පිට්ඨිතො තථාගාමා පලායතීති.¹ ඉණ්ඤා සාමිකා සුත්වා පලාතථානොපි නො න මුච්චිස්සති, සචෙ පන පබ්බජෙය්‍ය මුච්චෙය්‍යාති² වදනාති; ඥො තං පච්ඡන්ති³ සුත්වා පබ්බජ්ඣති, අයං ඉණ්ඤා නාම. රුජගයාදීනං පන අඤ්ඤාතරෙන භයෙන හිතො අපට්ඨා ආතුරොව⁴ සුත්වා නික්ඛම්ම පබ්බජ්ඣතො භයට්ඨා⁵ නාම; දුබ්බික්ඛාදිසු ජීවිදාං අසකෙකානොතො පබ්බජ්ඣතො ආජීවිකාපකතො නාම; ආජීවිකාය පකතො අභිභූතොති අත්ථො. ඉමෙසු පන එතොපි ඉමෙති කාරණෙති පබ්බජ්ඣතො නාම තත්ථි. තයමා නෙව රුජාහි නිතොති⁶ ආදිමාග: විමෙඝනාති විවිච්ච විවිච්චො සුත්වා; ඉදං චුත්තං හොති; යං කාමෙති ව අකුසලධමෙමති ව විවිච්චොතන පඨමදුර්ගස්සිකාන සඛිංතං පිතිසුඛං අභිගතනබ්බං, සචෙ තං⁷ විවිච්ච කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධමෙමති පිතිසුඛං නාගිගච්ඡති, අඤ්ඤං වා උපරි දථිත්තං ක්කිනානං චතුරතඤ්ඤා මඤ්ඤානං වසෙන සත්තතරං සුඛං නාගිගච්ඡති, තස්ස ඉමෙ අභිජ්ඣාදයො විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්තීති; තත්ථ අරතීති අභිකුසලෙසු ධමෙමසු උක්ඛණ්ඨිතා⁸ නාදිති ආලසිග්ගාවො; යො පබ්බජ්ඣති පබ්බජ්ඣතිච්චං කාතුං න සකෙකාති, තස්ස ඉමෙ සත්ත පාපධම්මා උපපජ්ඣති විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්තීති දයොතො⁹ ඉදුති යස්ස තෙ ධම්මා විත්තං පරියාදය තිට්ඨන්තී, නොයෙව සමණ කිච්චම්භි කාතුං න සකෙකාතිති පුන විමෙඝං අනුරුද්ධා¹⁰ අඤ්ඤං වා නිකෙතො සත්තනිකරතී ආග. එවං කණ්ණපකඛං දයොතො ඉදුති තෙතෙව තයෙන සුක්ඛපකඛං දයොතො පුන විමෙඝනාති ආදිමාග. තස්සත්ථො චුත්තතයෙනෙව වෙදිතබ්බො.

සඛිංතාති ජාතිත්වා; එකිනෙකි එකච්චං; සපිසෙවතීති සෙවිතබ්බ සුත්තකං සෙවති; සෙසපදෙසුපි එසෙව තයො. උපපතති. සුච්ඡා කුණ්ඨතීති¹¹ සප්පට්ඨකිකෙ තාව ව්‍යාකරෙතු, අප්පට්ඨකිකෙ කථං ව්‍යාකරෙතීති; අප්පට්ඨකිකස්ස පුන භවෙ¹² පට්ඨකි තත්ථිති වදනොතො උපපතති සුච්ඡාකරෙති නාම;¹³ ජනකුභනසඨතති ජනවිච්ඡා පනත්ථං;¹⁴ ජනලපනසඨතති මහාජනස්ස උපලාපනත්ථං;¹⁵ ඉති මං ජනො ජානාතුති එවං මං මහාජනො¹⁶ ජාතියාති එවං මෙ මහා ජනස්ස අනතරෙකිතතිසද්දං උග්ගච්ඡිස්සතිති ඉමිතා¹⁷ කාරණෙන

1. ගාමා පලායති b. S.

2. මුඤ්ඤායති B.

3. පචුත්තං S. ඉණ්ඤාපට්ඨා b. S.

4. ආතුරෙ b. S.

5. භයට්ඨා b. S.

6. රුජාහිනිතාති b. S. විජිවිකාති

7. විජිවිකා සුත්වා b. S.

8. භාසවතං A1, M2, P2, W2.

9. උක්ඛණ්ඨිතා A2, B. තාතා එවං

යො b, S, එවං යො B.

9. පරියාදිගතීති දයොතො- b. S.

10. අනුරුඬ-පෙ b. S. අඤ්ඤාසුභි b.

11. උපපතති සුච්ඡාකරෙති b. S.

12. පුනබ්බාසෙ S.

13. උපපතති සුච්ඡාකරෙති නාම b. S.

14. ජනං විච්ඡාපනත්ථං S.

15. උපලපනත්ථං b. S.

16. එවං මහාජනො b. S.

17. එවං මහාජනො S.

18. ඉමිතාපි B, S, න ඛාසකරෙති b, S.

න ව්‍යාකරණයේදී අනෙකුත්; උදාරවෙද්දී මහත්තමාදීනෙකු; භෞ
 බෝ පනායා ආසන්නාදී භෞ පරිනිබ්බුතො; ආයතනා ඉමං සිත්තං
 ආයතනො; එවං. ඔප්පාදි ආදිපු ලොකියලොකුත්තරමිත්තනාව¹
 සිලාදයො වෙදිතබ්බො; එවං. බ්‍යම්මාති එත්තං පන සමාධිපක්කිනා
 බම්මාති² අධිපොතො; එතස්මිනාගේ භෞතීති තෙන භික්ඛුනා පුරිත
 පටිපත්තිං³ පුරෙත්තංගං අරහත්තඵලං සච්ඡිකම්මා එලසමාපත්ති
 විහාරෙන එතස්මිනාගේ භෞතීති⁴ අරහත්තං පහතං අසනෙත්තංගං
 පටිපත්තිපුරුසමානංගං වරතොපි එතස්මිනාගේගේ නාමි භෞති.
 ඉමිනා තෙගෙන සබ්බවාරෙසු අනෙකුත් වෙදිතබ්බොති.

නිලසංඝානපුතනං අධිමං.

2. 2. 9.

එවමෙම පුතනාදී ගුලියානි පුතනං⁵. තත්තං පදරසමාවාරොති
 දුබ්බලසමාවාරො මොරිතාවාරො; පට්ටෙසු සාපෙබ්බො මහාරක්කිත
 ථෙරො⁶ වීග. තං කිරි උපට්ඨාකකුලෙ නිසින්නං උපට්ඨාකො ආගා
 අනුකප්පෙත්තං⁷ මෙ හතොති විවරං දින්නාති; සාධු තෙ කතං
 ආගෙව්⁸ තනෙකම්මා විහරත්තංගං විවරං දෙත්තංගාති; තුමාකම්ම
 හතොති දග්ගාමිති සාධු කට්ඨකි තං ගෙව තනෙකත්තංගාති ආගා
 අගම්පි එවරුපො මොරිතාවාරො අභොසි; සප්පතිත්තංගාති
 සප්පතිත්තො; න අත්තංගං පෙට්ඨකං කම්මා විහරිතබ්බො; භෙදි
 විහාරෙනාති⁹ සච්ඡද්ධිවාරෙන නිරික්ඛුසමිත්තො; නානුප
 ඛප්පාති¹⁰ න අනුපඛප්පි න අනුපවිසිත්තො; තත්තං ගො ද්විසු මහාපෙ
 රෙසු උගතො නිසින්නෙසු තෙ අනාපුච්ඡිත්තො¹¹ විවරෙන වා
 රාත්තං වා සප්පතිත්තො නිසිද්ධි, අගං අනුපඛප්පි නිසිද්ධි නාම.
 එවං අකම්මා පන අත්තො; පත්තංගංගාතිත්තෙ එත්තං නිසිද්ධි
 වුගොති වුගොති නිසිද්ධිත්තං, සප්පති න වදන්ති, නිසිද්ධි හතොති
 පුච්ඡිත්තො¹² නිසිද්ධිත්තං, පුච්ඡිත්තංගොති පට්ඨාය නිසිද්ධි වුගොති
 පි¹³ අවුගොති නිසිද්ධිත්තං වට්ටිත්තං; න පට්ඨායිත්තාමිති එත්තං ගො
 අත්තො; පත්තංගං අත්තමිත්තං නවත්තං පාපුණ්ණිත්තො¹⁴
 නිසිද්ධි, අගං තෙව භික්ඛු ආසනෙන පටිබාහති නාම; තග්මිං නි තථා

1. ලොකුත්තරමිත්තනාව b.	7. පෙරත්ත b. S.
2. ඉමංගිපක්කිනා බම්මාබම්මාති b. S.	8. සාධු තෙ කතං ගං ගෙව B.
3. පුරිතපටිපත්ති S.	9. භෙදිවිහාරෙනාති b. S.
4. භෞති b. S. පහතමහත්තං-
ත්තංගං b. පටිපත්ති. b. S.	10. නානුපඛප්පාති b. S.
5. භොලිත්තාති S. ගොලිත්තාති b	11. අනාපුච්ඡිත්තං විවරෙන S.
පුරුසමානංගං පරතොපි S.
6. ගොතිත්තාති පුත්තං B. පදගම්මා-
වාරොති b.	12. අනුපච්ඡිත්තං b. අනුපච්ඡිත්තං,
සාලගොති පට්ඨාය හි S.
7. ගොපිත්තං, මහාරක්කිතපෙට්ඨෙ b. S.	13. නිද්ධිති අවුගොති b.
	14. පාපුණ්ණිත්තං b. S.

තිසිනෙත නවා හික්ඛු අමානං තිසිදිභං න දෙතීති උජ්ඣායනතා
 තිට්ඨන්ති වා ආසනං වා පරියෙසනතා ආභිඤ්ඤානි තස්සා අත්තනො
 පත්තාසනෙයෙව තිසිදිතබ්බං; එවඤ්ඤා පත න පටිබාහති නාම;¹
 ආභිසමාවාදිකමපි බම්මන්ති අභිසමාවාරිකං² වත්තපටිපත්තිමත්තවපි;
 නාතිකාලෙනාති න අතිපාතො³ පටිසිතබ්බං; න අතිදිවා පටිකකම්
 තබ්බං. හික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධිංයෙව පටිසිතබ්බං ව තිකම්මතබ්බඤ්ඤා;
 අතිපාතො පටිසිත්වා අතිදිවා තිකම්මන්තස්ස හි වෙතිගඛණඤ්ඤාධි
 ගඛණවත්තාදීති පරිභායන්ති. කාලස්සෙව මුඛං ධොවිත්වා මකකට
 සුත්තාති ජිකුකෙනත උස්සාවඨිඤ්ඤාතිපාතෙනෙත්තන ගාමං පටිසිත්වා
 යාගුං පරියෙසිත්වා යාව හික්ඛාකාලා අනෙත්තාගාමෙයෙව නානපස
 කාරං තිරව්නානකථං කප්පෙනෙත තිසිදිත්වා හත්තාතිට්ඨං. කත්වා දිවා
 තිකම්ම හික්ඛුතං පාදධොවනවෙලාය⁴ විහාරං පච්චාගන්තබ්බං
 හොති; න පුරෙහන්තං පච්චාගන්තං කුලෙසු වාදිත්තං ආපජ්ජි
 තබ්බන්ති. 'යො පත හික්ඛු තිමන්තිතො සහතො; සමානො සන්තං
 හික්ඛුං අනාපුට්ඨා පුරෙහන්තං පච්චාගන්තං⁵ කුලෙසු වාරිත්තං ආප
 ජ්ජෙය්ස අඤ්ඤාසමයා පාවිත්තිය'න්ති ඉමං සික්ඛාපදං රක්ඛෙනෙත්ත
 තස්ස විහරෙහ වුත්තං පුරෙහන්තඤ්ඤා පච්චාගන්තඤ්ඤා වාරිත්තං⁶
 න ආපජ්ජිතබ්බං;⁷ උද්ධමො හොති චපලොති උද්ධට්ඨපකාතිකො
 වෙව හොති; විවරමණ්ඩා පත්තමණ්ඩා; සෙනාසනමණ්ඩා⁸ ඉමස්ස
 වා පුත්තිකායස්ස කෙලායනමණ්ඩානා⁹ එවං වුත්තන ව තරුණදුරත
 වාපලොන¹⁰ සමන්තාගතො; පඤ්ඤාචරා හවිතබ්බානා¹¹ විවරකමම,
 දිසු ඉති කත්තබ්බෙසු උපායපඤ්ඤාය සමන්තාගතෙන හවිතබ්බං;¹²
 අභිබ්බමම අභිවින්නස්ස¹³ අභිබ්බවට්ඨිකෙ වෙව විනයට්ඨකෙ ව. පාළි
 වසෙන වෙව අවධිත්ථාවසෙන ව යොගො කරණීයො; සබ්බන්ති
 මෙන හි පරිච්ඡේදෙන අභිබ්බමෙ දුකාතිකමාතිකාති¹⁴ සද්ධිං බමම
 හදයවිහරිතං විනා න වට්ඨති; විනයෙ¹⁵ කමමාකමවිනිව්ජ්ජෙන
 සද්ධිං සුචිතිව්ජ්ජාති ඥෙ පාතිමොක්ඛාති විනා න වට්ඨති; ආරුප්පාති
 එත්තාවතා අට්ඨපි සමාපත්තියො වුත්තා ගොනාති; තා පත සබ්බන්ති
 සබ්බං අසනෙකානෙත්තන සත්තපුට්ඨි යොගො කරණීයො, ජසුපි පඤ්ඤා
 පුට්ඨි සබ්බන්තිමෙන පරිච්ඡේදෙන එකකසිණෙ¹⁶ පරිකම්මනමට්ඨානං

1. එචං. න පටිබාහති නාම අහි b. S.	8 විවරමණ්ඩාපත්තමණ්ඩා
එචං. න පටිබාහති නාම B. එචං. ව	සෙනාසනමණ්ඩා b. S.
පත පටිබාහති නාම L.	9. කෙලායනා මණ්ඩානා h. S.
2. අභිසමාවාරික S.	තරුණදුරතොච b.
3. අනතිපාතො B.	10. වාපලොන b. S. පඤ්ඤාචරා b.
4. පාදධොවන S. පච්චාගන්තබ්බං S.	පඤ්ඤාචරා L.
5. අනාපුට්ඨා පුරෙහන්තං වා පච්චා	11. හවිතබ්බානා S.
ගත්තං වා b. S	12. දුකාතිකමාතිකාදීනි S.
6. පච්චාගන්තං වාදිත්තං L.	13. විනයෙ පත b. සබ්බං. විනිව්ජ්ජනාති b.
7. න ආපජ්ජිතබ්බන්ති S.	14. 'එකකසිණ S එකං. කසිණ
	අරිකමමං කමට්ඨානං b.

පතුණං කථාං ආදාය විවරිතබ්බං,¹ එත්ථ තං විතා න වට්ඨති;
 උත්තමිමසුක්කබ්බමෙති ඉමිතා සමබ්බසි ලොකුතතරබ්බෙව දසෙය්‍යති,
 තඤ්ඤා අරහත්තන හුත්වා විතාතබ්බං; අරහත්තං අනභිසම්පුණ්ණෙනාන
 අනාගාමිඵලෙ සකදාගාමිඵලෙ සොතාපතතිඵලෙ² පතිට්ඨාතබ්බං;
 සබ්බන්තිමෙන පටියාසෙත එකං විපක්ඛනාමුඛං³ යාව අරහත්තා
 පතුණං කථාං ආදාය විවරිතබ්බං; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙව.
 ඉමං පන දෙසනං ආයස්මා සාරිපුත්තො නෙය්‍යපුත්තලස්ස වසෙන
 අභිසම්චාරිකවත්තනො පටිඨාය අනුපුබ්බෙන අරහත්තං පාපෙත්ථා
 තිට්ඨාපෙසිති.

භූමිසංකල්පනං නවමං.

2. 2. 10.

එවමෙම සුත්තනි කිව්‍යානිර්වෘත්තං; තත්ථ සාධිසුති එවං නාමනෙ
 ජනපදෙ; එථ භූමෙතපි⁴ ගික්කමෙති තික්කමෙ එථ භූමෙතපි ඉමෙ
 පඤ්ච ආතිසංසෙ සමපක්ඛමානා අඤ්ඤාත්‍රෙව රත්තිභොජනා භුඤ්ඤාථ;
 ඉති හගවා රත්තිං විකාලභොජනං⁵ දිවා විකාලභොජනනති ඉමාති
 ඥෙ⁶ භොජනාති එකපභාසරෙනව⁷ අජ්ඣාපෙත්ථා එකමං සමයෙ
 දිවා විකාලභොජනමෙව ජභාපෙසි; පුන කාලං අතිතාමෙත්ථා⁸ රත්ති
 විකාල භොජනං ජභාපෙත්තො එවමාග: කථමා? ඉමාති හි ඥෙ
 භොජනාති වට්ඨ ආවිණ්ණොති⁹ නදිං ඔතිණ්ණඋදකං විග අනුපක්ක
 ත්තාති තිවානෙසු ව සරෙසු¹⁰ භොජනං භුඤ්ඤාත්ථා වට්ඨිතා සුමුමාලා
 කුලපුත්තා ඥෙ භොජනාති එකපභාසරෙන¹¹ පජ්ජන්තා කිලමනති;
 තඤ්ඤා එකපභාසරෙන¹² අජ්ඣාපෙත්ථා හදුලිපුත්තෙ දිවා විකාල
 භොජනං ජභාපෙසි, ඉධ රත්ති¹³ විකාලභොජනං ජභාපෙත්තොව න
 කප්ප්ථා වා තිග්ගණිත්ථා වා. තෙසං¹⁴ පභානපට්ඨයා පන අප්පා
 මාධතා ව¹⁵ සඤ්ජාතිස්සථාති එවං ආතිතංසං දසෙය්‍යත්ථා¹⁶ ජභාපෙසි;
 කිව්‍යානිර්වි තස්ස තිගමස්ස නාමං; අස්සජිපුත්තබ්බසුක්කාති අස්සජි ව

1. විවරිතබ්බං. එත්තං. විතා න	වට්ඨ b. ආවිණ්ණොති සමා
වට්ඨ b. S.	විණ්ණොති S. උත්තිණ්ණ S.
2. සොතාපතති පලව b S.	අනු-කමන්ඤ්ඤා b.
3. එකවිපක්ඛනා S.	10. නිව්ච්චෙසුති සරසු සුසංචරනා S.
4. එවං. භූමෙතපි ගික්කමෙති එත්ථ	සුභොජනාති b
භූමෙතපි S එථ භූමෙතපි ගික්කමෙති	11. එකපභාසරෙනව S. පජ්ජන්තා b.
එථ භූමෙතපි ගික්කමෙති b.	12. එකපභාසරෙනව B.
5. රත්ති විකාලභොජනං S.	13. රත්තිං b. ජභාපෙත්තො පන
6. වෙච B.	තප්ප්ථා S. ජභාපෙත්තොන න
7. එකපභාසරෙන b S.	තප්ප්ථා b.
8. කාලං විනිතාමෙත්ථා S. රත්තිං b.	14. නිග්ගණිත්ථා තෙසං S.
9. වග්ගමානවට්ඨ ආවිණ්ණොති	15. අපට්ඨාමිතං ව b. S.
සමාවිණ්ණොති B. වග්ගමානාති	16. දසෙය්‍යත්ථා B.

පුතබ්බසුතො ව, ඡස් ඡබ්බග්ගියෙසු ඥා ගණවරියා; පණ්ණාසො
ලොභිතකො මෙතනිපයා භූමවජනො අස්සජ් පුතබ්බසුතොති හි¹
ඉමෙ ඡබ්බග්ගියා නාම; තෙසු පණ්ණාසලොභිතකා අත්තනො පරිසං
ගහෙත්වා සාවච්ඡියං වසන්ති. මෙතනිගභූමවජනා රුජගහෙ; ඉමෙ ඥා
ජනා කීටාගිරිගම්. ආවාසිකා හොන්ති; ආවාසිකාති² නිබ්බා
වාසිතො තනතිබ්බා අනතං තොනාසනං කරොන්ති, ජ්ණණං පටිසඤ්ඤා
රොන්ති, කතෙ ඉස්සරා හොන්ති; භාලිකානා අනාගතෙ කාලෙ
පත්තබ්බං ආතිසංසං,³ මසා වෙනං⁴ හික්ඛවෙති ඉධි නිං දය්‍යෙති;
හික්ඛවෙ දිවසස්ස තයො වාරෙ භුඤ්ජන්ති පුබ්බං⁵ වෙදනංගෙව
උප්පාදෙන්නො න ඉමගම්. සාසනෙ කීවට්ඨකාරී නාම හොති, එතතො
පත වෙදනා සෙවිතබ්බං එතතො⁶ න සෙවිතබ්බාති එතමජං දය්‍යෙ
ත්වා ඉමා දෙසනා ආරති. එවජුපං සුබ්බං වෙදනං⁷ පජගාමාති
ඉදං ඡ⁸ ගෙහසිතසොමනස්සවසෙන වුත්තං; උපසම්පජ්ජ විහර
මාති ඉදං ඡ⁹ තෙකකම්මසිතසොමනස්සවසෙන;¹⁰ එවං ඉහො පරෙ
සුපි දථිසු වාරෙසු ගෙහසිතතෙකකම්මසිතානංගෙව දෙමනස්සානඤ්ඤා
උපෙක්ඛානඤ්ඤා වසෙන අනුජා වෙදිතබ්බා; එවං සෙවිතබ්බාසෙවි
තබ්බදෙසනං¹¹ දය්‍යෙත්වා ඉදාති යෙසං අප්පමාදෙන කීවට්ඨං කත්තබ්බං
යෙසඤ්ඤා න කත්තබ්බං තෙ දය්‍යෙත්වා; නාහං හික්ඛවෙ සමබ්බසං
සෙමාති ආදිමාහ: තත් භික්ඛං නෙසං අප්පමාදෙනාති තෙසං යං
අප්පමාදෙන කත්තබ්බං, තං කතං; අනුලොමිකානිති පටිපත්ති අනු
ලොමාති කම්මට්ඨානසප්පායාති යත් වසන්නො සක්කා හොන්ති¹²
මග්ගඵලාති පාපුණ්ණිත්වා; ඉද්දියාති සමන්තානාමානාති සද්ධාදිති
ඉද්දියාති සමාති කුරුමානා;¹³ සත්තිමෙ පුග්ගලාති ඉධි නිං දය්‍යෙති
යෙසං අප්පමාදෙන කරණියං නත්ති, තෙ ඥා හොන්ති; යෙසං අත්ති
තෙ පඤ්ඤාති, එවං සබ්බෙපි ඉමෙ සත්තපුග්ගලා හොන්ති ඉමමජං
දය්‍යෙති; තත් උභයොගාගම්මුත්තොති දථීති ගාගෙහි විමුත්තො,
අරුපසමාපත්තියා රුපකායනො විමුත්තො මග්ගෙන නාමකායනො;
සො වතුන්නං අරුපසමාපත්තිනං එකෙකනො වුට්ඨාය සක්ඛාරෙ
සම්මසිත්වා අරහත්තං පත්තානං¹⁴ වතුන්නං තිරොධා වුට්ඨාය අරහත්තං
පත්තඅනාගාමිනො ව වසෙන පඤ්ඤාමිධො හොති; පාලි පනෙත්
කතමො ව පුග්ගලො උගතො භාගවිමුත්තො ඉධෙහාවෙධා පුග්ගලො

1. පුතබ්බසුතොති ඉමෙ b, S.
ඉමෙ ඡ ජනා ඡබ්බග්ගියා B.
2. ආවාසිකාති L,
නිබ්බාවාසිකානා ජං නිබ්බා b, S.
3. තං ආතිසංසං B.
4. මසා තං B.
5. සුබ්බ b, S.
6. එතතිකා W2, L.
7. සුබ්බවදනං B.

8. ඉදං ව B.
9. හික්ඛම්මසිත b, වසෙන ඉතො h.
10. උපෙක්ඛානං ව h, S.
11. තෙවිතබ්බාසෙවිතබ්බවෙදනං B.
12. සක්කා හොති S.
13. සමාන. කුරුමානා b, සත්තිමෙ
හික්ඛවෙ පුග්ගලාති B.
14. පත්ත b. අරහත්තපත්තානං A.
අරහත්තපත්තං. W2, අරහත්තං.
පත්තං.- ඉති බහුසු

අට්ඨවිමෝකෙකි කායෙත ඵසිති¹ විහරති පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්කිණි හොනති ඵලං අභිධම්ම අට්ඨවිමෝකෙකානිකානි වසන්ත ආගතා²; පඤ්ඤාය විමුක්තොති පඤ්ඤාවිමුක්තො³; සො සුක්ක විපස්සනො ව වතුති කොතෙති වුට්ඨාය අරහත්තං පත්තා වත්තාථෙර වාති ඉමෙතං වසන්ත පඤ්චවිධොව හොති; පාළි පනෙත්ව අට්ඨවිමෝක පටිසෙකපවසෙතෙව⁴ ආගතා; යථාහ: නගෙව බො අට්ඨවිමෝකෙකි කායෙත ඵසිති⁵ විහරති පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්කිණි හොනති; අයං වුට්ඨති පුග්ගලො පඤ්ඤාවිමුක්තොති⁶; චුට්ඨන්තං සව්ඪිකතොති කායසකිං යො කොතථං පඨමං චුක්ඛි පච්ඡා නිරෝධා නිබ්බානං සව්ඪිකරොති සො සොතාපත්තිඵලට්ඨා ආදිං කතො යාව අරහත්තමග්ගට්ඨා⁷ ඡබ්බිමො හොතිති වෙදිතබ්බො; තෙනෙත වාහ: ඉමෙකවෙවා පුග්ගලො අට්ඨ විමෝකෙකි කායෙත ඵසිති⁸ විහරති පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ඵකවෙව ආසවා පරික්කිණි හොනති අයං වුට්ඨති පුග්ගලො කායසකිං දිට්ඨන්තං පනෙතාති⁹ දිට්ඨ ප්‍රසන්නා; තුත්ථිදං සබ්බපලකිණිං දුක්ඛා සංඛාර සුඛො නිරෝධොති ඤාතං හොති දිට්ඨං විදිතං සව්ඪිකතං¹⁰ පසිතිං පඤ්ඤායාති දිට්ඨප්‍රසන්නා¹¹ විත්ථාරතො පනෙසොපි කායසකිං¹² විශ ඡබ්බිමො හොති; තෙනෙත වාහ: ඉමෙකවෙවා පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථා භූතං පජානාති-පෙ-අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී¹³ පටිපදාති යථාභූතං පජානාති තථාගතපපවෙදිතා වසා ධම්මා පඤ්ඤාය වොදිට්ඨා හොනති වොචරිතා¹⁴ පඤ්ඤාය අයං වුට්ඨති පුග්ගලො දිට්ඨප්‍රසන්නාති¹⁵ සද්ධාමිමුක්තොති සද්ධාය විමුක්තො. සොපි වුත්තනගෙතෙව ඡබ්බිමො හොති; තෙනෙත වාහ: ඉමෙකවෙවා පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථා භූතං පජානාති-පෙ-අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති තථාගතපපවෙදිතා වසා ධම්මා පඤ්ඤාය වොදිට්ඨා හොනති වොචරිතා පඤ්ඤාය; අයං වුට්ඨති පුග්ගලො සද්ධාමිමුක්තො¹⁶

1. පසිති: L. චුක්ඛි: B.

පඤ්ඤාය වසා දිස්වා L.

2. ආගතා: L.

3. පඤ්ඤාවිමුක්තොති පඤ්ඤාය

විමුක්තො: B, සුක්ක

විපස්සනො: B.

4. අට්ඨවිමෝකෙකි b. S.

පටිපසෙකපවසෙතෙව L, න

හො ව බො S.

5. පසිති: L.

6. පඤ්ඤාවිමුක්තො: L.

චුට්ඨන්තං සව්ඪිකරොති b.

කායසකිං b. S.

7. අරහත්තමග්ගට්ඨා: A1.

M2. P2, W2.

8. චුක්ඛි: b. S.

9. දිට්ඨන්තං පනෙතා: b.

දිට්ඨිප්‍රසන්නා: b. S.

10. සව්ඪිකතං b.

11. චුක්ඛි: b. S. දිට්ඨිප්‍රසන්නා: b. S.

12. කායසකිං b. S.

13. නිරෝධගාමිනී S.

14. වොචරිතා අයං b.

15. දිට්ඨිප්‍රසන්නා: L.

දිට්ඨිප්‍රසන්නාති b. S.

සද්ධාය විමුක්තොති

සද්ධාමිමුක්තො S.

16. තථාගත වසා සද්ධා

නිව්ඪානොති මුලපාතා

පඨවිකා අයං වුට්ඨති

පුග්ගලො සද්ධාමිමුක්තො

චන්ත්‍ර හි සද්ධාමිමුක්තො

නො ව බො1 සථා දිව්ඨප්පනනායාහි එතෙසු හි සඤ්ඤාවිමුත්තාය පුබ්බභාගමග්ගකමයේ සද්දහනායා විය ඔක්කප්පනනායා විය අභි මුච්චනනායා විය ව කිලෙසකමයො2 හොති; දිව්ඨප්පනනායා පුබ්බ භාගො3 මග්ගකමයේ කිලෙසවේදකං සද්දං අදකං තිබ්බං සුරං හුත්වා වහති; තස්මා යථා නාම නාතීතිබ්බේන අසිනා කදලිවේද්ද නානායා4 ජිනනට්ඨානං න මට්ටං හොති අසි න සිංඤ්ඤා වහති සද්දං සුග්ගති5 බලවතරො වායාමො කාතබ්බො හොති එවරුපා සඤ්ඤාවිමුත්තාය පුබ්බභාගමග්ගභාවනා යථා පන නිසිනඅසිනා6 කදලි7 ජිද්දනනායා ජිනනට්ඨානං මට්ටං හොති අසි සිංඤ්ඤා වහති සද්දං න සුග්ගති8 බලවවායාමතිච්චං න හොති එවරුපා පඤ්ඤාවිමුත්තාය පුබ්බභාගමග්ගභාවනා වෙදිතබ්බා.

ධම්මං අනුසාරතිති ධම්මානුසාරී ධම්මොති පඤ්ඤා; පඤ්ඤාපුබ්බ භික්ඛං මග්ගා භාවෙතිති අපේඛා. සඤ්ඤානුසාරිති ව9 එසෙව නායො. උභො පනෙතෙ සොතාපතතිමග්ගට්ඨායොව; චුත්තමටි වෙතං යස්ස පුග්ගලස්ස සොතාපතතිඑලසවේකීරියාය පටිපත්තාය පඤ්ඤාදිත්ථියං අභිමතතං හොති. පඤ්ඤාවා හි පඤ්ඤාපුබ්බභික්ඛං මග්ගා භාවෙති; අයං චුච්චති පුග්ගලො ධම්මානුසාරී.10 තථා යස්ස පුග්ගලස්ස සොතාපතති එලසවේකීරියාය පටිපත්තාය සද්ධිත්ථියං අභිමතතං හොති සඤ්ඤා හි11 සඤ්ඤා පුබ්බභික්ඛං අරියමග්ගා භාවෙති; අයං චුච්චති පුග්ගලො සඤ්ඤානුසාරිති අයමේත්ථ සබ්බප්පො. විජාරිතො පනෙසා උභො භාගවිමුත්තාදිකථා විසුඤ්ඤාමග්ග පඤ්ඤාභාවනාධිකාරෙ චුත්තා; තස්මා තත්ථ චුත්තනායෙනෙව වෙදිතබ්බා. යා පනෙසා එතෙසං විභාගදස්සනත්ථං ඉධ පාළි අගතා; තත්ථ යස්මා රුපසමාපතතිතො විනා අරුපසමාපතතිතො නාම තත්ථ, තස්මා අරුපාති12 චුත්තෙපි අප්ඨවිමොක්ඛා චුත්තාව හොනතීති වෙදිතබ්බා; කාසෙත ඵසස්සාති13 සභජාතනාමකාසෙත පුසිත්ථා: පඤ්ඤාය චිත්තා දිස්වාති පඤ්ඤාය ව එතස්ස අරියසම්මධම්මෙ දිත්තා; එතෙවම අගප්ඨාති පඨමමග්ගාදිති පභා තබ්බා එකදෙසඅගප්ඨා; නාමග්ගප්පවේදිනාති තථාගතෙන පවේදි තා වතුසම්මධම්මා; පඤ්ඤාය චොදිධ්වා හොනතීති ඉමිත්ථං ණානෙ සීලං කප්පිතං, ඉමිත්ථං සමාධි, ඉමිත්ථං විපස්සනා, ඉමිත්ථං මග්ගා, ඉමිත්ථං එලනති එවං අපේඛා තපේඛා14 කාරෙණ න කාරෙණ විභින්නවරි

1. නො ව බො W.

2. කිලෙසකමයොනොති S.

දිව්ඨප්පනනායා b. S.

3. පුබ්බභාග b. S, කිලෙසවේදකං b.

අද්දං b, අරභං. S. අදත්තං B.

4. කදලි. ජිද්දනනායා b. S.

න මට්ටං b. S.

5. සුග්ගති b. S.

6. පිත්තකිසිතඅසිනා L.

විත්තකිසිත අසිනා S.

7. කදලි. b. S, මට්ටං b. S.

8. සුග්ගති b. S.

9. සඤ්ඤානුසාරිති S.

10. ධම්මානුසාරිති b.

11. සඤ්ඤාවා b. S, I, L.

12. අරුපපාති S.

13. පුසිත්ථාති b. S.

14. න පේඛා b.

තත්තා මග්ගපඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨා¹ හොති; ඵොවදිකාති විරොපිතා² සද්ධා නිවිට්ඨා හොතිති මිත්තපතසද්ධා පතිට්ඨිතා හොති; මත්තසො නිජකානං බ්බන්ධාති මත්තාය ඔලොකනං බ්බන්ධා; සද්ධාමත්තනාති සද්ධායෙව; ඉතරං තග්ගෙව වෙවට්ඨනං; ඉති ඉමෙසු අපමාදෙන සකරණියෙසු³ පුග්ගලෙසු තගො පටිවිද්ධිමග්ගාඵලසෙධා;⁴ තෙ අනුලො මසෙතාසනං සෙවමානා කල්‍යාණෙ⁵ මිත්තෙත හජමානා ඉත්ථියාති සමත්තානගමානා අනුපුබ්බෙත අරහත්තා ගණහන්ති; තස්මා තෙසං යථා සිතොව⁶ පාළි අත්ථො අවසානෙ පත දො සොතාපතතිමග්ග සමබ්බිනො. තෙති තග්ග මග්ගෙසු අනුලොම සෙතාසනං සෙවිතං කල්‍යාණමිත්තා හජිතා⁷ ඉත්ථියාති සමත්තානිතාති⁸ උපරි පත තිණ්ණං මග්ගානං අත්ථාය සෙවමානා හජමානා සමත්තානගමානා අනුපුබ්බෙත අරහත්තං පාපුණ්ණිකානිති අගමෙත්ථ පාළිඅත්ථො; විතණ්ඩවාදී පත ඉමමෙව පාළිං ගහෙත්ථා⁹ ලොකුත්තර මග්ගො න එකවිත්තකබ්ණිකො බහුවිත්තකබ්ණිකොති වදති; සො විත්තසෙධො යදි අසෙද්දත විත්තෙත සෙතාසනං පටිසෙවති අසෙද්දත කල්‍යාණමිත්තෙත හජති අසෙද්දත ඉත්ථියාති සමත්තානෙති අසෙද්දං මග්ගවිත්තනාති සකාය නං න එකවිත්තකබ්ණිකො මග්ගො බහුවිත්තකබ්ණිකොති වදසි ඵං. සත්තෙත සෙතාසනං සෙවමානො තිලොහාසං පබ්බතං පසායති¹⁰ වතං පසායති මගපකිත්තං සද්දං පුණ්ණාති පුප්ඵළාඵලානං¹¹ ගනිං. ඤායති පාතියං පිට්ඨන්තා රසං ඤායති නිසිදන්තො නිපජ්ජන්තො ඵග්ගං පුග්ගති ඵං.¹² තෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණසමබ්බිපි ලොකුත්තරධම්ම සමබ්බියෙව¹³ හවිසාති සචෙ පනෙතං සචපච්චස්ස සත්ථාරා සද්ධං පටිවිරුඤ්ඤි¹⁴ සත්ථාරා හි පඤ්චවිඤ්ඤාණකායා එකන්තං අව්‍යාන තාව¹⁵ පුත්තා තංසමබ්බියං කුසලාකුසලං පටිකිත්තං ලොකුත්තර මග්ගො ව එකන්තකුසලො තස්මා පජගෙතං වාදනාති සද්දසපෙ තසෙධා;¹⁶ සචෙ සද්දෙත්තං න උපගව්ඡති, ගව්ඡ පාතොව විහාරං පටිසිත්තා යාගුං පිචාතිති උග්ගොප්පෙතසෙධා; නාහං හික්ඛිතෙ ආදිසෙ නෙවාති¹⁷ අගං හික්ඛිතෙව පඨමමෙව මණ්ඩුකස්ස¹⁸ උපපතිත්තා ගමනං වීග අසද්දානිධනං අරහත්තෙත පතිට්ඨානං ත වදමි; අනුපුබ්බ සික්ඛාති කරණත්ථෙ පට්ටිත්තවට්ඨනං. පරතො පදදායෙයි ඵසෙව තගො; සද්ධා

1. සුද්දිට්ඨා b. S.

2. ඵොවදිකාති විවරිතා b. S.

3. කරණියෙසු

4. පටිවිද්ධිමග්ගඵලාසෙධා B,
මග්ගඵල S.

5. කල්‍යාණ b. S.

6. සිතොව S.

7. කල්‍යාණමිත්තා හජිතා L. S. I.

8. සමත්තානිතාති S.

9. පාළිගහෙත්ථා B පාළිග. ගහෙත්ථා L.

10. පබ්බතං පසායති මගපකිත්තං b.,

11. පුප්ඵළානං B.

12. ඵං. සත්තෙත පඤ්ච S.

සමබ්බිපි b. සමබ්බි L.

13. බ්බමසමබ්බියෙව b S.

14. පටිවිරුඤ්ඤි B.

පටිවිරුඤ්ඤි b' S එකන්ත S.

15. අව්‍යාන b. S. කතා ව S.

16. පඤ්චසපෙතසෙධා b

පඤ්චෙත්ථ b

17. ආදිසෙතෙතොති හික්ඛිතෙව S.

18. මණ්ඩුකස්ස S.

ජානොති මහපඤ්ඤායං¹ ජානසද්ධො; උපසංඝමිති² ගරුතං³ සමිපං ගව්ඡන්; පසිරුපාසිති⁴ සන්තිතො නිසිදන්; ඛාරෙතීතිපගුණං කතො ඛාරෙති; ජපෙද්ද ජාසතීති කතතුකමසතා⁵ කුසලජ්ඣෙ ජායති; උග්ගහතීති විරියං⁶ කරොති; කුලෙතීති අතිවං දුක්ඛං අනත්තාති කුලයති; කුලසිංචා පදහතීති එවං තීරණවිපක්ඛනායං⁷ කුලයනො මග්ගපඤ්ඤාං පදහති; පසිංහනොති පෙසිතනොතා;⁸ කාසෙති වෙව පරමසම්මතාති නාමකායෙන නිබ්බානසම්මං සම්මතකරොති; පඤ්ඤාස වාති නාමකායසම්මපුත්තකාය මග්ගපඤ්ඤාස පටිවිජ්ඣා පක්ඛනා;⁹ ඉද්දති තස්මා තෙ සත්ථු ආගමිතං සුත්තං පවුට්ඨමනමත්තමපි න අනංසු තස්මා තෙසං වරියං ගරහනොතා ඤාපි නාම ගිත්ඛවෙව සද්ධා නා භොසිති¹⁰ ආදිමාහ; තත් කිං දුරෙවිමෙති¹¹ කිත්තකං දුරෙ ධාතෙ යොජනසතමපි යොජනසතස්සමපි අපකන්තාති වත්තුං වට්ටති න පත කිඤ්චි ආහ; වතුපපදං වෙසොඤ්ඤානති වතුසම්මව්‍යාකරණං¹² සන්ධාය වුත්තං; සසුද්ධිවිමසාති යස්ස උද්ධිවිමසා; සොපි සො ගිත්ඛවෙව සත්ථාති ඛාතිරකසත්ථාරං දස්සෙති; එවරුපිති එවං ජාතිකා; පණොපණවිසාති පණවියා ව මපණවියා ව; ත උපෙතීති න භොති; කුසලිකකයකාලො¹³ විග්ග අග්ගවිධිතභාපනං න භොතිති අනෙතා; අයං භොණො කිං අග්ගති විසති අග්ගතිති ගි හණනොතා පණති නාම; විසති න අග්ගති¹⁴ දස අග්ගතිති හණනොතා මපණති නාම; ඉදං පටිසෙධෙතොතා ආහ; පණොපණවිසා න උපෙතීති. ඉද්දති තං පණොපණවියං¹⁵ දස්සෙතුං එවඤ්ච නො අස්ස අඨ නං කුරෙසොම න ව නො එවමස්ස න නං කුරෙසොමාති¹⁶ කිං පන ගිත්ඛවෙව ගිත්ඛවෙව යං තථාගතො සබ්බස්සො ආමිසෙති විසංසද්ධො විහරති එවං විසංසද්ධස්ස සත්ථුනො එවරුපා පණොපණවියා කිං යුජ්ජස්සති; පටිසෙධොස වත්තකොති¹⁷ පටිසෙධොගාතිත්වා උක්ඛිපිත්වා ගහෙත්වා වත්තනත්තස්ස¹⁸ අසම්මුඛමෙමාති අයං සභාවො; ජානාති ගහමා නාහං ජානාමිති ගහවා එකාසනභොජනෙ ආතිසංසං ජානාති, අහං න ජානාමිති මග්ග සද්ධාය දිවසස්ස තයො වාරෙ භොජනං

1. මහපඤ්ඤායං S.

2. ගරුතං A 1, M2 P2,

3. පසිරුපාසිති b.

පරිපුපාසතීති B.

ඛාරෙතීති සාමුතං කතො b.

4. කතතුකමෙතො A1, W2.

කුසලවජ්ඣෙ b.

5. විරියං b.

6. එවං තීරණං b.

7. පෙසිතවිසතො b.

8. පටිවිජ්ඣාති පක්ඛනා A2. B.

පක්ඛනා A1.

9. නාභොසිති ආහ b.

10. කිවදුරෙවිමෙති S.

කිත්තකදුරෙ S.

11. වතුස්සම්ම b, ඛාසකරණං b, S.

12. කුසලිකකාලො b

13. විසති අග්ගතිති හණනොතා b, S.

හ විසති අග්ගති b.

අනත්තාති B.

14. පණවියං L.

පාණොපණවියා ව න උපෙතීති S.

15. තං න කුරෙසොමාති B. තං කුරෙසො

මාති L කුරෙසොමිති ආහ b.

16. පටිසෙධොගාතිවත්තකොති S.

17. වත්තනත්තස්ස අයං පන ධර්මමාති S.

පහං එකාසනභොජනං භුඤ්ජති; රුමනනිසෙනා¹ රෙහතිං; ඛප්පනනාති සිතෙහවනං; භාමං නවො වාති ඉමිනා වතුරඛනං;² විරියං දයෙහි; එත්ති තවො එකං අඛිං නභාරා³ එකං අවිසි එකං මංසලොතිතං එකනති එවං වතුරඛනසමනනාගතං විරියං අභිච්ඡිති; අරහතං අපාඨා න උඬ්ඨිකාමිති⁴ එවං පටිපජ්ජති දයෙහි. සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙව; දෙසනං පන හගවා තෙසාපුත්තලස්ස වසෙන අරහතනතිකුටෙන තිට්ඨපෙසිති.⁵

නිට්ඨානිදිසුත්තං දසමං.

දුතියො වග්ගො.

2. 3. 1.

එවමෙම සුභතති තෙවිජ්ජවල්සුත්තං; තත් එකපුණ්ඩරිකෙති⁶ පුණ්ඩරිකො⁷ වුව්චි සෙතඛරුකෙයා සො තත්ථිං ආරුමෙ එකො පුණ්ඩරිකො අජ්ඣි එකපුණ්ඩරිකො; එතදභොසිති තත් පටිසිතු කාමතාය අගොසි; විරයං වො හනෙනති පනතිං ආගතපුබ්බතං⁸ උපාදය; ඛම්මස්ස ව අනුඛම්මනති ඉධ සබ්බඤ්ඤාසුඤ්ඤං ධරෙවා නාම. මහාජනස්ස ව්‍යාකරණං⁹ අනුබ්බෙවා නාම. සෙසං ජීවකපුත්තෙ වුත්තනාමෙව; න මෙති¹⁰ අනුඤ්ඤාය ධරො අනුඤ්ඤාමි¹¹ පටිකම්පති; සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාමි අපටිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං. පටිජානා තිති භි ඉදං අනුජාතිතබ්බං සියා; වරතො ව මෙ-පෙ-පව්වපටිසිතනති ඉදං පන නානුජාතිතබ්බං සබ්බඤ්ඤාසුඤ්ඤාන භි ආවජ්ජිතො ව ජානාති;¹² තස්මා අනුඤ්ඤාය ධරො අනුඤ්ඤාමි¹³ පටිකම්පනො; එවමාහ; ආසවානං ඛසාති එත්ති සකිං ඛිණ්ණං ආසවානං පුන ඛෙපෙතබ්බාභාවා යාවදෙව¹⁴ න වුත්තං, පුබ්බෙතිවා. ඤ්ඤාන වෙත්¹⁵ හගවා අතිතජාතනගුණං දයෙහි දිබ්බවකපුණ්ණෙන පව්වපනතරාතනගුණං ආසවකයඤ්ඤාන ලොකුත්තරගුණනති¹⁶ ඉති ඉමාති තිති විජ්ජාති සකලවුද්ධගුණෙ සබ්බිපිතා කපෙත්ති; භිති සංඝොඤ්ඤාති භිති බන්ධනං භිතිපටිකපාරෙසු තිනනති;¹⁷ නාමි වො

1. රුමනනිසෙනා b.

රුමනනිසෙනා S. රෙහතිං S.

2. වතුරඛන b, S. විරියං b.

3. නභාරා S. නභාරා b.

4. උඬ්ඨිකාමිති b, S.

පටිපජ්ජනති දයෙහි L.

5. තිට්ඨාපෙසි b

6. එකපුණ්ඩරිකෙති b, S.

7. පුණ්ඩරිකො b. 3.

8. ආගතපුබ්බං R.

9. ව්‍යාකරණං b. S.

10. තෙහති B. තෙමෙහති b.

11. අනුඤ්ඤාමි L. පටිකම්පනො b.

12. ආවජ්ජිතා පජානාති b.

13. යාවදෙව b.

14. පුබ්බෙතිවො ඤ්ඤාන වෙත් B.

15. ලොකුත්තරගුණනති S.

16. භිතිනති L. භිතිනති b, S.

චච්ඡාති ගිහිසංයෝජනං අපපතො උක්ඛස්සන්තකරො¹ නාම තඤ්ඤාපි හි සන්තතිමහාමනෙතා උග්ගසෙතො සෙට්ඨිපුතෙතා විතසොකදුරකොති² ගිහිලිඛිතං නිසාම අරහත්තං පත්තා තෙට්ඨ මග්ගෙත සබ්බසංඛාරෙසු නිසානං පුක්ඛාපෙත්වාම පත්තා³; පඤ්ඤා පන න තෙන ලිඛිතන අට්ඨංසු; ගිහිලිඛිතං නාමෙතං භික්ඛං උත්තමගුණං ඛාරොතුං න සත්තෙකාති; තස්මා තත්ථ භික්ඛො අරහත්තං පත්තා තං දිවසමෙව පබ්බජති වා පරිනිබ්බාති වා භූමමදෙවා⁴ පන තිට්ඨන්ති කස්සා නිලීය මානොකාසස්ස අත්ථිතාය; සෙසස්සාමහවෙසු⁵ මනුස්සෙසු සොතාපත්තා දසො තිට්ඨන්ති⁶ කාමාවචරදෙවෙසු සොතාපත්තා සකදගාමිනො වා;⁷ අනාගාමි ඛිණ්ණස්වා පනෙත්ථ ත තිට්ඨන්ති කස්මා⁸ තං හි භික්ඛං ලුලුඤ්ඤාසං ආවාසො; තඤ්ඤා තත්ථ තෙසං පටිවෙකාරගං⁹ පටිච්ඡන්තා ධර්මානං ඉති තත්ථ ඛිණ්ණස්වාම පරිනිබ්බාති ව අනාගාමි වට්ඨිතා සුඤ්ඤා වාසෙ තිබ්බත්තති; කාමාවචරදෙවතො¹⁰ උපරි පන වත්තාදෙට්ඨ අරියා තිට්ඨන්ති. සොපාසි¹¹ කම්මවාදිති සොපි කම්මවාදි අගොසි. කිරියං න පටිබ්බාතිත්ථාති;¹² එකතවුතිකප්පමත්තෙ අත්තානංගෙව ග්ගෙත්වා කප්පෙති¹³ තදා කිරි මහාසතෙතා පාසණ්ඩපරිගණත්තත්ථා¹⁴ පබ්බජිතො තස්මා පාසණ්ඩස්ස නිපට්ඨලතාවං ජාතිත්වා විරියං න ගාපෙසි. කිරියවාදි සුත්වා සග්ගෙ තිබ්බන්ති¹⁵ තස්මා එට්ඨමාහ; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තංතමෙව.¹⁶

තෙට්ඨජ්චච්ඡස්සන්තං පඨමං.

2. 3. 2.

එවමෙම සුන්තති අග්ගිච්ච්ඡස්සන්තං; තත්ථ න ඛො අහන්ති පඨමවාදරො¹⁷ නාහං සස්සතදිට්ඨිකොති වදාමි; දුතියෙ නාහං උච්ච්ඡද දිට්ඨිකොති. එවං අත්තානන්තිකාදිවසෙත සබ්බවාදෙසු පටිකෙඛිපො චෙදිතබ්බො; හොති ච න ච හොති වාති¹⁸ අයං පනෙත්ථ එකමි

1. උක්ඛස්සන්තං කසරස්සන්තා S.	11. සොපාසි. b, සොවාසි S.
සොපිති b,	12. අගොසි. කිරියමි
2. විතසොකධාරකොති S	ත පටිබ්බාතිත්ථාති b.
3. පුක්ඛාපෙත්වා P.	කිරියවාදිති අකුසලං පන
පත්තාපන S. තං පඤ්ඤා පන b.	පටිබ්බාතිත්වා S. එකත න වුති S.
4. භූමමදෙවතා S, B. භූමදෙවා b.	එකත න වුති කප්පමත්තෙ S.
නිලීයනොකාසස්ස b. S.	13. කප්පෙති S.
5. සෙසස්සාමහවෙ L. b.	14. පරික්ඛණත්තත්ථා. b, S.
6. කසො තිට්ඨන්ති B. S.	15. නිබ්බාතති b. S.
7. සකදගාමිනො ව ඡිණ්ණස්වා S.	16. උග්ගාසෙට්ඨාති
8. තස්මා B. L. උපරිගජ්ජනස්ස S.	17. පඨමවාදෙ b.
9. පටිවෙකාරගං S.	18. හොති න ච කොතිවාති B.
පටිච්ඡන්තධර්මානසු B.	හොති ච ආවසොතිති b' S.
10. කුමාරාවචරදෙවතා S.	

සංඝාතවිදා; නෙව නොති න න නොති¹ අයං අමරවිකාපොති
 වෙදිතබ්බො; සද්ධකානි කිලෙසදුකෙකත ව² විපාකදුකෙකත ව
 සද්ධකං; භවිතානන් තෙසංගෙව ද්විතාං වසෙන සද්ධකානං. සද්ධා
 සංඝන් තෙසං ගෙව වසෙන සද්ධකානං;³ සප්තිලාභන් තෙසං
 ගෙව වසෙන සප්තිලාභං;⁴ කිංකරි දිට්ඨිකානන් කාචි එකා දිට්ඨි
 රුට්ඨිතා ඛමා පෙචා ගතිතා අච්චි පුට්ඨි; අපතිතානන් තිහවං⁵ අප
 විභං; දිට්ඨනති පඤ්ඤා දිට්ඨං; තසමාති යමා පඤ්ඤානං ඛතිතං
 උදය වං අද්දං⁶ තමා; සබ්බමඤ්ඤානන්තරා සබ්බසං තිණ්ණෙවි
 තණ්හාදිට්ඨිමානමඤ්ඤානං; මට්ඨිකානන්තරිපි⁷ තෙසංගෙව වෙවචනං;
 ඉද්දති තාති විහරිතා දසෙසනතා⁸ සබ්බඅභිධ්මාරමමධ්මානා
 නුසංඝානන්තරා අහ; එත්ති අභිධ්මාරෙ දිට්ඨි;⁹ මමධ්මාරෙ තණ්හා;
 මානානුසං මානො; අනුපාදා විමුච්ඡානාති වතුති උපාදානෙති
 කිංකරි¹⁰ ඛමං අනුපාදිතා විමුච්ඡතො; න උපෙතිති ත යුජ්ජති;
 එත්ති ව ත උපාජ්ජති¹¹ ඉදං අනුජ්ජතිතබ්බං සියා යමා පත එව
 වුතෙන සො පරිබ්බාජකො උපෙජ්දං ගණ්ණයා උපාජ්ජතිති පත
 සංඝාතමෙව; උපාජ්ජති ව නො උපාජ්ජති වාති ව¹² එකව්වසංගං;
 නෙව උපාජ්ජති න න උපාජ්ජති¹³ අමරවිකෙකපො, තසමා
 ගමා අයං අපච්චිතො; අනාලමෙව; හොතු සුඛපාපෙකතධ්මානං¹⁴
 මා උගතුති අනනුඤ්ඤා ධමා අනුඤ්ඤාපි පරික්ඛිපි;¹⁵ අලාති
 සමත්තං¹⁶ පරිගතං; ඛමමාති පච්චයාකාරධමෙව; අඤ්ඤාත්තො
 මෙතාති¹⁷ අඤ්ඤාත්ත පයොගෙන; අඤ්ඤාත්තො අවර්ගානං සතතිකෙ වසනෙන
 න; නෙති භි වච්ඡාති¹⁸ යමා තං සමමාගමාපාදනාති වදසි තසමා
 තං ගෙවෙත්¹⁹ පරිපුට්ඨිකාමි; අනාහාරෙති නිබ්බුතොති අපච්චයො²⁰
 නිබ්බුතො; නෙතිරුපෙතාති ගෙන රුපෙන සහසකධ්මානං තථාගතං
 රුපිති පඤ්ඤාපෙයං;²¹ ගමිතිගෙති ගුණගමිතිගෙ අපාපෙකෙතාති

1. කිලෙස දුකෙකත වෙව B.

2. සද්ධකාපං L.

3. පරිලාභං W3, P2.

4. අපතිතානන් තිහවං b.

භවං අපච්චිතං S.

5. අද්දං L.

6. මට්ඨිකානන්තරි b.

7. දසෙසනතා අභිධ්මාරමමධ්මානං b.

සබ්බඅභිධ්මාරමමධ්මානං S.

8. අනනුඤ්ඤා දිට්ඨිකානන්තරා b, S.

9. කිංකරි B.

10. උපපජ්ජති

පයා b, S. උපපජ්ජති ව නව

උපපජ්ජතිති උපපජ්ජතිව

නො උපපජ්ජතිවාති S.

11. උපපජ්ජතිති B.

12. නෙවඋපපජ්ජති; තන උපපජ්ජතිති

අමරවිකෙකපං b.

13. සුඛපාපෙකතධ්මානං L.

සුඛපාපෙකතධ්මානං b.

14. අනුඤ්ඤා පරික්ඛිපි B.

15. අලාති සමතං b.

16. අඤ්ඤාත්ත b.

17. "අඤ්ඤාත්තං ගතං" ඉතිපාලියං

අඤ්ඤාත්ත b.

18. නෙති භි තං වච්ඡාති B.

19. තංගෙව භං W, A1.

20. අපච්චයො b, S.

21. පඤ්ඤාපෙයං S.

පමාණං ගණෙනං¹ අසක්කුණේයො; දුප්පජ්ජයොගාහොති දුබ්බයාහො
දුජ්ජානො; සෙසොථාපි මහාසමුද්දොති යථා මහාසමුද්දො ගව්හිරො
අප්පජ්ජයො; දුජ්ජානො ඵවජ්ජමවං² බිණ්ණසවොපි තං ආරබ්භ උප්පජ්ජ
තිති³ ආදි සබ්බං න සුජ්ජති; කථං යථා පරිනිබ්බුතං අහං ආරබ්භ
පුරුෂිමං දිසං ගතොති ආදි සබ්බං න සුජ්ජති ඵවං; අනිවච්ඡාති
අනිවච්ඡාය; සාරෙ පණ්ඩිතානාම ලොකුත්තරධම්මසාරෙ⁴ පටිට්ඨිතං.
සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවාති.

අනිවච්ඡසුතතං දුතිසං.

2. 3. 3.

ඵවමෙම සුභනාති මහාවච්ඡසුතතං; තත්ථ සහ කප්පිති සද්ධං
වාදො;⁵ බහුං මයා⁶ තුජමහති සද්ධං කප්පිතපුබ්බතති කථං සාරෙති
මෙතති සටෙති; පුරිමාති හි ද්වෙ සුතතාති ඵතයොව කප්පිතාති;
සංසුතතකෙ අව්‍යාචං සංසුතතං⁷ තාම ඵතයොව කප්පිතං; කිනත්තු
බ්බා හො ගොතම සය්‍යනො ලොකො තුදමෙව සථො මොස
මඤ්ඤානාම අව්‍යාතනං⁸ මෙතනාති ඵවං ඵකුත්තරනිකායෙපි⁹ ඉමිනා
සද්ධං කප්පිතං අප්පියෙව. තස්මා ඵවමාහ;¹⁰ සථොසමුද්දොපි තස්ස
ආගතාගතස්ස ඝිඛිගා; කප්පා මිකාසං අකාසියෙව; කස්මා අයං හි¹¹
සය්‍යතද්ධිකො. සය්‍යතද්ධිකා ව සිසං ලද්ධිං න විසංජේතති¹² වසා
තෙලමකප්පිතපිලොතිකා විය විරොන සුජ්ඣනාති පසාති ව ගගවා
අයං පරිබ්බාජකො ගච්ඡන්තං¹³ ලද්ධිං විසංජේතති¹⁴ මම සනතිකෙ
පබ්බජිතො අභිඤ්ඤායො සච්ඡිකප්පා අභිඤ්ඤාතසාවකො ගව්හිරි¹⁵
තස්මා අස්ස ආගතාගතස්ස සඛිගං කප්පා මිකාසං අකාසියෙව;
ඉදං පතස්ස පට්ඨිමගමනං. සො හි ඉමිසමිං සුතෙත තරණං වා
හොතු¹⁶ මරණං වා යට්ඨිං ඔත්ථිතං උදකෙ පතමානො විය සමණස්ස
ගොතමස්ස සනතිකං¹⁷ ගතොති පබ්බජිතාමිති සනාති ධ්‍යානං කප්පා

1. ගණතිතුං B. S. න සක්කු

ණේයො; B. නසක්කු

තෙතො; S දුප්පජ්ජයො

යාලොකාති b. S. දුබ්

යාහො; b. දුබ්බාලොකා; S.

2. ඵවමෙව b. S.

3. උප්පජ්ජතිති b.

4. ලොකුත්තරධම්මෙම සාරෙ B.

5. සභිංවාදො S.

6. බහුමයං L. බහුමායං S.

7. අව්‍යාවච්ඡංසුතතං B.

අබ්‍යාවච්ඡංසුතතං b. අබ්‍යා

ච්ඡංසුතතං S.

8. අබ්‍යාවච්ඡංසුතතං b. S.

9. අකුත්තරනිකායෙපි B.

අකුත්තරනිකායෙපි S.

10. තස්මා ඵවමාහ. B.

11. තස්ස අභිඤ්ඤාති b.

12. න විසංජේතති b.

න විසංජේතති S.

13. ගච්ඡන්තො ගච්ඡන්තො B. S.

කාලෙගච්ඡන්තො ගච්ඡන්තො b.

14. විසංජේතො b. විසංජේතො S.

15. ගව්හිරිති b. S. තස්මා තස්ස b.

16. කරණං වා නොතු අතරණං වා

යට්ඨිං ඔත්ථිතං b. සුතෙත ව

නොතු වරණං වා නොතු

මරණං වා යට්ඨි

ඔත්ථිතං S

17. සනතිකෙ b.

ආගතො; තඤ්චා ධම්මදෙසනං යාවතො; සාමු මෙ භවං. භොත
 නමාති ආදිමාහ, තස්ස භගවා මුලවිසේන සබ්බිත්තදෙසනං කච්චපථ
 වසේන විජාරදෙසනං දෙසෙයි. මුලවිසේන වෙත්ථ අභිසම්බුද්ධතා
 දෙසනා¹ කච්චපථවසේන සබ්බිත්තා විජාරසද්ධිං බුද්ධානං පත
 තිපපරියායෙන විජාරදෙසනා නාම නත්ති; චතුර්විංශතිසම්පත්තපට්ඨා
 නම්පි ති සත්තපකරණං අභිධම්මපිටකඤ්ච² සබ්බං සබ්බිත්තමෙව
 තඤ්චා මුලවිසේනපි කච්චපථවසේනපි³ සබ්බිත්තමෙව දෙසෙයිති
 වෙදිතබ්බො; තත්ථ සංග්ගාතිපානා වෙරමණි කුසලානි⁴ ආදීසු
 පටිපාටියා සත්තධම්මා කාමාවචරා; අනභික්ඛාදයො තයො චතුසුම්
 කාපි⁵ වට්ටනති; සභො ඛො චච්ඡ භික්ඛුන්හොති කිඤ්චාපි අතීත
 මෙත්තා වුත්තං යථා පත ජීවකසුත්තෙ ව වඩ්ඛිසුත්තෙ ව එවං
 ඉමිත්ථිසු සුත්තෙ⁶ අත්තානමෙව සකායෙතං භගවානං වුත්තනති
 වෙදිතබ්බො; අත්ති පනාති ඤං පුච්ඡාමිති⁷ පුච්ඡති; අයං කීර්ණ ලද්ධි
 තස්මිං⁸ තත්ථි සාසනෙ සත්ථාච අරහාභොති සාවතො පත අරහතං
 පත්තුං සමන්තා නත්ති සමණො ව ගොතමො සභො ඛො චච්ඡ
 භික්ඛුන්හොති එකං භික්ඛුං කපේතො; පිඨ කපේති. අත්ති භු ඛො
 සමණස්ස භොතමස්ස සාවතො අරහතං සත්තොති⁹ එතමත්ථං
 පුච්ඡන්තාමිති පුච්ඡි; තත්ථ තිට්ඨතුති භවන්තාච¹⁰ භොතමො තිට්ඨතු
 භවාං ති ලොකෙ පාකපො අරහාති අත්තා¹¹ තත්ථි බ්‍රහ්මකප
 උත්තරිං¹² භික්ඛුතිආදීනං වසේන පඤ්ඤා පුච්ඡි; භගවාපිස්ස ව්‍යා
 කාසි¹³ ආශ්ඨකොති සමපාදනො පරිපුරණො; සෙබ්බාස¹⁴ විජ්ජාස
 පතනබ්බාති හෙට්ඨිමං¹⁵ එලභ්‍යතං පත්තබ්බං, තං සබ්බං මයා අනු
 පත්තනති වදාමි; විතණ්ඩවාදී පනාහ; කතමෙ ව ධම්මා¹⁶ සෙබ්බා
 වත්තායෙ මඤ්ඤා අපරියාපනා හෙට්ඨිමාති ව තිඤ්ඤා සාමඤ්ඤාචා
 තීති¹⁷ ව චචිතතො; අරහත්තමයොපි අත්තෙ පත්තොයෙව¹⁸ එලං
 පත අප්පත්තං තස්ස පතති යා උත්තරිං යොගං කපාපෙති¹⁹ සො එවං
 සඤ්ඤාපත්තබ්බො:-

1. අභිසම්බුද්ධතා දෙසනා B,
අභිසංඛිත්තා S. අභිසංඛිත්තා b.	10. භගවන්තාච B.
2. සත්තපකරණං අභිධම්ම
පිටසෙව B, සත්තපකරණං b, S.
අභිධම්මපිටසෙව S. කෙව b.	11. පාකපො අභොතිති අත්තා B,
12. උත්තරි b, සිහබුති b.
3. කච්චපථවසේනාපි b.	13. බ්‍රහ්මකප b, S.
4. වෙරමණි කුසලානි B,
වෙරමණි	14. සෙබ්බාස S.
5. චතුසුම්කාපි B,
චතුසුම්කා S.	15. හෙට්ඨිම b, S.
6. ඉමිත්ථි සුත්තෙව b, S.	16. කතම ධම්මා b, සෙබ්බා S.
7. ඤං පුච්ඡාමිති b.	17. සාමඤ්ඤාචාති වචනතො b, S. R
8. ලද්ධිතස්මි සාසනා b.	18. අත්තෙපත්තොයෙව A1, M2,
P2, W1. අත්තෙ B, අත්තෙ
පත්තොයෙව b, S, අප්පත්තං b,
පත්ත තස්ස S.
9. අරහත්තපත්තොති b,
පුච්ඡන්තාමිති පුච්ඡති b, S,	19. කපාපෙති b, S.
පඤ්ඤාපත්තබ්බො b,

“යො වෙ කිලෙසානි පභාය පඤ්ච
පරිපුණ්ණසෙඛො¹ අපභානධම්මො
වෙතො වසිප්පතෙනා සමාහිති ජ්ඣයො
ස වෙ සිතතෙතාති තරො පට්ඨවිති²”ති.

අනාගාමිපුග්ගලො හි එකන්තපරිපුණ්ණසෙඛො³ නං සක්ඛායෙස
සෙඛො⁴ විජ්ජා පඤ්ඤානිති අභා; මග්ගස්ස පත එකවිත්තකකිණී
කතතා තත්ථ සීතස්ස පුච්ඡා නාම තඤ්ඤි; ඉමිනාම⁵ සුතෙනා මග්ගොපි
බහුච්ඡානකිණීකො හොතිති⁶ වෙ එතං ත බුද්ධිවචනං වුත්තගාථා
යඤ්ච⁷ අන්තො විරුද්ධිති; තස්මා අනාගාමිපලො ධර්මො⁸ අරහත්ත
මග්ගස්ස විපස්සනං කථාපෙතීති වෙදිතබ්බො, යස්මා පනස්ස⁹ ත සුද්ධ
අරහත්තස්සෙව උපනිස්සයො ජනනමි¹⁰ අභිඤ්ඤානං උපනිස්සයො
අඤ්ඤි; තස්මිං භගවා එවමයං සමපේ කමමා කතො පඤ්ච අභිඤ්ඤ
නිබ්බතෙතස්සති¹¹ විපස්සනාය කමමං කතො අරහත්තං පාපුණීස්සති
එවං ජලුහිඤ්ඤා¹² මහාසාවතො භවිස්සතිති විපස්සනාමතතං අත
පේතො සමථවිපස්සනා අභිඤ්ඤා; සති සති අසකුණොති සති සති
කාරණං; කිඤ්ඤාත්ථ කාරණං අභිඤ්ඤා වා අභිඤ්ඤාපාදකජ්ඣාං වා¹³
අවසානෙ අරහත්තං වා කාරණං අරහත්තස්ස විපස්සනාවාහි වෙදි
තබ්බො; පටිවිඤ්ඤාණා මෙ භගවාහි සත්ත හි සෙඛො¹⁴ භගවන්තං පරි
වරන්ති¹⁵ නාම; ඛිණ්ණසම්මත භගවා පරිවිඤ්ඤාණා හොති ඉති සෙඛ
පෙත අරහත්තං ව්‍යාකරොතො¹⁶ පේතො එවමාහ; තෙ පත හික්ඛුනං
අන්තො¹⁷ ත ජාතියං; අජානනතාව තස්ස වචනං සමපට්ඨිති¹⁸
භගවතො අරොචෙත්සු; ඤෙඛානි¹⁹ තෙසං ගුණානං ලාභී ඤෙඛානං;
සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති.

මහාවච්ඡස්සත්තං නාමිං.

2. 3. 4.

එවමෙම සුඤ්ඤානි දීඝතබ්බත්තං; තත්ථ සුඤ්ඤානි¹⁹ සුඤ්ඤ
බ්බාති²⁰ එවං නාමතෙ ලෙණෙ; කස්ස පබ්බුත්තාලෙ කිරි තං ලෙණං
එකසම්මං බුද්ධිත්තරෙ පඨමො²¹ වර්ණිතානාය අන්තො භුමිතං ජාතං;

1. සෙඛො S අපභාන b.
2. වුච්චිති b.
3. පරිපුණ්ණ සෙඛො A1. V2.
සෙඛො S සන්තාය b. S
4. ත. සක්ඛාය අසෙ ඛාය B.
සෙඛාය S.
5. ඉමිනාම S. ඉමිනා b.
6. සොකුති වෙ b. S.
7. වුත්තගාථායම B.
8. ධර්මා b.
9. පනස්ස කෙමලං සුද්ධ b

10. ජනනං අභිඤ්ඤානමි S.
11. නිබ්බතනිසාති b.
12. ජලුහිඤ්ඤා b. S.
13. කාරණං අභිඤ්ඤාපාදකජ්ඣාං වා
අවසානෙ පත b. S.
14. පටිවිඤ්ඤා b. S. P2.
15. සෙඛො S. පරිවර්තනි B.
16. ව්‍යාකරොතො b. S.
17. තං අන්තං b. S. අජානනතාම b.
18. ඤෙඛාති L.
19. සුඤ්ඤානායමාති S.
20. බ්බාති S.
21. පඨමො b

අපේකදිවසං එතො සුභතෙ තස්ස ඡදනපරිසර්‍යතසම්පෙ පංසුං බණ්ඩි¹
 දෙවෙ වට්ටි² පංසුබොතො ඡදනපරිසර්‍යතො පාඨවො අහොසි;
 එතො වතවරහො දිඛො පුඤ්ඤ සිලවතෙතති පරිභුතතලෙණක
 හවිතබ්බං පරිජග්ගිකාමි නන්ති සමන්තතො පංසුං අපතොතො
 ලෙණං සොබෙතො කුඛිපරිකෙට්ටං³ කතො ආරවාතපාතං යොජෙ
 තො සුපරිතිවසිතසුඛාකමමිතතනවමං⁴ රජතපට්ටසදිසං වාලිකාය
 සන්ධිතපරිවෙණං ලෙණං කතො⁵ මඤ්චපිටං පඤ්ඤපෙතො හතවතො
 වසනන්තො අදසි; ලෙණං හමරිං අහොසි මතරිතො ආරුඤ්ඤං⁶. තං
 සන්ධායෙන වුත්තං; දිශනමොති තස්ස පරිබ්බාජකස්ස නාමං; උප
 සබ්බමිති කතො උපසබ්බමි: සො කිර ථෙරෙ අභිමාසපබ්බජිතෙ⁷
 විතොසි: මග්ගං මාතුලො අඤ්ඤං පාසණං ගතො න විරං
 තිට්ඨති; ඉදති පතස්ස සමණස්ස ගොතමස්ස සත්තිකං ගතස්ස අභි
 මාසො ජාතො; පටිත්තිමිපිස්ස⁸ න සුණංමි; ඔරවත්තං නු බො සාසනං
 ජාතිකාමි නන්ති ගතතුකාමො ජාතො; තස්ම උපසබ්බමි. එක
 මග්ගං සිද්ධොති තස්මි කිර සමයෙ ථෙරෙ හමවත්තං විජමානො⁹
 සිතො ගොති; පරිබ්බාජකො මාතුලෙ හිරෙතතපොත සිතකොව
 පඤ්ඤං පුට්ඨි. තෙන වුත්තං එකමත්තං සිතොති; සබ්බං මෙ නක්ඛමිති
 ති සබ්බං මෙ උපාත්තිකො¹⁰ තක්ඛමිති, පටිසන්ධිකො තක්ඛමිතිති
 අභිප්පායෙන වදති. එතත්තාවතානෙන උච්ඡේදවාදෙහමසමිති දිපිතං
 ගොති; හමවා පතස්ස අභිප්පායං වඤ්ඤාතො අක්කරෙ තාව දෙසං
 දස්සෙතො යාපි මො ගොති ආදිමාන; තත් එසාපි ගො දිට්ඨි
 නක්ඛමිතිති එසාපි තෙ පසමං රුච්චිතො¹¹ බමොපෙතො ගතිතදිට්ඨි
 තක්ඛමිතිති; එසා වෙ¹² මෙ ගො ගොතම දිට්ඨි බමෙග්ගොති මග්ගං
 ති සබ්බං¹³ න බමතිති දිට්ඨි. තස්ස මෙ යා එසා¹⁴ සබ්බං මෙ තක්ඛමිතිති
 දිට්ඨි එසා බමෙග්ග යත්තං සබ්බං මෙ න බමතිති¹⁵ වුත්තං තමපස්ස
 තාදිසමෙව යථා සබ්බගතණෙන ගතිතාපි අයං දිට්ඨි බමති එවම
 තමපි¹⁶ බමෙග්ග; එවං අත්තතො වාදෙ ආරොපිතං දෙසං ඤාතො
 තං පරිහරමිති සඤ්ඤාය වදති; අත්තො පතස්ස එසා දිට්ඨි න බමතිති¹⁷

1. බති S.	10. උපසතියො b, S.
2. වුච්ඡා b, S. භොතජදති b, S.	11. රුච්චිතො ගතිතදිට්ඨි b, S.
3. කුට්ටපරිකෙට්ටං b.	12. එසා මෙ b.
4. මග්ගකම b, P2, රජට S.
පට්ඨසදිසං b, වාලිකාය b, S.
සන්ධිත b.	13. මග්ගං-ව සබ්බං b.
තක්ඛමිතිති b, S.
5. පරිවෙණං කතො b, P2,
පඤ්ඤපෙතො S.	14. කස්ස මෙ යා එසා S, තස්ස
මග්ගං යා එසා b, දිට්ඨි එසා
මෙ b, දිට්ඨිඑසා මෙ S.
6. අතිරුඤ්ඤං b. ආරුඤ්ඤ S.	15. තක්ඛමිතිති b, S. තමපස්ස b, S.
යථා සබ්බං S.
7. අභිමාසො b, S.	16. එව මෙවං තමපි b.
8. පවුත්තිමිපිස්ස සුණංමි S.	17. තම මමතිති b, S, න බමතිති
9. ඔරවමානො b, විජගමානො S.	

ආපච්ඡාදි යස්ස පනෙසා න ඛමති න රුච්චති තස්ස යං තාය¹ දිට්ඨියා සබ්බං මෙ න ඛමතිති දිට්ඨි රුච්චිතං; තෙනපි² අකඛමෙන අරුචිතෙන භවිතබ්බතති; සබ්බං ඛමති³ රුච්චිතීති ආපච්ඡාති න පනෙස තං සම්පට්ඨිකම් කෙවලං තස්සාපි උච්චේදදිට්ඨියා උච්චේදමෙව ගණනාති⁴ තෙතාග භගවා අපනා ඛො තෙ අග්ගිවේස්සනං-පෙ-අඤ්ඤාඤච දිට්ඨිං උපාදිසන්තිති; තත්ථ අනොති⁵ පජ්ඣනකොසු තිස්සකකං. යෙ පජ්ඣනති තෙති;⁶ යෙ තප්පජ්ඣනතිති වුච්චිස්සන්ති⁷ තෙව ඛුත්තරාති අනෙථා; ඛුත්තරාති ඛුත්තරාති එත්ථ භික්ඛායෙ තිපාතමිත්තං; ඛුත්තරාති අනෙථා; පරතො තනු⁸ භි තනුත්තරාති පදෙපි එසෙව තයො; සෙ එවමාහංසුති යෙ එවං වදන්ති තඤ්ඤෙව දිට්ඨිං තප්පජ්ඣනති. අඤ්ඤාඤච දිට්ඨිං උපාදිසන්තිති මුලදස්සනං න ජ්ඣනති⁹ අපරදස්සනං උපාදිසන්ති එත්ථ ව සස්සතං¹⁰ ගහෙතිා තං අප්පහාය¹¹ උච්චේදං වා එකච්චසස්සතං වා ගහෙත්තුං න සක්කා¹² උච්චේදමපි ගහෙතිා තං අප්පහාය සස්සතං වා එකච්චසස්සතං වා න සක්කා ගහෙත්තුං එකච්ච සස්සතමපි ගහෙතිා තං අප්පහාය සස්සතං වා උච්චේදං වා න සක්කා ගහෙත්තුං මුලසස්සතං පන අප්පහාය අඤ්ඤා සස්සතමෙව සක්කා ගහෙත්තුං; කථං එකසමිං භි සමයෙ රුපං සස්සතන්ති ගහෙතිා අප රහමිං සමයෙ න සුඤ්ඤාපමෙව සස්සතං වෙදනාපි සස්සතා-පෙ-විඤ්ඤා ඤමපි¹³ සස්සතන්ති ගණනාති උච්චේදෙපි එකච්ච සස්සතනපි එසෙව තයො; යථා ව ඛුක්ඛෙසු එවං ආයතනෙසුපි යොජේතබ්බං; ඉදං සක්කාය වුත්තං නඤ්ඤෙව දිට්ඨිං නප්පජ්ඣනති අඤ්ඤාඤච දිට්ඨිං උපාදිසන්තිති. දුතියොරෙ අනොති¹⁴ අප්පජ්ඣනකොසු තිස්සකකං. යෙ තප්පජ්ඣනති තෙති යෙව¹⁵ ජ්ඣනතිති වුච්චිස්සන්ති තෙව¹⁶ තනු තර අප්පජ්ඣනති අනෙථා; නඤ්ඤෙව දිට්ඨිං පජ්ඣනති අඤ්ඤා¹⁷ දිට්ඨිං න උපාදිසන්තිති; තඤ්ඤා මුලදස්සනං පජ්ඣනති අඤ්ඤාඤච දස්සනං¹⁸ න ගණනති; කථං එකසමිං භි සමයෙ රුපං සස්සතන්ති ගහෙතිා අපරහමිං සමයෙ තත්ථ ආදීනවං දිට්ඨා මුචාරික මෙතං මග්ගං දස්සනන්ති පජ්ඣනති, න කෙවලඤච රුපං සස්සතන්ති

1. තස්සායං තාය b, න ඛමිමිතිති ස.

2. න ඛමිතිති දිට්ඨිං රුච්චිතං.

තෙතා භි දිට්ඨි අකඛමෙන b.

තෙතපි L. අරුචිචිතෙන b.

3. ඛමිතිති b.

4. ගණනාති b, S. ඉතො ඛො තෙ S.

5. ඉතොති S.

6. තෙතාති L.

7. වුච්චිස්සන්ති B. S.

වුච්චිස්සන්ති b, තෙව b. S.

ඛුත්තරාති අනෙථා b. ඛුත්තරාති අනෙථා S.

8. තනුති S. තනුති b, තනුත්තරාති b S.

9. තප්පජ්ඣනති b, S.

10. සස්සතමපි ගහෙතිා S.

11. තමපි අප්පහාය b.

12. න සක්කාති A1, M2.

13. ඤමපි සස්සතං

විඤ්ඤාඤමපි b, S. ගණනාති b,

ගණනාති S.

14. ඉතොති S.

15. යෙ B S. වුච්චිස්සන්ති b,

වුච්චිස්සන්ති S.

16. තෙව b.

17. අඤ්ඤාඤච b, S.

18. අඤ්ඤාදස්සනං b.

දසසතමෙව ඔලාරිනං චෙදනාපි සසසතා විඤ්ඤාණමපි¹ සසසතනති
දසසතං ඔලාරිනමෙවංති විසාසෙජ්ඣති² උචෙත්ථෙදපි එකවිවසසසතෙපි
ඔසෙව නයො; යථා ව ඛෙකිසු එවං ආයතනසුපි යොජෙතබ්බං
එවං තඤ්ඤා මුලදසසතං පජ්ජනති අඤ්ඤාඤ්ඤා දසසතං න ගණනනති;
සකතනිවෙසසනාති³ කමා ආරති; අයං උචෙත්ථෙදලද්ධිකො අතනනා
ලද්ධිං නිගුහති⁴ තසා පන ලද්ධියා වණ්ණෙ වුවම්මනෙ අතනනො
ලද්ධිං පාසුකරියාතිති තියො ලද්ධියො⁵ එකතො දසසතො විභ
ජ්ඣං ඉමං දෙසනං ආරති; සග්ගො⁶ සනතිනෙති ආදිසු රභවසෙත
වටෙව රජ්ජනසා⁷ ආසනනා තණ්හාදිට්ඨිසංයොජනෙන වටෙව⁸
සංයොජනසා සනතිනෙ; තණ්හාදිට්ඨිඅභිනන්දනා හි තණ්හාදිට්ඨි
වසෙතෙව ගිලිකා පරියාදිගතසා ගහණසා ව ආසනනාති අපෙඨා;
අසාග්ගොස සනතිනෙති⁹ ආදිසුපි වටෙව අරජ්ජනකසා ආසනනාති
ආදිනා නගෙන අපෙඨා වෙදිතෙබ්බා; එතථ ව සසසතදසසතං අපා
සාවජ්ජං දකුචිරාගං¹⁰ උචෙත්ථෙදදසසතං මහා සාවජ්ජං ඛිපාපිරිගං;
කථං සසසතවාදි හි¹¹ ඉබ්බෙලොකං පරලොකඤ්ඤා අපිති ජානාති සුකච
දුකකචානං එලං අපිති ජානාති¹² කුසලං කුසලාති අකුසලං කුසල
නොගාගති වටං අසාසෙදති අභිනන්දති බුද්ධානං වා බුද්ධිසාවකා
නං වා සමුඛිභූතො සිසං ලද්ධිං ජතිභූං න සකෙකාති තසා සසස
තදසසතං¹³ අපසාසවජ්ජං දකුචිරගතති වුවම්මන; උචෙත්ථෙදවාදි පන
ඉබ්බෙලොකං පරලොකං¹⁴ අපිති ත ජානාති සුකචදුකකචානං පන
එලං¹⁵ අපිති න ජානාති කුසලං න කුසලාති අකුසලං කුසලනො
න ගාගති වටං න අසාසෙදති නාභිනන්දති බුද්ධානං වා බුද්ධිසාවකා
නං වා සමුඛිභූතො¹⁶ සිසං දසසතං ජගති පාරමිසො පුරෙඤ්ඤා
සකෙකානො බුද්ධො හුත්වා අසකෙකානො අභිනිගාරං කත්වා
සාවකො හුත්වා පරිනිබ්බාති¹⁷ තසා උචෙත්ථෙදදසසතං මහාසාවජ්ජං
ඛිපාපිරිගතති වුවම්මන. සො පන පරිනිබ්බාජකො එතමෙතං අසල
කෙතො මග්ගං දසසතං සංවණ්ණෙති¹⁸ පසංසති අද්ධා මෙ සුන්දරං

1. සසසතං - ප-විඤ්ඤාණමපි b.

2. විසාසෙජ්ඣති b, විසාසෙජ්ජනති S.

3. තනති අග්ගිවෙසසනාති S.

4. ලඛි නිගුහති b.

5. පාසුකරියාති අසසා ලඛිතො S.

6. සග්ගො B.

7. රජ්ජනසා B, S. රජ්ජනසා

ආසනනා A1, W2, R.

8. වටං b, S. සනතිනෙ අභිනන්ද
නාගාති තණ්හාදිට්ඨිවෙනනෙව b,

9. පිරිගතො සනතිනෙති S.

ආදිසු මිට්ඨෙව b, S.

රජ්ජනසා S.

රජ්ජනසා b,

10. දකුචිරගං b.

11. සසසතවාදි L.

12. අපිති න ජානාති S, සුකච b,

13. තං සසසතදසසතං B,

තසා තං සසසතදසසතං b, S.

14. ඉබ්බෙලොකං පරලොකං b, S.

15. සුකචදුකකචානං එලං b,

අපිති ජානාති b.

16. සමුඛිභූතො S,

ඛිපාපිරිගතං වා A1, M2, W2.

පජ්ජනති b,

17. පරිනිබ්බාසති B, S,

18. සංවණ්ණෙති S, අභිනන්ද M2,

W2, අභි අගමෙව A1,

දස්සනන්ති සලලෙකච්ඡා උක්ඛංසති¹ මෙ භවන්ති ආදිමාහ; ඉදුති
 යසො අයං පරිබ්බාජකො කඤ්ඤයෙනෙව තිත්තකලාමු² උච්ච්ඡදදස්ස
 තෙනෙව පුරිතො සො යථා³ භාඤ්ඤං අප්පායාය න සප්පකා ලාමුමි
 තෙලථාණිතාදීති පක්ඛිපිත්ථං පක්ඛිත්තාතිපි න ගණ්ඨාති⁴ එවමෙව.
 තං ලද්ධිං අප්පායාය අභබ්බො අක්ඛප්පානං ගහණං⁵ තස්මා ලද්ධි
 ජහාපනත්ථං නාමුග්ගිච්ඡෙය්‍යනාති⁶ ආදි ආරද්ධං; විග්ගහොති
 කලහො; එව මෙකාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති සොපි⁷ පරිබ්බාජකො
 කිං මෙ ඉමිනා විග්ගහාදිනාති තං උච්ච්ඡදදස්සනං පජ්ඣති අථස්ස
 ගගවා වමිතකඤ්ඤකො⁸ ලාමුමි සප්පිථාණිතාදීති පක්ඛිපතොතා විග්
 ගදයෙ අමතොසධං පුරෙස්සාමිති විපස්සනං ආවික්ඛතොතා අසං
 ග්ගො අග්ගිච්ඡෙය්‍යනා කාසොති ආදිමාහ; තස්සත්ථො වමිකපුත්තෙ
 වුත්තො. අනිවමනොති ආදීතිපි හෙවධා විත්ථාරිතානෙව; අසං
 කාසස්මිං උච්ඡෙද්ධි⁹ යා කායස්මිං තණ්හා; අභ්‍යන්තොති¹⁰ තණ්හාසෙන
 හො; කාසස්මිංසොති කායානුගමනභාවො; කායං අනුගච්ඡන්තකුක්ඛිලෙ
 සොති අත්ථො. එවං රූපකම්මධානං දස්සෙත්ථා ඉදුති අරූපකම්මධා
 නං දස්සෙත්තො තිස්සො ග්ගොති ආදිමාහ; පුත තාසංයෙව වෙදනා
 නං අසම්මිස්සභාවං දස්සෙත්තො සස්මිං අග්ගිච්ඡෙය්‍යනා සමසෙති
 ආදිමාහ; තත්ථායං¹¹ සඤ්චිපත්ථො යස්මිං සමයෙ සුඛාදිසු එකඤ්ඤ¹²
 වෙදනං වෙදයති තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤා වෙදනා අත්තනො වාරං වා
 ඔකාසං වා ඔලොකගමනා නිසිත්තා නාම තත්ථි අථවො අනුප්ප
 න්තාව හොති;¹³ තිත්තඋදකමුඛලා විග් අත්තරතිතා වා; සුඛාපි ග්ගො
 ති ආදි තාසං වෙදනානං වුණ්ණවිවුණ්ණභාවදස්සනත්ථං වුත්තං;
 නා ග්ගනවු සංවදනීති¹⁴ තස්ස තං ග්ගෙත්ථා සස්සත්ථාදි අගනති
 සස්සත්ථාදිනාපි¹⁵ සද්ධිං න සංවදනී තමෙව ග්ගෙත්ථා සස්සත්ථාදි
 අගනති එකවමසස්සත්ථාදිනා සද්ධිං න විවදනී; එවං තණ්හාපි වාද

1. උක්ඛංසෙති S.	9. ඔපිතකඤ්ඤකො b. භාඤ්ඤයෙ S
2. තිත්තකා b, ලාමු b. S,
තිත්තිකාS.	10. කායස්මිං කායව්ජ්ජෙති b.
3. තද්ධං A1, M2 P2	11. අභ්‍යන්තොති තණ්හා
ග්ගොත්ථා ව b.
4. න ගහණං b. න ගහණන්ති S.
එවමෙතං L, 12, තත්ථායං B, S.
එවමෙව S.	12. අභ්‍යන්තොති
තණ්හා සෙනනාම S.
5. ලාභාය B, මිත්තප්පානං.
ලාභාය b, S, ලභි b S.	13. එකං B, S වෙදයති b S.
6. තතු අත්තිච්ඡෙය්‍යනාති S.
ආදිමාරද්ධං B.	14. අනුප්පනනා වා ග්ගෙති b, S.
පුත්තපුත්තාපි ව b.
7. විග්ගහාදිනාමං S.	15. ග්ගෙති විවදනීති S. අස්සත්ථා b S.
8. ග්ගොති b, S	16. සස්සත්ථාදිනා S.
උච්ච්ඡදවාදිනාපි b.
න විවදනී S.

පරිවෘත්තනාං යොජෙතබ්බා; සඤ්ච ලොකෙ වුත්තනති යං ලොකෙ කපිතං වොගරිතං තෙන වොගරිති අපරමසනෙතා¹ කඤ්ච ධම්මං පරමායතානෙන අගණෙතනො. වුත්තමපිචෙතො:-

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාමි²
 ඛිණ්ණවො අනම්මදෙහධාරි
 අහං වදාමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතිතිපි සො වදෙය්‍ය
 ලොකෙ සමඤ්ඤං³ කුසලො විදිතා
 වොගාරමතෙතන සො වොගරෙය්‍යා⁴ති.

අපරමපි වුත්තො: “ඉමා බො විත්ත ලොකසමඤ්ඤා ලොකතිරුතති යො ලොකවොගාර ලොකපඤ්ඤාතරියො⁵ යාති නථාගතො වොගරිති අපරමස”නති. අභිඤ්ඤාසොනමාසාති සස්සතාදීසු තෙසං තෙසං ධම්මානං සස්සතං අභිඤ්ඤාය ජාතිනා සස්සතස්ස පහානං ආග උච්චේදං එකච්චසස්සතං අභිඤ්ඤාය එකච්චසස්සතස්ස පහානං වදති රූපං අභිඤ්ඤාය රූපස්ස පහානං වදතිති ආදිනා තයෙනෙත්ථ අපේථා වෙදිතබ්බො; පටිසඤ්චික්ඛිතො⁶ පට්ඨවෙක්ඛිතායා; අනුපාදාය ආසවෙති විත්තං පිච්චවිති අනුපපාදතිරෙධෙන නිරුද්ධොති ආසවෙති අගහෙතා⁸ විත්තං විච්චිති; එතතාවිතා වෙස පරස්ස වසිතිතං හත්තං භුඤ්ජිතා බුදුං⁷ විනොදෙතො විය පරස්ස ආරභාය ධම්මදෙසනාය ඤාණං පෙසෙතා විපස්සනං වඩ්ඪිතා අරහත්තඤ්ඤාව පතො සාවකපාරමිඤ්ඤාණයා⁸ ව මන්තො; සොලස ව පඤ්ඤා පටිච්ඡක්ඛිතා සීතො. දීඝනබ්බො පන සොතාපතතිඵලං පථා සරණෙසු පඨිට්ඨිතො හගවාපි⁹ ඉමං දෙසනං සුරියෙ ධර්මානෙයෙව නිට්ඨාපෙතා¹⁰ ගි¹¹කි කුචා ඔරුයා වෙච්චනං ගතවා සාවකසනිපාතං අකාසි; චතුර්ඛිත සමනතාගතො සහතිපාතො අහොසි; තත්ථිමාති අභිකාති මාසනකඛ තෙතන යුතොතා පුණ්ණමි¹¹ උපපාසපදිවසො, කෙනවි අනාමනති තාති¹² හුතා අත්තනො යෙව ධම්මභාය සනතිපතිතාති අඛිකෙළ සාති¹³ භික්ඛුසතාති; තෙසු එකොපි¹⁴ සුථුජ්ජනො වා සොතාපත්ත

1. අපරමසනාති කිඤ්ච b, S.

අගහෙතා: ව b.

පරමසස්සතානො b,

7. බුදුං b'

2. භික්ඛු අරහත්තකතො S.

8. පාරමි b.

3. සමඤ්ඤ b.

9. හගවා පන B, S.

4. සවොගරෙය්‍යාති b S.

10. නිට්ඨපෙතා b, S.

5. ඉමා: ජමා විත්තා ලොකසමඤ්ඤා

11. පුණ්ණමි S.

ලොකතිරුතතිලොක

12. අතාමනතිතාති L.

පඤ්ඤාතති B, ගෙහි b.

13. අඛිකෙළසාති S, තෙලසාති b

6. අගහෙතා: ව B.

14. එකො S.

සකදුගාමී අතාගාමිසුක්කච්චස්සක අරහතොසු වා අසුඤ්ඤානරො
තත්ථි, සබ්බෙට්ඨ¹ ජලුහිසුඤ්ඤව. එකොටි වෙත් සත්තෙන නෙසෙ
ජිඤ්ඤා පබ්බජිතො² තාම තත්ථි සබ්බ ඵහි භික්ඛුනොථවාහි.³

දීඝනඛසුන්තං වතුඤ්ඤං.

2. 3. 5.

එවමෙම සුන්තනති මාගඤ්ඤාසුන්තං⁴ තත්ථ අග්ගාශාරොති අග්ගි
ගොත්තසාලායං⁵ තිණසන්තරකොති ඥො මාගඤ්ඤා මාතුලො ව
ගාගිනෙයොසා ව තෙසු මාතුලො පබ්බජිතො අරහතං පනොගාගි
නෙයොසාපි සඋපතිස්සයො න විරස්සෙව පබ්බජිතො අරහතං පාපු
ඤ්ඤාති අපස්ස භගවා උපතිස්සයං දිස්වා රමණීයං දෙවගබ්බසදිසං
ගතිකුට්ටිං පහාය තත්ථ ඡාරිකාතිණකව්වරුදිති උක්ඛාපෙ⁶ අග්ගසාගාරෙ
තිණසන්තරකං⁷ පසුඤ්ඤාපෙචා පරසභගහකරණන්තං තතිපාහං වසිත්ථ.
තං සක්ඛායෙනං වුත්තං; ඥානුසංඝඛ්ඛමිති න කෙවලං තං දිවසමෙව
යස්මා පන තං අග්ගසාගාරං ගාමුපවාසෙ දුරකදුරිතෙති ඔකිණ්ණො⁸
අවිචිත්තං තස්මා භගවා නිව්වකාලෙපි⁹ දිවසගාගං තස්මිං වනසණ්ඩ
විතිනාමෙචා සායං වාසන්තං තත්ථ උපගච්ඡති; අද්දසා ඛො¹⁰ තිණ
සන්තරකං පසුඤ්ඤානතනති භගවා අසුඤ්ඤාසු දිවසෙසු තිණසන්තරකං
සංගරිචා¹¹ සසුඤ්ඤාණං කචා ඤාපෙචා ගච්ඡති තං දිවසං පන පසුඤ්ඤ
පෙචාව අගමාසි; කස්මා: තද හි පච්චුසස්මයෙ ලොකං ඔලො
කෙනොවා¹² අද්දස අත්ථ මාගඤ්ඤො ඉධාගන්තො ඉමං තිණසන්තරකං
දිස්වා භාරද්වාජෙන සද්ධිං තිණසන්තරකං ආරබ්භ කථාසල්ලාපං
කරිස්සති අපාහං ආගන්තො ධම්මං දෙසෙස්සාමි¹³ සො ධම්මං සුචා
මම සනතිකෙ පබ්බජිතො අරහතං පාපුඤ්ඤාති; පරෙසං සභගහකර
ණන්තමෙව හි මගා පාරමිතො පුරිතාති තිණසන්තරකං පසුඤ්ඤාපෙචාව
අගමාසි; සමණ්ණසෙසාරූපං¹⁴ මසුඤ්ඤාති ඉමං තිණ සන්තරකං¹⁵
සමණස්ස අනුච්ඡිකා සෙයොති මසුඤ්ඤාමි¹⁶ න ව අසුඤ්ඤානසමණස්ස
වුත්ථානාමෙචා¹⁷ තථාහෙත්ථ හන්තන ආකඛිතිව්වානං වා පාදෙන

1. සප්ඛි B. සබ්බෙට්ඨඅභිසුඤ්ඤා ව b. S

2. සෙ කෙසෙ ජිඤ්ඤා පබ්බජිතො L. B.

3. එහිභික්ඛු සෙවංචි S.

4. මාගඤ්ඤා b. S.

5. අග්ගිසොගාගායාලායං B.

අග්ගිසොගා b. සාලායං b. S.

තිණසන්තරකොති b

6. ඡාරික b. S උක්ඛාපෙප S.

7. තිණසන්තරකං b.

පසුඤ්ඤාපෙචා S.

8. දුරිකාභි ඔකිණ්ණං S.

9. නිව්වකාලෙපි b. S.

10. අද්දසා ඛො- පෙ-

තිණසන්තරකං b.

11. සන්තරකං සංගරිචා; b.

සබ්බෙට්ඨා S. කචා ගච්ඡති b.

තං දිවසං පසුඤ්ඤාපෙචා; ව S.

පන පසුඤ්ඤාපෙචා වා b.

12. ඔලොකෙනොවා ව B. ව b. S.

13. දෙසිස්සාමි b. S.

14. සමණ්ණසෙසාරූපා Al

සමණ්ණසෙසාරූපා B. S.

15. සන්තරකං b.

16. සෙයොතිමසුඤ්ඤාති b. S.

17. හිවුත්තව්වාන b. වුච්චාන S.

හන්තන ආකඛිතිව්වානං වා.

සීසෙන පහව්වානං වා පාදෙන

අකඛිතිව්වානං වා S.

අනාඛිතවිතානං වා සිසෙහ පහවට්ඨානං වා න පඤ්ඤායති අනා
 කුලො¹ අසට්ටිතො අභිනෙතා ඡෙතකෙන විත්තකාරෙන තුලිකාය
 පරි ච්ඡිද්ධො පඤ්ඤාපෙතො විශ පඤ්ඤානසමණස්ස වසිතවිතානං
 කස්ස හො වසිතවිතානනති පුච්ඡති; භූතානුගොති හතවබ්බිතො²
 මරියාදකාරකස්ස; කසො ඵවමාහ; ඡස්ස ආරොසු වබ්බි³ පඤ්ඤාපහ
 ලද්ධිකත්තා; අයං හි තස්ස ලභී: වක්ඛු චූගෙනබ්බං වෛසිතබ්බං,
 අද්දිට්ඨං⁴ දත්තිතබ්බං දිට්ඨං සමතික්කමිතබ්බං, සොතං චූගෙනබ්බං
 වෛසිතබ්බං, අස්සුතං⁵ සොතබ්බං සුභං සමතික්කමිතබ්බං, සාතං
 චූගෙනබ්බං වෛසිතබ්බං, අඤ්ඤාසිතං⁶ සාසිතබ්බං සාසිතං
 සමතික්කමිතබ්බං, ජ්වහා චූගෙනබ්බං වෛසිතබ්බං, අසාසිතං⁷ සාසි
 තබ්බං සාසිතං සමතික්කමිතබ්බං, කායො චූගෙනබ්බං වෛසි
 තබ්බං, අපුට්ඨං පුසිතබ්බං පුට්ඨං සමතික්කමිතබ්බං,⁸ මනො චූගෙ
 තබ්බං වෛසිතබ්බං, අවිඤ්ඤාතං විජානිතබ්බං විඤ්ඤාතං සමතික්කමි
 තබ්බං, ඵං සො ඡස්ස ආරොසු වබ්බි⁹ පඤ්ඤාපෙති; හගවා පත:-

“වක්ඛුතා සං ව රෙ සා ධු සා ධු සොනෙන සං ව රෙ
 සානෙන සං ව රෙ සා ධු සා ධු ජ්වහා ය සං ව රෙ,
 කායෙන සං ව රෙ සා ධු සා ධු වා වා ය සං ව රෙ
 ම න සා සං ව රෙ සා ධු සා ධු ස බ්බ ත්ඨ සං ව රෙ
 ස බ්බ ත්ඨ සං ධුතො හික්ඛු සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති”ති

ඡස්ස ආරොසු සංවරං පඤ්ඤාපෙති¹⁰ තසො සො වබ්බි හතො
 සමිඤ්ඤා ගොතමො මරියාදකාරකොති මඤ්ඤාමානො භූතානුනොති¹¹
 ආහ; අභිසෙ ඤ්ඤෙස බ්බමම ඤ්ඤාලෙති පරිසුද්ධො කාරණෙ බලෙච¹²
 අනවජේජ; ඉමිනා කිං දස්සෙති: ඵවරුපස්ස නාම උග්ගතස්ස පඤ්ඤා
 තස්ස යසසිනො උපරි වාචං භාසයමානෙන¹³ විමංසිත්වා උපබාරොත්ථො
 මුඛෙ ආරක්ඛං ඵපෙත්වා සාසිතබ්බං හොති.¹⁴ තසො මා සහසා අභාසි.
 මුඛෙ ආරක්ඛං ඵපෙතිති දස්සෙති; ඵං ව නො සුගතො බවජති¹⁵
 යසො අවහානං සුගතො ඵං ආගච්ඡති, න මයං මුඛාරුලාමතතං¹⁶

1. අනාකුලො අනාඛිතණ්ණො	9. වබ්බි. b. වුබ්බි. S.
අභිනෙතා b. භුලිකාය S.	10. පඤ්ඤාපෙති b. S. වුබ්බි S.
2. භූතානුගොති හතවුබ්බිතො S.	11. භූතානුතොති S.
භූතානුතොති හතවබ්බිතො B.	12. පරිසුද්ධකාරණෙ බ්බමම A1.
3. වුබ්බි S.	පරිසුද්ධ කාරණබ්බම B.
4. අදිට්ඨං b. S.	කාරණ b.
5. අසුතං b. S.	13. භාසමානෙන B. S. උපරිවාදං b.
6. අසාසිතං b. S.	14. අභාසිතබ්බං හොති S.
7. අස්සාසිතං b.	15. බවජතිති B. S.
8. පුසිතං සමතික්කමිතබ්බං S.	16. මුඛාරුලාමතතං B. S.

වදුම්, සුභෙත ව නාම ආගතං වදමානා¹ කස්ස භාගෙය්‍යාමි, තස්මා සම්මුඛාපි නං වදෙය්‍යාමාති අපේ; අපේසාසුග්ගොකාති මම රතති නන්දාය අනුයසුකෙකා අව්‍යාවපො² හුත්වාති අපේ.

වුභෙතාව නිං වදෙය්‍යාති³ මයා වුභෙතාව හුත්වා ආපුච්ඡිතොවි⁴ කථං සමුඛාපෙත්වා අමච්ඡමුආදිති⁵ ගහෙත්වා අපුරුගමානො මයා කපිතතිශාමෙන හවං භාරථාපො වදෙය්‍ය වදන්ති⁶ අපේ; අසෙය්‍යාසි ඛොති සන්දා ආලොකං වඛෙත්වා දිබ්බවක්ඛුතා මාගන්දිය⁷ තත්ථ ආගතං අද්දස; ද්විත්තං ජනානං භාසමානානං දිබ්බසොතෙන සද්දම්පි අසෙය්‍යාසි; පඨිසල්ලාණා⁸ වුඛිසිතොති ඵලසමාපත්තිතො වුච්ඡිතො; සංවිගෙහාති පිතිසංවෙගෙන සංවිගෙහා වලිතො කම්පිතො; තස්ස කීර ඵතදහොසි; තෙව මාගන්දිකෙන⁹ සමණස්ස ගොතමස්ස ආරො චිතං න මයා අවෙහ වුඤ්චිත්වා අසෙය්‍යාසි¹⁰ තතිගොපි තත්ථ සුභො භවිස්සති අමහානං සද්දො තිබ්බසොතෙන පුරිසෙතොති අපස්ස අබ්‍යන්තරෙ පිති උපපජ්ඣති¹¹ නවනවුතිලොමකුපසගස්සාති උඤ්ඤාති අකාසි. තෙන වුභෙතා¹² සංවිගෙහා ලොමහට්ඨජාතොති; අථ මාගන්දිකො¹³ පටිබ්බාජකොති පරිබ්බාජකස්ස පභින්නමුඛං¹⁴ විශ බීජං පරිපාකගතං ඤාණං, තස්මා සන්තිසිද්ධො අසනෙකානෙතො ආතිණ්ඩමානො පුත සත්ථ සන්තිකං¹⁵ ආගන්ත්වා ඵකමන්තං තිසිදි, තං දස්සොතුං අථ මාගන්දිකොති¹⁶ ආදි වුත්තං; සන්දා ඵච. කීර තිං මාගන්දිය මං අවචාති අවත්වා¹⁷ වක්ඛුං ඛො මාගන්දියාති පරිබ්බාජ කස්ස ධම්මදෙසනං ආරභි; තත්ථ වසන්ධානවෙත්ත රූපං වක්ඛුස්ස ආරුමොති වක්ඛු රූපාණමං; රූපෙ රතන්ති රූපරුකං; රූපෙන වක්ඛුං¹⁸ ආමොදිතං සවෙමාදිතන්ති රූපසම්මුදිතං;¹⁹ දහන්ති තිබ්බි සෙවනං; භුත්තන්ති ගොපිතං; රක්ඛිතන්ති සපිතාරක්කං;²⁰ සංවුඤ්ඤාති පිතිතං; සංවණ්ණාති පිටානන්දාය; පටිවාදිතපුබ්බොති²¹ අභිරමිත

1. වදුමාන b භාගෙය්‍යාම b,
වදමානො කස්ස
භාගෙය්‍ය A1, M2, R, W2,
2. අව්‍යාවපො b.
3. වුභෙතො ඵචිතං A1, M2, R, W2,
වුභෙතො වතං S, වුභෙතො ව හුත්වා S,
4. අපුච්ඡිතොපි S.
5. ජම්ම b, ගහෙත්වා පිය
අපුරුගමානො b, අපුරුගමානො S,
6. වදස්සති b.
7. මාගන්දිය S.
8. පඨිසල්ලානා b, S,
ඵලසමාපත්තිශා, b, S,
9. මාගන්දිකෙන b, මාගන්දිකෙන S,
ආරොපිතං S,

10. අසෙය්‍යාසි ඵච b, S
11. උපපජ්ඣති: නවුති S.
12. වුත්තං b, S.
13. අථ ඛො මාගන්දියො b, S.
14. අතින්ත S, පීඨං S,
15. සන්තිසෙක b
16. අථ ඛො මාගන්දියොති b, S.
17. අවත්වා b, වක්ඛු ඛො
මාගන්දියොති b, S,
18. වක්ඛු B, පමොදිතන්ති රූප
සමුදිතං b.
19. සපිතරක්කං B, නිට්ඨපිතරක්කං L
20. පරිබ්බාජිතපුබ්බොති අභිරමිත
පුබ්බො S, පරිබ්බාජිතපුබ්බොති A1,
M2, T, W2.

සුඛෙය්‍ය; රුපෙසිලාභනති රූපං ආරබ්‍හ උපපජ්ජනපරිලාභං; ඉමිංස
 සත භෙ මාගද්දික කිමිංස චචනිසනති ඉමිංස රූපං පරිගණතිථි¹
 අරහතං පත්තංස ඛිණ්‍යසවංස තයා කිං චචනං චත්තබ්බං; අංස
 වඩ්ඪිගතො² මරියදකාරකොති ඉදං චත්තබ්බං න චත්තබ්බනති
 සුච්ඡි³; න කිංඤ්චි භො භොගමාති භොතම කිංඤ්චි චත්තබ්බං තථි;
 සෙසආරෙසුපි එසෙව තයො; ඉදුති යමා තයා පඤ්ඤකලෙකි
 පරිග්‍හෙතො අරහතං⁴ පත්තඛිණ්‍යසවංස කිංඤ්චි චත්තබ්බං තථි,
 අභඤ්ඤ පඤ්ඤකලෙකි පරිග්‍හෙතො සබ්බඤ්ඤාතං පත්තො, තයමා
 අභවපි තෙ න කිංඤ්චි චත්තබ්බොති දසොත්ථං අතං භො සනාති
 ආදිමා; නංස මංසං මාගද්දිකාති ගිහිකාලෙ⁵ අත්තතො සමපතති.
 දසොත්තො ආග: නාත් වසයිකනති⁶ ආදිසු යත් සුඛං භොති වංස
 කාලෙ වසිත්ථං අයං වසයිකො; ඉතරෙසුපි එසෙව තයො; අයං
 පතෙත්ථ චචනත්ථො වංසං වාසො වංසං අරහතීති⁷ වසයිකො, ඉතරෙ
 සුපි එසෙව තයො; තත්ථ වසයිකො පාසාදෙ තාතිඋච්චො භොති තාති
 නිමො, ආරවාතපානාතිපිංස තාතිබ්‍රහ්මි⁸ භුමිත්ථරණ්ඤකප්පකප්පක
 දිතිපෙත්ථ මිංසකායෙව චට්ටනති; භෙමනතිකෙ ඵමාපි හිතියොපි
 නිමා භොනති, ආරවාතපානාති තනුකාති සුබ්‍රමච්ඡිද්දති උණ්ඤපචෙස
 තත්ථාය හිතතිතිග්‍රහාති⁹ හරියනති භුමිත්ථරණ්ඤකප්පකප්පකතිවාසත
 පාරුපතාති පතෙත්ථ උණ්ඤවිරියාති¹⁰ කමෙලාදිති චට්ටනති; ඛජ්ජ
 භොජ්ජං සිතිඬං කට්ඨකසනතිසිතිකඤ්ඤ; හිමතිකෙ ඵමා¹¹ ච
 හිතියොපි උච්චා භොනති, ආරවාතපානාති පතෙත්ථ බ්‍රහ්ම විපුල
 ජාලාති¹² භවනති භුමිත්ථරණ්ඤිති¹³ දුඤ්ඤමයාති චට්ටනති, ඛජ්ජ
 භොජ්ජාති මඬුරරසසිතවිරියාති¹⁴ වාතපානසමිපෙසු චෙත්ථ නව
 වාටියො ඔපෙත්ථා උදකංසු සුරෙත්ථා නිලුපලාදිති සඤ්ඤාදෙනති,¹⁵
 තෙසු . තෙසු පදෙසෙසු උදකංසනාති කරෙත්ථ, යෙහි දෙසෙව
 වංසතෙත විය උදකධාරා නිකමනති, බොධිසත්තංස පත
 අට්ඨසතං¹⁶ සුවර්ණකපෙව ච රජතකපෙව¹⁷ ච ගනිකාදකංස
 සුරෙත්ථා නිලුපලභවච්ඡිතෙ කත්ථා¹⁸ සයනං පරිවාරෙත්ථා ඔපසිංසු,

1. පරිග්‍හණතිථි b. S.	භොජ්ජාත චෙත්ථ S.
අරහතපත්තංස b.	9. හිතතිච්ඡුතාති b.
2. වුඩ්ඪිගතො b. S.	තිස්සනාති හරිතෙනි S.
3. ඉදං න චත්තබ්බං A1. M2.	10. උණ්ඤවිරියාති S.
සුච්ඡති B. S.	11. ඵමාපි b. S.
4. අරහතපත්තංස b.	12. විපුලජාතාති A1. M2.
අරහතං පත්තංස S.	භුමිත්ථරණ්ඤිති දුඤ්ඤ b.
5. ගිහිකාලෙ b. S.	13. සිතවිරියාති b. විරියාති b.
6. තත්ථ වසයිකොති S.	14. සඤ්ඤාදෙනති S.
7. වංසං වාසො වංසං වංසං.	15. අට්ඨසත b.
අරහතීති b. S.	16. රජට S.
8. තාතිතනුති තාතිබ්‍රහ්මි b. S.	17. ගච්ඡතා කාරිත්ථා B. ගච්ඡතං b.
භුමිත්ථරණ්ඤකපෙවච්ඡිතෙ ඛජ්ජ	ගච්ඡතං කාරෙත්ථා b. S.
භොජ්ජාති ඔපෙත්ථා b.	පරිවාරිත්ථා b.

මහනෙත්තස්ස ලොහකවාගෙස්ස ගකිකලලං පුරෙත්වා නිවුප්පලපදමපුණ්ඩ
රිකාති¹ රූපෙත්වා උතුගහණත්වාය² තත් තත් ඔපෙසුං, සුරියරංගීති
පුප්ඵාති පුප්ඵතති, නානාවිධා ගමරගණා පාසාදං පටිසිත්වා පුප්පථස්ස
රජං³ ගණනන්තා විවරන්ති, පාසාදෙද්ද අතිසුගකිගෙත්වා⁴ ගොති, ගමක
භිත්තිතා අත්තරෙ ලොහනාලිං ඔපෙත්වා නවසුමකපාසාදස්ස⁵ උපරි
ආකාසමහණෙ රතනමණ්ඩපමන්තෙ සුමුමච්ඡිකං⁶ ජාලබන්ධනං
අගොගි, එකස්මිං ධාතෙ සුක්කමගිසවමං පසාරිතං⁷ බොගිසත්තස්ස
උදයතිලිතවෙලාය මගිසවමෙමි⁸ පාසාණගුලෙ බිපන්ති, මෙඝන්තභිත
සදෙද්ද, විය ගොති, ගෙවධා යන්තං පරිවතෙතන්ති⁹ උදකං අභිරුහිත්වා
ජාලමන්තෙපත්ති, වස්සං පත්තකාලො විය¹⁰ ගොති තද්ද බොගිසත්තො
නිලපටං නිවාගෙති නිලපටං¹¹ පාරුපති, නිලපසාධනං පාසාදෙති,
පරිවාරදිස්ස වත්තාලිසනාටකසහස්සාති නිලවත්ථාගරණානෙව නිල
විලෙපනාති¹² හුත්වා මහාපුරිසං පරිවාරෙත්වා රතනමණ්ඩපං ගච්ඡන්ති
දිවසසායං උදකතිලිං කිලිනෙත්වා සිතලං¹³ උතුස්සං අනුගොති, පාසා
දස්ස චතුස්ස දිසාස්ස වත්තාදෙ සරං ගොන්ති, දිවානාලෙ නානාවග්ගණා¹⁴
සකුණ්ගණා පාචිතසරතො වුට්ඨාය රවමානා¹⁵ පාසාදමන්තෙතපච්ඡිම
සරං ගච්ඡන්ති, පච්ඡිමසරතො වුට්ඨාය පාචිතසරං උත්තරසරතො දසති
ණ් සරං දක්ඛිණසරතො උත්තරසරං ගච්ඡන්ති; අත්තරවස්සසමයො
විය ගොති; ගෙමන්තිකපාසාදෙද්ද පත පඤ්චසුමකො¹⁶ අගොගි; වයසික
පාසාදෙද්ද සත්තසුමකො; නිසසුට්ඨෙගිති පුරිසවිරහිතෙති; න භතව
ලං වෙත් තුරියානෙව නිපුරිසාති සබ්බධානාතිපි නිපුරිසානෙව,
දෙවාරිකාපි ඉත්ථිගොව නභාපනාදි¹⁷ පරිකමකරුපි ඉත්ථිගොව. රජා
නිර තථා රූපං ඉක්කරියස්ස වං¹⁸ සමපත්තිං අනුගමිනස්ස පුරිසං
දිස්සං පරිසඛිකා¹⁹ උපපජ්ජති, සා මෙ පුත්තස්ස මා අගොගිති සබ්බ
කිවෙට්ඨස්ස ඉත්ථිගොව ඔපෙති; නාය රතියා රමිමානොති²⁰ ඉදං
චතුස්සකිකථලසමාපත්තිරතිං සකියා වුත්තං; ගහපඨි මා ගහ
සතිපුත්තො වාති එත්ථ යස්මා බත්තිතානං සෙතච්ඡත්තස්මිංගෙව
පත්තො ගොති, මහාව²¹ නෙසං පපඤ්ඤා, බ්‍රාහ්මණං මනෙත්වා අභිත්තා

1. පුණ්ඩරිකාති b.
2. උතුගහණත්වාය b.
3. රජං. B. S.
4. අතිසුගකො b
5. නවසුමික b, S.
6. සුමුමච්ඡිකං b. ජාලබන්ධං. S.
ජාලබන්ධං b.
7. මයි.ස b පසාරෙති b. S.
8. මගිසවමෙ. B මගි.සවමෙ. b.
මෙඝන්තභිත b.
9. පරිවතෙතති S.
10. වස්සපත්තසලිලං විය B
නිලපටං. b, S.

11. නිලපටං. b, S.
12. නිලපටාති B, හරණානෙව
නිලපටාති සුඨා. b.
13. සිතල S.
14. නානාවග්ගණ b
15. විරවමානා B, S
16. සුමකො B. S.
17. නභාපනාදි b, S.
18. ඉක්කරියස්ස වං. S.
19. පරිසඛිකා S.
20. රමිමානොගොති A1. M2.
21. මහා ව b, S.

මනෙක ගවේසනතා: විවරනති, ගහපතීනො පන මුද්ගගණනමිත්තං¹
 උග්ගතිකකාලතො පට්ඨාය සමපතනියෙව අනුභවනති, තස්මා ඛනතිග
 මුග්ගගණ අගගෙනා² ගහපතී වා ගහපතීසුතො වාති ආත.

ආවටෙට්ඨායාති මානුසකාමගෙනා³ ආවටෙට්ඨා ගවේසනාති අපේඛා;
 අතිකකානතකාමති විසිට්ඨතරා; ප ඡේයකාමති අතපාතතරා⁴ චුත්තමපි
 වේතං:-

“කුසග්ගෙ උදකමාදය⁵ සමුදෙද උදකං මිනෙ
 එවං මානුසකා කාමා දිබ්බකාමානසනතිකෙ”ති.

සමගිගගණ නිට්ඨතීති දිබ්බං සුඛං ගණතිනා තතො විසිට්ඨතරා
 හුතා තිට්ඨති; ඔපමමසංසද්දනං පනෙත්ථ එවං වේදිතබ්බං: ගහපතීසං
 පඤ්චති කාමගුණෙහි සමිට්ඨිභූතකාලො විය බොධිසත්තස්ස තීප්ප
 පාසාදෙසු වත්තාලීඝසහස්සඉභි⁷මජ්ඣෙ මොදනකාලො; තස්ස
 සුවරිතං සුරෙතා⁸ සග්ගෙ නිබ්බතකාලො විය බොධිසත්තස්ස
 අතිතිකමිත්තං කතා: බොධිපලලබ්බක සබ්බසුද්දුතං පටිවිද්ධිකාලො
 තස්ස නන්දනවනෙ සමපතනී අනුභවනකාලො විය තථාගතස්ස වතුත්ථ
 ඡක්ඛාතිකඵලසමාපතතිරතියා විතිවත්තකාලො, තස්ස මානුසකාතං
 පඤ්චනතං කාමගුණතං අපත්තකාලො විය තථාගතස්ස වතුත්ථ
 ඡක්ඛාතිකඵලසමාපතතිරතියා විතිනාමෙත්තස්ස⁹ තස්ස ගීතජනසුඛස්ස
 අපත්තකාලොති; සුඛිති පඨමං දුක්ඛිතො පට්ඨා සුඛිතො අස්ස;
 අසංවිසිති පඨමං වෙජ්ජදුතිගතො¹⁰ පට්ඨා සෙරි එකකො ගවේසන;
 සංවිසිති පඨමං වෙජ්ජස්ස¹¹ වසෙ වත්තමානො වෙජ්ජන නිසීදුති
 චුත්තෙති නිසීදි, නිපජ්ජාති¹² චුත්තෙති නිපජ්ජි, භුඤ්ජාති චුත්තෙති භුඤ්ජි,
 පිචාති චුත්තෙති පිචි, පට්ඨා සංවිසි¹³ ජාතො; අසන භාමබ්බසමාති
 පඨමං ඉවේතිවේතවිසානං ගතං නාලත්ථ; පට්ඨා රෙගෙ චුපසනෙත
 තද්දිදස්සතතිරි¹⁴ දස්සනපබ්බතදස්සනාදිසුපි යෙන කාමබ්බසමා ජාතො,
 යත්ථ යත්ථෙව¹⁵ ගතං ඉවේති, තත්ථ තත්ථ¹⁶ ගවේසන; එත්ථාපි ඉදං
 ඔපමමසංසද්දනං. පුරිසස්ස කුට්ඨිකාලො¹⁷ විය හි බොධිසත්තස්ස
 අගාරමජ්ඣෙ වසනකාලො, අභිකාරකපලං විය එතං¹⁸ කාමවිඤ්ඤං

1. මුද්ගගණනමිත්තං b.	විතිනාමෙත්තස්ස මානුසකා
මුද්ගගණනමිත්තස්ස S	ජනසුඛස්ස S, විතිනාමෙ
2. අග්ගගෙනා b.	මානස්ස B.
3. මානුසකාමගෙනා b. S.	10. වජ්ජදුතිගතො b
4. අතපපකතරා S.	11. වජ්ජස්ස b වජ්ජන b.
අතපපකතරාති L.	12. නිපජ්ජාති b, නිපජ්ජි b.
5. කුසග්ගෙ දකමාදය b.	13. සංවිසි S.
6. සමගිගගා b. සමපට්ඨග්ග S.	14. චුපසනෙත වනදස්සතතිරි b. S.
දිබ්බ b. S.	15. පට්ඨායපත්ථ B.
7. ඉභි S. මොදමානකාලො S.	16. තත්ථෙව b. S.
8. සුරිතා b.	17. කුට්ඨිකාලො b.
9. විතිනාමාස්ස ගීතජනසුඛස්ස b.	18. එකං b. S, කාමවිඤ්ඤ S

ථෙව කපල්ලාති විය ථෙව වජ්ඣති, සක්කස්ස පත දෙවරදෙදුදු අබ්බි
 තෙය්‍යකොටි අබ්බාරක¹පල්ලාති² විය අබ්බිතියා නාවකකොටියො;
 තඛෙති වණ්ණමාති තඛෙත්ති, අග්ගිකපල්ලො³ පරිතාපතං විය
 වජ්ඣපතියෙවතං හොපජං. ආගමෙ අරෙගකාලො විය කාමෙසු
 ආදීතවං නෙත්ති ථෙව ව ආතිසංඝං⁴ දිස්වා තිත්තමම බුද්ධිභුතකාලො
 වතුත්ථකිකාතිකථලසමාපතතිරතියා විතිවතතතකාලො අඤ්ඤං කුට්ඨි
 පුරිසං⁵ දිස්වා අපත්තකාලො විය තාය රතියා විතිනාමෙත්තස්ස
 ගිතජතරතියා අපත්තකාලොති; උපහනිජ්ඣිකොති පිරකුවෙතිත⁶
 නාම උපහතකායපසාදෙ; උපහනිජ්ඣිකාති උපහතපඤ්ඤිජ්ඣියා; තෙ
 යථා⁷ සො උපහතකායපසාදෙ කුට්ඨි දුක්ඛසම්ප්පාදායෙව අග්ගිසම්
 සුඛමිති විපරිතසඤ්ඤං පට්ටලත්, එවං පඤ්ඤිජ්ඣියස්ස උපහතතා⁸
 දුක්ඛසම්ප්පාදායෙව කාමෙසු සුඛමිති⁹ විපරිතසඤ්ඤං පට්ටලත්;
 අසුචිනාගිති ථෙවමාති ආදිපු පකතියාව තාති අසුචිති ව දුක්ඛකාති
 ව පුච්ඡති ව ඉදංති පත අසුචිතරති¹⁰ ථෙව දුක්ඛකිතරති ව හොතති;
 කාමිති තස්ස ගි පරිතාපෙනත්තස්ස¹¹ කණ්ණුවතත්තස්ස ව පාණකා
 අනෙත්තා පවිසතති. දුට්ඨලොගිත¹² දුට්ඨපුබ්බා පග්ගතති එවමස්සකාචි
 අස්සාදමත්තා හොති; ආරෙග්ගපරමාති ගාථාය යෙ කෙචි ඛතලාභා
 වා යසලාභා වා පුත්තලාභා වා¹³ ආරෙග්ගං තෙසං පරමං¹⁴ උත්තමං
 තත්ථි, තතො උත්තරිතරෙ ලාභොති ආරෙග්ග පරමාලාභා, යං කිංඤ්චි
 කිංත සුඛං වා මග්ගසුඛං වා ඵලසුඛං වා අත්ථි තිබ්බාතං තත්ථ පරමං
 තත්ථි තතො උත්තරිතරං සුඛතති තිබ්බාතං පරමං සුඛං; අට්ඨබ්බිකො
 ව¹⁵ මග්ගානිතති පුබ්බභාගමග්ගාතං පුබ්බභාගමතෙතෙව අමත
 ගාමිති¹⁶ අට්ඨබ්බිකො ඛෙමො තත්ථි තතො ඛෙමතරෙ අඤ්ඤා මග්ගා,
 අථවා ඛෙමං අමනාමිතිතති¹⁷ එත්ථ ඛෙමතතිපි අමතතතිපි තිබ්බා
 තස්සෙව නාමං, යාවතා පුත්ථි¹⁸ සමණ්ණාහමණා පරපපචාදතං මග්ගා
 ඛෙමගාමිතො ව අමනගාමිතො වාති ලද්ධිවසෙත ගතිතා සබ්බෙසං
 තෙසං ඛෙමඅමතගාමිතං¹⁹ මග්ගාතං අට්ඨබ්බිකො පරමො උත්තමොති

1. අබ්බිතෙය්‍ය කොටියාති
 අබ්බාර b. S.

2. අබ්බිතෙය්‍යකොටියා අබ්බාරක
 පල්ලාති B. අබ්බිතිය b. S.

3. අබ්බාරකපල්ලො B. S.
 වජ්ඣපටි b. S.

4. නෙත්තිමෙම
 ආතිසංඝං b. S.

5. කුට්ඨි. පුරිසං S.

6. කුමිරකුපට්ඨත b. S.
 1. A1. A2. B. 2. W2.

7. සෙය්‍යපාදි B. කුට්ඨි b. b.

8. උපහතතා b.

9. සුඛමිති b. S.

10. අසුචිතරතිව b.

11. පරිතාපෙනත්තස්සව b. S.
 කණ්ණු B. කණ්ණ S.

12. දුට්ඨලොගිතං දුට්ඨපුබ්බං
 පග්ගතති b.

13. ලාභා වා අත්ථි b.

14. ආරෙග්ගා පරමා S.

15. අට්ඨබ්බිකොටි B.
 අට්ඨබ්බිකො මග්ගතතති b.

16. අමතගාමිතං B. අමතගාමිතං.
 අට්ඨබ්බිකො මග්ගා ඛෙමො S.

17. අමතගාමිතිතති b.

18. පුත්ථි b. S. සමණ්ණාහමණා S.

පරපපචාද ඛෙම ගාමිතො ව b. S.

19. ගාමිතං S. අට්ඨබ්බිකො මග්ගා S.

අයමෙත්ථ b. S.

අයමෙපත් අනෙ; ආවර්ගපාවර්ගනනි ආවර්ගනකෙද්ව¹
 ආවර්ගවර්ගනකෙද්ව; සමෙතීති එකතාප්‍රියා² මිතං විය එකතුලාය
 තුලිතං විය සද්ධං ගොති කිත්තනාතාතරණං; අනෙමජ්ජනිති පාණිං
 ගෙට්ඨා ඕතාරෙතො මජ්ජනි ඉදං තං ගොගොතම ආරොග්‍යං ඉදං
 තං නිබ්බානනනි³ කාලෙත සිසං කාලෙත උදරං⁴ පරිමජ්ජනො
 එවමාහ: ජෙකනනි පසන්නා; සාහුලුච්චරෙනාති⁵ කාලකෙති එද්‍රහ
 ලොමෙති කතථුලච්චරෙන සබ්බාරවොලු⁶කෙනාතිපි වදනති; වාමං
 නිව්චාරොසාති කාලෙත දසාය කාලෙත අනෙත කාලෙත මජ්ජනි
 පරිමජ්ජනොති⁷ නිව්චාරොග්‍යං⁸ වදෙග්‍යාති අනෙ; පුබ්බකෙතිගොසාති
 පුබ්බකෙති එසා; විපසසිපි හි⁹ හගවා-පෙ-කසාපොපි හගවා වතුපරිස
 මජ්ජනි නිසින්නො ඉමං ගාථං අභාසි; අත්ථනිසිගොථාති¹⁰ මහා
 ජනො උග්ගණ්ණි, සත්ථරි පරිනිබ්බුතෙ අපරගාගෙ පරිබ්බාජකානං අත්ත
 රං පවිට්ඨා තෙ පොත්ථ කගතං කත්වා පදද්ධයමෙව රක්ඛිතුං¹¹ සක්ඛිංසු.
 තෙතාහ: සා එතරගි අනුපුබ්බත පුපුර්ජනගතාති;¹² ගේගො
 ච භුතොති රොගභුතො සෙසපදෙසුපි එසෙව නයො; අජිං වක්ඛුනති
 පරිසුද්ධං විපසානාසුණකෙද්ව; මග්ගසුණකෙද්ව; පගොතිති සම
 නො; ගෙසජ්ජං භිජරොසාති උද්ධං¹³ විරෙවනං අධොවිරෙවනං අසුජ්
 නං පව්ඤ්ඤාදිගෙසජ්ජං කරොග්‍ය; න වක්ඛුති උපපාදෙග්‍යාති ගසා
 හි අත්තර පිත්තසෙමනාදිපලිබොධෙන¹⁴ වක්ඛුපසාදෙ, උපගතො
 ගොති සො ජෙකං වෙජ්ජං ආගමම සප්පායං¹⁵ ගෙසජ්ජං සෙවෙනො
 වක්ඛුති උපපාදෙති නාම. ජව්වකිසා පන මාතුකුච්ඡිං ගෙව විනට්ඨාති,
 තසමා සො න ලබ්භති¹⁶; තෙන වුත්තං න වක්ඛුති උපපාදෙග්‍යාති;
 දුතියවාරෙ ජම්මකොති ජාතකාලතොපට්ඨාය පිත්තාදිපලිබොධෙන¹⁷
 අකො; අමුසමිනති තසමිං¹⁸ පුබ්බෙ වුත්තෙ; අමිත්තතො දගෙග්‍යාති
 අමිත්තො මෙ අගනති එවං අමිත්තතො ධර්මය; දුතියපදෙපි
 එසෙව නයො; ඉමිනා විත්තනාති වට්ට අනුගතවිත්තනෙ;¹⁹ නග්ග
 මෙ උපාදුනපට්ඨොති එකසනි ද්විසබ්බෙපො පට්ටොකාගෙ කපිතො

1. ආවර්ගවර්ගනකෙද්ව b, S.

2. එකතාප්‍රියා h, S. තුලනං විය b.

3. ආරොග්‍යනනි නිබ්බානනනි b.

4. උරං b, ජෙකනනි සමපන්නං b.

5. සාහුලුච්චරෙනාති b.

6. සාහුලුච්චරෙනාති S. කාලකෙති b.
උලුච්චරෙන b.

6. වොල

7. පරිමජ්ජනො b, S.

8. නිව්චාරොග්‍ය S.

9. විපසසිපි හි හගවා

වතුපරිසමජ්ජනි b.

10. අත්ථනිසිතා ගාථාති S.

11. පදද්ධයමෙව රක්ඛිංසු S.

12. පුපුර්ජනගාථාති b, S.

13. උඛං b, S. විරෙවන අධො;

විරෙවන අසුජ්ජනපට්ඨාදි

ගෙසජ්ජං S. අං: විරෙවනං

අසුජ්ජනං වානිගෙසජ්ජං b.

14. සෙමනාදිපලිබොධෙන b, S.

වක්ඛුපසාදෙ b.

15. සප්පාය b, ගෙවෙනො b.

16. න ලබ්භි B, S.

17. පලිවෙදො B, S.

18. අමුසමිනති පුබ්බෙ S.

පිදගෙග්‍යාති B, අමිත්තතොති L.

19. වට්ට අනුගත

විත්තනාති L.

වට්ඨං විහාචිතං; ඛමමානුඛමමනති ඛමමසා අනුඛමමං අනුච්ඡිකපට්ඨං;¹ ඉමෙ භේතා භේතා භේතා භේතා පඤ්ඤාති පඤ්ඤාති දසෙති; උපාදාන නිවර්තනා විවට්ඨං දසෙතො ආහ. සෙසං සබ්බජ උත්තාන මෙවාති.

මාගද්දියසුත්තං සංක්ඛමං.

2. 3. 6.

එවමෙම සුභානති සද්දකසුත්තං. තත් පිලකඛගුහායනති² තසාං ගුහායආරෙ පිලකඛරුකෙකා ආගොසි තසමා පිලකඛගුහායෙව සබ්බං ගතා; පටිසල්ලාණා³ වුට්ඨිතොති විවෙකතො වුට්ඨිතො; ඡෙදවකච⁴ සොබෙතාති⁵ වසොදකෙතෙව තිත්තව්‍යානෙ ජාතො මහාඋදක රහදෙ⁶; ගුහාදසානායාති එත් ගුහාති පාසුගුහා; සා උත්තමෙ⁷ උදක මුත්තව්‍යානෙ අගොසි; එකතො උමමග්ගා⁸ කත්වා බාණුතෙ ව පාසු ව නිගරිතො අනො පමෙහ උසාපෙතො මන්තෙ පදරච්ඡන්තා⁹ ගෙහ සබ්බපෙත¹⁰ කතා; තත් තෙ පරිබ්බාජකා වසනති සා වසානෙ උදකපුණ්ණො තිට්ඨති. තිදුසෙ තත් වසනති. තං සකාය ගුහාදසානා යාති ආහ. විහාරදසානත්ථං හි අත්තමග්ගායං පට්ටවෙකඛිතො සමුද්ද පබ්බතදසානත්ථං වාපි ගතං වට්ඨති;¹¹ උත්තාදිතිකාති උට්ඨං තදමානාය; එවං තදමානාය වසා¹² උදාසිතමවසෙත උච්චා දිසාසු පත්ථවෙසෙත මහාසද්දෙති උච්චාසද්දමහාසද්ද¹³ තාය උච්චාසද්දමහා සද්දය; තෙසං හි පරිබ්බාජකානං පාතොව උට්ඨාය නාත්තබ්බං නාම වෙතිගවත්තං වා බොධිගවත්තං වා ආවරිත්තපජ්ජායගවත්තං;¹⁴ වා ගොති සො මහසිකාගෙ වා තථි; තෙන තෙ පාතොව¹⁵ උට්ඨාය බාලාතපෙ තිසිත්තා සායං වා කථාපාසුකත්ථාය¹⁶ සනතිපතිතා ඉමිසා ගජන්ථා සොහනො ඉමිසා පාදෙති එවං අඤ්ඤාමඤ්ඤාය ගජන්ථාදිති වා ආරබ්භ ඉච්ඡිපුරිගදුරක¹⁷ දුරිකා වණ්ණං¹⁸ වා අඤ්ඤං වා කාමිසාද ගවසාදදිවත්ථං ආරබ්භ කථං පට්ඨපෙතො අනුපුරෙකත රුක්ඛපාදිං¹⁹

1. අනුච්ඡික. B.	13. මහාසද්දෙති උච්චාසද්දමහාසද්ද තායඋච්චාසද්ද මහාසද්දෙති.
2. මිලකඛගුහායනති B, මිලකඛ B.	තෙසං හි S, තෙසං.
3. පටිසල්ලාණා B, S.	පරිබ්බාජකානං B.
5. ඡෙදවකච B, S.	
4. සොබෙතාති උදකෙතෙව B.	14. ආවරිත්තපජ්ජායං S.
6. උදකදහදෙ B.	15. තෙන පාතො ව S.
7. සා උත්තමෙව S	උට්ඨාය වා දිවා සනතිසිත්තා S.
8. උමග්ගං B, උමමග්ගං S	16. කථාය b. S. පාසුකත්ථාය b.
පාසුකච B, පසුකච	කථාය පාසුකත්ථාය B.
9. පදරච්ඡන්ත B.	සොහනෙ b.
10. පදරච්ඡන්තගෙහසබ්බපෙත B.	17. ඉච්ඡිපුරිග
11. වට්ඨානිති b, S.	18. වණ්ණං B, වණ්ණං S.
12. උච්චං තදමානාය වසා L,	ඉච්ඡිපුරිගදුරක දුරිකාවණ්ණං B.
එවං තදමානායෙව සා උච්චාගමන S	19. රුක්ඛපාදි B, S.
එවං තදමානාය වසා උච්චාගමන b.	රුක්ඛපාදි අසොකමිඛං B.

අනෙකුඩම්බං¹ තීරව්‍යානකථං කපෙන්නති; සා හි අනියානිකතතා සංඝ
මොක්ඛමිත්‍යානං තීරව්‍යාන භූතා කථා² තීරව්‍යානකථා; තත් රුජ්‍යානං
ආරබ්‍භ මහාසම්මතො මනිංතා ධම්මාසොකො එවං මහානුභාවොති
ආදිනා නයෙන පවත්තා කථා රුජ්‍යානං; එසත්තො³ වොරකථාදිසු;
තෙසු අසුකො රුජා අතිරුපො දස්සනීයොසානි ආදිනා නයෙන ගෙහ
සිත්තකථාව තීරව්‍යානකථා ගොති; සොපි නාම එවං මහානුභාවො ඛයං
ගතොති එවං පවත්තා පන කම්මට්ඨානභාවෙ තිට්ඨති; වොරෙසුපි
මුලපදවො එවං මහානුභාවො මෙසමාලො එවං මහානුභාවොති තේසං
කම්මං පටිච්ච අහො සුරුති⁴ ගෙහසිත්තකථාව තීරව්‍යානකථා;
සුද්ධොපි භාරතසුද්ධාදිසු අසුකෙන අසුකො එවං මාරිතො, එවං විද්ධො
ති කාමස්සාදවසෙතෙව තීරව්‍යානකථා; තෙපි නාම ඛයං ගතොති
එවං පවත්තා⁵ පන සම්බන්ධ කථා කම්මට්ඨානමෙව ගොති; අපි ව
අත්තාදිසු එවං වණ්ණවත්තං ගතිවත්තං රසවත්තං එස්සසම්පන්නං
බාදිම භුඤ්ජිම පිච්චිම පරිභුඤ්ජිමානි කාමස්සාදවසෙත කපෙත්තුං
න වට්ටති; සාත්තං පන කත්වා පුබ්බෙ එවං වණ්ණොදිසම්පන්නං අත්තං
පානං වත්ථං සත්තං මාලාගතං⁶ සිලවන්නානං අදම්ම, වෙතිගෙ සුජං
අකම්මාති⁷ කපෙත්තුං වට්ටති; ඤාතිකථාදිසුපි අමහාකං ඤාතතා සුරු
සම්ප්‍රේෂාති වා පුබ්බෙ මයං එවං භූතෙති⁸ යාතෙති විවර්මනාති අස්සාද
වසෙත වත්තුං න වට්ටති සාත්තං පන කත්වා තෙපි නො ඤාතකා
වයං⁹ ගතොති වා පුබ්බෙ මයං එවරුපා උපාගතා සම්බස්ස අදම්මාති
වා කපෙත්තම්බො. ගාමකථාපි සුතිවිට්ඨදුන්නති විට්ඨසුතිකඤ්ඤාතිකඤ්ඤාදි
වසෙත වා අසුකගාමවාසිනො සුරු සම්ප්‍රේෂාති¹⁰ එවං අස්සාදවසෙත
න වට්ටති; සාත්තං පන කත්වා සද්ධා පසන්නාති වා ඛයං වයං ගතොති
වාති¹¹ වත්තුං වට්ටති; නිගමනගරජනපද කථාසුපි¹² එසෙවත්තො,
ඉති කථාපි වණ්ණසංඝාතොදිති පටිච්ච අස්සාදවසෙත න වට්ටති සද්ධා
පසන්නා¹³ ඛයං ගතොති එවමෙව වට්ටති; සුරකථාපි නාදිමිත්තො¹⁴
නාම ගොධො සුරෙ අගොසිති අස්සාදවසෙතෙව න වට්ටති; සද්ධො
අගොසි ඛයං ගතොති එවමෙව වට්ටති; විසිබාකථාපි අසුබ්බිසිබා¹⁵
සුතිවිට්ඨා දුන්නති විට්ඨා සුරු සම්ප්‍රේෂාති අස්සාදවසෙතෙව න වට්ටති

1. රුජ්‍යානං අකම්මාති B. S.

10. සම්ප්‍රේෂාති B.

2. භූතකථාති b.

11. ගතොති B, සම්පසන්නාති

3. එසත්තො S.

ඛයවයං S. ඛයවයං b.

4. සුරුති b. S.

ගතොති වා වත්තුං b. S.

5. පවත්තා L.

12. කථාදිසුපි B, ඉතිකථාපි S.

6. මාලා ගතං b. S.

13. සම්බස්සාතො S.

7. අකම්මාති b. S.

සමවා පසන්නා b.

8. එවං විවර්මනාති B වර්මනාති වා

14. සම්මිත්තො S.

විවර්මනාති සාතෙති වර්මනාති වා b.

15. අසුබා විසිබා b. S.

9. ඛයං B, ඛයංගතොති b, S.

සද්ධා පසන්නා බයං ගතා ඉවෙවච¹ වට්ඨති; කුමභට්ඨානභට්ඨාති² උදක තිත්ථකථා වුට්ඨති; කුමභද්ධි කථා වා සා³ පාසාදිකා නව්විද්දං හාසිකුං ඡෙකාති අස්සාදවසෙසන⁴ න වට්ඨති; සද්ධා පසන්නාති⁵ ආදිනා නයෙතෙ ව වට්ඨති; සුඛබ්බෙසභභට්ඨාති අතීතඤ්ඤිකථා තත්ථ වත්තමාන ඤ්ඤිකථා සදිසොව විනිව්ඡයො; නානභභභට්ඨාති සුරිමපච්ඡිමකථා විමුක්තා අවසෙසා නානා සභාවා⁶ තිරත්ථකකථා⁷ ලොකඤ්ඤාධිකාති අයං ලොකො කෙන තිව්මිතො අසුකෙන නාම තිව්මිතො නාකා සෙතා⁸ අට්ඨිතං සෙතතඤ්ඤා බලාකා රත්තා ලොභිතස්ස රත්තතඤ්ඤාති එවමාදිකා⁹ ලොකායතවිතණ්ඩසලාප¹⁰ කථා; සමුද්දකඤ්ඤා නාම කඤ්ඤා සමුද්දො සගර¹¹ දෙවෙන ඛණ්ඩතත්තා සාගරො බතො මෙති හත්ථ මුද්දො¹² තිවෙදිතත්තා සමුද්දොති එවමාදිකා තිරත්ථකා සමුද්දකඤ්ඤා ක කථා; ඉති භවො ඉති අභවොති යං වා තං වා තිරත්ථකකාරණං වතා පවතතිතකථා ඉතිහවභවකථා එත්ථ ව භවොති සස්සතං; අභවොති උචෙත්ථං; භවොති වුඛි¹³ අභවොති හාති භවොති කාමුජ්ඣං, අභවොති අත්තකිලමථො, ඉති ඉමාය ඡබ්බිධාය ඉති හවාභවකථාය¹⁴ සද්ධං බතතිංස තිරච්ඡානකථා හොති¹⁵ එවරුපි තිරච්ඡානකථා නාම එවරුපිං¹⁶ තිරච්ඡානකථං කථෙතතියා සද්ධං සනතිසිනෙතා¹⁷ හොති; තතො සඤ්ඤා පරිබ්බජ්ජෙතො තෙ පරිබ්බජ්ජෙතො ඔලොකෙත්වා ඉමෙ පරිබ්බජ්ජකා අතිවිග්ගා අඤ්ඤාදායො අගාරවා අපථතිස්සා¹⁸ මයං සමණස්ස ගොතමස්ස පානුභාවතො පට්ඨාය සුරිසුගගමනෙ ඛණ්ණපන කුපමා¹⁹ ජාතා ලාභසක්කායොපි නො පරිගිනො සචෙ පන ඉමි. ණං සමණො ගොතමො ගොතමසාවතො²⁰ ඛිති උපට්ඨාසකාපි වාස්සා²¹ ආභවෙත්ථස්ස අතිවිග්ගා ලජ්ජතිංස හවිස්සති පරිසද්දෙසො²² ඛො පන පරිසජ්ජෙත්ථකස්සෙව උපරි ආරොහතිති ඉතො විතො ව²³ විලොකෙතො පෙරං අද්දස තෙන වුද්ධං අද්දසා චො සඤ්ඤා

1. ඉවෙවච. b.	බතත්තා S
2. කුමභට්ඨානං S. උදකතිත්ථකථා වා b. කුමභට්ඨාන කථාති කුමභට්ඨාන උදකතිත්ථකථා B. කුමභට්ඨානකථා උදකතිත්ථකථා W2. කුමභට්ඨාන කථාති උදකතිත්ථකථා A1. T. කුමභද්ධි B. S. කථාති S.	11. හත්ථ සමුද්දො S.
12. වුඛි S. වුඛි b.
13. ඉති ඉමාය හවාභවකථාය A1. W2.
14. නාමහොති b, S. තිරච්ඡන කථා නාම B.
15. එවරුපං S.
16. නිසිනෙතා හොති b.
17. අපථතිස්සා b, S. අගාරවා L, මඤ්ඤා b S
18. ඛණ්ණපනකුපමා b S.
19. ගොතමසාවතො b, S. ඛිති b.
20. උපට්ඨාසකාපි හස්ස b, S. වා හස්ස B ලජ්ජතිංස b.
21. සද්දෙසො පන S.
22. ඉතො විතො ව S.
3. හාපි b, S.	
4. අස්සාදවසෙසනව b. S.	
5. සභාසමපන්නාති S.	
6. නානාසභාව b. S.	
7. නානාසභාවනිරත්ථකථා B.	
8. කාසො සෙතො b, S.	
9. ලොකායතවිතත්ථසලාප S.	
10. සමුද්දො සාගරෙ b සාගරදෙවෙන b. S.	

පරිබ්බාජනෝ-පෙ-තුණ්හි අනෙකු හිති නිසා සණ්ඨපෙය්සිති සිත්තා පෙය්සි වර්ජමය්සා පරිවර්ජදෙයි¹ යථා සුඛපිත්තා හොති තථා නං ධර්මෙය්සි යථා තාම පරිසමප්ඤ්ඤා පටිසංකප්පනා පුරිසො වර්ජපරිවර්ජ දනන්තං නිව්සා සනං සණ්ඨපෙති පාරුපතං සණ්ඨපෙති රජොක්ඛණ්ණට්ඨානං පුඤ්ඤති එවමය්සා² වර්ජපරිවර්ජදනන්තං අපසංගා භොතෙතාති සිත්තාපෙතොතා යථා සුඛපිත්තා³ හොති තථා නං ධර්මෙය්සි අපෙත්වා; අපසංගද්ධාමාති අපසංගං ඉච්ඡති එකකා නිසිද්ධති එකකා නිව්සාති න ගණ්ඨකඛණ්ණෙ කාය⁴ යාපෙතති; අපසංගද්ධාමාති අපසංගද්ධා නිරවේන බුද්ධොති විනිත්තා; අපසංගද්ධා⁵ චණ්ණවාදිනොති යං ධාතං අපසංගද්ධා නිසංගද්ධා⁶ තස්ස වණ්ණවාදිනො; උපසංගද්ධාමාති මහාසංගද්ධාති ඉධාගතනිබ්බං මහෙසංගද්ධා; කසමා පනෙස පෙරසංග උපසංගද්ධාමාති පට්ඨාසිංසෙතිති⁷ අත්තනො වුද්ධං පට්ඨමානො. පරිබ්බාජකා කීර් බුද්ධොසු වා බුද්ධා සාවනෙසු වා අත්තනො සනතිකං ආගතෙසු අප්ප අව්භාසං සනතිකං සමණො ගොතමො ආගතො සාරිපුත්තො⁸ ආගතො න වො පනෙතෙ යස්ස වා තස්ස වා සනතිකං ගච්ඡති පස්සථ අව්භාසං උත්තමභාවනාති අත්තනො උපට්ඨාසානං සනතිකෙ අත්තනං උක්ඛිපති; උච්ච ධාතෙ ධර්මෙය්සි; ගභවතොපි උපට්ඨාසෙ ගණ්ඨකං වායමනාති කීර් ගභවතො උපට්ඨාසෙ දිස්වා එවං වදන්ති තුල්හානං සන්ධා ගභං ගොතමොපි ගොතමසාවතොති⁹ අව්භාසං සනතිකං ආගච්ඡති; මයං අසංගද්ධාමාති¹⁰ සමය්සා; තුල්හෙ පන අවේන අකම්භි පස්සිතුං න ඉච්ඡථ සාම්මිකවචං¹¹ න කරොථ කිං වො අවේනති අපරාධාති; අපෙතවෙව්¹² මහස්සා බුද්ධාපි එතෙසං සනතිකං ගච්ඡති කිං අව්භාසනාති තතො පට්ඨාය තෙ දිස්වා නපමප්පති; තුණ්හි අනෙකු හිති සඤ්ඤා පරිවාරෙත්වා නිසංගද්ධා නිසිද්ධා¹³ ස්වාගතං හොතො ආනිසංගද්ධාති සුභාගමනං හොතො ආනිසංගද්ධා, ගභතෙති නො ආගතෙ ආනිසංගද්ධා හොති ගතෙ සොකොති දිපෙති; චිරස්සා චොති පියසමුදාවාරවිනමෙති; පෙරං පන කාලෙති කාලං පරිබ්බාජකා රුමං වාරිකන්ධං ගච්ඡති පුරිමගමනං ගතෙත්වා¹⁴ එවමාග; එවසුච්චති¹⁵ න මානන්දොති සුච්චා නිසිද්ධා; අත්තනො පන ආසනං වුද්ධාය තං ආසනං පපෙථාපෙත්වා¹⁶ පෙරං ආසනෙති නිමග්ගෙතොති නිසිද්ධා ගභං ආනිසංගද්ධා ඉදමාසනං පසංගද්ධාතිති ආහ; අත්තති නිසා

1. පරිවර්ජදෙති	9. ගොතමස්ස සාවධාපි b. S.
2. එවමය්සා	10. අසංගද්ධාමාති S.
3. සුඛපිත්තා S.	11. සාම්මිකවචං b.
4. ගණ්ඨකඛණ්ණෙ නා S.	12. අපෙතවෙව් b.
5. අපසංගද්ධාමාති වා L.	13. පරිවාරෙත්වා නිසිද්ධා b. S.
6. නිසංගද්ධා b. S. අපසංගද්ධා තස්ස B.	14. ගතෙත්වා ව B. S.
7. පට්ඨාසිංසෙති b. බුද්ධා S. වුද්ධා b.	15. එවං ව පන වචො B. S.
8. සාරිපුත්තො S.	16. පපෙථාපෙත්වා S. පපෙථාපෙත්වා b.

විප්පභග්නාති නිසිත්තානං වො ආරම්බතො පට්ඨාය යාව මමාගමනං¹
එතස්මිං අතඤ්ඤෙ කා නාම කථා විප්පකතා, මමාගමනපට්ඨයා කතමා
කථා පරිසන්තං න ගතාති² පුච්ඡති; අථ පරිබ්බාජකා නිරන්තකථා³
එසා තිස්සාරා වට්ඨසනාතිස්සිතා න තුමහාකං පුරතො වත්තබ්බතං⁴
අරහතීති දීපපෙන්නා, තිට්ඨිතොසා හොති ආදිමාහ; නොසා හොතො
ති සචෙ හවං සොතුකාමො හවිස්සති පච්ඡාපෙසා කථා න දුලභා
හවිස්සති අමහාකං සතිමාය අත්ථා තත්ථි; හොතො පන ආගමනං
ලභිත්වා අඤ්ඤදෙව සුකාරණං⁵ සොතුකාමමානාති දීපෙති. තතො ධම්ම
දෙසනං යාවතොසා සාමු ව්‍යා භවනාං සෙව්‍යාති ආදිමාහ; තත්ථ
ආවර්ගිකමානාති ආවර්ගිකමයෙ; අනායාසිකානිති අය්‍යාසවර්තිතාති;
සසකකතනාති⁶ එකංගත්ථ නිපාතො; විඤ්ඤා පුරිසො එකංගෙනව
න වසෙය්‍යාති අත්ථා; විඤ්ඤා පන වසනො වා නාරුඛෙය්‍ය⁷ න
සමාදෙය්‍ය න පටිපජ්ජෙය්‍යාති වුත්තං හොති; ඤායං ධම්මං ඤාස
ලනාති⁸ ආරෙග්‍ය අනවජ්ජෙවෙතින කුසලං ධම්මං; ඉධාති ඉමස්මිං ලො
කෙ; නත්ථි දිග්ඤනාති ආදිති සාලෙය්‍යකසුත්තෙ වුත්තාති; වාතුමමහා
භුතිකොති⁹ වතුමහාභුතමයො; පඨවි පඨවිකාසනාති අඤ්ඤාතිකා
පඨවි බාහිරං¹⁰ පඨවිධාතුං; අනුසෙවිති අනුයාති; අනුපගච්ඡති¹¹
තස්සෙව වෙච්චනං; අනුගච්ඡතිතිපි අත්ථා; උභයෙතාපි උපෙති උප
ගච්ඡතිති දසෙය්‍යති. ආපාදිසුපි එසෙව තෙය්‍ය; ඉන්ද්‍රියානිති මනව්ඡ්ඡාති
ඉන්ද්‍රියාති; සබ්බමනාති ආකාසං පකඤ්ඤනාති; ආසංචිපඤ්ඤමාති¹²
තිප්පතමසෙවන පඤ්ඤා මසෙව්‍යා වෙච්චනායෙ මඤ්ඤාපාදෙ ගහ
න්වා සිතා වත්තායෙ පුරිසාලාති අත්ථා; සාම ආලාභනාති¹³ යාව
සුසානා; පදානිති අයං එවං සිලවා අනොසි එවං දුස්සිලොති ආදිතා
තෙය්‍ය ආගතාති ගුණපදාති¹⁴ සරීර මෙව වා එත්ථ පදානිති අධිපෙත්තං;
කාපොඤ්ඤාතිති කපොඤ්ඤාතිති පාරාජකපකඤ්ඤාතිති
අත්ථා; භාසනාතිති භාසනාති අයමෙව වා පාළි¹⁵ ආහුතිසොති යං
පහනකසකකාරාදිගෙදං දිත්තදානං සබ්බතං ඡාරිකාවසානමෙව
හොති "න තතො පරං ඵලදායකං හුත්වා ගච්ඡතිති අත්ථා; දතතු

1. මමාගමනං අතඤ්ඤෙ S	9. වතුමහා භුතිකොති b. S.
2. පරිසන්තකථාති L	වතු මහා b. S. වතුමමහාභුතිකොති
3. නිරන්තකථාව b. කථාව S.	වතුමමහාභුතිකමයො B.
4. වත්තබ්බං L.	10. පථවිධාතු b. බාහිර b. පථවි
5. සුකාරණං කථා. b. S.	ධාතු. b.
6. සංසකකතනාති b. S.	11. අනුගච්ඡති B
පසකකතනාති B.	අනුසෙවිති S.
7. අත්ථා වසනොසාම නාරු	12. ආසනි පඤ්ඤමාති S. නිප්පත
ඛෙය්‍යාති b. අවිඤ්ඤපන	මසෙවන b. නිසිත්තමසෙවන S.
වසනොසාම S. න සමා	13. ආලාභනාති b. S. ආලාභනාති S.
දෙය්‍ය න පරිසුරෙය්‍යාති b. S.	14. තෙය්‍ය පටිත්තාති ගුණපදාති b. S.
8. කුසලනාති කාරණභූතං-	15. අයමෙවෙත්ථ b. S. පාළි b. පාළි S.
අනවර්ජ්ජෙවෙති b. S.	පහනකසං සකකාරාදි b.

සංඝඤ්ඤානන්ති¹ දතතුති බාලමිත්‍රයෝහි පඤ්ඤාතං. ඉදං වුත්තංහොති බාලෙහි අබුද්ධිති පඤ්ඤාතත්ථිදං දතං න පණ්ණිනෙති; බාලා දෙනති පණ්ණිතා ගණනන්ති දයෝහි; අප්පිකවාදන්ති අප්පි දින්නාදිතං ඵලන්ති² ඉමං අප්පිකවාදංයෙව වදන්ති; තෙසං කුච්ඡං වචනං³ මුසා විලාපො; බාලෙ ව පණ්ණිනෙති වාහි බාලා ව පණ්ණිතා ව; අභයෙනන මෙ ඵස්ස භවති මයං. අතතෙනව සමණ ධම්මෙත ඵස්ස ඵත්තං සමයෙ⁴ කමමං කතං නාම හොති; අවුසිතෙනනව මුහුමවිසෙකන වුසිතං නාම හොති; ඵස්සාති ඵත්තමිං සමණ ධම්මෙ; සමසමාති අති විශ සමා සමෙත⁵ ගුණෙන සමා; සාමඤ්ඤං පත්තාති සමානතාවං පත්තා භාග්‍යන්ති ආදීති අපණ්ණකප්පතෙත වුත්තාති; තථා නප්පි හෙතුති ආදීති; වතුස්ස මුහුමවිසෙකසවාසෙ අභවාති⁶ අකතා; අභව විධාති අකවිධාතා⁷ ඵච. භාග්‍යන්ති කෙතවි කාරපිතා න හොත්තිති අපො; අතිමමිනාති ඉද්ධියාපි න තිමිතා; අතිමමිනාති⁸ අතිමමා පිතා; කෙවි⁹ අතිමමිතබ්බාති පදං වදන්ති තං තෙව පාළියං න අට්ඨකථායං සන්දිසාති; වඤ්ඤාති වඤ්ඤා පසුවඤ්ඤා තාලාදයො විශ අථලා කසාපි අජනකාති¹⁰ අපො; ඵතෙන පඨවිකායාදිතං රූපාති ජතකභාවං පටිකපිති; පබ්බතකුටා පිස සිතාති කුටට්ඨාඉසි කට්ඨා; ඛිජ්ජකාති¹¹ මුඤ්ඤ ඊසිකා විශ සිතා තත්‍රාපි පපායො¹² යමපි දං ජායන්ති වු වචති තං මුඤ්ඤො ඉසිකා¹³ විශ විජ්ජමානමෙව තිකක මති ඵසිකට්ඨා සිට්ඨකාතිපි පාඨො; සුතිධතො¹⁴ ඵසිකත්ථෙහො තිවච ලො තිට්ඨති ඵවා සිතාති¹⁵ අපො; උභයෙනව තෙසං විතාසභාවං දිපෙති; න ඉඤ්ඤානන්ති ඵසිකත්ථෙහො විශ සිතතතා න වලන්ති¹⁶ න විපජිනාමනන්ති පකති. න ජගන්ති; නඤ්ඤාමඤ්ඤං ව්‍යාචාසෙතිති අඤ්ඤාමඤ්ඤං න උපගතන්ති; නාලන්ති න සමන්ති; පඨවිකායොති ආදිසු පඨවියෙව¹⁷ පඨවිකායො පඨවිසමුහො වා; භස්සාති තෙසු සත්තසු¹⁸ කායෙසු, නිජ්ජි හ සත්තා වාහි හන්තො වා සාතෙතො වා සොතො වා සාවෙතො වා විජ්ජිතො වා විජ්ජනාපෙතො වා සමෙත්ථා¹⁹ නාම තප්පිති

1. දත්තපඤ්ඤානන්ති b, දත්ත b.	12. තත්‍රායමිතිපපායො b.
2. අප්පි දින්නාඵලන්ති S
දින්නං-දින්නාඵලන්ති b
අප්පිකවාදමෙව S.	13. අතිමමිතාතත්‍රාපිපපායො L යමිදං B.
14. ඊසිකා b S. තිකකමිති b (S,
සුතිධතො b. L.
3. කුච්චවචනං. S. B.
බාලො ව පණ්ණිනො වාහි S.	15. සිතොති අපො b
16. න වලති B. න විපජිණමනන්ති S,
න විපජිණමනන්ති b.
4. ඵත්තමි. සමයෙ S,	17. ආදිසු පඨවිකායො S.
5. සමෙතවා b. S.	18. තෙසු ජිවසත්තමෙසු b, S.
ජිවසත්තමෙසු B.
6. න කතාති S.	19. හන්තො වා හන්තාපෙතො වා සත්ත
පෙතො වා සට්ඨකො වා සොවෙතො
වා සොවාපෙතො වා සාවෙතො වා
ජාතිතො වා සමෙත්ථා S ජාති
තො වා ජාතාපෙතො වා
7. අභවවිධාති S, අකතවිධාතා b, S.	
8. අතිමමිතාපිතාති S.	
9. කෙතව b. S.	
10. අජනකාති ඵතෙන b S	
11. ඊසිකාසිට්ඨකාති
මුඤ්ඤ ඊසිකා, විශ b. S.	

දීපෙනි; සත්තභ්‍යානං¹ සෙව කාශානනති යථා මුග්ගරුසිආදිසු පභවං සත්ථං මුග්ගරුසිනං² අනතරෙන පවිසති එවං සත්තභ්‍යානං කාශානං අනතරෙන³ ඡිද්දෙන විවරෙන යත්ත පවිසති; තත්ථ අභං ඉමං ජීවිතා වොරෙපෙමිති කෙවලං සමඤ්ඤාමතනමෙව⁴ හොතිති දසෙහි සොති සමුඛසන්තසන්තසානිති⁵ පමුඛයොතිනං උත්තමයොතිනං වුද්ධසන්තස හස්සානිති⁶ අඤ්ඤති ව සංචිසත්තාති ව අඤ්ඤති ව ඡසංචිසත්තාති පඤ්ච ව කමමුනො සත්තානිති පඤ්චකමම සත්තාති වාති කෙවලං තත්ත මතතකෙන තීරත්තදිට්ඨිං දීපෙනි; පඤ්ච ව කමමානි තීති ව කමමානිති ආදිසු පි ජෙව තසො; කෙවි පතාසු පඤ්චකමමානිති පඤ්චිත්ථිය වසෙනෙව ගණති⁷ ති ඤ්ඤි කායකමමාදිවසෙන; කමමම ව අච්චිතමම වාති එත්ත පතස්ස කායකමමවවිකමමඤ්ඤා⁸ කමමනති ලද්ධි. මනො කමමං උපධිකමමනති; දිට්ඨිසම්පද්දති⁹ ද්වාසංචිපටිපද්දති වදති; වච්චිගතරකප්පාති එකස්මිං කප්පො¹⁰ වතුසංචි අනතරකප්පා නාම හොනති අයං¹¹ අඤ්ඤා ද්වෙ අජාතනොතා එවමාහ; ඡද්වාතිජාති යො අපණණකසුරොත විජාරිතා; අච්චිපුට්ඨසමුප්පොති මන්දගුම්-බ්බිසු ගුම්¹²-විමංසගුම්-උජ්ජගතගුම්-සෙඛගුම් සමණගුම්-ජිතගුම්-පත්ත ගුම්ති ඉමා අච්චිපුට්ඨසමුප්පොති වදති; තත්ථ ජාතදිවසනො පටිඤ්ඤා සත්තදිවසෙ සමධොධට්ඨානනො තික්කනතා¹³ සත්තා මන්ද හොනති මොවුතා අයං මන්දගුම්ති වදති; යෙ පත දුග්ගතිනො ආගතා හොනති නෙ අභිණ්ණං රෙදන්ති මෙව විරවනති ව; සුගතිනො ආගතා තං¹⁴ අනුගාරිතො¹⁵ හස්සති අයං බ්බිසුගුම් නාම; මාතාපිතුතො හත්ථං වා පාදං වා මඤ්චං වා පිඨං වා ගහෙත්වා ගුම්ඨයං පදනික්කමිතං පත¹⁶ විමංසකගුම් නාම; පදසා¹⁷ ගතත්ථං සමත්තකාලො උජ්ජගතගුම් නාම; සිප්පාති සික්කතකාලො¹⁸ සෙඛගුම් නාම; සරං තික්කමම පඛප්පන කාලො සමණගුම් නාම; ආවරිතං සෙවිත්වා ජාතනකාලො ජිතගුම් නාම; භික්ඛු ව¹⁹ පත්තකො ජිනො න කිචි ආභාති එවං අලාභිං²⁰ සමණං පත්තගුම්ති²¹ වදති; එකුත පඤ්ඤාසු ආජීවසෙනෙති එකුත

1. සත්තභ්‍යානං වෙව b. පහතං S.	10. එකෙස මං කප්පො S. මතුසංචි S.
2. මුග්ගරුසිආදිතං b.	11. අයං පත b. S.
3. කාශානං අනතරං S.	12. බ්බිසුගුම් b. P2. විමංසක b.
4. සඤ්ඤාමතනමෙව b. S.	පදවිමංසකගුම් S. සෙසංචි b.
5. තොගපටමුඛ S.	13. නිශ්චිත්තකායං b. S.
උත්තමයොතිනං ඤ්ඤා S.	14. ආගතා තං S. ආගතාගතං B.
6. සත්තසන්තසානි b. S.	15. අනුගාරිතො අනුගාරිතො b
සංචි S. සංචි b. සත්තාති b.	බ්බිසු b. S. P2 මාතාපිතුතං b S.
S. P2. පඤ්චකමමුනො සත්තාති	16. පදනික්කපනං b. පදනික්කපනං
වාති b. ජසත්තාති b. S. පඤ්ච	පත පදවිමංසක S. පදපරික්කපනං B.
S. සත්තාති S. සත්තාති ව b.	17. පදසාව b.
7. ගණති b S. ති ඤ්ඤි b. S;	18. සිප්පාතං සික්කාතකාලො S.
කායකමමාදිවසෙනාති b. ති ඤ්ඤි	සෙසංචි S. S. පඛප්පාතකාලො S.
කායකමමාදිවසෙන කප්පමකම b. S.	19. භික්ඛු ව b. S. ජිනො b.
8. කායකමමඤ්ච වරිකමමඤ්ච B.	20. වඤ්ච ව පත්තකොතිනො ති ඤ්ඤි
කායකමමඤ්ච වරිකමමඤ්ච ලභි S.	ආගති එවං අලාභිං B.
9. දිට්ඨිපටිපද්දති S1. ද්වාසංචිපද්දති S.	21. පත්තගුම්ති එකුතපඤ්ඤාසු S.

අනතරා විසුර්කිති; පරිපක්ඛං පුස්සපුස්ස වෘතනි¹කරොති නාම
 යො අයං බාලොති වුත්තපරිමාණ² කාලං අතික්කමිත්වා යාති; ගෙවං
 නාපිති එවං තපිතං හි උග්ගමපි න සක්කා කාතුනති දීපෙති;
 දොණ්ණමිත්තෙති දොණෙත මිතං මිග; සුඛදුග්ගෙති සුඛදුක්ඛං; ජරිසන්ත
 කෙවෙති වුත්තපරිමාණෙන කාලෙන කතපරිග්ගෙනා; නාපිකාපන
 වඩ්ඪිතෙති තපි භාපනවඩ්ඪිතාති; න සංසාරො³ පණ්ණිතස්ස භාගති
 න බාලස්ස වඩ්ඪිතීති අපේඛා; ඔක්කංසාවකංසනති ඔක්කංසාවකංසා⁴
 භාපනවඩ්ඪිතාතමෙවෙනා වෙවචනං; ඉදුති තමන්තං උපමාග සාධෙ
 තෙනා අසංගාමාපි නාමාති ආදිමාග; හන්ති සුත්තාගුලෙති වෙසේනා
 කතසුත්තාගුලො⁵ නිබ්බේදිගමානමෙව එලෙභිති පබ්බතෙ වා
 රුක්ඛගෙගවා යත්වා බින්නත⁶ සුත්තපමාණෙන නිබ්බේදිගමානමෙව
 ගච්ඡති සුත්තෙත බිණ්ණෙ තපේ ව තිස්සති⁷ න ගච්ඡති එව මෙවං වුත්ත
 කාලතො උග්ගං න ගච්ඡති දිග්ගෙති; කිමිදනති කිමිදං තව අඤ්ඤ
 ණං කිං සබ්බඤ්ඤා නාම තුවනති⁸ එවං පුසො සමානො තිග්ගිවාදෙ
 පක්ඛිපතො; සුඤ්ඤා මෙ අභාරනති⁹ ආදිමාග; අනුග්ගපිණ්ණා භො
 තීති අනුග්ගවතීග්ගිතො ගොති; අනුග්ගවසෙවමාති සවනං සච්චතො
 ගගෙත්වා සිතො; පිට්ඨසම්පදයාති¹⁰ වග්ගපණ්ණාසකාය පිට්ඨ
 බන්ධි¹¹ සම්පත්තියා; මනෙදුති මනෙදුපඤ්ඤා; මොවුභොති අතිමුළොතා;
 වාචාවිකෙක්ඛපං ආපර්ජනීති වාචා¹² විකෙක්ඛපං ආපර්ජනී තිදිසං
 අමරා විකෙක්ඛපං අපරිග්ගතා විකෙක්ඛපනති අපේඛා; අඵවා අමරා නාම
 මච්ඡන්ති; සා උච්චුර්ජනතිමුර්ජනාදිවසෙන උදකෙ සක්ඛාවමානං
 ගගෙත්වා න සක්කාති¹³ එව මෙවං අයං වාදෙ ඉතො විතො ව සක්ඛාවති
 ගාගං න උපගච්ඡති අමරා විකෙක්ඛපොති¹⁴ වුවති තං අමරා විකෙක්ඛපං;
 ඵවමපි මෙති ආදිසු ඉදං කුසලනති පුසො එවමපි මෙ තොති වදති¹⁵
 තතො කිං අකුසලනති වුත්තෙත තථාපි මෙ තොති වදති; කිං උග්ගතො
 අඤ්ඤාතී වුත්තෙත අඤ්ඤාතීපි මෙ තොති වදති, තතො තථාවිධෙ
 නාපි න ගොති ජෙන ලද්ධිති¹⁶ වුත්තෙත තොතිපි මෙ තොති වදති,

1. බෞත්ති b.

2. වුත්තපරිමාණං b.

3. සංසාරෙ L.

4. උක්කංසාවකංසනති

උක්කංසාවකංසා b.

5. කතසුත්තාගුලං b. පලෙභිති b

කතසුත්තාගුලං B.

6. බින්නං B. නිබ්බේදිගමානං ගච්ඡති b.

7. තපි තිස්සති b.

8. තුවනති b. තනති B.

9. සුඤ්ඤාමෙව අභාරනති At. B.

10. පිට්ඨගන්ධසම්පත්තියා b.

11. පිට්ඨබන්ධන L.

12. වාචාගපි B.

13. න සක්කාතාති එවමෙව අගමපි b.

අගමපිවාදෙ B.

14. න උපගච්ඡති අමරවිකෙක්ඛපං

ආපර්ජනී (තිදිසං අමරවිකෙක්ඛපං)

එවනතිපි මෙතොති ආදිසු

ඉදං කුසලනති b.

15. එවනතිපි මෙතොති වදති b.

16. තතො තිමිධෙතාති න තොති

න ලද්ධිති B.

තතො කිං නො නොතිපි¹ තෙ ලද්ධි ත්වං තො නොතිපි මේ
 නොති, එවං විකේතපමාපජ්ජති² එකසම්මපි පකෙඛි ත තිසති;
 කිබ්බිජ්ජ පක්කමතිති අතතනොපි එක සත්ථ අවස්සයො භවිතුං න
 සකෙකාති මය්ගං කිං සකතිස්සතිති තිබ්බිජ්ජති; පක්කමති; පුරිමෙසුපි
 අතස්සාසිකෙසු එසෙවි තයො; සභනිබ්බාදතං නාමෙ පරිභුඤ්ඤි
 භුනාති යථා පුරෙඛි ගිහිභුතො³ සනාතිං කතො වජ්ජකාමෙ පරිභු
 ඤ්ඤති එවං තිලතඤ්ඤුලසපිනවතිතාදීති සනාතිං කතො ඉද්දති
 පරිභුඤ්ඤාදා⁴ අභබ්බොති අත්ථො; නනු ව බිණ්ණසවස්ස වසත
 ථානෙ⁵ තිලතඤ්ඤුලාදයො පඤ්ඤායනාතිති න පනෙස තෙ අතත
 නො අත්ථාය ඵපෙති; අථාසුකපබ්බජ්ජතාදීතං අත්ථාය ඵපෙති; අනාමා
 මය්ග භාඨනාති තස්සාපි පඤ්ඤාකාමභුණො සබ්බස්සො ව පටිනා බ්බෙමත
 පත⁶ සමෙත ලභං විවාරෙඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති; පුත්තමනාස පුත්තාති
 යො කිර ඉමං බවමං සුත්තා ආජිවිතා⁷ මතා නාමාති සඤ්ඤි හුත්තා
 එවමාහ; අයං භෙත්ථ⁸ අත්ථො ආජිවිතා මතා නාම තෙසං මාතා
 පුත්තමනා නොති⁹ ඉති ආජිවිතා පුත්තමතාය පුත්තා නාම භොතති;¹⁰
 සමසෙණ භොතමෙති සමසෙණ භොතමෙ බ්‍රහ්මවර්ගවාසො අජපි¹¹
 අඤ්ඤත්ථ තජ්ජිති දීපෙති සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති.

සංදකප්පනා, ඡස්ථ.

2. 3. 7.

එවමෙම සුගතාති මහාසංඝලුද්ධිසුත්තං තත් මොරනිවාපෙති
 තස්මිං ථානෙ මොරණං අභයං භොතෙත්වා භොජනං පට්ඨපෙසුං.¹²
 තස්මා තං ථානං මොරනිවාපොති සබ්බං ගතං; අනාමාසෙති¹³
 එතස්ස පරිබ්බාජකස්ස නාමං; නාමා වරබණ්ඩති¹⁴ අඤ්ඤා වාති න
 කෙවලං ඉමෙ තයො අඤ්ඤාපි අභිඤ්ඤාතා බහු පරිබ්බාජකා;
 අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදීති ඉධ අපපසද්දවිනිතොති අවනාව ඉදං
 වුත්තං නාමා; නාති භගවා අඤ්ඤාන විනිතොති;¹⁵ පුරිමාතිති

1. තතො කිං නො නොතිපි නොතිපි
තෙලද්ධිති b.	8. අයඤ්ඤත්ථ S. අත්ථො පුත්ත
ආජිවිතා මොතාම b
2. මෙතොති විකේතපමාපජ්ජති b.
එකසම්. S.	9. තෙසං මතා පුත්තමතාභොති B.
තෙසං මාතා පුත්තමතොති L.
ඉති ආජිවිතාමොය S
3. ගිහිභුතො b.	10. පුත්තමතානාම භොතති B.
4. භුඤ්ඤා S.	11. බ්‍රහ්මවර්ගවාසො අජපිති දීපෙති S.
5. බිණ්ණසවස්ස පත ථානෙ S.
පඤ්ඤායනාති නොන පඤ්ඤා
යනාති න පනෙස b, S. පඤ්ඤා
යනාති නොන පඤ්ඤායනාති B.	12. භොජනං අදංසු b.
6. බ්බෙමත පත ලබං b.	13. අනුභාසෙති W2. අනාමාසෙති
A M1. එකසම් b S
7. ආජිවිතා S.	14. වරතණ්ඩති වරදණ්ඩ A1
වරවණ්ඩ W2. වරදණ්ඩ B
	15. විනිතො b.

හිගෙයා දිවසං උපාදයං පුරිමාති නාම හොනති, තනො පරං පුරි මිතරුති; කුතුහලසාලායනති¹ කුතුහලසාලා නාම පච්චේකසාලා² තථි යත් පත නානා තිත්ථියා සමණත්වාහමණා නානාවිධං කර්මං පවතෙතනති, සා³ බහුන්තං අයං කිං වදති අයං කිං වදතිති කුතු හලපපතති ණතනො⁴ කුතුහලසාලාති වුච්චති; නොකුහලසාලාතිපි පාඨො; ලාභාති යෙ එවරුපෙ සමණත්වාහමණෙ දට්ඨං පඤ්ඤං පුච්ඡිතුං ධම්මකර්මං වා⁵ නෙසං සොත්තුං ලභනති තෙසං අභිගමගධානං ඉමෙ ලාභාති අන්තො; සංඛිද්ධොති ආදිසු පබ්බජිතසමුහසංඛාතො සමෙකා, එතෙසං අත්ති භණ්ණිනො; ආචාරසික්ඛාපතවසෙන තස්ස ගණස්ස ආ වරියාති භණ්ණමට්ඨිකා; ඤායාති පඤ්ඤාතා පාකවා; අයථාභවචගුණෙති⁶ චෙව යථාභවචගුණෙති ච සමුග්ගතො යෙසා එතෙසං අත්ති සසසසි නො; පුරණාදිනං⁷ හි අපට්ඨෙත්වා සනතුරෙඤ්ඤා අපට්ඨත්තාය වත්ථිති ත තිවාසෙතිති ආදිනා තයෙන යෙසා සමුග්ගතො; තථාගතස්ස ඉතිපි සො භගවාති ආදීති යථාභවගුණෙති; තිස්සකුණති ලද්ධිකරු; සාධු සමමනාති ඉමෙ සාධු සුඤ්ඤා සපුරිසාති එවං සමමතා; බහු ජනස්සාති අයුත්තවතො චෙව අකුබ්බලපුපුර්ජනස්ස විභාවිතො ච පණ්ණිතර්ජනස්ස⁸ තත් තිත්ථියා බාලර්ජනස්ස එවං සමමතා; තථාගතො පණ්ණිතර්ජනස්ස ඉමිනා තයෙන පුරණො කස්සපො සංඛිති ආදිසු අන්තො චෙදිතබ්බො; භගවා පත යසමා අට්ඨතිංසආරමමණොති විභ ජනෙනා බහුති තිබ්බානං⁹ ඔතරණතිත්තාති අකාසි, තස්මා තිත්ත කරොති චතතුං වච්චති; කස්මා පතෙතෙ සබ්බෙපි තත් ඔසවාති,¹⁰ උපට්ඨාකරකකිත්තං චෙව ලාභසක්කාරත්ඤ්ඤා; තෙසං හි එවං හොති: අමානං උපට්ඨාකා සමණං ගොතමං සරණං ගච්ඡෙය්දං තෙ ව¹¹ රකකියාම සමණස්ස ගොතමස්ස උපට්ඨාකො සක්කාරං කරොතො දිස්වා අමානමපි උපට්ඨාකා¹² අමානං සක්කාරං කරියන්ති,¹³ තස්මා යත් භගවා සරති තත්¹⁴ ඔසරන්ති; චාදං ආණ්ණපෙඨො අපකකානො ති අපගතො කෙවි දිසා¹⁵ පකකන්තො කෙවි ගිහිභාවං පත්තා,¹⁶ කෙවි ඉමං සාසනං ආගතා; සංගිහිං මෙති මග්ගං වචනං සතිතං

1. පුරිමිතරුති කුතුහලසාලානාම S.

මෙධාවිනොව පණ්ණිතර්ජනස්ස S.

කුතුහල b

9. නිබ්බාන b.

2. පච්චේකසාලා S.

10. ඔසදති S.

3. සාව S බහුන්. b.

11. තෙපි S. සමණස්ස ව b S.

4. කුතුහලපපතති b. S.

12. අමානමපි උපට්ඨාකා සක්කාර.

කුතුහලපපතතිට්ඨානතො

13. කරියන්ති b. S.

A2 M3. ණතනො b, කොතු B. S.

14. ඔසරති තත් සබ්බ B.

5. ව L.

යත් යත් භගවා ඔසරති b S.

6. යථාභවචගුණෙති b.

තත් තත් b. සබ්බඔසරන්ති b. S

අයථාභව ගුණෙති b.

චාදං ආණ්ණපෙඨො චාදෙ දෙසං

යථාභවගුණෙති S

ආණ්ණපෙඨො අපකකන්තාති S.

7. පුරණාදිනං S.

15. දිසං b S.

8. අකුබ්බලපුපුර්ජනමාලස්ස

16. සත්තා B.

සිලිට්ඨං අත්ථසුත්තං කාරණසුත්තනති අපේථා; අසහිතං ගෙති තුග්ගං වචනං අසහිතං අවිචිණ්ණං තෙ විපරිචක්ඛනති¹ යං තුග්ගං දිඝරත්තාවිණ්ණපිසෙත සුපභුණං² තං මග්ගං එකච්චතෙතෙව විපරිචක්ඛනං පරිවෙනෙත්වා³ සිතං න කිංඤ්ච ජාතනති අපේථා; ආණෙපිසෙත්වා ගෙ වාගදාහි මයා තව වාදෙ දෙදසො ආරො පිසෙත්වා; වර වාදපසමොක්ඛාසාති දෙසමොචනත්ථං වර විවර තත්ථ තත්ථ ගතත්වා⁴ සිකඛාති අපේථා; නිවෙඛෙය්ඨි වා⁵ සථෙව පසොසිති අථ සයං පසොසි ඉදාතිමෙව⁶ නිවෙඛෙය්ඨි; ඛම්මපහකාසෙත්වාති සභාවසෙකාසෙත; යං ගතී සොක්ඛාමාති තං අමනාකං⁷ දෙසිතං ඛචමං සුඤ්ඤාම; බුද්ධං මඬුනති⁸ බුද්ධාමනඤ්ඤාති කතදණ්ඩකමුඛිං,⁹ අනෙලකති නිද්දාසං අපගතමච්ඡිකණ්ඩකං;¹⁰ පටිලෙසනාති¹¹ දදෙය්ඨ; පච්චාසිංසමානරූපොති¹² සුරෙත්වා නු ඛො නො හොජ තං¹³ දග්ගනීති භාජනගත්ථො පච්චාසිංසමානො පච්චුප්ථාසිතො අග්ග; සමපසොණෙත්වාති¹⁴ අපමනකං විවාදං කත්වා; ඉතරිතපරනාති¹⁵ ලාමකාලාමකෙත පටිවිතොති ඉදං පරිබ්බජකො කාගවිජෙවක මනගං සකිංස චදාති ගගවා පන නීති විජෙවකෙති පටිවිතොවා;¹⁶ කොසකාභාරාපිති¹⁷ දුතපනිතං සරෙ අග්ගතිකඛාථිපනිතං බුද්ධ සරවකා ගොනති¹⁸ දුතපනිතො අග්ගගතං තත්ථ ධපෙත්වා භුක්ඛනති පබ්බජිතෙ සමපතෙත තස්ස¹⁹ දෙනති තං සරවකං කොසකොති චුට්ඨති තස්මා යෙ²⁰ එතෙතෙව ගතතකොසකෙත යාපෙතති තෙ කොසකාභාරාති, බෙදුවාභාරාති බෙදුවමනගතතා²¹ සමනිතනිකනති ඔවට්ඨියා²² ගොසිමලොකාමං; ඉමිනා ඛමමිනාති ඉමිනා අප්පා භාරතාඛමමන; එත්ථ ච පන²³ සබ්බාකාරෙතෙව ගගවා අප්පාභා රොති න වතතබ්බො පධානභුමියං ඡබ්බස්සාති අප්පාභාරොව අනොසි වෙරඤ්ජායං තසො මාසෙ පිට්ඨාදකෙතෙව²⁴ යාපෙසි පාරිලෝක

1. අසිපිත්තං තෙ විපරිචක්ඛනති b.	15. ඉතරිතපරනාති b.
අසිපිණ්ණං s.	ලාමකලාමකෙත A1 b. s.
2. යං දිඝරත්තා විණ්ණ පිසෙත s.	16. පිවිසෙත්වාච b. s.
සුපභුණං b. s.	17. කොසකාභාරාථි b. s පිණ්ඩදුත
3. විපරිචක්ඛනීත්වා B. s.	පනිතං B. පිණ්ඩදුතගගපනිතං b.
4. තත්ථ තත්ථ ගතතුං S.	පිණ්ඩදුතපනිතං S.
5. නිවෙඛෙය්ඨි වා S.	18. සරාවා b. සරාවකා ගොති s. බුද්ධා
6. ඉදුතෙව b S නිවෙඛෙය්ඨි S.	සරාවා ගොති B. අග්ගගතං වා b. s.
7. සොක්ඛාමාති අමනාකං b.	19. තං ගතතං තස්ස B, s.
8. බුද්ධ මුඛිං A1 M2 R	20. යෙච b s.
9. තතං දණ්ඩකමුඛිං b. s.	21. චෙච්චාභාරාති චෙච්චපනතභත්තා
10. අපගත මහණිකණ්ඩකං s.	භාරා S. චෙච්චාභාරාති චෙච්චමන
11. පිලෙසනාති B. s ලෙය්ඨි R.	ගතතාභාරා b.
12. පච්චාසිංසමාන b සුරෙත්වා s.	22. ඔඨච්චට්ඨියා b. ඔඨච්චනිතා s
13. භාජනං B. s පච්චාසිංස b.	23. එත්ථ පන b S. එත්ථ ච න L.
14. (සමුගමාරීති) සංපසොණෙත්වාති b.	අනප්ප භාජරාථි b.
(සමාපසොණෙත්වා) T. සමාපසො	24. පනෙත්වාදකෙත ව s. පනෙත්වා
පෙත්වා W2.	තෙතෙව b. පාලිලෝකෙත b.

වනසඤ්ඤා තඤ්ඤා මාසෙ භිසමුලාලෙගෙව¹ යාපෙසි; ඉධ පන එත මන්ථං දසෙය්ඤා අහං එකස්මිං කාලෙ අපාභාතෙරෙ අනොසිං; මග්ගං පන සාවකා බුත්තසමාදානතො පට්ඨාය යාවජ්චං බුත්තං න භිඤ්ඤාති; නසො යදි තෙ ඉමිනා ධම්මෙත සකකරෙය්දං² න මං සකකරෙය්දං මග්ගං භි තෙ විසෙසනරං අඤ්ඤා වෙව පන ධම්මා³ අත්ථි යෙන මං තෙ සකකරෙනාති දසෙය්ඤා; ඉමිනා තඤ්ඤා සබ්බ වාසරසු යොජනා වෙදිතබ්බා; පංසුකුලකාති සමාදින්නපංසුකුලි කම්මා;⁴ ඉබ්බිවරබ්බාති සත්ථසුත්තලබ්බාදිති විවරති ධාරයමානා; නානාකානිති න අනාකාති අනාමි රහිතාති වත්ථ බණ්ඩාති යදි භි තෙසං අනෙතා භවෙය්දං පිලොකිකාති සබ්බං න ගච්ඡෙය්දං;⁵ උච්චිති ක්වාති එලෙකා දුබ්බලට්ඨානං පභාය පිරිපිරට්ඨානමෙව⁶ ගහෙතා; අලාපලොමසාතිති අලාපුලොමසදිසසුත්තාති සුමුමාතිති දිපෙති; එතතාවතා ව සත්ථා විවරසනෙතාසෙන අසනතුට්ඨාති න වත්තබ්බා අතිමුත්තක සුසානතො⁷ භිසං පුණ්ණදසියා පාරුපිත්ථා⁸ පාතිතසාණං පංසුකුලගණනදිවසෙ උදකපරියතං කතා මහාපඨවි අනවපි; ඉධ පන එතමන්ථං දසෙය්ඤා; අහං එකස්මිංයෙව කාලෙ පංසුකුලං ගණ්ඨං මග්ගං පන සාවකා බුත්තසමාදානතො පට්ඨාය යාවජ්චං බුත්තං න භිඤ්ඤාති;⁹ පිණ්ඩපානිකාති අතිරෙකලාහං පටිකම්පිත්ථා සමා දිණ්ණපිණ්ඩපානි¹⁰ කම්මා; සපදනවාපිනොති¹¹ ලොප්පාචාරං පටිකම්පිත්ථා සමාදිණ්ණසපදනවාරං; උඤ්ඤප්පකෙ වකෙ රතාති¹² උඤ්ඤාචරියසබ්බාතෙ භිකූත්තං පකම්පිතෙ¹³ රතා උච්චිතිවසරථා රට්ඨාසිතො හුත්වා කච්චරමිසාකං¹⁴ සබ්බරිත්ථා පරිභුඤ්ඤාතිති අනෙතා; අනාතරකරනති මුග්ගසු සුතෙන උමාරතො පට්ඨා අනාතර කරං ඉධ ඉඤ්ඤිලතො¹⁵ පට්ඨාය අධිපොතං; එතතාවතා ව සත්ථා පිණ්ඩපානසනෙතාසෙන අසනතුට්ඨාති න වත්තබ්බා අපාභාතොය වුත්තාතියාමෙතෙව පන සබ්බං විත්ථා රෙතබ්බං; ඉති ඉබ්බාපි එත

1. සිසමුලෙගෙව b සිසමුලෙගෙව S.

සාති d b. අලාපි S. අලාපි d. අලාපි S.

2. ධර්මෙත සකකරෙය්දං මග්ගං භි b S.

7. අධිමුත්තක සුසානතො S.

3. අඤ්ඤා වෙව පන ධම්මා b S.

8. පාරුපෙත්ථා S. B. පාතිත සාණං b S.

අඤ්ඤා යෙව පන තෙ ධම්මා අත්ථි

පංසුකුලං B. ගහණං b S.

යෙන මං තෙතා L.

9. න භිඤ්ඤාති b.

4. සමාදින්න පංසුකුලකා B. පංසුකුලි

10. සමාදින්න b S.

කාති සමාදින්න b S. පංසුකුලිකා b.

11. සපදන b. සමාදින්න B S.

ලබ්බාති විවරාති b S. සත්ථසුත්ත

12. උච්චාසෙනවිසෙත රතාති b.

ලබ්බාති විවරාති A1, A2. තෙත

උච්චාපකෙ කතෙත රතාති S.

කාතිති අනාමි රහිතාති b S.

උච්චාචරිය b. උච්චපරිය S.

5. සංඛං ගහෙත්ථං b S.

13. පකම්පිතෙත S

උච්චාචරියාති b

14. කච්චර මිසාකං භත්තං b. මිසාක

c. පිරට්ඨාන මෙව B. M3. පිර

භත්තං S. සංහරිත්ථා b S. කච්ච

පිරට්ඨාන මෙව R. පභාය

මිසාක භත්තං සමපාදෙත්ථා B.

පිරට්ඨාන මෙව b S. අලාපිලොම

15. ඉඤ්ඤිලතො b.

මුත්¹ දසෙසනි: අහං එකස්මිං යෙව කාලෙ තිමනනනං න සාදිසිං මයං පන සාවකා බුතභිග්ගමාදුතතො පට්ඨාය යාවජ්චං බුතභිග්ගං න භිඤ්ඤානිති; රුක්ඛමුලිකානි ඡන්තං පටික්ඛිපිත්වා සමාදිශ්ණං රුක්ඛමුලිකභිග්ගා; අබ්බොධාසිකානි ඡන්තාදුප්පාදා රුක්ඛමුලාදුප්පාදා පටික්ඛිපිත්වා සමාදිශ්ණං අබ්බොධාසිකභිග්ගා; අට්ඨමාසෙති ගෙමනනගිවති කො² අනෙතාවයෙහි පන විවරානුග්ගනන්තං ඡන්තං පටිසන්තා; එතො වතො ව සන්තා සෙනාසනසෙනාසෙන අසනතුට්ඨොති ත වතනබ්බො; සෙනාසනසෙනාසෙන පනස්ස³ ඡබ්බස්සිකාමනාපට්ඨානෙන ව පාරිලෙස්සකවතසංකොත⁴ ව දීපෙනබ්බො; ඉධ පන එතමන්තං දසෙසනි: අහං එකස්මිං යෙව කාලෙ ඡන්තං න පාරිසිං; මයං පන සාවකා බුතභිග්ගමාදුතතො පට්ඨාය යාවජ්චං බුතභිග්ගං න භිඤ්ඤානිති; ආරක්ඛණිකානි ගාමනනසෙනාසනං පටික්ඛිත්වා සමාදිනනාආරක්ඛණිකභිග්ගා⁵; සංඝමෙජ්ඣ ඛනාදනානි අබ්බොධාසිකානි පටික්ඛිපිත්වා සමාදිශ්ණං පන වසන්තා අතනනො වසනට්ඨානෙනෙව උපොසථං කරොන්ති; එතොවතො ව සන්තා නො පටිවිනෙත්වාති න වතනබ්බො; ඉට්ඨාමහං භික්ඛවෙ අට්ඨමාසං⁶ පතිසලලිසිතුන්ති එවං තිස්ස පටිවෙකොපකද්දායති; ඉධ පන එතමන්තං දසෙසනි: අහං එකස්මිං යෙව තපා රුපෙ කාලෙ පතිසලලිසිං; මයං පන සාවකා බුතභිග්ගමාදුතතො පට්ඨාය යාවජ්චං බුතභිග්ගං න භිඤ්ඤානිති. මමං සාවකානි⁷ මං සාවකා; සතිදුන්නති සප්පවයං; නිං පන අප්පවයං⁸ නිබ්බානං න දෙසෙතිති නො න දෙසෙති; සහෙතුකං පන තං දෙසනං කත්වා දෙසෙති නො අහෙතුකන්ති. සප්පාමිහාපිසන්ති පුරිමසෙසවෙනං වෙවචනං සකාරණන්ති අන්තො; නං වතානි එන්තොති නිපාත මතො; අනාගතං⁹ වා වාදප්පන්ති අත්ථං ධර්මං¹⁰ යො වා පුන දිවසෙ වා අභිමාසෙ වා මාසෙවා සංවච්ඡරෙ වා¹¹ තස්ස තස්ස පඤ්ඤාය උපරි ආගමනකං වාදප්පං¹²; නි දුක්ඛානිති යපා සවච්ඡකො නිගණ්ඨො අනෙතනො නිගණ්ඨනන්තං¹³ අනෙතකාරණං¹⁴ විසෙසෙත්වා වදනො න අද්දස එවං න දුක්ඛානිති නෙතං ධාතං විජ්ජති; සංඝමෙජ්ඣානි සකාරණෙන; අනන්තරානන්ති සථං¹⁵ ඛංගොසංඝරාජයා මම කපා වාරං¹⁶ පටිච්ඡිත්වා අනන්තරානන්තෙ අතනනො කපං පටිවෙසෙයුන්ති

1. සබ්බං ඉධපන එතමන්තං. b.

2. ගෙමනනගිවතිසෙනාසන B. S.

3. සෙනාසනං පනස්ස b. S.

4. පාරිලෙස්සක b.

5. ආරක්ඛණිකභිග්ගා S. භික්ඛනිති b. S.

6. අට්ඨමාසං b. අට්ඨමාසං S.

පටි b. S.

7. එකස්මිං යෙව b.

8. මමං සාවකානි b. S.

මයං සාවකා S.

9. අප්පවයං b. S.

10. නං අනාගතං b. අනාගත S.

වාදප්පන්ති b. S.

11. අත්ථං ධර්මං b. අභි b. S.

12. මාසෙවා සංවච්ඡරෙවා S.

13. අනෙතකාරණං b.

අනෙතකාරණං S.

14. නිගණ්ඨො S. නිගණ්ඨනන්තං b.

15. නතං B.

16. අනන්තරානන්තං b.

17. කපං වාදං b.

අපේඛා; නි චේවා සනාහං උදුසිති උදුසි අහං අච්චට්ඨසොණදණ්ඩ
කුට්ඨනත¹ සච්චකතිගණ්ඨාදීති සද්ධිං මහාවාදෙ වත්තමානෙපි අපේඛා
වත මෙ එකසාවකොපි උපමං වා² කාරණං වා ආභරිතො දදෙය්‍යාති³
එවං සාවකෙසු අනුසාසනං න පට්ඨාසිංසාමි⁴; මමං ඡෙවොති එව
රුපෙසු පත ඤාතෙසු සාවකා මමංගෙව ආනුසරී⁵ ඔවාදං පට්ඨා
සිංසනති⁶; නෙසාහං විතතං ආර්ථකමිති තෙසං අහං තස්ස
පඤ්ඤා⁷ වෙග්‍යාකරණෙන විතතං ගණනාමි, සච්චාදෙමි, පරිපුරෙමි⁸;
න අඤ්ඤං පුට්ඨො අඤ්ඤං ව්‍යාකරෙමි⁹ අච්චං පුට්ඨො ලබුරං
වීය ලබුරං වා පුට්ඨො අච්චං වීය; එසථ ච අභිසිලෙ සමොච්ඡන්තිති
වුත්තට්ඨානෙ බුද්ධිලං තාම කපිතං; අභික්ඛන්තෙ ඤාණදස්සනෙ ස
මොච්ඡන්තිති වුත්තට්ඨානෙ සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤාණං; අබ්බඤ්ඤා සමො
ච්ඡන්තිති වුත්තට්ඨානෙ ඤානුප්පත්තිකපඤ්ඤා¹⁰; ඡෙත උපකම්පනාති
වුත්තට්ඨානෙ සච්චබ්‍යාකරණපඤ්ඤා; තත්ථ සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤාණඤ්ඤා සච්ච
බ්‍යාකරණපඤ්ඤා¹¹ ධර්මෙවං අවසෙසා පඤ්ඤා අපබ්බඤ්ඤා¹² ගරුතරි
ඉදුති තෙසං තෙසං විසෙසාධිගමානං¹³ පටිපදං ආවික්ඛන්තො සුනව
සරං උදුසිති ආදිමාහ; තත්ථ අභිඤ්ඤාචෝදානං පාරමිපත්තාති¹⁴
අභිඤ්ඤාචෝදානසංඛ්‍යාතං වෙව අභිඤ්ඤාපාරමි¹⁵ සංඛ්‍යාතං ච අරහත්තං
පත්තා; සමමප්පබ්‍යානෙති උපායපට්ඨානෙ¹⁶ ජඤං ජනෙතිති කතා
කම්පතාකුසලජ්ඣං ජනෙති; වාසමතීති වාසාමං කරෙති; විජිසං
ආරහතීති විජිසං පවත්තෙති; විතතං සග්ගණ්ණතීති විතතං උක්ඛිපති;
සදුහතීති උපායපට්ඨානං¹⁷ කරෙති; භාවනාස පාටිපුට්ඨාති වඩ්ඪි¹⁸
පරිපුරණත්ථං අපිච්චත්ථ යා ඕති යො අසච්චොසො¹⁹ යං චේපුලං
සා භාවතා පාරිපුරීති එවං පුරිමපුරිමං පච්ඡිමස්ස පච්ඡිමස්ස²⁰ අපේඛා
තිපි චේදිතබ්බො; ඉමෙති පත සමමප්පබ්‍යානෙති නිං කපිතා²¹ කස්සප
සං සුත්තපරිසාරෙත භාවකස්ස පුබ්බභාගපටිපදා කපිතාති; වුත්තං හි

1. කුට්ඨනත b S. සච්චකතිගණ්ඨාදීති S.

2. එකසාවකො උපමං වා S.

3. වදෙය්‍යාති S.

4. න පට්ඨාසිංසාමි b. මමංගෙවොති S.

5. මමංගෙවන අනුසරී. S.

6. අනුසාසනං b. අනුසරී. A1. B.

7. පට්ඨාසිංසනති b.

8. තෙසං අරහත්තස්ස පඤ්ඤාස්ස S.

9. පරිපුරෙමි, අඤ්ඤං b. S.

10. න බ්‍යාකරණමි b බ්‍යාකරණමි S.

11. ලබුරං. වීය, එසථ ච b. ලබුරං.

12. පුට්ඨො S.

13. ඤානුප්පත්තිකපඤ්ඤා S.

14. සච්චබ්‍යාකරණපඤ්ඤා S.

15. සච්චබ්‍යාකරණ b. S.

16. ඤානුප්පත්තිකපඤ්ඤා S.

17. අබ්බඤ්ඤා සමම b. ගරුතරි b.

18. පඤ්ඤා අපබ්බඤ්ඤා. I.

19. තෙසං තෙසං අබ්බඤ්ඤා S.

20. චෝදානපාරමිපත්තාති b. S.

21. පාරමි b. S.

22. උපායපට්ඨානෙ S.

23. කතා මාතෘකා S.

24. කුසලජ්ඣං b. S.

25. උපායපට්ඨානං S.

26. වඩ්ඪි b. S. වත්ත B.

27. ඡෙත B. S. අසච්චොසො S.

28. පුරිමං පුරිමස්ස පච්ඡිමං.

29. පච්ඡිමස්ස b. පුරිමං. පච්ඡිමස්ස S.

30. අපේඛාතිපි චේදිතබ්බං b. S.

31. සමමප්පබ්‍යානෙති කපිතස්සප S.

තත්¹: “වත්තාඤ්ඤෙ ආවුසො සමපපාධානා කතමෙ වත්තාඤ්ඤෙ ඉධාවුසො භික්ඛු අනුපපන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උපපජ්ජිමානා අනන්දාය සංවතෙතය්‍යනති ආතප්පං කරුති; උපපන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපපතියමානා අනන්දාය සංවතෙතය්‍යනති ආතප්පං කරුති; අනුපපන්නා මෙ කුසලා ධම්මා අනුපපජ්ජිමානා අනන්දාය සංවතෙතය්‍යනති ආතප්පං කරුති; උපපන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣිමානා අනන්දාය සංවතෙතය්‍යනති ආතප්පං කරුති”²ති එත ච පාපකා අකුසලාති ලොභාදයො වෙදිතබ්බා; අනුපපන්නා කුසලා ධම්මාති සමථවිපස්සනා වෙව මග්ගොව, උපපන්නා කුසලා නාම සමථවිපස්සනාව; මග්ගො පත සක්ඛිං උපපජ්ජිමා නිරුජ්ඣිමානො අනන්දාය සං වත්තතතො³ නාම තත්ති සො හි එලස්ස පච්චයං දන්ධාව නිරුජ්ඣති පුරිමස්මිම්චි වා සමථවිපස්සනාව⁴ ගගෙතබ්බාති වුත්තං; තං පත න යුත්තං; තත්⁵, උපපන්නා සමථවිපස්සනා නිරුජ්ඣිමානා අනන්දාය සංවත්තනති⁶ අත්ඤ්ඤා ආරිහාවන්තං ඉදං වදන්තං: එකො කිරිඤ්ඤාසවන්තො ම භාවෙතියඤ්ඤා මහාබොධිඤ්ඤා වජ්ඣස්සාමිති සමා පතතිලාභිනා හණ්ණිගාහකසාමණේරෙන සද්ධං ජනපදතො මහා විහාරං ආගන්ත්වා විහාරපරිවේණං⁷ පාවිසි; සායනසමයෙ මහාතික්ඛු සබ්බෙ වෙතියං වජ්ජමානෙ වෙතියවජ්ජනන්තං⁸ න තික්කමි; කසමා ඤිණසවානං හි තිස්ස රතනෙස්ස මහනං ගාරවං⁹ හොති තස්මා භික්ඛුසබ්බෙ වජ්ජිමා පටික්කමනෙතං¹⁰ මිත්‍රස්සානං සායමාසභුත්ත වෙලාය සාමණේරම්චි අජානාපෙත්වා වෙතියං වස්සන්තිමිති එකකොව තික්කමි සාමණේරෙ කිනත්‍ර බො ථෙරෙ අවෙලාය එකකොව ගච්ඡති ජාතිස්සාමිති උපජ්ඣායස්ස පදනුපදිතො තික්කමි ථෙරෙ අනාවජ්ජනෙන තස්ස ආගමනං අජානනො දක්ඛිණ්ණාදරෙන වෙතියභිගණං ආරුළොහා;¹¹ සාමණේරෙපි අනුපදමෙව¹² ආරුළොහා; මහාථෙරෙ මහාවෙතියං උලොකෙත්වා¹³ බුද්ධාරමමණං පිතංගහෙත්වා සබ්බවෙතසො¹⁴ සමන්නාගරිත්වා හට්ඨපහවෙත්වා¹⁵ වෙතියං වජ්ජති සාමණේරෙ ථෙරස්ස වජ්ජනාකාරං දිස්වා උපජ්ඣායො මෙ අතිවිය පස්සනවිනො වජ්ජති; කිනත්‍ර බො පුප්ඵාති ලභිත්වා පුප්ඵං කරෙය්‍යාති විනොසි; ථෙරෙ වජ්ජිමා උට්ඨාය සිරසි අඤ්ජුරං ථපෙත්වා මහා වෙතියං උලොකෙත්වා¹⁶ සිත්තො; සාමණේරෙ උපකාසිත්වා අත්තනො ආගතභාවං ජානාපෙසි; ථෙරෙ පරිවතෙතත්වා මලොකෙනො කද ආගතොසිති පුච්ඡි. තුමානං වෙතියං වජ්ජනකාලෙ; හතොත අතිවිය

1. වුත්තංගහං. B. කපිතා b. S.

වුත්තඤ්ඤානං. තත් b. S.

2. සංවත්තතිසො b. S.

3. සමථ විපස්සනාගහගතබ්බාති 2.

4. සත්ථවි S.

5. සංවත්තනති S. ඉදං වදන් b. S.

6. විවරපරිවේණං h. විවරපරිවේණං S.

7. වෙතියවජ්ජනන්තං b

8. මහතො ගාරවො S.

9. පටික්කමනෙත S. L.

සායමාසං S. අත්තලොසං b. S.

10. ආරුහි b. ආරුලුහි S.

11. සාමණේරොති S අනුපදංගෙව—

— A1. B. W2. M3. R. B. S.

12. බලොකෙත්වා b. S.

13. සබ්බං b. S. වෙතසං S.

14. හට්ඨපහවත්වා S. හට්ඨ හට්ඨං L.

15. මලොකෙත්වා b. S. සිත්තං S.

පසන්නා වෙතියං වඤ්ඤා කිනත්තං චො පුප්ඵාති ලභිතො පුජෙත්ථාය. ආම සාමණේර ඉමස්මිං වෙතියෙ විය අඤ්ඤා ඵත්තකං¹ ධාතුකං තිඛානං නාම තත්ථ ඵවරුපං අසද්ධං මනාදුරං පුප්ඵාති ලභිතො කො න පුජෙත්ථායී තෙන හි භනෙත අධිවාසෙට්ඨ ආහරිස්සාමිති තාවදෙවඤ්ඤානං² සමාපජ්ඣතො ඉද්ධියා සිමමන්තං භන්තො වණ්ණ භක්ඛිසමපන්නාති පුප්ඵාති පරිස්සාවනං³ පුරෙත්වා මහාථෙරෙ දන්තිණ ඉබ්බතො පච්ඡිමඉබ්බං⁴ අපමපත්තෙයෙව ආගන්තො පුප්ඵාති පරිස්සාවනං භන්තො ධරෙත්වා පුජෙට්ඨ භනෙතති ආග ථෙරෙ අතිමඤ්ඤා නො සාමණේර පුප්ඵාතීති ආග; ගච්ඡට්ඨ භනෙත භගවතො ගුණෙ ආවජ්ඣතො පුජෙට්ඨායී. ථෙරෙ පච්ඡිමඉබ්බතිස්සි තෙන⁵ සොපානෙන ආරුහ්ණං⁶ කුච්ඡිවෙදිකාගුමියං පුප්ඵාති. කාතුං ආරුහ්ණං වෙදිකාගුමිපරිපුණ්ණං පුප්ඵාති පතිතො දුතියං ගුමිකං⁷ ජණ්ණපමාණෙන ඔධිතො පුර සිංසු⁸ තතො ඔතරිත්වා පාදපිඨිකාපත්ති පුජෙසි සාපි පරිපුරි පරි පුණ්ණභාවං ඤාතො හෙට්ඨිමතලො ඔකිරිතො⁹ අගමාසි සබ්බං වෙතියඔගණං පරිපුරි තස්මිං පරිපුණ්ණං සාමණේර පුප්ඵාති න බියන්තීති ආග පරිස්සාවනං භනෙත අබොමුඛං කුරෙට්ඨායී අබො මුඛං කත්වා වාලෙසි තද පුප්ඵාති බිණ්ණාති පරිස්සාවනං¹⁰ සාමණේ රස්ස දත්වා සද්ධං භන්තිපාකාරෙන¹¹ වෙතියං තික්ඛනතුං පදකම්මණං කත්වා වතුසුද්ධාරෙසු¹² වඤ්ඤා පරිවෙණං ගච්ඡන්තො විනෙතසි යාව මහිද්ධිකො¹³ වතායං සාමණේරෙ සකම්මස්සති නුඛො ඉමං ඉද්ධානුභාවං රතම්මන්තො තතො න සකම්මස්සතීති දිස්වා සාමණේරං ආග සාමණේර ඤං ඉද්ධං මහිද්ධිකො ඵවරුපං පන ඉද්ධං නාපෙත්වා පච්ඡිමනාලො කාණපෙසකාරියා¹⁴ භන්තො මද්දිගකඤ්ජයං පිටිස්ස සිති දහරකභාවස්ස නාමෙස දෙසො යං සො උපජ්ඣායස්ස කථා යං¹⁵ සංවිජ්ඣතො කාමමට්ඨානං මෙ භනෙත ආවික්ඛට්ඨායී න යාපි අමාකං උපජ්ඣායෙයා කිං වදතීති තං පන¹⁶ අපුණ්ණො විය අගමාසි ථෙරෙ මහාවෙතියඤ්ඤා මහාබොධියඤ්ඤා වඤ්ඤා සාමණේරා පත්තව්චරං ගාභාපෙත්වා අනුපුබ්බත කුලෙ¹⁷ තිස්සමභාවිහාරං අගමාසි සාමණේරෙ උපජ්ඣායස්ස පදනුපදිතො¹⁸ සුත්වා භික්ඛාවාරං

1. ඵත්තකානං S.	පත්ති. b. පාදපිඨිකා පත්ති.
2. තාවදෙවඤ්ඤානං b S.	පුරෙසි S පුජෙසි තස්සාපි පරි
3. වණ්ණභක්ඛිසමපන්නා පුප්ඵාති	පුණ්ණ භාව. b.
පරිසාවනං B, සමපත්ත පුප්ඵාති b. S.	9. විකිරිතො b S. සප්ඨ b.
පරිස්සාවනෙ S.	10. ථෙරෙ පරිස්සාවනං b.
4. පච්ඡිම. ඉබ්බං b.	11. සමභිග්ග පසාරෙන S.
5. පච්ඡිමඉබ්බං හිස්සිතෙන L.	12. වතුසු ධාතෙසු B S.
6. සො ආරුහ්ණ B.	13. විනෙතසි තාව මහිද්ධිකො S.
7. ගුමියං පරිපුණ්ණාති b ගුමිපරි	14. කාණපෙසකාරියාය S මද්දිගං W. S.
පුණ්ණා S. දුතියගුමියං b S.	15. කථාය b S.
ජනතු S.	16. වදති c පන L.
8. පුප්ඵාති පුරසිංසු B. පාදපිඨක	17. කුලෙ b S. කුලෙ B.
	18. සන්තිකෙ පදනුපදිතො

න ගව්නි කතරගාමිං¹ පටිසියාථ හතෙනති පුච්ඡිති; පන ඉද්දති
 මෙ උපජ්ඣායො ගාමදාරං පතොතා හට්ඨිනිති සද්ධා අත්තනො
 ව උපජ්ඣායස්ස ව පත්තව්වරං ගහොති; ආකාසෙහ ගතොති² ථෙර
 රස්ස පත්තව්වරං දදො පිණ්ඩාය පටිසති; ථෙරො සබ්බකාලෙ³ ඔව
 දති; සාමග්ගො මා ඵවමකාසි, පුට්ඨජනිඤ්ඤා නාම වලා අතිබලා
 අසපායං රූපාදිදාරවමණං ලභිති; අපමන්තකෙනෙව භිජ්ජති,
 සන්තාය සමාපත්තියා පරිහිනා බ්‍රහ්මවර්ගවාසෙ⁴ සන්ථෙතිතුං න
 සකෙකානති. ⁵ සාමග්ගො ඤාතිකප්පති මග්ගං උපජ්ඣායොති සොකුං
 න ගව්නිති; තථෙව කථෙති. ථෙරො අනුප්‍රවේශිත වෙතියව්‍යුත්තං
 කථෙතොතා කුප්‍රවේශිතාරං⁶ නාම ගතො. තන්ථ වසනොපි ථෙරෙ
 සාමග්ගො තථෙව කථෙති; අපෙකදිවසං එකා පෙසකාරධිතා අභි
 රූපා පමව්වෙය ධිතා කුප්‍රවේශිතො⁷ තිකුමිති; පදුමසරං
 ඔරුග්ගා ගාගමානා පුප්ථාති හඤ්ජති; තස්මිං සමගෙ සාමග්ගො
 පදුමසරන්තෙත ගව්නිතො පන සිලෙසිකායං⁸ කාණ්මව්නිතා විය
 තස්සා ගිතසද්දෙව⁹ බජ්ඣති. තාවදෙව ඉද්ධි අත්තරතිනා¹⁰ ඡිත්ත
 පකෙකා කාකො විය අසොසි. සන්තසමාපත්තිබලෙන¹¹ පන තන්ථෙව
 උදකපිටෙති අපතිති; සිමබ්ලිතුලං¹² විය පතමානං අනුප්‍රවේශිත
 පදුමසරතිරෙ අව්භාසි. සො වෙගෙන ගතොති; උපජ්ඣායස්ස පත්ත
 ව්වරං දදො තිවත්ති. මහාථෙරො පගෙවෙතං මගා දිට්ඨං නිවාරිය
 මානොපි න තිවත්තිස්සතිති නිඤ්ඤි අවත්ති; පිණ්ඩාය පාටිසි. සාමග්ගො
 ගතොති පදුමසරතිරෙ අව්භාසි තස්සා පච්චුත්තරණං ආගමියමානො;
 සාපි සාමග්ගො ආකාසෙහ ගව්නිතං පුත්ත ආගන්තො ධිතඤ්ඤා දිට්ඨා
 අද්ධා එස මං නිස්සාය උක්කණ්ඨිතොති සද්ධා පටික්කම සාමග්ගොති
 ආහ. සො පටික්කම. ඉතර පච්චුත්තරිනා සාටකං නිවාසෙති; තං උප
 සඤ්ඤාතිති නිං හතෙනති පුච්ඡි; සො තමන්ථං ආරොචෙසි. සං බහුති
 කාරෙණෙහි සරවාසෙ ආදීනවං බ්‍රහ්මවර්ගවාසෙ ආතිසංසඤ්ඤා දසෙස
 තිං ඔවදමානාපි¹³ තස්ස උක්කණ්ඨං¹⁴ විනොදෙත්තුං අසකෙකානති
 අයං මම කාරණං ඵවරූපාය ඉද්ධියා පරිහිනො; නදති යුත්තං පජ්ජි
 තුනති¹⁵ ඉභෙව තිට්ඨාති වත්ති; සරං ගතොති මාතාපිතුන්තං¹⁶ තං
 පච්චති; ආරොචෙසි; තෙපි ආගන්තො නානප්පකාරං ඔවදමානා වචනං

1. කතරං b, ස. පටිසථ b,	9. භිතසද්දෙ B. S.
2. ආකාසෙහගතොති b,	10. ඉද්ධියා අත්තරතිතො B,
3. සබ්බකාලං b. S	11. සමාපත්තිථලෙන S,
4. පරිහිනාය බ්‍රහ්මවර්ගවාසෙ b. S.	12. සිප්පඤ්ඤා b. සිමබ්ලිතුලං S,
5. සකෙකානති b. S,	13. වදමානාපි b,
6. කථෙතිනා චිතාරං B, කථෙතිනා	14. උක්කණ්ඨං S, අසකෙකානති S,
චිතාරං b, කථෙතිනා S.	15. යුත්තං පරිවර්ජිතානි b. S,
7. කථෙතිනා අග්ගො S, කථෙතිනා b,	16. මාතාපිතුන්තං b, S, පච්චති. S,
8. ගව්නිතො සිලෙසිකාය S,	

අගණ්ණනතා.¹ ආභංසු: නිං අභෙච උච්චාකුලානි² සලලකෙබ්බි මයං පෙසකාරු සකඛිසාසි පෙසකාරකමං කාතුනාති; සාමණේරෙ ආභ: උපාසක හිඨිභුතො නාම පෙසකාරකමං වා කරෙය්‍ය නලිකාර කමමං වා; කිං ඉමිනා; මා සාවකමනෙත³ ලොභං කරෙථාති. පෙස කාරෙ උරෙ⁴ බද්ධසාවකං දන්වා හිතරං අද්දසි. සො පෙසකාරකමං උග්ගණ්ණිනී පෙසකාරෙති⁵ සද්ධිං සාලාය කමමං කරෙති, අඤ්ඤාසං ඉච්ඡෙය්‍ය පාතොච භතතං සමපාදෙත්වා ආහරිංසු. තස්ස හරියා න තාව ආගච්ඡති; සො ඉතරෙසු කමමං විසංපේජත්වා⁶ භුඤ්ඤාමානෙසු තසරං වට්ටෙනෙතාව නිසිදි, සා පච්ඡා අගමාසි. අථ නං සො අති විරෙන ආගතාසිති තපේජසි; මාතුගාමා⁷ ව නාම අපි වක්කවතති රජානං අතතති පටිබද්ධවිතතං ඤාත්වා දුසං විඤ්ඤාසකෙනාති,⁸ තස්මා සා එවමාභ: අඤ්ඤාසං සරෙ දුරුපණ්ණෙලොණාදිති⁹ සතති හිතාති, බාහිරතො ආහරිත්වා දායකා පෙසකාරකාපි¹⁰ අභි; අභං පන එකිකා;¹¹ නමිපි මයං සරෙ ඉදං අභි ඉදං නතීති න ජානාසි; සථෙ ඉච්ඡසි භුඤ්ඤා නො වෙ ඉච්ඡසි මා භුඤ්ඤාති. සො න කෙවලං¹² උසසුරෙ භතතං ආහරසි වාචායපි මං සට්ටෙසිති කුරුසිත්වා අඤ්ඤා පහරතං අපසංනෙතො තමෙව තසරදණ්ඩකං¹³ තසරතො ලුඤ්ඤිත්වා බිපි. සාපි¹⁴ තං ආගච්ඡනතං දිස්වා ඊසකං පරිවතති; තසරදණ්ඩ කස්ස ව කොටි¹⁵ නාම තිබ්බො භොති, සා තස්සා පරිවතනමානාය අකඛිකොටියං පටිඛිත්වා අට්ඨාසි; සා උභොති හත්ථෙති වෙගෙන අකඛිං අග්ගභෙසි; හීනතට්ඨානතො ලොභිතං පග්ගරති; සො තස්මිං කාලෙ උපජ්ඣායස්ස වචනං අනුස්සරි; ඉදං සක්ඛාය මං උපජ්ඣායො අනාගතෙ¹⁶ කාණ්ටෙසකාරියා¹⁷ හත්ථෙති මද්දිතකඤ්ඤායං පිච්ඡෙසි¹⁸ ආභ; ඉදං පෙරෙන දිට්ඨං භවිස්සති; අභො දිසදස්සි අගෙයාති මහාසද්දෙන රෙදිතුං ආරති. තමෙනඤ්ඤා¹⁹ අලං ආට්ටෙසා මා රෙදි අකඛි නාම හීනතං න සක්කා රෙද්දෙන පටිපාකතිකං²⁰ කාතුනාති, සො නාභං එතමන් රෙද්දමි, අපි ව බො ඉදං සක්ඛාය රෙද්දමිති සබ්බං පටිපාටියා කපේසි, එවං උපපන්නා සමථපිපස්සානා

1. අගණ්ණනතා. b.	10. දායකපෙසකාරකාපි b
2. උච්චාකුලානි b. උච්චාකුලානිති මා සලලකෙබ්බි S.	දායකපෙසකාරකාපි S
3. ඉමිනා සාවකමනෙතන b. S.	11. එකිකාව b. S. එං b.
4. උරෙ B, S දන්වා සර. නෙත්වා හිතර. b. S.	12. කෙවලකුච්ච p. උසුරෙ b.
5. පෙසකාරකෙති S.	13. වාසරදණ්ඩකං වාසරතො b.
6. විසංපේජත්වා S. විසංපේජත්වා b. වාසර. වතනනෙතා b.	14. සා b.
වතනනෙතා S. වාසර. වතනනෙතාව B.	15. කපේසං B. වාසරදණ්ඩ b.
7. මාතුගාමා b. S.	වාසරදණ්ඩකා ව කොටි B.
8. සලලකෙබ්බි b. S.	තසරදණ්ඩකොටි M
9. ලොණාති S.	16. අනාගතෙ කාලෙ B.
	17. පෙසකාරිකාය S. මද්දිතං S.
	18. පිච්ඡෙසති B, L.
	19. හත්ථිතං අඤ්ඤා b. S.
	20. පටිපාකතිකං L.

නිරුක්කිමානා අනන්තං සංවත්තනති; අපරමි වළුං¹ කිංසමතො
 හික්ඛු කල්‍යාණිමහාවෙගිං වන්දිති; අවට්ඨෙග්ගන² මහාමකං
 ඔතරමානා අනන්තරමෙග්ග ක්කාමකෙබ්බෙන³ කවමං කතා; අගච්ඡන්තං
 එකං මනුස්සං අද්දසංසු. තස්ස සරීරං මසිමකිත්තං භොති⁴ මසි
 මකිත්තංගෙව එකං කාසාවං⁵ කච්ඡං පිළෙචා නිවන්තං ඔලො
 කියමානො ක්කාමබාඤ්ඤානො විය බාගති. භො දිවසහාගෙ කවමං
 කතා උපබ්බජ්ඣාමානං⁶ දුරුතං කල්‍යාණං උක්ඛිපිතා පිට්ඨියං වීජ
 කිණ්ණකෙසෙති⁷ කුමමෙග්ගන අගනන්තා හික්ඛුතං සමමුඛෙ අට්ඨාසි,
 සාමසේණු දිට්ඨා අඤ්ඤාමඤ්ඤා ඔලොකයමානා⁸ අච්ඡිසො තුග්ගං
 පිතා තුග්ගං මහාපිතා තුග්ගං මාතුලොති ගසමානා⁹ ගනන්තා භො
 තාමො චං උපාසකාති තාමං පුට්ඨිංසු, භො තාමං පුට්ඨිකො වීජපටි
 සාරී සුඤ්ඤා දුරුකල්‍යාණං ඡෙද්ධිති; වන්තං සංවිධාය නිවාසෙති; වන්දිති;
 නිට්ඨං තාව හනෙතති අග. මහාපේඨ අට්ඨංසු දහරසාමසේණු¹⁰
 අගනන්තා මහාපේඨනං සමමුඛාපි පරිහාසං කරෙන්නති උපාසකො අග.
 තුමෙහ¹¹ මං පසිති; පරිහසං එතතකෙනෙව මන්තං පතතමානා
 සල්ලකෙබ්¹² අභමි පුට්ඨිකා තුමහාදිසොව සමසේනා අභොසිං, තුමහාකං
 පත විතෙකකග්ගතාමතතකමි¹³ තස්මි, අගං ඉමසිං සාසනෙ මනිද්ධි
 කො මහානුභාවො අභොසිං, අගාසං ගහෙති; පඨං¹⁴ කරෙමි; පඨං
 අගාසං, දුරං ගණ්හිති¹⁵ සන්තිකං කරෙමි; සන්තිකෙ දුරෙ වක්ඛවාල
 සතසහසං බණෙන විනිවික්ඛාමි; ගන්තං මෙ පසාප ඉද්ධි මකකට
 ගන්තසද්ධි අගං ඉමෙකෙව ගන්තං ඉධ නිසින්නො¹⁶ වන්දිමසුරියෙ
 පරමසිං, ඉමෙකංගෙව පාදානං වන්දිමසුරියෙ පාදකාලිකං කතා
 නිසිදිං. එවරුපා මෙ ඉද්ධි පමාදෙන අනන්තරානා, තුමෙහ මා පමජ්ජන්,
 පමාදෙන හි එවරුපං වාසනං පාපුණ්නති, අපමතතා විහරන්තා
 ජාතිජරාමරණස්ස අනන්තං කරෙන්නති; තස්මා තුමෙහ මඤ්ඤා
 අරමමණං කතා¹⁷ අපමතතා ගොථ හනෙතති තපෙජ්ජා ඔවාද
 මකාසි,¹⁸ තෙ තස්ස කපේන්නස්සෙව සංවෙගං¹⁹ අපජ්ජති; විපස්ස
 මානා කිංසන්නා තන්තෙව අරහත්තං පාපුණ්ණති. එවමි උපානන

1. වළු b. S.	10. අට්ඨංසු සාමසේණු S.
2. අවට්ඨ S.	11. හනෙත තුමෙහ b. S.
3. ක්කාමකෙබ්බෙන b.	පරිහාසං b. S.
4. මසිමකිත්තං. විය අපකාසි B.	12. මා සල්ලකෙබ් b. S.
මසිමකිත්තං b. විය අපකාසි b. S.	13. විතෙකකග්ගතං. L.
මසි b.	14. පඨං b.
5. සංවිසං. B. සංවසං b. S.	15. ගහෙති b. S. දුරං සන්තිකං.
පිළෙචා b.	කරෙමි සන්තිකං. ගණ්හිති,
6. උපබ්බජ්ඣාමානං B.	දුරං කරෙමි b. සන්තකං.
උපබ්බජ්ඣාමානං b. S.	දුරං කරෙමි S.
7. වීජපටිකේනි b. S.	16. නිසින්නො B.
තුමමෙග්ගන b.	17. කරෙමි b. S.
8. ඔලොකියමානා b.	18. ඔවාදමසි b. S.
9. ගසමානා වති b. S.	19. ඉමං සංවෙගං S.

සමථවිපස්සනා¹ නිරුජ්ඣමානා අනන්දාය සංවත්තනනීති වෙදිතබ්බො;² අනුප්පන්නානං පාපකානිනාති වෙත් අනුප්පන්නො වා කාමාස වො න උප්පජ්ඣති අදිසු වුත්තනසෙත අන්තො වෙදිතබ්බො. උප්පන්නානං පාපකානිනාති එත් පන වතුබ්බධං උප්පන්නං වත්තමානුප්පන්නං භුතා විගතුප්පන්නං ඔකාසකතුප්පන්නං භුමිලඤ්ඤාප්පන්නාති. තත් සෙ කිලෙසා විජ්ජමානා උප්පාදිසමඛිනො ඉදං වත්තමානුප්පන්නං නාම, කමෙම පන ජවිතෙ අරමමණරසං අනුභවිතො නිරුඤ්ඤාප්පකො භුතා³ විගතො නාම, කමිම උප්පජ්ඣති නිරුඤ්ඤා භවිතො විගතො නාම, තදුභයමපි භුතා විගතුප්පන්නාති සබ්බං ගච්ඡති, කුසලා කුසලං කමිම අඤ්ඤාසං⁴ විපාකං පටිබ්බාතිතො අත්තතො විපාකස්ස ඔකාසං කරොති, එවං කතෙ ඔකාසෙ විපාකො උප්පජ්ජමානො ඔකාස කරණතො පට්ඨාය උප්පන්නොති වුවවති,⁵ ඉදං ඔකාසකතුප්පන්නං නාම.⁶ පඤ්චකකතො පන විපස්සනාය භුමි නාම, තෙ අතීතාදිසෙදු භොනති; තෙසු අනුසයිතකිලෙසා පන අතීතා වා අනාගතා වා පච්චුප්පන්නා වාති න වත්තබ්බො, අතීතබ්බෙසු අනුසයිතොපි හි අප්පාතිතාව භොනති; අනාගතබ්බෙසු පච්චුප්පන්නබ්බෙසු අනුසයිතොපි අප්පාතිතාව භොනති; ඉදං භුමිලඤ්ඤාප්පන්නං නාම. තෙනාහු පොරුණා: නාහු නාහු භුමිසු අසමුග්ගාගතො කිලෙසා⁷ භුමි ලඤ්ඤාප්පන්නාති සබ්බං⁸ ගච්ඡන්තිති. අපරමපි වතුබ්බධං උප්පන්නා: සමුද්ධාරුප්පන්නං අරමමණාධිගහිතුප්පන්නං අවික්ඛම්හිතුප්පන්නං අසමුග්ගාතිතුප්පන්නාති. තත් සමපති වත්තමානංයෙව⁹ සමුද්ධාරුප්පන්නං නාම; සකිං වක්ඛති උමමිලෙකො¹⁰ අරමමණෙ නිමිත්තෙත ගහිතෙ අනුසාරිතානුසාරිතකකණෙ කිලෙසා නුප්පජ්ජන්තිති¹¹ න වත්තබ්බො, කසමා? අරමමණස්ස අභිග්ගාතිතත්තා,¹² යථා කිං? යථා ඛිරුකකස්ස කුසාරියා ආභතාගතට්ඨානෙ ඛිරං න තික්ඛමස්සතිති න වත්තබ්බො, එවං ඉදං අරමමණාධිගහිතුප්පන්නං නාම. සමාපත්තියා අවික්ඛම්හිතකිලෙසා¹³ පන ඉමගමිං නාම ආනෙ නුප්පජ්ජන්තිති¹⁴ න වත්තබ්බො, කසමා? අවික්ඛම්හිතත්තා. යථා කිං? යථා සාරඛිරුකකො¹⁵ කුසාරියා ආභතෙය්ගං ඉමගමිං නාම ආනෙ ඛිරං න තික්ඛමෙය්ගාති න වත්තබ්බො,¹⁶ එවං ඉදං අවික්ඛම්හිතුප්පන්නං නාම. මග්ගෙන අස

1. උප්පන්නා b, S.

2. වෙදිතබ්බො L.

3. නිරුඤ්ඤාප්පකො භුතා³ L.

4. කුසලාකුසලං බමිම.

අඤ්ඤාසං කමිම. B.

කුසලා කුසලං S, අඤ්ඤාසං

කමිමග්ග B, S.

5. උප්පන්නොති සංඛං ගච්ඡති

ඉදං b, S.

6. ඔකාසකරණතො පට්ඨාය

උප්පන්නා නාම B,

7. අසමුග්ගාතිතකිලෙසා B, S.

8. සංඛාසං S.

9. තත් සංවත්තමානංයෙව S.

10. උමමිලිතො b, S.

11. අනුප්පජ්ජන්තිති B,

12. අභිග්ගාතිතත්තා b S

13. අවික්ඛම්හිතා කිලෙසා b S

14. නුප්පජ්ජන්තිති b,

නුප්පජ්ජතිති B,

15. යථා කිං යථා සභව ඛිර රුකකබ්, S.

16. වත්තබ්බො b.

මුත්තාතිනා කිලෙසා¹ පත හව යො තිබ්බතතසාපි උපපජ්ඣතිති පුරිමතයෙනෙව විප්ථාරෙනබ්බං, ඉදං අසමුත්තාතිතුපපනං නාම ඉමෙසු උපපනොසු වහතමානුපපනං භූතා විගතපපනං ඔකා සකතුපපනං සමුද්ධාරුපපනනාති වතුබ්බිධං උපපනං න මය්ග වජ්ඣං,² භූමිලුඬුපපනං ආරම්භොධිගතිතුපපනං අභිකම්බවතිතුපපනං අසමුත්තාතිතුපපනනාති වතුබ්බිධං මය්ගවජ්ඣං.³ මෙය්ගා හි උපපජ්ඣමානො එතෙ කිලෙසෙ පජ්ඣති, තෙ⁴ අතීතා වා අනාගතා වා පච්චුපපනා වා හි න වතතබ්බා, චුතතමපි වෙතං හඤ්ච අතීතෙ⁵ කිලෙසෙ පජ්ඣති තෙන හි බිණං බෙපෙති තිරුඬුං නිරුද්ධෙති⁶ අත්ථගතං අත්ථගතමෙති අතීතං යං තජ්ජි තං පජ්ඣතිති; හඤ්ච අනාගතෙ කිලෙසෙ පජ්ඣති තෙන හි අජාතං පජ්ඣති අතිබ්බතතං අනුපපනං අපාතුභූතං පජ්ඣති, අනාගතං යං තජ්ජි තං පජ්ඣතිති, හඤ්ච පච්චුපපනෙ කිලෙසෙ පජ්ඣති තෙන හි රතෙතා රාභං පජ්ඣති දුට්ඨො දෙසං මුල්ලො මොහං විනිවිඤ්ඤා මානං⁷ පරා මට්ඨො දිට්ඨිං අතිට්ඨො ගතො විවික්ච්ඡා ථාමගතො අනුසයං පජ්ඣති; කණ්ණසුක්කා ධම්මා⁸ පුගනකා වතතනාති සඨතිලෙසිකා මය්ග භාවතා භොතීති තෙන හි තජ්ජි මග්ගභාවතා තජ්ජි එලසච්ඡි කිරිතා තජ්ජි කිලෙසපභාතං තජ්ජි ධම්මාතිසමයොති; අජ්ජි මග්ග භාවතා - පෙ - අජ්ජි ධම්මාතිසමයො⁹ යථා කථා විග්ග සෙය්සථාපි තරුණො රුක්කො¹⁰ - පෙ - අපාතුභූතා තෙව පාතුභවනති ඉති පාළියං අජාතඵලරුක්කො ආගතො; ජාතඵලරුක්කො පත දීපපතබ්බං; යථා හි සථලො තරුණබ්බරුක්කො තස්ස එලාති මනුස්සා පරිභුඤ්ඤා ය්ගං, සෙසාති පාතෙකා පච්ඡිකො පුරෙය්ගං, අථඤ්ඤා පුරිසො තං ඵරසුතා ජ්ඤෙය්ස, තෙනස්ස තෙව අතීතාති එලාති නාසිතාති භොතති, න¹¹ අනාගත පච්චුපපනාති ව¹² අනාසිතාති අතීතාති හි මනුස්සෙති පරිභුතතාති අනාගතාති අතිබ්බතතාති න සක්කා නාසෙකුං, යසම් පත සමයෙ සො ජිත්තො තද එලාතිගෙව තජ්ජිති පච්චුපපනාතිපි අනාසිතාති සමෙව පත රුක්කො අච්ඡිකො අස්සා¹³ අථස්ස පඨවි රසඤ්ච ආපොරසඤ්ච ආගමම යාති එලාති තිබ්බතෙතය්ගං තාති නාසි තාති භොතති, තාති හි අජාතාතෙව න ජායනති, අතිබ්බතතාතෙව

1. අසමුත්තාතිතතිලෙසා b.	පතසකා S උබ්බිධං b. S.
අසමුත්තාතිත කිලෙසා S.	8. කණ්ණසුක්කා ධම්මා b.
2. න මග්ගවජ්ජ. b.	9. අජ්ජි ධම්මාතිසමයොති
3. වතුබ්බිධා මග්ගවජ්ජ. b.	10. තරුණරුක්කො අථලො-පෙ-b.
4. සොපය කිලෙසපජ්ඣතිතෙ B.	තෙවපාතුභවනති b.
5. වෙතං අතීතෙ B.	11. භොතති B.
6. තිරුඬුං නිරුද්ධෙති පිගතං.	12. නෙව b. න අනාගත
පිගතමෙති S. අත්ථගතං b. S.	පච්චුපපනාති නාසිතාති b.
7. විනිවිඤ්ඤා. A1. හතිතෙ B.	පච්චුපපනාති තෙව
විනිවිඤ්ඤාමානං b. එමොමානං S.	අනාසිතාතිපි S.
දිට්ඨි. විග්ගපතෙතා b. විග්ග	13. අච්ඡිකො අථස්ස b'

න නිබ්බත්තනති අපානුභූතානෙව, එවමෙව¹ මග්ගො නාපි අතිතාදි
භෙදෙ කිලෙසෙ පජ්ඣති, නපි න ජහති,² යෙසං හි කිලෙසානං
මග්ගෙන බ්‍රහ්මස්‍ර අපරික්කමානස්ස උප්පත්ති සියා මග්ගෙන උප්පජ්ජිතා
බ්‍රහ්මානං පරික්කමානත්තා තෙ කිලෙසා අජාතාව න ජායන්ති; අතිබ්බ
ත්තාව න නිබ්බත්තනති; අපානුභූතාව න පානුභවන්ති. තරුණපුත්තාය
ඉත්ථිසා පුත අවිජ්ජායනත්ථං බ්‍රහ්මිකානං රොගං වූපසමනත්ථං පිත
භෙසජ්ජෙති³ වාපි අයමත්ථො විභාවෙනබ්බො, එවං මග්ගො යෙ
කිලෙසෙ පජ්ඣති අතිතා වා අනාගතා වා පච්චුප්පන්නා වාති න
වත්තබ්බො; න ව මග්ගො කිලෙසෙ නප්පජ්ජති⁴ යෙ පන මග්ගො
කිලෙසෙ පජ්ඣති තෙ සක්ඛාය උප්පන්නානං වා පාපකානන්ති⁵ ආදි
වුත්තං; න කෙවලඤ්ච මග්ගො කිලෙසෙයෙව පජ්ඣති, කිලෙසානං පන⁶
අප්පට්ඨිතත්තා යෙ⁷ උප්පජ්ජෙය්‍යං උපාදින්නකකිකා තෙපි පජ්ඣති
ගොව, වුත්තචපි වෙතං: සොතාපත්තිමග්ගස්සෙතෙත අතිසංඛාරවික්කම
ණස්ස නිරොධෙන සත්තභවෙ ධූපජා අනමතග්ගෙ සංසාරෙ යෙ
උප්පජ්ජෙය්‍යං⁸ නාමඤ්ච රූපං ව එත්ථෙතෙ නිරුප්පිකන්ති විත්ථායෙ.
ඉති මග්ගො උපාදින්නඅනුපාදින්නතො⁹ වුට්ඨාති භවවසෙන පන
සොතාපත්තිමග්ගො අපායභවතො වුට්ඨාති, සකදගාමිමග්ගො සුගති
භවෙකදෙසතො, අනාගාමිමග්ගො සුගතිකාමභවතො, අරහත්ත
මග්ගො රූපාරූපභවතො වුට්ඨාති; සබ්බභවෙති වුට්ඨාතියෙවාතිපි
වදන්ති. අථ මග්ගකකිකෙ කථං අනුප්පන්නානං¹⁰ උප්පාදය භාවනා
භොති කථං වා උප්පන්නානං සිතියාති? මග්ගපචත්තියායෙව,¹¹ මග්ග
හි පචත්තමානො පුබ්බෙ අනුප්පන්නපුබ්බත්තො අනුප්පන්නා නාම
වුට්ඨති, අගතපුබ්බං හි යානං ගන්ත්වා¹² අනනුගතපුබ්බං වා ආරම්භං
අනුගමිතො වත්තායෙ භවන්ති අනාගතට්ඨානං ආගතව්‍යං¹³ අනනුගතං
ආරම්භං අනුගමාමාති,¹⁴ යාවස්ස පචත්ති අයමෙව සිති නාමාති
සිතියා භාවෙතීතිපි වත්තුං¹⁵ වට්ටති: ඉද්ධිපාදෙසු සංඛිප්පකථා වෙ
තොබ්බලසුත්තෙ වුත්තා, උපසමයමානං ගච්ඡති කිලෙසුපසමත්ථං වා¹⁶

1. එවමෙව b, S.

2. නාපි න පජ්ඣති b, S.

නපි න පජ්ඣති B

3. පිතරෙග්ගෙසජ්ජෙතිවාපි b.

4. න පජ්ඣති b S.

5. උප්පන්නානං පාපකානන්ති b, S

6. යෙසං පන L.

7. යෙව B. උපාදින්නකකිකා b, S.

8. සංසාරෙව උප්පජ්ජෙය්‍යං B.

සංසාරෙයෙව උප්පජ්ජෙය්‍යං S,

9. උපාදින්නඅනුපාදින්නතො b.

උපාදින්නතො, අනුපාදින්නානා S

10. කථමනුප්පන්නානං S.

11. මග්ගපචත්තියා M3, උප්පන්නානං

වා සිතියාති S. මග්ගපචත්තියා යෙව

12. අනාගතපුබ්බං ඤිට්ඨානං.

අගන්ත්වා b, S.

13. අගතමිතා b, S.

14. අනුගමිතොති S යාවස්ස b S

15. භාවෙතීතිවත්තුං S.

16. කිලෙසුපසමත්තං වා b.

ගව්‍යතීති උපසමගාමී;¹ සමුද්‍රැක්ඛිමානා ගව්‍යතී මග්ගසමෝ ධන්‍යාය වා ගව්‍යතීති සමෝධගාමී;² විවෙකනිසිසිතාදිති සබ්බසව සංවරෙ වුත්තාති. අයමෙත්ථ සමෝධපො. මිත්ථාරතො පනායං බොධ පක්ඛියකථා;³ විසුද්ධිමග්ගෙ වුත්තා.

විමොක්ඛකථායං විමොක්ඛකතාති කෙනාදෙව්න⁴ විමොක්ඛො අධි මුච්චනාදෙව්න. කො පනායං අධිමුච්චනාදෙව්නා තාම? පච්චතික්ඛමෙවයි⁵ ව සුට්ඨ මුච්චනාදෙව්නා අාරමමෙණ ව අභිරුතිවසෙත⁶ සුට්ඨ මුච්ච නාදෙව්නා පිතු අබෙක විස්සාධ්විතපච්චතසං දාරකස්ස සයනං විය අනියනතිතභාවෙන⁷ නිරුසඛකතාය අාරමමෙණ පච්චනතීති වුත්තං හොති; අයං පනත්ථො පච්චිමවිමොක්ඛෙ තත්ථ පුරිමෙසු සබ්බෙසු අත්ථි; රුපි රූපානි පස්සතීති එත්ථ අභිකතං කෙසාදිසු නිලකසිණො දිවසෙන උපපාදිතං රූපං⁸ තදස්ස අත්ථි රුපි බහිඤ්ඤා රූපානි පස්සතීති⁹ බහිඤ්ඤා නිලකසිණොදිති රූපානි කිංතවකුක්ඛනා පස්සති ඉමිනා අභිකතබහිඤ්ඤාවජුකෙසු කසිණෙසු උපපාදිතභික්ඛාතස්ස පුග්ගලස්ස වත්තාරිති රූපාවචරභික්ඛාතාති¹⁰ දස්සිතාති; අභිකතං අරූපසංඝද්දිති අභිකතං අරූපසංඝද්දි අත්තනො කෙසාදිසු අනුපපා දිතරූපාවචරභික්ඛාතොති අත්ථො. ඉමිනා බහිඤ්ඤා¹¹ පරිකමං කත්වා බහිඤ්ඤාව උපපාදිතභික්ඛාතස්ස රූපාවචරභික්ඛාතාති දස්සිතාති; සුභ නෙනව අධිමුත්තනා හොතීති ඉමිනා විසුද්ධෙසු¹² නිලාදිසු වණ්ණ කසිණෙසු කිංතාති දස්සිතාති; තත්ථ කිංඤ්ඤාපි අත්තො අපපනායං¹³ සුභනති අනෙකාගො තත්ථි, යො පන සුචිසුද්ධං සුභකසිණමාරමණං¹⁴ කත්වා විහරති සො යස්මා සුභනති අධිමුත්තො හොතීති චිත්තබ්බතා ආපර්ජති, තස්මා එවං දෙසනා කතා; පටිසම්බද්ධමග්ගෙ පන කථං සුභනෙනව අධිමුත්තො හොතීති¹⁵ විමොක්ඛො ඉධ තිකුට්ඨ මෙත්තාසභ ගනෙන වෙතසා එකං දිසං - පෙ - විහරති¹⁶ මෙත්තාය භාවිතතතා සත්තො අපපටිකකුලා¹⁷ හොනති, කරුණා මුදිතා උපෙධා සභගනෙන වෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති උපෙධායං¹⁸ භාවිතතතා සත්තො

1. උපසමගාමී b.

සමුද්‍රැක්ඛිමානං ගව්‍යතී

සබ්බසවංගාමී S.

2. සමෝධගාමී b.

3. මොඛපක්ඛියකථා S.

4. කෙනාදෙව්න S.

5. පච්චතික්ඛමෙවයි S.

6. අරමමෙණ ව අභිරුතිවසෙත B.

අාරමමෙණ ව අභිරුතිවසෙත S.

7. අනියනතිතභාවෙන b. S.

සුභකසිණමාරමණ L.

8. රූපභික්ඛාතං රූපං B. S.

උපපාදිත S.

9. රුපි රූපානි පස්සතීති b

10. රූපාවචරභික්ඛාතාති b. අභිකතං.

ත රූපසංඝද්දි b. S.

11. බහිඤ්ඤා b, S. බහිඤ්ඤා වා b, S.

12. ඉමිනා ව සුචිසුද්ධෙසු b, S.

13. අපපනායං b. සුභං b.

14. කසිණාරමණං b S.

15. හොතීති b S. අධිමොක්ඛො S.

16. එකං දිසං, එරිත්වා විහරති S.

විහරති-පෙ - b

17. අපපටිකකුලා b, අපපටිකකුලාව S.

18. උපෙධා b, S.

අප්පට්ඨකතුලා හොනති එවං සුභනෙතව අබ්බුතෙනා හොතිති විමො
කෙතාති වුත්තං; සබ්බසො රූපසංඝඤ්ඤානාති ආදිප්පු යං වත්තබ්බං
තං¹ විපුද්ධිමයො වුත්තමෙව; අයං අට්ඨමො විමොකෙතාති අයං
වතුන්නං බන්ධානං සබ්බසො විසංචයන්තා² විමුත්තතො අට්ඨමො
උත්තමො විමොකෙතා නාම.

අභිභායතනකපායං අභිභායතනානිති අභිභවනකාරණෙති;
කිං අභිභවනති පච්චතීකාධිමෙව ආරම්භෙති තාති හි පටිපකඛ
භාවෙන පච්චතීකාධිමෙව අභිභවනති පුග්ගලස්ස ඤ්ඤානාර්ථය
ආරම්භෙති; අජ්ඣන්තං³ රූපසංඝඤ්ඤිති ආදිප්පු පන අජ්ඣන්තරූපෙ
පරිකම්මවසෙන අජ්ඣන්තං රූපසංඝඤ්ඤි නාම හොති; අජ්ඣන්තං හි⁴
නීලපරිකම්මං කරොනො කෙසෙ වා පිත්තෙ වා අකඛිතාරකාය වා⁵
කරොති, පිතපරිකම්මං⁶ කරොනො මෙදෙ වා ඡවියා වා හත්තල
පාදතලෙසු⁷ වා අකඛිතං පිතකට්ඨානෙ වා කරොති, ලොහිතපරි
කම්මං කරොනො මංසෙ වා ලොහිතෙ වා ජීවහාය වා අකඛිතං
රත්තකට්ඨානෙ වා කරොති, ඔද්ධපරිකම්මං කරොනො අට්ඨිමති වා
දුන්නෙ වා නබෙ වා අකඛිතං සෙතට්ඨානෙ වා කරොති, තං පන
සුනීලං සුපිතකං සුලොහිතකං සුඔද්ධං න හොති, අවිසුද්ධමෙව⁸
හොති; එකො බඬිද්ධා රූපාති පසානිති යසොවං⁹ පරිකම්මං
අජ්ඣන්තං උප්පන්නං හොති, තිම්බිතං පන බඬිද්ධා සො එවං අජ්ඣ
න්තං¹⁰ පරිකම්මං කරොනො බඬිද්ධා ව¹¹ අප්පනාය වසෙන
අජ්ඣන්තං රූපසංඝඤ්ඤි එකො බඬිද්ධා රූපාති පසානිති වුට්ඨති;
සමිත්තානිති අවබ්බිතාති; සුචර්ණණදුබ්බණණානිති සුචර්ණණාති වා
හොතු දුබ්බණණාති¹² වා පරිත්තවසෙනෙව ඉදමභිභායතනං වුත්ත
නති වෙදිතබ්බං; නාති අභිභුක්ඛාති යථා නාම සමපන්නගහණිකො¹³
කට්ඨපුත්තං හත්තං ලහිතා කිං එත්ථ භුඤ්ජිතබ්බං අපීති සබ්බබ්බිතා
එකකබලමෙව කරොති එවමෙවං¹⁴ ඤ්ඤානාර්ථකො පුග්ගලො විස
දඤ්ඤො කිං එත්ථ පරිත්තකෙ ආරම්භණෙ සමාපජ්ජිතබ්බං අපී, නායං
මම භාණති තාති රූපාති අභිභවිතා සමාපජ්ජති සහ නිමිත්තප්පාදෙ
තෙවෙත්ථ¹⁵ අප්පනං පාපෙතීති අපො; ජානාමි පසානාමිති ඉමිතා
පනස්ස ආහොගො කපිතො; සො ච බො සමාපන්නිතො වුට්ඨිතස්ස න

1. තං සබ්බං b. S.

2. විසංචයන්තා b.

3. අජ්ඣන්තං රූපෙ S.

4. අජ්ඣන්තමිති S. අජ්ඣන්තං ම b.

5. අකඛිතාරකායං වා S.

6. පිතක පරිකම්මං b.

7. හත්තතලෙසු වා පිතකට්ඨානෙ වා S.

8. සුචර්ණණදුබ්බමෙව b. අසුචර්ණණදුබ්බමෙව S.

9. යසොතං b. යසොතං පරිකම්මං.

10. අජ්ඣන්ත S.

11. පරිකම්මස්ස බඬිද්ධා ම b. S.

බඬිද්ධා වා B, බඬිද්ධා වා ම M3.

12. භොනති දුචර්ණාති S, භොනන b.

13. සමුපුණ්ණගහණිකො S, සමුපු
මිත්තං ලහිතා S.

14. එකකබල මෙව කරොති එවමෙව S.

15. නිමිත්තප්පාදෙතොත්ථ S.

දෙතොව වෙත්ථ b.

ධාතුකානි භොනති තස්මා ඉදමෙව් ගතිතං න තාති; බාරාණසෙසා ඝනාති බාරාණසියං ගවං¹ බාරාණසෙසාකං. තත්ත ඤාතං කප්පා සොපි මුදු සුත්තකතනිකායොපි තනනවායොපි² ඡෙකා උදකමපි සු විසිතිඤ්ඤං තත්ත³ වත්තං උභතො ගාගමිමට්ඨං භොති ද්විසුපි පසෙසු මට්ඨං මුදුං සිතිඤ්ඤං බායති පිනානිති ආදිසුපි ඉමිනාව⁴ තයෙන අනෙතො වෙදිතමෙධං; නිලකසිණං උග්ගණනනොතො නිලගමි. නිමිත්තං ගණනාති පුප්ඵං වා වත්තං වා වණ්ණධාතුයා වාති ආදි කං පනෙත්තං කසිණකරණඤ්ඤා⁵ පරිකමඤ්ඤා අප්පතොවිධානඤ්ඤා සබ්බං විසුද්ධිමග්ගෙ විත්ථාරතො වුත්තමෙව.

අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තොති ඉතො පුබ්බෙසු සතිපට්ඨානා දිසු තෙ තෙ ධම්මෙ⁶ භාවෙත්වා අරහත්තං පත්තොව අභිඤ්ඤාවොසාන පාරමිප්පත්තො නාම භොනති: ඉමෙසු පන අට්ඨසු අභිභාගතනෙසු විණ්ණවසිභාවොගෙව⁷ අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තො නාම; කසිණ කපාය⁸ සකලට්ඨන කසිණොති; තදුරමමණානං ධම්මානං බෙත්ත ට්ඨන වා ආසන්නානි⁹; උද්ධනති උපරි ගගනතලාහිමුඛං; අමොති හෙට්ඨා: සුමිතලාහිමුඛං; නිවිසනති බෙත්තමණ්ඩලමිව සමන්තා පරි ච්ඡිද්ධිත්වා; එකවෙවා හි උද්ධමෙව කසිණං වසිත්තෙ එකවෙවා අමො එකවෙවා සමන්තතො තෙන තෙනෙව¹⁰ කාරණෙන එවං පසාරෙති ආලොකමිව රූපදස්සනකාමො තෙන වුත්තං පඨවිකසිණමෙකො සඤ්ජානාති උද්ධං අමො නිවිසනති;¹¹ අද්විසනති ඉදං පන එකස්ස අඤ්ඤාභාවානුපගමනත්තං යථා හි උදකං පටිට්ඨස්ස සබ්බදිසාසු උදක මෙව භොති න අඤ්ඤා¹² එවමෙවං පඨවිකසිණං පඨවිකසිණමෙව භොති තත්ථි තස්ස අඤ්ඤා¹³ කසිණසමෙහදොති එස තයො සබ්බත්ථ; අප්පමාණනති ඉදං තස්ස තස්ස¹⁴ ඵරණඅප්පමාණවසෙන වුත්තං, තං හි වෙත්තො ඵරතොති සකලමෙව ඵරති න අයමස්ස¹⁵ ආදි ඉදං මජ්ඣනති

1. බාරාණසියං. කතං S. හම. b.	10. තෙන තෙන b. තෙන S. එව S.
කතං B. කතං. b. S.	පසාදෙති S.
2. තනනවායොපි b.	11. තිරිසනති දිසා අනුදිසාසු S.
3. සු විසිතිඤ්ඤං තස්මා වත්තං b. S.	අනවගතති දිසානුදිසාසු අනවග. S.
මිමධං b. S. මිසු පසෙසු මධං.	අද්වගතති දිසානුදිසාසු අවග. b.
මුදු b. S.	අඤ්ඤාභාවානු ගමනත්තං S.
4. ආදිසු ඉමිනාව b. S.	වුත්තං b. S.
5. කසිණකරණඤ්ඤාව b. S.	12. භොති අඤ්ඤා. b. S. එවමෙව S.
6. තෙ ධම්මෙ b. S. අරහත්ත පත්තො ව S.	පට්ඨ b. පඨවිකසිණං S.
7. විණ්ණවසිභාවායොපි b. විණ්ණවසි	13. අඤ්ඤා. L.
භාවාය S.	14. තස්ස වා B.
8. කපායං b. S.	15. ඵරති අග්ගස්ස ආදි b. S.
9. බෙත්තමෙව අභිධානවෙත්ත වා	පමාණං න b. ගණනාති b.
ආගතනාති b. S.	ගණනාති S.

පමාණං ගණනාතිති; විඤ්ඤාණභසිණ්ණාති වෙත්ති කසිණුග්ගාපිමා
කාසෙ පච්චන්තං විඤ්ඤාණං තත්ති කසිණවසෙහන කසිණුග්ගාපිමාකාසෙ
කසිණුග්ගාපිමාකාසවසෙහන තත්ති පච්චන්තවිඤ්ඤාණේ උද්ධං අපොති
යතා වෙදිතබ්බං; අයමෙත්ති සමෙධිපො; කම්මට්ඨානභාවනානසෙහන
පනෙතාති පඨවිකසිණාදිති විත්ථාරතො විසුද්ධිමයෙහ චුත්තා
නෙව; ඉධාපි විණ්ණවසිභාවෙනෙව¹ අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපාත්තා
භොතතීති වෙදිතබ්බං; තථා ඉතො අනන්තරෙසු² චතුසු ක්ඛානෙසු
යං පනෙත්ති වත්තබ්බං තං මහාඅස්සපුරස්සතෙහ වුත්තමෙව; විපස්සනා
ඤ්ඤා පත රුපිති ආදිතං අපේඨා චුත්තොයෙව; එත්ඨ සිත්තං එත්ඨ
පටිබ්බදානති එත්ඨ චතුමහාභුතීකෙ³ කාසෙ නිසසිතඤ්ඤා පටිබ්බදාඤ්ඤා;
සුභගාති සුඤ්ඤා; ජාතිමාති⁴ පරිසුද්ධිආකාරසමුට්ඨිතො; සුපටි
භම්මභාගොති සුට්ඨි කතපරිකමො අපතිතපාසාණසකට්ඨෙ;
අපෙත්ඨාති තනුවත්ඨි⁵; විපසසනනාති සුට්ඨි පසනො,⁶ සබ්බාභාර
සමපනෙතාති යො පන වෙදනාදිති⁷ සමෙධිති ආකාරෙති සමපනො;
නිලනති ආදිති වර්ණසමපනති දසෙහති තාදිසං හි ආචුතං පාකට්ඨ
භොති; එවමෙව භොති එත්ඨ එවං ඔපමමසංසඤ්ඤා⁸ වෙදිතබ්බං;
මණ්ණි විය හි කර්තායො, ආචුතසුත්තං⁹ විය විපස්සනාඤ්ඤා,
චක්ඛුමා පුරිසො විය විපස්සනාඤ්ඤාලාභී හික්ඛු,¹⁰ භත්ථෙ කරිත්ථා
පච්චවෙක්ඛන්තො අයං බො මණ්ණිති මණ්ණිතො ආවිභුතකාලො විය
විපස්සනාඤ්ඤා, අභිනිහරිත්ථා නිසිත්තස්ස හික්ඛුනො චතුමහාභුතීක
කායස්ස¹¹ ආවිභුතකාලො, තත්ථිදං සුත්තං ආචුතනති සුත්තස්ස ආවි
භුතකාලො විය විපස්සනාඤ්ඤා නිහරිත්ථා¹² නිසිත්තස්ස හික්ඛුනො
තදරමමණානං එස්සපඤ්ඤාමකානං වා සබ්බවිත්තවෙතසිකානං වා විප
ස්සනාඤ්ඤාස්සෙව වා ආවිභුතකාලො; කිං පනෙතෙ¹³ ඤ්ඤාස්ස ආවි
භාවනාති¹⁴ පුග්ගලස්සාති ඤ්ඤාස්ස පන ආවිභාවනා පුග්ගලස්ස
ආවිභුතාව භොතති; ඉදඤ්ඤා විපස්සනාඤ්ඤා මග්ගස්ස අනන්තරං එවං
සනෙතපි යස්මා අභිඤ්ඤාවාසෙ අරඤ්ඤා එතස්ස අනන්තරවාසො¹⁵
තත්ථි තස්මා ඉධෙව දස්සිතං; යස්ස වා¹⁶ අනිට්ඨාදිවසෙහ අකතසමම
සතස්ස දිබ්බාය සොතධාතුයා හෙරවසද්දං¹⁷ සුණ්ණො පුබ්බෙතිවො

1. විණ්ණවසිභාවෙනෙව S.

2. අනන්තරෙසු A1, B M2, M3, W1.

3. චතුමහාභුතීකෙ B S.

4. ජාතිමාති S. සුපරිසුද්ධ ආකාර B.

5. අපෙත්ඨාති තනුවත්ඨි තනුවත්ඨි S.

6. විපසසනො B.

7. වොචනෙවධාදිති B. වොචන

විජ්ඣාදිති S.

8. එවං උපමං සංසඤ්ඤා B S.

9. ආචුතං සුත්තං B S.

10. විපස්සනාලාභී හික්ඛු B S.

11. චතුමහාභුතීක B S.

12. අභිනිහරිත්ථා B

13. කිං පනෙතං B. 3.

14. ආවිභුතං B. භුතනති S. ඤ්ඤාස්ස

පන B S. ඤ්ඤාස්ස තස්ස B.

15. අනන්තරවාසෙ B. අනන්තරවාසෙ S.

16. යස්මා වා B. යස්මා ව B S.

17. හෙරවං සද්දං B S.

සංක්‍රයානිතා හෙරවෙ බනෙහි අනුස්සරතො දිබ්බෙන වක්‍රත්‍යා හෙරව
 රූපං¹ පසංභො භයං සන්තාසො උපපජ්ඣති න අනිච්චාදිවසෙන
 කතසමමසනස්ස තස්මා² අභිඤ්ඤාපත්තස්ස භයවිනොදනකහෙතු
 සම්පාදනත්වමි³ ඉදං ඉධෙව දස්සිතං, ඉධාපි අරහත්ත වසෙනෙව⁴
 අභිඤ්ඤාචොසානපාරිමිපත්තතා වෙදිතබ්බා; මනොමසිද්ධියං විණණ
 වසිත්‍යාසු තත්⁵ මනොමසනති මනෙත නිබ්බත්තිතං; සබ්බඛග
 පච්චඛින්නති සබ්බෙහි අබ්බෙහති ව සමන්තාගතං; අභිනිඤ්ඤනති⁶
 සණ්ඨානවසෙන අවිකල්පිත්‍යං ඉද්ධිමතා නිමිතං රූපං⁷ හි සචෙ
 ඉද්ධිමා ඔදුනො තමපි ඔදුතං සචෙ අවිද්ධිකණේණා තමපි අවිද්ධි
 කණේණාති එවං සබ්බාකාරෙහි තෙන සදිසමෙව හොති මුඤ්ඤමහත්‍යසි
 ඝානති⁸ ආදි උපමායං තමපි හි සදිසභාවදස්සනත්වමෙව වුත්තං මුඤ්ඤ
 සදිසා එව හි තස්ස අනෙතා ඉසිකා⁹ හොති කොසි සදිසො යෙව
 අසි වට්ටාය කොසියා¹⁰ වට්ටං අසිමෙව පක්‍ඛිපනති පත්ථාය පත්ථං¹¹
 ඝරණඝානි ඉදමපි අභිකඤ්චිකස්ස නාමං; න විලිචකරණඛකස්ස¹² අභි
 කඤ්චිකො හි අභිතා සදිසොව හොති; තත් කිඤ්චාපි පුරිසො අභි
 කරණඝා උද්ධරෙය්‍යාති හත්තෙත උද්ධරමානො විය දස්සිතො අභ්චො
 විතෙතනෙවස්ස¹³ උද්ධරණං වෙදිතබ්බං; අයං හි අභි තාම සජාතියං
 ධිතො කට්ඨනතරං වා රුක්කනතරං වා නිස්සාය තවතො සරීර
 නික්කඛන්තපයොගසඝ්ඛානෙන ථාමෙන සරීරං බාදමානං¹⁴ විය පුරාණ
 තවං ජිග්ච්ඡිතොති¹⁵ ඉමෙහි චතුති කාරණෙහි සයමෙව කඤ්චිකං
 ජහති¹⁶ න සකකා තතො අඤ්ඤාන උද්ධරිත්‍යං තස්මා විතෙතන උද්ධ
 රණං සන්ධිය ඉදං වුත්තනති වෙදිතබ්බං;¹⁷ ඉති මුඤ්ඤාදිසදිසං ඉමස්ස
 හික්‍රත්‍යො සරීරං ඉසිකාදිසදිසං¹⁸ නිමිතතරුපනති ඉදමෙත්ථ මපමි සං
 සන්දනං; නිමිතානවිධානං පනෙත්ථ පරතො ව ඉද්ධිවිධාදිපඤ්ච අභිඤ්ඤ
 කථා සබ්බකාරෙන විසුද්ධිමයෙත විත්ථාරිතාති තත් වුත්තනසෙතෙව
 වෙදිතබ්බා, උපමාමත්තමෙව හි ඉධ අධිකා;¹⁹ තත් ජෙකඤ්චිකකාර
 දයො විය ඉද්ධිවිධඤ්ඤාණලාභී හික්‍ර දට්ඨබ්බො; සුපරිකම්මිකතම්භති
 කාදයො විය ඉද්ධිවිධං ඤ්ඤණං²⁰ දට්ඨබ්බං; ඉච්ඡිතිච්ඡිතභාජනවිකති

1. හෙරවං රූපං S. භය
 සන්තාසාසං B S.

2. තස්මා S.

3. විනොදනකහෙතු B S.

4. වසෙන S. පාරමිපත්තා S.

5. මණණවසිත්‍යාය තත් B S. මනෙත

නිබ්බන්තං B S.

6. අභිනිඤ්ඤං පාලිදං. අංති
 භිඤ්ඤං M2.

7. නිමිතතරුපං B S.

8. ථිසිකනති B S. උපමෙත්ථ.
 යමපිහි B. උපමෙත්තං යමපිහි S.
 උපමෙත්තං යමපිහි B.

9. ථිසිකා B S. කොස B.

10. වට්ටාය කොසියා වදා. b.

11. සත්ථකාය සත්ථකං b.

12. න විලෙඝකරණඛකස්ස B.

13. විතෙතනෙවස්ස හි B

14. දමමතං B.

15. පිග්ච්ඡිතෙතනති B.

ජිග්ච්ඡිතෙතනති B S.

16. ජහාති B.

17. වෙදිතබ්බං. ඉමස්ස B.

18. ථිසිකා සදිසං B S.

19. අධිකං b. S.

20. ඉතිවිධඤ්ඤං B.

ආදිකරණං විය තස්ස භික්ඛුනො චික්ඛාබ්භං¹ දට්ඨබ්බං; ඉධාපි විශ්ණං
 වසිතාවසෙතෙව අභිඤ්ඤාවොසානපාරිමිපපත්තතා වෙදිතබ්බං; තථ,
 ඉතො පරුසු² චතුසු අභිඤ්ඤසු; තත්ථ දිබ්බසොතධාතුරුපමායා³
 සබ්බං-බමමොති⁴ සබ්බධමකො; අපසන්නසිරෝන වානි තිලුසෙකතෙ වා
 විඤ්ඤපෙය්‍යානි ජානාපෙය්‍යා; තත්ථ එවං චතුද්දසා⁵ විඤ්ඤපෙතො
 සබ්බධමකො සබ්බසද්දො අයනති වචන්දාපෙත්තානං සත්තානං තස්ස
 සබ්බසද්දස්ස ආවිභුතකාලො විය යොගිතො දුරසතතිකභෙදුතං
 දිබ්බානඤ්ඤව මාත්‍රසකාතඤ්ඤ⁶ සද්දුතං ආවිභුතකාලො දට්ඨබ්බං;
 වෙතොපරිගඤ්ඤාඋපමායා⁷ දහගේති තරුණො; සුචාති යොබ්බ
 තෙන සමන්තාගතො; මණ්ඩනකප්පානිකොති සුචාපි සමානො න ආල
 සියො⁸ කිලිට්ඨවත්ථරිඤ්ඤ අථ. බො මණ්ඩනකපකතිකො දිවුස්ස
 දො තයො වාරෙ තහාසිත්වා සුද්ධවත්ථරිදහන⁹ අලකාරකරණ
 සිලොති අන්තො; සංකණ්ඨකති කාලතිලකවච්ඡාමුඛදුසිපිලිතාදිතං
 අඤ්ඤතරෙත සද්දසං; තත්ථ යථා තස්ස මුඛතිමිත්තං පච්චවෙකතො
 මුඛදෙසො පාකවො හොති එවං වෙතොපරිගඤ්ඤා¹⁰ විතතං අතිනී
 හරිත්වා නිසිත්තස්ස භික්ඛුනො පරෙසං සොලසවිධං විතතං පාකවං
 හොතිති වෙදිතබ්බං; පුඤ්ඤ නිවාසඋපමාදිසු යං වත්තබ්බං තං සබ්බං.
 මහාඅස්සපුරෙ වුත්තමෙව; අස්ස ඉධා උදුසි පඤ්ඤමො බමමොති
 එකුතවිසතිපබ්බාති පටිපදාවසෙන එකං බමමං කත්වා පඤ්ඤමො
 බමෙමාති වුත්තො; යථා හි අට්ඨකතාගරුපුත්තෙ එකාදස පබ්බාති
 පුච්ඡාවසෙන¹¹ එක බමෙමා කතො එවමිධ එකුතවිසතිපබ්බාති පටි
 පදාවසෙන එකො බමෙමා කතොති වෙදිතබ්බාති; ඉමෙසු ව පත එකු
 තවිසතියා පබ්බෙසු පටිපාටියා අට්ඨසු කොට්ඨාසෙසු විපස්සනා
 ඤ්ඤාණං¹² ආසවක්ඛයඤ්ඤාණං¹³ ව අරහත්තවසෙන අභිඤ්ඤාවොසාන
 පාරිමිපපත්තතා වෙදිතබ්බං; සෙසෙසු විශ්ණංවසිභාවවසෙන;¹⁴ සෙසං
 සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති.

මහාසංඝරාජයාගේ භාවනාං සත්තමං.

1. චික්ඛාපපතං. b.

2. පරෙසු B.

යථා තතො පරුසු S.

3. උපමායා b. S.

4. සබ්බධමකොති B.

සබ්බ b. S. බමමොති b.

සබ්බධමකො b.

5. චතුද්දසා b. S.

6. මාත්‍රසකාතං b.

7. ඤ්ඤාප S. භොයං b. S.

8. අලසියො b.

9. පරිදහනං B.

10. සංකණ්ඨකති B. වච්ඡාමුඛ b. S.

දුසි S. දුසි b.

11. වෙතොපරිගඤ්ඤාණං b. S.

12. සුත්තවසෙන B.

13. විපස්සනාඤ්ඤාව b. S.

ආසවක්ඛයඤ්ඤාණං B.

14. වසිභාවවසෙන b. S.

2. 3. 8.

ඵවමෙම සුඤ්ඤානං සමමුත්ථානං¹ සුඤ්ඤානං; තත් උග්ගාහමානොති තස්ස² පරිබ්බාජකස්ස නාමං සුමනොති පකඨිනාමං කිඤ්චි කිඤ්චි³ පන උග්ගාහෙත්තුං සමන්තාය⁴ උග්ගාහමානොති සංජානනති; සමසං පච්චදනති එතාති සමයප්පච්චාදනං තස්මිං කීර් ඨානෙ වඩ්ඤිතාරුකක⁵ පොකකිරිසාතිපපභූතයො බ්‍රාහ්මණො තිගණ්ඨාවෙලකපරිබ්බාජකාද යො ව පබ්බජිතා සනතිපතිනා; අත්තනො; අත්තනො සමයං පච්චදනති කපෙතති දීපෙනති තස්මා සො ආරුමො සමයප්පච්චාදකොති වුවවති; සෙවච⁶ තිඤ්ඤාකිරිසඤ්ඤාතාය තිඤ්ඤාරුකකපනතියං පරික්ඛි තත්තනා තිඤ්ඤාචරං; යස්මා පනෙත් පඨමං එකා සාලා අගොසි පච්ඡා මහාපුඤ්ඤපොට්ඨපාදපරිබ්බාජකං තිස්සාය බහු සාලා⁷ නතා තස්මා තමෙව එකං සාලා උපාදාය ලභිතාමවසෙන එකසාලකොති⁸ වුවවති; මලලිකාය පන පසෙනදිරසෙඤ්ඤා⁹ දෙවියං උග්ගාහෙත්තුං සො පුප්ඵලසඤ්ජනො ආරුමොති නත්වා මලලිකාය ආරුමොති සඤ්ඤා ගතො;¹⁰ තස්මිං සමයප්පච්චාදකෙ තිඤ්ඤාචරෙ¹¹ මලලිකාය ආරුමෙ පටිවසනීති වාසථාසුඤ්ඤාය වසති;¹² දිවා දිවස්සාති දිවස්ස දිවා නාම මජ්ඣන්තොතිකකමො¹³ තස්මිං දිවස්සාපි දිවාහුතෙ අතික්කමෙන¹⁴ මජ්ඣන්තොතිකෙ තික්කමිති¹⁵ අත්තො; පඨිසලලිනොති තතො තතො රුපාදිගොවරතො විතතං පතිසංහරිතො¹⁶ ලීනො ක්කාතරතිසෙවන වසෙන එකාතිවඩ්ඤතො; මනොභාවනිශානනති¹⁷ මතවඩ්ඤතනානං; සෙ¹⁸ ආවජ්ජනො මතඤ්ඤා කඤ්ඤා විතතං විනිවරණං¹⁹ හොති උත්තමති වඩ්ඤති;²⁰ ඤාමනාති යත්තකා; අසං භෙසං අඤ්ඤාගමති අයං තෙසං අබ්බන්තරතො එතො²¹ සාවකො; අප්පච්චානාමාති තස්ස උපසඤ්ඤාමනං පත්ථයමානො ආහ පත්තනාකරණං²² පන සඤ්ඤාසුතෙහ වුත්තමෙව; ඵසාදමොවාති දඤ්ඤාපසෙඤ්ඤා²³ අයං ගතපති ධම්මකථාය නං සඤ්ඤාතිතො අත්තනො සාවකං කරිස්සාමිති මඤ්ඤාමානො එව.

1. සමමුත්ථානං b. S.

2. තස්ස නත්ත B.

පරිබ්බාජකස්ස සුමනොති S.

3. කිඤ්චි B.

4. උග්ගාහෙත්තුං උග්ගාහෙත්තුං b.

උග්ගාහෙත්තුං පන සමන්තාය L.

5. තාදුකක B.

6. සෙවච A1.

7. බහුසාලා b.

8. එකසාලොති L.

9. පසෙනදිරසෙඤ්ඤා b. S.

10. සංඛං ගතොති b. S.

11. තිඤ්ඤාචරෙ එකසාලකෙ b

12. තස්ස භාසුඤ්ඤාය වසති S.

13. මජ්ඣන්තොතිකකමො S.

14. අතික්කන්තමෙන B. S.

15. තික්කමිති අත්තො b. S.

පටිසලලිනොති b. S.

16. පටිසංහරිතො S. පටිසං.

ගහරිතො b. සලලිනො S.

සෙවනාවසෙන S

17. මානො භාවනානනති b.

18. සෙව b. සෙව S. B.

19. විනිවරණං විනිවරණං b. S.

20. උත්තමති B.

21. අබ්බන්තරෙ එතො B.

අබ්බන්තරතො W2.

අබ්බන්තරං b. S.

අප්පච්චානාමාති

තස්මා උපසඤ්ඤාමනං b.

22. පඨමකාරණං B.

23. දඤ්ඤාපසෙඤ්ඤා b.

වතුන්¹ වෙතින් අදිමවනං අවොව; තත් පසුකුසෙමිති² දසෙමි යපෙ
මි; සමපනනකුසලනති පරිපුණ්ණකුසලං; පරමකුසලනති උතතමි කුස
ලං; අසොපකුසලනති වාදසුද්ධිත යුක්තිභාවො වාලොකං අසකුසලනං
අවලං නිකමං³ පිරං; න කුසලනති අතරණවිතතමෙව වදති
එත් පත සංවරපතානං වා පරිසඛානං වා⁴ න වදති සෙසපදෙසුපි
එසෙව තයො; නෙව අභිනංගිති නිත්තො නාම ජාතිභාවො අජාතිභාවො
යං වා තං වා වදනති මසුදුමානො නාමිනං; න පමිනකාසිති
සාසනසං අනුලොමං විය පසන්නාහාරං විය වදනති මසුදුමානො
න පරිසෙවෙයි;⁵ සමාදානකාමනාමානාමි යථා තස්ස වචනං එව
සන්නෙ උතතමසෙසයො නො කුමාදෙ අයොජනිකමණො පිරසමණො
හවිසති මයං පත එවං න වදමාති⁶ දීපෙති; කාසොති⁷ නි නොතිති
සකාසොති පරකාසොති⁸ විසෙසං සුඤ්ඤං න හොති අසුඤ්ඤ
එදිති මතොති පච්චන්දරණ වලිසමෙසං⁹ වා මඛකුණාදිදෙව
තවා කායපඤ්ඤානං¹⁰ නාම හොති; තං යපෙත්වා අසුඤ්ඤං කායෙන¹¹
කරණං කමමං¹² නාම නෙව තමි ව කිලෙසසහගතවිතෙතනෙව
හොති; වාචානි¹³ නි නොතිති මිච්ඡාචාචා සමචාචාචා¹⁴ නාතතං න
හොති; භෙදිතමගොති ජිසමාපිපාසාපරෙතසං පත භෙදිතමගං
හොති තමි කිලෙසසහගතවිතෙතනෙව; සඛකපෙසාති මිච්ඡාසඛක
පෙසා සමමසඛකපෙසාති¹⁵ නාතතං න හොති; විකුජ්ජිතමගොති
විකුජ්ජිතමගං¹⁶ පත හසිතමගං හොති දහරකුමාරකානං හි විතතං
අතිතාරමණං පවතති නිරයො ආගතා නිරය දුක්ඛං සරිත්වා
භෙදනති දෙවලොකසො ආගතා¹⁷ හසනති තමි කිලෙසසහගත
විතෙතනෙව හොති; ආර්ථවොති මිච්ඡාච්චො සමච්චොති¹⁸ නාතතං
න හොති; අසුඤ්ඤා මාකුපසුඤ්ඤාති පසුඤ්ඤාචාරදරකා නාම හොති¹⁹
මාතරි බිරං පායනායා අපිවිත්වා අසුඤ්ඤා විතිකාලෙ²⁰ පිට්ඨපසෙත
ආගතොති පසුඤ්ඤා පිවනති එතතං බුද්ධිත්වා අසුඤ්ඤා මිච්ඡාච්චො
නෙව²¹ අගමි පත කිලෙසසහගතවිතෙතනෙව හොතිති දීපෙති;²²

1. එතං වතු හි b, S

2. පසුකුසෙමිති b S

3. නිකමං S නිකමං b.

4. පරිසඛානං L. පරිසඛානං වා B

පරිසංඛා වා S පරිසංඛා

පතානං වා

5. න පරිසෙවෙයි B. S.

6. එවං වදමාති B.

7. සකාසො පරකාසොති b, S.

විසෙසං සුඤ්ඤං B.

8. වලිසමෙසං න S එලි b, මඛකුණ

දෙවන S, මඛකුණ දෙවන b

9. එතත මගං b, S.

10. අසුඤ්ඤා කායෙන S. කරණ b, S.

11. කරණ කමමං B.

12. සමචා වාචානි b, S. සමචා වාචානි b.

13. විකුජ්ජිත මගං හි විකුජ්ජිත

මගං. නසරනිත මගං b,

විකුජ්ජිත මගං හි විකුජ්ජිත

මගං, භෙදන හසිත මගං.

විකුජ්ජිතමගං මි b, B.

14. දෙවලොකසො ආගතා දෙව

ලොක සිරි. සරිත්වා හසනති S.

15. මාකුපසුඤ්ඤාති පසුඤ්ඤං න

දරකා නාම S. න හොති B

16. අසුඤ්ඤා විතිකාලෙ b S.

17. මිච්ඡාච්චොසං වෙතොකරණ

න විතතං නෙව L. අගං පත S.

අගමි කිලෙස h.

18. හොතිති දසෙසති b.

එවං පරිබ්බාජක වාදං පටික්ඛිපිත්වා ඉදුති අයං සෙබ්බුමියං¹ මාභිකං
 ඵප්පෙනො වතුභි ණො අහනති ආදිමාහ; තත්ථ සමධිග්ගසහ නිට්ඨ
 තීති විසෙසෙත්වා තිට්ඨති; න භ්ගවෙත පාපනති ආදිප්ප² න කෙවලං
 අකාරණමත්තමෙව; භගවා පන එත්ථ සංවරපභානපට්ඨසංඛා³ පඤ්ඤ
 පෙති තං සක්ඛියෙවමාහ; න වෙව සමපනනකුසලනති ආදි පන
 ඛිණ්ණසවං සක්ඛියං වුත්තං; ඉදුති අසෙබ්බුමියං⁴ මාභිකං ඵප්පෙනො
 දසති ණො අහනති ආදිමාහ; තත්ථ නිණ්ණි පදුති නිසායං ඥො පඨම
 චතුක්කං ඵපිතා; එතං පදං නිසායං ඥො පච්ඡිමචතුක්කං; අයං අසෙබ්බ
 භුමියං මාභිකා⁵ ඉදුති තං විහරන්තො භ්ගවෙත ව⁶ ශ්වපති අකු
 සලසීලාති ආදිමාහ; තත්ථ සග්ගනති අට්ඨවිධං ලොභසහගතවිත්තං;⁷
 සප්පෙසනති පට්ඨමපසුත්ත විත්තආයං; සමොභනති විවිධිව්ජ්ඣාධිව
 සහගතවිත්තආයමපි වට්ඨති⁸ සබ්බාකුසලවිත්තාතිපි මොභො සබ්බා
 කුසලෙ උපපජ්ජති⁹ හි වුත්තං; ඉතො සමුට්ඨානාති ඉතො සරුභාදි
 විත්තතො සමුට්ඨානං උපපත්ති¹⁰ එතෙසනති ඉතො සමුට්ඨානා;¹¹
 කුභිනති කතරං ණානං පාපුණ්ණිභි අපරිසෙසා නිරුජ්ඣති; එත්ථ
 ණෙති සොත්තාපත්තිඵලෙ භුමිං පාතිමොක්ඛසංවරසීලං හි සොත්තාපත්ති
 ඵලෙ පරිපුණ්ණං භොති; ණානං පත්තා අකුසලං සීලං¹² අසෙසං නිරු
 ජ්ඣති අකුසලසීලනති දුස්සීලසෙසවෙතං¹³ අභිවචනනති වෙදිහබ්බං;
 අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපනොති එත්ථ යාව සොත්තා
 පත්තිමග්ගා නිරෝධාය පටිපනො නාම භොති ඵලපපත්තන¹⁴
 පන තෙ නිරෝධිතා නාම භොනති විශග්ගනති ආදිති අට්ඨවිධං
 කාමාවචරකුසලවිත්තමෙව වුත්තං එතෙන හි කුසලසීලං සමුට්ඨාති;
 සීලවා භොතීති සීලසමපනො භොති ගුණසමපනො; නො ව¹⁵
 සීලසමසොති අයමෙධ්‍යාවතා තත්ථ ඉතො කිංඤ්ච උත්තරිං¹⁶ කරණී
 යනති එවං සීලසමයො¹⁷ න භොති; සත්ථග්ග ණෙති අරහත්තඵලෙ
 භුමිං අරහත්තපලං හි පත්තා කුසලසීලං අසෙසං¹⁸ නිරුජ්ඣති;
 නිණ්ණධාය පටිපනෙත්වා එත්ථ යාව අරහත්තමග්ගා නිරෝධාය පටි
 පනො නාම භොති ඵලපත්තන පන¹⁹ තෙ නිරෝධිතා නාම

1. ඉදුති සයං සෙබ්බුමියං b. S.

අකුසලං සීලනති ව b.

2. පාපකමනති ආදිප්ප b.

අකුසල සීලනති ව S.

3. සංවර පටි සංඛා L. පටිසංඛ. b.

13. දුස්සීලසෙසතං b. S.

4. අසෙබ්බ S.

අභිවචනං S. අකුසලානමපි

5. අයං සෙබ්බුමියං මාභිකා b.

බමොනං නිරෝධාය S.

අසෙබ්බ S.

14. ඵලපත්තන පන b.

6. භ්ගවෙත ඵපති b. S.

15. ගුණසමපනොච ව, ච S, L.

අකුසලා සීලාති S.

නොච ඉති පාළියං සීලමයොති b.

7. ලොභසහගතං විත්තං b.

S අලමෙත්තවතා b, S.

8. න වට්ඨති L.

16. උත්තරි b. S.

9. උපපජ්ජනති L.

17. සීලමයොච භොති b.

10. උපපජ්ජති B. S.

සීලමයො න භොති S.

11. ඉතො සත්තා සමුට්ඨානා B.

18. අකුසලසීලං අසෙසං b. S.

12. අකුසල සීලං B, S

19. ඵලපත්තන පන b.

හොනති; කාමසඤ්ඤාදිසු කාමසඤ්ඤාති අට්ඨලොගසගගතචිත්තසගගතා ජාතා, ඉතරු දො දෙමනස්සසගගතචිත්තආයසගජාතා;¹ පඨමජ්ඣානනති අනාගාමිඵලෙ පරමජ්ඣානං; ඵසෙත්තෙති අනාගාමිඵලෙ භූමිං අනාගාමිඵලං හි පඤ්ඤා අකුසලසංකප්පා;² අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති; නිශේධාය පටිපනෙතාති එත්ථ යාව අනාගාමිමග්ගා නිරෝධාය පටිපනෙතා නාම හොති, ඵලපපභෙතනං³ පන තෙ නිරෝධිතා නාම හොනති; ගොකඛමිමසඤ්ඤාදසොති තියොසි;⁴ අට්ඨකාමාවචර කුසලසගජාතසඤ්ඤාව⁵ ඵසෙත්තෙති⁶ අරහත්තඵලෙ භූමිං දුතියජ්ඣාතික අරහත්තඵලං⁷ හි පාපුණ්ණිකා කුසලසංකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති; නිශේධාය පටිපනෙතාති එත්ථ යාව අරහත්තමග්ගා නිරෝධාය පටිපනෙතා නාම හොති, ඵලපපභෙතනං⁸ පන නිරෝධිතා නාම හොනති; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවාති.

සමග්ගමග්ගසුත්තං අට්ඨමං.

2. 3. 9.

ඵවමෙම සුත්තනති වූලසකුලදාසි⁹ සුත්තං; තත්ථ සද්ධං භවනෙත භගවාති ඉදං පරිබ්බාජනො ධම්මකථං සොතුකාමො භගවතො ධම්මදෙසනාය සාලගභාවං දසෙන්නො ආහ; නංගෙවෙත්ථ පටිභානුති සවෙසි ධම්මං.¹⁰ සොතුකාමො තුග්ගෙවෙත්ථ එකො පඤ්ඤා එක කාරණං උපට්ඨාතු; සථා මං පටිභානෙත්තෙති යෙන කාරණෙන මම ධම්මදෙසනා උපට්ඨාගෙය්, එතෙන හි.¹¹ කාරණෙන කථාය සමුට්ඨිතාය පුබ්බං ධම්මං දෙසෙත්තෙති දීපෙති; නාහං මග්ගං භගවතති සො නිරතං.¹² කුපිතං දිග්ඛා සෙව භගවා ඉධ අභවිස්සා¹³ අගමෙතස්ස භාසිතස්ස අන්තොති දීපසභස්සං වීග උජ්ජාලිත්වා¹⁴ අජ්ජ මෙ පාතටං කරිස්සාති¹⁵ දසබලංගෙව අනුස්සරිං තස්මිං නාහං මග්ගං භගවතති ආදිමාහ; තත්ථ අභො නුත්තාති අනුස්සරණෙත්ථ නිපාතආයං; තෙන තස්ස භගවත්තං.¹⁶ අනුස්සරත්තස්ස එතද්ධොසි; අභො නුත්ත භගවා අභො නුත්ත සුගතොති;

1. චිත්තමග්ගෙත සගජාතා b.
සගගතා A. L.

2. අකුසලා සංකප්පා b.

3. ඵලපනෙත පන b.

4. සඤ්ඤාදසොති නෙසි
සඤ්ඤාදසොති නෙසි
අට්ඨකාමාවචර b.

5. ව A. L. S.

6. (අනාගාමිඵලෙ භූමිං.
අනාගාමි ඵලං හි පඤ්ඤා
අකුසල සංකප්පා අපරිසෙසා
නිරුජ්ඣනති) B. L.

7. දුතියජ්ඣාතිකං අරහත්ත b, S.

8. ඵලපනෙත පන b.
තෙ නිරෝධිතා b, S.

9. වූලසකුලදාසි b.

10. සෙව ධම්මං b, S. තුමග.
වෙත්ථ S. තුමගවෙත්ථ b.

11. එතෙන හි b.

12. සො නිරතං දිග්ඛා b, S.

13. ඉධ අභවිස්සා b.

14. උජ්ජාලාපෙත්වා අත්ථමෙව
පාතටං අභවිස්සාති S. උජ්ජාලා
පෙත්වා අභවිස්සාති b.

15. කරිස්සාති A. L. කරිස්සාමිති T.

16. අනුස්සාතෙතං S.

සො ඉමෙසනති යො ඉමෙසං ධම්මානං කුසලො සුච්ඡි කුසලො නිපුණො ඡේතො සො භගවා අහො නුත කපේසස¹ සො සුගතො අහො නුත කපේසස තස්සපි² භගවතො පුබ්බෙතිවාසඤ්ඤාණස්ස අනෙකාති කප්පකොට්ඨසතසභස්සාති³ එකභිගණාති පානවාතීති අය මෙත්ථ අධිප්පායො; නස්සවාහං⁴ පුබ්බන්තං ආරබ්භාති යො හි ලාභී භොති, සො පුබ්බෙ ඵං ඛතතියො අහොසි ව්‍රාහමණො අහොසිති වුත්තෙත ජානනොතො සකකච්චං සුසංසුසති; අලාභී පන එවං භවිස්සති එවං භවිස්සතිති සො⁵ කම්මමත්තමෙව දස්සෙති, තස්මා එවමාහ තස්ස වා අහං⁶ පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරබ්භෙය්‍යනති; සො වා මං අපරන්තනති දිබ්බවක්ඛුලාභිනො හි අනාගතං සඤ්ඤාණං⁷ ඉජ්ඣති තස්මා එවමාහ; ඉතරං පුබ්බෙ වුත්ත තයමෙව; ධම්මං දෙසිස්සාමිති⁸ අයං කීර අතීතෙ දෙසියමානෙපි න බුජ්ඣස්සති⁹ අපස්ස භගවා සණ්ඨං¹⁰ සුචුමං පච්චයාකාරං දෙසෙතු කාමො එවමාහ; කීං පන නං බුජ්ඣස්සතිති එතං පභෙව න බුජ්ඣස්සති¹¹ අනාගතෙ පතස්ස වාසනාය පච්චෙයො භවිස්සතිති දිස්වා භගවා එවමාහ; සංසුසිස්සාමිකනති අසුච්චිකානෙ තිබ්බත්තපියාවං; සො හි එකං¹² මූලං ගහෙත්වා අදිස්සමානකායො භොති; තත්ථිදං වජ්ඣු: එකා කීර යක්ඛිනී දො දුරුතෙ ථුපාරුමථාරෙ තිසිදුපෙත්වා ආහාරපරිඤ්ඤා නත්ථං තගරං ගතා, දුරුතා එකං පිණ්ඩපාතිකපේරං දිස්වා ආහංසු, භනෙත අමහානං මාතා අනෙතා තගරං පච්චිකා තස්සා වදෙය්‍යාථ යං වා තං වා ලභිකං ගහෙත්වා¹³ සිසං ගච්ඡ දුරුතා තෙ ජිකච්ඡිතං¹⁴ සකිංගරතුං න සකෙකානතිති, තමහං කථං පසයිස්සාමිති: ඉදං භනෙත ගණ්ඨපාති එකං මූලබණ්ඩං අදංසු, පේරස්ස අනෙකාති යක්ඛසභස්සාති පක්ඛාසිංසු¹⁵ සො දුරුතෙති දිත්තසඤ්ඤාණෙන තං යක්ඛිනිං අදුස විරූපං බිහව්ථං¹⁶ කෙවට්ඨපිට්ඨං¹⁷ ගබ්ගමලං පච්චාසිං සමානං; දිස්වා තමත්ථං කපේසි. කථං මං තිං¹⁸ පස්සයිති වුත්තො ව

1. නුත කපේසස b. S.

සො කුත්තො b.

2. තස්සපි b. S.

3. කප්පකොට්ඨසභස්සාති b.

4. තස්සවාහං b. S.

5. භවිස්සතිති සො S.

භවිස්සතිති සිසකම්මපත්ත මෙව b.

6. තස්සවාහං b.

7. අනාගතං සඤ්ඤාණං S.

අනාගතං සඤ්ඤාණං S.

අනාගතං සඤ්ඤාණං W2.

8. වො දෙසිස්සාමිති S.

තෙ දෙසිස්සාමිති b.

9. ත බුජ්ඣස්සති අනාගතෙ

දෙසියමානෙපි න බුජ්ඣස්සති b. S.

අප භගවා S.

10. සණ්ඨං b. S.

11. පභෙව බුජ්ඣස්සතිති b.

12. සොපි එකං b.

13. ලඛං තං ගහෙත්වා S.

14. ජිගච්ඡිතං L. ජිගච්ඡිතං සකිං

ගරතුං S. ජිගච්ඡිතං තං b.

15. පස්සාසිංසු W2, පඤ්ඤාසිංසු S. S.

16. විගච්ඡ. b. විගච්ඡ. S.

17. කෙවල විපිට්ඨං b. S.

පච්චාසිකමානං b.

පච්චාසිංසමානං L.

18. කථං තිං. මං. b. තිං. මං. B.

වුත්තොව B. වුත්තො නංව

තණ්ඩමූලං b. වුත්තො

මූලකම්මණං S. දස්සෙති S.

මුලබණ්ඩං දසෙසසි, සා අවිඤ්ඤාං ගණනි, එවං පංසුපිසාවකා එකං
 මුලං ගණෙත්වා අදිස්සමානකායා භොතති තං සකායෙහි¹ පංසුපිසාව
 කම්පි න පසාමිති ආහ; නි පක්ඛාසනීති න දිස්සති න උපට්ඨාති;
 දිසාපි ඔවා නෙ එසා උදුසිති² එසා තව වාචා දිසාපි ගවෙය්‍ය; එවං
 වදන්තස්ස³ වස්සසත්තපි වස්සසත්තස්සපි පවිනෙත්තස්සඤ්ච අත්ථං⁴
 දිපෙය්‍යාති අධිප්පායො; අප්පාටිගිරිකතනති⁵ අතිශ්‍යාතිකං අමුලකං
 නිරන්තරං සම්පජ්ජතිති අත්ථං; ඉද්දති තං වණ්ණං දසෙසනො සෙසස්ස
 ථාපි ගණෙතති ආදිමාහ: තත්ථ පණ්ඩුකම්බලෙ නික්ඛිතෙතනාති විස
 භාගවණ්ණෙ රත්තකම්බලෙ ඔපිනො; එවං වණ්ණණං අත්තා භොතීති
 ඉදං සො සුභකිණෙදෙවලොකෙ නිබ්බත්තකඛණෙකි සකාය අව්‍යාකං
 මතකාලෙ⁶ අත්තා සුභති ණ්හදෙවලොකෙ ඛකා විස ජොතෙතීති වදති;
 අසං ඉමෙසං උභින්නනති සො කිරි යසමා මණ්ඩස්ස බසි ආහා න නිව්ජ
 රති බජෙජාපකකස්ස අඛ්‍යුලඤ්චුල වතුරඛ්‍යුලමත්තං නිව්ජරති මහා
 බජෙජාපකකස්ස බලමණ්ඩලමත්තමපි නිව්ජරති යෙව,⁷ තස්මා එව
 මාහ; විදදාධි උබ්බිඤ්ඤි⁸ මෙසවිගමෙත දුරිභුතෙති අත්ථං; විගහ
 වලාහගෙති අපගතමෙසෙ; ඤෙවෙති ආකාසෙ;⁹ ඛසධිතාරකාති¹⁰
 සුකකා තාරකා; සා හි යසමා තස්ස උදයතො පට්ඨාය තෙන සඤ්ඤ
 ණෙත ඔසධාති ගණෙතති¹¹ පිචනතිපි තස්මා ඔසධි තාරකාති¹²
 වුච්චති; අභිද්ද අඛිඤ්ජනසමසනති අභිනෙත අඛිඤ්ජනසමෙය්‍ය;
 ගහනමජෙකි¹³ සීතවඤ්ඤං දසෙසාති; අභිද්ද¹⁴ මජ්ඣනිකෙකපි එසෙව
 තයො; අත්තා ඔවාති යෙ අනුභොතති තෙති බහුතර බහු වෙව¹⁵
 බහුතරවාති අත්ථං; ආභාසනානුභොතනීති¹⁶ ඔහාසං න වලඤ්ඤති
 අත්තතො සරිරොභාසෙතෙව ආලොකං ඵරිතා විහරතති; ඉද්දති
 යසමා සො එකත්තසුඛං ලොකං පුච්ඡිස්සාමිති නිසිනො පුච්ඡා
 මුලොහා පත ජානො, තස්මා නං භගවා තං පුච්ඡං සරපෙතොතා
 කිං පන උදුසි අත්ථී එකත්තසුඛො ලොකොති ආදිමාහ; එත්ථ
 ආකාරවතීති කාරණවතී; අඤ්ඤාගරං වා පන නිපොඤ්ඤාති

1. තං සකායෙහි b

2. නෙ එසාති උදුසි b. S.

3. වදන්තස්ස ව (පරස්සත්තමං) b.
වස්සසත්තපි වස්සසත්ත සත්තමපි b.

4. පවිනෙත්තස්ස න ව අත්ථං b. S.

5. අප්පාටිගිරිකතනති b
ගිරිකතනති S "අප්පාටි
ගිරිකං" ඉතිපාළිය.

6. අමාතං නිරන්තරං මතකාලෙ L.

7. නිරන්තරෙව B.

8. විදදාධි උබ්බිඤ්ඤි b. S.

9. ඤෙවෙති වස්ස S.

10. ඔසධි S. සුකකා b. S. තස්ස b.

11. ගණෙතනති වදන්ති තස්මා b, S.

12. තස්මා එවමාහ විවෙති ඔසධි
තාරකාති L. අභ්‍යද ඉතිවුද්දිත
පාළි අභිදෙසං b.13. ඉමිතා සමයෙ ඉමිතා සමයෙ
ගහනමජෙකි L.

14. අභිදෙසං මජ්ඣනිකෙකපි b.

15. බහුතරෙව ව A1.

16. ආභාසානුභොතනීති b, .

අවෙලකපාළිං¹ සක්ඛායාහ සුඤ්ජානවීරහීති. කිං² පන භගෙන අත්ථි එකභාසුමොති කසමා පුච්ඡති? එවං කීරසා අහොසි: මයමපි අත්තානං³ එකත්තසුඛං වදාම; පටිපදං පන කාලෙන සුඛං කාලෙන දුක්ඛං වදාම, එකත්තසුඛස්ස ඛො පන අත්තනො පටිපදායපි එකත්තසුඛාය භවිතබ්බං අමානං කථා අතියානිකා සඤ්ඤා කථාව⁴ තියානිකාති ඉදති සත්ථාරං යෙව පුච්ඡති ජාතිස්සාමිති තසමා පුච්ඡති; එත්ථ මසං අනස්සාමාති එතයමි කාරණෙමයං අත්තස්සාම, කසමා පන එවමාහංසු, තෙ කීර පුබ්බෙ පඤ්ඤාසු ධම්මෙසු පභිච්ඡාය කසිණපරිකමමං කත්වා තතියජ්ඣානං තිබ්බතෙතත්වා අපරිභිනජ්ඣානා කාලං කත්වා සුභ කිණ්හකෙසු⁵ තිබ්බත්තත්තීති ජානන්ති, ගච්ඡන්තෙ ගච්ඡන්තෙ පන කාලෙ කසිණපරිකමමමපි න ජාතිංසු, තතියජ්ඣානමපි තිබ්බතෙතත්වා න සකඛිංසු, පඤ්ඤා පුබ්බභාගධම්මෙ පන ආකාරවති පටිපදාති උග්ග හෙත්වා තතියජ්ඣානං එකත්තසුඛො ලොකොති උග්ගණ්හිංසු, තසමා එවමාහංසු; උත්තරිකරන්ති ඉතො පඤ්ඤාති ධම්මෙති උත්තරිතරං පටිපදං වා තතියජ්ඣානනො උත්තරිතරං එකත්තසුඛං ලොකං වා න ජානාමාති ධුතතං හොති; අපසසද්දෙ කඬ්ඬාති එකපසාසරතෙව මහාසද්දං කාතුං ආරඥෙ තිස්සද්දෙ කත්වා, සච්ඡිකිරිසා හෙතුති එත්ථ ද්දෙ සච්ඡිකිරියා පටිලාභසච්ඡිකිරියා ව පච්චක්ඛසච්ඡිකිරියා ව වතුන්තතියජ්ඣානං⁶ තිබ්බතෙතත්වා අපරිභිනජ්ඣානො කාලං කත්වා සුභ කිණ්හලොකෙ තෙසං දෙව්භානං සමානාසුචණ්ණො හුත්වා තිබ්බත්තති අයං පටිලාභසච්ඡිකිරියා නාම, වතුන්තජ්ඣානං තිබ්බතෙතත්වා ඉදාපි විතුබ්බතො සුභකිණ්හලොකං ගන්ත්වා තෙති දෙවෙති සද්ධිං සන්තිට්ඨති සලලපති සාකච්ඡං ආපජ්ජති, අයං පච්චක්ඛ සච්ඡිකිරියා නාම, තාසං දථිත්තමපි තතියජ්ඣානං ආකාරවති පටිපදා නාම; තං හි අනුප්පාදෙත්වා තෙව සකකා සුභකිණ්හලොකෙ තිබ්බත්තත්වා න පන⁷ වතුන්තජ්ඣානං උප්පාදෙත්වා ඉති දුට්ඨධම්මෙප තං සච්ඡිකිරියං සක්ඛාය එතස්ස නුත භගනො⁸ එකත්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියා හෙතුති ආහ; උද්දකනිකානොති⁹ උදකචාරකො; අභ්ගාග්ගමකාසිති යථා පබ්බජ්ජං න ලභති එවං උපද්දතං අකාසි; යථා තං උපතිස්සය විපත්තං; අයං කීර කස්ස පමුදාකාලෙ පබ්බජ්ජිතා සමණධම්මං අකාසි, අපස්ස එතො

1. අවෙලකපාළිං. S. B

2. සුඤ්ජානං. වීරහීති පෙණ S.

“පෙණර කි.” ඉතිබ්බසු-රෙ

කිං. W2. හීති (අත්ථොව)

කත්මා පන භා භගෙන ආකාර

වති පටිපදා එකත්ත සුඛස්සාති

කසමා. b.

3. මයමපි සත්තානං. b

4. සඤ්ඤාකථාව S නියානිකා ඉදති b.

5. සුභකිණ්හසු B. S.

6. පච්චක්ඛසච්ඡිකිරියාව

තත්ථ තතියජ්ඣානං. b. S.

තිබ්බත්තති;

7. ත වතුන්තජ්ඣානං. b. S.

8. තහු භගෙන b.

9. උද්දකනිකොති b.

උදකමිඤ්ඤොති S. උදක

දරකො B. “උද්දකනිකො”

ඉතිපාදියං.

සත්‍යයකො හික්කු¹ සාසනෙ අනභිරතො ආවුසො විබ්බමිඤ්ඤාමිති
 ආරොවෙසි, සො තස්ස පත්තවිවරෙ ලොභං උප්පාදෙත්වා සිහිභාවාය
 වර්ණං අභාසි, ඉතරො තස්ස පත්තවිවරං දත්වා විබ්බමි, තෙතස්ස
 කමෙමින² ඉදාහි භගවතො සමමුඛා පබ්බජ්ජාය අනන්දයො ජාතො;
 භගවතා පතස්ස පුරිමසුත්තං අභිරතභාණවාරමත්තං ඉදං භාණ
 වාරමත්තනති එතතිකාය³ තනතියා ධම්මො කපිතො එකදෙසනායපි
 මග්ගඵලපටිවෙධො න ජාතො අනාගතෙ පතස්ස පව්වයො භවිස්සති
 ති භගවා ධම්මං දෙසෙසි;⁴ අනාගතෙ පව්වයභාවමස්ස දිස්වා භගවා
 ධර්මානො එකං හික්කුමපි මෙත්තාචිහාරිති⁵ එතදග්ගෙ න ඔපෙසි
 පස්සති හි⁶ භගවා අනාගතෙ අයං මම සාසනෙ පබ්බජිත්වා මෙත්තා
 චිහාරිතං අග්ගො භවිස්සතීති, සොපි⁷ භගවති පරිනිබ්බුතෙ ධම්මො
 සොකාරජකාලෙ පාටලිපුත්තෙ නිබ්බතතිත්වා පබ්බජිත්වා අරහත්තං
 පත්වා⁸ අස්සගුත්තප්පෙරො නාම සුත්වා මෙත්තාචිහාරිතං⁹ අග්ගො
 අසොසි; ථෙරස්ස මෙත්තාසුභාවෙන තීරවජාතගතොපි මෙත්තචිත්තං
 පටිලහිංසු, ථෙරො සකලජමුදිපෙ හික්කුසඤ්ඤා ඔවාදුවරියො සුත්වා
 චත්තතිගසෙසාසනෙ අවසි,¹⁰ තිංසයොජනමත්තා අවච්ඡි¹¹ එකං පධාන
 සරං අසොසි, ථෙරො ආකාසෙ චම්බකණ්ණි පන්දිත්වා තත් තිසිනො
 කම්මට්ඨානං කපෙති,¹² ගච්ඡන්තො ගච්ඡන්තො කාලෙ හික්කවාචාරමපි¹³
 අගන්ති; විහාරෙ තිසිනො කම්මට්ඨානං කපෙසි¹⁴ මනුස්සා විහාර
 මෙව ගන්ති; දුනම්දංසු, ධම්මාසොකාරජා ථෙරස්ස ගුණං සුත්වා දට්ඨ
 කාමො තික්කවත්තුං පතිණි ථෙරො හි¹⁵ හික්කුසඤ්ඤා ඔවාදං දමිති
 එකවාරමපි න ගතොති.

දිලසකුලදාසිසුත්තං නවමං.

2. 3. 10.

එවමෙම සුත්තනි වෙබ්බත්ත සුත්තං;¹⁶ තත් වෙබ්බත්තානි අයං
 කීර්සකුලදාසිස්ස ආචරියො;¹⁷ සො සකුලදාසිපරිබ්බාජකො පරමවර්ණ
 පඤ්ඤා¹⁸ පරජිතොති සුත්වා මයා සො සාධුකං උග්ගණ්ණාපිතො¹⁹

1. එසො හික්කු B.	11. අට්ඨ b. අට්ඨිඑක S. පදබ්ධි B.
2. කමිත්තා B S.	12. කපෙසි B. S.
3. එත්තසාය B. S.	කපෙති ගච්ඡන්තො නාලෙ b
4. දෙසෙති b S. පව්වයභාවං ව L	13. සික්කවාචාර b.
පව්වයභාවකුට්ඨස්ස b. දිස්වාට S.	14. කපෙති B. S.
5. මෙත්තාචිහාරිමසි L. S. b.	15. ථෙරො B. S.
එකහික්කුපි මෙත්තාචිහාරිමසි L.	16. වෙබ්බත්ත සුත්තං B.
6. පස්සති A. 1. M2.	වෙබ්බත්තසො W2.
7. සො B. S.	වෙබ්බත්ත සුත්තං b. වෙබ්බ
8. අරහත්තපපසත්තා b.	සොති S. න සොති b.
ත්තං පසත්තා S. අරහත්තපපසත්තා	17. සකුලදාසි ආචරියො B.
අස්සගුත්තා පෙරෙර B.	ආචරියොව b.
9. මෙත්තාචිහාරිති M2. 3 W2.	18. වර්ණපඤ්ඤා b.
10. අවසි B.	19. උග්ගණ්ණාපිතො b.

තෙනාපි සාධුකං උත්තතිං, කථනනු ඛො පරුජ්ඣො හතුභං
 සංගං ගතවා සමණං ගොතමං පරමවණ්ණපඤ්ඤා පුච්ඡිතා පරි
 ජාතිස්සාමිති¹ රුජගහතො පඤ්චවතනාප්‍රිසග්ගොජනං සාවජිං ගතවා
 ගෙන හගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භා ජන සීතකොව හගවිතො
 සනතිකො උදුතං උදුතෙසි; තත් පුරිමසද්ධං වුත්තනගෙතෙව වෙදි
 තබ්බං; පඤ්ච ඛො ඉමෙති කසමා ආරභි අගාරියොපි එකවෙව,
 කාමගරු² කාමාධිවුත්තො හොති එකවෙව; තෙකම්මගරු³ තෙකම්
 මමාධිවුත්තො පබ්බජ්ජොපි ව එකවෙව; කාමගරුකො කාමාධි
 වුත්තො හොති,⁴ එකවෙව; තෙකම්මගරුකො තෙකම්මාධිවුත්තො
 හොති, අයං පන කාමගරු⁵ කාමාධිවුත්තො සො ඉමාය කථාය කපිය
 මානාය අත්තනො කාමාධිවුත්තතනා තං සලලකෙට්ඨස්සාති,⁶ එවමස්සායං
 දෙසනා සප්පායා හවිස්සාතිති ඉමං දෙසනං ආරභි; කාමගහස්සඛනති
 තිබ්බානං අධිපොතං; පාපිකො⁷ හවිස්සාතිති අජාතනභාවං පාපිකො
 හවිස්සාති; ලාමකංගෙව සමපජ්ජාතිති නිරන්තරවචනමෙව සමපජ්ජාති⁸
 තිබ්බතු පුබ්බකොතා තිබ්බතු අපරකොතාති යස්මා භුග්ගං අතිත
 කථාය අනුච්ඡිතං පුබ්බතිව්සංකුණං තත් අනාගතකථාය අනුච්ඡි
 ථිකං දිබ්බවක්ඛුඤ්ණං තත් තසමා උභයමෙවතං තිබ්බතුති ආහ;
 සුත්තබ්බකොතාති සුත්තමයබ්බකොති; තස්ස භි⁹ ආරක්ඛන්තාය හත්
 පාදෙසු වෙව ගිව්සා ව සුත්තකාති බ්බකාති, තාති සක්ඛාගෙතං වුත්තං,
 මහලුකතාලෙ පතස්ස¹⁰ තාති සංගං වා පුතීති හුවා මුඤ්චිතාති
 ජිනදිත්වා වා හරන්ති; එවමෙව ඛොති ඉමිනා ඉදං දසොසි, දහරස්ස
 කුමාරස්ස සුත්තබ්බකානං අජාතනකාලො විය අවිජ්ජාය පුරිමාය
 කොට්ඨා¹¹ අජාතනා; න භි සක්ඛා අවිජ්ජාය පුරිමාකොට්ඨා සද්දා¹²
 මොවනකාලෙ ජාතනසද්ධං පන අරහත්තමගෙතන අවිජ්ජාබ්බකාස්ස
 පමොකෙඛා ජාතොති ජාතනා; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙව.¹³

වෙඛනස්සුත්තං¹⁴ දසමං.

තිට්ඨිකො ගතිකො වග්ගො.

1. පුච්ඡිතා ජාතිස්සාමිති b.

2. කාමගරුකො b S.

තිත්ඨිකොතො තිත්ඨිකාති
 වුත්තොති b.

3. තෙකම්මගරු S.

4. කාමාධිවුත්තො එකවෙව S

තිත්ඨිකා b

5. කාමගරුකො b. කාමගරු S.

6. කාමාධිවුත්තං සලලකෙට්ඨා b] S.

7. පාපිකො B.

8. නිරන්තරවචනමෙව සමපමෙව

සමපජ්ජාති B. තාවකංගෙව

සමපජ්ජාතිති b. නිරන්තං S.

වචනමග්ගමෙව b S.

9. තස්ස B. ආරක්ඛන්තාය B. S.

10. කාලෙ පන තස්ස S.

11. පුරිමකොට්ඨා A. M3.

පුරිමකොට්ඨා M2, W2.

12. පුරිමකොට්ඨා සද්දාපෙසු M3.

පුරිමකොට්ඨා සද්දා b

13. උත්තානමෙවාති B. S.

14. වෙඛනස්සුත්තවණ්ණො S.

2. 4. 1.

එවමෙම සුභතති සම්භාරසුත්තං;¹ තත් සිද්ධං ජායාකායිති
 මහාමග්ගෙන ගව්ඡන්තො අඤ්ඤතරං භූමිපාදෙසං ඕලොකෙති; අනි
 නු මො මයා වරියං වරමානෙන ඉමග්ගිං ආනෙ තිවුත්ථුබ්බතති
 ආවජේන්තො;² අද්දස කායපබුද්ධිකාලෙ ඉමග්ගිං ආනෙ වෙහලිඛං;³
 නාම ගාමිතිගමො;⁴ අහොසි, අහං තද ජොතිපාලො නාම මාණ්ඩො
 අහොසි, මග්ගා සහායො සම්භාරො;⁵ නාම කුමනකාරො අමොසි,
 තෙන සද්ධිං මයා ඉධ එතං සුභාරණං කතං තං භික්ඛුසංඝස්ස
 අපාකටං පටිච්ඡන්තං හන්ද තං භික්ඛුසංඝස්ස පාකටං කණ්ණිති
 මග්ගා ඔක්කමම;⁶ අඤ්ඤතරග්ගිං පදෙසෙ සිතකොව සිතපාතුකමමං
 අකාසි; අගගගදන්තෙ දසෙත්වා මන්දගසිතං හසි; ගථා ජී⁷ ලො
 කියමනුස්සා උදරෙ පහරන්තං කහං කහන්ති⁸ හසන්ති, න එවං
 බුද්ධා, බුද්ධානං පත හසිතං ආරාධිතං සාරමන්තමෙව භොති;
 හසිතඤ්ච නාමෙතං; තෙරස හි සොමනස්සගගතවිත්තෙති භොති;
 තත් ලොකියමිහාර්තො අකුසලතො වතුති කාමාවචරකුසලතො
 වතුති අරාධිති විත්තෙති හසති; භෙබ්බො⁹ අකුසලතො දිට්ඨිසම්ප
 යුත්තාති දො අපනෙත්වා ජති විත්තෙති හසන්ති; විණංසවා වතුති
 සහෙතුකාකිරියවිත්තෙති¹⁰ එතෙන අහෙතුකාකිරියවිත්තෙතාති¹¹
 පඤ්චති විත්තෙති හසන්ති; තෙත්ථි බලවාරම්මණෙ අපාඨගතො
 ද්විති ඤ්ණසම්පයුත්තවිත්තෙති හසන්ති, දුබ්බලාරම්මණෙ දුහෙතුක
 විත්තආයෙන ව අහෙතුකවිත්තෙන වාති තීති විත්තෙති හසන්ති,
 ඉමග්ගිං පත ආනෙ කිරියහෙතුකමිත්තො විඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස
 සගගතවිත්තං ගගවතො උපධාරාකාරමන්තං¹² හසිතං උපපාදෙසි;
 තං පනෙතං හසිතං¹³ එවං අපමන්තකම්පි ජෙරස්ස පාකටං
 අමොසි; කථං: තථාරුපෙ හි කාලෙ තථාගතස්ස වතුති දායාති
 වාතුද්දිපිකමිහාමෙසමුඛතො¹⁴ සතෙරතා විජ්ජුලුතා විය විරොච්ඡානා
 මහාතාලකකිකිපාමාණො රත්තිවට්ටියො උරාතිත්වා තික්ඛන්තුං සිර
 වරං¹⁵ පදක්ඛිණං කතො දායාසුගෙව¹⁶ අන්තරධායන්ති; තෙන සඤ්ඤ
 ණෙන ආගමො ආනන්දෙ ගගවතො පච්ඡන්තො ගව්ඡන්තොපි¹⁷ සිත
 පාතුහාවං ජානාති;¹⁸ හග්ගිත්තං එතදමොචාති එත් කීර කස්සපො

1. සම්භාර b. S.	11. ක්‍රියා b. කිරියවිත්තෙතාති S.
2. ආවර්ජන්තො b.	12. පහවාරාකාරමිත්තං. b. S.
3. වෙහලිඛං b. වෙහලිඛං S.	13. හසිතං අපමන්තකම්පි S.
4. උපලිඛිතොති නිගමො B. S	14. දායාති වතුති දීපකමිහාමෙස මුඛතො S. වතුද්දිපික b සතෙරතවිජ්ජුලුතා b. S
5. සම්භාරෙ b. S.	
6. උක්කමම L.	
7. ගථාලොකිය b උදරං S උදරං b.	15. සිගවරං b.
8. කුහ කුහන්ති S. කුහත කුහන්ති b.	16. දුඨස්සකුසලෙව b. S
9. භෙබ්බො b. S.	17. ගව්ඡන්තො b, හසිතපාතුහාවං. S.
10. ක්‍රියාවිත්තෙති b, කිරියා S.	18. ජාති L. භො ගගවත්තං S.

හගවා හික්කුසඛසං ඔවදි, වතුසව්වපකාසනං අකාසි හගවනොපි එත්ත තිසිදිත්තුං රුපිං උපපාදෙස්සාමිති¹ එවමයං භූමිභාගො ද්විති චූඤ්ඤාති පරිභුතො හවිස්සති මහාජනො ගඛිමාලාදිති පුජෙත්වා වේනියධාරිතං කත්වා පරිවරනො සංගපරයනො² හවිස්සතිති විනොත්වා එතං සෙන හි හනොති ආදිවචනං අවොච: මුණ්ඩු තෙන සමණසෙනාති මුණ්ඩං³ මුණ්ඩොති සමණං වා සමණොති වත්තුං වට්ඨති, අයං පන අපරිපක්කසුණත්තා මුහුණකුලෙ උග්ග හිතවොහාරවසෙනෙව හිලෙහොතා එවමාහ; සොගතිං සිත්තානිත්ති⁴ සිත්තාත්තාය කතසොගතිං, සොගතිං නාම කුරුච්ඡදපාසාණවුණණාති⁵ ලාබාය ඛනිත්වා කතවුලිකලාපකො⁶ වුච්චති; යං සත්තාය තෙන බො පන සමයෙන ඡබ්බගතියා හික්කු කුරුච්ඡදයසුත්තිකාය⁷ නහා යත්තිති වුත්තං උගොසු අනෙත්තසු ගහෙත්වා සරිරං සංසනති; එමං සමමාති යථා එතරහිපි මත්තසා වේනියව්ඤ්ජාය නාම ගච්ඡාමි⁸ ධම්මසවණං ගච්ඡාමාති වුත්තා උග්ගාහං න කරොන්ති, නවසමජ්ජාදි⁹ දස්සනත්තාය ගච්ඡාමාති වුත්තා පන එකවචනෙනෙව සමපට්ඨන්ති; තත්ථෙව සිත්තාසිත්තාති¹⁰ වුත්තො එකවචනෙන සමපට්ඨන්තො එවමාහ; ඡෙතිපාලමාණවං¹¹ ආමනොසිති එකපස්සෙ අරියපරි භාරෙත පස්මතරං නහාසිත්වා පච්චුත්තරිත්වා සිත්තො තස්ස මහතොත ඉස්සරියපරිහාරෙත නහායත්තස්ස නහාතපරියොසානං ආගමෙත්වා තං තිවත්තතිවාසනං¹² කෙසෙ වොදකෙ කුරුමානං ආමනොසි; අසනති ආසත්තත්තා දස්සෙත්තො ආහ; ඛට්ඨමිතිං විනිවෙසොධාති¹³ නාගබලො බොධිසත්තො අපෙති සමමාති ඊසකං පරිවත්තමානොව තෙන ගතිතගගණං විස්සජ්ජාපෙත්වාති අත්ථො; තෙනෙසු පඤ්ඤාමිති පඤ්ඤාමාති සො කීර විනොසි: අයං ජොතිපාලො පඤ්ඤාමා සකිං දස්සනං ලභමානො තථාගතස්ස දස්සනෙපි පසිදිස්සති, ධම්ම කථායපි පසිදිස්සති, පසනො ව පසනාකාරං කත්තුං¹⁴ සත්ථිස්සති, මිත්තා නාම එතදත්ථං හොන්ති, යං කිසුචි කත්වා මම සහායකං¹⁵ ගහෙත්වා දසබලස්ස සනාතිකං ගමස්සාමිති, තස්මා තං¹⁶ කෙසෙසු පරමසිත්තො එතදවොච; ඉත්තරජ්ඣමාති¹⁷ අඤ්ඤාජාතිනො මයා

1. උපපාදෙස්සාමි b, S.

2. සංගපරයන පරයනො b

3. මුණ්ඩු b, S.

4. සිත්තානිත්ති B.

සොගතිසිත්තානිත්ති b, S.

5. කුරුච්ඡදපාසාණං වත්තාති B.

6. කතලිකලාපකො L.

කතගුලිකලාපකො b.

කතගුලිකලාපකො S

7. කුරුච්ඡදයසුත්තිකාය b.

නහායත්තිති b,

8. වේනියව්ඤ්ජාය ගච්ඡාමි b, S.

ධම්මසවනා S. ධම්මසව

නත්තාය b, සමණත්තාය B.

9. නවසමජ්ජාදි S.

10. සිත්තාසිත්තාති b.

11. ජොතිපාලං මාණවං b, S.

12. නවත්තතිවාසනං B.

නිවෙසමිතිං I, නිවෙසමිති S

13. විනිවෙසමාති b.

14. කත්තුං b, S

15. සහායං

16. තං කෙසෙසු b, S.

17. ඉත්තරජ්ඣමාති S.

සද්ධිං අසමානජාතිකො ලාමකජාතිකොති අන්තො; න චිතිදන්ති¹
 ඉදං අමතාකං ගමනං න වත ඔරකං² හවිස්සති න බුද්ධං
 මහත්තං හවිස්සති අයං හි න අත්තනො ථාමෙන ගණ්හි සජ්ඣි
 ථාමෙන ගණ්හිති ගහණසමිංගෙව තිට්ඨං අගමාසි; සාවෙහදොතිපිති³
 එත්ථ දෙකාරතිකාරපිකාරු තිපානා යාවෙනපරමන්ති⁴ අන්තො;
 ඉදං චුත්තං ගොති වාචාය ආලපනං ඔවට්ටිකාය ගහණස්සව අතික්ක
 මිත්වා යාවනෙසෙ ගහණාපි⁵ තත්ථ ගමනත්ථං පගොගො කත්ත
 ඛෙබ්බාති; ඛමමිසා කථායාති ඉධ සතිපට්ටිලාහන්තාය පුඤ්ඤතිවාස
 පටිසංසුත්තා ඛමමි කථා වෙදිතඛබා; තස්ස හි හගවා ජොතිපාල
 ත්ඨං න ලාමකට්ඨානං ඔතිණ්ණසත්තො මහාබොධිපල්ලංඛක පත
 සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤං පත්තිවා⁶ ඔතිණ්ණො න තාදිසස්ස තාම පමාද
 විහාරෙ යුත්තොති⁷ ආදිනා නගෙන සතිපට්ටිලාහාය ඛමමකථං
 කථෙසි; පරසමුද්දවාසී ථෙරු පත වදන්ති ජොතිපාල යථා අහං දස
 පාරමිගො පුරෙතො සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤං පටිවිජ්ඣිත්වා විසතිසහස්ස
 තික්ඛුපරිවාදෙ ලොකෙ විවරුමි එවමෙවං තමපි⁸ දසපාරමිගො
 පුරෙතො සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤං පටිවිජ්ඣිත්වා සමණගණපරිවාදෙ ලොකෙ
 විවරිස්සයි එවරුපෙන තාම තයා පමාදං ආපජ්ජතුං න යුත්තන්ති
 යථාස්ස පබ්බජ්ජායං⁹ විත්තං නමති එවං කාමෙසු ආදිතවං
 නෙක්කමෙමි ව ආතිසංසං කථෙති; අලංචි මො ආනඤ¹⁰ පබ්බජ්ජං
 අලංච උපසමපදන්ති පබ්බජ්ජා තිං අකාසි; බොධිසත්තා හි¹¹ බුද්ධානං
 සමමුඛෙ පබ්බජන්ති පබ්බජ්ජා ව පත ඉත්තරසත්තා¹² විග පතිත
 සිඛා න ගොන්ති චතුපාරිසුද්ධිසිලෙ පත¹³ පතිට්ඨාය තෙපිටකං බුද්ධි
 වචනං උග්ගණ්හිත්වා තෙරසබ්බුතඛාති සමාදය අරඤ්ඤං පවිසිත්වා
 ගතපට්ඨාගතවත්තං පූරයමානා සමණධම්මං කරුණෙතො¹⁴ විපස්සනං
 ඵෙබ්බත්වා යාව අනුලොමං¹⁵ ඤ්ඤං ආහවච තිට්ඨන්ති මග්ගඵලත්ථං
 වායාමං න කරුණන්ති ජොතිපාලොපි තථෙව අකාසි; අද්ධමාසුස
 සමපනෙහති බුලදරනං හි පබ්බාජෙත්වා අද්ධමාසමපි අවසිත්වා ගතෙ
 මාතාපිතුන්තං¹⁶ සොකො න චුපසමමති¹⁷ සොපි පත්තවිවරගහණං

1. න චිතිදන්ති S.

2. නෙව ඔරකං L.

3. යාවතා b. යාවත දෙහිපිති S.

4. යාවත පරමන්ති S.

යාවතු පරිමන්ති b.

5. යාවනෙහගහණමපි S.

යාවනෙහගහණමපි

6. පඤ්ඤා b. S.

එතිණ්ණොසි S. එතිණ්ණො

තාදිසස්ස b.

7. න යුත්තොති b.

8. එවමෙමි. දස S.

9. පබ්බජ්ජා b. S.

10. අලංචො ආනඤ-පෙ-පබ්බජ්ජං b.

11. අකාසි; යං බොධිසත්තොති

කත්තඛං බොධිසත්තොති b. S.

12. ඉත්තර සත්තා S.

13. චතුපාරිසුද්ධිසිලෙසු පතිට්ඨාය S.

පත සුපපතිට්ඨාය b.

14. කරුණො S.

15. අනුලොම b. S.

16. මාතාපිතුන්තං b. S.

17. න චුපසමමති S. න චු b.

න ජාතාති දහර හික්කුසාමණේරෙති සද්ධිං විසංසාසො න උපපජ්ඣති
 ථෙරෙති සද්ධිං සිනෙහො න පතිට්ඨාති ගතගතට්ඨානෙ අනගිරති
 උපපජ්ඣති එතතකං පත කාලං තිවාසෙ සති¹ මාතාපිතරෙ පසයි
 තුං ලහන්ති තෙන තෙසං සොහො තනුභාවං ගව්ඡති පතනවිවර
 ගහණං² ජාතනති සාමණේරදහරහික්කුති සද්ධිං විසංසාසො³ ජායති
 ථෙරෙති සද්ධිං සිනෙහො පතිට්ඨාති ගතගතට්ඨානෙ අගිරමති න
 උක්කණ්ඨති තස්මා එතතකං වසිතුං වට්ටතිති අද්ධමාසං වසිත්වා
 පකකාමි⁴; පණ්ඩුමුඛිකස්ස සාලිනොති මුට්ඨෙක කත්වා⁵ සුක්කාපිතස්ස
 රතකසාලිනො; තස්ස කිර සාලිනො වප්පකාලතො පට්ඨාය අයං
 පරිභාසෙ⁶ කෙදුරු සුපරිකමකතා හොනති තත්ථ ඛිජාති පති
 ට්ඨාපෙත්වා ගණ්ඨොදකෙන සිඤ්චිංසු; වප්පකාලෙ විතානං විය
 උපරි කිලඤ්ජං⁷ බන්ධිත්වා පරිපකකතාලෙ විහිසිසාති ඡිඤ්චිත්වා මුට්ඨි
 මතෙන මුට්ඨෙක⁸ කත්වා යොතතබ්බෙකි වෙභාසංගෙව සුක්කාපෙත්වා
 ගණ්ඩුණ්ණොති අත්ථරිත්වා⁹ අත්ථරිත්වා නොට්ඨස්ස පුරෙත්වා තතියෙ
 තතියෙ වසෙසා විවරිංසු එවං තිවස්සපරිවුත්ඨස්ස සුගඤ්ජරතකසාලිනො;
 අපගතකාලකෙ සුපරිසුඤ්ඤා තණ්ඩුලෙ ගහෙත්වා ඛජ්ජකවිකාතිථි¹⁰
 ගතත්ථෙ පටියාදිංසු¹¹ තං සක්ඛියං වුත්තං පණ්ණිනං වාදනියං නොජ
 නියං-පෙ-කාලං ආගෙවාපෙසිති; අබ්බුදෙත්වා ගමති කීං¹² සක්ඛියං
 වදති වෙහළුඛිතතො¹³ තික්කමනකාලෙ සවිකාසෙ අත්තනො සනති
 කො වස්සාවාසං වසනත්ථාය¹⁴ පටිඤ්ඤං අග්ගගෙසි තං සක්ඛියං
 වදති; අභුදෙව අඤ්ඤාථනං අභු දෙවමාස්සනති තෙමාසං දුතං
 දුතුං බමමං¹⁵ සොත්ථං ඉමිනාව¹⁶ නියාමෙන විසතිහික්කුසගස්සාති
 පටිජගතිතුං නාලත්ථනති අලාභං ආරබ්භ විත්තඤ්ඤාථනං විත්ත
 දෙවමනස්සං අගොසි; න තථාගතං ආරබ්භ කස්මා; සොතාපනනතො
 සො කිර පුබ්බෙ මුග්ගවණ්ණතො¹⁷ අගොසි අපේකසමීං සමයෙ
 පච්චනෙන තුපිනෙ වුපසමනත්ථං ගව්ඡනො උරව්ඡදං¹⁸ නාම

1. තිවාසෙසසති S.

2. විවරතගණං b, ජාතාති b, S.
 දහරහික්කු සාමණේරෙති S.

3. විසෙසො b.

4. පකකාමි b, පණ්ඩුපුට්ඨකස්ස b.
 පණ්ඩු මුඛිකස්ස S, පණ්ඩු මුට්ඨි
 කස්ස M.2.

5. මුට්ඨෙක B, මුට්ඨෙකත්වා L.
 පුට්ඨෙක කත්වා b, මුට්ඨෙක කත්වා S.
 සුක්කාපිත S, පිතස්සකිරසාලිනො-
 වප්පකාලතො b.

6. පරිභාසො B.

7. උපරිවත්. කිලඤ්ජං S.
 පතන කිලඤ්ජං B.

8. පුට්ඨෙක b, මුට්ඨික S.

9. ගණ්ඩුණ්ණස්ස අත්ථරිත්වා

කොට්ඨකෙසු b S පුරෙත්වා
 තතියෙ වසෙසා විවරිංසු b,
 තිවස්සං b, S, පරිවුට්ඨස්ස S.

10. ඛජ්ජකවිකාමිති S.

11. පටියාදිංසු B, S.
 පණ්ණිනස්ස S.

12. අබ්බුදෙත්වාමෙති b, S, කං L.

13. වෙහළුඛිතතො b, වෙහළුඛිතතො S.
 සවිකාසෙ b, S.

14. වසිතත්ථාය b, වාසිතත්ථාය S.

15. බමමං b, S.

16. ඉමිනා ව b S, ඉමිනා L.

17. මුග්ගවණ්ණතො S.

18. උර. B.

සිතරං ආග අමම අමනාකා දෙවෙ මා පමජ්ජිති¹ බ්‍රාහ්මණා තං
 රුජඛිතරං දිස්වා විසඤ්ඤිතො අගෙසුං, තෙ ඉමෙති ච² වුත්තෙ
 යුමානං දෙවංති, දෙවං නාම එවරුපා භොතතීති නිට්ඨතිච්ඡා,³
 පාසාදං ආරුහි, සා එකදිවසං චිපිං ඔලොකෙනත්ති සිතා කාසපසං
 ගගවතො අග්ගසාවකං දිස්වා පතෙකාසාපෙච්චා පිණ්ඩපාතං දත්වා
 අනුමොදනං සුඤ්ඤානායෙව භොතාපන්නා සුචා අසෙසුපි භික්ඛු
 අජිති පුච්ඡි⁴ සථා විසතිං භික්ඛුසග්ගෙති සද්ධිං ඉසිපතනෙ
 වසතිති ව සුචා සථාරං නිමන්නෙත්වා⁵ දුතං අදුසි රුජා පච්චන්තා
 වුපසමෙත්වා ආනතො අථ නං පඨමතරංයෙව⁶ බ්‍රාහ්මණා ආගන්ත්වා
 ඩිතුඅවණ්ණං වචා පරිභිජ්ඣංසු රුජා පත ඩිතුජාතකාලෙයෙව වරං
 අදුසි තස්සා සත්ත දිවසාති රජා දුතබ්බන්ති වරං ගණිංසු
 අථස්ස රුජා සත්තදිවසාති රජා නිශ්පාතෙයි.⁷

සා සථාරං භොජයමානා රුජානං පතෙකාසාපෙච්චා බ්‍රහ්ම
 ඤ්ඤං නිසිදුපෙයි රුජා සත්ථ අනුමොදනං සුචාව භොතාපන්නා⁸
 ජාතො භොතාපන්නස්ස ච නාම තථාගතං ආරබ්භ ආසාතො තජි
 තෙන වුත්තං න ගථාගතං ආරබ්භාති; සං ඉච්ඡති⁹ නං ගරතුති
 සො කීර භාජනාති පච්චා තග්ගිකකයං න කරෙති එවං පත වචා
 දුරුජාය වා මතතිකත්ථාය වා පලාලුජාය වා¹⁰ අරඤ්ඤං ගච්ඡති, මහා
 ජනො සම්මානරත භාජනාති පකකානීති සුචා පරිසුඤ්ඤාල¹¹
 ලොඤ්ඤධිතෙලපාඤ්ඤාදීති ගගෙත්වා ආගච්ඡති¹² සවෙ භාජනං
 මහස්ස භොති මුලං අපා යං වා තං වා දත්වා ගණ්ඨාමාති න
 ගණ්ඨන්ති¹³ ධම්මිකො වාඤ්ඤො වාඤ්ඤො පරිජ්ඣන්ති සමමා
 සමුද්ධං උපට්ඨන්ති බහුත්තො කුසලං¹⁴ ගවිස්සතිති පුත ගතවා
 මුලං ආගරන්ති, සවෙ පත භාජනං අපපඤ්ඤා භොති ආගතමුලං¹⁵
 බහුං ධම්මිකො වාඤ්ඤො අමනාකා පුඤ්ඤං ගවිස්සතිති යථාගතං සර
 සාමිකා පිඨ¹⁶ සාධුතා පරිසාමෙත්වා ගච්ඡන්ති එවං ගුණො පත
 කසමා න පබ්බජතිති රඤ්ඤො වචනපථං පට්ඨන්තො අනෙක¹⁷
 මානාපිතයෙ පොසෙතිති ආග; ඤා නු ඤාති කුතීනත්‍ර ඛො;
 කුමිසාති උක්ඛලිතො;¹⁸ පඤ්ඤාභාති සුපභාජනතො; පඤ්ඤාජාති
 භුඤ්ඤ; කත්තං පනෙනෙ එවං වදන්ති සම්මානරු කීර භතතා පටිච්ඡා

1. මාපමජ්ජිති S.	10. පලාලුජාය වා S, මහාජනා b S,
2. තෙ ඉමෙ වාති b.	11. පරිසුඤ්ඤාල b S.
3. නුච්ඡතිච්ඡා S. අභිරුහි b S	12. ආගච්ඡන්ති b. S.
4. පුච්ඡති b. S.	13. තත ගණ්ඨන්ති b, S.
5. වසතිතිසුචා නිමන්නෙත්වා B.	14. බහුත්තො අකුසලං b, S.
6. පඨමතරංයෙව b. S	15. ආගතං මුලං b, S.
7. නිශ්පාදෙයි b. S.	16. සරසාමිකො පිඨ b.
8. භොතාපන්නාව L.	17. අනෙක ජිණ්ණං b.
9. ඉච්ඡති b. S. "ඉච්ඡති" ඉතිපාටියං S	18. උක්ඛලිතො S, L.

පුපං සමපාදෙත්වා මාතෘපිතරෙ භොජෙත්වා සගම්පි භුංඤ්ඤාං භග
වතො වඩ්ඪන්තං.¹ හත්තං සාග්‍රිකං පට්ඨපෙත්වා ආසනං පඤ්ඤ
පෙත්වා ආධාරකං උපතාමෙත්වා² උදකං පච්චුපට්ඨපෙත්වා මාතෘපි
තුන්තං සඤ්ඤං දත්වා අරඤ්ඤං ගව්ඡති තසමා එවං වදන්ති; අහි
මිඤ්ඤෙත්වා³ අහිමිඤ්ඤෙත්වා;³ පීඨිසුඛං න විජ්ඣති නිරන්තරං න විජ
හති;⁴ අථ ඛො රත්තිභාගෙ වා දිවසභාගෙ වා භාගෙ වා අරඤ්ඤ
වා යසමිං යසමිං බණ්ණෙ සදෙවනෙ නාම ලොකෙ අඤ්ඤාපුඤ්ඤා
මඤ්ඤං ගෙහං පටිසිත්වා සහජෙන ආමිසං ගහෙත්වා පරිභුංඤ්ඤා⁵
ලාභා වක මෙති අනුස්සරති තසමිං තසමිං බණ්ණෙ පඤ්ඤවණ්ණං පිති
උපපජ්ජති තං සක්ඛායෙතං⁶ වුත්තං; භිල්ලාපිඤ්ඤා පට්ඨෙත්වා;
කිං⁷ පත භගවා එවමකාසීති; පට්ඨයො ධම්මිකො භික්ඛුතං පතෙත
භත්ත සද්දිසො තසමා එවමකාසි; සික්ඛාපදපඤ්ඤානර්ථි ව සාවකා
තංගෙව භොති බුද්ධානං සික්ඛාපදවෙලා නාම නත්ති යථාති රඤ්ඤා
උය්‍යානෙ පුපථථලාති භොතති, අඤ්ඤාසං නාති ගණ්ඤානායං
තිග්ගහං කරෙන්නති රුජා යථාරුචියා පරිභුංඤ්ඤාති එවං සමපදමෙත්වා;
පරසමුද්දවාසී⁸ ථෙරං පත දෙවතා කීර් පටිග්ගහෙත්වා අදංසුති
වදන්ති; හරථ භගෙත්ත හරථ භද්‍රමුඛාති අමාතං පුතො කුතිං ගතො
සිත්⁹ වුත්තෙ දසකලස්ස සන්තිකන්ති¹⁰ වදති කුතිනානු ඛො ගව්ඡති
සත්ථු වසන්තථානස්ස ඔවස්සකභාවම්පි¹¹ න ජානාතිති පුතොපරධ
සඤ්ඤාදිනො¹² ගහණෙ තුට්ඨපිත්තා එවමාහංසු; නොමාසං ආකාසමුජ්
දනං අමාසිති භගවා කීර් වතුන්තං වස්සිකානං මාසානං එක
මාසං¹³ අතික්කමෙත්වා තිණං ආහරුපෙසි තසමා එවමාහ; අයං
පතෙත්ථ පදෙත්ථා ආකාසමුජ්දනං¹⁴ අස්සාති ආකාසමුජ්දනං; න වාහි
මසසිති¹⁵ කෙවලං නාතිවසසි යථෙව පතෙත්ථ පකතියා නිමකො
සස්ස¹⁶ උදකපාතනථානභග්ගන්තරෙ එකම්පි උදබිඤ්ඤා¹⁷ නාතිවසසි
එවං සන්තද්දනගෙහභග්ගන්තරෙ වීඤ්ඤානපාපි න ආබාධං¹⁸ අකංසු
පකති උතුථරණමෙව අහොසි; අපරභාගෙ තසමිං නිගමෙ ජඩ්ඨිතෙපි

1. වඩ්ඪමානකං b S හත්තං.

පුපං පට්ඨපෙත්වා b.

2. ආධාරකං උපට්ඨපෙත්වා b.

3. අහිමිඤ්ඤෙත්වා-අහිමිඤ්ඤෙත්වා S.

අහිමිඤ්ඤෙත්වා අහිමිඤ්ඤෙත්වා b.

න විජ්ඣති b.

4. න නිරන්තරං විජ්ඣති b, S.

න නිරන්තරං ජ්ඣති B.

5. පරිභුංඤ්ඤාති b, S, පරිභුංඤ්ඤාති B

6. සක්ඛායෙ එවං B.

7. කසමා B.

8. පරසමුද්දවාසි S

9. ගහෙත්වා S.

10. සන්තිකෙති B, S.

11. වසන්තථානම්පි L.

12. වුත්තෙ අපරධ සඤ්ඤානො b, S.

13. එකං මාසං b.

14. ආකාසං ජදනමස්සාති b, S.

ආකාසං ජදනං b.

15. න පදෙත්ථාති වස්සිති b.

න කෙවලං නාතිවසසි b, S.

යථෙව B. යථා S.

16. පකතියා නිමකොග්ගහං b, b.

පකතියා උදකපාතනථානභග්ග-
නිමකොග්ගහං B.

17. උදකබිඤ්ඤා b, S. සරජ්දනං b, S.

18. න වාතාතපාපි ආබාධං b, S.

පකතියා B, S.

තණ්ඩානං අනොවිසංකමෙව අහොසි මනුස්සා කමමංකරෙනතා
 දෙචෙ වස්සනෙන තත්ථ සාටහෙ ධපෙඤා කමමං කරෙනති යාවි
 කප්පමානා¹ තං ධානං තාදිසමෙව හමිස්සති තඤ්චබො පත
 න තථාගතස්ස ඉඤ්ඤානුභාවෙන තෙසංගෙව² පත ගුණසම්පන්නියා
 තෙසං හි සම්මාසම්මුඤ්ඤා තත්ථ³ න ලභෙග්ග අමානං නාම දථිතං
 අකුසානං නිවෙසනං උතතිණං කාරෙසිති න තප්පවටියා දෙම
 තස්ස උදපාදි සද්දවනෙ ලොකෙ අක්කප්පග්ගලො අමානං නිවෙ
 සතා තිණ අභරුපෙඤා ගකුකුටිං ඡාදපෙසිති පත තෙසං අතප්පකං
 බලවසොමතස්ස උදපාදි ඉති තෙසංගෙව ගුණසම්පන්නියා ඉදං පාටි
 ගාරියං⁴ ජාතනති වෙදිතබ්බං; ඤාණුලවාහසනානිති එත්ථ ඥෙ
 සකපානි⁵ එකො වාගොති වෙදිතබ්බො; නදුට්ඨිකඤ්ච සුපෙසානති
 සුප්ප්ථාය තදනුරුප⁶ තෙලපාණිතාදිහි තිකුලුසහස්සස්ස තෙමාසත්ථාය
 වට්ටං⁷ හමිස්සති ති රුසසඤ්ඤාය රුපා එතතං පෙසෙයි; අලමම
 රසඤ්ඤා ච ගොභුති තසමා පටිනබ්බි: අධිගම්පට්ඨත්ථාය⁸ එවං කිරස්ස
 අහොසි නාහං රඤ්ඤා දිට්ඨප්පබ්බො කථනනු බො පෙසෙසිති තතො
 විනොසි සත්ථා බාරුණං ගතො අඤ්ඤා සො රඤ්ඤා වස්සාවාසං
 යාවිසමානො මග්ගං පටිඤ්ඤාතභාවා අරුඤ්ඤා මම ගුණකථං
 කපෙසි ගුණකථාය ලඤ්ඤාගො පත නවෙන නවිත්ථි: ලඤ්ඤා විස
 ගායකෙන ගායිනා⁹ ලඤ්ඤා විස ව ගොති කිං මග්ගං ඉමිතා කමමං
 කඤ්ඤා උප්පනෙන මාතාපිතුතනම්පි¹⁰ සම්මාසම්මුඤ්ඤාසි උපමානං
 සකකා කාතුනති සෙසං සබ්බත්ථ උතතානමෙවාති.

සම්මානප්‍රතිපත්ති. පඨමං.

2. 4. 2.

එවමෙම සුභතති රට්ඨපාලසුත්තං; තත්ථ පුලලකොට්ඨිතනති¹¹
 පුලලකොට්ඨං පටිප්පණ්ණකොට්ඨාගාරං; සො තිර ජනපදෙ තිච්ච
 සග්ගො සද්ධිජ්ඣණං තිකුලුමති බලගණං පටිසති තෙන තසමිං
 නිගමෙ කොට්ඨා තිච්චපුරව ගොනති තසමා සො පුලලකොට්ඨිතතෙන
 ව¹² සබ්බං ගතො; රට්ඨපාලොති තසමා රට්ඨපාලොති¹³ භික්ඛං රට්ඨං
 සකාරෙත්ථං පාලෙත්ථං¹⁴ සමත්ථොති රට්ඨපාලො; කදුපතස්සෙතං නාමං

1. කප්පමානා b.	දිනං S. විසති
2. තෙසංගෙව b. S	සහසස්ස b.
3. තත්ථ L.	7. හත්තං b. S.
4. ඉද්ධිපාටිගාරියං B.	8. අධිග්ග අධිවත්ථාය b.
5. දෙවසකට සතානි S	9. විස ගායිනා: ලබ. b.
වාගො වෙදිතබ්බො b	10. භික්ඛ පිතුතම්පි b. S.
තදුග්ගඤ්ච B. තදුග්ගඤ්චව	11. පුලලකොට්ඨිකතති b.
පාළි තදුපිගඤ්ච b. S.	12. පුලලකොට්ඨිකතතම් b සබ්බං S.
6. තදනු රුපං b. S. ගෙල	13. කාමො රට්ඨපාලො b.
පාණිතාදි b.	14. සකාරෙත්ථං සමත්ථොති B.

උපපන්නතභි පදුමුත්තරසමමාසවුට්ඨකාලෙ¹ ඉතො හි පුබ්බෙ කප්ප සතසහස්සමත්තො² වස්සසතසහස්සායුකෙසු මනුසෙස්ස පදුමුත්තරෙ නාම සත්ථා උපපජ්ඣා හික්ඛුසතසහස්සපරිවායෙ ලොකගිතාය වාරිකා වරි. යං සක්ඛාය වුත්තං:-

“නගරෙ භංගවතියා³ ආතඤ්ඤ නාම ඛතතියො
සුජාතා නාම ජනිකා පදුමුත්තරස්ස සන්ඤ්ඤා”ති

පදුමුත්තරෙ පත අනුපපන්න ඵල භංගවතියා ආදා කුටුඬිකා සඬා සමපන්නා⁴ කපණ්ණිකායාවකාදිතං දතං පට්ඨපසිංසු⁵ තද පබ්බතවාසි නො පඤ්ඤාතා තාපසා භංගවතියං⁶ අනුපපන්නා, තෙ ආදා ජනා තාපස ගණං මජ්ඣේ⁷ හින්ද්වා උපට්ඨතිංසු, තාපසා කිඤ්ඤිකාලං වසිත්වා පබ්බත පාදමෙව ගතා⁸ ආදා සඬාසෙත්ථරු මිහිසිංසු, තෙසං තෙ⁹ යාවජ්ඣං උපට්ඨානං අනංසු, තාපසෙසු භුඤ්ජිත්වා අනුමොදනං කරුණෙනසු එතො සකකභවතස්ස¹⁰ වණ්ණං කපෙති, එතො භූමිකිරු¹¹ නාග රුජභවතස්ස, කුටුඬිකෙසු එතො සකකභවතෙ¹² පත්තං කත්වා සකෙකා හුත්වා නිබ්බන්ධො, එතො නාගභවතෙ පාලිතනාගරුජා නාම, තං සකෙකා අත්තනො උපට්ඨානං ආගතං දිස්වා නාගසොතිශං අභිරමසිති පුච්ඡි: තො නාභිරමාමිති ආහ; තෙන හි පදුමුත්ත රස්ස භගවතො දතං දත්වා ඉමයමිං ඤානෙ පත්තං කරුමි උභො සුඛං වසිස්සාමාති; නාගරුජා සත්ථාරං නිමිනෙත්වා හික්ඛුසතසහස්ස පරිවාරස්ස භගවතො සත්තාහං මහාදතං දදමානො පදුමුත්තර දසබලස්ස¹³ පුත්තං උපරෙවතං නාම සාමණේරං දිස්වා සත්තමෙ දිව්සෙ මුඬාපමුඛස්ස සඬාසෙ දිබ්බවත්ථානි දත්වා සාමණේරස්ස ඤාතනතරං පරෙත්ථි, භගවා අනාගතං ඔලොකෙත්වා අනාගතෙ යොතමස්ස නාම මුඬාස්ස පුත්තො රුහුලභූමරෙ භවිස්සතීති දිස්වා සමජ්ඣස්සති තෙ පත්තාති කපෙති, නාගරුජා තමත්ථං සකකස්ස කපෙති, සකෙකා තස්ස වචනං සුත්වා තපෙව සත්තාහං දතං¹⁴ දත්වා හිත්තං රට්ඨං සක්ඛාගරෙත්වා සඬාපබ්බජිතං රට්ඨපාලං නාමං කුල පුත්තං දිස්වා¹⁵ අභවති අනාගතෙ ලොකසමිං තුල්භාදිසෙ මුඬො

1. පදුමුත්තරසමවුට්ඨකාලෙ B.	10. සකකභවතස්ස S.
2. පුබ්බෙ සතසහස්ස කපමත්තො b. S.	11. භූමිකිරු S. භූමිකිරු b.
3. භංගා වතියා b.	12. සකකභවතං b.
4. සඬා සමපන්නා B. පසන්නා b. S.	13. පදුමුත්තරස්ස දසබලස්ස b.
5. පට්ඨපසිංසු b.	14. මහාදතං S. හිත්තරට්ඨං.
6. භංගා වතියං B.	භාගිරතුං පාලෙතුං සමත්ත
7. තාපසෙ ගණමජ්ඣේ S.	කුලෙ නිබ්බන්ධො.
8. පබ්බත මෙව ගතා S.	සඬාපබ්බජිතං b.
9. තද තෙසං තෙ b. S.	15. දිස්වා අනාගතෙ b.

උපපන්න භික්ඛං රට්ඨං සක්ඛායෙතං පාලෙතං සමිත්තසුලෙ
තිබ්බතතිනාං අයං සුලුපුතොයා වීය සඤ්ඤාපබ්බජිතො රට්ඨපාලො
නාම භවෙය්‍යතති පඤ්ඤාං අකාසි, සඤ්ඤා සමිත්තසුත්තං¹ සුඤ්ඤා
ඉමං ගාථමාන:-

“සුරජ්ඣං වාතුචණ්ණං² පොසෙතං ගං පහොසොති
රට්ඨපාලකුලං නාම තඤ්ඤා ජායිසොතෙ අයං.”³

එවං පදුමුත්තරසමාසමුද්ධාතාලෙ තසොයං නාමමුපපන්නතති⁴
වෙදිතබ්බං; එතදනොසිති කීං අහොසි: සථා සථා වොති ආදි;
තත්‍රායං සඤ්ඤාපඤ්ඤා: අහං වො යෙන යෙන කාරණෙන ගගවතා
බ්බමං දෙසිතං ආජානාමි තෙන තෙන මෙ උපපරික්ඛිතො⁵ එවං
හොති; යදෙතං සික්ඛානතං⁶ බ්‍රහ්මවරියං එකමිදි දිවසං අබණ්ඩං
කඤ්ඤා වරිමකච්ඡතං. පාපෙනබ්බතාය එකත්තපරිපුණ්ණං වරිතබ්බං,
එකදිවසමිදි ව කීලෙසමලෙන අමලිතං⁷ කඤ්ඤා වරිමකච්ඡතං. පාප
තබ්බතාය එකත්තපරිපුණ්ණං; සඤ්ඤාලිඛිතානි⁸ ලිඛිතසඤ්ඤාදිසං
බොතසඤ්ඤාසප්පිතානං වරිතබ්බං; ඉදං න⁹ සුතරං අහාරං අපකා
වසනාති අහාරමජ්ඣාචසනෙන එකත්තපරිපුණ්ණං-පෙ-විදිතං.
සනිත්තනාහං හෙතෙසු මසු ව¹⁰ බ්‍රහ්මායෙතා කාසායරසපිනාස
කාසායාති බ්‍රහ්මවිදිසං. වරහතානං අනුච්ඡිකාති වඤ්ඤාති අච්ඡා
දෙතා අහාරසමා නික්ඛමිතා අනික්ඛිතං පබ්බජෙය්‍යතති; අවිර
පන්නතොසු පුලලකොට්ඨිතකොසු¹¹ බ්‍රාහ්මණගහපතිකොසු සෙන
හමවා තෙනුපසඤ්ඤාමිති රට්ඨපාලො අනුට්ඨිතොසු තෙසු න ගග
වතං පබ්බජං යාමි කසවා: තත්‍රායං¹² බ්‍රහ්මදිවසාලොතිතා මිත්තා
මිච්ඡා සතති¹³ තෙ නිං මාතාපිතූතං එකපුත්තකො: න ලබ්භාතො
පබ්බජිතූතාති බාහායමිදි ගහෙතා: ආකඤ්ඤායං තතො පබ්බජ්‍යාය
අත්තරුයො හවිසාතිති සහෙව පරිසාය රට්ඨතිනා: පොසං ගතවා
පුත්ත කෙනාපි සරිරකිව්වලෙසෙන නිවතතිනා ගගවතං උපසඤ්ඤාම
පබ්බජං යාමි, තෙන වුත්තං අච්ඡා වො රට්ඨපාලො සුලුපුතො
අවිරපුට්ඨිතාය¹⁴ පටිසංසං-පෙ-පටිසංසං ඉමං හමවාති, ගගවා

1. සමිත්තසුත්තං. b, S.

2. වාතුචණ්ණං. b, M¹. වාතු
චණ්ණං. S, වාතුචණ්ණං. W².

3. අහතති b, S.

4. නාමං උපපන්නතති b,

5. උපපරික්ඛිත S එවං. ලිඛිතාති b,

6. සික්ඛානතං. b, සික්ඛානතං.-

7. බ්‍රහ්මවරියං. B, එකං. දිවසමිදි R.

8. සඤ්ඤාලිඛිතං. b, S. මිලිඛිත b,

9. හං. කඤ්ඤා වරිතබ්බං. b, S.

10. බ්‍රහ්මායෙතා. b, S. මාතාපිතූතං. b, S.

11. පුලලකොට්ඨිතකොසු b,

12. තඤ්ඤා B, S.

13. මිත්තාමිච්ඡාසිංහතති S.

14. අවිරපන්නතොසු පුලලකොට්ඨි
කොසු-පෙ-පෙ.

සෙනසඤ්ඤා පටිසංසං. R, න

ඉදං. B, නයිදං. b, අපකාච

සතා b, අහාරමජ්ඣං b, S,

අහාරමජ්ඣං වසනෙනා B, L,

10. සෙනසඤ්ඤා. ව b, S,

කාසායරස පිත්තාය b, S.

11. පුලලකොට්ඨිතකොසු b,

12. තඤ්ඤා B, S,

13. මිත්තාමිච්ඡාසිංහතති S.

14. අවිරපන්නතොසු පුලලකොට්ඨි

කොසු-පෙ-පෙ.

පන යසමා රුහුලකුමාරං පබ්බජ්ජාපොථාදා¹ මානාපිතුති අන
 නුදායුතං පුත්තං න පබ්බාජෙති, තස්මා නං පුච්ඡි අනුදායුතොසි
 පන ඩං රථසාල මානාපිතුති-පෙ- පබ්බජ්ජාසාති, අමම නානාති
 එත් අමමාති මාතරං ආලපති තාතාති පිතරං² එකපුත්තකොති
 එකොව පුත්තකො අදායුතො කොව ජෙට්ඨා වා කතිට්ඨා වා නත්ථි
 එත් ව එකපුත්තොති වත්තබ්බ අනුකම්පාවසෙක එකපුත්තකොති
 වුත්තං; පිණොති පිතිජතකො; මනාපොති මතවධ්දිතකො සුඛෙ
 භිසොති සුඛං එධිතො³ සුඛසංවද්ධිතොති අත්ථා; සුඛපට්ඨකොති⁴
 සුඛෙක පරිභ්ගතො⁵ ජාතකාලතොපභුති ධාතීති අභිකතො අභිකං
 හරිත්වා ධාරිතමානො⁶ අයසකර්මකාදීති බාලකීද්ධතනෙති කීලමානො⁷
 සාදුරභගොජනං හොජ්ජමානො සුඛෙක පරිභ්ගතො;⁸ න ඩං නාන
 රථසාල භය්ගමි දුක්ඛස්ස ජානාමිති තිං තාත රථසාල අප
 මයතකමපි කලහාගං⁹ දුක්ඛස්ස න ජානාමි න සරසිති අත්ථා;¹⁰ මර
 ණොනපි යෙ මසං අත්ථාමකා විනා හවිස්සාමාති සවෙපි තව
 අමෙහසු ජීවමානසු මරණං භවෙස්ස¹¹ තෙන තෙ මරණොනපි මයං
 අත්ථාමකා අනිච්ඡමානකා¹² න අත්තතො රුපියා විනා හවිස්සාම
 විසොගං¹³ වා පාපුණ්ණිකාමාති අත්ථා; කිම්පන මසං නානති එවං
 සත්තෙක පන කිං නාම¹⁴ නං කාරණං යෙන මයං ඩං ජීවන්තං අනුජා
 නිස්සාමි, අථවා: කිම්පන මසං නානති කෙන පන කාරණොන¹⁵
 මයං නං ජීවන්තං අනුජානිස්සාමාති එවමෙපත්¹⁶ අත්ථා දඨබ්බො;
 කප්පොවාති යත් නං ජීවං මානාපිතයෙ තානුජානිංසු තත්ථෙව
 ථාතෙ; අනිකතරුඤ්ඤාසාති තෙනපි අත්ථරණොන අත්ථාතාය; පටි
 වාජෙතිති ගක්ඛබ්බතාවකාදීති¹⁷ පච්චුපට්ඨාපෙත්වා තත්ථ සභායකෙති
 සද්ධිං යථා සුඛං ඉන්ද්‍රියාති වාජෙති පට්ඨාජෙති¹⁸ ඉත්තො විතො ව
 උපතෙතිති වුත්තං හොති: අථවා: පරිවාජෙතිති ගක්ඛබ්බතාවකාදීති
 පච්චුපට්ඨාපෙත්වා සභායකෙති සද්ධිං ලඟ්ථ¹⁹ උපලඟ්ථ රම කීලස්සුතිපි

1. පබ්බජ්ජතො b, S. පභුති b පභුති S.	11. සවෙස්ස ජන S.
2. පිතරු ආලපති B, S.	12. අනිච්ඡන්තා b, අනිච්ඡකා S.
3. සුඛෙක එධිතො B
සුඛබ්බිතොති සුඛෙක
එවච්ඡිතො S, සුඛෙක එධිතො b.	13. හවිස්සාමාති තසා විසොගං B,
තසා විසොගං වා S.
4. සුඛපරිභ්ගතො b, සුඛපරිභ්ගතොති S.	14. එවං සත්තෙක කිං නාම S.
කිං පන කිං නාම b
5. පරිභ්ගතො b, පරිභ්ගතො S.
කාලතො පභුති b, පභුති S.
අභිකං අහරිත්වා b, S.	15. තෙන කාරණොන S.
6. අභිකං අහරිත්වාතො: B.
අසාර්මකාදීති S.	16. එවමෙපත් b, S.
7. කීලයමිතො b, S. කීලයමිතො b.
සාභුරභගොජනං b S.	17. ගක්ඛබ්බතාවකාදීති b, S.
පච්චුපට්ඨාපෙත්වා b, S.
8. පරිභ්ගතො b, S.	18. වාජෙති ඉත්තො b S.
පරිවාජෙති තාත b,
ගක්ඛබ්බතාවකාදීති පච්චු
පට්ඨාපෙත්වා b, S.
9. කලහාගං S.	19. කීල B, ලල උපලල S.
කීලස්සුති S.
10. න පසිකිති අත්ථා b, මයං ජන S.	

වුත්තං භොති; කාමෙ¹ පටිසංසන්තොති අත්තනො පුත්තං
දුරෙති සද්ධිං භොගෙ භුක්ඛන්තො; සුඤ්ඤාති භග්ගෙත්තොති
බුද්ධිඤ්ඤාධිවෙසෙති සබ්බඤ්ඤාධිවෙසෙති ආරාධනාදායකාදීති සුගතිමග්ගසං
සොධිතොති² කුසලකම්මොති කරෙත්තො; කුණ්ණි අභොධිති කප්පං
නුත්තමිති විමෙත්තනන්ධං නිරුපායලොපො අභොධි; අපරිඤ්ඤා මාතං
පිතෙති කිකුඤ්ඤා වතො පටිවචනමපි අලභමානො සහායකො පකෙකො
සංපොති; එස වො සහායකො පබ්බජිතුකාමො නිවාරෙථ නන්ධි
අභංසු, තෙපි තං උපසම්මතීති කිකුඤ්ඤා අපොච්ඡා තෙසමපි කුණ්ණි
අභොධි, තෙත වුත්තං අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලසුත්තස්ස
සහායකා-පෙ-කුණ්ණි අභොධිති, අපරිඤ්ඤා සහායකානං³ කිකුඤ්ඤා
වතො එතදභොධි: සවෙ අයං පබ්බජ්ජං අලභමානො මරිය්ණති න
කොචි ගුණො ලබන්ති⁴ පබ්බජ්ජං පන තං මාතංපිතෙරපි කා
ලෙන කාලං පරික්ඛන්ති මගමපි පරික්ඛන්ති. පබ්බජ්ජං පි ව නාමෙසා
හාරියං දිවසෙ දිවසෙ මන්තිකාපත්තං⁵ ගහෙති පිණ්ඩං වරිතබ්බං
එකසෙය්‍යං එකභත්තං බ්‍රහ්මවරියං⁶ අතිදුක්ඛං අගඤ්ඤා සුමුචො
නාගරකුලපාතිගො⁷ සො තං අසකෙකානො පුත ඉධෙව ආගමිස්සති
භජ්ඤා මාතංපිතෙර අනුජානාපෙමාති,⁸ තෙත වො අකංසු, මාතං
පිතෙරපි තං පබ්බජිතො⁹ පන උද්දස්සෙත්තොති ඉමං කතීකං
කතො අනුජාතිංසු, තෙත වුත්තං අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලසුත්තස්ස
සහායකා සෙව රට්ඨපාලස්ස කුලසුත්තස්ස මාතංපිතෙර -පෙ-අනු
ඤ්ඤානොති මාතංපිතෙර-පෙ-උද්දස්සෙත්තොති;¹⁰ තත් උද්දස්ස
ත්තොති¹¹ යථා තං කාලෙන කාලං පරික්ඛන්ති එවං ආගන්ත්වා
අත්තානං දස්සෙත්තොති, බලං ගහෙත්තොති සපරාගභොජනාති
භුක්ඛන්තො උච්ඡාදනනාපනාදීති ව¹² කායං පරිහරන්තො කායෙන
බලං¹³ ජනෙති; මාතංපිතෙර වජ්ඣති අක්ඛුමුඛං සුභිපරිවට්ටං
පහාය ගෙත භගවා තෙත්තපසම්මතී -පෙ- පබ්බජෙත්තු¹⁴ මං ගහෙත්ත
භගවාති භගවා සම්පෙ ධීතං අඤ්ඤාතරං හික්ඛුං අමනෙත්ති; තෙත
ති හික්ඛු රට්ඨපාලං පබ්බජෙති වෙව උපසම්පාදෙති වාති;¹⁵
සාධු ගහෙත්තොති ඛො සො හික්ඛු ගහවතො පටිස්සන්ති¹⁶ රට්ඨපාලං

1. "කාමොති" ඉති පාළි	කබ්බාති b. උද්දස්ස
2. සුගතිමග්ගං b.	පෙත්තබ්බාති S.
3. සහායකානං එතදභොධි S.	10. මාතංපිතෙරපි උද්දස්සත්තොති
4. ලබන්ති b. S. පන තං b. S.	උද්ධං දස්සෙත්තොති යථා තං b.
5. මන්තිකා පත්තං b. S.	පිණ්ඩං-පෙ-උද්දස්සත්තොති S.
6. බ්‍රහ්මවරියං b.	11. උද්දස්සත්තොති S.
7. නාගරකුලපාතිගො S. සො තං-
-වරිතුං අසකෙකානො b. S.	12. උච්ඡාදනාදීති b. S.
පුත්තං b.	කායපරිහරෙත්තොති S.
8. අනුජානාපෙත්තොමාති b. S.	13. කායබලං b. S.
9. පබ්බජිතො ව b. පන මාතං
පිතෙර b. S. උද්දස්සෙත්තං	14. පබ්බජෙත්තු ගහෙත්ත S.
	15. උපසම්පාදං අද්ධිවාති M. 2.
	16. පටිස්සන්ති b.

කුලපුත්තං ජිනදත්තියං සද්ධිවිහාරිකං ලභ්වා පබ්බාජෙයි වෙව
 උපසම්පාදෙයි ව, තෙන වුත්තං: අලංඪ වො රට්ඨපාලො කුල
 පුත්තො හගවණො සත්තිතෙ පබ්බජ්ජං. අලංඪ උපසම්පදන්ති;
 පතිනන්තො: විහරන්තොති ආදසංචචන්ති එවං විහරන්තො;
 තෙය්‍යපුග්ගලො හි අගමායයමා¹ තස්මා පුඤ්ඤවා අභිනිකාර
 සම්පන්නොපි සමානො අජ් අජේච අරහත්තන්ති සමණධම්මං.
 කුරුන්තොපි ආදසමෙ වස්සෙ අරහත්තං පාපුණ්ඨි; ණෙන හගවා
 නොනුපසංඛම්මිති මග්ගං මාතාපිතරෙ පබ්බජ්ජං. අනුජානමානා තස්ස
 කාලෙන කාලං ආගන්ත්වා අමානං දස්සන්තං දුඛබ්බන්ති චන්දා අනුජා
 තිංසු, දුක්ඛාරකාරිකා² වො පන මාතාපිතරෙ අභඤ්ච යෙනජ්ඣා
 සයෙන පබ්බජ්ජො ණො මෙ මන්තං පත්තො ඉද්දති හගවන්තං.
 ආපුච්ඡන්ති අත්තානං මාතාපිතුන්තං³ දස්සෙස්සාමිති වින්තත්තො ආපු
 ච්ඡතුකාමො උපසම්භම්මි; මනස්සාභාසිති කිනනු වො රට්ඨපාලෙ හතෙ
 කොපි උපද්දවො හවිස්සන්ති මනසි අකාසි; තතො හවිස්සන්ති ඤාතො
 සක්ඛිස්සන්ති නුඛො රට්ඨපාලො තං මග්දිතුන්ති ඔලොකෙන්තො තස්ස
 අරහත්තපත්තිං⁴ දිත්වා සක්ඛිස්සන්ති ඤාතො අනුඤ්ඤසි තෙන වුත්තං;
 සද්ද හගවා⁵ අඤ්ඤාසි- පෙ- කාලං මඤ්ඤාසිති; මහාවිජෙති⁶ එවං
 නාමනෙ උග්ගානෙ; තං කිර රඤ්ඤා⁷ අකාලෙ සම්පත්තපබ්බජ්ජිතානං
 දිත්තමෙව ඉදං යථා සුඛං පරිභුඤ්ජන්තුති එවං අනුඤ්ඤතමෙව
 අකොසි, තස්මා ථෙරෙ මම ආගතභාවං මාතාපිතුන්තං⁸ ආරෙ
 වෙස්සාමි, තෙ මෙ පාදධොවනඋණෙකාදකපාදමිකධනෙලාදිති
 පෙසිස්සන්ති විත්තමපි අනුප්පාදෙත්වා උග්ගානමෙව පාවිසි; පිණ්ඩාස
 ඤාපිසිති දුත්තදිවසෙ පාවිසි; මජ්ඣිමාස්සාති සත්තආරකොට්ඨකස්ස
 සරස්ස මජ්ඣිමෙ ආරකොට්ඨකෙ; උලලිඛාපෙතිති⁹ කාපකෙන
 කෙසෙ පච්චාධාපෙති;¹⁰ එකදමොවාති ඉමෙ සමණකා¹¹ අමානං
 පියපුත්තකං පබ්බාජෙත්වා වොරුතං හතෙති නික්ඛිපිත්වා විශ එකදිව
 සමපි න දස්සාපෙති¹² එවං එරුසකාරකා එතෙ පන¹³ ඉමං
 ධාතං උපසම්භම්මිතබ්බං මඤ්ඤන්ති එත්තොව නික්ඛාබ්බිතබ්බං¹⁴
 එතෙති වින්තත්තො එවං ඉමෙති මුණ්ඩකෙතිති ආදිවචනං අවොච;

1. අගමායයමා පුඤ්ඤවා S.

2. දුක්ඛාරකාරිකා b.

3. මාතාපිතුන්තං b. S.

දස්සෙස්සාමාති B.

දස්සෙස්සාමිති b. S.

4. අරහත්තසම්පත්ති B;

අරහත්තසම්පත්ති b,

සක්ඛිස්සන්ති අඤ්ඤාසි b

5. යථා සමවා b. S. යථා B.

6. මහාවිජෙති B. M2, W2.

මහාවිජෙති S. විහවිජෙති b.

7. තං කිර රඤ්ඤා b. S.

8. මාතා පිතුන්තං b. S,

ආරෙවෙස්සාමිති b.

9. උලලිඛාපෙතිති S,

උලලිඛාපෙතිති b,

10. කෙසෙ පච්චාධාපෙති S.

පහරාපෙති B,

11. ඉමෙ සමණ S.

12. න දිස්සාපෙති S.

13. එතෙ පුත්ත b. S.

14. නික්ඛාබ්බිතබ්බං b,

නික්ඛාබ්බිතබ්බාති වින්තත්තො S.

එතං b. S

වෘත්තීය භවයා අභිභවවනාති සංඝායකයා ඵඤ්ඤා¹ පාඨයෙහි සං
වඛ්ඛිතඛානීපි² සමානා පබ්බජිතා මහාඛිණ්ණසමාචාරකතනා සාම්
ප්‍රජනනා සද්ධිං තිං නු ඛො මෙ භජනා ප්‍රජනා රට්ඨපාලාති
ආදිවචනං වතනුං අභිසංනති වෙගෙන සරං පටිසිති රට්ඨපාලයා
මාතරං එතදවොච; සංඝසභා ආරෝචනාදේ නිපාතො; සච ජෙ
සම්මනති එතද්දේ ආලපනෙ නිපාතො; එවං හි තඟ්ගි දෙසෙ³
දුසිජනං ආලපනති තඟ්ගා ගමො දුසි සච සම්මං⁴ භණ්ඩිති
එවමෙතද් අතො දුට්ඨමෙතද්; උපසංඝායකීති තඟ්ගා උපසංඝායකී මහා
කුලෙ ඉතිඥා ඛිති නිකම්මනා ගරහං පාපුණනති. ඉදං අවමාසික
කිම්බං සෙට්ඨිකං⁵ නං ආරෝචනාමිති විනෝසි. තඟ්ගා උපසංඝායකී;
අඤ්ඤාතරං කුඛ්ඛිලිකා⁶ තඟ්ගි තිර දෙසෙ දුතපතිතං සරෙ සාලා
භොනති ආසනාතිවෙතද් පඤ්ඤාතරාති භොනති, උපට්ඨිතා⁷ උදක
කඤ්ඤාතරං තත පබ්බජිතා පිණ්ඩාය වරිතා නිසිදිතා භුඤ්ඤාති.
සච ඉච්ඡති දුතපතිතමි සතතතං ගණ්ණනා තඟ්ගා තමි
අඤ්ඤාතරයා කුලයා⁸ ඊදිසාය සාලාය අඤ්ඤාතරං කුඛ්ඛිලිකාති
වෙදිතමි නති පබ්බජිතා, කපණ්ණකායා වෙ අසාරාදපා භාන
නිසිදිතා භුඤ්ඤාති; අතී නාම භානාති එතද් අතීති විජ්ජ
මානෙතද්, නාමාති පුච්ඡනෙතද් මඤ්ඤාතරෙ වා නිපාතො; ඉදං හි
වුත්තං⁹ භොති. අතී නු ඛො තාත රට්ඨපාල අමානං ඛනං තනු
මයං නිඛානාති වතනමි, ගෙසං නොතිං ඊදිසෙ භානෙ නිසි
දිතා ආභිදෙසිකං කුමමාසං¹⁰ පරිභුඤ්ඤාතරං, තථා අතී නු ඛො
තාත රට්ඨපාල අමානං ජීවිකං තනු මයං මතාති වතනමි; ගෙසං
නොතිං ඊදිසෙ භානෙ නිසිදිතා ආභිදෙසිකං කුමමාසං පරි
භුඤ්ඤාතරං, තථා අතී මඤ්ඤාතරං තාත රට්ඨපාල තථ අභිභවනාතර
සාසනං නිසාය පටිලඤ්ඤාතරං සමණ්ණකායං යං තිං සුභොජනරසසං
වද්ධිතොපි¹¹ ඉමං ජිග්මසෙතොසං ආභිදෙසිකං කුමමාසං අමතමි
නිබ්බිකාදෙ පරිභුඤ්ඤාතරං, සො පත ගතපති දුක්ඛාතිභුණ්ණ
තො¹² එතමෙතද් පරිපුණ්ණං කතා වතනුමසකෙකානො අතී නාම
තාත රට්ඨපාල ආභිදෙසිකං කුමමාසං පරිභුඤ්ඤාතරං, ඉදං එතත
කමෙමි¹³ අවම, අකමරමිනාතා පනෙතද් ඉදං ලක්ඛණං වදනති,

1. වර. ඵඤ්ඤා. B සංඝායකයා S

විරඵඤ්ඤා. b. S.

2. සංවඛ්ඛිත ඛානීපි b

3. තඟ්ගි ජනපදෙ B. S.

දුස දුසි ජනං S තඟ්ගා හි b. S.

ගෙ දුසි b. භොති දුසි S.

4. සච තිං. සමමං B. S.

5. සකම්මං. සමට්ඨිකං M2.

භිවම. සිසං. B.

6. අඤ්ඤාතරං කුඛ්ඛිලිකාති b. S.

පදෙසෙ B. සරෙසු B. S.

7. උපට්ඨිතං. b. උපට්ඨිතං. S.

8. තරයා ව කුලයා S.

9. ඉදං වුත්තං. b. S.

10. කුමමාසං. b.

11. සංවඛ්ඛිතොපි b. S.

12. දුක්ඛාතිභුණ්ණතො b. S.

13. පරිභුඤ්ඤාතරං නිබ්බිකාතමි b. S.

අනොකපපනාමිරිසානන්ඵසෙසෙනං¹ අපි සද්දෙ උපපදෙ පරිභුඤ්ජි
 සාසිති අනාගතං වචනං² නතං තස්සායමිත්ථො අතීතා නාම-ප-
 පරිභුඤ්ජිසාසි ඉදං පච්චක්ඛමි අහං න සද්දතාමි³ මිරිසයාමිති, ඉදං
 එතනනං වචනං ගහපති ථෙරස්ස පත්තමුඛවට්ටියං ගහෙත්වා සීත
 තොව කපෙයි. ථෙරෙසි පිහරි පත්තමුඛවට්ටියං ගහෙත්වා සීතෙයෙව
 තං පුඤ්ඤාසං පරිභුඤ්ජි සුත්තවචනසද්ධං පුඤ්ඤාසුචංකරිමි
 භික්ඛුචායොනෙ පුඤ්ඤා වායනතං; පුපුර්ජනෙන කිර තථාරූපං කුමමා
 සං පරිභුඤ්ජිතුං න සක්කා, ථෙරෙ පන අරියසිද්ධියං⁴ ආපා
 දිබ්බොඡං අමතරසං පරිභුඤ්ජමානො විය පරිභුඤ්ජිතා ධම්මකර
 තෙන උදකං⁵ ගහෙත්වා පත්තස්ස චුඛස්ස භන්දපාදෙ ව ඩොවිත්ථා
 ඤානො නො ගහපතීති ආදිමාග; තත් ඤානො නොති ඤානො හු;
 නොව දුන්නති දෙය්‍යධම්මවසෙක නොව දුතං අලන්ථිතා,⁶ න
 පච්චක්ඛානිතති තාත⁷ රට්ඨපාල කච්චි තෙ ඛමනීයං කච්චිසි අප
 සීලමථෙත ආගතො න තාව භාත ගෙගෙ ගතතං සමපාදියන්ති⁸
 එවං පරිසන්ථරවසෙක පච්චක්ඛානමි න අලන්ථිතා;⁹ කාමො පන
 ථෙරෙ එවමාග, පිතු අනුග්‍රහෙත එවං කිරස්ස අනොසි: යථා
 එස මං වදති අසෙසෙසි පබ්බජිතෙ එවං වදති මෙසෙසෙසු බුද්ධියාස
 නෙ ව පත්තනාතරෙ පදුමං විය, භස්මවර්තනො¹⁰ අග්ගි විය, ථෙගගු
 පටිච්ඡන්තො වන්දනසාරෙ විය¹¹ සුත්තියා¹² පටිච්ඡන්තං මුත්තාර
 තතං විය වලාභකපටිච්ඡන්තො වන්දිමා විය මාදිසානං පටිච්ඡන්ත
 ගුණානං භික්ඛුතං අනොතා¹³ තප්පි තෙසු පුත්ත එවරූපං වචනං න
 පවසෙතස්සති,¹⁴ සංවරෙ ආස්සනීති අනුග්‍රහෙත එවමාග; එහි තා
 ඤාති තාත තුස්සාං සරං මා නොතු එහි සරං ගම්ඤ්ජාමාති වදති;
 අලන්ති ථෙරෙ උක්ඛවෙයි¹⁵ එකාසනිකතාය පටිකපිපෙනො
 එවමාග; අභිමාසෙසිති ථෙරෙ¹⁶ පනතියා උක්ඛවයිසපදානවාරිතො
 ස්වාතනාය භික්ඛං නාම නාඛිවාසෙති මාතුඅනුග්‍රහෙත පන අභිවා
 සෙසි; මාතු කිරස්ස ථෙරං අනුස්සරිත්වා¹⁷ මහාසොනො උපපජ්ජති

1. අනොකපපන	පරිසන්ථර වසෙක b.
පරිසන්ථර වසෙක b.	9. නාලන්ථිතා S.
අනොතො කපපනා පරිපුර්ණ	10. ගහමා ජනනා b, භස්මවර්තනො S.
වසෙකෙහි S	11. විය වන්දන සාරෙ b.
2. අනාගතවචනං b, S	12. සුත්තියා B, මතනිකා S.
3. පච්චක්ඛමි අහං න සද්දතාමි	මුත්තාරතතං b.
න පරිසන්ථරිති S, න පරිස	13. භික්ඛුතමිතො S.
සාමිති b, න පරිමසාමිති B.	තෙසු පන එවරූපං S.
4. අරියසියං b, S.	14. වචනං පටිකපිපෙති b, S.
5. ධම්මකරණෙන උදකං b.	15. උක්ඛති b, S.
6. අලන්ථිතා S	16. ථෙරෙ පන B, S, සපදානවාරිතො b.
7. තතති කිං භාත b, S.	17. අනුස්සරිත්වා අනුස්සරිත්වා S.
කිඤ්චි තෙ S ඛමනීයං b කිඤ්චි S,	උපපජ්ජ b, S.
8. භස්මාදියන්ති b, S.	

රෙදනෙතෙව පක්කක්ඛි¹ විය ජාතා තස්මා ථෙරෙ සවාහං² නං අපසයිත්වා ගමිස්සාමි, හදගමපියා ඵාලෙය්‍යාති³ අනුක්කමෙන අභිවාසෙහි; ක්කාග්ගෙඨාති එකං හිරඤ්ඤස්ස එකං සුවණ්ණස්සාති දො පුඤ්ඤේ කාරුපෙත්වා; කිවම්මන්තා⁴ පත පුජා අහෙසුනති, යථා ඔරන්තා සිතො පුරිසො පාරන්තො සීතං මජ්ඣිමප්පමාණං පුරිසං න පස්සති එවං මහන්තා;⁵ ඉදං තෙ භාග්‍යාති කතාපණ්‍යපුඤ්ඤස්ස ව සුවණ්ණපුඤ්ඤස්ස ව දයෙස්සන්තො ආහ; මහතික්කනති මාතිතො ආහතං ඉදං තෙ මාතාමහියා මාතු ඉමං ගෙහං ආගමන්තියා මාලාගනිදිනං⁶ අත්ථාය දින්නං ධනනති අත්ථො; අඤ්ඤං ඔපනාතිකං⁷ අඤ්ඤං පිටා මහනති යං පත තෙ පිතු ව පිතාමහානඤ්ඤා සන්තතං තං අඤ්ඤං යෙව තිතිතං⁸ න ව පසුත්තඤ්ඤා අති විය ඛසු; එත්ථ ව පිතාමහනති තද්ධිතලොපං වෙදිතබ්බං⁹ පෙට්ඨාමහනති වා පාඨො; සක්කා භාග්‍ය රඬ්ඨපාලාති තාත රඬ්ඨපාල න කෙවලං පබ්බජිතෙන සක්කා පුඤ්ඤති කාතුං අහාරං අජ්ඣාචසන්තොති හොගෙ ව භුඤ්ජතුං තිසු සරණෙසු පතිට්ඨාය පඤ්චසික්ඛාපදාති සමාදිසිත්වා¹⁰ උලාරති දුතාදිති පුඤ්ඤති ව සක්කා කාතුං, එතිට්ඨං භාග්‍යාති¹¹-පෙ-පුඤ්ඤති ව කුණ්ණිති; කතො හිදුහනති ධනභෙත්තු ධනපට්ටයා තන්තං ධනං රක්ඛන්තස්ස ව රුජාදිතං වසෙන ධනපරික්ඛයං පාපුණන්තස්ස ව¹² උපපජ්ජමානසොක්කාදයො සක්කාය එවමාහ; එවං වුත්තෙ, සෙට්ඨිග්ගපති¹³ අහං ඉමං උපපබ්බාජෙස්සාමිති ආනසිං.¹⁴ සොදති මෙ ධම්මකථං කාතුං ආරඥො, අලං න මෙ වචනං කරිස්සාසිති උට්ඨාය ගන්ත්වා¹⁵ තස්ස ඔරෙධානං ආරං විවරපෙත්වා අයං වො සාමිසො¹⁶ ගමන්ති තං යං කිඤ්චි කත්වා ගණ්ණිතුං වායමථාති උගො; රෙසි.¹⁷ සුවයෙ සීතා නාටකිත්ථියො තික්ඛමිත්වා ථෙරං පරිවාරයිංසු, තාසු දො රෙට්ඨකිත්ථියො සක්කාය පුරුණදුතිසික්ඛාති¹⁸ ආදි වුත්තං;

1. පක්කපක්ඛි S.	මහනතිපි පාඨො b
2. සවාහං. S. සවාහං අසයිත්වා; b	10 සමාදිසිත්වා S. දුතාදිති ව
3. ඵාලෙය්‍යාති S. අභිවාසෙහිති S.	පුඤ්ඤතිපි
4. කිංව මහන්තා S.	11. තාත-පෙ-b S.
5. එවං. මහන්තා. b. S.	12. පාපුණන්තස්ස කස්සව
කතාපණ්‍යපුඤ්ඤාදි සුවණ්ණ	උපපජ්ජමානෙ b.
පුඤ්ඤාදි කතාපණ්‍යප්. ව	13. සෙට්ඨිග්ගපති S.
සුවණ්ණපුජා ව B	උපපබ්බාජස්සාමිති S.
6. ගතිමාලාදිතං B. S.	14. අනෙසිං S ආනෙමි b.
7. පිතාමහං S. පිතාමහානං b.	15. ගන්ත්වා අස්ස b
8. තිස්සිතඤ්ඤා පසුත්තඤ්ඤා WJ. M2.	16 අයං. සාමිසො S
තිදසිතං ව b. තිතිතං ව S.	ගමන්ති යං. කිඤ්චි b S.
පසුත්තං ව b. S.	කත්වා තං. ගණ්ණිතුං b. S.
9. තද්ධිතලොපං කත්වා	17. උගො; රෙසිති S. L
වුත්තනති b කත්වා වෙත්තනති S.	තිසු වයෙසු සීතා b S.
කත්වා වෙදිතබ්බං. B. පෙත	18. "පුරුණදුතිසික්ඛායො" ඉති පාඨි
	පුරුණදුතිසික්ඛාති b.

පථෙව්භසාදෙසු¹ ගහෙතොති එකකතමි. පාදෙ නං ගහෙතොති;² කිදිසා නාම භා අසාසුත්තං³ අවිජ්ඣිතොති කතමා එවමාහංසු තද කිර සම්මිත්‍රපල බතතියකුමාරෙපි බ්‍රාහ්මණකුමාරෙපි සෙට්ඨි පුත්තොපි මහාසම්පත්තියො පහාය පබ්බජනෙත දිස්වා පබ්බජ්ජා ගුණං⁴ අපානන්තා කථං සමුට්ඨාපෙනති⁵ කතමා එතෙ පබ්බජ්ජන්තීති, අපඤ්ඤ වදන්ති දෙවච්ඡරුතං දෙවනවකානං⁶ කාරණාති, සා කථා විත්ථාරිතා අහොසි, නං ගහෙතොති⁷ තා එවමාහංසු, ථෙරෙ පටික්ඛිපනෙතා න ඛො මයං හගිනීති අංගා⁸ සමුදවරන්තීති වොහරති වදන්ති; තඤ්ඤව මුච්ඡිතා පපතියසුති නං හගිනිවාදෙන⁹ සමුදවරන්තං දිස්වා මයං අජ්ජ අංගමිත්තාති අජ්ජ අංගමිත්තාතිති¹⁰ ආදසවත්තාති බති න තික්ඛන්තා එතං තිත්තාය නො දුරකාපි න ලඤ්ඤා¹¹ ගෙසං ආනුභාවෙන ජ්වෙය්‍යාම ඉතො වමහ¹² පරිනිතා, අඤ්ඤාතො ව අයං ලොකො නාම අත්තනොව විනොතයි¹³ නත්තො තාපි ඉද්දති මයං අනාථා ජාතොති අත්තනොව විනොතමානා¹⁴ අනන්ති කොද්දති අමෙහති අයං අමෙහ¹⁵ පජාපතියො සමානා අත්තනා සද්ධිං එකමාභුකුච්ඡිතා වසිතදුරිතා¹⁶ වීඨ මඤ්ඤාතිති සමුපපත්තබලවහො ජනා හුත්වා තත්තමි.සෙව පදෙසෙ මුච්ඡිතා පපතියසු, පතීතාති¹⁷ අත්තො; මා නො විහෙසෙමාති මා අමෙහ බතං දුසෙස්සා¹⁸ මාතුගාමෙ ව ලංකොපෙත්වා විහෙසෙතිත්ථ; විහෙසා එසා¹⁹ පබ්බජිතානන්තා කතමා එවමාහ: මානාපිකුත්තං²⁰ අනුගතොතො; සො කිර සෙට්ඨි පබ්බජිත ලිඛං නාම කිලිඛං පබ්බජ්ජාවෙසං²¹ හාගෙත්වා තභාපෙත්වා²² තයො ජනා එකතො හුඤ්ඤාත්තාමාති මඤ්ඤාමානො ථෙරස්ස හික්ඛං න දෙති, ථෙරෙ මාදිසස්ස බිණ්ණවස්ස ආහාරන්තරුයං කන්තා එතෙ බහුං අසුඤ්ඤං පසවෙය්‍යන්තා නෙසං අනුගතොතන එවමාහ; භාථා අභාසිති ගාථායො කපෙති; තත්ථ පස්සාති සන්තිකො ජිතං ජනං²³ සන්තාය වදන්ති, විත්තන්තා විත්තවිවිත්තන්තං²⁴ බිම්බන්තා අත්තගාවං;

1. පථෙව්භ. පාදෙසු ¹ ඉතිපාළි B.	14. අත්තනො විත්තතමානා S.
2. පාදෙ ගහෙතො b.	15. අයං සො අමෙහ b. S.
3. තාස අයසුත්ත S.	පජාපතියො ව S.
4. පබ්බජගුණං b.	16. හගිතදුරිතා B. S.
5. සමුච්ඡපන්ති S.	17. තා පතීතාති B.
6. දෙවච්ඡරුතාවකානං b.	පපතියසුති b.
විත්ථාරිතා B.	18. දස්සිමො S.
7. තං ගහෙතො b. S.	19. විනොසා නෙසං b.
අප ථෙරෙ B. හබ්බා b තා හබ්බා S.	20. මානාපිකුත්තං b. S.
8. හගිනීති අදිමාන b.	21. පබ්බජ්ජ වෙසෙ B. පබ්බජ
9. පපතියසුති හගිතවාදෙන S	වෙසං b. පබ්බජිතවෙසං S.
10. අජ්ජ අංගමිත්තාති අංගමිත්තාතිති S.	22. තතාපිකුත්තං b. භාහාසිමො B. S.
11. නො දුරකාන ලඤ්ඤා b. S.	23. ධර්මපත්තං B. ධර්මපත්තං b.
12. වහො b. S.	24. විත්තවිවිත්තං b. S. විත්ත
13. අත්තනොවාසී විනොතසු. S.	විවිත්තං S.

අරුතාශනාති නවතො වණ්ඛුබාතං වසෙන වණ්කායං; සමුසිකනති නිණ් අට්ඨිසතාති නවති නගාරුසතෙති බන්ධිතා නවති මංසපෙසිසතෙති ලිපොචා;¹ සමන්තතො සමන්තතො උසිතං;² ආතුරනති ජරතුරතාය රොගාතුරතාය කිලෙසාතුරතාය ච නිව්වාතුරං; ඛුසුසඛසපනති පරෙතං උපනතපත්තාසඛසපොති ඛුසුසඛසපං ඉඤ්ඤාති කායෙ පුරිසානං සඛකපා උපපජ්ජනති, තෙසං කායෙ ඉඤ්ඤා පුසානෙ ඡබ්බිතකලොබරභුතමපි වෙතං;³ කාකකුලාදයො පත්ථගතියෙවොති ඛුසුසඛසපො නාම හොති, යය්ග නථථි ධුමං සිඨීති යය්ග කායය්ග මායාමරිවිපේණපිණ්ඤා⁴ උදකමුඛුලාදීතං විය එකං සෙතෙව භිති නාම නථථි හිජ්ජනධම්මතාව තියතා; සභවන ඛනිඤ්ඤාති අලුමසුසුඛවමෙමන ඛතඤ්ඤා; සභ වසෙත්ති සොහතීති ගඤ්ඤාදීති මණ්ඤ්ඤාදීති⁵ ච විතතකතමපි රුපං වතෙති සභාව⁶ සොහති විතා වතෙති ජෙගුච්ඡං හොති අනොලොකනකම්මං; අලුතනකකතාති අලුතතකෙන⁷ රඤ්ජතා; පුණ්ණමක්ඛිතනති⁸ සාසපකතකතන මුඛපිලකාදීති හරිතා ලොණමත්තිකාය දුට්ඨලොතිතං විලියාපෙචා;⁹ තිලපිටෙත්ත ලොතිතං පසාදෙචා හලිද්දියා වණ්ණං සමාදෙචා පුණ්ණකහණිකාය¹⁰ මුඛං පහරනති. තෙනෙස අති විය විරෙචති, තං සකායෙතං වුත්තං; අට්ඨාපදකතාති¹¹ රසනාදකතන මකෙඤ්ඤා¹² තලාටපරියනෙත ආවතතපරිවතෙත කතා; අට්ඨාපදකරවතාය¹³ රචිතා; අඤ්ජනිති අඤ්ජනනාලිකා;¹⁴ ඛද්දිති ථපෙසි; පාසනති වාකරජාලං;¹⁵ නාසද්දති න සට්ඨි; නිවාපනති නිවාපසුතෙත වුත්තනිවාපතිණසද්දසහොජන්ගං;¹⁶ කඤ්ජනනති විරචමානෙ පරිදෙවමානෙ; ඉමාය හි ගාථාය පේරෙ මානාපිතරෙ මිහලුද්දකෙ විය කතා දසොසි, අවසෙසඤ්ජනකෙ මහලුද්දකපරිසං විය, හිරඤ්ජනපුණ්ණං වාකරජාලං විය, අතතනා භුත්තහොජනං නිවාපතිණං විය, අගතානං මහාමිහං විය කතා දසොසි. ගාථා මහාමිහො යාවදත්ථං නිවාපතිණං බාදිතා පානියං පිවිති, හිටං උක්ඛිපිතා පරිසං.¹⁷ මිලොකෙතා; ඉමං නාම ථානං ගතය්ග සොත්ථි හවිසාතිති මහලුද්දකානං

1. ලිපිපිචා, B. ආලිපිපිචා B.

2. සමන්තතො උසිතං B, B.

3. කලොබර භුතමපිවෙස පුසානපි-
වෙතං B. කලොබර B. B.

4. පෙතපිණ්ඤා B. පෙණ පිණ්ඤා S

5. භුණ්ඩලෙති මිච්ඡාන B.

6. සභවන B.

7. අලුතතක කතාති අලුතතක-
කෙන S.

8. පුණ්ණකමක්ඛිතනති B.
පුණ්ණමක්ඛිතනති b. B. සාස
පකසනන S. මුඛපිලකාදිං B
දීති b. නිහරිතා b. B.

9. විලියාපෙචා B.

10. පුණ්ණකහණිකාය B.
පුණ්ණකහණිකාය b.
මුඛං පාසාදෙති B.

11. අට්ඨාපදකතාති b.

12. මකෙඤ්ඤා b. B. තච්ඡා B.
ආවට්ඨනපරිවතෙත b.

13. අට්ඨාපදක b. අට්ඨාපදකරණෙන
රචිතා B

14. අඤ්ජනිතාලිකා B.

15. වාකරජාලං b. වාගුරජාලං B

16. හදිසං හොජනං B.

17. දිසං මිලොකෙතා; B.

පරිදෙවනානංගෙව වාතරං¹ අඤ්චයමානොව උපාතීති; අරඤ්ඤං පමිසිති; සත්චර්ජායස්ස ජිත්තස්ස විශ්ගුබ්බස්ස භෙට්ඨා මන්දමන්දෙන වාතෙන විජ්ජයමානො ආගතමග්ගං ඔලොකෙනෙනා; තිට්ඨතී, එව මෙවං² ථෙරො ඉමා ගාථා භාසිති; ආකාසෙන³ ගන්තවා මිගාවිජර පච්චුට්ඨාසී,⁴ කත්වා පත ථෙරො ආකාසෙන ගතොති? පිතා කීර්ග්ග සෙට්ඨි සත්තසු ආරකොට්ඨකෙසු අග්ගලා දූපෙත්වා මලල ආණ්ණ පෙසි, සචෙ තික්කමිති; ගච්ඡති ගත්ථපාදෙ⁵ නං ගගෙත්වා කාසායාති නීගරිති; ගිහිවෙසං ගණනාපෙට්ඨාති, තස්මා ථෙරො එතෙ මාදිසං මහාබිණ්ණසවං ගන්තේ වා පාදෙ වා ගගෙත්වා අපුඤ්ඤං පසවෙග්ගං තං නෙසං මා අහොසිති විනෙතත්වා ආකසෙතාගමාසී,⁶ පරසමුද්දවාසී ථෙරුනං පත ධීතකොව ඉමා ගාථා භාසිති; වෙහාසං අබ්බුග්ගන්තවා රඤ්ඤා කොරව්ගස්ස මිගාවිජර පච්චුට්ඨාසීති⁷ අගං වාචනාමෙග්ගා ගෙව; මිගමොති තස්ස උග්ගානපාලස්ස නාමං; භොගබ්ගොතාති උග්ගානමග්ගං සමං කාරෙත්වා අනෙතා උග්ගානෙ තච්ඡිතබ්බක සුත්තට්ඨානාති⁸ තච්ජාපෙනෙතා සමච්ඡිත්තුං සුත්තට්ඨානාති⁹ සමම ජ්ජාපෙනෙතා වාලිකාමකීරණ පුප්ථවිකීරණ¹⁰ පුණ්ණසව්ඨපතකදලී ඛනිප්පනාදීති ව කරෙතොති අන්තො; භෙත්වා රුජ් භොරවොසා තෙත්තපසබ්බකමිති අමහානං රුජ් සද ඉමස්ස කුලපුත්තස්ස වණ්ණං කපෙති¹¹ පසිත්තුකාමො එතං ආගතභාවං පතස්ස න ජාතාති¹², මහා චො පතායං පණ්ණාකාරෙ ගන්තවා රඤ්ඤා ආරොවෙග්ගාමිති විනෙතත්වා යෙන රුජ් භොරවොසා තෙත්තපසබ්බකමි;¹³ කීර්තනමානො භොසිති¹⁴ භො කීර රුජ් ථෙරං අනුස්සරිති; බලමජ්ජෙඛපි තාවකමජ්ජෙඛපි දුක්ඛාරං කතං කුලපුත්තෙන නාව මහනතං සමපතති පතාය පබ්බජිති; පුත න නිවත්තති¹⁵ අතපලො කෙන්නතොති ගුණං කපෙසි,¹⁶ තං ගගෙත්වා අගං එවමාග; විග්ගජෙජ්ඣාති චඤ්ඤාති ඔජරබමාමානබලකායාදිසු යස්ස යං අනුච්ඡිතං තස්ස තං දූපෙත්වාති අන්තො; උග්ගමාස උග්ගමාසාති¹⁷ උග්ගිතාය උග්ගි තාය මහාම තත්තමාරට්ඨිකාදිතං වසෙන උග්ගානුග්ගතමෙව පරිසං¹⁸

1. වාතුරං. S.	10. පුප්ථවිකීරණ B. S.
2. එවමෙව B. S.	පුණ්ණසර B. ධාපන B. S.
2. ආකාසෙනෙව B. S.	කදලිකකි B. S.
4. පච්චුපට්ඨාසී B. S.	11. කපෙට්ඨි B. S. එවං B.
5. ගත්ථපාදෙසු B. S.	12. ත ජාතාතිති S.
තාසායාති ගරිත්වා ගිහිවෙසං B. S.	13. තෙත්තපසබ්බකමිති B. S.
6. ආකාසෙන අගමාසී B. S.	14. අහොසිති
වාසිජෙරෙණ B. වාසිජෙරෙණ S.	15. පුත නිවත්තති B.
7. පච්චුපට්ඨාසීති B. S.	පුතානිවත්තති; අතවලො
වචනමෙග්ගා ගෙව S. මිග්ගමොති S.	කෙන්නතොති. B.
8. තච්ඡිතබ්බසුත්තට්ඨානාති B. S.	16. කපෙට්ඨි B. S.
9. සමමච්ඡිතබ්බසුත්තට්ඨානාති B. S.	17. උග්ගිතාය උග්ගිතායාති S.
වාලිකා B. S.	උග්ගිවාය උග්ගිවාය මහාමග්ග B.
	18. උග්ගතකුතං පරිසං B.

ගහෙනවා උපසඛකමිති අන්තො; ඉධ භවං රට්ඨපාලො හත්ථජර¹
 නිසිද්දාති හත්ථජරො තනුකො² බහලපුපො දුගුණං කතො
 අත්තො³ අභිලක්ඛිතො හොති, තාදිසෙ අනාපුච්ඡිතා නිසිද්දිතුං න
 යුත්තතති මඤ්ඤාමානො ඵලමාහ; පාරිජුඤ්ඤානිති පාරිජුඤ්ඤාභාවා
 පරික්ඛයා; ජීවණණාති ජරුජීණණා; වුඤ්ඤාති වයොවුඤ්ඤා;
 මහලලකොති ජාතිමහලලකො; අද්ධගහණාති වයඤ්ඤානං⁴ අතික්ක
 නොනා; වසො අනුප්පජනොති පච්ඡිමවයං අනුප්පනොනා; පබ්බජනීති
 ධුරවිහාරං ගතවා හික්ඛු වන්දිතො හන්තො මයා⁵ දහරකාලෙ ඛුණ්ණ
 කුසලං කතං, ඉද්දති මහලලකොමහි, මහලලකං වෙසා⁶ පබ්බජ්ජා
 නාම, වෙච්ඡගහණං සමමජ්ජිතො අප්පහරිතං කතො ජිවිස්සාමි, පබ්බා
 ජෙථ මං හන්තති කාරුඤ්ඤං⁷ උප්පාදෙන්නො යාවති, ථෙරු⁸
 අනුකම්පාය පබ්බාජෙනති, තං සක්ඛියෙනං වුත්තං; දුතියවාලෙපි
 ඵසෙව තයො; අප්පාඛායොති අරෙහො; අප්පාඤ්ඤාති නිද්දකො;
 සමවෙපාකීනිසාති සමවිපාකීනියා;⁹ ගහණ්ණාති කමමජනෙජො
 ඛාතුයා; තත්ථ යස්ස භුත්තමන්තොව ආහාරෙ¹⁰ ජීරති,¹¹ යස්ස වා
 පන¹² පුට්ඨතතං විය තපෙව තිට්ඨති, උභොපෙනෙ න සමවෙපාකී
 නියා ගහණ්ණා සමන්තාගතො, යස්ස වා පන පුත්ත හත්තකාලෙ¹³
 හත්තව්ජ්ඤො උප්පජ්ජනෙව, අයං සමවෙපාකීනියා සමන්තාගතො;
 නානිසීතාස නාවුද්දානාසාති¹⁴ තෙනෙව කාරණෙන නානිසීතාය
 තාවුද්දානාය; අනුපුප්පකාති රුජානො වා හරන්ති ආදිනා¹⁵
 අනුක්කමෙන; දුතියවාලෙ රුජභයවොරහයව්ජාතකභයාදිනා¹⁶ අනු
 ක්කමෙන; ඛමුද්දසා උද්දිට්ඨාති¹⁷ ඛමමනිද්දසා නිද්දිට්ඨා;¹⁸ උපනී
 ඤානීති ජරාමරණසනතිකං ගච්ඡති, ආයුක්කසෙත වා තත්ථ නියාති;¹⁹
 අද්ධවොති ධුට්ඨොත්ථරිතිනො; අනාගණාති²⁰ තායිතුං සමන්ත
 විරිතිනො; අනාගිස්සනෙති²¹ අසරණො²² අභිසරිතො අභිගතො
 අස්සාසෙතුං සමන්තෙව විරිතිනො; අස්සකොති නිස්සකො සක්ඛණ්ඩ
 රිතිනො;²³ සබ්බං පඤ්ඤා සමනිසන්ති සකං ගණිතති සලලකිති

1. කට්ඨජර S. කට්ඨජරෙණ S.

2. තනුකතනුකො S.

3. බහලපුපොදිගුණං B' S.

4. අත්තො W2.

5. වයභානං අභානං B.

6. වන්දිතො මසා S.

7. වෙසා B.

8. තං කාරුඤ්ඤං S.

9. ථෙරු S. පබ්බාජෙති S.

10. සමවිපාකීනියා B.

සමවිපාකීනියා B.

11. භුත්තමන්තො ආහාරෙ B.

12. ජීරති B. S.

13. යස්ස පන B S

14. භුත්තකාලෙ B.

15. තාවුද්දානාය B.

16. රුජානො විවාසරන්ති ආදිනා S

17. හත්තකාලෙ B. S. හත්තකාලෙ L.

18. උද්දිට්ඨා B S.

19. උද්දිට්ඨා B. උපනිසන්ති B.

උපනිසන්ති S. උපනිසන්ති B.

20. නිසන්ති B. M2. T

21. අනාගණාති b. S.

22. අනාගිසන්ති b.

23. අසරණො b. අසරණො

අසරණො S.

24. සක්ඛණ්ඩවිරිතිනො B.

සබ්බං පහාය ලොකෙන ගතත්තබ්බං; නන්තාදුසොති තණ්හාය දුසො; හත්ථිස්සිනති හත්ථිසිපෙප; භනාච්ඡි කතකරණියො සිත්තින සිත්තො පගුණසිපෙපාති අපෙඨා; එසනසො සබ්බන්; උරුබලිති උරුබලසම්පන්නො; යස්ස හි එලකඤ්ච ආවුඛඤ්ච ගහෙත්වා පර සෙතං පච්ඡිත්වා අභිත්තං භිඤ්ඤො¹ භිත්තං සඛාරයතො පර හත්ථගතං රජ්ජං ආහරිතුං උරුච්චගතති² අයං උරුබලි කාම; බාහුබලිති බාහුබලසම්පන්නො; සෙසං පුරිමසද්දිසමෙව; අලමිත්තොති³ සමත්තතතාපො; පටිසොධාස චතුර්ඤ්ඤානිති උපතතං උපද්ධං. ඔධාය අපත්ථරිත්වා⁴ වතතිස්සනතිති සලලකෙඛිත්වා⁵ ගතිතා; සංවිජ්ජති ඛො රට්ඨපාල ඉමස්මිං ඤජකුලෙ පසුතං භිරඤ්ඤසුචණ්ණනති⁶ ඉදං සො රුජා උපරි ධම්මදෙදුසස්ස කාරණං ආහරන්නො ආහ; අථාපරං එතදවොචාති එතං පස්සාමි ලොකෙති ආදිනා නයෙන චතුත්තං ධම්මදෙදුසානං අනුගිතිං⁷ අවොච; තත්ථ භිසොච⁸ කාමම අභිපජ්ජෙත්තිති එකං ලගිත්වා දො පත්ථගති⁹ දො ලගිත්වා වත්තාණෙති එවං උත්තරුත්තරිං¹⁰ වජ්ජිකාමිතිලෙසකාමෙ පත්ථගති යෙව; පසසකාති සපත්තගණං¹¹ අභිගමිත්වා; සසාගරුත්තරති¹² සද්ධිං සාගරන්නත; ඔරං සමුද්දස්සාති යං සමුද්දස්ස මරතො සකං රට්ඨං¹³ තෙන අභිත්තරුපොති අපෙඨා; නිහත්ථිති නති අත්ථි; අතො ඛනානොති¹⁴ අතො වත නො; අයමෙව වා පාඨො; අමන්ති වාහුති අමර ඉති ව¹⁵ ආහු; ඉදං වුත්තං ගොති: යං මතං ඤ්ඤති¹⁶ පරිවා රෙත්වා කඤ්ඤති තං අතො වත¹⁷ අමානං භානා මතො පුත්තො මතොති ආදිතිපි වදන්ති; පුසනති එස්සනති මරණඵස්සං පුසනති; නපෙඨ පුට්ඨොති යථා බාලො ධිරොපි තපෙඨ මරණඵස්සෙන පුට්ඨො අපුට්ඨො කාම නත්ථි; අයං පත විසෙසො: බාලොති බාලාචාරිනොව සෙතිති බාලො බාලභාවෙන¹⁸ මරණඵස්සං ආගම්ම වධිතොව සෙති¹⁹ අභිගතොව සගති; අතතං වත මෙ කල්‍යාණනති ආදිවිප්පවිසාරිවසෙන වලති වෙධති එඤ්ඤති;²⁰ ධිරොව න වෙධති ධිරො සුගතිතිමත්තං පස්ස තොන වෙධති න වලති; යාස වොසානං ඉධාධිගම්ඤ්ඤති යාය පඤ්ඤග ඉමස්මිං ලොකෙ සබ්බතිච්චවොසානං අරහත්තං අභිගමන්ති²¹

1. භිඤ්ඤනො B. L. අභිඤ්.

භිඤ්ඤනො භිඤ්. B.

2. උරුබලනති B. උරුබලං S.

උරුබලං අත්ථි b. අයං.

උරුබලිකාම b. S.

3. අලමිත්තොති L.

4. ඔධාය අපත්ථරිත්වා B. S.

5. සලලකිත්වා b. S.

6. බාහුතං භිරඤ්ඤ b. S.

7. අනුගිති. S. අනුගිත. B.

8. භිසොච ව S.

9. පත්ථගති b. S.

10. උත්තරුත්තරි b.

11. සමපත්තිගණං. b.

සමපත්තිවණ්ණං. S.

12. සසාගරනති L.

13. අකරට්ඨං b. S.

14. අතො වත හු B. S.

15. අමරං ඉතිව b. S.

16. මතඤ්ඤති. S. ඤ්ඤති b.

17. තං අතො වත b. S.

18. බාලොව b. බාලාචාරිනොව S.

19. විධිතොවසෙති S.

20. විප්පඤ්ඤ b. S.

ධිරොව b. න වෙධති b. S.

21. අභිගමන්ති B. සාවධානතො S.

සාවධනතො උත්තමතරා; අසොසිභනනා¹ අපරිසොසිතතො අරභත්ත පත්තියා අභාවෙනෙවාති² අන්තො; භවාහවෙසුති භිතපඤ්ඤිතෙසු හවෙසු; උපෙති භවිතඤ්ඤි පරඤ්ඤා ලොකනති තෙසු පාපං නරෙ තෙතසු යො කොචි සතොතො පරමපරාය සංඝාරං ආපජ්ඣා භවිතඤ්ඤි පරඤ්ඤා ලොකං උපෙති; නායපපසෙසුසුති තස්ස තාදිසස්ස අපප පඤ්ඤස්ස අසෙසුසු අපපපඤ්ඤා අභිසද්දහනො; සභමමනා³ භඤ්ඤාතිති අත්තනා කතභමමසෙත කසාතිපි තාලෙතති⁴; ආදිතා හි කමමකරණාහි හඤ්ඤාති; පෙවමපරමහි ලොකෙහි ඉතො ගතවා පරමහි අපායලොකෙ; විරුපරුපෙනාති විරුපරුපෙන⁵ තාතාසතා වෙනාති අන්තො; කාමගුණස්සුති දිට්ඨධම්මකසමපරායිනෙසු සබ්බනාම ගුණෙසු ආදිතවං දිත්වා; දහරාති අත්තමසො කලලමත්තභාවං උපාදාය තරුණා; පුද්ධාති⁶ වස්සසතාතිකතනො; අපණ්ණං සාමඤ්ඤ මමව සෙසස්සාති අවිරුද්ධං අවෙජ්ඣගාමිං⁷ එකත්තනිග්ගාතිකං⁸ සාමඤ්ඤමෙව සෙසොසා උත්තරිතරඤ්ඤා පඤ්ඤිතතරඤ්ඤාති උපධා රෙත්වා පබ්බජිතොසම් මහාරුජාති තස්මා යං තං වදයි කිං දිත්වා වා සුත්වා වාහි ඉදං දිත්වා වං පබ්බජිතොසම් මං ධාරෙහිති දෙසනං නිට්ඨපෙයිති.

රමභිපාලසුත්තං දුතිස්සං.

2. 4. 3.

එවමෙම සුත්තාති මබ්බදෙවසුත්තං;¹⁰ තත්ථ මබ්බදෙවමබ්බතෙති පුබ්බෙ මබ්බදෙවො නාම¹¹ රුජා තං අමබ්බතං රෙපෙසි, තෙසු රුජෙකි සු පලුජ්ඣානෙසු අපරභාගෙ අඤ්ඤාපි රුජානො රෙපෙසුංසෙව, තං පත පුරිමිවොභාරවසෙන¹² මබ්බදෙවමබ්බතනොට්ඨ සංඛං ගතං; සීඝ්‍ර මපාඤ්ඤාසීති සායණසමයෙ විහාරවාරිකං වරමානො රමඤ්ඤිං¹³ භූමිභාගං දිත්වා වසිතපුබ්බනනු බො මෙ ඉමස්මිං¹⁴ ඔකාසෙහි ආවජ්ජ තෙත්වා¹⁵ පුබ්බෙ අභං මබ්බදෙවො¹⁶ නාම රුජා සුත්වා ඉමං අමබ්බතං රෙපෙසිං¹⁷ එතෙව පබ්බජිතා වත්තාරෙ භ්‍රමවිහාරෙ භාවෙනා භ්‍රමවලොකෙ නිබ්බතති, තං බො පනෙතං කාරණං හික්ඛුසඛස්ස

1. අසොසිතනනාති අපරිසොසිතනො b, S.

2. අභාවෙනාති b, S.

3. සභමමනා b, 3.

4. තාලෙති b, S.

කමමකරණාති S.

5. විවිධරුපො B.

විවිධරුපෙන b, S.

6. පුද්ධාති b, S.

7. අවජ්ජගාමි b.

8. එකත්තනිග්ගං S.

9. සුත්වාට් B.

10. මබ්බදෙව b, මබ්බදෙවමබ්බ S.

මබ්බදෙවමබ්බතති b, S.

11. මබ්බදෙවො නාම b, S.

12. පඨමපඨාකාර වසෙන B, S.

මබ්බදෙවමබ්බතං b, S තෙව b.

13. රමඤ්ඤිං b.

14. ඔකාසං S.

15. ආවජ්ජතනො S.

16. මබ්බදෙවො b, S.

17. රෙපෙසිති පස්සි S.

අපානටං පානටං නං කරිස්සාමිති¹ අඤ්ඤාදනෙන දස්සෙතොති සිතං පාතු² අකාසි; ධ්වෙමා අස්ස අප්පිති ඛම්මිකො; ධ්වෙමන රුප් රාතොති ඛම්මිති; ඛම්මෙ පිතොති දසකුසලකම්මපථධ්වෙම ඝීතො; ඛම්මං වරතීති සමං වරතී;³ තත්ථ බ්‍රාහ්මණගතපඨිකෙසු සො හි පුබ්බෙ යො රුජ්ඣති⁴ බ්‍රාහ්මණානං දිත්තපරිභාජෙ තං අභාපෙත්වා පකඨීති යං මෙතෙව අද්ධි. තථා ගහපඨිකානං, තං සක්ඛායෙතං වුත්තං; සක්ඛා ය්‍යාති ඉමිනා පාරිභාරිකපකෙඛාපි සම්ගතිතො; අධ්මි⁵ උපොසථස්ස හි පච්චුග්ගමනානුක්කමනවසෙත සත්තමියඤ්ඤා නවමියඤ්ඤා වාතුද්ධ පනතරසානං⁶ පච්චුග්ගමනානුක්කමනවසෙත තෙරසියඤ්ඤා පාරිපදෙ වාති⁷ ඉ මෙ දිඳසා පාරිභාරිකපකෙඛාති⁸ වෙදිතබ්බා, තෙසුපි උපො සථං උපවසි; දෙවදුනාති දෙව්වාති මච්චු තස්ස දුතාති දෙවදුතා; සිරස්මිං හි පලිතෙසු පාතුගුතෙසු මච්චුරුජස්ස සනාතිකෙ ඝීතො විය භොති;⁹ තස්මා පලිතාති මච්චුදෙවස්ස දුතාති¹⁰ වුච්චනති, දෙව්වා විය දුතාතිපි දෙවදුතා, යථාහි අලඛකතපට්ඨිතතාය¹¹ දෙවතාය අකාසෙ ංත්වා අසුකදිවසෙ මරිය්සාතිති වුත්තෙ තං තපෙථ¹² භොති, එවං සිරස්මිං පලිතෙසු පාතුගුතෙසු දෙවතාඛ්‍යාකරණසදිසමෙව භොති, තස්මා පලිතාති දෙවසදිසාදුතාති¹³ වුච්චනති, විසුද්ධිදෙව්වානං දුතා තිපි දෙවදුතා, සබ්බබොධිසත්තා හි ඒණ්ණව්‍යාධිමතපබ්බජිතෙ¹⁴ දිස්වාම සංවෙගමාපජ්ජිත්වා තික්කමම පබ්බජනති. යථාන:-

“ඒණ්ණඤ්ඤා දිස්වා දුඛිතඤ්ඤා¹⁵ ව්‍යාධිතං, මිත්තඤ්ඤා ගතමාත්‍රසබ්බයං කාසායවත්ථං පබ්බජිතඤ්ඤා දිස්වා, තස්මා අහං පබ්බජිතොමගි රුජාති.”

ඉමිනා පරිභායෙන පලිතාති විසුද්ධිදෙව්වානං දුතතතා දෙවදුතාති වුච්චනති; ඛප්පකස්ස භාමධරං දත්වාති සත්තසංස්සුච්ඡානකං ජෙට්ඨක භාමං දත්වා; තස්මා අද්ධි? සංවිග්ගමනසත්තා, තස්ස හි අඤ්ඤාලිභමිං ංපිතාති පලිතාති දිස්වාම සංවෙගො උපපජ්ජි,¹⁶ අඤ්ඤාති වතුරසිති වස්සසහස්සාති ආයුං අප්පි¹⁷ එවං සනෙතපි මච්චුරුජස්ස සනාතිකෙ ඝීතං විය අත්තානං මඤ්ඤාමානො සංවිග්ගො පබ්බජ්ජං රෙවෙසි¹⁸

1. පානටං කරිස්සාමිති b. S.	-පාරිභාරිකපකඛාති b. S.
2. පාතු. b. S.	9. සාතිකෙව භොති B.
3. ඛම්මවරතීති රුපධම්මවරතී S.	10. මච්චුදෙවස්ස දුතාතිපිදෙවදුතා b.
තතු b. S.	දුතාති M2, W2.
4. සො පිතො පුබ්බරුජ්ඣති B.	11. අලඛකතපට්ඨි b.
සුඨි යොපිසො b, සොපිසො S.	12. තං තපෙථ b. S.
පුබ්බරුජ්ඣති b. S.	13. දෙවසදිසාති දුතාති M2, W2.
5. අධ්මි b. S.	14. ඛ්‍යාධිකම්ම b. ඛ්‍යාධිමිත b.
6. වාතුද්ධ පනතරසානං W2, M2.	15. දුක්ඛිතං ච S. ඛ්‍යාධිතං b. S.
වාතුද්ධ පණ්ණරසානං S.	16. සංවෙගො උපපජ්ජති b. S.
7. පටිපදෙ වාති B. L.	17. ආයු අප්පි b. S.
8. පාරිභාරිකපකඛාති L.	18. රෙවෙති b. S.

කෙන වුත්තා:-

“සිරෙ ¹දිඤ්චාන පලිතං මධ්දෙවො දිසමාති
සංවේගං අලභී ²සිරෙ පබ්බජ්‍යං සමරෙවයිති.”

අපරමපි වුත්තා:-

“උත්තමඛාරුතා මය්‍යං ඉමෙ ජාතා වශොහරු
පාතුභූතා දෙවදුතා පබ්බජ්‍යාසමයො මමනති.”

සුරිසයුගෙහි වංසසමානවෙ පුරිසෙ; කෙසෙමය්‍යං ඛණ්ණෙරකායි ³
තාපසපබ්බජ්‍යං පබ්බජ්‍යතාපි හි පඨමං කෙසමය්‍යං මහාසරණි,
පබ්බජ්‍යති. තතො පටිඤ්ඤා වඩ්ඪිතෙ කෙසෙ ඛණ්ණිනි ජවාකලාප
ධරු ⁴ හුණි විවරනති. බොධිසත්තොපි තාපසපබ්බජ්‍යං පබ්බජී. පබ්බ
ජිතො පන අනෙසතං අනනුසුඤ්ඤා රුජගෙහතො ආභවතිකඛාය ⁵
යාපෙන්නො බ්‍රහ්මචිතාසර භාවෙයි, ⁶ තඤ්ඤා භො මෙත්තාසගග්ගෙහ
නාති ආදි වුත්තා; කුමාරකිලිතං ⁷ කිලිති අවේක්ඛන අභිකමාර්ගරිය
මානොව කිලි; මාලාකලාපං වීය හි තං උක්ඛිපිතොව විවරිංසු; රඤ්ඤා
මධ්දෙවය්‍යං ⁸ සුත්තො - පෙ - පබ්බජීති ඉමය්‍ය පබ්බජිතදිවසෙ පඤ්ඤා
මඛලාති අනෙසුං, මධ්දෙවරඤ්ඤා මතකහත්තං තස්ස රඤ්ඤා පබ්බ
ජිත මඛලං තස්ස පුත්තය්‍ය ජතතුය්‍යාපනමඛලං තස්ස පුත්තය්‍ය
මපරජ්ජමඛලං ⁹ තස්ස පුත්තය්‍ය නාමකරණමඛලනති එකස්මිං
යෙව සමයෙ පඤ්ඤා මඛලාති අකංසු, ¹⁰ සකලජම්බුදිපතලං උත්තමඛල
මනොයි; පුත්තසපුත්තකායි ¹¹ පුත්තා ව පුත්තපුත්තා වාති එවම
වත්තා තස්ස පරමපරු; පච්ඡිමෙකො අනොයිති පබ්බජ්‍යං පච්ඡිම
කො; ¹² අනොයි බොධිසත්තො කිර බ්‍රහ්මලොකෙ තිබ්බතො පවත්තති
හු බො තං මයං මනුස්සලොකෙ තිතිතං ¹³ කලාසංවට්ඨනති ආචර්
තො; අද්දස එත්තතං අභානං පවත්ති ¹⁴ ඉද්දති න පවත්ති, ඉද්දති
න පවත්තිස්සති, න බො පතාහං මයං පච්ඡෙය්‍යං උච්ඡිජ්ඣං දය්‍යා
මිති අත්තතො වංසෙ ජාතරඤ්ඤායෙව අත්තමගෙයියා කුච්ඡිත්ථිං
පටිසන්ධිං ගගෙති; අත්තතො වංසය්‍ය තෙමිං සථෙවොත්තො ¹⁵ වීය

1. සිරෙ b. සිරෙ S. මධ්දෙවො b. S.

2. අලභී S.

3. මහාරිතාති b.

4. ජවාකලාපබ්‍රු L.

5. ආභතතිකඛාය b. S.

6. බ්‍රහ්මචිතාරං භාවෙයි b. S.

7. කුමාරකිලිතං S කිලිතං b.

අභිකමාර්ගරියමානොව S.

අද්දද්දන අද්දද්දන L.

8. මධ්දෙවය්‍ය b. S.

9. උපරජ්ජමඛලං b. S.

10. මඛලාති අනෙසුං b. S.

ජම්බු S දිපතල b. S.

උත්තමඛලමනොයි S.

11. පුත්තපුත්තකායි b. S.

12. පබ්බජ්‍යං පච්ඡිමෙකො b. S.

13. නිත්තං b. කලාසං S.

වත්තකායි b. S. ආචර්තෙත්තො S.

14. අභානං පවත්තති b. S.

ඉද්දති න පවත්තිස්සති S භීති b

15. සථෙවොත්තො b. S.

නිබ්බතො, තෙනෙවංගා නිමිති තාමං අහොසි, ඉති සො¹ පබ්බජිත රුජ්ඣං සබ්බපච්ඡිමනො සුඤ්ඤා පබ්බජිතොති පබ්බජ්ජාපච්ඡිමනො අහොසි, ගුණෙති පත අභිජෙරකතරො, තස්ස හි සබ්බරුජ්ජි අභිජෙරක තර ථෙව ගුණං අසොසුං, චතුසු ආරොසු සතසගග්ගං සතසගග්ගං දෙව සිතං දුතං අදුසි, අනුපොසාසපිකස්ස ච දග්ගතං නිවාසෙසි, අනුපොසාස පිකෙසු හි රුජ්ඣං පග්ගස්සාමාති ගතෙසු දෙවාරිකො පුච්ඡති; තුමො උපොසාසපිකා නොති?² යෙන අනුපොසාසපිකා ගොනති, තෙ නිවාසෙති, අනුපොසාසපිකානං රුජ්ඣං දග්ගතං න දෙතිති මගං ජතපදවාසිකො කාලෙ ගොජනං කුභිං ලග්ගස්සාමාති³ හි තත්ථ චචනොකාසො තජ්ඣි, චතුසු හි ආරොසු රුජ්ඣගණෙ ච අනෙකාති ගතතවාපිසගග්ගාති පටිගතානෙව ගොනති, තස්මා මහාජනො ඉච්ඡිතිච්ඡතවානෙ මග්ගං කාරෙඤ්ඤා තභාසිඤ්ඤා⁴ චන්දාති පටිච්ඡෙතොඤ්ඤා⁵ යථාරුචිතං ගොජනං තුඤ්ඤාති උපොසාසපිකාති⁶ අධිවාස රඤ්ඤා භගආරං ගච්ඡති, දෙවාරිකෙත උපොසාසපිකා තුමොති පුච්ඡිතපුච්ඡිතා ආම ආදාති චදනති, තෙන හි ආගච්ඡාති පටිච්ඡෙතො රඤ්ඤා දග්ගෙති ඉති ඉමෙහි ද්විති ගුණෙති අභිජෙරකතරො අහොසි; දෙව්ගානං නාවතිං සානිනති තාවතිංසගචනෙ නිබ්බතාදෙවානං; තෙ කීර දෙවා විදෙහ රටෙහි මිටිලාගතරවාසිකො රඤ්ඤා ඔවාදෙ යථා පඤ්ඤා සිලාති රක්ඛිතො උපොසාසකමං කත්වා තත්ථ නිබ්බතො රඤ්ඤා ගුණකමං කටෙතති. තෙ සකාය චුත්තං දෙවානං තාවතිංසානනති; නිසිද්ධොගා ගොතිති පාසාදවරස්ස උපරි ගතො⁷ දුතඤ්ඤා සිලඤ්ඤා උපපරිකා මානො නිසිද්ධොගා ගොති; එවං කීරස්ස අහොසි: දුතං නු ඛො මගතනං⁸ සිලනති; යදි දුතං මගතනං අජෙකිත්ථිඤ්ඤා දුතමෙව දග්ගා මි, අථ සිලා සිලමෙව පුරිස්සාමිති⁹ තස්ස ඉදං මගතනනති¹⁰ නිවෙජ්ඡාං අසනෙකානාගෙව සනෙකා ගතො පුරතො පාතුරගොසි¹¹ චුත්තං: අථ මො ආනාඤ්ඤා -සෙ- පමුඤ්ඤා¹² පාතුරගොසිති එවං කීරස්ස අහොසි: රඤ්ඤා කඛිං උපසන්නා තස්ස කඛිවෙජ්ඡතත්ථං¹³ පඤ්ඤාඤ්ඤා කටෙස්සාමි, ඉධාගමනත්ථාය පටිඤ්ඤාඤ්ඤා ගණිස්සාමිති, තස්මා ගතො පමුඤ්ඤා¹⁴ පාතුරගොසි. රුජ්ඣං අද්ධිපුබ්බං රුජ්ඣං දිස්සා ගිතො අහොසි ලොමගධිජාතො. අථ නං සනෙකා මා හාසි මහා රුජ්ඣං විස්සත්ථා¹⁵ පඤ්ඤා පුච්ඡ කඛිං තෙ පටිච්ඡෙනොදෙග්ගාමිති¹⁶

1. ඉති මො සො S,	මගතනනති b, S. නිවෙජ්ඡාං b
2. නොවාසි b,	විනිවිජ්ඡාං S,
3. ලග්ගස්සාමාති S, තජ්ඣ B, L	11. පාතුරගොසිති S.
4. කාසිඤ්ඤා b,	12. සමුඤ්ඤා b, S.
5. පටිච්ඡෙතො b, S.	13. තඛිංවෙජ්ඡතත්ථං S.
6. උපොසාසපිකාති b S,	14. සමුඤ්ඤා b S.
7. උපරිගොගදුතඤ්ඤා b	15. විස්සත්ථා b, S.
8. උදුඤ්ඤා සිලනති b,	16. පටිච්ඡෙනොදෙග්ගාමිති B.
9. පුරෙස්සාමිති S,	විනොදෙග්ගාමිති b, S.
10. ඉදං මගතනං ඉදං-	

ආග රුජා:—

“පුට්ඨාමි තං මහාබාහු¹ සබ්බභූතානම්ඤ්ජර
දුතං වා බ්‍රහ්මචරිතං වා කතමං සුමහපථලනති.”

පඤ්ඤාං පුට්ඨි. සකෙකා දුතං නාම නිං සීලමෙව භුණ්ඨිසිට්ඨතාය මහනතං, අහං ති² පුබ්බ මහාරුජ දසවස්සසහස්සාති දසනතං ජරිල සහස්සානං දුතං දන්වා පෙතතිවිසයතො³ න මුත්තො, සීලවනතා පත මඤ්ජරා දුතං භුඤ්ජිතා බ්‍රහ්මලොකෙ තිබ්බත්තාති වත්වා ඉමා ගාථා අවොච:—

“භීතෙන බ්‍රහ්මචරිතෙන බතතියෙ⁴ උපපජ්ජති
මජ්ඣිමෙන ච දෙවතනං උත්තමෙන විසුජ්ඣති.
නභෙතෙ සුලභා කායා යාවයොගෙන කෙතවි
යෙ කායෙ උපපජ්ජනති අනගාරු⁵ තපසසිනොති.”

එවං රඤ්ඤා කබ්බං විනොදෙත්වා දෙවලොකගමිතාය පටිඤ්ඤං⁶ ගහණත්ථං ලාභා තෙ⁷ මහාගුණි ආදිමාහ. තත් අවිභක්ඛමානොති අභාය මානො, අබ්වාසෙසීති අහං මහාරුජං කුසලෙ⁸ සමාදපෙමි පුඤ්ඤවත්තානං පත වසනට්ඨානං දිස්වා ආගතෙත්⁹ මනුස්සපථෙ සුඛං කපෙත්ථුං හොතිති¹⁰ අබ්වාසෙසි; එවං හදදගන්වාති එවං හොතු හදදකං තච වචනනාති වත්වා; සොජෙත්වාති එකඟ්ථියෙව යුගෙ සහස්සං¹¹ අස්සාරානියෙ යොජෙත්වා තෙසං පත පාරියෙකකං යොජනතිවං.¹² තත්ථි මතං ආගමම යුත්තායෙව හොතිති; සො පත දිබ්බ රථො දිග්ඛි යොජනසතිකො හොති; තද්ධිතො¹³ පට්ඨාය රථසිඝං පණණාසයොජනාති¹⁴ අක්ඛබ්බො පණණාසයොජනාති අක්ඛබ්බි තො පට්ඨාය පට්ඨා ගාගො පණණාසයොජනාති සබ්බො රත්තවණ්ණ වරරතනමයො¹⁵ දෙවලොකො ච නාම¹⁶ උද්ධං මනුස්සලොකො අධො තඤ්ඤා ගෙට්ඨා මුඛං රථං පෙසෙසීති න සලලනෙත්තවබ්බං, යථා පත පකතිමඤ්ජරා පෙසෙසීති¹⁷ එවමෙවං¹⁸ මනුස්සානං සායමාසං ගතෙත්තිට්ඨිතෙ නවවන්දෙත්¹⁹ සද්ධිං යුගන්තං²⁰ කත්වා පෙසෙසී යමකවන්ද

1. මහාරුජ B S,

2. අඤ්ඤා

3. පිහතිවිසයතො b. S.

සීලවනතා b. S.

4. බතතියං S

5. අනාගාර b. S.

6. පටිඤ්ඤා b. S.

7. ලාභො තෙ B. ලාභා වො b

8. කුසලං b S, සමාදපෙසිං b
සමාදපෙමි S,

9. ආගතො S,

10. පහොතිති S, අබ්වාසෙසිං b.

එවං හොතු හදදතනවාති L.

11. සහස්ස b. S. අස්සාරානියෙ b.

12. පාරිචක්කං යොජනා නිවචං b.

13. තද්ධිතො b. L.

14. පඤ්ඤාසයොජනාති b. S.
අක්ඛබ්බෙත්වා b. S, අක්ඛබ්බිතො b S.

15. සත්තරතනමියො B.

සත්තවණ්ණරතනමියො b. S

16. ලොකොනාම b

17. පකතිමඤ්ජරා පෙසෙසි b.

18. එවමෙව b S, සායමාසං b. S.

19. නිවිතෙ වන්දෙත් b. S.

20. යුගන්තං S,

උච්ඡිතා විශ් අනෙක්, මහාජනෝ දිශවා යමකව්‍ය උග්ගතාති ආග; ආගව්‍යනෙත ආගව්‍යනෙත න යමකව්‍ය ඵකං විමානං,¹ න විමානං, එකො රජොති රජොපි ආගව්‍යනෙතා ආගව්‍යනෙතා පකති² රජපමානො ව, අග්ගාපිපකති අග්ගපාමාණොව අනෙක්. එවං රජං ආගරිකා රඤ්ඤා, පාසාදං පදකම්ණං කථා පාවින³ සිහපඤ්ඤ රච්ඡානෙ රජං නිවිතෙතකා ආගතමග්ගාතිවුචං⁴ සිහපඤ්ඤ රච්ඡා ආරොහ⁵ ඝණජ්ජං ඔපෙසි අභිරුහ මහාරුජාති, දිබ්බයානං⁶ මෙ ලුඛානති න තාවදෙව අභිරුහි.⁷ තාගරුකං පත මවාදං අද්දු, පග්ගථ තාතා අගමෙම⁸ සපකකත දෙව රඤ්ඤ දිබ්බරතො පෙසිතො, සො ව ඛො න ජාති⁹ වා ගොතතා වා කුල පදෙසං වා පටිච්ච පෙසිතො, මග්ගං පත සිලාචාරගුණෙක්ක¹⁰ පසිදිකා පෙසිතො, සචෙ කුමෙහපි සිලං රකම්ඤ්ඤ කුමාකම්මපි පෙසෙග්ගාති.¹¹ එවං රකම්ඤ්ඤ යුග්ගතනාමෙතං සිලං; තාතං දෙවලොකං ගතවා විරුහිග්ගාමි අපමනතා ගොථාති මහාජනං ඔවදිකා පඤ්ඤ සිලෙක්ක පතිට්ඨපෙකා¹² රජං අභිරුහි, තතො මාතලිසම්භාගතො අගම් පි මහාරුජාති මමානුච්ඡිකං කරිග්ගාමිති ආකාශමිති දො මග්ග දුග්ගොතා අපි ව මහාරුජාති ආදිමාග, තත් තතමනාති මහා රුජ ඉමෙක්ක මග්ගෙක්ක එකො තිරයං ගව්‍යති, එකො දෙවලොකං තෙක්කං කතමෙත නෙමි; සෙතාති යෙන මග්ගෙත¹³ ගතවා යත් පාප කම්මතො පාපකාතං කම්මානං¹⁴ විපාකං පටිසංවෙදියනති තණ්හානං සකකා හොති¹⁵ පග්ගිකුනති අපො; දුඛියපදෙපි එසෙව නගො-ජාතකෙපි:-

“කෙත නං නෙමි මග්ගෙත රුජසෙට්ඨ දිසවපති
යෙන වා පාපකම්මතො¹⁶ පුඤ්ඤකම්මා ව යෙන වාති.”

ගාථාය අගමෙමපො:- තෙතෙතවාග:

“තිරයං තාව පග්ගාම¹⁷ ආවාසං පාපකම්මනං
ථාතාති ලුග්ගකම්මානං දුග්ගිලාහඤ්ඤ¹⁸ යා ගතීති.”

1. එතමපි විමානං S.

ගොතතා වා b.

2. ආගව්‍යනෙතාපි පකති S.

10. සිලාචාරගුණෙත b.

රජපමාණං b. S. එස, එ b.

11. පෙසිග්ගාති b. S.

අග්ගපාමාණ අනෙක් S.

12. පතිට්ඨපෙකා b. S. අභිරුහි b. S.

3. පාවින b.

13. නෙමි, යෙන මග්ගෙත b.

4. මුඛං කථා b. S.

14. විමානං S.

5. ඔවදිකා ආරොහ b. S. අභිරුහ

15. සකකා හොති b.

6. රුජා දිබ්බයානං b. S.

16. යෙන කර පාපකම්මතො

7. අභිරුහති b. අභිරුහි S.

පුඤ්ඤකම්මාමෙම කරති b.

8. තාතාගමම b. දිබ්බරජොපි S.

17. පග්ගාම b. S.

9. ජාතිං වා S. න ජාති

18. ලුග්ගකම්මාති දුග්ගිලාහඤ්ඤ b.

උභයෙතෙව මනා මාතලී¹ දවිසිපි මග්ගෙති මං තෙති; අභං තිරයමපි² පසයිතුකාමො දෙවලොකමපිති; පඨමං කතමෙන තෙමිති පඨමං තිරයමග්ගෙන තෙති; තතො මාතලී අත්තනො ආනුභාවෙන රුජානං පඤ්ච දස මහාතිරයෙ දග්ගෙසි. විථාරකථා පනෙතො:-

“දග්ගෙසි මාතලී රඤ්ඤා දුග්ගං වෙතරණී³ තදිං.

කුටිතං⁴ බාරසංසුතතං තතං අග්ගිසිඬුපමනි.”

ජාතකෙ වුත්තනගෙතෙව⁵ වෙදිතබ්බා, තිරයං දග්ගෙතො රථං තිවතෙත නො දෙවලොකාභිමුඛං කතො⁶ බිරණිදෙවධිතාය සොණදින්නදෙව පුත්තයා ගණදෙවපුත්තාතඤ්ච විමානාති දග්ගෙනො දෙවලොකො නෙසි. තත්‍රාපි විථාරකථා:-

“යදි පෙසු ඩා බිරණී⁷ ජීවලොකෙ,

ආමා යද්ධි⁸ අසු ම්‍රාහමණයා,

සා පත්තකාලං⁹ අතිපිං පිදිතො,

මාතාව පුත්තං සකිමාතිතදී,

සංයමා සංවිතාගා ව සා විමානමි මොදතිති.”

ජාතකෙ වුත්තනගෙතෙව වෙදිතබ්බා, එවං ගව්ජතො පත¹⁰ තසා රථතෙමිවලප්‍රියා විත්තකුටථාරකොට්ඨකයා¹¹ උමමාතර පහමතෙතෙව දෙවතගරෙ කොලාහලමකොසි;¹² සකකං දෙවරුජානං එකකංගෙව මහාය දෙවසඬෙකා මහාසත්තයා¹³ පවුට්ඨාමනමකාසි, තං දෙවතානං ආදරං දිස්වා¹⁴ සකෙකා ව විත්තං සකිංරෙතුං අසකෙකානො අතිරම මහාරුජ, දෙවෙසු දෙව්‍යානුභාවෙතාති ආත, එවං තිරයා අකොසි; අයං රුජා අජ්ජ ආගතො¹⁵ එකදිවසෙතෙව දෙවගණං අත්තනො අභිමුඛං අකාසි,¹⁶ සචෙ එකං ඤො දිවසෙ වසියාති න මං දෙව්‍යා ඔලො කෙයානාති සො උසුගමානො¹⁷ මහාරුජ කුග්ගං ඉමසමී දෙවලොකෙ වසිතුං පුඤ්ඤං න පටි, අඤ්ඤාසං පුඤ්ඤාන වසාතිති ඉමිතා අධිප්පා

1. උභයෙතෙව මං මාතලී නෙමිති b.

දවිසි b.

11. මාරකොට්ඨකයා b, S.

පහමතෙතෙව b. S.

2. තිරයං b. S.

12. කොලාහලං අකොසි b, S.

3. වෙතතරණී. b. S.

13. මහාසත්තං b.

4. කුටිතං S. කුටිතං b. කුට්ඨාසී L.

14. ආගතං දිස්වා S.

5. වුත්තනගෙතෙව S.

සංයමා විත්තං b. S.

6. කතො b, S. හරණී S.

15. අජ්ජාගතො S.

7. හරණී S.

16. අභිමුඛමකාසි B.

8. ද්‍රසි b.

17. උසුගමමානො S.

9. පත්තකාලං b

උසුගමමානො S.

10. ගව්ජතො පත

ගෙන එවමාහ; බොධිසත්තො තාසකඤ්චරසකෙතො මනං සන්තියෙතො
පරං නිත්තොය ලභං බො පන යාවිජා ලභිතොති. විශ්ණොති.
පටිකඤ්චරොය අලං මාරිසාති ආදිමාහ; ජාතකෙති වුත්තො:-

“යථා යාවිත්තං යානං යථා යාවිත්තං ධනං
එවං සම්පදමෙවෙතං යම්පරතො දනපට්ඨයා,
ත වාහමෙතං ඉට්ඨාමි යම්පරතො දනපට්ඨයාති.”

සබ්බං වත්තසබ්බං, බොධිසත්තො පන මනුස්සත්තොවෙත කතිවායෙර
දෙවලොකං ගතොති? වත්තොයෙ: මනිංසු¹ රුජකාලෙ සාධිතරුජ
කාලෙ² ගුහතිලච්ඡාචාදකාලෙ නිමිමහාරුජකාලෙති; සො මනිංසු³
කාලෙ දෙවලොකෙ අසබ්බොයකාලෙ වයි⁴ තස්මිං හි වසමානෙයෙව
ජන්ති. සසකකා වම්සු; සාධිතරුජකාලෙ සත්තාහං වයි, මනුස්සගණ
තාස සත්තවස්සසතාති හොති, ගුහතිලච්ඡාචාදකාලෙ ව⁵ නිමිම හා
රුජකාලෙ ව මුහුත්තමත්තං වයි, මනුස්සගණතාස සත්තදිව්ඤාති
හොති, තපෙව මිටිලං පටිනෙයිති පටිනෙයිති පකතිසිරිගමෙතොයෙව
පතිට්ඨපෙයි;⁶ කලාරුජනිකොති තස්ස තාමං; කලාරුජනිතොය පන
කලාරුජනකොති වුත්තො; ත අභාරස්මා⁷ අතභාරියං පබ්බජිති
එත්තකමත්තමෙව ත අකාසි, සෙසං සබ්බං පාකතිකමෙව අහොසි;
සමුච්ඡෙදො හොතිති එත්ත කල්පාණ්ඩො⁸ කො සමුච්ඡෙදති, සෙතන
සමුච්ඡින්නං, කො පටිතෙසිති⁹ කෙත පටිතතිතං තාම හොතිති අයං
විහාගො පන වෙදිතමෙයි.¹⁰ තත්ත සිලවං හිකු ව සකකා මයා
අරහත්තං ලභුනති විරියං අකරෙතො සමුච්ඡෙදති, දුස්සිලෙත
සමුච්ඡින්න තාම හොති, සත්තසෙබ්බං පටිතෙසිති,¹¹ බිණ්ණෙවෙත
පටිතතිතං තාම¹² හොති; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවති.

මහාදෙවසුත්තං නාමයං.

2. 4. 4.

එවමෙම සුත්තනි මධුරසුත්තං; තත්ත මහාකට්ඨානොති හිති
කාලෙ¹ උජේතිකරුදෙදො² පුරෙතිතපුත්තො අතිරුපො දස්ස
තිගො³ පාසාදිනො සුවණ්ණවණ්ණො;⁴ මධුරසුත්තනි එවං තාමෙක

1. මනිංසු B. L.

2. සාදිතරුජකාලෙ B.

3. මනිංසු B. L.

4. අනුච්ඡාදකාලං වයි B. S.

5. ගුහතිලච්ඡාචාදක

කාලෙ M2. W2. නෙමිරුජ

කාලෙ S. නිමිතරුජකාලෙ B.

6. පතිට්ඨපෙයි B. S.

7. වුත්තො; අභාරස්මා S.

තභාරාදභාරස්මා B.

8. කල්පාණ්. S. ණ B. වත්තං. B. S.

9. පටිතති B.

10. විහාගො වෙදිතමෙයි h.

11. පටිතතිති b.

12. පටිතතිතං තාම S.

13. හිතිකාලෙ b. S.

14. උජේතිත රුදෙදො L.

15. දස්සතිගො b.

16. සුවණ්ණවණ්ණො ව b. S.

තභරෙ; භුද්දවනෙති¹ කණ්ඩභුද්දවනෙ; අවනතිපුනෙතාති අවනති රට්ඨ රඤ්ඤා ධිතාය පුනෙතා; වුද්ධො වෙව අරහා වාති දහරං අරහත්තමපි න තථා සමොභාවෙනති යථා මහලුකපේරෙ (පේරෙ) පර² වුද්ධො වෙව අහොසි අරහා ව; බ්‍රාහ්මණා හො භවවානාති සො කිර රුජා බ්‍රාහ්මණලග්ගිකො තසො එවමාග; බ්‍රාහ්මණො ච³ සෙට්ඨා; වණ්ණොති අදිසු ජාතියොත්තාදීනං පඤ්ඤාපනට්ඨානෙ බ්‍රාහ්මණො ව සෙට්ඨාති⁴ දසොති; හිනො අඤ්ඤා වණ්ණොති⁵ ඉතරෙ තසො වණ්ණො හිනා ලාමකාති වදති;⁶ සුතොකාති පණ්ඩරෙ; භණ්ණොති කාළකො; සුජ්ඣනාති ජාතියොත්තාදිපඤ්ඤාපනට්ඨන⁷ සුජ්ඣනති; බ්‍රහ්මිනො පුත්තාති මහාබ්‍රහ්මිනො පුත්තා; ඔරසා බ්‍රහ්මණො ජානාති උරෙ වසිත්වා බ්‍රහ්මො නික්ඛන්තා උරෙ කත්වා සංවසිත්තාති⁸ වා ඔරසා; බ්‍රහ්මජාති බ්‍රහ්මතො නිබ්බත්තා; බ්‍රහ්මනිම්මිනාති බ්‍රහ්මිනා නිම්මිතා; බ්‍රහ්මදසාදති බ්‍රහ්මිනො දසාද; සොසොසෙව භො ඵසොති වොහාරමත්තමෙව එතං,⁹ ඉපෙකිකොති සම්පෙකියා යත්ත කාති ධනාති¹⁰ පජෙය්‍ය තත්තකෙහිසා මනොරථො පුරෙය්‍යාති අපජා; බ්‍රහ්මිකො පියොති¹¹ බ්‍රහ්මියොපි අසා; අසාති ඉමසා ඉසා රිය සමපත්තසා පුබ්බුට්ඨාසි අසා; තෙසං¹² එත් නිඤ්චිති න එතෙසං එත් නිඤ්චි; ආසන්නො වා නිම්මිකොත්තොමාති නිසිත්තාසනං පපෙඨාවෙත්වා¹³ ඉධ නිසිද්ධි වදෙය්‍යාම; අහිනිම්මිකොත්තොමපි නානති¹⁴ අහිගරිත්වා නං නිමිකොත්තොම;¹⁵ තත් උපිඨො අහිකාරෙ වාචාය වෙව කායෙත ව තුලිකානං ඉට්ඨිවර්තකකණෙ මමං¹⁶ විවර දීති වදෙය්‍යාථ යෙනපජාති වදනොති වාචාය අහිගරිත්වා නිමිකොත්තොති නාම විවරදිවෙකලං සලුකෙත්වා ඉදං ගණ්ඨාති තාති දෙකොත්තො පත කායෙත අහිගරිත්වා නිමිකොත්තොති නාම, තදුග්ගපි සක්ඛාය අහි නිමිකොත්තොමපි නානති¹⁷ ආහ; රක්ඛාවරණභුතාති¹⁸ රක්ඛාසක්ඛාතං වෙව ආවරණසක්ඛාතඤ්ච භුතති සා පනෙසා¹⁹ න ආවුඛගපෙ පුරිසෙ

1. භුද්ධාවනෙති S.

කණ්ඩක b. S. භුද්ධාවනෙ S.

2. වුද්ධොවෙව b. S.

යථා මහලුකං පේරෙ

පත b. S. වුද්ධො S.

3. බ්‍රාහ්මණො ව B.

බ්‍රාහ්මණො ව සෙට්ඨා වණ්ණොති S.

ආදිසු b. S.

4. බ්‍රාහ්මණො පුත්තො ව B.

5. හිනා අඤ්ඤා වණ්ණො B.

6. වණ්ණොති හිනො ලාමකොති

වදති b.

7. පඤ්ඤාපනට්ඨානෙ S. ධානෙසු b.

8. සංවසිත්තාති වා b.

සංවසිත්තාති ඔරසා S.

9. සෙට්ඨො b.

10. ධනාදීති b. S.

11. බ්‍රහ්මියොපි අසාති b.

බ්‍රහ්මියො අපි අසා

ඉසාරියපත්තසා පුබ්බුට්ඨාසි S.

බ්‍රහ්මියොපි අසා ඉසාරියම

ත්තසා පුබ්බුට්ඨාසි b.

12. නසං B. L. නතෙසං එත් S.

13. පපෙඨාවෙත්වා S.

14. අහිනිමිකොත්තොම වා තනති S.

15. තං නිමිකොත්තොම b. S.

16. ඉට්ඨිවර්තකකණෙ ති.

විවරදීති වදෙය්‍යාසි b. S.

අහං L. B. යෙනපෙඨාසි L.

17. අහිනිමිකොත්තොම වාතනති S.

18. භුතති නිති b. S.

29. භුතති යා පනෙසා b. S.

ආවුඛගපෙ පුරිසෙ

ධපෙත්තොත්ත රක්ඛා, සා b. S.

උපෙනෙතන ධම්මිකා නාම සංවිසිතා හොති.¹ යථා පන අපව්ලාශ කවිභාරිකාපණ්ණාසාරිකාදයො විහාරං න පවිසන්ති මහලුදායාදයො විහාරසීමාය මගෙ² වා මවෙජ වා න ගණ්හන්ති, එවං සංවිදහනෙනන ධම්මිකා නාම සංවිසිතා³ හොති, තං සක්ඛායාහ: ධම්මිකන්ති; එවං සනෙහති එවං වතුන්නමි වණ්ණොතං පබ්බජිතානං පබ්බජිත සක්කාරො⁴ සමෙ සමානෙ; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවාති.

මධුරසුත්තං වතුන්බං.

2. 4. 5.

එවමෙම සුත්තති බොධිරජකුමාරසුත්තං; තත් කොකන්තදෙති⁵ කොකන්තදං⁶ වුවවති පදුමං, සො ව මහලප්පාසාදෙ මලලබ්බපදුමං.⁷ දයොසා කතො, තස්මා කොකන්තදෙති⁸ සඛිං ලභී; සාව පච්ඡමා සොපානකලෙපණි⁹ එත් පච්ඡමසොපානකලෙපරන්ති පඨම සො¹⁰ පානඵලකං වුත්තං; අදදසාබොති මලොකනන්ධොව ආරකොවති කෙ ධිතො අදදස; හභවා තුණ්හි අභොසිති නිය්ස නු බො අන්ධාය රජකුමාරෙන අයං මහාසක්කාරෙ කතොති ආචරේජනො¹¹ පුත්ත පත්තාය කතහාවං අඤ්ඤාසි, සො හි රජපුත්තො¹² අපුත්තකො සුත වනො අභොසි: බුද්ධානං කිර අධිකාරං කත්වා මනසා ඉච්ඡිතං ලභන්තිති, සො සවාහං පුත්තං ලභියාමි සමමාසමුද්ධො ඉමං වෙල පත්තිකං¹³ අක්කමිස්සති නො වෙ ලභියාමි න අක්කමිස්සතිති පත්තං කත්වා සත්ථරපෙසි, අථ හභවා නිබ්බන්තිස්සති නු බො එතස්ස පුත්තොති ආචර්ඡන්තො¹⁴ න නිබ්බන්තිස්සතිති අදදස, පුබ්බෙ කිර සො එකස්මිං දීපෙ වසමානො වකොරකසකුණපොතකො¹⁵ බාදි සවස්ස මාතුහාමො පුඤ්ඤවා හවෙය්ස උභොති¹⁶ පන සමානජ්ඣෙදති¹⁷ හුත්වා පාපකම්මං නතා තෙනස්ස පුත්තො න නිබ්බන්තිස්සතිති අඤ්ඤාසි, දයො පන අක්කනෙහි බුද්ධානං අධිකාරං කත්වා පථිතං¹⁸ ලභන්තිති ලොකො

1 සංවිසිතා න හොති b.
සංවිදයිතා හොති S.

2 මගෙ වා b. S.

3 සංවිදයිතා S.

4 සක්කාරෙන b. S.

සමෙහ සමානෙ S.

5 කොකන්තදෙති b.

6 කොකන්තදං b.

7 මලොකනකං පදුමං b. S.

8 කොකන්තදෙති b.

9 පච්ඡම සොපානකලෙවරති b. S.

කලෙබරති L.

10 පඨමං b. S.

11 ආචර්ජනො b.

12 සො හි රජකුමාරෙ b. S.

අපුත්තකො පුත්තපථිතෙහ S.

සුතඤ්ඤානෙහ b.

13 සමමාසමුද්ධො මම් වෙලප්පකං S.

මම් වෙලප්පකං b.

14 ආචරේජනො b. S.

15 සමච්ඡෙදන සකුණ

පොතකො S.

16 මාතුහාමො අඤ්ඤවා හවෙය්ස පුත්තං

ලභෙය්ස b. S.

17 සමච්ඡෙදන

18 අභිකාරං L, අපිකාරං කම්මං

පථිතපථිතං B, S.

අනුස්සවො මය, ච මහා අභිනායො¹ කතො න ච පුත්තං ලභාමි කුච්ඡං
 ඉදං චචිතතාති මච්ඡාගහණං ගණෙගග්ගං; තිස්සොපි නත්ති සමණොනං
 අකතකඛබ්බං තාම වෙලපතති² කා මදදුන්නා ආභිනේනතීති උඡ්ඛා
 යෙග්ගං, එතරති ච අකකමනෙතස්ස ඛත්තිකත්ති පරචිතතවිදුනො තෙ
 හඛබ්බමතතං ජාතිත්වා³ අකකමස්සනති අහබ්බං ජාතිත්වා න අකක
 මස්සනතී⁴ අනාගතෙ පන උපනිස්සගො මනෙදු භවිස්සති, අනාගතං
 න ජාතිස්සනති, තෙසු අකකනෙතස්ස සවෙ පච්චිතං ඉප්පිස්සති ඉවෙච්චතං
 කුසලං, නො වෙ ඉප්පිස්සති පුබ්බං භික්ඛුසංඝස්ස අභිනාරං⁵ කත්වා
 ඉච්ඡිතිච්ඡිතං ලභනති, ඉදුති⁶ න ලභනති තෙයෙව මනෙදු භික්ඛු
 පටිපතතිපුරුකා අගෙසුං, ඉමෙ පටිපතතිං පුරෙත්තුං න සනෙකානතීති
 මනුස්සා විපට්ඨාරිනො භවිස්සනතීති ඉමෙති කාරණෙති හගවා අකක
 මත්තුං අනිච්ඡනො කුණ්ඨි අහොසි, සිත්තාපදස්සු⁷ පඤ්ඤපෙසි, න
 භික්ඛවෙ වෙලපතතිකා අකකමිතඛබ්බාති මඛලජාය පඤ්ඤනතං
 අකකකමනෙතස්ස පන අකකමනජාය අනුපප්පස්සනතී⁸ ංපෙසි. ගිති
 භික්ඛවෙ මඛලකා⁹ අනුජානාමි මඛලජායාති පච්ඡිමං ජනනං,
 කථාගතො අපෙලොකෙතීති ඉදං පෙරෙ වුත්තෙසු කාරණෙසු තතිය
 කාරණං¹⁰ සකියාගා; න ඛො සුඛෙති පුබ්බතී කසවා ආහං- කාමස්ස
 බලලිකානුයොගසඤ්ඤා හුත්වා සමමාසමුද්ධො න අකකමි තසවා
 අහමි සත්ථාර සමානච්ඡන්දෙ භවිස්සාමිති මනෙදුමානො ඵවමාන;
 ඤා ඛො අහනති;¹¹ ඤා උත්තමා පච්ඡිමස්සාමිති තාව මහාසච්චිතො
 වුත්තනතෙතෙ වෙදිතඛබ්බං; තතො පරං යාච පඤ්චවග්ගියානං ආස
 වකඛයා පාසරුසිසුතෙත වුත්තනතෙතෙ වෙදිතඛබ්බං; අභිකුසලගණ
 සිපෙසති¹² අභිකුසලගණකසිපෙස; කුසලො අහනති ඡෙතො අහං;
 කස්ස පනායං සනතිතෙ සිප්පං උග්ගණ්ඨිති පිතු සංතිතෙව¹³ උග්ග
 ණ්ඨි, කොසමිතිගරෙ තීර පරතතප්පා තාම රජා¹⁴ රජං කාරෙසි.
 රජමනෙසි ගරුහාර ආකාසතලෙ¹⁵ රඤ්ඤ සද්ධිං බාලාතපං තප්ප

1. මහා අභිනායො b.	10. තභියං b, තභියං S, කාරණං b, S.
2. වෙල b. පටිකා b S.	11. භො ඛො අහනති ආදි B, S.
3. හබ්බං ජාතිත්වා b.	පච්ඡමේ යාමෙති b, S.
4. ජාතිත්වා අකකමස්ස b.	12. අභිකුසලගණ
5. අභිනිතාරං b	සිපෙසති B, S. ගණෙහ b
6. තං ඉදුති b	සිපෙසති h, S. අභිකුස
7. සිත්තාපදං B.	ගහණං b. ගහණක සිපෙස S
සිත්තාපදං පඤ්ඤපෙසි b, S.	13. උග්ගණ්ඨිති පිතුසනතිතෙ S.
වෙල b. පටිකා b, S.	සනතිකා b, පිනාපිසාපිතු
8. අනුපප්පස්සනති b, S. ගිති b.	සනතිතෙව b, S.
9. මඛලකො M2.	14. පනාසමිතිං තීර පරතතප්ප
අනුජානාමි කකබවෙ ගිතිතං.	රජා තාම b, S.
මඛලජායාති b.	15. ගරුහභා ආකාසතලෙ S.

මානා රත්තකමඛලං පාරුපිතා තිසිත්තා හොති, එතො හත්ථිලිඛන සකුණෝ¹ මංසපෙසිති මඤ්ඤමානො ගහෙත්වා ආකාසං පකඛන්දි, සා ජ්ඣේධියාමනාති ගගෙහ නිග්ගාදා අපොසාසි; සො තං පඛිකපාදෙ රුක්ක විටපියණ්ණපෙසි.² සා පාණියාරං කඤ්ඤනාති මහාසද්ධං අකාසි. සකුණෝ පලාසි; තස්සා තත්ත්ව ගබ්හවුට්ඨානං අපොසාසි, තිගාමරත්තං දෙවෙ මහානෙත්ත කමඛලං පාරුපිතා³ තිසිදි, තපනා ව අවිදුරේ තාපසො වසති. සො තස්සා සද්දෙන අරුණේ උග්ගතො රුක්කමුලං ආගතො⁴ ජාතිං පුට්ඨිතා තිගෙණ්ණිං ඛන්තිතා ඔතාරෙත්වා අත්තතො වසනට්ඨානං නෙත්වා ගාගුං පාගෙසි, දුරකස්ස මෙඝඋතුඤ්ඤ පඛික උතුඤ්ඤ ගහෙත්වා ජාතත්තා උදෙතොති⁵ නාමං අකාසි, තාපසො ඵලා ඵලාති⁶ ආකරිතා දොපි ජනෙ පොසෙති,⁷ සා එකදිවසං තාපසස්ස ආගමනවෙලාය පටිවුග්ගමනං කත්වා ඉත්තිකුතං දග්ගෙත්වා තාපසං⁸ සිලහෙදං අපාදෙසි,⁹ තෙසං එකමෙතා වසන්තානං කාලෙ ගච්ඡන්තො පරන්තපරාජා කාලමකාසි,¹⁰ තාපසො රත්තිහානෙත්ත කක්කවතං ඔලො කෙත්වා රඤ්ඤ මතභාවං ඤත්වා තුග්ගං රුජා මනො පුත්තො තෙතිං ඉධ වසිතුං ඉච්ඡති, උදුහු පෙත්තිකො¹¹ රජජ ජත්තං උග්ගාපෙතු නති පුට්ඨි, සා පුත්තග්ග ආදිතො පට්ඨාය සඛං පටිත්තිං¹² ආවිකම්මිතා ජත්තං උග්ගාපෙතුකාමතඤ්ඤාස්ස ඤත්වා තාපසස්ස ආරොවෙසි; තාපසො ව හත්ථි ගන්ධිපපං¹³ ජානාති, කුතොනෙත්ත ලභං? සක්කස්ස සත්ති කා, පුසෙඛ කිරස්ස සකෙකා උපට්ඨානං ආගන්ත්වා කෙත්ත තිලමථාති පුට්ඨි; සො හත්ථිපරිස්සගො අත්ති ආරොවෙසි, තස්ස සකෙකා හත්ථි ගන්ධෙඤ්ඤව¹⁴ චිණ්ඤව¹⁵ දත්වා පලාපෙතුකාමතාය සති ඉමං තානං වාදෙත්වා ඉමං සිලොකං වදෙග්ගසාථ, පකෙකාසිතුකාමතාය සති ඉමං සිලොකං වදෙග්ගසාථ ආහ,¹⁶ තාපසො තං සිපපං කුමාරස්ස අදුසි, සො එකං වටරුක්කං¹⁷ අභිරුභිතා හත්ථිපු ආගතෙත්ත තත්තිං¹⁸ වාදෙත්වා සිලොකං වදති, හත්ථි හිතා පලාසිංසු, සො සිපපස්ස ආනුභාවං ඤත්වා පුත්ත දිවසෙ පකෙකාසනසිපපං පයොජෙසි, ජෙට්ඨකහත්ථි ආගන්ත්වා ඛන්ධං උපනාමෙසි, සො තස්ස ඛන්ධගතො සුඛාසම්මෙත්ථ තරුණහත්ථි උට්ඨිතිතා කමඛලඤ්ඤ මුද්දකඤ්ඤ ගහෙත්වා මානාපිත්තෙර

1. හත්ථිලිඛනසකුණෝ S.

2. මධ්වෙ ධූපෙසි b. S.

3. පාරුපෙත්වා b.

4. රුක්කමුල ආගතො S.

5. උදෙතොති b.

6. ඵලාති S, S.

7. පොසෙසි B.

8. තාපසස්ස S.

9. අපාදෙසි b. S.

10. කාල. අකාසි b.

11. පිහිඟිනෙ b. පිකුහත්තිනෙ S.

12. පට්ඨති. S.

13. හත්ථිගණ්ණන සිපපං S.

හත්ථිගණ්ණිපං b. හත්ථිගණ්

සිපපං B.

14. හත්ථි ගණ්ණනඤ්ඤව S.

හත්ථිගණ්ණෙඤ්ඤව b.

15. චිණ්ඤඤව b.

16. වදෙග්ගසාථාති B.

17. වටරුක්කං. b. S.

අභිරුභිතා; b. b. හත්ථිපු S.

18. තත්ති b.

වැදිළිවූ තිත්තිකොත්තා අනුප්‍රබෝධන නං තං භාමං¹ පටිසිළුවා අභං රඤ්ඤාසු පුත්තො සමපතති අපිකා ආගච්ඡන්තුති ජනසමගහං කත්වා තගරං පරිවාරෙච්ඡා අභං රඤ්ඤාසු පුත්තො මය්‍යං ඡන්තං දෙථාති අසද්දහන්තානං කම්මලඤ්ඤා වුද්ධිකඤ්ඤා දසෙත්තවා ඡන්තං උය්‍යාපෙසි, සො ගච්ඡිත්තකො² හුළුච්ඡා අපුකට්ඨානෙ සුඤ්ඤෙ ගච්ඡී අළුති;³ වුත්තෙත ගන්තුච්ඡා ගණ්ඤාති,⁴ චණ්ඩපඤ්ජානො තස්ස සන්තිකෙ සිප්පං ගණ්ඤායාමිති කට්ඨගච්ඡී පයොජෙච්ඡා තස්ස අන්තො යොධෙ තිසි දපෙච්ඡා⁵ තං ගච්ඡී ගහණ්ඤාය ආගතං ගණ්ඤිච්ඡා තස්ස සන්තිකෙ සිප්පගහණ්ඤායං⁶ ධිතරං උය්‍යාපෙසි; සො තාය සද්ධං සංවාසං කපෙච්ඡා තං ගහෙච්ඡා අත්තනො නගරංයෙව අගමාසි, තස්සා කුච්ඡිං උපපන්නො අයං බොධිරුජ් කුමාරෙ අභන්තො පිතුස නතිකෙ සිප්පං උගහණ්ඤි.

පඛානිසමුත්ථානිති පඛානං වුච්චති පදගන්තොවො පඛානඤ්ඤා⁷ අළුති පඛානිසො පඛානියස්ස භික්ඛුනො අභිනානිති පඛානියමිනාති; සද්දොති සද්ධාය සමන්තාගතො; සද්ධාපනෙසා⁸ ආගමනසද්ධා අභි ගමනසද්ධා⁹ ඕනප්පනසද්ධා පසාදසද්ධාති වතුබ්බිධා; තත් සබ්බඤ්ඤා බොධිසත්තානං සද්ධා අභිනිශාරනො පට්ඨාය ආගතන්තා ආගමන සද්ධා නාම, අරියසාවකානං පටිච්චෙධෙන අධිගතන්තා අධිගමනසද්ධා¹⁰ නාම, බුද්ධො ධම්මො සමෙත්වා සමෙත්වා වුත්තෙත අවලභනාවෙන¹¹ ඕනප්පනං ඕනප්පනසද්ධා නාම, පසාදප්පතති පසාද සද්ධා නාම, ඉධ¹² ඕනප්පන සද්ධා අධිපෙඨතා, බොධිනති¹³ වතුමග්ගඤ්ඤා: තං සුපටිපිට්ඨං¹⁴ තථා ගතෙතාති සද්දහති; දෙසනාසිසමෙව වෙතං ඉමිනා පන අමෙගන තීසුපි රතනෙසු සද්ධා අධිපෙඨතා; යස්ස හි බුද්ධාදිසු පසාදෙ බලවා තස්ස පඛානං චිරිතං¹⁵ ඉජ්ඣති; අසංඛායොති අරෙතො, අසංඛායං ආකාති තිද්ධකො; සම වෙසානිනියාති සමපිපාතිනියා;¹⁶ ගහනිකාති කමමරතෙජොධාතුයා; නානිසිකාය නාවුජ්ඣායාති අතිසිතගහණි කො හි සිතහිරු හොති, අවුජ්ඣගහණිකො උණ්හිරු, තෙසං පඛානං න ඉජ්ඣති මජ්ඣිමගහණිකස්ස ඉජ්ඣති, තෙතාහ: මජ්ඣිමාය සමානකම්මාසාති; සඨා යුතං අත්තානං ආපිභගතාති යථායුතං අත්තනො අගුණං¹⁷ පකාසෙතා; උදයස්මිනාමිතියාති උදයඤ්ඤා

1. න. තං භාමං b	10. අධිගම සද්ධා S.
2. ගච්ඡිත්තකො S.	11. අවලභාවෙන b. S.
3. ගච්ඡී අළුති b.	12. ඉධපන b.
4. ගණ්ඤාති b. S.	13. බොධිති b. S.
5. අපන්තායෙව තිසිදපෙච්ඡා b.	14. සුපටිපිට්ඨං b. S.
6. සිප්පං ගහණ්ඤාය b.	15. පඛාන චිරිතං S.
7. පඛානමය්‍ය අළුති b. S.	16. සමපිපාතිනියා b.
8. සා පනෙසා b. අභිගමසද්ධා b.	17. ගුණං B.
9. අධිගම සද්ධා S.	

අත්ඤ්ඤා භතභුං පරිච්ඡිද්දිත්ථං සමන්තං; එතෙන සමපඤ්ඤාසලකකණ්
 පරිඤ්ඤාභතං¹ උදයබ්බයඤ්ඤාණං වුත්තං; අවිශ්වාසානි සුඤ්ඤා² නිබ්බි
 ධිකාසානි අනිබ්බිඤ්ඤාසලාභකකායාදයො³ නිබ්බිජ්ඣිත්ථං සමන්තං;
 සමමාදුක්ඛකකිංසාමිඤ්ඤානි තදබ්බවසෙන කිලෙසානං පටිනාඨනා
 යං දුක්ඛං බිග්ගි තස්ස දුක්ඛස්ස බග්ගාමිනීයා; ඉති සමබ්බපි ඉමෙති
 පදෙති විපස්සනාපඤ්ඤාව කපිතා. දුපාඤ්ඤාස්ස හි පටානං න ඉජ්ඣති;
 ඉමානි ව පඤ්ඤා⁴ පටානිගබ්බානි ලොකියානෙව වෙදිතබ්බානි; ඤාස
 මනුසිවෙධා පාතො විසෙසමධිගමන්තීති⁵ අත්භ්වතො සුරියො
 අනුසිවෙධා අරුණ්ණගමනෙ විසෙසං අගිගමන්තී;⁶ පාසමනුසිවෙධා⁷
 ඤාසනානි අරුණ්ණගමනෙ අනුසිවෙධා සුරියන්තමනං⁸ වෙලායං; අගඤ්ඤා
 පත දෙසනා තෙත්තපුග්ගාලස්ස වසෙසං⁹ වුත්තා දුක්ඛපඤ්ඤා හි
 තෙත්තපුග්ගාලො සත්තනි වසෙසනි¹⁰ අරහත්තං පාපුණානි, තික්ඛ
 පඤ්ඤාදු ඵකදිවසෙත,¹¹ සෙසං මජ්ඣිමපඤ්ඤාස්ස වසෙසං වෙදිගබ්බං.
 අපො භුඤ්ඤා අපො බලෙමා¹² අපො සබ්බස්ස සමපදාති ගස්මා බුද්ධි
 බලමානං උදාරතාය¹³ බලමස්ස ව ස්වාකාතතාය පාතො¹⁴ කමමට්ඨානං
 කපාපෙතියා සායං අරහත්තං පාපුණානි තස්මා¹⁵ පසංසකොත්ථවමාහ;
 සත්ථු හි නාමානි විමග්ගෙත්ථ නිපාතො; කුච්ඡිමනීති ආපත්තසත්තා¹⁶
 යොමෙ අයං භතෙන කුච්ඡිගතොති කිං පනෙවං සරණං ගතිතං
 හොතිති න හොති¹⁷ අවිත්තකසරණගමනං නාම නානි අරහෙකා
 පත¹⁸ පව්වුපට්ඨිතො හොති, අපි තං යද් මහලුකකාලෙ මාතාපිතපුරු
 තාත කුච්ඡිගතමෙව තං සරණං ගණ්ඨාපඨිමානා කාරෙනති, සො ව
 සලුකෙකතියා අහං සරණං ගතො උපාසකොති සතිං උපාසෙද්ධි, තද
 සරණං ගතිතනාම හොති. සෙසං සබ්බත්ථ උත්තාතමෙවාති.

බොධිඤ්ඤාමාරසුභතං පඤ්ඤාමං.

1. සපඤ්ඤාසලකකණ් පරිඤ්ඤාභතං B	10. සත්තදිවසෙති S. සත්තනි
පඤ්ඤාසලකකණ් පරිඤ්ඤාභතං L.	දිවසෙති b.
එතෙන පඤ්ඤාසලකකණ් b. S.	11. සෙසං දිවසෙ b. මජ්ඣිමපඤ්ඤා
පරිඤ්ඤානි. b පරිඤ්ඤානි. S.	වසෙත b. S.
2. පරිපුද්ධාය b S	12. අපො බලමස්ස ස්වාකාතතාය
3. අනිබ්බිඤ්ඤාසලාභකකායාදයො B.	ගස්මා b. S.
අනිබ්බිඤ්ඤාසලාභකකායාදයො b. S.	13. බුද්ධිතාය S.
4. න ඉජ්ඣති ඉමනා ව පඤ්ඤා S.	14. පාතොව S.
5. එසෙසං මධිගමන්තීති b.	15. තස්ස At. 12.
6. විසෙසං අගිගමන්තී b.	16. ආපත්තමිත්තා b.
7. පාසාමනුසිවෙධා L.	17. න ව හොති b.
8. සුරියන්තමන b. S.	18. ආරමානා පනස්ස b. පවු
9. පුග්ගාලවසෙත b. S.	පට්ඨකතාව b. S. යොතිති b.

2. 4. 6.

එවමෙම සුභනාති අභිතුලිමාලසුත්තං; තත් අභිතුලිතං මාලං
 ඛාරෙතීති කඨමා ඛාරෙති? ආවරියව්වනෙන. තත්‍රායං අනුපුබ්බිකථා,
 අයං කීර්තකොසලරඤ්ඤා පුරොගිතස්ස මනනාණීයා නාම බ්‍රාහ්මණී
 යා කුච්ඡිත්ථං පටිසන්ධිං අග්ගභෙසි, බ්‍රාහ්මණීයා රතතිභාගෙ ගඛන
 වුට්ඨානං අපොසි, තස්සා මාතුකුච්ඡිතො තිකකම නකාලෙ සකලතගරෙ
 ආවුඛාති පජ්ජලිංසු රඤ්ඤා මඛගලකොන්තොපි¹ සකඨානො ංපිතා
 අසිලට්ඨිපි පජ්ජලි බ්‍රාහ්මණො තිකකමිනා² තකකතං ඔලොකෙනෙන,
 වොරතකකතෙනොන ජාතොති රඤ්ඤා සනතිකං ගතවා සුඛසෙය්‍ය
 භාවං පුච්ඡි, රජා කුතො මෙ ආවරිය සුඛසෙය්‍යා මග්ගං මඛගලාට්ඨං
 පජ්ජලි රජ්ජස්ස වා ජීවිතස්ස වා අනාරුගො ගවිස්සති මඤ්ඤති,
 මාභාගි මහාරජ, මග්ගං ඝරෙ කුමාරෙ ජාතො, තස්සානුභාවෙන න
 කෙවලං තුග්ගං නිවේසනෙ සකලතගරෙ³ ආවුඛාති පජ්ජලිතාතීති,⁴
 කිං ගවිස්සති ආවරියාති, වොරෙ ගවිස්සති මහාරජාති, කිං එකවොර
 කො වොරෙති එකවොරකො උදුහු රජ්ජස්සකො දෙව්‍යාති: එවං
 වනා ව පන රඤ්ඤා මනං ගණ්හිතුකාමො ආග භාරෙට්⁵ නං
 දෙව්‍යාති: එකො⁶ වොරකො සමානො කිං කරිස්සති කරිසසභස්ස
 කෙඛධො⁷ එකං භාලිසිංසං විය භොති⁸ පටිජ්ඣාප නනති, තස්ස
 නාමගාහං⁹ ගණ්හනතො සගතො ංපිත මඛගලඅසිලට්ඨි¹⁰ ජදනෙ
 ංපිතා සරු කප්පාසපිට්ඨමි ංපිතං තාලවණ්ටකරණසන්තකාති
 එතෙ පජ්ජලිතා කිඤ්චි න හිංසිංසුති¹¹ අහිංසකොති නාමං අනංසු,
 නං සිප්පග්ගගණ්කාලෙ තකකසිලං පෙසසිංසු. සො ඛමමනෙන
 වාසිකො හුත්වා සිප්පං පට්ඨපෙසි, වතභ සමපනෙනා කිංකාර පටිස්සාපී
 මනාපවාරී පියවාදී අපොසි, සෙසඅනෙතවාසිකා බාහිරකා අගෙසුං,
 තෙපි¹² අහිංසකමාණවස්ස ආගතකාලතො පට්ඨාය මයං න පඤ්ඤ
 යාම, කථං න භිඤ්ඤායාමාති නිසිදිත්වා මනතයනතො සබ්බෙහි අති
 රෙකපඤ්ඤතො දුප්පඤ්ඤති න සකකා වතභං වතභසමපනතතො
 දුබ්බෙනොති න සකකා¹³ වතභං ජාතිසමපනතතො දුජාතොති න
 සකකා වතභං කිනති කරිස්සාමාති තතො එකං බරමනාං¹⁴ මනතංසු
 ආවාරිසිතිං අනතරං කරිත්වා¹⁵ නං හිඤ්ඤාමාති තයො රසි හුත්වා

1. මඛගලං කප්පෙනො

කිරිසසභෙ ංපිතො අසලථිපි b.

මඛගල කුතොති සගතෙ

ංපිතා S,

2. තිකකමිනා තිකකමිනා S,

3. සකලතගරෙපි B.

4. තස්සානුභාවෙන න පජ්ජලිතාතීති S

5. භාරෙට් නං b. S,

6. එක b. S.

7. සභසභ S, ඉමනෙත b, S.

8. අපොසි B.

9. තාමගගණං B, තාමගගණං b.,

10. අසිලථිං S.

11. හිංසිංසු තසමා B.

න හිංසිංසු තසමා B.

12. තෙ b. S, අහිංසක

මානවකස්ස b.

13. න වතොති b.

14. බරමනාං B.

15. ආවාරිසස්ස අනතරං තත්වා b, S.

පඨමං එකවෙට්ඨ ආවර්ගං උපසංඝමිති¹ වජ්ඣනා අට්ඨංසු; කිං තාතා ති? ඉමසම් ගෙගෙ එතා කථා² සුගතීති, කිං තාතාති? අතිංසක මාණ්වො තුමනාකං අනතරෙ දුබ්බතීති³ මඤ්ඤමාති⁴ ආවර්ගො සං තජ්ජනිං ගච්ඡ්ථ⁵ වසලා මා මෙ පුත්තං මග්ගං අනතරෙ පරිභිඤ්ඤාති නිවුත්ති.⁶ තතො ඉතරෙ අථ ඉතරෙති තයොපි කොට්ඨාසා අගතනා තජ්ථ වනා අමනාකං අසද්දහනා උපපරික්ඛිති ජාන ථාති ආහංසු. ආවර්ගො සිනෙගෙන වදනෙන දිග්ථා අපි මඤ්ඤා සන්වොති⁷ පරිභිජ්ජනා විනෙතසි, සාතෙමි නනති,⁸ තතො විනෙතසි සචෙ සාතෙග්ගාමි⁹ දිසාපාමොකෙබ්බා ආවර්ගො අතතනො සනතිකං සිප්පග්ගහණන්තං ආගතෙ මාතවනෙ දෙසං උප්පාදෙතා ජීවිතා වොරෙපෙතීති පුත කොපි සිප්පග්ගහණන්තං න අගමිග්ගති, එවං මෙ ලාභො පරිහාසිග්ගති අථ නං සිප්පං පරිගොසානුපවාරෙති වනා ජර්ඝසහග්ගං සාතෙතීති වකාමි, අවග්ගං තත්¹⁰ එකො උට්ඨාගෙතං සාතෙග්ගතීති¹¹ අථ නං ආහ: එති තාත ජර්ඝසහග්ගං සාතෙති¹² එව නෙන සිප්පං¹³ උපවාරෙ කතො ගමිග්ගතීති; මගං අතිංසකකුලෙ¹⁴ ජාතා න සකකා ආවර්ගතී, අලඤ්ඤපවාරං සිප්පං එලං,¹⁵ න දෙති තාතාති, සො පඤ්ඤාට්ඨං ගතෙතා ආවර්ගං වජ්ඣනා අට්ඨං පටිවෙතා, අට්ඨං පටිසනට්ඨානෙපි අට්ඨමජ්ජෙකපි අට්ඨනො නිත්තමතට්ඨානෙපි ධර්මා මනුසො සාතෙති.¹⁶ වත්ථං වා වෙඨනං වා න ගණ්හති, එකො ඤාති ගණිතමත්තමෙව¹⁷ කරෙතොතා ගච්ඡති, ගණ්හමපි න උග්ගණ්හති, පකතියා ති¹⁸ පඤ්ඤවා එස පාණ්ඩිපාතිනො¹⁹ පත විත්තං න පතිට්ඨාති, තසො අනුක්කමෙන ගණ්හමපි²⁰ න සලුකෙකසි, එකෙතං අඛණ්ඩං ඡිඤ්ඤා ධරෙති;²¹ ධර්මතට්ඨානෙ අඛණ්ඩර්ගො විතග්ගනති, තතො විජ්ඣනා අඛණ්ඩර්ගං මාලං කතා ධාරෙති. තෙනෙව වග්ගං²² අඛණ්ඩර්ගොති සබ්බා උදපාදි, සො සබ්බං අරඤ්ඤං නිග්ගාඤ්ඤා ර මාසා.²³ දුරුඤ්ඤං අත්ථාය අරඤ්ඤං ගතං සමද්ධො නාම නපී, රතතිහාගෙ අනෙතාගාමෙපි අගතනා පාදෙන පහරිතා දාරං උග්ගාපෙති, තතො සසිනෙගෙව මාරෙතා එකො එකෙති ගණ්හතා;²⁴ ගච්ඡති. ගාමො මසරිතා නිගමෙ අට්ඨාසි, නිගමො නගරෙ, මනුග්ගා

1. උපසංඝමිති. අට්ඨංසු S.

2. එතා කථා S, සුගතාමාති b. S

3. දුබ්බතීති b.

4. පජානාමාති S.

5. ගච්ඡ්ථ ගච්ඡ්ථ B.

6. නිවුත්ති b. නිවුත්ති B.

7. ගමිග්ගතී S සද්දහෙති පරිභිජ්ජනා S

8. සාතෙමි S. නනති b.

9. සාතෙග්ගාමි b. සාතෙග්ගාමි S

10. අවග්ගං එව S. b. උට්ඨාගං p. S.

11. සාතෙග්ගතී S.

12. සාතෙති S.

13. එව. සිප්පං S.

14. අතිංසකකුලෙ S.

15. සිප්පාලං A1. W2.

16. සාතෙති S වෙඨනං වා S.

17. න ගණ්හති b. S

18. ගණිතමත්තමෙව b. S.

19. පකතියාති b. S.

20. පාණ්ඩිපාතිනං S.

21. ගතෙමි S.

22. ධරෙති B.

23. නිග්ගාඤ්ඤා ර මාසා S.

24. ගතො ගතොති ගතෙතා B. S.

තියොජනතො පට්ඨාය සරුති පභාය ජායාදරකෙසු තපෙ¹ ගහෙති,
 ආගමම සාවජීං පරිවාරෙති ඛකාචාරං ඛනීති, රුජඛගණෙ සනති
 පතීති, වොරෙ තෙ දෙව² චිජතෙ අඛුලිමාලො නාමාති ආදිති
 වදන්තා කඤ්ඤාති, ගහො³ මග්ගං පුතොතා ගවිසායනීති සද්ධා,
 බ්‍රාහ්මණො⁴ ආහ හොති අඛුලිමාලො නාම වොරෙ උපපන්නා සො
 අතඤ්ඤා⁵ තව පුතොතා අහිංසකකුමාරෙ ඉදුති රජා තං ගණතිදුං
 නික්කමිසාති, තිං කතතඛිනති ගච්ඡ! සාමි පුත්තං මෙ ගහෙති, එනීති,
 නාහං ගද්ද උසාහාමි, වතුසු හි ජතෙසු විසාහො නාම තජී,
 වොරෙ මෙ පුරුණසහායොති අවිසාහනීයො, සාමා මෙ පුරුණසහ
 තාති⁶ අවිසාහනීයා රජා මං පුපෙතීති අවිසාහනීයො, ඉඤ්ඤා මෙ
 වසඛිතතාති අවිසාහනීයා;⁷ මාතුහදයං පත මුදුකං හොති, තසමා
 සා ආහා අහං⁸ පත ගතොති මග්ගං පුත්තං අතෙසාමිති තිත්තන්නා,
 තං දිවසඤ්ඤා⁹ ගහවා පච්චුසසමයෙ ලොකං ඔලොකොන්නො¹⁰ අඛුලි
 මාලං දිසා මග්ග ගතෙ එතස්ස සොජී ගවිසාති, අගාමකෙ අරඤ්ඤා
 සීතො වතුපාදිකං ගාථං සුඤ්ඤා¹¹ මම සනතිතො පඛිජ්ජති, ජ
 අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරිසාති¹² සචෙ ත ගමිසාමි, මාතරි අපරජ්ඣිති,
 අනුධාරණීයො ගවිසාති, කරිසාමිසා සඛිතතාති, පුබ්බණ්ණ සමයෙ¹³
 නිවාසෙති, පිණ්ඩාය පටිඨිති, කතගතතතිච්චො තං සඛිතණිතුකාමො
 චිහාරු නික්කමි, එතමත්ථං දසොසාදං අථ බො ගහවාති ආදිවුත්තං; සං
 භට්ඨො සංභට්ඨොති සඛිසාතං කතො¹⁴ වග්ගවග්ගා හුත්වා; සද්ධා¹⁵
 ගච්ඡන්තිති තපෙ තත්ථං විනාසං¹⁶ ගච්ඡන්ති, තිං පත තෙ ගහවත්තං
 සඤ්ඤාතිති, එතං වදන්ති¹⁷ අසඤ්ඤාතිති? අසඤ්ඤාතිති; අඤ්ඤා
 තඤ්ඤා වෙසෙත හි ගහවා එතකොව අගමාසි, වොරෙපි තසමිං සමයෙ
 දිඤ්ඤාතං දුබ්බාජනෙත ව දුක්ඛසෙග්ගාය ව උක්කණ්ඨිතො හොති,
 නිත්තකා පතානෙත මනුසා මාරිතාති? එකෙනුතසගස්සං, සො
 පත ඉදුති එතං ලභිති, සගස්සං පුරිසාතිති සඤ්ඤාති හුත්වා සයමෙව¹⁸
 පසමං පසාමි, තං යෙව ගහෙති¹⁹ ගණනං පුරෙති, සිපාසා උප

1. දරකෙ තපෙසු B. S.

2. වොරෙ දෙව B. S.

3. ගහො B. තපො S.

4. බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො S.

හොති S. හොති රෙ B.

5. සො න අඤ්ඤා B. S.

6. සාමා මෙ පුරුණසහන්ති S.

7. අවිසාහනීයාති S.

8. තසමා අහං B.

9. තං දිවසං B.

10. වොලොකොන්නො R. S.

11. සුඤ්ඤා B. S.

12. සච්ඡිකරිසාති B. S. ගමිසං b.

13. සමයං b. S.

14. සඛිකරිතො සඛිකරිතො

සඛිසාතං b. සඛිකරිතො

සඛිකරිතො සඛිසාතං S.

සරිතො සඛිසාතං කතො L.

සඛිසාතං කතො R.

15. තපෙසං B. තපෙ තපෙ. I.

තපෙ අපෙ. b. S.

16. තපෙ විනාසං B.

17. එවං වදන්ති b. S.

18. හුත්වායමෙව b.

19. තං ගහෙති L. තං සානෙති b.

සානෙති S.

භවිස්සාති මහා මායාය පත පුත්තස්ස¹ සිඛාන්තස්ස සමණරඤ්ඤ ඵතං
 ගජ්ජතං දිට්ඨො වතච්ඡි මඤ්ඤ තිබ්බවක්ඛුතා² සමමුද්ධාන සඛිතත
 කරණන්තමෙව භගවා ආගතොති විජ්ජනත්වා විරස්සං වත මෙති ආදි
 මාහ: තත් මහිතොති දෙවමනුස්සාදීති වතුපච්චයපුජාය පුජතො;
 පච්චුපාදීති විරස්සං³ කාලස්ස අව්වශෙන මස්සං සඛිතතත්ථාය ඉමං
 මහාවතං පටිපජ්ජි; පහස්සං⁴ පාපතති පජ්ජිස්සාමි පාපං; ඉවෙච්චාති⁵
 එවං වත්වා යෙව; ආමුඛතති පඤ්චාමුඛං; ඤායෙකති සමන්තතො
 ඡිත්තො; පසායෙකති එකතො ඡිත්තො;⁶ නිර්වෙකති ඵලිතඛානො; ඉධ
 පත තිහිපි ඉමෙති⁷ අරඤ්ඤමෙව චුත්තො; අනුක්ඛාරීති⁸ ඛිපි ඡබ්බෙසි;
 නමෙති හික්ඛුති නද අවොවාති භගවා⁹ ඉමං පබ්බාපෙත්තො කුහිං
 සත්ථං ලභිස්සාමි, කුහිං පත්තව්වරතති පරිසෙසනතිචං තජ්ඣ, කමමං
 පත ඔලොකෙයි. අථස්ස පුබ්බෙ සිලවත්තාතං අඛපරික්ඛාරගණන
 කස්ස දිත්තභාවං ඤාතො දකඛිණත්තං පසාරෙත්වා එහි හික්ඛු ස්වාක්කා
 තො¹⁰ ධරෙමා වර මුඛවරියං සමමා දුක්ඛස්ස අත්තකිරියායාති ආත;
 සො සත වචනෙනෙව ඉද්ධිමයපත්තව්වරං¹¹ පටිලභි, තාවදෙවස්ස
 හිහිලිඛං අත්තරධාසි, සමණලිඛං පාතුරහොසි.

“තිව්වරඤ්ච පත්තො ව වාසි¹² සුචි ව බක්ඛනං

පරිස්සාවත්තන¹³ අවෙච්ඡතෙ යුත්තයොගස්ස හික්ඛුතො”ති.

එවං චුත්තො අඛපරික්ඛාර සර්පට්ඨිකාව හුත්වා තිබ්බතති; එසෙව
 නස්ස අනු හික්ඛුභාගොති එස එහි හික්ඛුභාගො තස්ස උපසම්පන්න
 හික්ඛුභාගො අහොසි, තති එහි හික්ඛුතං විසුං උපසම්පද තාම අජ්ඣ;
 පට්ඨාසමිත්තොති ගණකගාහකෙන¹⁴ පට්ඨාසමිත්ත තෙනෙව
 අත්තතො පත්තව්වරං ගාහාපෙත්වා තං පට්ඨාසමිත්තං කත්වා ගතොති
 අත්තො; මාතාරියස්ස අඛපරික්ඛාරගණන ආත්තන අත්තරිතා¹⁵ තාත
 අහිංසක කත්ව භිත්තාසි¹⁶ කත්ව තිහිත්තොසි කුහිං ගතොසි මයා සද්ධිං
 ත කපෙසි තාතාති වදන්ති ආතිණ්ඨත්වා අපස්සමානා එත්තොව ගතා;¹⁷
 පඤ්චමත්තනති අස්සසන්තොති සවෙ වොරස්ස පරප්පයො භවිස්සාති,
 අනුබන්ධො නං ගණකස්සාමි, සවෙ මස්සං පරප්පයො භවිස්සාති වෙතෙ

1 මායාය පුත්තස්ස b. S.

2 මඤ්ඤ විණංගවතික්ඛුතා b

මඤ්ඤති විණංගවතික්ඛුතා B.

සමමු: සමමුද්ධාන b. S

3 සමමුච්චාති විරස්සං b.

4 පහස්සං පාපතති b.

පජ්ජිස්සං පාපතති S, පජ්ජිත්වා

පාපං b.

5 ඉවෙච්චාති b.

6 එකතො ඡිත්තො b. S.

7 ඉමෙති පදෙති b. b.

8 අඛාරීති S. අකාරීති b. ඡබ්බෙසි b.

9 භගවතො b. S. A1, M2.

10 ස්වාක්කාපත්තො b.

11 ඉද්ධිමය. පත්තව්වරං S.

පටිලභති b.

12 වාසි S.

13 පරිසාවත්තන b.

14 ගණකගාහකෙන b.

15 ආත්තන අත්තනති භාත S.

අත්තරිතා L.

16 කත්විත්තො S.

17 එත්තෙව ගතා S

න පලාගියාමිති සලලුසුතෙන බලෙන නිකමි; යෙන ආණ්ඩොති කසමා ආරාමං අගමායි: සො කිර වොරසා භාගති, විපෙක්ඛන න ගතතුකාමො¹ න ගච්ඡති ගරභාගයෙන නිකමි, තෙනසා එත දහොයි: සමාසමුද්ධං වජ්ඣො නිසිදියාමි, සො පුට්ඨොති: කසමා බලං ගහොති නිකමි නොතායිති² අරාහං ආරොචෙය්‍යාමි, භගවා හි මං න කෙවලං සමපරුසිකෙනෙව අනෙත සබ්බ ණ්හති දිට්ඨවම්මිකෙනපි සබ්බ ණ්හාති යෙව්³ සො සචෙ මිත්තං ජයො භවියාති අබ්බාසෙය්‍යාති සචෙ පරජයො භවියාති, කිනෙත මහාරජ එකං වොරං ආරබ්භගම නොතාති වකති, තුතො මං ජනො එවං සඤ්ජාතියාති, රුජා වොරං ගහෙතුං නිකමි නොතා: සමාසමුද්ධොත පන නිවතති නොති ඉති ගරභාමොකං⁴ සමපය්‍යමානො අගමායි; කුණො සනායාති කසමා ආහ? අපි තාම භගවා තස්ස උපතියායං ඔලොකොති: තං ආනෙතො පබ්බජෙය්‍යාති⁵ භගවතො පරිගණනාතං ආහ රඤ්ඤාති, න කෙවලං රඤ්ඤායෙව භගං අහොයි, අවසෙසොපි මහාජනො හිතො එලකා වුඩාති ඡ්ඤොති⁶ සමුද්ධං සමුද්ධං නෙතෙව පලාගියා නගරං පටි සිතො දාරමපිඩාය අට්ඨාලකෙ අරුත්ත ඔලොකොතො: අට්ඨායි, එවඤ්ඤ අවොච, අබ්‍යුලිමාලො රුජා මිත්තං සනාතියා ආගච්ඡති නිකමි: පඨමතරං ආගතො: ජෙතවනෙ තිසිකො, රුජා තෙන ගතිතො⁷ මයං පලාගියා බ්‍රහ්මාති; නිසීදො ඤා අහො⁸ සන්තති අයං හි ඉදුකි කුච්ඡිතිලලිමි⁹ ජිවිතො න වොරොපෙති, නති තෙ ඉමස්ස සනාතියා භගනාති අනෙත; කුච්ඡං ගොගොති කසමා පුට්ඨති පබ්බජිතං දුරුණ කමෙත උපානන¹⁰ තාමං ගහොති වොහරිතුං න යුත්තං, මාතා පිතුතා¹¹ ගොතනවසෙන තං සමුද්ධරියාමිති ඔඤ්ඤමානො පුට්ඨි; සෙකසානනාති එතෙසං අනාය අහං උසස්සකං කරියාමිති අනෙත; කපෙතො: සෙව ව උදරෙ බ්‍රහ්මා වතං¹² මුඤ්ඤොති ජෙරසා පාදමුලෙ ධපෙයි; අරඤ්ඤොති¹³ ආදිති වතාරි බ්‍රහ්මාති පාලියං ආගතාති ජෙරෙන පන තෙරසපි සමාදිණ්ණොතෙව¹⁴ අහෙස්සං, තසමා අලතති ආහ; සමති¹⁵ මසං ගහොති නිං සනාය වදති; හපිමි ධාව තතං¹⁶ අනුපතියා ගණාමිති හි අගතො: නෙ රඤ්ඤා පෙසිතා,¹⁷

1. භාගති වොරෙන ගතතුකාමො S.
විපෙක්ඛන ගතතුකාමො b.
න ගච්ඡති b	10. උපපන්නං b. S.
11. මාතාපිතුතං B. S.
විසෙක සමුද්ධරියාමිති b.
2. නිකමි නොතායිති b. S.	12. බ්‍රහ්මා වතං b. S.
3. සබ්බ ණ්හාති යෙව් b. S.	13. අරඤ්ඤොති b. S.
4. හිමතති නොති ගරභාමොකං b. S.	14. සමාදින්නොතෙව b. S.
5. පබ්බාජෙය්‍යාති b. S.	15. සඤ්ඤි b. S.
6. ජෙට්ඨො b. සමුද්ධං
සමුද්ධං නොති b. S.	16. හපිමි ධාවතං b.
අනුපතියා b. S.
7. රුජාතෙන ගතිතො b. S.
මිත්තං පන B. S.	ගණාමිති ආගත b. S.
8. ඉතො b. S.	17. රඤ්ඤා පෙසිත b එවං b. S.
රුජාපි b. S.
9. කුච්ඡිතිලලිකං b. S.	

හත්තාදයො සො එව අග්ගහෙසි; රුජා හි හත්ති යෙව නං පරික්ඛිපිත්වා,
ගණ්හථ, අසොගෙව රථෙහෙවාහි එවං අනෙකචාරං ඛුද්ධාදයො
පසෙසි. එවං ගතෙසු පනෙතෙසු¹ අභමරෙ අඛුලුමාලොති තස්මිං
උට්ඨාය සද්දං කරෙතොත එකොපි ආවුඛං පරිවතොතං නාසක්ඛි,
සබ්බෙව කොට්ටත්වා මාරෙසි, හත්ති අරඤ්ඤහත්ති² හොනති, අසො
අරඤ්ඤාසො, රථාපි තත්තෙව භිජ්ජන්ති ඉදං සක්ඛාය රුජා එවං වදති;
පිණ්ඩාස පාවිසිති න ඉදං පඨමං පාවිසි, ඉත්ති³ දස්සනදිවසං සක්ඛාය
පනෙතං වුත්තං දෙවසිකමපි පනෙස පවිසතෙව; මනුස්සා නං දිස්වා⁴
උත්තසන්නපි පලායන්නපි ආරම්භි ඵකෙනති,⁵ එකදෙව අඛුලුමාලො
ති සුත්වා⁶ පලාසිත්වා අරඤ්ඤං වා පවිසන්ති, සරං වා පවිසිත්වා ආරං
ඵකෙනති,⁷ පලාසිත්වා අසකෙකානෙතො පිට්ඨං දත්වා තිට්ඨන්ති; ථෙරෙ
උපඝායාගුමපි⁸ කට්ටජ්ජතිකමපි න ලහති පිණ්ඩකෙන⁹ කිලමති, ඛති
අලහතොතා නගරං සබ්බසාධාරණන්ති නගරං පවිසති, යෙන ආරොත
පවිසති තත්ථ අඛුලුමාලො ආගතොති කුටසහස්සානං¹⁰ භිජ්ජන
කාරණං හොති; එඤ්ජනාසිති කාරුඤ්ඤ පතියා¹¹ අහොසි, එකොත
උතං මනුස්සසහස්සං ඤාතොතස්ස එකදිවසමපි කාරුඤ්ඤං නා
හොසි, ගබ්හවුළුසාය ඉත්තියා දස්සනමතොතෙව කථං උපපන්නන්ති:
පබ්බජ්ජාබලෙන පබ්බජ්ජාබලං හි එතං; තෙතභිති යස්මා තෙ
කාරුඤ්ඤං උපපන්නං තස්මාති අත්තො; අපිණ්ඩාස ජාතිසාති අඛුලු
මාල එතං ත්වං මාගණ්හි,¹² තෙසං තව ජාති ගිහිකාලො¹³ එස ගිහි
නාම පාණමපි හතන්ති, අදින්නාදනාදිතිපි කරෙන්නති, ඉදුති පන තෙ
අරියා නාම ජාති; තස්මා ත්වං යතො අහං ගගති ජාතොති සචෙ
එවං වත්තුං කුක්කුළුවායසි, තෙන හි අරියාය ජාතියාති එවං විසෙ
සෙත්වා වදෙති¹⁴ උයොපෙසි; ඤං ඉත්ති එවං අවවාති ඉත්තං
ගබ්හවුට්ඨානං¹⁵ නාම න සක්කා පුරිසෙත උපසඝ්ගමිත්තුං ථෙරෙ කිං
කරෙසිති: අඛුලුමාලථෙරෙ සචකිරියං කත්වා සොත්තිකරණන්තාය
ආගතොති ආරොවාපෙසි, තතො තෙ සාණ්ඨියා පරික්ඛිපිත්වා ථෙරස්ස
ඛතිසාණ්ඨියං පිඨකං පඤ්ඤපෙසුං, ථෙරෙ තත්ථ නිසිදිත්වා යතො අහං
ගගති සබ්බඤ්ඤවුළුවායස අරියස්ස අරියාය¹⁶ ජාතියා ජාතොති සච
කිරියං අකාසි; සහ සචච්චතොතෙව ඛමිකරකතො,¹⁷ වුත්තඋදකං

1. පහ තෙසු b. ආහං ආරෙ b. S

2. අරඤ්ඤහත්ති අසො b.

3. ඉත්ති b.

4. මනුස්සා ව නං දිස්වා b. S.

5. ඵකෙනති b.

6. සුත්වා S.

7. ඵකෙනති b. අසකෙකානෙතො b.

8. උපඝායාගුමපි b.

9. පිණ්ඩපාතොත b. S.

10. කුටසහස්සානං S.

11. පපන්තියා S. මහ S. උත b.

12. මාගණ්හ S. හොසා b. S.

13. ගිහිකාලෙ b. S. ගිහියාම b.

14. වදන්ති b. S

නං ඉත්ති ඵතදමොවාහි b.

15. ගබ්හවුට්ඨානව්ඨානං b.

16. සබ්බඤ්ඤ වුළුසහස්සරියාය b. S.

17. ඛමිකරකතො b.

විශ දුරකො තිකඛම්, මාතාපුත්තානං¹ සොච්ඡි අභොසි; ඉමිඤ්ච පත පරිත්තං ත කිඤ්චි පරිත්තං ත මද්දති² මහාපරිත්තං නාමෙතනති ටුත්තං, ථෙරෙන තිසිදිත්වා සච්චකිරිතතත්තොනෙ පිඨකං³ අකංසු, ගඛොමුලුතතිර්වජ්ජනගතිත්තිපි⁴ ආනෙත්වා තත්ථ තිපජ්ජාපෙනති තාව දෙව සුඛෙන ගඛොටුට්ඨානං ගොති, යා දුබ්බලා ගොති ත සක්කා ආනෙත්වා, තස්ස⁵ පිඨකධොවන උදකං නෙත්වා සීසෙ සිඤ්චනති, තං ඛණ්ණෙව ගඛොටුට්ඨානං ගොති, අද්දඤ්චි රෙගං ටුපසමෙති යාව භප්පා තිට්ඨන කපාටිභාරියං⁶ කිරෙනං, කිං පත භගවා ථෙරං වෙජ්ජ කම්මං කාරුපෙසිති? ත කාරුපෙසි: ථෙරං හි දිට්ඨා⁷ මනුස්සා හීත, පලායනති, ථෙරෙ භික්ඛාභාරෙන කිලමති, සමණධම්මං කාතුං ත සක්කොති, තස්ස අනුග්ගහෙන සච්චකිරිතං කාරෙසි, එවං කිරස්ස අභොසි: ඉද්දති කිර අඩුලුමාලනෙරෙ මෙතතචිත්තං පටිලභිත්වා සච්ච කිරියාය මනුස්සානං සොච්ඡිභාවං කරෙතීති මනුස්සා ථෙරං උපසඬක මිතඛං මඤ්ඤියානති, තතො භික්ඛාභාරෙන අකිලමනෙතා සමණ ධම්මං කාතුං සක්කියාතීති අනුග්ගහෙන සච්චකිරිතං කාරෙසි; තහි සච්චකිරියා වෙජ්ජකම්මං ගොති. ථෙරස්සාපි ව සමණධම්මං කරස්සාමිති මුලකම්මට්ඨානං ගහෙත්වා රතත්ඨානදිව්ඨානෙ තිසිත්තස්ස චිත්තං කම්මට්ඨානාභිමුඛං ත ගච්ඡති, අට්ඨියං⁸ ථත්වා මනුස්සානං සාතිතට්ඨාන මෙව පාකට්ඨං ගොති; දුග්ගතොභි භුද්දපුත්තොභි⁹ ජීවිතවෙවදෙති සාමිති මරණභිත්තානං වචනාකාරෙ ව¹⁰ භත්ථාදුචිකාරෙ ව ආපාථං ආගච්ඡති, සො විපට්ඨිකාරි හුත්වා තතොව උට්ඨාය ගච්ඡති, අථස්ස තං භගවා¹¹ තං ජාතිං අසෙබ්බාභාරිකං කත්වා වායං¹² විපස්සනං වර්ණිත්වා අරහත්තං ගණ්ඨියාතීති අරියාය ජාතියා සච්චකිරිතං කාරෙසි; එකො ටුපසමෙට්ඨාති ආදි වත්ථසුදෙත විත්ථාරිතං; අඤ්ඤානපි ලෙඛිමු ඛිනෙත්වා¹³ කාකසුත්තවසුකර්දීතං පටිකකමාපනත්ථාය සමන්තා සර කෙට්ඨෙත්වා¹⁴ ආනෙ යෙන කෙතවි දිසාභාගෙන ව¹⁵ ඛිනෙත්වා ආගනත්වා ථෙරස්සෙව කායෙ¹⁶ පතති, කිංතනෙ ආනෙ එවං ගොති, ගණ්ඨිකං පටිමුඤ්චිත්වා පිණ්ඩාය වරිත්වා පතීතිවතතිත්වා¹⁷ යාව ගණ්ඨික¹⁸ පටිමුඤ්චාට්ඨානං ආගච්ඡති තාව ගොති. භිනෙත්වානි සිසෙත්වානි මහා

1. මාතුපුත්තානං. B. S.

2. පරිත්තං. මද්දති S. B.

3. පිඨකං. L.

4. ගඛොමුලුත තිර්වජ්ජනගතිත්ති

තම්පි L. ගඛොමුලුතං. b.

ගඛොමෙටු ලුතං. S. තිර්වජ්ජන

ගතිත්තිම්පි b. S

5. තස්ස. b.

6. තිට්ඨානකපාටිභාරියං. b.

7. දිට්ඨාව B. S. ච b.

8. අට්ඨියං. B.

9. භුද්දස B. S.

10. ච B.

11. අථස්ස භගවා B. S.

12. කත්වා එව S. කත්වා එහස්ස b.

13. ලෙට්ටුඛිනෙත්වානි B.

14. පටිකකපමනෙත S.

15. දිසාභාගෙන B.

16. කායෙව S.

17. පටිභිවත්තතිත්වා B. S.

18. යාව ගණ්ඨිකං B.

වච්ඡං නිද්දිඤා¹ යාව අට්ඨමරියාදු හිනෙත්තන; බ්‍රාහ්මණොති² ඛිණ්ණසව
 භාවං සන්ධිය ආහ; සය්‍ය ඛො ඤාං බ්‍රාහ්මණ කම්මස්ස විපාකොනාති
 ඉදං සිය්‍ය භගවා දිට්ඨධම්මවෙදනියං³ කම්මං සන්ධිය වුත්තං. කම්මං හි
 කාඨිරමානමෙව⁴ තයො කොට්ඨාසෙ පුරෙති, සත්තසු විනෙත්තසු කුසලා
 වා අකුසලා වා පථමජවනවෙනනා දිට්ඨධම්මවෙදනියංකම්මං⁵ නාම
 භොති, තං ඉමංගමංගෙව අත්තභාවෙ විපාකං දෙති; තථා අසකෙකා
 නතං අභොසි කම්මං නාභොසි කම්මවිපාකො න භවිස්සති කම්ම
 විපාකො නාභිකම්මවිපාකොති ඉමස්ස නිකස්සවසෙත අභොසිකම්මං.
 නාම භොති, අන්තසාධකා⁶ සත්තමජවනවෙනනා උපපජ්ජවෙදනිය
 කම්මං නාම, තං අත්තනතර අත්තභාවෙ විපාකං දෙති, තථා
 අසකෙකානතං වුත්තනතයෙනෙව⁷ අභොසිකම්මං නාම භොති. උභින්න
 මනත්තරෙ පඤ්ච ජවනවෙනනා අපරපරියා⁸ය වෙදනියකම්මං නාම
 භොති, තං අනාගතෙ යදු ඕකාසං ලභති තදු විපාකං දෙති, සති
 සංසාරපාවනතියා⁹ අභොසිකම්මං නාම න භොති. ථෙරස්ස පන උප
 පජ්ජවෙදනියඤ්ච අපරපරියා¹⁰ වෙදනියඤ්චාති ඉමාති ආදිමාති
 කම්මකයකරෙත්ත අරහත්ත මග්ගෙත්ත සමුග්ගසාතිතාති,¹¹ දිට්ඨධම්ම
 වෙදනියං අපච්ඡි තං අරහත්තං පත්තස්සාපි¹² විපාකං දෙතිගෙව. තං
 සන්ධිය භගවා සය්‍ය ඛො ඤාං ඤාති ආදිමාහ. තස්මා සය්‍ය ඛොති
 ථස්මා යදිසස්ස ඛො ඤාං බ්‍රාහ්මණ කම්මස්ස විපාකොනාති ථවමනෙත්තා¹³
 වෙදිතඤ්ඤා; අඛණ්ඩුකොනාති දෙසනාසීස මත්තමෙත්තං, අඛණ්ඩිකා¹⁴
 බ්‍රුමි රජ රුහුති ඉමෙති පන උපකාතිලෙසෙති බ්‍රුමෙත්තා වන්දිමා¹⁵ ඉධ
 අධිපෙපනො, යථා හි ථවං නිරුපකාතිලෙසො වන්දිමා ලොකං පභා
 සෙති, ථවං පමාදකිලෙසවිනිමබ්බුත්තො¹⁶ අපමනෙත්තා හිත්ති ඉමං
 අත්තනො ඛණ්ඩියත්තධාතුලොකං පභාසෙති; විගතකිලෙසකිණාරං ක
 රෙති; කුසලෙන පිට්ඨිකතී¹⁷ මග්ගකුසලෙන පිට්ඨිකතී¹⁸ අපමනෙත්තා
 කර්මති; සුඤ්ඤති බුද්ධසාසනෙති බුද්ධසාසනෙ කායෙත්ත වාචාය මත්තසා
 ව¹⁹ යුත්තපසුත්තො විහරති; ඉමා නිසෙස්ස ථෙරස්ස උදුනභාථා නාම,
 දිස්සා හි මෙති ඉදං කිර ථෙරෙ අත්තනො පරිත්තාණාකාරං කරෙත්තො

1. චිද්දිඤා b අභිමරියාදු b. S.

2. බ්‍රාහ්මණොති B. S.

3. ඉදං සය්‍ය අට්ඨධම්මවෙද B. S.

නිය B, නිය S.

4. කාඨිරමානමෙව B, S.

5. වෙදනිය කම්මං S.

6. අන්තසාධකා S, B

7. වුත්තනතයෙනෙව හං B, S.

වුත්තනතයෙන හං B.

8. අපරපරියාවෙද B, S.

නිය B, නිය S.

9. සංසාර පාවනතිය B.

10. අපරපරිය b. S.

11. සමුග්ගසාතිතාති B. S.

12. අරහත්තපත්තස්සාපි B, S.

13. ථවං අපෙත්තා B, S.

14. අඛණ්ඩිකා B, S.

බ්‍රුමො S, බ්‍රුමො B.

රජො B, S

15. බ්‍රුමෙත්තා වන්දිමා B.

16. කිලෙසවිනිමබ්බුත්තො B, S.

17. පිට්ඨිකතී S, පිට්ඨිකතී B.

18. පිට්ඨිකතී S, පිට්ඨිකතී B.

කර්මසති B, S.

19. ථ L. යුත්තපසුත්තො S.

ආහ; තත් දිසා කිසමති මම සපත්තා යෙ මං එවං උපවිදනති යථා මයං අඩුලිමාලෙන මාරිතානං ඤාතකානං වසෙන දුක්ඛං වෙදියාමි. එවං අඩුලිමාලොපි වෙදියතුති තෙ මයං දිසා චතුසච්චබමකථං සුඤ්ඤානුති අපේ; සුඤ්ඤානුති කාය චාචාමනෙති සුත්තපසුත්තා,¹ විහරන්තු යෙ බමමමෙවාදපයනති; සහෙත්තාති යෙ සහෙත්තා සපුරිසා බමමංයෙව ආදපෙනති සමාදපෙනති ගණ්ණාපෙනති² තෙ මහුජෙ මයං සපත්තා හජන්තු සෙවන්තු පසිරුපාසනතුති³ අපේ; අවිජේඛසංසින්නති⁴ අවිරොධො වුවච්චි මෙත්තා, මෙත්තාපසංස කාතනති අපේ; සුඤ්ඤානු බමමං කාලොනාති ඛණ්ණ ඛණ්ණ ඛන්ති මෙත්තාපට්ඨසංඛාසාරණීයබමමං⁵ සුඤ්ඤානු; තඤ්ච අනුවිධින්නතුති⁶ තඤ්ච බමමං අනුකරෙන්නු පුරෙන්නු; නිභි ජාතු සො මමං කිංසෙති සො මයං⁷ දිසො සො මං එකංසෙතෙව න කිංසෙත්තා;⁸ අඤ්ඤං වා පනි කඤ්චින්නති⁹ න කෙවලං මං අඤ්ඤාපි පන කිඤ්චි පුග්ගලං මා කිංසතු¹⁰ මා විභෙදෙතු; පසපුස පරමං සන්තිනති පරමං සන්තිගුතං තිබ්බානං පාපුණ්ණි; රණ්ණසායන සංචාරෙති තසා වුවච්චති ප ස තණ්හා¹¹ ථාවර නිත්තණ්හා ඉදං වුත්තං හොති යො තිබ්බානං පාපුණ්ණාති, සො සබ්බං තසථාවර රත්තිතුං සමපේ හොති, තසමා මයංවපි දිසා¹² තිබ්බානං පාපුණ්ණා¹³ එවං මං එකංසෙතෙව න කිංසන්තිති ඉමා තිසෙත්තා; භාථා අත්තනො පටිත්තා කාතුං ආහ; ඉදති අත්තනොව පටිපත්තිං දීපෙතො; උදකං කි නිසන්ති නිත්තිකාති ආදිමාහ.¹⁴ තත් නිත්තිකාති යෙ මාතිකං සොධෙත්තා බන්ධිතබ්බධානෙ බන්ධිතා උදකං තයනති; උසුභාගති උසුකාරකා; නිමසන්තිති¹⁵ තෙලකඤ්ජිතෙත මසෙබ්බා කුකුලෙ තාපෙත්තා තාපෙත්තා උත්තත උත්තතථානෙ¹⁶ තමෙත්තා උජ්ජකං¹⁷ කරෙන්නති; ඤාජන්ති කඤ්චි¹⁸ තං හි ඉසාසසා¹⁹ තෙජං කරෙති පරඤ්ච තෙජ්ජති තසමා තෙජනනති වුවච්චති; අත්තානං දමසන්තිති යථා තෙත්තිකා උජ්ජමයෙත්ත උදකා තයනති උසුකාර තෙජනං තච්ඡකා ව දුරං උජ්ජ කරෙන්නති එවමෙව²⁰

1. යුත්තා B.

2. ආදපෙති ගණ්ණාපෙනති L.
තෙ මහුජා B. S.3. පසිරුපාසනතුති B.
පසිරුපා සනතුති S.
පරිසුරුපාසනතුති B. අවිරොධං.
පසංසන්නති B. S.4. මෙත්තා, මෙත්තාපසං සන්ති S.
මෙත්තා තපපසංස පකාරනති B. S.
සමං පකාරනති B.

5. සාරණීය B.

6. අනුවිධින්නතුති B.

7. සො මයං S

8. කිංසෙත්තා L

9. කිංසන්නති B, S.

කිඤ්චිතති අඤ්ඤාපි පන L.

10. මාතිංසනතු B මාතිංසනතු S
මාතිභෙදෙත්තතු S මාතිභෙදෙත්තතු B,

11. වුවච්චති තණ්හා ඉදං B, ථාවරති S.

12. මයං සදිසා S.

13. පපුණ්ණති S.

14. නෙත්තිකාති ආහ b.

15. උසුකාර දමසන්නති b, S.

16. කුකුලෙතාපෙත්තා

17. උත්තතුත්තතථානෙ b. කුකුලෙ
තාපෙත්තා උත්තත තථානෙ S.

18. උජ්ජං B. S.

19. තණ්හාසංස b.

20. එවමෙව S.

ගතනති; තිණො විජජාති පුබ්බෙතිවාසදිබ්බවතනුආසවකඛයපඤ්ඤ; කුසං බුද්ධස්ස සාසනානති යං බුද්ධසාසනෙ¹ තත්තබ්බතිච්චං අපි තං සබ්බං මයා කතං; තිති විජජාති තචති ච ලොකුභතරධිමෙමති දෙයතං මත්තං පාපෙසිති.

අබහුලිමාලසුභතං ජමිං.

2. 4. 7.

එවමෙම සුභතති පියජාතිකසුභතං; තත්ත නොවකමමනනා පටිගනනති ත සබ්බෙත සබ්බං පටිගනති පකතීතියාමෙන පන² ත පටිගනති ත උපට්ඨගනති; දුතියපදෙපි එසෙවනෙයො. එත්ත ච පන න³ පටිගනති ත රුච්චති; ආලාභනනති සුසානං; අඤ්ඤාභතනනති විවණ්ණතාය අඤ්ඤාභාසාවො; ඉන්ද්‍රියාති නාම මනොවිඤ්ඤායො ඛමමා⁴ පතිට්ඨිතොනාසං පත සකියාය ඉදං වුතනං; පියජාතිකාති පියතො ජායනති; පියපසගපිකාති⁵ පියතො සංගවනති; සවෙ තං මහාරජාති තස්ස අත්තං අසලකඛයමානාපි⁶ සත්ථි සකියාය එවං වදති; චරපිඨෙති අපෙති අමනාසං පරෙ⁷ අනර්කිතතිකහුතෙති අනෙත්තං; අඵවා චරපිඨෙති පරතො⁸ ගච්ඡ, මා ඉධ තිට්ඨාතිපි අනෙත්තං; දුට්ඨා ජෙට්ඨාති අසිතා දො⁹ කොට්ඨාසෙ කරොතෙතො ජිත්තිකා; අනනානං ඛජාදෙසිති තෙනෙව අසිතා අතතනො උදරං එාලෙසි. යදි ති තස්ස සා අපට්ඨා ගවෙයො ඉදති අඤ්ඤං මාතුගාමං ගණති ස්වාමිති අතනානං ත සාතෙයො,¹⁰ යත්තං පතස්ස සා පියා අහොසි. තස්මා පරලොකමිති තාය සද්ධිං¹¹ සමබ්බිතාවං පත්තමානො එව මිකාසි; පියා ගො චජීරිති¹² (චජීරි නාම රඤ්ඤා එකධිතුං සකියායග) එවං කිරස්සා¹³ අහොසි සවාහං ගුහනුබ්බං මහාරජ ඉමිස්සාගෙව සාවච්ඡියා¹⁴ අඤ්ඤාතරස්සා ඉත්තිතාති ආදිකථං කපෙයො¹⁵ කො තෙ එවං අකාසි අපෙති තත්ති එවනති¹⁶ මං පටිසෙසෙයො වතන

1. බුබ්බ සාසනෙ B S.	ත අර්කිතතිකා ගුහනති B.
කතනබ්බං ති ච්චං S.	8. අපරතො b.
2. පතිට්ඨ තියමෙන පටිගනති	9 වෙඛා L. 13. අත්තානං ඛහා
දුතිය පදෙපි S. නියාමෙන	පරපිඨි b. උපපාලෙසිති S.
පතන පටිගනති b. දුතියපදෙපි b.	10. න සාපෙයො S.
3. එත්ත ච න b. S. පටිගනති	11 පරලොකෙපි තාය සසි.
ත රුච්චනති S. ත පටිගනති	මයක b. S. සමබ්බි S.
ත රුච්චනති B. ආලභනනති S.	12. චජීරිති එවං b. S.
4. මනොවිඤ්ඤායොඛමා B. W.	13. කිරස්ස S
5. පියපසගපිකාති b. පියපසගුපිකාති	14 ඉමිස්සාගෙව S. සාවච්ඡියා b. S.
පියතො පතවනති S. තත්තති L.	අඤ්ඤාතරස්සා b.
6. අසලකඛයමානාපි b. S.	15. කපෙයො S. කපෙයො b.
සත්ථි සද්ධියා b.	එවං අකාසි b.
7. අමනාසං අපරෙ b.	16. එතනති b. S.

මානෙතෙවි තං සඤ්ඤපසංයාමිති විනොතො, එවමාහ; විපරිණාමඤ්ඤථාභාවාති¹ එත් මරණවසෙන විපරිණාමො කෙනෙවි සද්ධිං පලාසිති; ගමනවසෙන අඤ්ඤථාභාවො වෙදිතබ්බො; වාසභාසාති වාසභා නාම රඤ්ඤ ඵනා දෙවි තං සන්ධායාහ; පිසා ගො අභනති කසමා සබ්බපච්ඡා ආහ, එවං කීර්ණා² අගොසි: අයං රුජා මග්ගං කුපිතො සවාහං සබ්බපථං පියා තෙ අභනති පුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ කං පියා වර පිරෙති වදෙය්‍ය. එවං සනෙත කථාපතිට්ඨානං න ලභිස්සාතිති කථාය පතිට්ඨානත්ථා සබ්බපච්ඡා පුච්ඡි; කාසිකොසලෙසු ඡබ්බිතභාවෙන විපරිණාමො පටිරුජානං³ ගන්ඨගමනවසෙන අඤ්ඤ ථාභාවො වෙදිතබ්බො; ආවාමෙහිති⁴ ආවාමනොදනං දෙහි; ආව මිති; ගන්ථපාදෙ ඛොපිති; මුඛං විකඛාලෙති; සන්ධාරං නමස්සිතු කාමො එවමාහ; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති.

පියජාතිකපුතං සත්තමං.

2. 4. 8.

එවමෙම සුභතති බාහිතිසුත්තං;⁵ තත්ථ එකපුණ්ඩරීකනාගනති එවං නාමකං හත්ථිං, තස්ස⁶ එකපුකානං උපරි තාලඵලමතං පණ්ඩ රට්ඨානං අත්ථි තෙතස්ස, එකපුණ්ඩරීකොති⁷ නාමං අකංසු; සිදි චඩ්ඨං මහාමනානති පච්චෙකහත්ථිං අභිරුහිති; කථාථාසුකත්ථං⁸ සද්ධිං ගච්ඡන්තං එවං නාමකං මහාමතනං; ආසංඝාතොති එත්තොති පුච්ඡාය තිපාතො; මහාමතො ථෙරස්ස සඛ්ඛාපිපත්තධාරණා කාරං සලලකෙඛා; එවං මහාරජාති ආහ; ඛපාරමොති⁹ උපාරමං දෙසං ආරෙපනරහො;¹⁰ කිං පුච්ඡාමිති රුජා පුච්ඡති.¹¹ සුඤ්ච්චත්ථසම්මං උපපන්නමිදං සුත්තං තං පුච්ඡාමිති පුච්ඡති; සං හි මසං හනෙතාති හනෙත යං මයං; විඤ්ඤාහිති ඉමං පදං¹² ගහෙති; පඤ්ඤන පරිපුරෙත්තුං¹³ නාසනති. ¹⁴ තං කාරණං ආයස්මතා එවං වදනෙතන පරිපුරිතං; අකුසලොති අනොසලාසම්මතො;¹⁵ සා චජෙජාති සදෙසො; සමා¹⁶ පජෙකාති සදුකො; දුකඛ විපාකොති

1. විපරිණාමඤ්ඤථාභාවොති B.

9. ඛපාරමොති දෙසං b.

2. කීර්ණා S.

ඛපාරමං දෙසං S

3. පටිඤ්ඤා b, S.

10. ආරෙපනරහො b.

4. ආවමෙහිති B. ආවමනොදනං B.

11. පුච්ඡි B. සුඤ්ච්චත්ථසම්මං S.

5. බාහිතික සුත්තං b.

12. ඉදං පදං b. S.

පණ්ඩරිකං නාගනති b.

13. පුරිතුං L.

රිකනාගනති S.

14. නාසනති මහා b.

6. තස්ස කීර් b, S. පාසුකානං b.

15. අනොසලාසම්මතො b.

7. පුණ්ඩරීකොති b. S.

16. සමා b S.

8. එකපුකත්ථං ගවහනං S.

ඉධ නිත්‍යද්විපාකො¹ කපිතො, කුසායාති තස්ස එවං අත්තමො
 බොධාදිනං² අත්ථං පච්ඡන්තකායසමාපාරස්ස; සබ්බොකුසලබලමපභිනො³
 ටො මහාරුරු තථාගතො; කුසලබලමසමන්තාගතොති. එත්ථ සඤ්ඤ
 සඤ්ඤො⁴ අකුසලානං බමමානං පහානං වණ්ණණීති ආම
 වණ්ණණී⁵ චුත්තෙ යථා පුච්ඡි; තථා අත්ථං චුත්තො හවෙය්‍ය.
 එවං ව්‍යාකරණං පන න භාගියං, අපභිනඅකුසලොපි හි පහානං
 වණ්ණණිය, හඟවා පන පභිනාකුසලත්තං⁶ යථාකාරී තථාවාදීති
 දසෙය්‍යං එවං ව්‍යාකාසි; සුක්කපත්තවි එසෙව තසො; බාහිතිශාසි⁷
 බාහිතරිථෙයි⁸ උට්ඨිතවිත්තෙත්තං තාමිං; සොලසසමා ආසාමෙත්තාති
 ආයාමෙත සමසොලසභත්ථා; අට්ඨසමා විජ්ඣාපරිත්තාති විජ්ඣාපරිත්ත
 සමඅට්ඨභත්ථා; හඟවණො පාදුසිති හඟවණො නිත්‍යාත්තෙයි⁹; දඬු
 ව පන ගක්ඛිකුට්ඨිං විහානං කත්වා බත්ථි, තණො පට්ඨාය ගක්ඛිකුට්
 ඨිසොසොමත්තාය සොති; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තාතවෙව¹⁰, නෙය්‍ය
 පුඤ්ඤස්ස පන වසෙත අයං පදසිතා නිට්ඨිතාති.

බාහිතිසුත්තං¹⁰ අට්ඨමං.

2. 4. 9.

එවමෙම සුත්තාති බමමවෙතියසුත්තං; තත්ථ මෙදුප්ඵමපනාති නාම
 මෙතං¹¹ තස්ස නිගමස්ස මෙදවණ්ණො පාසාණො කිරෙත්ථ උත්තත්තං¹²
 අසෙසුං. තස්මා මෙදතඵමපනාති¹³ සංඛං ගතං; පහනාසනං පහනත්ථ
 අතීයතං, තස්මා තං න චුත්තං¹⁴ නිගර්ඛනාති එවං නාමකං සක්කා
 නං¹⁵ නිගමං; මෙත්ථමෙදව කිරණීසෙත්තාති න අසෙසුත්ත කරණී
 සෙත්ත, අයං පන බක්ඛිලසෙත්තාපතීං සද්ධිං ආත්තංසාය පුත්තනාති එක
 දිවමසෙත්තව ගණත්ථාති ආණ්ණපසි, තං දිවසං ව¹⁶ තස්ස හරියාය
 මුලුකාය පඤ්චති හික්ඛුසනෙති සද්ධිං හඟවා නිමනාතිපො චුද්ධි
 පමුඛෙ හික්ඛුසනෙක සරං ආගන්ත්වා¹⁷ තිසිත්තමපොන පහනාපතී
 කාලකපොති¹⁸ සාසනං ආහරිත්වා මුලුකාය අදංසු. සා පණ්ණං
 ගහත්වා මුඛසාසනං¹⁹ පුච්ඡි, රඤ්ඤ අසෙය්‍ය සෙත්තාපතී සද්ධිං ආත්තං.

1. තිත්තදුසුපිපාකො b
 නිත්‍යද්විපාකො පිපාකොති S.

2. අත්තමොපාදදිනං b.

3. සඤ්ඤං-සෙව b, S.

4. වණ්ණණීති b, S.

5. පභිනකුසලත්තං b S.

6. බාහිතිශාසි b.

7. බාහිතිරිථෙයි b, S.

8. නිත්‍යාත්තෙයි S.

9. උත්තාතවෙව්භි b, S.

10. බාහිතිසුත්තං b. නිගම S.

11. පමාදුසුපිපනාති නාමෙතං L.

මෙදුප්ඵමාති S. තස්ස තස්සති

නිගමස්ස b, S.

12. පාසාණං උත්තත්තං b උපත්තං S.

13. මෙදුප්ඵ b. මෙදුප්ඵමාති S.

14. නිගර්ඛනා චුත්තං L.

තස්මා තං චුත්තං b.

අදංසිතං පහනාසනං b. තස්මාත S.

15. සක්කානං b.

16. තං දිවසං L. දිවම සුට්ඨං B, S.

17. සරං ගුහ්‍යං S.

18. කාලංකපොති b.

19. මුඛසාසනං b. S.

සාය පුතෙතති එකපථගාරෙනෙව ගණ්ඨාපිතොති¹ ආරෙවෙසුං,
 මහාජතගතං² මාකරිත්ථාති, ඔවට්ඨිකාය පණ්ණං කත්වා භික්ඛුසංඝං
 පරිවිසි, තස්මිං සමයෙ එකං සප්පිචාරිං නිගරිංසු³ සා උල්ලාසර
 ආභව්ව භික්ඛා නං අපනෙත්වා⁴ අඤ්ඤං ආභරපෙත්වා භික්ඛුසංඝං
 පරිවිසි, සත්ථා කතභතතකිවෙවා කථාසමුට්ඨාපනත්ථං සප්පිචාරියා
 භික්ඛපථවයා න විනෙතතබ්බන්ති ආහ, තස්මිං සමයෙ මලලිකා
 පණ්ණං නිගරිත්වා ගගවතො පුරතො ධූපෙත්වා ගගවා ඉමං⁵
 ඥාතංසාය පුතෙතති සද්ධිං සෙතාපතීනො මතසාසනං, අහං එතච්චි
 න විතතයාමි, සප්පිචාරිපථවයා කිං විනෙතය්සාමිති⁶ ආහ, ගගවා
 මලලිකෙ මා විතතෙ, අනමතග්ගසංඝාරෙ⁷ නාම වතතමානානං ගොති
 එතන්ති අතිවච්ඡාපට්ඨසංයුතතබ්බමකථං කත්වා අගමාසි.⁸ මලලිකා
 ඥාතංසාය පුණ්ණසායෙ පනෙකාසාපෙත්වා ඔවාදං අදසි, රුජා මලලිකං
 පනෙකාසාපෙත්වා සෙතාපතීනො අමානං අනතරෙ විතතදෙසො⁹
 අත්ථි තත්ථිති පුච්ඡි: තත්ථි සාමිති, සො තස්සා වචනෙන තස්ස
 නිදෙද්දසභාවං ඤාත්වා විපපට්ඨාරි බලවදෙමනස්සා උප්පාදෙසි සො
 එවරුපනනාම අදෙද්දසාරකං මං සම්භාවයිති: ආගතං සභායකං විතා
 සෙසිති, තතො පට්ඨාය පාසාදෙ වා නාටකෙසු වා රජ්ජුඛෙ¹⁰
 වා විතතය්සාදං අලභමානො තත්ථ තත්ථ විවරිතුං ආරඥො, එත
 දෙවස්සා¹¹ කිවං අගොසි, ඉදං සක්ඛියං වුත්තං: කෙතථිදෙවකරණි
 සෙතාති; දිසංඝාතිසන්තති දිසකාරයතො නාම බක්ඛුලමලසෙතා
 පතීස්සා¹² භාගිනෙයොසා, එතස්ස මෙ මාතුලො අදෙද්දසාරකො නිකකාර
 ණොන¹³ සාතිතොති රඤ්ඤා සෙතාපතීට්ඨානෙ ධූපිතො, තං සක්ඛි
 යෙතං¹⁴ වුත්තං; මහාවච්ඡාත්ථානුභාවෙනාති මහතා රුජානුභාවෙන
 බරණිතලං භිද්දනෙතා විය සාගරං පරිවෙනතනො විය විවිතත
 වෙසසොතෙන¹⁵ මහතා බලකායෙනාති අත්ථා; පාසාදිකානිති
 දස්සනෙනෙව පසාදජනතකාති; පසාදිකානිති තස්සෙව වෙව
 චනං, අථවා පසාදිකානිති¹⁶ දස්සනිතාති; පාසාදිකානිති පසාද
 ජනකාති; අප්පසද්දානිති නිස්සද්දාති; අප්පතිගෙශාසානිති¹⁷ අවිභාවිත
 තෙන නිගෙශාසෙන¹⁸ රතිතාති; වජ්ඣමායානිති විගතජනවතාති;

1. ගණ්ඨාපිතොති b.

2. මහාජතං කතං b.

මාකරිත්ථාති උච්ඡතෙන

පණ්ණං කත්වා S.

3. නිගරිත්වා b. S. එකා

සප්පිචාරි නිගරිත්වා b.

4. තං අපනෙත්වා b. S

5. ඉමංසමං L.

6. කිං විනෙත යාමිති S.

7. අනමග්ගෙ සංඝාරෙ b. S.

8. අතිවච්ඡාදි පට්ඨසංයුතං.

බම්මකථං b. S

9. නිතතදෙසො b. S.

10. රජ්ජුඛෙසු b. S.

11. එතදෙව රජං b. S.

12. බක්ඛුලසෙතාපතීස්සා b. S.

13. නිකකරණෙන b. සාට්ඨෙතාති S.

14. ධූපිතොති සක්ඛියෙනං b.

15. විවිතතවෙය සොහමනං b.

විවිතතවෙය සොහමනං L.

16. පාසාදිකානිති පාසාදජනකාති b.

17. අප්පසද්දානිති b.

ආවිභාවිතතෙන S.

18. නිගෙශෙන b.

මනුසාග්ගසෙසායාගීති¹ මනුසාග්ගං රහස්සකමමානුච්ඡිකාති
 රහස්සමතතං මනෙතතතාතං අනුරූපානීති අපේඛා; පටිසල්ලාණ
 සාරූපසානීති නිලියතභාවස්ස² එකිනාවස්ස අනුච්ඡිකාති; සන්ධි
 සුදං³ මසෙති න තෙන තත්ථ භගවා පසිරූපාසිතපුබ්බො⁴ තාදි
 සෙසු පන පසිරූපාසිතපුබ්බො තස්මා යාදිසෙසු සුදං මයනති අය
 මෙත්ථ අපේඛා; අභිමනාග්ජාති පණ්ණිනො සොනාපති රූපා භගවතතං
 මමායතීති ජාතාති, සො සචෙ මං රූපා කතං භගවාති වදෙය්‍ය
 අදකියංගෙනතන අාවිකඤ්ඤා සුතතනති වරපුරිසෙ පයොජෙත්වා
 භගවතො නිවාසනට්ඨානං සුඤ්ඤාව විහරති, තස්මා එවමාග අාගමං
 පාමිසිති බති නිගමෙ බකිවාරං බකිවෙත්වා කාරුයනෙන සද්ධිං
 පාමිසි, විහාරෙති ගඤ්ඤාපිං සකියායාගංසු; අාලිඤ්ඤාති පමුබං;
 උත්තාසිඤ්ඤාති උත්තාසිතසද්දං කතො; අභගලනති කවාටං; අාසො
 මෙතිති⁵ අසානසෙත ර්සකා කුඤ්ඤිකව්දිද්දසමිපෙ සොටෙතිති
 වුත්තං හොති ආරං කිර අතිඋපරි අමනුසා; අතිගෙට්ඨා දීඝජාතිකා
 සොටෙතති⁶ තථා අසොටෙත්වා මජ්ඣෙති තිද්දසමිපෙ සොටෙ
 තබ්බං⁷ ඉදං චාරසොටකවතතනති⁸ දීපෙත්වා වදනති; තසෙති
 වානි තිකමුති වුත්තවතොනෙයෙව බග්ගසුචි උණ්තිසසුචාති දෙසතා
 මතතමෙතො:-

“වාලච්ඡිති⁹ මුණ්ණිසං බග්ගං ජතතසුචපාගතං

මරුග්ග රූපා සානවතා ධපසිත්වා පටිච්ඡදනති.”

අාගතාති පන පසුච්චි කකුබගණ්ණාති අදසි. තස්මා¹⁰ පන අදසිති
 අතිගරුතො සමමාසමුද්ධස්ස සතතිතං උද්ධතවෙසෙන¹¹ ගතත්තං න
 සුතතනති ව එකසොට උපසබ්බමිත්වා අතතො රූපිවසෙන සමෙමා
 දිස්සාමි වානි පසුච්චු ති රූපකකුබගණ්ණසු නිවතතිතෙසු තං
 නිවතතාගීති¹² විතතබ්බං න හොති, සමබ්බ සයමෙව නිවතතනති;
 ඉති ඉමෙති ද්විති කාරණෙති අදසි; රහාසනීති රහස්සං කරෙති
 නිගුහති;¹³ අයං කිරස්ස අභිප්පායො; පුබ්බපි අයං රූපා සමණෙන
 ගොතමෙන සද්ධිං වතුකකණ්ණමිතතං¹⁴ මනෙතතො මග්ගං මාකුලං
 සද්ධිං ආතතිංසාය පුනෙතති ගණ්ණාපෙසි ඉදනිපි වතුකකණ්ණ
 මතතං¹⁵ මනෙතතුකාමො කවචි හු බො මං ගණ්ණාපෙසයාගීති එවං

1. මනුසාග්ගසෙසායාගීති b. S.	9. බිජ්ජි b.
2. නිලියමානභාවස්ස S.	10. කසම්, අදසිති S.
නිලියමානභාවස්ස අනුච්ඡිකාති b.	කසම් අතිගරුතො b.
3. සන්ධිසුදං b මසෙතිතෙන S.	11. සනතින උච්චතපෙසෙන b.
4. පසිරූපාසිතපුබ්බො S.	12. ති. නිවෙත්තාති b. S.
5. කුච්චිකව්දිද්දසමිපෙ b, සොටෙතිති b.	13. නිගුහති S.
6. සොටෙතති b. අසොටෙත්වා S.	14. වතුකකණ්ණමිතතං b, S.
7. සොටෙත්වාබ්බං S.	මතතිත්වා M2.
8. මාරසොටකවතතනති b. S.	15. වතුකකණ්ණ b. S.

දීපෙතතා b දීපෙතතා B,

නොපවසෙතං ඵතදහොසි; විවරි හඟවා මාරුනති න හඟවා උච්ඡාය ආරං. විවරි විවරියතුති¹ පන හත්ථං පසාරෙයි. තතො හඟවා තුලෙහති අනෙකෙසු කපපකොට්ඨු² දුතං දදමානෙති න හත්ථං ආරං³ විවරණකමං කතනති සයමෙව ආරං විවටං, තමපත යසො හඟවතො මනෙත විවටං තසො විවරි හඟවා ආරුනති වත්තුං වටාති; විහාරං පවිසිඤ්ඤාති ගඤ්ඤාති පවිසිඤ්ඤාති; තසං පන පවිට්ඨමතෙතෙයෙව කාරුගතො පඤ්ඤාඋපකක්ඛානති ගතො ඤාති ඛණ්ඩාදාරං ගතො විච්ඡිද්ධං⁴ ආමනෙතයි ඡතනං සමඋසො පෙතිති. මහාපටිතා නිං කරෙති,⁵ පිතරං මා පුත්⁶ සවෙ නිං න උසොපෙති නං ගණිති අහං උසොපෙති; උසොපෙති සමාති සමපට්ඨි, කාරුගතො රඤ්ඤා ඵකං අසාදා අසිද්ධා ඵකමෙව⁷ පරිවාරිකං ඉපිං ඤාපෙති සවෙ රුජා ජීවිතෙත අත්ථිකො මා අගච්ඡ තුති⁸ වචා විච්ඡිද්ධසං ඡතනං උසොපෙති නං ගතො සාවචි මෙව ගතො ඛම්මිකමොති පට්ඨකඤ්ඤානං බාහො බමමසං අනිසො⁹ අනුමානං අනුබුද්ධිං අත්ථං; ඉදං ගතො බමමසං සමාති සමඋසො හඟවාති ආදි හොති නං දසොතුං ඉදං¹⁰ ගතොති ආදිමාන: තත්ථ ආපාණකොට්ඨකනති¹¹ පාණකොට්ඨි ජීවිතමරියාදං අනො කට්ඨා මරණසමයෙපි වරුනියෙව¹² න විනික්ඛමනති පුත්තං හොති; අනාපානකොට්ඨකනති¹³ පාණං; ආජීවිතපරි යත්තනති¹⁴ අත්ථං; යථා ඵකමෙව ජීවිතහෙතු අනික්ඛමනා න පාණකොට්ඨකං¹⁵ කතා වරුනති න ඵවනති අත්ථං; අසමිධි මො මො භණ්ණාති බුද්ධිසුබුද්ධිතං බමමසාකං තතං¹⁶ සබ්බසුපපිපන්න තං ව¹⁷ ඵතං ඵවං හොති ඵවං හි මො ගතො අසාදා හඟවති¹⁸ බමමසො හොති දිපෙති; ඵසෙවතො සබ්බත්ථ; න විස මසෙද්ද වත්තුං ඛණ්ඩානති වත්තුං අඛණ්ඩානති විස අපාසාදිකං හි දිසො පුත ඔලොකනතිවටං න හොති, තසො සො වත්තුං න ඛණ්ඩි නාම පාසාදිකං¹⁹ පන දිසො පුතපුත ඔලොකනතිවටං හොති,

1. විවරියතුති S, විවරතුති b,	ජවිතං තං මරියාදං b
2. කපපකොට්ඨු b, S,	12. වදනතියෙවතං B.
3. මාර b, S,	13. ආපාණකොට්ඨකනති L,
4. විවට්ඨං b,	ආපාණකොට්ඨකනති S,
5. නිංගසොති b, S, කංගසොති B,	ආපාණකොට්ඨකනති b
6. මාපුත් ⁶ S,	14. ආජීවිතපරිත්තනති S,
7. ඵකමෙව ව b, S,	15. අනික්ඛමනා පාණකොට්ඨකං b,
8. අගච්ඡතුති විවට්ඨසං b,	16. බමමසාකං තතං b,
9. අනුභවො b, S අනුභවො B,	17. සබ්බසුපපිපන්නතං S,
10. ඉච්ඡානං b,	18. ගතො අසං හඟවති b,
11. ආපාණකොට්ඨකනති S,	19. පාසාදිකං දිසො b,
ආපාණකොට්ඨි S. කතාපාණං	පුතපුතං b S

තසමා සො චක්ඛුං ඛනිති තාම ඉමෙව¹ අපාසාදිකා තසමා එව මාහ; ඛක්ඛුකරොතිනො නොති කුලරොගො² අමාකං කුලෙ ජාතා එවරුපා නොනතීති වදනති; උළාරනති මහෙසකඩං; පුබ්බෙන නාසරනති පුබ්බතො අපරං³ තත්ත කසිණපරිකමං කතීා සමා පතතිං තිබ්බකෙත්තෙනො උළාරං පුබ්බ විසෙසං⁴ සංජානාති තාම සමාපතතිං පදධානං කතීා විපස්සනං වඩෙයිති අරහත්තං ගණන නොනො උළාරං පුබ්බතො පරං⁵ විසෙසං සංජානාති තාම; සාසෙක යාසං වා සාසෙකතුනති⁶ සානෙතබ්බසුත්තතං සානෙතුං ජාපෙසකාසං වා ජාපෙසකුනති බිනෙන වා ජාපෙතබ්බ සුත්තකං ජාපෙතුං⁷ ජාතිතුං අබිනං කාතුං; පබ්බාපෙකුනති⁸ රට්ඨතො වා පබ්බාපෙතබ්බසුත්ත කෙ⁹ පබ්බාපෙතුං ඉසිදන්නපුර්ණාති¹⁰ ඉසිදන්නො¹¹ ව පුරුණො ව තෙසු එකො බ්‍රහ්මවාරි එකො සදුරසනතුටොති; මම භත්තාති මම සත්තකං භත්තං එතෙසනති මම භත්තා; මමසානාති මමසත්තකං යානං එතෙසනති මමයානා; ජීවිකසදුකාති¹² ජීවිත වුත්තිං දතා: විමංසමානොති උපපරිකම්මානො; තද කිර රජා තිද්ධං අනො කකුතොට මකකුතො විශ හුත්වා තිපජ්ජි¹³ අථ තෙ එපතගො කතරයමිං දිසාභාගෙ භගවාති පුච්ඡිවා අසුකයමිං තාමාති හුත්ව, මන්තසිංසු. යෙන සම්මාසම්ප්‍රදො තෙන සිසෙ කතෙ රජා පාදතො නොති, යෙන රජා තෙන සිසෙ කතෙ සත්ථා පාදතො නොති, කිං කරිත්තාමාති. තෙනා නෙසං එතද්දොසා: රජා කුප්පමානො¹⁴ යං අමාකං දෙති තං අච්ඡිදන්දයා, ත සො පත මයං සකෙකාම, ජාතමානා සත්ථාරං පාදතො කාතුනති රජානං පාදතො කතීා තිපජ්ජිංසු,¹⁵ තං සකාය අයං රජා එවමාහ: සක්කාමිති¹⁶ ගති කුරිතො තිත්තිමිතිා කාරුගතස්ස ධීතව්ඨානං ගතො, තං තත්ත අදිස්වා ඛනිවා රට්ඨානං¹⁷ ගතො, තත්ථාපි අසුද්ධං අදිස්වා තං ඉපමිං පුච්ඡි, සා සබ්බං තං පට්තතිං¹⁸ ආවිත්ති, රජා තදති¹⁹ මයා එකනෙත්ත තත්ත ගතතබ්බං තං රජගහං ගතත්වා භාගිනෙගෙසන සද්ධිං ආගතත්වා මයං රජං ගණ්හිත්තාමිති රජගහං ගච්ඡන්නො අත්තරුමගෙක කණ්ඤාජකගතතසෙත්ථව²⁰ භුද්ධ්, බහල උදකං ව පිච්චි

1 ඉමෙව b. S.	11. ඉසිදන්නො b. S.
2 පක්ඛුකරොතිනොති කුලරොගා b	12. ජීවිකසදුකාති b. S.
3. අපරං විසෙසං b. තත්තව S.	ජීවිතංදතාති S. වුත්ති S.
4. පුබ්බෙන විසෙසං b.	13. තිපජ්ජි b.
5. උළාරං පුබ්බපරං S	14. කුප්පමානො b.
පුබ්බතො අපරං b.	15. තප්පජ්ජි b.
6. සාපෙතාසං වා සාපෙකුනති	16. පක්කමිති b.
සාපෙතබ්බ සුත්තකං. සාපෙතුං S.	17. ඛනිවා රට්ඨානං b.
7. ජාපෙතුං අබිනං S	18. සබ්බං පට්තති b. සබ්බං-පට්තති, S
8. පබ්බාපෙතාසං වා පබ්බා	19. ත ඉද්ධි B. ත ඉද්ධිමිතො
පෙකුනති b S.	එකකෙත b. S.
9. තබ්බසුත්තකං.	20. කාණ්ඤා S. කණ්ඤාජක
10. ඉසිදන්නපුර්ණාති B. S.	ගතං. වෙච්ච b.

තස්ස සුමුමාලපකතිකස්ස ආකාරෙ න සමමා පරිණාමි, සො රුජගතො පාපුණ්ණෙනා¹ විකාලෙ ආරෙසු පිහිනෙසු පාපුණ්ණි, අජ්ජ සාලායං සසිඤ්ඤා සෙව ඔග්ගං² භාගිනෙග්ගං පසසිග්ගාමිති බහි නගරෙ සාලායං³ නිපජ්ජි; තස්ස රතතිභාගෙ වුට්ඨානානි⁴ පච්ඡන්තිසු, කතිපය වාරෙ බහි නිකමි, තතො පට්ඨාය පදසා ගතානුං අසකොකානො තස්සා ඉත්ථිභා අංකෙ නිපජ්ජන්තා⁵ බලවපච්චුසෙ කාලමිකාසි. සා තස්ස මතභාවං ඤාත්වා දඹසු රචෙයිසු⁶ රජ්ජං කාමරත්තං ඉදුති පරස්ස බහි නගරෙ අනාථසාලායං⁷ අනාථකාලකිරියං කත්වා නිපන්නො⁸ ඔග්ගං සාමිකො කොසලරුජාති ආදිති⁹ වදමානා උච්චා සදෙදන පරිදෙවිතුං ආරභි. මහුස්සා සුත්වා රඤ්ඤා ආරොචෙසුං. රුජා ආගතත්වා දිස්වා සඤ්ජාතිත්වා ආගතකාරණං සුත්වා¹⁰ මහාපරි භාරෙන සරිරකිච්චං කාරෙත්වා¹¹ විට්ඨිඛං¹² ගණනිස්සාමිති භෙරිං වරුපෙත්වා බලකායං සනතිපාතෙයි. අමච්චා පාදෙසු පතිත්වා¹³ සචෙ දෙව භූමාකං මාතුලො අරොගො¹⁴ අස්ස තුමාකං ගතානුං යුත්තා ගවෙග්ග, ඉදුති පන විට්ඨිඛභොපි¹⁵ තුමෙහ නිස්සාය ඡත්තං උස්සාපෙතුං අරහතිගෙව්හි සඤ්ඤාපෙත්වා නිවාරෙසුං, ධම්මචෙතිස්සා නීති ධම්මස්ස විතතිකාර වචනානි¹⁶ නිසු හි රතනෙසු යත්ත කත්වි¹⁷ විතතිකාරෙ කතෙ සබ්බත්ත කතොගෙව භොගි, තස්මා ගගවති විතතිකාරෙ¹⁸ කතෙ ධම්මෙපි කතොව භොගිති ගගව්හි ධම්ම චෙතියානීති ආභ; ආදිමුග්ගවර්ගස්සානීති මහාමුග්ගවර්ගස්ස ආදි භූතානි පුබ්බභාගපටිපත්තිභූතානීති අනො. සෙසං සබ්බත්ත උත්තා නමෙව්හි.

ධම්මචෙතිස්සුත්තං නවමං.

2. 4. 10.

එවමෙම සුභිනති කණ්ණකත්ථලසුත්තං; තත්ථ උජ්ඤ්ඤාසනති උජ්ඤ්ඤාති¹⁹ තස්ස රච්ඤ්ඤාපි නගරස්සාපි එතදෙම නාමං ගගවා උජ්ඤ්ඤා²⁰ නගරං උපතිස්සාය විහරති; කණ්ණකත්ථලෙ මිගදස්සති තස්ස නගරස්ස අවිදුරෙ කණ්ණකත්ථලං නාම එකො රමණීයො²¹ භූමිභාගො

1. පාපුණ්ණෙනාපි b. S

2. සෙව ඔග්ගං b. S.

3. සාලායං S. නිපජ්ජි b.

4. උට්ඨානානි W. R.

5. අභිග නිපජ්ජන්තා b.

බලවපච්චුසෙල S.

6. විසු රෙජරු b.

7. අනාථසාලායං S.

8. නිපන්නො b. ඔග්ගං ගාමි b. S

9. අදිතා B.

10. ආගතකාරණං ඤාත්වා b. දිස්වා B.

11. කාරිත්වා b. S.

12. විට්ඨිඛං b

13. නිපතිත්වා S.

14. අරොගොග්ග b.

15. විට්ඨිඛොපි b.

16. විතතිකාරවචනානි b. S.

17. යත්තකත්ත p. විතතිකාරෙ b. S.

18. විතතිකාරෙ b. S. ධම්මොපි b.

19. උද්ඤ්ඤාසනති උද්ඤ්ඤාති b.

උද්ඤ්ඤාසනති උද්ඤ්ඤාති S.

20. උද්ඤ්ඤා b. උද්ඤ්ඤා S.

21. රමණීයො b.

අළු, සො මහානං අගග්ගොද්ධං දිනනතො මගදයොති පවුච්චති¹ තස්මිං කණ්ණකන්ථලෙ² මගදයෙ; භොතවිදෙව භරණිසෙතොති න අසෙසු න අනතතරෙ සුතො³ චුත්තකරංගියෙනෙව; සොචා ච හගිනී සතුලා ච හගිනීනි ඉමා දො හගිනියො රසෙසු පජාපතියො; හතොගි හාරෙති හතතං අතිහරණධොතො; රසෙසු භුක්ඛවධොතං⁴ හි සබ්බාපි ඔරෙධා කවච්ඡුආදීති ගහෙතො රුජානං උපධොතං ගච්ඡති තාපි තපෙව අගමංසු; කිං පන මහාග්ගොති තස්මා එවිමාහ; රසෙසු ගරහාපරිමොචනත්⁵ එවං හි පරිඤා විනෙතය්⁶ අගං රුජා ආගච්ඡමානොව⁷ මාතුගාමානං සාසනං ආරොවෙසි,⁸ මගං අතතො ධම්මතො ගහවන්තං දට්ඨං ආගතොති මසෙසුම, අගං පන මාතුගාමානං සාසනං ගහෙතො ආගතො මාතුගාම දසො මසෙසු, එස පුබ්බෙපි ඉමිනාච කාරණෙන ආගච්ඡති පුච්ඡතො පන සො අතතො ආගමනකාරණං⁹ කපෙසසති, එවිමස අගං ගරහා න උපාජ්ජසති ගරහා¹⁰ මොචනත් එවිමාහ; අබ්බද්ධාසිති¹¹ කපෙසි; සබ්බදෙව සබ්බං සෙසුසති සබ්බං දක්ඛිති යො¹² එකා වජ්ජනෙන එකවිනෙතන¹³ එකජවනෙන¹⁴ අතිතානාගත පවුච්ඡ පපනං සබ්බං සෙසුසති වා දක්ඛති වා සො තප්පිති අපජා; එතෙන¹⁵ හි විනෙතන අතිතං සබ්බං ජාතිසාමිති ආවජ්ජාපි අතිතං සබ්බං ජාතිතං න සක්කා එකදෙසමෙව ජාතාති. අනාගත පවුච්ඡපනං පන තෙන විනෙතනෙව සබ්බෙනෙව සබ්බං න ජාතාති,¹⁶ එස තයො ඉතරෙසු. එවං එකවිනවසෙනායං පසෙසා කපිතො; භෙතුරුපෙනි ගෙතුසසාවං කාරණජාතිකා; සභෙතුරුපෙනි සතා රණජාතිකං; සමපරාසිකාසං භෙතනි සමපරාය ගුණං අහං භතෙන පුච්ඡාමි; සසුච්ඡායාති¹⁷ ඉමගමි. සුතෙන පසුච්ඡායාතිගමාති ලොකිය ලොකුත්තරමසුසකාති කපිතාති¹⁸ ගවිලඛණවොසි¹⁹ චුළුසුලුඳුපෙරෙ පන තුමාකං ගතො කිං රුච්චතිති චුතො මගං ලොකුත්තර තෙව²⁰ රුච්චතිති ආහ; පධානවෙමනතනනි පධානතාතතතං; අසෙසුදිසමෙව හි පුජ්ජනසා පධානං, අසෙසුදිසං සොතාපනසා, අසෙසුදිසං සකදගාමිනො, අසෙසුදිසං අනාගාමිනො, අසෙසුදිසං

1. පුච්චති b. S.

2. කණ්ණකන්ථල b.

3. අනතතර සුතො b. S.

භරණිසෙත S.

4. භුක්ඛවධොතනි b.

5. ගරහාපරිමොචනත් b.

6. විනෙතය් b.

7. ආගච්ඡමානො ව S

8. ආරොවෙසි b. S.

9. සො ආගමනකාරණං b

10. ගරහ S.

11. අබ්බද්ධාසිති b. S.

12. දක්ඛිතියො b දක්ඛිති සො L.

13. එකවිනෙතන අතිතානාගත b.

එකවිනෙතන B

14. එතෙන L.

15. පතතො b, විනෙතන b, S.

16. ජාතාති b. S.

17. සසුච්ඡායාති S.

18. සබ්බාතිලොකුත්තර

මසසාති b. S. W2.

කවිකඛණ B. කවිලඛන S

19. වාසි S. පෙරෙ b, S.

20. ලොකුත්තරතෙවාති b, S.

අරහතො; අඤ්ඤාදිසං අසීතිමහාසාවකානං, ද්විත්තං අඤ්ඤාදිසං අඤ්ඤාවකානං, අඤ්ඤාදිසං පච්චෙකවුට්ඨානං, අඤ්ඤාදිසං සබ්බඤ්ඤා වුට්ඨානං, පුට්ඨජ්ජනස්ස පඨානං සොතාපත්තස්ස පඨානං න පාපුණාති -පෙ- පච්චෙකවුට්ඨස්ස පඨානං සබ්බඤ්ඤා වුට්ඨස්ස පඨානං න පාපුණාති, ඉමමිත්ථං සක්ඛාය පඨානවෙමග්ගතං¹ වදමීති ආහ; දන්ත කාරණං භෂ්ටස්සුතති යං අකුට්ඨාරණං² අනවිච්ඡිද්ධං ධුරස්ස අව්ච්ඡිද්ධං³ දන්තෙසු කාරණං දිස්සති තං කාරණං උපගෙව්ඤ්ඤානති අත්ථො; දන්තභූමිනති⁴ දන්තෙති ගන්තබ්බ භූමිං අස්සදෙධාති ආදිපු පුට්ඨජ්ජනසොතාපත්තසකාදගාමිඅනාගාමිනො වග්ගාතෙරපි අස්සද්ධා නාම⁵ පුට්ඨජ්ජනො හි සොතාපත්තස්ස සද්ධං අප්පතෙතාති අස්සද්ධා සොතාපත්තො සකදගාමස්ස සකදගාමි අනාගාමස්ස අනාගාමි අර හතො සද්ධං අප්පතෙතාති අස්සද්ධො; ආබාමො අරහතොපි උප්පජ්ජති පඤ්ඤාපි බවහාබාධා නාම භොනති; අරියසාවකස්ස පන සථො මායාවිති නාමං නජී⁶ තෙනෙව ථෙරෙ පඤ්ඤාපට්ඨානියඛානි⁷ ලොකුත්තරුති කපිතානිති මඤ්ඤං රුච්චති ආහ; අස්සබ්බුඛක සුත්තනෙත්ත පන “තයො ව භික්ඛවෙ අස්සබ්බුඛක තයො ව පුරිස බ්බුඛක දෙසිස්සාමි”ති එත්ථ අරියසාවකස්සාපි සථොති නාමං ආගතං⁸ තස්ස වසෙන ලොකුත්තරමස්සකා කපිතාති වුත්තං; පුට්ඨජ්ජනො පන සොතාපත්තිමඤ්ඤාපීරියං අසම්පතෙතො-පෙ-අනාගාමි අරහත්තමඤ්ඤාපීරියං අසම්පතෙතාති කුසිත්තොපි⁹ අස්සදෙධා විය වත්තොරෙව¹⁰ භොනති; තථා දුප්පඤ්ඤා; එවං පනෙත්ථ ඔපම්මසං සද්දනං චෙදිතබ්බං: අදන්තභජීආදයො විය මඤ්ඤාපට්ඨානරහිතො පුග්ගලො, දන්තභජීආදයො විය¹¹ මඤ්ඤාපට්ඨානවා, යථා අදන්තා භජීආදයො කුට්ඨාකාරං¹² අකත්වා අවිච්ඡිද්ධා ධුරං අපාතෙත්වා දන්තගමනං¹³ වා ගන්තුං දන්තභූමිං වා පන්තුං න සකෙකානති. එවමෙවං¹⁴ මඤ්ඤාපට්ඨානරහිතො මඤ්ඤාපට්ඨානවතා පත්තබ්බං පාපුණීයුං නිබ්බන්තෙතබ්බභූණං¹⁵ නිබ්බන්තෙත්තුං න සකෙකාති, යථා පන දන්තා¹⁶ භජීආදයො කුට්ඨාකාරං¹⁷ අකත්වා අවිච්ඡිද්ධා ධුරෙ¹⁸ අපාතෙත්වා දන්තගමනං වා ගන්තුං දන්තභූමිං වා පන්තුං සකෙකානති

1. වෙමග්ගකං W2.

ආගතං b. S

2. අකුට්ඨාරණං b. S.

8. කුසිත්තොපි b. S.

අනවිච්ඡිද්ධං b. S. L.

9. වත්තොරෙව S.

3. අව්ච්ඡිද්ධානති L. අව්ච්ඡිද්ධා

10. භජී ආදයො වියති b. S

නනති B. අව්ච්ඡිද්ධානති S.

11. කුට්ඨාකාරං B. S.

4. දන්ත භූමිති S. ගන්තබ්බභූමි S.

12. අදන්ත S.

දන්තභූමිති දන්තෙති ගන්තබ්බ

13. එවමෙව S.

භූමි B. L.

14. නිබ්බන්තෙතබ්බභූණං b. S.

5. මායාවිනාම නජී b. S.

15. දන්ත S.

6. පඤ්ඤාපට්ඨානියඛානිති L. B.

16. කුට්ඨාකාරං B. L.

7. කස්සාපි සථොති නාමං

17. ධුරං b. S.

එවමෙවං¹ මග්ගපට්ඨානවං පත්තබ්බං පාපුණීදුං නිබ්බන්ධනවිබ්
 භූණං² නිබ්බන්ධනදුං සකෙකානී, ඉදං වුත්තං හොති: සොත්තාපත්ති
 මග්ගපට්ඨානවං සොත්තාපත්තිමග්ගපට්ඨානවිත්තා පත්තනාකාසං පාපුණීදුං
 නිබ්බන්ධනං භූණං³ නිබ්බන්ධනදුං සකෙකානී-පෙ-අරහත්තමග්ග
 පට්ඨානවං අරහත්තමග්ගපට්ඨානවිත්තා පත්තනාකාසං පාපුණීදුං නිබ්බ
 ත්තිතභූණං⁴ නිබ්බන්ධනදුං සකෙකානීති; සම්මපට්ඨානානාම මග්ගපට්ඨා
 නෙන⁵ සම්මපට්ඨානා; කිත්තානාකරණං (වදමි); සද්දිදං⁶ මිමුනතීයා
 මිමුනතීනති යං⁷ එකස්ස එලච්ඡිතතීයා ඉතරස්ස එලච්ඡිතතිං ආරබ්භ
 තානාකරණං වත්තබ්බං සීයා නං න කිසුදු වදමිති⁸ අන්තො; අච්ඡිදා
 වා අච්ඡිතති අවච්ඡිතා වා අවච්ඡිතී; සෙස පද්ධතියෙපි එසෙවනසො
 භූමිමන්තෙ හි එතං උපසොගවචනං; කිං පන ඤං මහායුගාදී⁹
 කිං මහාරාජ කිං ඤං; සත්ති දෙවං වාතුමහාරාජකා¹⁰ සත්ති
 දෙවං තාවතීයං-පෙ-සත්ති දෙවං පරතිමම්භවසවතීනො සත්ති
 දෙවං තතුත්තරිනති එවං දෙවංතං අත්තිභාවං න ජානාසි. සෙත
 එවං වදෙසිති¹¹ තථො අත්තිභාවං ජානාමි, මනුස්සලොකං පන ආග
 ච්ඡන්ති නාගච්ඡන්ති ඉදං පුච්ඡන්තො සද්දිවං භො භගොනති ආදි
 මාහ; සමාපජ්ඣාති¹² සදුක්ඛා සමුච්ඡේදපභානෙන¹³ [අපභිත]
 වෙතසික දුක්ඛා; ආශිශ්වායෙති උපපත්තිවසෙන ආගන්තොරෙ;
 [අබ්‍යාපජ්ඣාති¹⁴ සමුච්ඡින්නදුක්ඛා; අනාශිශ්වායෙති උපපත්ති
 වසෙන අනාගන්තොරෙ; සකෙකානීති සකෙකානී; රුජා හි පුඤ්ඤ
 වන්තමි¹⁵ ලාභසක්කාර සම්පන්නං යථා න කොපි¹⁶ උපසම්භවති
 එවං කරොන්තො තමා ආනා වාචෙදුං සකෙකානී, තං අපුඤ්ඤ
 වන්තමි¹⁷ සක්කලොමං පිණ්ඩාය වරිඨා යාපනමත්තං අලභන්තං
 යථා ලාභසක්කාරසම්පන්නො හොති] එවං කරොන්තො තමා ආනා
 වාචෙදුං සකෙකානී; බ්‍රහ්මවර්ගවන්තමි ඉත්ති සද්ධිං සම්පසො
 රෙඤ්ඤා සීලවිතාසං පාපෙන්නො බලක්කාරෙන වා උපපබ්බාසෙන්නො
 තමා ආනා වාචෙදුං සකෙකානී; අබ්‍රහ්මවර්ගවන්තමි සම්පන්න
 කාමභූණං අමච්චං බික්ඛිනාශාරං පවෙසෙත්වා ඉත්තං වුච්චෙ පස්සි
 දුං අදෙනො තමා ආනා වාචෙති නාම; රට්ඨතො පන යං

1. එවමෙව S.

මග්ගපට්ඨානවං මග්ගපට්ඨානවිත්තා b, S.

2. තබ්බං භූණං b, S.

3. නිබ්බන්ධන භූණං S.

නිබ්බන්ධන තබ්බං භූණං b

4. නිබ්බන්ධනතබ්බං භූණං b.

5. මග්ගපට්ඨානෙන b.

6. කිත්තානා කරණං සද්දිදං S.

කිත්තාකරණං [සද්දිදං L.]

කිත්තාකරණං සද්දිදං b.

7 ය W2. මිමුනතීති S.

8. වදමි කච්ඡිති වදමිති L, S.

9. මහාරාජාති මහාරජ b, S.

10. වතුමහා b.

11. එවං වදෙසිති S.

අත්තිභාවං වා b,

12. සමාපජ්ඣාති S, සමාපජ්ඣාති b.

13. සමුච්ඡේදපභානෙන b, S.

14. අබ්‍යාපජ්ඣාති b

15. පුඤ්ඤවිත්තං S.

16. යථානංතකොපි S.

17. සපුඤ්ඤවන්තමි S

ඉවුන්ති තං පබ්බාපේති නාම; දසසනායපි නිපසනොනතිති කාමා වචරෙ¹ අව්‍යාපජේකි දෙවෙ සව්‍යාපජකා දෙවා චක්ඛුච්ඡාදාණ දසසනායපි නිපසනොනති; කසුමා: අරහතො තත්ථාභාවතො² රූපා වචරෙ පන එකවිමානසමිං යෙ තිට්ඨන්ති ච නිසීදන්ති වාති චක්ඛු ච්ඡාදාණදසසනායපි ගොන්ති, එහෙති දිට්ඨං පන සලලක්ඛිතං පටි විජ්ඣිතුං³ ලක්ඛණං දට්ඨං සලලක්ඛිතං පටිවිජ්ඣිතුං න සකෙකා නති⁴ සුඤ්ඤාත්මකා දසසනාය නිපසනොනති උපරි උපරි දෙවෙ⁵ චක්ඛුච්ඡාදාණදසසනෙතාපිති;⁶ භො නාමො අසං ගතොති රුජා පේරං ජානනොති⁷ අජානනොති විඤ පුච්ඡති; කසුමා: පසංසිතු කාමතාය; ආනාදරුපොති ආනාදරුභාවො බ්‍රහ්මපුත්තං වුත්තන යෙනෙව වෙදිතබ්බා; අඵමො අසුඤ්ඤාත්මකා පුට්ඨොති සා කිරි කපා විමුඛගෙනෙව⁸ කට්ඨා තෙ තයා කට්ඨා තයා කට්ඨාති කුට්ඨා⁹ අසුඤ්ඤාත්මකා ඉමසමිංයෙව ණානෙ අත්තනො අත්තනො බලකායං¹⁰ උපට්ඨාපෙත්වා කලහමපි කරෙය්‍යන්ති නිවාරණත්ථං, සො රුජපුරිසො එතදවොච; සෙසං පබ්බත් උත්තානමෙව්වාති. අයං පන දෙසනා තෙය්‍යපුත්තලසා වසෙන නිට්ඨිතාති.

කණ්ණකත්ථලසුත්තං දසමං.

තිට්ඨිතො වතුසො වගෙහා.

2. 5. 1.

එවමෙම සුභානාති බ්‍රහ්මාපුත්තං; තත්ථ මහතා තික්ඛුසංඝෙහ න සද්ධිනාති මහතාති ගුණමහත්තෙනපි¹¹ මහතා, සංඛාමහත්තෙනපි;¹² සොති තික්ඛුසංඝෙහ ගුණෙතිපි මහා අහොසි, අපටිච්ඡතාදිගුණසමන්තා ගතත්තා සංඛායපි¹³ මහා පසුච්ඡතාසංඛාතා¹⁴ තික්ඛුතං සංඝෙහ න තික්ඛුසංඝෙහ දිට්ඨිසිලසාමසුඤ්ඤාත්මකාතසංඛාතෙන¹⁵ සමිණගුණ නාති අත්තො; සද්ධිනාති එකතො; පසුච්ඡතෙහති තික්ඛුසංඝෙහති

1. කාමාචචරෙ තාච b. S.	8. විට්ඨගෙනෙව b.
අබ්‍යාපජේකි S. අබ්‍යාපජේකි b.	9. කුට්ඨිතා S.
සංඛාපජේකි S. සංඛාපජේකි b.	10. ණානෙ අත්තනොබලකායං S.
2. තත්ථානා භාවතො L.	උච්චාපෙත්වා b. S.
3. සලලක්ඛිතං පටිවිජ්ඣ b.	11. ගුණමහත්තෙනපි b. S.
සලලක්ඛිතං දට්ඨං S.	12. සංඛංමහත්තෙන L. සංඛං b.
සලලක්ඛිතං b.	මහත්තෙනපි b. S.
4. හා සකෙකානති b. S.	13. සංඛායපි b.
විඤ්ඤාත්මකා b.	14. සංඛාතනො: H. S.
5. නිපසනොනති උපරිදෙවෙ b. ච b. S.	15. දිට්ඨිසිල සාමසුඤ්ඤාත්මකාත
6. දසසනොනාපිති B. S.	සංඛාතො L.
7. ජානනොති b. S.	

පඤ්ච මතො ඵතෙසනති පඤ්චමිත්තාති; මතොති පමාණං චුවචති තඤ්ඤා යථා; භොජනෙ මතතඤ්ඤාති චුතොත භොජනෙ මතො.¹ ජානාති පමාණං ජානාතීති අන්තො භොති ඵවමිධාපි තෙසං භික්ඛු සත්තං පඤ්චමතො; පඤ්චපමාණනති ඵවමන්තො දඬුවමෙධා; භික්ඛු නං සත්තාති භික්ඛුසත්තාති තෙති පඤ්චමතොති භික්ඛුසතොති; විසං චග්ගසතිභොති.² විසංගිතචග්ගසතිභොති; තිණණං ථෙවදුන්නති.³ ඉරුබෙදගජ්ජබෙදසාමිච්චෙදනං; ඔට්ඨපගතකරණවසෙන පාරං ග තොති පාරග; සහ තිසණ්ණුනා ව තෙට්ඨගෙන ව සතිසණ්ණුතෙට්ඨගානං; තිසණ්ණුති නාමතිසණ්ණු.⁴ රුක්ඛාදිතං ථෙවච්චතපත්තාසනං.⁵ සත්ථං; තෙට්ඨගනති කිරියානපපමිකපෙපා කමිතං උපකාරාය සත්ථං; සහ අකකරපපගෙදෙන සාකකරපපගෙදනං.⁶ අකකරපපගෙදෙති සිකකා ව තිරුහති; ඉතිහාසපඤ්චමානනති අථබ්බණ්ණවෙදං.⁷ වතුත්ථං කත්වා ඉතිහ ආස ඉතිහ.⁸ ආසාති ඊදිසවචනංපරිසංයුතො.⁹ පුරුණකථා සංඛාතො ඉතිහාසො පඤ්චමො ඵතෙසනති ඉතිහාසපඤ්චමා.¹⁰ තෙ සං ඉතිහාසපඤ්චමානං; තඤ්ච පදං ව තදවසෙසං ව ව්‍යාකරණං.¹¹ අධිගති වෙදෙති පදනො වෙසාකරණො.¹² ලොකාසනං චුවචති විතණ්ණවාදසත්ථං; මහාපුරිසලක්ඛණනති මහාපුරිසානං බුද්ධාදිතං ලක්ඛණදීපකං ද්වාදසසහස්සගන්ධපමාණං.¹³ සත්ථං; යත්ථ සොලස සහස්සගාථාපදපරිමාණබුද්ධමිත්තං.¹⁴ නාම අගෙසුං. ගෙසං වසෙන ඉමිතා ලක්ඛණෙන සමන්තගතා බුද්ධා නාම භොතති, ඉමිතා පච්ච කමුද්ධො, දො.¹⁵ අග්ගසාවකා, අසීති මහාසාවකා, බුද්ධමානා, බුද්ධ පිතා, අග්ගපට්ඨාසො අග්ගපට්ඨාසිකා,¹⁶ චක්ඛවතීති අගං විසෙසො ඤායති; අනවසෙසාති ඉමෙසු ලොකායතමිහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනුතො පරිපුරකාරී;¹⁷ අවසො න භොතීති චුතං භොති අවසො නාම, යෙ.¹⁸ තාති අත්තො ව ගන්තො ව.¹⁹ සත්තානෙතුං න සසෙකානති;²⁰ අසොසිඤ්ඤාති ආදිසු යංචතඛං සියා තං සාලොයාකසු තොත චුතං

1. භොජනෙ පමාණං. b.

2. විසවග්ග සතිරකාති b, S.

3. ථෙවදුන්නති b, ඉරුබෙදගජ්ජබෙද සාමිච්චෙදනං. b ඉරුවෙද ගජ්ජවෙද S.

4. තිසණ්ණුති නාම. තිසණ්ණු S.

5. ථෙවච්චතපත්තාසනං. b, S.

6. අකකරපපගෙදනං. b

7. අථබ්බණ්ණවෙදං. S.

8. ඉතිහි ආසඉතිහි S.

9. වචනපපමි b.

10. ඉතිහාස පඤ්චමානං; ආදංච b. S.

11. ව්‍යාකරණං. b, S. ආදිගති පපවදෙතිමාති S, පපවදෙතිමාති b.

12. වෙසාකරණං. b. ලොකායතනාති S.

13. ගන්තංපමාණං. S.

14. සහස්සගාථා පරිමාණං

බුද්ධමිත්තං b පරිමාණං

බුච්චිතො S, ගාථාය පරිමාණං, ලද්ධා: බුද්ධමිත්තො B

15. පථෙවච බුද්ධානාමි භොතති

ඉමිතදෙව b, S. පථෙවච බුද්ධා නාම භොතති ඉමිතා මම B.

16. අග්ගපට්ඨාසිකා. b.

අග්ගපට්ඨාසිකො අග්ග පට්ඨාසිකා S, ගජ්ජවචක්ඛවතීති b S.

17. පරිපුරකාරී S.

18. යො B.

19. අත්තො ගන්තො අත්තො ගන්තොච L, සඤ්ඤාතුං. B, S.

20. න සසෙකාති B, S.

මෙව; අයං භාග්‍යාති සයං¹ මහලුකභාය ගතභුං අසකෙකානෙතා මාණවං ආමෙන්නතා; එවමාහ: අපි ච එස බ්‍රාහ්මණො විනෙතසි ඉමයමිං ලොකෙ අහං බුද්ධොති උගගතස්ස නාමං ගහෙතා² බ්‍රහ්මජනා විවරනති³ තස්මා න මෙ අනුස්සවමනෙතතෙව උපසංකමිතුං සුත්තං, එකච්චං හි උපසංකමන්නාස්ස අපකකමනමපි ගරු⁴ භොති අත තොපි උපපජ්ජති යනනුනාහං අනෙතවාසිකා⁵ පෙසෙතා; බුද්ධො වා නො වාති ජාතිනාහං උපසංකමෙය්‍යනති, තස්මා මාණවං ආමනෙතතා; අයං තාතාති ආදිමාහ; කං ගගමිහතනති⁷ තස්ස ගගවතො; තථා සත්තං යෙවංති තථා සතො යෙව; ඉදං හි ඉන්ධ්‍යතා බ්‍යානතෙව උපයොගවචනං; යථාකම්මපනාහං භොති එත්ත කම්මපනාහං භොතං ගගවතනං⁸ ගොතමං ජාතිස්සාමි, යථා සකකා සො සද්දං තථා මෙ ආවිකකාති අත්තො; යථාතිවා⁹ ත්‍රිපාතමත්තමෙ වෙතං, කප්පති අයං ආකාරපුච්ඡා කෙතාකාරෙනාහං ගගවතනං¹⁰ ගොතමං ජාතිස්සාමිති අත්තො; එවං වුත්තෙ කිරි තං උපජ්ජායො කිං කිං තාත පඨවිංසං සිතො පඨවිං න පස්සාමිති විය වජ්ඣමසුරියානං ඕහාසෙ ඕහො වජ්ඣමසුරියෙ න පස්සාමිති විය වද්ධිති ආදිති වත්තා ජාතනාකාරං දස්සෙතො; ආග්ගාති ඛො භාග්‍යාති ආදිමාහ, තත්ත මනෙතසුති වෙදෙසු;¹¹ තථාගතො කිරි උපපජ්ජස්සාතිති පටි ගච්චෙව¹² සුද්ධාචාසා දෙවා වෙදෙසු ලකකණාති පකඨිපිතා; බුද්ධ මනතා නාම එතෙති බ්‍රාහ්මණවෙසෙත වෙදෙ වාචෙතති තදනුසා රෙන මහෙසකකා සත්තා තථාගතං ජාතිස්සනාති, තෙන පුබ්බ වෙදෙසු මහාපුරිසලකකණාති ආගච්ඡති, පරිනිබ්බුතෙ පන තථාගතෙ අනුක්කමෙන අනාරාධායනති තෙන එතරහි අත්ති;¹³ මහාපුරිසස්සාති පඤ්ඤිතසාද්ධනසද්ධකරුණාදිගුණමගතො පුරිසස්ස; ද්වෙව ගතියො දො එව¹⁴ තිට්ඨා; කාමඤ්චායං ගතියද්දො¹⁵ පඤ්ච බො පතීමා¹⁶ සාරිපුත්ත ගතියොති ආදිසු ගවහෙදෙ වත්තති, ගති මිගානං පටි තනති ආදිසු තිවාසනට්ඨානෙ, එවං අභිමත්තං¹⁷ ගතිමනෙතාති ආදිසු පඤ්ඤාය, ගති ගතනති ආදිසු විසට්ඨාපෙ¹⁸ ඉධ පන තිට්ඨායං වත්තතිති වෙදිතබ්බො, තත්ත කිඤ්චාපි යෙති සමන්තාගතො රුජා

1. අයං. තාතාති අයං. b. S.

2. ලභිතා ගහෙතා W2.

3. ජනා වදනති S.

4. ගරු. L.

5. මම අනෙතවාසිකා. b. S.

6. ජ්‍යාණා b. ජාතිනාහං S.

7. ත ගවහතනති S, තස්සගවහො b.

භොතො S.

8. තං ගවහතං b. S.

9. යථාචති L. මතකමෙව එතං S.

10. ගවහතං S.

11. බෙදෙසු b.

12. පටිකච්චෙව b. S.

පටිකච්චෙව සුඛාචාසෙ B.

13. එතරහි: තත්ති b. S.

14. වෙසෙව b. වෙසෙවතිට්ඨස්ස S.

15. ගතියොති b. S.

සඤ්ඤායංගති සද්දො S.

16. පතීමා S.

17. එවං අභිමත්තං b. S.

18. විසට්ඨාපෙ B. විසජ්ජාපෙ S.

හොඳි න තෙහෙව බුද්ධෝ¹ ජාතියාමඤ්ඤානො පත තාති යෙවතානීති
 වුවවනති² තෙන වුත්තං සෙ හි සමනනාගනග්ගාති, සචෙ අනාරං.
 අජක්ඛාමසතීති යදි අයාරෙ වසති රුජා හොති වක්කවනතීති;³ වතුති
 අවරිතියමෙවති සභිගවත්ථුති ව ලොකං රඤ්ඤනතො රුජා; වක්ක
 රතනං පවතෙතති⁴ වතුති සමපතතිවකෙතති වතෙතති තෙති ව පරං
 වතෙතතීති වක්කවනතී⁵ පරතීතාය ව ඉරියාපවවක්කානං⁶ වතෙතා
 එතසමිං අපීති වක්කවනතී; එත්⁷ රුජාති සාමඤ්ඤා; වක්කවනතීති
 විසෙසනං; ධම්මෙත වරතීති ධම්මිකො; ඤ්ඤොත⁸ සමෙත වතතතීති
 අපො; ධම්මෙත රජං ලතිචා රුජා ජාතොති⁹ ධම්මන්ජා; පරතිත
 ධම්මකරණෙන වා ධම්මිකො; අතතතිතධම්මකරණෙන වා ධම්මරුජා;¹⁰
 වතුරතනාය¹¹ ඉසායෙති වාතුරතො වතුසමුදානනාය වතුබ්බිධදීප
 භුසිතනනාය ව¹² පඨවියා ඉසායෙති අපො; අජක්ඛිතං කොපාදි
 පවවතීතෙ බ්බිඨා ව සබ්බරුජානො විජෙසීති විජීයාමි; ජනපදපඨා
 මරියපපනොති ජනපදෙ බුච්චාචපපනොති¹³ න සක්කා තොනවි
 ජෙතුං¹⁴ ජනපදෙ වා තවති¹⁵ එවරියපපනො අනුසුක්කො
 සක්කමතිරතො අවලො¹⁶ අසමප වෙධිති ජනපදපඨාවරියපපනො;
 සෙසාපීදනති නිපාතො; තස්ස තාති කතමානීති¹⁷ අපො; වක්ක
 රතනනතී ආදිසු වක්කං ව තං රතිජ නතවෙතීත රතනඤ්චාති වක්ක
 රතනං: එසම නගො සබ්බත්. ඉමෙසු පත රතනෙසු අයං වක්ක
 වතති රුජා¹⁸ වක්කරතනෙන අජිතං ජිනාති, හපි අසාරතනෙති
 විජිතෙ යථාසුඛං අනුවිවරති, පරිතායකරතනෙන විජිතමනුරකති,
 සෙසෙති උපහොඬසුබමනුභවති, පඨමෙනෙව වස්ස¹⁹ උස්සාහ
 සතති යොගො,²⁰ හපිඅස්සාගහපතිරතනෙති පභුසතති යොගො²¹,
 පච්චිමෙන මනාසතති²² යොගො සුපරිපුර්ණොකොති, ඉපි
 මණිරතනෙති තිවිධසතති යොග ඵලං, සො ඉපිමණිරතනෙති²³
 හොගසුබමනු භවති, සෙසෙති ඉස්සාරියසුඛං, විසෙසතො වස්ස²⁴
 පුරිමාති තිණි අදොසකුසලමුලජනිතකමොනුභාවෙන සමපජ්ජනති.

1. බුද්ධාහොති b.	ජනපදදසු එවරහාව.
2. සෙව වුවවනති S	බුච්චාව. පනො B, බුච්චාව.
3. වක්කවනති b.	එවරහාව. පනො S, ජනපදෙසු
4 රතනං වතෙතති b, S.	බුච්චාව. පනො B,
5. තෙතිව පරං වක්කති B.	14. වාලෙතුං B. S.
වතෙතති පරතීතාය ව b S	15. තසති B
6. වක්කාතාව L S,	16. අවලකො S.
7. එත්ව B, S.	17. තසිදං එසාති කතමෙති B.
8. ඤ්ඤෙන සමෙත S කායෙන L.	18. අයං වක්කවනතීරුජා B, S.
9. රුජාහොසීති b.	19. පඨමෙන වස්ස B, S.
10. අතතතිත ධම්මකරණෙන	20. උස්සාහපතතියොගො S,
ධම්මන්ජා B S,	21. පභුසතති S.
11. වාතුරතනාය S.	22. මනාසතති S.
12. වතබ්බිධ දීපභුසිතායව B,	23. ඉමසමිණිරතනෙති B, L.
දීපභුසිතායව B,	තිවිධපතති S.
13. ජනපදඑවරියපපනොති	24. විසෙසතො වස්ස S.

මජ්ඣිමානි අලොභකුසලමුලජනිතකම්මානුභාවෙන, පච්ඡිමමෙකං¹ අමොභකුසලමුලජනිතකම්මානුභාවෙනාති වෙදිතබ්බං, අයමෙත්ථ සංඛෙපො වින්දායෙ පභ ඛොජ්ඣාමසංයුතෙත රතතසුත්තං² උප දෙසතො ගහෙතබ්බං; අපිච ඛාලපණ්ණිතසු තෙතපි ඉමෙසං රතතා නං උපපත්තිකකමෙත සද්ධිං වණ්ණනා ආගමියාති; පණ්ණසකස්සානති අතිරෙකසකස්සං; සුඤ්ඤි අභිරුක්ඛාතිකා³ විරඛගරුපාති දෙවපුත්ත සදිසසායා; එවන්තාව එකෙ වණ්ණයනති: අයං පනෙත්ථ සභාවො විරුති උත්තමසුරු වුවනති; විරුතං අඛං විරඛං විරකරණං⁴ විරියනති වුත්තං හොති, විරඛගරුපං⁵ එතෙසනති විරඛගරුපා විරියමයසරීරි මියාති වුත්තං හොති; පරසෙතසාමද්දනාති⁶ සවෙ පටිමුඛං තිට්ඨෙය්‍ය පරසෙතා වා තං⁷ මද්දිතුං සමත්ථාති අභිප්පායො; ඛමෙමනාති පාණො ත භන්තබ්බොති ආදිනා පඤ්ඤිලබ්බමෙන; අරහං හොති සම්මාසම්මුද්ධො ලොකෙ විවන්තා⁸ චන්දෙය්‍ය ඵත් රුග දෙසමොභමානදිට්ඨිඅවිජ්ජාදුට්ඨිවරිතජදනෙති සත්තති පටිච්ඡන්ත නිලෙසකිකාරෙ ලොකෙ⁹ තං ජදනං විවන්තො¹⁰ සමන්තතො සඤ්ජාතලොකො හුත්වා ධිනොති¹¹ විවන්තච්ඡෙදො; තත් පඨමෙන පදෙන පුජාරහතා, දුතියෙන තස්සා හෙතු, යස්මා සම්මාසම්මුද්ධොති තතියෙන¹² බුද්ධාත්තහෙතුහුතා විවන්තච්ඡෙදො¹³ වුත්තාති වෙදි තබ්බං, අඵවා විවන්තො විච්ඡෙදොවාති විවන්තච්ඡෙදො වට්ඨරහිතො ජදන රහිතො වාති¹⁴ වුත්තං හොති; තෙන අරහං වට්ඨාභාවෙන සම්මා සම්මුද්ධො ජදනාභාවෙනාති එවං පුරිමපදාමයස්සෙව හෙතුහුතං ආයං වුත්තං හොති;¹⁵ දුතියවෙසාරජේත වෙත්ථ පුරිමසිද්ධි, පඨ මෙන දුතිය සිද්ධි, තතියවතුන්ට්ඨි තතියසිද්ධි හොති, පුරිමඤ්ඤ ඛමච්ඡන්තං දුතියං බුද්ධච්ඡන්තං තතියං සමන්තච්ඡන්තං සාධෙතීතිපි වෙදිතබ්බං; ඤං මහනානං පටිගහනෙතොති¹⁶ ඉමිතාස්ස පුරුභාවං¹⁷ ජනෙති; සොපි තාය ආචරියකපාය ලක්ඛණෙසු විගතසම්මොභො එකොභාසජාතො විය බුද්ධමන්තො සම්පස්සාමානො එවං හොති ආහ; තස්සන්තො යථා හො මං¹⁸ තුවං වදති එවං කරිස්සාමිති;

1. පච්ඡිමං S.

2. රතතසංයුත්තං S.

3. අභිරුක්ඛාතිකා L.

4. විරකරණං B. S.

5. විරඛං රුපං B. S.

6. පරසෙතා මද්දිතුං B.
සෙතාතං මද්දිතුං S.

7. පරසෙතා තං L.

8. ලොකෙවිවං B. S.

9. කිලෙසකිකාරලොකං B.
කිලෙසකිකාර b.10. විවන්තො S, ඛිවන්තො b.
නිවන්තො L.

11. ධිනො හොති S. විවන්තච්ඡෙද b. S.

12. තස්සාහෙතු සම්මා සම්මුද්ධතා
තතියෙන S.

13. විවන්තච්ඡෙදො b. S.

14. විවන්තො විච්ඡෙදො වට්ඨරහිතො
ජදනරහිතොවාති S. විවන්තො b.
විවන්තච්ඡෙදො b. වාති B. M2.15. හෙතු දවසං b. S. පුරිමපදවසං
යෙව හෙතුදවසං B.

16. හොති අඵවා B.

17. පටිගහනිතාති b.

18. පුරුභාවං B.

19. යථාමං b. ඤං b, S.

සමමනෙහිසිති¹ ගවෙසි; එකං දොති වා ගණ්‍යනෙතා සමානසි;
 අදදසා චොති කථං අදදස බුද්ධානං² තිසින්නානං වා තිපන්නා
 නං වා කොචි ලක්ඛණං පරියෙයිභුං න සකෙකාති ඕතානං පත
 වඛකමන්නානං වා සකෙකාති තසමා ලක්ඛණපරියෙසනන්තං³ ආග
 තං දිස්වා බුද්ධා බ්‍රව්‍යායාසනා තිට්ඨන්ති වා වඛකමං වා අභිට්ඨහන්ති
 ඉති ලක්ඛණේදස්සනානුරූපෙ ඉරියාපපෙ පච්චත්තමානස්ස⁴ අදදස; සෙ
 භුසෙය්‍යනාති පායෙන බහුකාති අදදස අප්පාති න අදදසාති අපො;
 තතො යාති න අදදස තෙසං දීපනන්තං චුත්තං ධපෙතා ජොති;
 භංඛතීති අහො වත පසෙය්‍යන්ති පන්තං උප්පාදෙති; ටිට්ඨි
 කිට්ඨතීති තතො⁵ තාති විචින්නෙතා කිට්ඨති න සකකාති⁶ දට්ඨං;
 නාඛිමුච්චතීති තාය විචිකිට්ඨාය සන්තිට්ඨානං න ගච්ඡති; න සමුප
 සිද්ධතීති තතො පරිපුණ්ණලක්ඛණො අයන්ති භගවතී පසාදනතා
 පඤ්ඤා කඛ්ඛාය වා දුබ්බලා විමති චුත්තා විචිකිට්ඨාය මජ්ඣිමා අතඛි
 මුච්චනතාය බලවතීති⁷ අසම්පසාදෙන තෙහි තීති ධම්මෙති විත්තස්ස
 කල්‍යාණං වො;⁸ භොසොතිගොති වත්තිකොසෙතා⁹ පටිට්ඨනෙන; ධම්ම
 ගුප්‍යමාති අඛ්‍යාතො; භගවතො හි වාරණස්සෙව නොසොතිතං වන්ති
 ගුණං¹⁰ සුචර්ණචර්ණං පදුමගභසමානං තං සො වන්තිපටිට්ඨ
 න්තායා¹¹ අපස්සනෙතා අනෙතාමුඛගතාය¹² ජීර්ණාය පසුත භාවං
 අසල්ලකෙතො; තෙසු දථිසු ලක්ඛණෙසු කංඛි අසොසි විචිකිට්ඨි;
 අථ චො භගවාති අථ භගවා විනෙතසි¹³ සවාහං ඉමස්ස ඉමාති¹⁴
 දො ලක්ඛණාති න දස්සෙස්සාමි¹⁵ තික්කංඛො න භවිස්සාති එතස්ස
 කඛ්ඛාය සති ආවරියො පිස්ස තික්කංඛො න භවිස්සාති අථ
 මං දස්සන්තාය න ආගමිස්සාති අනාගතො¹⁶ ධම්මං න සොස්සාති¹⁷
 ධම්මං අසුණ්‍යනො තිණ්ණි සාමඤ්ඤඵලාති න සච්ඡිකරිස්සාති, එතදමිං
 පත ති ක්කංඛෙ ආවරියොපිස්ස තික්කංඛො මං උපසංකම්පිතා ධම්මං
 සුත්වා තිණ්ණි¹⁸ සාමඤ්ඤඵලාති සච්ඡිකරිස්සාති, එතදන්තං යෙව ව මයා
 පාරමිසො පුරිතා දස්සෙස්සාමිස්සා¹⁹ තාති ලක්ඛණාතීති තථාරූපං
 ඉද්ධාභිසංඛාරං අකාසි, කථං රූපං කිමෙත්ථ අඤ්ඤාන වත්තබ්බං
 චුත්තමෙතං නාගසෙනෙත්ථ රොතෙව මිලිඤ්ඤාසු පුට්ඨන ආහං²⁰
 දුක්ඛාරං භතෙන නාගසෙන භගවතා කතන්ති: කිම්මහාරුජාති මහා

1. සමනෙහිසිති S.

2. බුද්ධානං B. බුද්ධානසු b, S.

3. හලක්ඛණපරියෙසනන්තං L.

4. වත්තමානස්ස B.

5. තපතා තපතා b, S.

6. න සකෙකාති b, S.

7. අතඛිමුච්චන්තා බලවති b,

තාතායබලවති S.

8. කාල්‍යාණිසමාප්තො, b.

කල්‍යාණං වො S.

9. වත්තිකොසෙතා S.

10. භොසොතිතවත්තිකායං B.

11. වත්තිපටිට්ඨනනෙතා අනතා b,

12. මුඛගතාය ව b, S.

13. අථ චො භගවා විනෙතසි S

14. ඉමස්ස එතාති b, S. එතාති b,

15. න දස්සෙස්සාමි b S.

16. අනාගතෙ b.

17. සුස්සාති b.

18. තිණ්ණි ඵලාති S.

19. දස්සෙස්සාමිස්සා b S.

20. ආහං b, ආහංචි S, දුක්ඛාරං b,

ජනෙන හිරි¹ කාරණෙකාසං බ්‍රහ්මායුබ්‍රාහ්මණස්ස ච අනෙතවාසි
උත්තරස්ස ච පාචාරියස්ස² අනෙතවාසිනං සොළසබ්‍රාහ්මණානං ච
සෙලස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස අනෙතවාසිනං නිසසමාණවානඤ්ච දස්සෙයි
හනෙතති, න මහාරුජ් හගවා ගුණං දස්සෙති ජායං හගවා දස්සෙ
යිති,³ අද්ධියා අභිසංඛරිතා නිවාසනං⁴ නිවන්තං කායබ්‍රහ්මානං ඛද්ධං
චිවරං⁵ පාරුතං ජායාරුපං රුපකමන්තං⁶ දස්සෙයි මහාරුජාති,
ජායං දිට්ඨං සති දිට්ඨොසෙව නනු හනෙතති. තිට්ඨතෙතං මහාරුජ
භද්දාරුපං දිට්ඨා⁷ බ්‍රුක්ඛිතසාසනෙතා හවෙය්‍ය භද්දමංසං නීහරිතා
දස්සෙය්‍ය සමමාසවුද්ධොති. කුසලො හි හනෙතං⁸ නාගසෙතාති,
තිහනාමෙධොති නීහරිතා; අනුමසිති කට්ඨකසුචිං⁹ විය කතා
අනුමජ්ඣ; තථා කරණෙන වෙත්ථ බුද්ධාචො කණ්ණසොතානුමසනෙන
දීඝභාචො තාසිකසොතානුමසනෙන තනුභාචො නලාටච්ජාදනෙන
පුථුලභාචො පකාසිතොති වෙදිතබ්බො; උභොපි කණ්ණසොතා
නීති ආදිසු වෙත්ථ බ්‍රහ්මානං කණ්ණසොතෙසු මලං වා¹⁰ ජලලිකා
වා නාචි ධොවිතා ධීපිතරජතපතාලිකා විය ගොනති තථා නාසිකා¹¹
සොතෙසු තාතිපි හි පුපරිකමමකතකඤ්චතපණාලිකා විය ච මණ්ට
නාලිකා විය ච ගොනති, තස්මා ජ්වහං නීහරිතා කසිතසුචි¹² විය
කතා බ්‍රුමපරියනෙතන¹³ උපසංහරනෙතා දක්ඛිණකණ්ණසොතාං¹⁴
පචෙසෙතා තතො නීහරිතා වාමකණ්ණසොතං පචෙසෙයි; තතො
නීහරිතා දක්ඛිණතාසිකාසොතාං; තතො නීහරිතා වාමතාසිකාසො
තාං¹⁵ පචෙසෙයි, තතො නීහරිතා පුථුලභාවං දස්සෙතො රතතවලං
හනෙත අඛවඤ්ඤං¹⁶ විය ච සුචණ්ණ පට්ටං වියච රතතකමෙලපටලෙන
විජ්ජුජොතසද්ධියං ජ්වහය හෙවලකමි නලාටමණ්ඩලං¹⁷ පරිච්ජා
දෙයි; සනනුනාසනති කසමා විනෙතයි; අහං හි මහාපුරිසලකඛණාති
සමනෙතයිතා හතො දිට්ඨාති¹⁸ තෙ තාත මහාපුරිසලකඛණාතිති
ආවරිතෙත පුච්ඡිතො¹⁹ ආම ආවරියාති වනතුං සක්ඛිස්සාමි සචෙ
පන මං කිරියාකරණමස්ස කිදිසනති පුච්ඡස්සති තං වනතුං න සක්ඛි
ස්සාමි ත ජානාමිති වුතෙත පන ආවරියො කුර්ඤ්ඤාති, නනු තං
මයා සබ්බමෙතං ජානනන්දො²⁰ පෙසිතො තස්මා අජාතිතා ආහ
තො²¹ සිති තස්මා යනනුතාහනති විනෙතතා අනුබ්‍රහ්මි හගවා

1. හිරි S හිරි b. කරණෙකාසං b. S.	13. බ්‍රුමපරියනෙතන b.
2. බාචාරියස්ස b. බාචාරියස්ස S.	14. දක්ඛිණ සො තං S.
3. ජායං හගවා දස්සෙති b. S.	15. තාසික සොතං පචෙසෙතා b S.
4. නිවාසන b. S.	තාසික සොතං b. S.
5. කායබ්‍රහ්මානං ඛද්ධං b. S.	16. අඛවඤ්ඤං b S වියමි b.
6. ජායාරුපකමන්තං b. S.	17. කෙවලකපටං නලාට b. S
7. දිට්ඨා b	18. තතො දිට්ඨාති S.
8. කලොපි හනෙත b. කුසලොපි S.	19. පුච්ඡිතෙ b
9. කසිත සුචි S. කසිතසුචි W2.	20. සබ්බමෙතං ජානනන්දො b.
10. මලාවා S.	21. අහතොති b.
11. තාසික S.	
12. කසිත b. සුචි. විය b. S.	

තභානවර්ණානං මුඛමොවනවර්ණානං සරීරපරිඝ්‍රහනවර්ණානං රුජරුජ
මහාමත්තාදීනං වා ඔරෙරෙබ්ඪි¹ සද්ධිං පරිවාරෙත්වා නිසින්නවර්ණානන්ති
ඉමානි වත්තාරි යානානි යපෙත්වා සෙසවර්ණානෙසු අත්තමසො එක
ගනිකුටියමි ඔක්කාසං අක්කාසි, ගවජනෙත ගවජනෙත කාලෙ අයං
කීර මුහාසුමුහාසෙත්වා මාණවො උත්තරෙ තාම මුද්ධො වා නො
වාති² තථාගතස්ස මුද්ධාභාවං විමංසනො වරති,³ මුද්ධවිමංසක
මාණවො තාමායන්ති පාකවො ජාතො, යමි යමි යානෙ මුද්ධා
වසන්ති පඤ්ච කිව්වාති කතානෙව සොන්ති තානි ගෙව්වා දාසිතා
නෙව, තත් පච්ජාගතං අලඛිතවබ්බාසනෙ නිසිදිත්වා දත්තබ්වි
තං විතතවීජනිං ගහෙත්වා මහාජනස්ස බමමං දෙසෙන්නො ගගවති
උත්තරෙපි අවිදුරෙ නිසිදති,⁴ බමමසවනපරියොසානෙ සද්ධා මනුස්සා⁵
ස්වාතකාය ගගවතං නිමනෙත්වා මාණවමි උපසඤ්ඤාමිත්වා එවං
වදන්ති: තාත අමොග්ගි හගවා නිමන්තිතො කිමපි ගගවතා සද්ධිං
ආගන්ත්වා අව්වාසං ගෙහෙ ගතං⁶ ගණෙතයාසිති, පුත දිවසෙ
තථාගතො හික්කුසිඤ්ඤපරිවුත්තො ගාමං පවිසති උත්තරෙපි පදවාරෙ
පදවාරෙ පරිගණෙන්නො⁷ පදනුපදිකො අනුබ්බති, කුලභෙගං
පවිට්ඨකාලෙ දක්කිණොදකගගණං⁸ ආදිං කන්ධා සබ්බං ඔලොකෙ
නොතා නිසිදති, හත්තකිව්වාචසානෙ තථාගතස්ස පතං භූමියං
යපෙත්වා නිසින්නකාලෙ මාණවස්ස⁹ පාතරුසගතං සරේන්ති, සො
එකමනෙත නිසින්නො භුඤ්ජිත්වා පුත ආගන්ත්වා සත්ථි සන්තිතො
යත්වා හත්තානුමොදනං සුත්වා ගගවතා සද්ධිංගෙව විහාරං ගවජති,
තත් ගගවා හික්කුතං හත්තකිව්වපරියොසානං ආගමෙන්නො ගනි
මිණිලමාලෙ නිසිදති, හික්කුති හත්තකිව්වං කන්ධා පත්තවිවරං පටි
සාමෙත්වා ආගම වන්දිත්වා කාලෙ ආරෙවිතෙ ගගවා ගනිකුටිං
පවිසති, මාණවොපි සද්ධිංගෙව¹⁰ ගවජති, ගගවා පරිවාරෙත්වා ආගතං
හික්කුසිඤ්ඤං ගනිකුටිපමුඛෙ¹¹ සිතො ඔවදිත්වා උගොසරේත්වා ගනි
කුටිං පවිසති, මාණවොපි පවිසති,¹² ගගවා මුද්ධකමඤ්ඤ අපමත්ත
කං කාලං¹³ නිසිදති, මාණවොපි අවිදුරෙ ඔලොකෙන්නො නිසිදති,
මාණවොපි අවිදුරෙ ඔලොකෙන්නො නිසිදති, ගගවා මුහුත්තං නිසි
දිත්වා සිසොකවපනං¹⁴ දස්සෙති, සොතො සොතමස්ස විහාරවෙලා
ගමියාතිති මාණවො ගනිකුටිදාරං පිදහන්නො නික්කමිත්වා එක

1. රුජරුජමහා මත්තාදීනං

ඔරෙරෙබ්ඪි b, S, රුජරුජමහා

මත්තානං B, පරිවාරිත්වා S,

2. නොතිවා B,

3. වරතිති S, මුද්ධවිමංසකො

තාමායන්ති b, S විමංසකො

වරණමුද්ධවිමංසකො තාමො

යන්ති B,

4. අවිදුරෙ නිසිද b, S,

බමමස්සවත S

5. සබ්බමනුස්සා b, S,

6. අමිත්තං ඝට්ඨං L,

7. පරිගණෙන්නො b,

8. දක්කගගණං b,

9. මාණවස්ස b,

10. ගගවතා ගම්ගෙව S

11. කුටිපමුඛෙ b, S,

12. පාපිසි, මාණවොපි පවිසති b,

13. අපමත්තකාලෙ b

14. සිසොකකවපනං b, දස්සෙති S,

මනසා නිසිදත් මනුස්සා පුරෙහතතං දුතං දළ්ඨා භුත්තපාතරුසා සමාදිණ්ණඋපොසථඛ්‍යා සුඤ්ඤාතරුසඛ්‍යා මාලංගනීදිගන්ථා ඛම්මකථං.¹ සුඤ්ඤාමාති විහාරං ආගච්ඡන්ති, වක්කවතතීනො ඛනිචා රට්ඨානං පීඨ භොති, භගවා මුහුත්තං සිහසෙය්‍යං කාපපළච්ඡා වුට්ඨාය පුඛ්ඛානොනො² පරිච්ඡිද්ධා සමාපත්තිං සමාපජ්ජති, සමාපත්තිතො වුට්ඨාය මහාජනස්ස ආගතභාවං ඤාතා ගතිකුටිතො නික්කම්ම මහාජනපරිවුත්තො ගතිමණ්ඩලමාලං ගන්ත්වා පඤ්ඤාත්තචරවුට්ඨාසන ගන්ත්වා,³ පරිසාය ධම්මං දෙසෙති,⁴ මාණවොපි අවිජ්ජර නිසිද්ධා කිනත්තුවො සමණො ගොතමො ගෙහසිත්ථසෙන පරිසං උස්සා දෙනොතා වා⁵ අපසාදෙනොතා වා ධම්මං දෙසෙති උදුහු නොති අක්කරක්කරං⁶ පදං පදං පරිගණ්හාති,⁷ භගවා තථාපිධං කථං අකථෙත්වා⁸ කාලං ඤාතා දෙසනං ධුපෙති,⁹ මාණවො ඉමිනා නිශාමෙන පරිගණ්හනොතො සත්තමාසෙ එකතො විවරිත්වා භගවතො කායආරුදිපු අණුමත්තමපි අවකඤ්චිතං න අග්ගස, න අච්ඡරියං වෙතං¹⁰ යං බුද්ධා භූතස්ස මනුස්සභූතො, මාණවො න පස්සෙය්‍ය සස්සා¹¹ බොධිසත්ත භූතස්ස ඡබ්බස්සාති පටිනාහමයං අමනුස්සභතො මාරෙ දෙවපුත්තො ගෙහසිත්ථිතක්කමත්තමපි අදිස්වා බුද්ධභූතං එකං සංවච්ඡරං¹² අනුඛතීත්වා කිඤ්චි අපස්සනොතා:-

“සත්තවස්සාති භගවන්තං අනුඛන්ති¹³ පදපදං

මිතාරං¹⁴ නාධගච්ඡිස්සං සමුට්ඨස්ස සතිමනො”ති

ආදිකා ශාථායො¹⁵ වත්වා පක්කාමි, තතො මාණවො විනොතසි: අහං භගවන්තං ගොතමං සත්තමාසෙ අනුඛතීමානො කිඤ්චි චජ්ජං න පස්සාමි සචෙ පන්භං අඤ්ඤාපි සත්තමාසෙ සත්ත වා වස්සාති වස්සසත්තං වා වස්සසත්තස්සං වා පන අනුඛතීය්‍යං¹⁶ නොවස්ස චජ්ජං පස්සෙය්‍යං, ආචරියො බො පන¹⁷ මෙ මහලුනො යොගකෙට්ඨං නාම න සක්කා ජාතිතුං¹⁸ සමණස්ස ගොතමස්ස සභාවගුණෙනව බුද්ධාභාවං ගන්ත්වා මස්සං¹⁹ ආචරියස්ස ආරෙවෙස්සාමිති භගවන්තං ආපුච්ඡිත්වා භික්ඛුසඛ්‍යං වජ්ඣත්වා නික්කමි, ආචරියස්ස සන්තිකං ව

1. භවා ඛම්මං b. S. ඛම්මං B.

2. පුඛ්ඛානොනො b. S. M3.

3. පඤ්ඤාත්තපචර S.

බුද්ධාසනං ගන්ත්වා b. S.

4. දෙසෙති S.

5. උස්සාපෙනොතා වා S.

අපසාදෙනොතා B.

6. අක්කරං අක්කරං S.

7. පරිගණ්හති S. පරිගණ්හති b

8. අකථෙත්වාච b. S.

9. ක්‍රිට්ඨපෙති b, ධුපෙති S.

10. අච්ඡරියං චෙති b. S.

11. අස්ස b.

12. එකසංච්ඡරං b. S.

එකං එකං අංචිච්ඡරං L.

13. අනුඛති S. පදනුපදං B.

14. මිතාරං B.

15. ආදිශාථායො b. S. පක්කාමි b.

16. වස්සසත්තං වා අනුඛතීය්‍යං b. S.

17. පනස්ස මෙ b. S.

18. නාම සක්කාජාභිකුං b.

19. චත්වා මයං B. S.

පත ගන්තො¹ කවම් තාත උත්තර තා ගගවන්තං ගොතමං තථා සත්තංගෙව සදො අබ්බුග්ගන්තොති පුට්ඨිකො, ආවර්ග කිං වදෙසි² වක්කවාලං අතිසම්බං, ගවග්ගා අතිනිවං, තස්ස හි ගොතො ගොත මස්ස අසාසං විය අපරිගජෙනා ගුණගණො තථා සත්තංගෙව තං³ ගගවන්තං ගොතමන්ති අදිති වඩා යථාදිට්ඨානි ආත්තංස පුරිසල කඛණොති⁴ පටිපාටියා ආවිසක්ඛිචා කිරියසමාවාරං ආවිසක්ඛි, තෙන වුත්තං:-

“අඨමො උත්තරෙණ මාණ්ඩො-සෙ-ඵදිසොච⁵ සො හවං ගො තමො තන්තොච⁶ ගිණො”ති තත් පුප්පතිට්ඨිකපාදෙදි⁷ යථා අසෙද්දසං භූමියං පාදං ධපෙන්නාතං අග්ගතලං වා පණ්ණිපස්සං⁸ වා පඨමං පුසති, වෙමජ්ඣං වා පත ජිග්ගං ගොති, උභිසත්තානලපි අග්ගතලාදිපු එක්කොට්ඨාසොව පඨමං උට්ඨගති න එවං තස්ස, තස්ස පත සුවණ්ණපාදුකාතලං⁹ විය එක්කප්පායෙරෙනෙව සකලං¹⁰ පාදතලං භූමිං පුසති, භූමිතො උට්ඨගති, තස්මා සුප්පතිට්ඨිකපාදෙ¹¹ සො හවං ගොතමොති වදති, තත්ථිදං ගගවන්තො සුප්පතිට්ඨිකපාද තාය සඤ්චපි හි ගගවා අනෙකසත්තපාරිසං නරතං¹² අක්කමිස්සා මිති පාදං නිගරති, තාවදෙව නිත්තට්ඨානං වාතපුරිතා විය කමොර ගස්සා¹³ උත්තමිචා පඨවිසමං¹⁴ ගොති උත්තතට්ඨානලපි අනෙතා පටිසති, දුරෙ අක්කමිස්සාමිති අභිනිගරන්තස්ස සිතෙරුපමාණොපි¹⁵ පබ්බතො සෙදිතමෙවත්තඛුරෙ විය නමිචා¹⁶ පාදසමිපං අගච්ඡති, තථාභිස්ස යමනපාටිකාරියං කචා යුගකිරපබ්බතං අක්කමිස්සාමිති පාදෙ අභිනිගෙව¹⁷ පබ්බතො නමිචා පාදසමිපං අගතො, සො තං අක්කමිචා දුතියපාදෙන තාවභිංසගවනං අක්කමි, තති වක්ක ලක්ඛණෙන පතිට්ඨාතබ්බට්ඨානං වීසමං හවිත්තුං සකෙකානි, ඛාණ්ඨ වා කණ්ටකො වා¹⁸ සකකිරකඨලා වා උච්චාරපස්සාවො වා¹⁹ බෙලසිඛ්ඛා නිකාදිති වා පුරිමිතරං වා අගච්ඡන්ති තත් තන්තො ව²⁰ පඨවිං පටිසන්ති, තථාගතස්ස හි සිලුතෙජෙන පසද්දන්තෙජෙන ධම්මතෙ

1. පුතාගන්තො S.

2. කිංවදසි B.

3. ගතංගෙව ගොතං B. S.

ගවන්තං S.

4. මහාපුරිසලකඛණොති B. S.

5. ඵදිසොච ඵදිසොච B. S. හවං B.

6. තන්තොව S.

7. සුප්පතිට්ඨික S. යථාභි B.

8. පණ්ණි වා S. පණ්ණි වා B.

9. පාදුකතලං B. S.

10. සකල

11. සුප්පතිග S.

12. පාදෙ ජමා පත ගො B.

අනෙකසත්ත පාරිසතරං B.

13. වාතපුරිතං විය කමර

ගස්සං B. S.

14. පඨවිසමං S. පඨවි b

උත්තට්ඨානලපි S. උත්තමිචා

ගමං B.

15. සිතෙරුපමාණොපි b. S.

16. මහමිචා S.

17. අක්කමිස්සාමිති පාදෙ

අභිනිගරන්තො B. අභිනිගරන්තො S.

18. කණ්ටකා වා S. කඨලා වා b.

කණ්ටක සකකිරකඨලා වා L.

19. පස්සා වා S. උච්චාරපස්සාව

බෙලසිඛ්ඛානිකාදිති වා L.

පුරිමිතරම් b. ගවා S.

20. තන්තො වා S.

ජෙන දසන්නං පාරමිතං ආනුභාවෙන අයං මහාපඨවී සමා මුදු
පුපථාභිකිණ්ණො හොති,¹ තත්ත තථාගතො සමං පාදං නික්ඛිපති
සමං උද්ධරති, සබ්බාවනෙතති පාදතලෙහි භූමිං පුසති; වන්නානිති
දඵ්ඝු පාදෙසු දො වක්කාති² තෙසං අරු ව නෙමි ව³ නාහි ව
පාළියං වුත්තාව; සබ්බාභාරපට්ටසුඤ්ඤානිති ඉමිනා පන අයං විසෙසො
වෙදිතබ්බො; තෙසං කීර වක්කාතං පාදතලස්ස මජ්ඣෙ නාහිදිස්සති,
නාහිපරිවර්තනා වට්ටරෙඛා⁴ දිස්සති, නාහිමුඛපරිකෙඛප වට්ටො⁵
දිස්සති, පනාළිමුඛං දිස්සති, අරු⁶ දිස්සනති, අරෙසු වට්ටරෙඛා⁷
දිස්සනති,⁸ නෙමි දිස්සනති නෙමිමණිකා දිස්සනති, ඉදං තාව පාළි⁹
ආගතමෙව සබ්බසුලචාරෙ පන නාගතො¹⁰ සො ඵලං දට්ඨබ්බො¹¹
සොච්චි¹² සිරිවට්ඨො නන්දි සොවච්චිකො වට්ඨසකො වදාමානකං¹³
මච්ඡිසුගලං¹⁴ හද්දපිඨං පාසාදො තොරණං සෙතව්ත්තං බග්ගො
තාලවණං¹⁵ මොරහත්ථකො වාලපීජනී උණතිසපට්ටො (මණි) සුමන
දුමං¹⁶ නිදුපපලං රත්තපපලං¹⁷ පදුමං පුණ්ණරිතං පුණ්ණසංඛො
පුණ්ණපාති¹⁸ සමුදො වක්කවාලො¹⁹ හිමවා සිනෙරු වන්දසුරියා²⁰
තක්ඛිත්තාති වත්තාරෙ මහාදීපා දො පරිත්තදිපසගස්සානි අත්ත
මසො වක්කවත්තිරසෙද්දා පරිසං උපාදාය සබ්බො වක්කලක්ඛ
ණසෙඤ්ච පරිවාරෙ; ආසක්ඛ'පණ්ණිති දිසපණ්ණි²¹ පරිපුරපණ්ණිති
අත්ථා; යථාහි අසෙද්දායං අග්ගපාදො දිසො හොති, පණ්ණිමත්ථකෙ
ජබ්බා පතිට්ඨාති, පණ්ණි තවෙත්ථා²² ඔපිතා විය හොති; න ඵලං තථා
ගතස්ස; තථාගතස්ස පන වතුසු කොට්ඨාසෙසු දො කොට්ඨාසා අග්ග
පාදො හොති;²³ තතියකොට්ඨාසෙ ජබ්බා පතිට්ඨාති, වතුත්ථකොට්ඨා
සො²⁴ ආරග්ගෙන වටෙට්ඨා ඔපිතා විය රත්තකාබලගෙණමුක්ඛදිසා²⁵

1. හොනති b.	අභිකුසං. නොමජ්ඣෙපාසාදෙ b.
2. පාදෙසු වක්කානි b දඵ්ඝු පාදෙසු	15. තාලපණ්ණං S.
වක්කානි B.	16. වාල S. උණ්ණිසං b, S.
3. අරසොව B. අරුච S.	පටො කුසුමි දුමං S. පහොනා
නෙමි ව නාහි ව b, S.	මණිකුසුමි දුමං b. උණ්ණිසං
4. වට්ටලො b, S.	පහොනා කුසුමි B.
5. නාහිමුඛෙ පරිකෙඛප S.	17. නිදුපපලං සෙකුපපලං
නාහිමුඛ පරිකෙඛපපට්ඨෙද B.	රත්තපපලං S. නිලපපලං
නාහිමුඛ පරිකෙඛප පට්ටො L.	රත්තපපලං සෙකුපපලං b.
6. අරු S.	18. පුණ්ණපාති S
7. අරෙසු S. වට්ටලො b, S.	19. වක්කවාලං b, S.
8. නෙමි දිස්සති b	20. වන්දිමසුරියා b, S.
9. පාළියං S.	21. දිසපණ්ණි b, පරිපුරණ
10. අග්ගාගතො b, S.	පණ්ණිති b, S.
11. වෙදිතබ්බො B.	22. පණ්ණිං තවෙත්ථා S.
12. භජි W2. භනති B, M.	23. අග්ගපාදො හොනති b. තභිසෙ
සහති සිරිවට්ඨෙජ. b, S.	නොට්ඨාසෙ b, S.
සොවච්චිකො b.	24. වතුත්ථකෙ ටොසෙ b S.
13. වදාමානකං b, S	25. කම්බලෙ ගෙණමුක්ඛ b, රත්ත
14. සුගලං b, S. හද්දදීපං	කම්බලෙ ගොණමුක්ඛදිසා L.

පණ්ඩිතොති. දීඝබ්‍රහ්මාසුත්‍රී යථා අඤ්ඤාසං කාචි අබ්‍රහ්මාසුත්‍රී දීඝා
 හොති කාචි රක්‍ෂා න ඵලං තථාගතස්ස, තථාගතස්ස පන මක්ඛ
 ටසොව දීඝභජ්ජපාදබ්‍රහ්මාසුත්‍රියො¹ බ්‍රහ්මාසුත්‍රා අනුප්‍රසේධන ගතත්වා
 අඤ්ඤා තනුකා නිශ්ශාසනෙලෙත මද්දිත්වා වට්ඨිතහරිතාලො² වට්ඨි සද්දිඝා
 හොනති, තෙන ට්‍රිත්තං දීඝබ්‍රහ්මාසුත්‍රී; මුද්දනසුත්‍රං හස්සං පාදොති සප්පි
 මණ්ඩි මහාදොති³ සප්පිතං සතචාරජීගතකප්පාසපට්ඨො⁴ විස මුද්ද ජාත
 මත්තකුමාරස්ස විස ව තිට්ඨිතාලො⁵ තලුතා ව හජ්ජපාද තස්සාති⁶
 බ්‍රහ්මාසුත්‍රභජ්ජපාදො; ජාලහස්සංපාදොති න වමෙමතපරිවට්ඨිඅබ්‍රහ්මාසුත්‍ර
 න්තරො ඵදිසො හි ඵණ්ඤාතො පුරිසදොසෙන උපගතො⁷ පබ්බ
 ජ්ජපි න ලහති, තථාගතස්ස පන වතස්සො හජ්ජබ්‍රහ්මාසුත්‍රියො පඤ්චපි
 ව⁸ පාදබ්‍රහ්මාසුත්‍රියො ඵකප්පමාණො හොනති, තාසං ඵකප්පමාණත්තා
 යෙව⁹ ලහතිං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පිතිවිජ්ජිත්වා¹⁰ තිට්ඨති, අථස්ස හජ්ජ
 පාද කුසලෙන වඩ්ඪිතිතා යොජ්ජපාලවාතපානසද්දිඝා හොනති, තෙ
 න ට්‍රිත්තං ජාලහජ්ජපාදොති; උග්ගං පතිට්ඨිතගොපථකත්තා උග්ගඛ
 පාදො අස්සාති¹¹ උග්ගඛපාදො; අඤ්ඤාසං හි පිට්ඨිපාදො¹² ගො
 පථනා හොනති, තෙන තෙසං පාදො¹³ ආණ්ඩිට්ඨා විස ඵග්ගා හොනති,
 න යථාසුඛ පරිවත්තනති ගච්ඡන්තානං පාදතලාති න දිස්සන්ති,
 තථාගතස්ස පන ආරුහිත්වා¹⁴ උපරි ගොපථකා පතිට්ඨිතනති, තෙනස්ස
 කාතිතො පට්ඨාය උපරිමකායො නාචාය සපිතසුචණ්ණපට්ඨිමා විස
 තිට්ඨිලො හොති, අධර¹⁵ කායොව ඉඤ්ඤාති සුමෙත පාද පරි
 වත්තනති පුරතොපි පච්ඡතොපි උග්ගපසංයෝගස්ස පි සත්වා පස්සන්තානං
 පාදතලාති පඤ්ඤාසංගති න හජ්ජිතං විස පච්ඡතොයෙව; එණි
 ජණ්ඩාති ඵණ්ඩිතසද්දිඝජ්ජපො; මංසස්සදෙන පරිපුණ්ණජ්ජපො; න
 ඵකතො බ්‍රහ්මාසුත්‍රී නමංසො¹⁶ සමන්තතො සමසණ්ඩිතෙන මංසෙන
 පරිකම්බනාති සුචට්ඨිතාති සාලිගඛසද්දිඝාති ජ්ජපොති සමන්තාගතොති
 අනෙථා; අනෙථාමගොනාති අණ්ණිකොනාති¹⁷ ඵතෙනස්ස අබ්‍රහ්මාසුත්‍ර
 මනසාචො දීපිතො, අවසෙස ජනාති¹⁸ බ්‍රහ්මාසුත්‍රා හොනති වාමනා වා,
 බ්‍රහ්මාසුත්‍රං උපරිම කායො අපරිපුණ්ණො හොති. වාමනානං හෙට්ඨිම

1. දීඝභජ්ජපාදබ්‍රහ්මාසුත්‍රියො S.

2. වට්ඨිතහරිතාලො S.

3. මහාදොති S. මහ රිත්වා, B.

4. සතචාරජීගත b, සතචාරජීගත S,

5. තිට්ඨිතාලො B.

6. පාද අස්සාති b, S.

7. න වමෙමත පරිවට්ඨි අබ්‍රහ්මාසුත්‍ර b, S.

8. උපගතො B.

9. පඤ්චපි b, S.

10. ඵකප්පමාණොයෙව b, S.

ඵකප්පමාණත්තාය ව L.

11. පට්ඨිවිජ්ජිත්වා b, S. L.

12. උග්ගඛං පාද අස්සාති b, S.

13. අඤ්ඤාසං පිට්ඨිපාදො S.

14. තෙසං පාදො S, ආණ්ඩිට්ඨා b, S

විස බ්‍රහ්මා, අභිබ්‍රහ්මා විස බ්‍රහ්මා

හොනති B.

15. පන අභිබ්‍රහ්මා b, S.

16. අනෙථායො b, S.

17. බ්‍රහ්මාසුත්‍ර මංසො b, S.

18. අනෙථාමගොනාති

අනෙථායො b, S, අනෙථායො b,

අනෙථායො B.

19. අවසෙස ජනාති S.

කායො, තෙ අපරිපුණ්ණකායත්තා න සතෙකානති අනොණමත්තා ජණ්ණකාති¹ පරිමජ්ඣං, තථාගතො පන පරිපුණ්ණඋභයකායත්තා සතෙකාති; උභගචාරණොදීනං වීය සුවණ්ණපදුමකණ්ණිකාසද්ධෙ² කොසෙ මහිතං පටිච්ඡන්තං වත්තුය්‍යා³ අය්‍යාති නොසොතිනාච්ච භුණ්ණා; වත්තුය්‍යානති වතේන භුග්ගිතබ්බං⁴ අඛණ්ණං වුවච්චි; සුවණ්ණවණ්ණොති ජාතිතිබ්බුලකෙන මජ්ඣා, දීපිදායං සංසිච්චා⁵ ගොරුකපරිකමං කන්‍යා ඝට්ඨකසත්‍යවණ්ණරූපකසද්ධොති අනන්‍යා; එතෙතස්ස ඝනසිතිඛායණ්ණසරිතං⁶ දසොක්ඛා ජම්බවණ්ණස්ස දස්සනත්තං⁷ කඤ්ච නසනතිහත්තමාති වුත්තා; පුරිමස්ස වා වෙච්චනමෙච්චා එතං; රජොජලලනති රජො වා මලං වා; න උපලිමප්ඵිති න ලග්ගති; පදුමපලාසතො උදබ්බිඤ්ඤං⁸ වීය වීච්චති, ගන්ධධොවනපාදධොවනා දීති පන උතුගහණත්තං වෙච්ච දායකානං පුඤ්ඤාච්චත්තං ව බුද්ධා කරෙතති වත්ථසීසෙනාපි ව කරෙතතිශෙව; සෙනාසනං පච්චි සතෙතන හිකඛුතා⁹ පාදෙ ධොවිච්චා පච්චිතබ්බනති වත්තමෙතං; ¹¹ උදාගහණලාමොති අවත්තපරියොසානෙ උදාගහති සුචා මුඛසොභං උලොකගමානාති¹² වීය සීතාති ලොමාති අය්‍යාති උදාගහලොමො; මුහුච්ඡුගහනාති¹³ මුහුචා වීය උජ්ඣතෙතා¹⁴ උජ්ජමෙච උග්ගතදීඝසරිතෙ; ශෙභුගෙසන හි සත්තා ඛකේ කට්ඨං ජාණ්ණසුති තීසු ආනෙසු නමනති, තෙ කට්ඨං නමනතා පච්ඡතො නමනති, ඉතරෙසු ද්වීසු ආනෙසු පුරතො දීඝසරිත පනෙකෙ පස්සවංකා¹⁵ සොනති, එතෙ මුඛං උත්තාමෙච්චා¹⁶ තකඛත්තාති ගණ්ණත්තා වීය වරනති, එතෙ අපාමංසලොහිතා සුලසද්ධා සොනති, පච්චිධම්මානා ගච්ඡති, තථාගතො පන උජ්ජමෙච උග්ගතච්චා දීඝපමාණො¹⁷ දෙවතගරෙ උසසිතසුවණ්ණතොරණං වීය සොති; සත්තුය්‍යාදෙති දො ගන්ධපිට්ඨියො දො පාදපිට්ඨියො දො අංසකුට්ඨාති ඛකේති ඉමෙසු සත්තසු ආනෙසු පරිපුණ්ණො මංසුය්‍යාදෙ¹⁸ අය්‍යාති සත්තුය්‍යාදෙ; අඤ්ඤාසං පන ගන්ධපාදපිට්ඨසු නහාරුජාලා පඤ්ඤායතති, අංසකුට්ඨකේසු¹⁹ අට්ඨිකොට්ඨියො තෙ මන්ත්‍රස්සපෙතා²⁰ වීය බායතති, න

1. ජණ්ණකාති b.

2. කණ්ණිකාසද්ධෙ b, S.

3. පටිච්ඡන්තායුගං S.

4. භුග්ගිතබ්බං b.

5. මජ්ඣා: නිසදාය සංසිච්චා b.

ගෙරිකපරිකමං S.

6. ඝනසිතිඛා පිණ්ණසරිතං B.

7. වණ්ණදස්සනත්තං b, S.

8. වෙච්චන මෙච, රජො b.

9. පදුමපණ්ණො S. උදකබ්බිඤ්ඤ B.

10. පච්චිසතෙතන හි සිකඛුතා b, S.

11. වුත්තමේතං b, S.

12. ඛලොකගමානාති

13. මුහුච්ඡුගහනාති b, S.

14. උජ්ජුගහනො B.

15. පස්සාවෙකා b.

16. උත්තාමෙච්චා b.

17. දීඝපමාණං b S.

18. පරිපුණ්ණමංසුදෙ b, S.

19. තෙ මන්ත්‍රස්ස පෙතා වීය b.

තථාගතො;¹ තථාගතො පන සත්තස්ස ආනෙස්ස පරිපුණ්ණමංසුස්ස දත්තා නිගුහ² නහාරුජාලෙහි ගන්ධිපිට්ඨාදීහි වට්ටෙත්තා; ඔපිත සුවණ්ණලිඛිතදිසෙත³ බ්‍රහ්මික සිලාරූපං විය විතතකම්මරූපං විය බාගති; සිගස්ස පුබ්බඛං විය⁴ කාගො අස්සාති සිහසුබ්බඛං භාගො⁵ සිගස්ස පුරුච්ඡිමනාගොව පරිපුණ්ණො ගොති පච්ඡිමනාගො අපරිපුණ්ණො, තථාගතස්ස පන සිගස්ස පුබ්බඛංකාගොව⁶ සබ්බො, කාගො පරිපුණ්ණො, සොපි සිගස්සෙව⁷ න තන්ත තන්ත විතතුග්ගතාදි වසෙත⁸ දුස්සණ්ඩතවිසණ්ඩතො දීඝසුත්තධාරානෙ දීඝො රස්සපුලඅනු වට්ටසුත්ත ධාරානෙසු⁹ තථාච්චොව ගොති, වුත්තං ගෙතං මනාපියෙව හි¹⁰ බො හික්කපෙව කම්මවිපාකෙ පට්ටුපට්ඨිතෙ යෙහි අබ්බෙහි දීඝෙහි සොහති තාති අබ්බාති දීඝාති සණ්ඨගතති, යෙහි අබ්බෙහි රස්සෙහි සොහති තාති අබ්බාති රස්සාති සණ්ඨගතති, යෙහි අබ්බෙහි රස්සෙහි සොහති තාති අබ්බාති රස්සාති සණ්ඨගතති, යෙහි අබ්බෙහි පුලෙහි සොහති තාති අබ්බාති පුලාති සණ්ඨගතති, යෙහි අබ්බෙහි කීසෙහි¹¹ සොහති තාති අබ්බාති කීසාති සණ්ඨගතති, යෙහි අබ්බෙහි වට්ටෙහි සොහති තාති අබ්බාති වට්ටාති සණ්ඨගතති¹² ඉති නානා විතෙතන පුඤ්ඤ විවිතෙතන විවිතතිතො¹³ දසති පාරමිති සජ්ඣිතො තථාගතස්ස අත්තභාවො තස්ස ලොකෙ සබ්බසිප්පිතො වා ඉද්ධිමන්තා වා පනාතිරූපකම්පි¹⁴ කාතුං න සකෙක්කානති; විතානන්තරං ඝෝඨි අත්තරංසං වුච්චති දච්ඡන්තං කොට්ඨානම්මන්තරං තං විතං පරිපුණ්ණ¹⁵ මස්සාති විතන්තරංසො; අඤ්ඤාසං හි තං ආනං තිත්තා ගොති ථෙට්ඨ පිට්ඨිකොට්ඨාසා¹⁶ පාරිඤ්ඤාකං පඤ්ඤායනති, තථාගතස්ස පන කපිතො පට්ඨාය මංසපට්ටං යාව බක්ඛා උග්ගමම සමුස්සිතසුවණ්ණප්පලකං විය පිට්ඨිං ඡාදෙත්තා පතිට්ඨිතං; නිශ්ලොඛපට්ඨිමණ්ඩලොති නිශ්ලොඛො විය පරිමණ්ඩලො; යථා පණ්ණාසගන්තාය වා සත්තගන්තාය වා සමක්කකිසාබො නිශ්ලොඛො දීඝතොපි වින්දාරතොපි එකප්පමාණොව ගොති, එවං කායතොපි බ්‍යාමතොපි¹⁷ එකප්පමාණො, යථා අඤ්ඤාසං කාගො වා දීඝො ගොති ව්‍යාමො වා න එවං විසමප්පමාණොති අන්තො; තෙතෙව

1. න එවං. තථාගතො S,

2. නිගුහුග්ග S. නිගුහුග්ග B, නිගුහුග්ග b,

3. සුවණ්ණලිඛිත S,

සුවණ්ණ වණ්ණා ලිඛිත b,

සිලාරූපකං B විතත කම්ම

රූපකං වියවි b. S,

4. පුබ්බඛං විය b. S,

5. සිහසුබ්බඛං කාගො b. S,

සිගස්සති b. S,

6. පුබ්බඛං b S කාගො සබ්බො S,

7. සොපි සිගස්සෙව S,

8. විතතුග්ගතාදිවසෙත b,

9. රස්සකිසපුල අනුට්ටවිත

සුත්තධාරානෙසු b. රස්සපුල

අනුට්ටවිත සුත්තධාරානෙසු S,

10. මනාපියෙව බො b. S,

මනාපියෙව හි L,

11. කීසෙහි S. කීසාති S,

12. පුඤ්ඤවිතෙතන විතතිතො b. S,

13. ඉද්ධිමන්තා වා පට්ඨ b. S,

පරිපුණ්ණපි S,

න සකෙක්කානති S,

14. තං පරිපුණ්ණ b,

15. පිට්ඨිකොට්ටා b පිට්ඨිකොට්ටා S,

පාරිඨකං b,

16. බ්‍යාමො b S,

යාවතඛමාසං¹ භාගොති ආදි වුතං; තඤ්ඤාං යාවතඤ්ඤාං අසානං
 යාවතඛමාසං;² සමමනනානිකොති සමමනනකකොති, යථා එතෙ
 කොඤ්ඤාං විශ්වං භාගං විශ්වං³ දිශංගා වහිකංගා පුපුලංගා ව භොතති,
 කථනකාලෙ සිරුරාලං පඤ්ඤායති මනෙ ව⁴ සරණං නිකමිති, න
 එවං තථාගතං; තථාගතං පන සුචරිතසුචරිතාලිංගසද්දෙසො⁵
 බෙදො භොති, කථනකාලෙ සිරුරාලං න පඤ්ඤායති, මෙසං විශ්වං
 ගරුතො සරණං මහා භොති; රසගහසගහිති එතං රසං ගහනාති⁶
 රසගහං රසගරණානමෙතං⁷ අධිවචනං, තා අසානං අසානං රසගහ
 සගහි⁸; තථාගතං හි සනතරසගරණිසතාති⁹ උදධානාති සුචා
 හිවායමෙව පටිමුක්කාති නිලථලමතොති ආහාරෙ ජිවායොගං ආපි
 තො සබ්බා කායං අනුථරති, තෙනෙව මහාපඨානං පදගනනං
 එකතඤ්ඤාදිති කාලාය සුසපසතොති¹⁰ කායං යථං අහොසි,
 අඤ්ඤාසං පන තථා අහවා න සකලකායං මජ්ඣං ඵරති තෙන
 තෙ බව්වාබාධා¹¹ භොතති, ඉදං පන ලක්ඛණං¹² අප්පාඛාධානං සබ්බා
 තංගං නිසංඝද්දලංගවසෙන පාකටං භොති; සිහංගොව හනු අසානං
 සිහංගනු; තඤ්ඤාං සිහංගං හෙට්ඨම හනුමෙව පරිපුරණං භොති න
 උපරිමං, තථාගතං පන සිහංගං හෙට්ඨමං විශ්වං පරිපුරණංති,
 ආදායං¹³ පකඛංගං වඤ්ඤාදිසාති භොතති; වතනාරිසද්දෙසොති¹⁴
 ආදිපු උපරිමහනුකෙ පතිට්ඨිතා විසති හෙට්ඨමෙ විසතිති වතනාරිස
 ද්දනං අසානං වතනාරිසද්දෙනා; අඤ්ඤාසං¹⁵ පරිපුරණං
 ද්දනානමපි ආනන්දද්දනං භොතති තථාගතං වතනාරිසං¹⁶
 අඤ්ඤාසං ව කෙවි ද්දනං උච්චා කෙවි නිවාති විසමා භොතති,
 තථාගතං¹⁷ අයපතනවර්තනසබ්බපටලං විශ්වං සමා; අඤ්ඤාසං කුමති
 ලානං¹⁸ විශ්වං ද්දනං විරලා භොතති, මච්ඡමංසාදි¹⁹ බාදනානං
 ද්දනනතරං පුරති, තථාගතං පන කතක ලකායං²⁰ සමුත්ථාපිත
 වර්ජිතං විශ්වං²¹ අවිච්ඡාදනං කුලිකායං දසකපට්ඨවර්ජිතං විශ්වං
 ද්දනං භොතති; අඤ්ඤාසං ව පුතිද්දනං උච්චිතං තෙන කාචි ද්දාපි

1 යාවතඛමාසං b.	10 කලායසුසපසතොති b. S.
2 යාවතඤ්ඤාං අසානං	11 බව්වාබාධා b. S.
යාවතඛමාසං යාවතඛමාසානං	12 ඉදං ලක්ඛණං b. S.
යාවතඤ්ඤාං අසානං S. සමමනන	13 ආදායං b. S.
කකොති b. S. සමමනන	14 වතනාරිසද්දෙනාති S.
බෙදො b.	15 අඤ්ඤාසං b. S.
3 බකාපිය වර්ගාපියව b.	16 වතනාරිසං b. වතනාරිසං S.
4 මනෙ S. මනෙ S.	17 තථාගතං පන b. S.
5 සුචරිතසුචරිතසද්දෙසො S.	සමුච්ඡින්න S. අයපට්ඨින්න b.
6 රසගහසගහිති රසං ගහනාති	18 කුමතිලානං b.
රසගහ S.	19 මච්ඡමංසාදි b. S.
7 රසගරණානමෙතං b. S.	20 කතකලකායං සමුත්ථාපිත S.
8 රසගහසගහිති S.	21 පතිට්ඨිතං S. අවිච්ඡාදනං S.
9 සනතරසගරණි සහසානං b. S.	

විවර්ණාපි හොනති. තථාගතො සුට්ඨි සුක්කදුඝො¹ ඔසතිතාර කම්පි අතික්කම්ම විරෝවමානාය පභාය සමන්තාගත දුඝො, තෙන චුත්තං සුසුක්කදුඝොති; පසුනප්චෙහාති අඤ්ඤං ජ්වහා ථුලාපි² හොති, කීතාපි රක්ඛාපි ථංගාපි³ විසමාපි, තථාගතස්ස පන⁴ මුදු දිසා පුථුලා විර්ණසම්පන්නා හොති; සො තං ලක්ඛණං පරිඥෙ සිත්ථං අංගතානං කඛ්ඛාපිනොදනත්ථං මුදුකතතා තං ජ්වහං කඝිත සුචි⁵ විශ් වට්ටෙතා උභො නාසිකාසොතාති⁶ පරිමසති, දීඝතතා උභො කණ්ණසොතාති පරිමසති,⁷ පුථුලතතා කෙසකතපරිඥොසානං කෙවලම්පි නලාටං පටිච්ඡාදෙති, එවං තස්ස⁸ මුදුදිගපුථුලභාවං පතා සෙනෙතා කඛ්ඛං විනොදෙති. එවං තිලක්කණසම්පන්නං ජ්වහං සංක්ඛාය පසුනප්චෙහාති චුත්තං; බ්‍රහ්මස්සගති අඤ්ඤං ජිත්තස්ස රුධි භිත්ත ස්සරපි කාකස්සරපි හොනති, තථාගතො පන මහාබ්‍රහ්මනො සර සද්ධෙත සරෙන සමන්තාගතො, මහාබ්‍රහ්මනො හි පිත්තසෙමෙන හි අපලිබ්බුත්තා සරෙ විසුඤ්ඤා හොති; තථාගතොපි කතකම්මං තස්ස වඤ්ඤං⁹ සොධෙති, වඤ්ඤං නාහිතො පට්ඨාය සමුට්ඨානොතා සරෙ විසුඤ්ඤා අට්ඨාසමන්තාගතොව සමුට්ඨාති; කරවිකො¹⁰ විශ් ගණතීති කරවිකාණං¹¹ මත්තකරවිකරුදමඤ්ජු සොඥොති අත්ථා; තත්‍රිදං¹² කරවිකරුදස්ස¹³ මඤ්ජුතා කරවික සකුණේ කිර මධුර රසං අම්පකකුං මුඛතුණ්ඩකෙන පහරිතා පග්ගරිතරස්ස¹⁴ සාසිතා පකෙක තාලා¹⁵ දත්තා කුප්මානෙ¹⁶ වතුපාදදීති මත්තාති විශ් ලම්බුං¹⁷ අරගනති. ගොවර පසුතාපි වතුපාද මුඛගතාති¹⁸ තිණාති ඡබ්බිතා තං සද්දං සුණන්ති, වාලම්භා¹⁹ බ්‍රහ්මකම්මෙ අනුබන්ධිමානා උක්ඛිත්තපාදං අනුක්ඛිපිතා ව²⁰ තිට්ඨන්ති, අනුබන්ධිමානා²¹ ව මරණ ගංගා හිමාපි²² තිට්ඨන්ති, අකාසෙ පකඛන්තපකඛිතොපි²³ පකෙක පසාරෙතා තිට්ඨන්ති, උදකෙ මච්ඡාපි කුණ්ණපටලං අපොටෙනා²⁴

1. සුසුක්කදුඝො B. (සුසුක්කදුඝොති) අඤ්ඤං.ව b. තථාගතො සුසුක්කදුඝො b. S.	13. කරවිකරුදසර S. මඤ්ජුතාය b. S. කරවික b. S. සකුණෙහිතිර L.
2. ජ්වහා ථුලාපි S.	14. පග්ගරිතං රසං b.
3. කීතාපිරක්ඛාපි විසමාපි S	15. තාලං S.
4. තථාගතස්ස මුදු S. පන මුදු ජ්වහාදිසා b	16. විකුප්මානෙ S. විකුප්මානෙ ව කුප්මාදති b.
5. කඝිත සුචි. S. කඝිත සුචි. b.	17. ලම්බුං S.
6. නාසිකසොතාති b. S. පරිමසති b.	18. මුඛගතාති (පි) b.
7. පරිමසති b.	19. වාලම්භා b. S.
8. තස්සාමුදු p. S.	20. අතික්කපිතොව b. S.
9. සත්තං සම්මං වඤ්ඤං.	21. අතිබ්බුමාති b. S.
10. කරවිකො b. S.	22. හිමා S.
11. කරවිකාණං b. S. කරවිකරුද b. S	23. පකඛකුපකඛිතොපි S.
12. තත්‍රිදං b. S.	24. න අපොටෙනා b. න පොටෙනා B. අපොටෙනා S.

තං සද්දං සුඤ්ඤානං ව භික්ඛනී, එවං මඤ්ජුරාදා කරවිතා,¹ අසනී මනනාපි ධම්මාසොකස්ස දෙවී. අත්ථි හු ඛො භනෙත චුද්ධසද්දෙන සද්දිසො කස්සවි සද්දොති² සඛං පුච්ඡි, අත්ථි කරවිතසකුණං³ ස්සාති. කුභිං භනෙත තෙ සකුණාති, හිමවනෙතති, සා රුජානං ආභ දෙව කරවිතසකුණං⁴ දට්ඨකාමාති, රුජා ඉමස්මි පඤ්ඤරො⁵ තිසිද්ධිං කරවිතො ආගච්ඡති සුවණ්ණපඤ්ඤරො⁶ විස්සපේරසි, පඤ්ඤරො ගතො, එකස්ස කරවිතස්ස පුරතො අට්ඨාසි, සො රුජාණාය ආගතො පඤ්ඤරො න සකකා න ගතානුනති⁷ තස්ස තිසිද්ධි, පඤ්ඤරො ආගතො, රඤ්ඤ පුරතොව අට්ඨාසි, කරවිතං සද්දං කාරුපෙතුං න සතෙකානති, අථ රුජා කථං භණෙ ඉමෙ සද්දං කරෙ නතීති ආභ. ඤාතකෙ දිස්වා දෙවාති, අථ නං රුජා ආදාසෙති පරිකම් පාපෙසි. සො අතතතොව ඡායං දිස්වා ඤාතකා මෙ ආගතාති මඤ්ඤ මානො පකෙඛන තාලං⁸ දත්වා මඤ්ජුස්සරෙන මණ්ඩංසං ධම්මානො විශ විරවි, සකලභගරෙ මනුස්සා මත්තා විශ පලුප්පු.⁹ අසනීමිත්තා විනෙතසි, ඉමස්ස තාව තීරච්ඡානස්ස එවං මධුරෙ සද්දො කිද්දිසො හු ඛො සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤාණසිරිං පත්තස්ස¹⁰ භගවතො අහොසිති පිතිං උපපාදෙත්වා තං පිතිං අවිජ්ජිත්වා¹¹ සත්තති ජංසසතෙති සද්ධං සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාසි, එවං මධුරෙ කරවිතසද්දො තතො සත්තාගෙන සහස්සභාගෙන ව මධුරතරො¹² තථාගතස්ස සද්දො, ලොකෙ පන කරවිතතො අඤ්ඤස්ස මධුරතරස්ස¹³ අභාවතො කරවිතභාණීති වුත්තං, අභිනිලනෙතෙතාති න සකලනිල නෙතෙතාව. නිලසුත්තධානෙ පතස්ස උමාපුප්පසද්දිසෙන¹⁴ අභිවිසු දොත නිලවණ්ණෙන සමන්තාගතාති අකම්භි හොනති; පිභසුත්ත ධානෙ කාණ්ඩාරපුප්පසද්දිසෙන පිතවණ්ණෙන, ලොහිතකසුත්තධානෙ¹⁵ ඛනුජ්වකපුප්පසද්දිසෙන ලොහිතවණ්ණෙන, සෙභසුත්තධානෙ ඔසඛිතාරකසද්දිසෙන සෙතවණ්ණෙන, කාලසුත්තධානෙ අද්දරිට්ඨක සද්දිසෙන¹⁶ කාලවණ්ණෙන සමන්තාගතාති සුවණ්ණවිමානෙ උග්ගාටිත මණ්ඩිපපඤ්ඤරසද්දිසාති¹⁷ ඛායනති; භොසමුමොති එත්ථ පමුමනති සකලවකුගුණකං¹⁸ අභිපෙත්තං, තං කාලවච්ඡකස්ස බහලධාතුකං හොති, රත්තවච්ඡකස්ස විපසන්නං තං මුත්තත්තජාන¹⁹ රත්තවච්ඡසද්දිස

1. කරවිතා b. S.

2. චුද්ධසද්දො භ සද්දොකස්සවි L

3. කරවිතා b. S.

4. සකුණ්ඤ්ඤාති S

5. පඤ්ඤරො b.

6. සුවණ්ණ පඤ්ඤරො b.

මස්සපේරසි b. S

7. අගතානුනති තත්ථ S.

8. තාලං b. S

9. ලුප්පු S. ලුප්පු B.

10. ඤාණසිරිපපත්තස්ස S

ධර්මපත්තස්ස b.

11. අවිජ්ජිත්වා b.

සත්තති කඤ්ඤාසතෙති S.

12. භගෙන මධුරෙ S. මධුරසරස්ස b.

13. මධුරසරස්ස b. මධුරස්සරස්ස S.

14. උමාරුපුප්පසද්දිසෙන b.

15. ලොහිතසුත්තධානෙ b.

16. අද්දරිට්ඨක සද්දිසෙන S

17. උඤ්ඤරසද්දිසාති b.

18. සකල. b. S. වකුගුණකං b.

19. තං මුත්තං b.

උණ්ඨිස සිසො; ඉමානි පන මහාපුරිසලක්ඛණානි කමමං කමමසරික්ඛ කං ලක්ඛණං ලක්ඛණානිසංසනති ඉමෙ වහන්සැරෙ කොට්ඨාසෙ එකෙ කාමමං ලක්ඛණෙ දයෙසො කපිතානි¹ සුකපිතානි ගොතති. තසමාගභ වතා² ලක්ඛණසුතො වුත්තානි ඉමානි කමමාදිඤ් දයෙසො කපෙ තබ්බානි, සුත්තවසෙන විනිවජ්ඣං අසකොකානොත්ත සුමම්භලවිලාසි නියා දිඝනිකායවර්ගපාඨය තයෙසව සුත්තාසා වණණතාය³ වුත්තන යෙතෙව ගගෙතබ්බානි; ඉමෙහි ඛො සො හවං ගොතමොති⁴ භො ආචරිය ඉමෙහි ආත්තංස මහාපුරිසලක්ඛණෙහි සො හවා ගොතමො සමන්තා ගතො දෙවතගජර සමුසසිත රතනවිවිත්තං සුවණණතොර ණං විය යොජනසභුබෙබ්බො සබ්බථාලිපුලලපාරිච්ඡත්තකො⁵ වියසෙ ලන්තරමහි සුකුසුම්තසාලරුකො⁶ විය තාරුගණපතිමණ්ඩිත ගගන තලමව ච අත්තනො සිරිවිභවෙන ලොකං ආලොකං කුරුමානො විය මරතිති ඉමමන්ථං⁷ දිපෙත්වා කිරියාවාරං ආවකිඤ්ඣං ගපෙත්තො ඛො භනාති ආදිමාග; දක්ඛිණෙත්තානි බුද්ධාදිතං හි⁸ ඔත්වා වා නිසීදිත්වා ටං නිපජ්ඣත්වා වා ගමනං අභිනිගරන්තාතං දක්ඛිණපාදෙව පුරතො ගොති සත්තපාටිභාරියං⁹ කීරෙනං; නානිදුජෙර පාදං උදධරතිති තං දක්ඛිණපාදං න අභිදුජෙර¹⁰ ඔපෙසාසාමිති උද්ධරති, අභිදුරං හි¹¹ අභිගරියමානෙ දක්ඛිණපාදෙන වාමපාදෙ¹² ආකඨිසියමානො ගපෙත් යස් දක්ඛිණපාදෙපි දුරං ගන්තුං න සකඤ්ඤායස්¹³ ආසන්නෙයෙව පතිට්ඨගෙයස් එවං සති පදවිපෙත්තෙ¹⁴ නාම ගොති, දක්ඛිණපාදෙ පන පමාණෙනෙව උද්ධටො¹⁵ වාමපාදෙපි පමාණෙනෙව උද්ධරී යති;¹⁶ පමාණෙනෙව¹⁷ උද්ධටො පතිට්ඨගන්තොපි පමාණෙයෙව¹⁸ පතිට්ඨාති, එවමනෙත¹⁹ තථාගතාසා දක්ඛිණපාදනිවටං වාමපාදෙන නියමිතං වාමපාදනිවටං දක්ඛිණපාදෙන නියමිතනති වෙදිතබ්බං; නානිසිසනති දිවාචිහාර හත්තන්දාය²⁰ ගච්ඡන්තො හික්ඛු විය න අති සිසං ගච්ඡති; නානිසංඤ්ඤානති යථා පච්ඡන්තො ආගච්ඡන්තො ඔකාසං

1. දසෙසො කපිතානි ගොතති B.
2. හගවතො B.
3. වණණතායං S.
4. ඉමෙ ඛො සො ගො හවං ගොතමොති S, ඉමෙහි ඛො පසා ගො ගො හවං ගොතමොති b, S.
5. සබ්බථාලිපුලලපාරි b, S.
6. මහිසුපුප්පිත සාලරුකො b, S.
7. ඉමමන්ථං b, S.
8. බුද්ධාතං හි b, S.
9. ගගන පාටිභාරියං B ගගනධා පාටිභාරියං S.

10. හං දක්ඛිණං අභිදුජෙර ඔපෙසාසාමිති b.
1. අභිදුරඤ්ඤි S.
- අභිදුරමිති සතිගරියමානෙ b.
12. දක්ඛිණපාදෙ වාමපාදෙ S.
13. සකඤ්ඤායස් B.
14. එවසතිපදපරිපෙත්තෙ S.
15. උදධටෙන S උධරෙ b.
16. සමානෙනෙව උධරියති S.
17. සමානෙන S, පමාණෙන b.
- උධටෙනා b, S.
18. සමානෙනෙව පතිට්ඨාති එවං b, S.
19. පමාණෙන S, ගමිනෙන b.
20. දිවාචිහාරහත්තන්දාය b, S.
- ගච්ඡන්තො හික්ඛුමිය b.

නිවහරකං පච්ඡන්තොති හි තථාගතෙ ඡදනං වා උග්ගච්ඡති පඤ්ච වා¹ ඔගච්ඡති හගවා පත පකඨිගමනෙතෙව ගච්ඡති; නාතිදුරෙති අතිදුරෙ පරිවතෙතනෙතන හි එකඥොපදවායෙ² පිට්ඨි භාගෙන ගතවා; නිසිදිතබ්බං භොති, අවවාසනෙත හි³ පරිවතෙතනෙතන එකඥොපදවායෙ⁴ පුරතො ගතවා; නිසිදිතබ්බං භොති, තසමා යසමිං පදවායෙ⁵ සිතෙත⁶ පුරතො වා පච්ඡන්තොවා අගනවා⁷ නිසිදිතබ්බං භොති තත්ථ පරිවතති; පාණ්ණිනාති කපිවාතාබාධිකො⁸ විය න අසනං ගතෙති ගගෙතො නිසිදති; පකඨිපඨිති යො කිඤ්චිකමං කතො කිලතෙතො⁹ සීතකොව පතති¹⁰ යොපි ඔරිමං අබ්බං නිසාය නිසිතොතො සංතතොතො යාවපරමං අබ්බං ගච්ඡති¹¹ පරමබ්බං වා නිසාය නිසිතොතො තපෙව යාව ඔරිමබ්බං ආගච්ඡති සබ්බො සො අසනෙ¹² කායං පකඨිපඨි නාම, හගවා පත එවං අකතො අසනසා මජ්ඣෙ ඔලුමකං වායෙතො¹³ විය තුලපිටං¹⁴ ධපෙතොතො විය සඤ්ඤිකං නිසිදති; හත්ථකුඤ්ඤාවන්ති පතත මුඛවට්ඨං උදකඤ්ඤාවඨ පතං¹⁵ මකඤ්ඤාවඨිතො පණ්ණෙවෙදනථාලං¹⁶ නාදිගතොත අසංගත කරණං¹⁷ පාදකුඤ්ඤාවන්ති පාදෙන භුමිසංගතොදි¹⁸ අසංගත කරණං; න ජමනඨිති න භාගති: න ගමපඨිති න ඔසිදති; න වෙඛ තීති න වලති; න පඤ්ඤාසාතිති හගපරිතසානායෙති න පරිතසාති; එකවෙවා හි ධම්මකථාදිතං අත්ථාය ආගනවා මනුසසාසු වන්දිතො සිතෙ සු සකඨිසාමි හු වො තෙසං විතතං ගණනෙතො ධම්මං වා කපෙථතුං¹⁹ පඤ්ඤං වා පුච්ඡිතො විසාපෙඡතුං හතතොතුමොදනං²⁰ වා කාතුන්ති හගපරිතසානායෙ පරිතසාති, එකවෙවා මනාපො හු වො මෙ යාතු ආගච්ඡිසාති²¹ මනාපං අනතරඛප්පකතති²² තණ්හාපරිතසානායෙ පරිතසාති; තදුභගමපි²³ තසා නන්දිති න පරිතසාති; විවෙකා චතෙතොති විවෙකෙ නිබ්බානෙ ආවට්ටමානසො²⁴ හුන්ති; විවෙක චතෙතොති පි පාසො, විවෙකචතතසුතො හුන්ති අත්ථා; විවෙක චතතං නාම²⁵ කතභතතනිවචසා ගිතබුතො දිවාච්ඡායෙ සමථවිපසා

1. පඤ්චවා S පථවි වා b.

2. එකං වෙපදවායෙ b.

3. භොතිතාචවාසනෙතනි b.

අවවාසනෙත b.

පරිවතනෙතන b. S

4. එකං වෙ b.

5. පදවායෙත සිතෙත S.

6. අගනවා b. S W2.

7. පාණ්ණිතාති වාතාබාධිකො S.

8. කිලතෙතො b.

9. පතති ඔරිමං b.

10. යාවපරමං අබ්බං ගච්ඡති L. යව

පරිමබ්බං B. ගච්ඡති පාමබ්බං B. S.

11. සො සබ්බසො ආසනෙ S.

12. ධායෙතො විය b. වායෙතො විය S.

13. තුලපිටං b.

14. උදකඤ්ඤාවඨපතං b.

විජිතොති තණ්හා S.

15. වෙද ජාල b.

16. අසඤ්ඤාකරණං S.

17. සංගතොදි b. S.

අසංගතකරණං S.

18. ධම්මං කපෙථතුං b.

19. විසාපෙඡතුං අනුමොදනං වා S.

20. යාතු ආගච්ඡති b. S.

21. අනතරං ඛප්පකතති වා b.

22. තදුභගමපි S.

23. ආවතනමානසො S.

24. විවෙකචතතං හි නාම b.

තාවතෙත මුලකමමධානං ගතෙති පලලබ්භං ආභුඤ්ඤා නිසිද්දතං එවං නිසිද්දතං හි ඉරියාපපො උපසන්නො හොති; නි පත්තං උනන්ත මෙතිති ආදිසු එකවෙවා පත්තමුඛවට්ඨියා උදරං ආහන්තො¹; විශ පත්තං උනන්තමෙති, එකො පාදපිට්ඨියං ඔපපන්නො විශ ඔණොමෙති, එකො පද්ධං² කන්තා ගණන්තා, එකො ඉතොවිතො ව³ එකපෙති, එවං අකන්තා උහොති ගජෙති ගතෙති; ඊසකං තාවතෙති උදකං පතිගණන්තා⁴ අපො; නි සමපිට්ඨිතාකන්තා පරිවෙන්නො පඨම මෙව පත්තපිට්ඨිතාකොවති; නාතිදුරෙති යථා නිසිද්දතාසත්තො දුරෙ පතති. න එවං ජබ්බෙති⁵ න අවධාසන්නොති⁶ පාදමුලෙයෙව න ජබ්බෙති;⁷ වුච්චධංගොනොති විකිරන්නො යථා පටිග්ගාගතො⁸ තෙමෙති න එවං ජබ්බෙති; නාතිදොහන්ති යථා එකවෙවා පාපි චෙත් අපට්ඨන්තං දසොන්නො මුට්ඨිමත්තමෙව ගණන්තා⁹ න එවං; අතිබහුන්ති යාපතමත්තො අතිරෙකං; බ්‍රහ්මඤ්ඤානිබ්‍රහ්මාසාති බ්‍රහ්ම භස්ස මත්තො තාම ඔදන්තො¹⁰ වතුන්තො¹¹ එකවෙවා හි හත්ත මත්තාපෙ ගත්තං බහුං ගණන්තා¹² බ්‍රහ්මඤ්ඤා මත්තාපෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤානං බහුං සන්තා තථා¹³ න ගණන්තා; නිබ්බ්‍රහ්මඤ්ඤානං අමත්තං හි බ්‍රහ්මඤ්ඤානං ඔපපත්තා ගත්තමෙව භුඤ්ඤානො ගත්තං වා ඔපපත්තා¹⁴ බ්‍රහ්මඤ්ඤානං ව්‍යඤ්ඤානො ව්‍යඤ්ඤානො ආලොපං අතින්තමෙති තාම, සන්තා එක නන්තං¹⁵ බ්‍රහ්මඤ්ඤානං ගණන්තා¹⁶ ගත්තමෙව ව්‍යඤ්ඤානමෙව එකතොව තිට්ඨන්ති;¹⁷ මත්තාකමත්තොති තථාගත්තං හි ජිට්ඨාය¹⁸ දන්තානං උපතිතහොජනං ආතින්තමත්තං දන්තොති පුට්ඨිමත්තමෙව සණ්ඨා කරණියං¹⁹ පිට්ඨිමෙවෙත්තං විශ හොති තස්සා එවමාන; මුඛෙ²⁰ අවිච්චාති පොකුරපත්තො පතිතඋද්ධිඤ්ඤා විශ²¹ විනිවට්ඨිතො පර ගලමෙව යාති තස්සා අවිච්චො²² න හොති; රසපිට්ඨං වෙදිති²³ මුද්‍ර තිත්තකට්ඨිකාදිරසං රාන්තාති. මුද්‍රානං හි අත්තමසො පාතිගෙපි දිබ්බො රා පතිත්තොව හොති, තෙත තෙසං²⁴ සබ්බෙත්ථ රසො පාකවො

1. වට්ඨියා උදකදන්තං b	12. ගත්තං ගණන්තා S.
උදකදන්තං S. ආහරන්තාවිය b. S.	13. සන්තා පත තථා b.
අහරන්තො B. උදකදන්තං අහ	14. ගත්තං ඔපපත්තා S.
න්තො W2. ආහරන්තො W2.	15. සන්තානං එකකරණං h.
2. එකොවෙති b. S. ගණන්තා S.	16. ගණන්තා b.
3. ඉතොවිතොව S.	17. එකතොව තිට්ඨන්ති b.
4. පටිග්ගාගන්තා b. S.	එකතො පතිට්ඨාපෙති S.
5. ජබ්බෙති b.	18. පුට්ඨිමත්තං h. S.
6. නිබ්බ්‍රහ්මඤ්ඤානං b.	19. සණ්ඨාකරණිය b.
7. ජබ්බෙති b. විජ්ජිතොනොති b.	20. මුඛෙ මුඛෙ B. හ මුඛෙ b.
විජ්ජිතොනොති S.	21. උදක ඤ්ඤානං h. S.
8. යථාපටිග්ගාගන්තා ගාගතො b. S	විනිවත්තො තිට්ඨන්ති b.
තෙමෙති b. වෙවෙති S ජබ්බෙති h	ගලප්ථ S
9. ගණන්තා b. S.	22. අවිච්චො b. S.
10. තාම ඔදන්තං S.	23. රසං පටිග්ගාගන්තො S.
11. වතුන්තො හොති b. S.	24. තෙත තෙසං b. S.

හොඳි; රසගෙඩො¹ පත නැති; අට්ඨකප්පකප්පකප්පක² නෙව
දව්‍යායාති වුනෙකහි අමෙහි සමනතාගතං; විසුද්ධිමග්ගෙ පතස්ස
විනිවර්ණො ආගතොති සබ්බාසවස්සතෙත වුත්තමෙනං; ගණෙත්ථු ආධා
නෙත්ථුති සත්ථා කිං කරෙති, පථමං පතතස්ස ගණෙත්ථානං ධොවති,
තත් පතතං ගණෙත්ථා සුත්ථුමල්ලානත්ථං පෙසෙත්ථා දො වාරෙ සඤ්ඤා
රෙති, එතතාවතා පොකඛරපතෙත පතිතඋදකං විය නිවට්ටිත්ථා
ගවර්ති;³ න ච අනිසේකොති යථා එකච්චො පතතං ආධාරකෙ
රපෙත්ථා පතෙත උදකං න පුඤ්ඤති⁴ රජෙ පතනෙත අප්පිපෙකති
න එවං කරෙති; න ච අනිසේකානුරක්ඛිති යථා එකච්චො පමාණ
තික්කනතං ආරක්ඛං පට්ඨපෙසි;⁵ භුඤ්ඤත්ථා වා පතෙත උදකං⁶
පුඤ්ඤත්ථා විවරහොගනතරං පවෙසෙත්ථා පතතං උදරෙන අතකම්භිත්ථා⁷
ගණෙත්ථා න එවං කරෙති; න ච අනුමොදනස්සාති යො හි භුත්ත
මතෙතාව දුරකෙත්ථු ගතත්ථාය රෙදනෙත්ථු ජාතජ්ඣිතෙත්ථු මත්ථුස්ස
සු⁸ භුඤ්ඤත්ථා අතාගතෙ යොව අනුමොදනං ආරහති. තතො සබ්බ
කම්මාති ඡබ්බිත්ථා⁹ එකච්චො ආගවර්ති එකච්චො අතාගතා¹⁰
හොනති, අයං කාලං අතිතාමෙති. යො පි¹¹ මත්ථුස්ස පු ආගතො
අනුමොදනත්ථාය වර්ජිත්ථා නිසිනෙත්ථු අනුමොදනං අකම්මා¹² කථං
තිස්ස¹³ කථං පුස්ස¹⁴ කථං සුමන, කථං තිස්ස කථං පුස්ස
කථං සුමනෙ කථවිත්ථා¹⁵ ආරොගා සස්සං සමපනනති ආදි¹⁶ පාවිසෙ
කකං කථං සමුච්චාපෙති අයමපි¹⁷ අනුමොදනස්ස කාලං, අතිතා
මෙති, මත්ථුස්සානං පත ඔක්කාසං ඤාත්ථා ආයාචිතකාලෙ¹⁸ කරෙ
නොතා නාතිතාමෙති නාම, සත්ථා තථා කරෙති; න කං ගතනති
තිං ගතං නාමෙතං උත්තංඤ්ඤං අති කිලිත්තනති ආදිති වත්ථා
න ගරහති; න අඤ්ඤං ගතනති යොගතාය වා පුත්ත දිවසාය
වා ගතතං උපපාදෙස්සාමිති හි අනුමොදනං කරෙතොතා අඤ්ඤං
ගතතං පටිකඛිති යො වා යාව මාත්තාමානං ගතතං පටිති.
තාව¹⁹ අනුමොදනං කරිස්සාමි. අථ මෙ²⁰ අනුමොදනාවසානෙ
අත්තනො පක්කගතනනොපි ථොකං දස්සනති අනුමොදනං වඩ්ඪති²¹
අයමපි පටිකඛිති නාම, සත්ථා න එවං කරෙති; න නිමුට්ඨිකුක්කාමො
ති²² එකච්චො හි පරිසං මුඤ්ඤිත්ථා මුඤ්ඤිත්ථා ගවර්ති²³ වෙගෙන

1. රසගෙඩො පත S.

2. අට්ඨක අමෙහි b.

3. විය මිතිවනතිත්ථා ගවර්ති b S.

4. න පුච්ඡති b.

5. ධංපසි b. ධංපසි S.

6. උදකං පුච්ඡති

7. අතික්කම්භිත්ථා S. ගණෙති b.

8. ජාතමතෙත්ථු මත්ථුස්ස b. S.

9. ඡබ්බිත්ථා b.

10. අතාගතාව b. S.

11. යොති b. S.

12. අකම්මා b.

13. කථං පුස්ස S.

14. පුස්ස S.

15. කසිත්ථ L.

16. ආදිං S. පාවිච්ඡකං b.

17. අයං b S

18. අයාචිතකාලෙ b. කපෙතොතා b.

19. ගතං පට්ඨතිත්ථා b. S.

20. අයං මෙ b.

21. වඩ්ඪති B. S

22. න මුඤ්ඤිත්ථා මුඤ්ඤිත්ථා B.

න මුඤ්ඤිත්ථා මුඤ්ඤිත්ථා B. S.

23. පරිසං මුඤ්ඤිත්ථා ගවර්ති B. S.

අනුබන්ධබ්‍රහ්මාණන්තරා, සන්තා පත න එවං ගව්ඡති, පරිසාය මජ්ඣෙ
 භිකූණා ගව්ඡති; අවුක්ඛානංගානි යො හි යාවි හනුකට්ඨිකො උක්ඛි
 පිනා පාරුපති, තස්ස අවුක්ඛානං නාම ගොති, යො යාවි ගොපථකා
 භිකාරෙත්වා¹ පාරුපති තස්ස අවොක්ඛානං² හොති, යො පි
 උගතො උක්ඛිපිනා උදරං විවරිත්වා³ යාති තස්ස පි අවුක්ඛානං
 හොති, යො එකංසං කත්වා එතං විවරිත්වා⁴ යාති තස්ස පි අවො
 ක්ඛානං⁵ සන්තා තං සබ්බං න කාරෙති; අලලිනනති⁶ යථා අසෙසසං
 සෙදෙන තිත්තං⁷ අලලියති⁸ න එවං සන්තා; අසංකාමිකානි⁹ බලි
 සාටකො විස කායතො මුච්චිත්වා¹⁰ න තිට්ඨති; වාතොති වෙරබ්බි
 වාතොපි¹¹ උට්ඨතිත්වා වාලොකං න සන්තොති; පාදමණ්ඩනානුසො
 ග්ගති ඉට්ඨකාය සංසතාදීති පාදසොගනානුසොගං; පනඛාලොකා
 ති¹² පාදෙතෙව පාදං බොවිත්වා; සො නෙව අතභ්‍යාබාධාසාති¹³
 ආදීති පුමෙබ්බතිවාස වෙතොපරියස්සණානං අත්තාය න වදති¹⁴
 ඉරියාපථසන්තානං පත දිස්වා අනුමානෙන වදති; බම්බෙති පරියතති
 බමමං, උක්ඛාදෙති¹⁵ කිං මහාරට්ඨික¹⁶ මහාකුට්ඨිකාති ආදීති
 වත්වා ගෙහසිතවසෙන න උක්ඛාදෙති; අසංසාදෙති¹⁷ කිං උපාසක
 කථං තෙ විහාරමග්ගො සද්ධො කිං හයෙන නාගව්ඡසි¹⁸ න හික්ඛු
 කිස්සති අව්ඡිද්ධිත්වා ගණනති¹⁹ මා හාසීති වා කිං නුග්ගං එවං
 මව්ඡරිසං²⁰ ජිවිතං නාමාති වා ආදීති වත්වා ගෙහසිතවසෙන න අප
 සාදෙති;²¹ විස්සංගොති අසන්ධිත්වා²² අපලිබ්බෙත්වා; විසෙසසංසොති
 විසෙසපතිත්වා²³ පාකංගො විස්සංගානාගොව²⁴ වෙස විසෙසසංසො
 ගොති; මසෙසුති මුඛෙත්වා; සවතිසොති²⁵ සොතසුඛො; මධුරතාගොව²⁶
 වෙස සවතිත්වා හොති; බිද්ධති සම්පිණ්ඩිතො; අවිසාරීති²⁷ අවිසරො
 බිද්ධතාගොව වෙස අවිසාරී හොති; ගම්බිණ්ඩති ගම්බරසම්බ්‍රමිතො;
 නිත්තාදීති නිත්තාදවා ගම්බරතාගොව²⁸ වෙස නිත්තාදී හොති;

1. භිකාරෙත්වා වා	15. න උක්ඛාදෙති B. S.
2. අවුක්ඛානං S.	16. මහාරට්ඨික S. කිං මහා B.
3. උදරං. විවරෙත්වා S.	කුට්ඨිකාති S. B.
විවරිත්වායාති තස්ස පි	17. න අපසාදෙති B.
අවුක්ඛානං. සන්තා B	18. හයෙන ආගව්ඡති S, හයෙන
4. එතං. විවරෙත්වා S.	නාගව්ඡති B. නති B, S, සික්ඛු S
5. අවුක්ඛානං S.	19. ගණනති S.
6. අලලිනනති B.	20. එවං. මව්ඡරියං S මව්ඡරිය B.
7. තිත්තං. තං. L.	21. ගෙහසිතපමෙන අපසාදෙති B.
8. අලලියති B.	22. විසෙසොති අසංසෙසො S.
9. අපසාදනති B. S බලසාටකො S.	අසන්තාගො L. සිතිමො B.
10. මුඛෙත්වාපි B.	23. විසෙසපතිත්වා S.
11. වෙරබ්බිවාතොපි S.	24. විස්සංගානාගොව S
12. පනඛාලොකානි S.	25. සවතිත්වා B
13. අතභ්‍යා B. පාදකාති B.	26. මධුරතාගොව S. සවතිත්වා B.
ආදීති න පුමෙබ්බතිවාස B.	27. අවිසාරීති අවිස්සංගොති බිද්ධතාගොව S.
14. අත්තාය වදති B. S.	28. ගම්බරතා ගොව S.

සථාසෙය්‍යනාති වකක්ඛවාලපරියත්තවපි එකාබ්බපරිසං¹ විඤ්ඤපෙති; බ්බිද්ධාති; අඛ්‍යාලිමත්තවපි² අඛ්‍යාලිමත්තවපි පරිසතො බ්බිද්ධානං ගච්ඡති,³ කාමො චා එවරුපො,⁴ මුද්‍රය්‍යායෙ අකාරණං තස්සිති⁵ ඉති ගභවතො ඥායො පරිසාය මත්තකො⁶ මත්තකොති වරති; අවලොකයමානාති⁷ සිරසමිං අඤ්ඤාං ආපෙත්වා ගභවතං ඔලොකොත්තං ව⁸ පච්චාසකත්ථා දස්සනවිජගතධ්මානෙ වද්දිත්වා ගච්ඡති; අවිජගතාති⁹ යො හි කපං සුත්වා චුට්ඨිතො අඤ්ඤං දිට්ඨසුතාදිකපං¹⁰ කපෙත්තො ගච්ඡති, එසසගාවෙන¹¹ විජගති තාම, යො පන සුතං ධම්මකපාය වණ්ණං කපෙත්තොව ගච්ඡති අයං න විජගති තාම, එවං අවිජගතතභාවෙන පකක්ඛනාති; ගච්ඡනනාති රජ්ජයත්තවසෙතරතනසතුබ්බධං සුවණ්ණං ගතිං විශ්‍ය ගච්ඡනං අද්දසාම; සීගනාති සමුස්සිතකඤ්චනපබ්බතං විශ්‍ය සීතං අද්දසාම; නිගො ව ගිගෙසාති විජාරෙත්වා යුග්ගෙ කපෙත්තුං අසකෙකානොත්තො අවසෙසගුණෙ¹² සබ්බිපිත්වා කලාපං විශ්‍ය මුට්ඨකබ්බං¹³ විශ්‍ය ච කත්වා විශ්‍යපේදනො එවමානං, අයං හෙත්ව අභිප්පායො, මයා¹⁴ කපිතගුණෙති අකපිතාව බ්‍රහ්මර මහා පඨවිමහාසමුද්දාදයො¹⁵ විශ්‍ය හි තස්ස භොතො අනන්තා අපපමෙය්‍යගුණො¹⁶ ආකාසමිච්ඡිත්තාති;¹⁷ අප්පමිසංචිදිතොති අවිඤ්ඤත ආගමනො; පබ්බජ්ඣෙ උපසංඝමනොති¹⁸ විවරපරිකම්මාදිසමයෙවා එකං තිවාසෙත්වා සරීරබ්‍යාඤ්ජනසමයෙ¹⁹ වා උපසංඝමිත්වා තතො වා²⁰ පටිතිවහතිතබ්බං භොති, පටිසඤ්චාරමත්තවපි න ජායති, පුරෙතරං පන ඔකාසෙ කාරිතෙ දිවාධ්මානං සමපජ්ඣා විවරං පාරුපිත්වා,²¹ හික්ඛු විවිතො ආනෙතිසිද්ධති. තං ආගතත්වා පස්සනො²² දස්සනෙතපි පසිද්ධති. පටිසඤ්චාරෙ ජායති, පඤ්ඤා²³ ව්‍යාකරණං වා ධම්මකපා වා ලබ්බාති,²⁴ තස්මා පණ්ණිතං ඔකාසං කරෙතති,²⁵ ඥො ව තෙසං²⁶ අඤ්ඤාතරෙ තෙනස්ස එතදභොසි, ජිහෙතා චුදෙධාති

1. එකාබ්බපරිසං. B.

එකාබ්බපරිසං. B

2. අඛ්‍යාලිමත්තවපි පරිසතො. B. S.

3. බ්බිද්ධාති ගච්ඡති. S.

4. කාමො චා එවරුපො. B.

5. අකාරණං තස්සිති. B.

6. පරිසාය මත්තකොති වරති. B.

මත්තකොති වරති. S

7. අවලොකයමානාති. B.

8. ඔලොකොත්තං ව. B. S. ම L.

9. අවිජගතනාති. B.

10. දිට්ඨසුතාදික. කපං. B. S.

11. එවං අවිජගතතභාවෙන. B. S.

එකතාවෙන කපෙති එකතාවෙන. W. S.

12. අවසෙසගුණො. B. S.

13. සබ්බිපිත්වා. B. පුට්ඨකබ්බං. S.

14. මයා. B. S.

15. මහ පඨවි සමුද්දාදයො. B.

පඨවි B. පඨවි B.

16. අපපමෙය්‍ය ගුණො. B. S.

17. විජාරිතොති. B. S.

18. උපසංඝමනොත්තොති විවරකම්මාදි S

19. සරීරබ්‍යාඤ්ජන සමයෙ B

සරීරබ්‍යාඤ්ජන සමයෙ S

20. තතො පටි S. තතොව පටි B

21. පාරුපෙත්වා. B.

22. පස්සනො. B.

23. පඤ්ඤා. B. ව්‍යාකරණං. B. S.

24. ධම්මකපං වා ලබ්බාති. B. S.

25. ඔකාසං කරෙතති. B. S.

26. තෙසං. B. S.

අත්තනො උග්ගතභාවො අකපටතියා කසවා එවමාහ; බුද්ධා නාම අනුදායසමපන්නා¹ ගොතති මහලලකභාවො මං ඤාතො² සිසං ඔකාසං කරිංගානිති එවමාහ;³ අථ නං ඛනාසමකාසිති⁴ චෙගෙන උට්ඨාය දඬිවා හිජ්ජිතා ඔකාසමකාසි; අස මෙයි යෙ මයා; නාටිසං නාමසමකාසාති නාරිසගතාමං නාම⁵ ඉජ්ජිලිඛං තෙන අට්ඨාය පබ්බාති⁶ නාරිසගතාම සට්ඨායා⁷ ඉජ්ජිලිඛෙන වත්තපබ්බාති වොහාර භුසලතාය එවං වදති; පසුතජ්ජෙගාති⁸ පුද්දලජ්ජෙගා; නිත්තාමසෙ ගතති නිහර එතං; කෙවලිති සකලගුණසමපන්නො; පට්ටභාසිති එකපසායෙන පුච්ඡිතො⁹ අට්ඨපසඤා¹⁰ ව්‍යාහරෙනො පති අභාසි; යොජෙද්ධි යො විදති¹¹ ජාතාති යස්ස පුබ්බතිවාසො¹² පාතපො; සග්ගාපාසඤා පසාතිති දිබ්බවක්ඛුඤාණං කට්ඨං; ජාති ඛාසං පසෙගාති අරගතං පසෙගා; අභිඤ්ඤාපොසිගොති තං අරගතං අභිජාතිතා වොසිතො වොසානපසෙගා; මුනිති අරගත ඤාණමොනෙයෙක සමන්තාගතො; විසුද්ධිනති පණ්ඩරං, මුග්ගං ධුමෙහිති¹³ කිලෙසරගෙහි මුත්තං; පණිනජාතිමරණොති ජාති කඛයං පත්තතො පණිනජාතිකො ජාතිපසානෙනෙව¹⁴ පණිනමරණො; මුග්ගවිජිග්ග කෙවලිති යං බ්‍රහ්මවර්ගස්ස කෙවලි¹⁵ සකලභාවො තෙන සමන්තාගතො¹⁶ සකලවතුමග්ගබ්‍රහ්මවර්ගවාසොති අත්ථො; පාරගු සබ්බබ්මානානති සබ්බසං ලොකීය ලොකුත්තරධම්මානං අභිඤ්ඤාය පාරගතො¹⁷ සබ්බබ්මෙව අභිජාතිතා ඕතොති අත්ථො; පාරගුති වා එත්තාවතා ව පරිඤ්ඤාපාරගු¹⁸ පඤ්චත්තං ඛනිානං, පහාන පාරගු¹⁹ සබ්බකිලෙසානං, භාවතාපාරගු වතුත්තං මග්ගානං, සච්ඡිකිරි යාපාරගු නිණ්ණායං, සමාපත්තිපාරගු සබ්බ සමාපත්තිනානති අගමත්ථො වුත්තො; පුත්ත සබ්බබ්මානානති ඉමිනා අභිඤ්ඤාපාරගු²⁰ වුත්තොති; බ්‍රහ්මා නාදි²¹ පට්ටච්ඡිති නාදිසො ඡති අකාමරිති පාරඛනො

1. අනුදාය සමපන්නා B. S.

2. මහලලකභාවො ඤාතො B. S.

3. එවමාහ ඔරමිප B. ඔරමප්ච B. S.

4. ඔකාස මකාසිති b. S.

5. නාමොනාම අභවොති

නාරිසමානාමං B. නාරිසමා
සත්ථොති නාරිසමාන නාම b.
නාරිසමා නාම සත්ථොති නාරි
සමා නාමං නාම ඉජ්ජි ලිඛිතං B.

6. ඛනාසමකාසිති L.

7. නාරිසමාන සත්ථොති b.

නාරිසමා නාමොනාමා
ඉජ්ජි ලිඛිතං B.

8. පසුත ජ්ජෙගාති B.

පසුත ජ්ජෙගාති b.

9. පුච්ඡිතො b.

10. අට්ඨපසඤා B.

ව්‍යාහරෙනො b. S. පරි අභාසි B.

11. යො චෙද්ධි යොජෙද්ධි b. S.

12. පුබ්බතිවාසො b. S.

13. මුග්ගරගෙහිති b. රෙතෙහිති
කිලෙසරගෙහිති B.

14. ජාතිපසානෙනෙවං S.

පහානමරණො b.

15. කෙවලං B. B.

16. තෙන සමපන්නාගතො b.

17. පාරගතො b. S.

18. එත්තාවතා පරිඤ්ඤා පාරගු b.

19. පණින පාරගු b.

20. සබ්බබ්මානානති අභිඤ්ඤාපාරගු B.

21. නාදි b.

සබ්බාකාරෙන වතුන්නං සච්චානං බුද්ධිත්තං බුද්ධොති පවුච්චතීති; කීං පන ඵහතාවතා සබ්බෙ පඤ්ඤා¹ විස්සජ්ජිතා භොතතීති: ආම විස්සජ්ජිතා;² විතතං විසුඛං ජානාති මුත්තං රුහෙහිති ඉමිනා තාව බාහිතපාපත්තා බ්‍රාහ්මණොති පසම්පඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො³ භොති පාරගුති ඉමිනා වෙදෙහි ගතත්තා⁴ වෙදගුති දුතියපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති, පුබ්බෙතිවාසනාති ආදීති ඉමාසං තිස්සත්තං විජ්ජානං අත්ථිතාය තෙවිජ්ජාති තතිය පඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති, මුත්තං රුහෙහි සබ්බභොති ඉමිනා ව⁵ තිස්සවත්තා පාපබ්බමානං සොත්ථි යොති වතුත්ථපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති; ජාතික්කයං පත්තොති ඉමිනා පන අරහත්තයොව චුත්තත්තා පඤ්චමපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති වොසිතොති ව බ්‍රහ්මවරියස්ස කෙවලිති ව ඉමෙහි ඡට්ඨපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති, අභිඤ්ඤාවොසිතො මුතීති ඉමිනා සත්තමපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතො භොති, පාරගු සබ්බබ්බමානං බුද්ධො තාදි පවුච්චතීති ඉමිනා අට්ඨමපඤ්ඤා විස්සජ්ජිතොති; දුන්නථනාති ආදීති හෙට්ඨා, සුත්තෙ විත්ථාරිතානෙව, පච්ච පාදීති පටිපජ්ජි;⁶ ඛම්මස්සානුඛම්මිනාති ඉමසම් සුත්තෙ බ්බෙමො නාම අරහත්තමයො අනුබ්බෙමො නාම තණො හෙට්ඨිමා මයො තිණ් ව සාමඤ්ඤඵලාති තාති පටිපාරියා පටිලිති⁷ අත්ථො; න ව මං⁸ ඛම්මාබ්බිකරණං ව විහෙසෙහිති මඤ්ච බම්මකාර ණා න කිලමෙසි⁹ න පුත්තපුත්ත කථාපෙසිති චුත්තං භොති; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති¹⁰; තත්ථ පටිතිබ්බාසිති පන පදෙන දෙස නාය අරහත්තෙනෙව කුටං ගතිත්තනි.

බ්‍රහ්මාසුසුත්තං පඨමං.

2. 5. 2.

ඵචමෙම සුත්තනාති සෙලසුත්තං; තත්ථ අභිගුහ්නන්තපෙසුති ආදි පොතලිකසුත්තෙ විත්ථාරිතමෙව, අබ්බිතෙ නලිසෙහිති¹¹ අසොත්ත තෙලසෙහි ආදසති සතෙහි පඤ්ඤාසාය ව භික්ඛුති සද්ධිනාති චුත්තං භොති; තෙ පන සාවකසන්නිපාතෙ සනාරිපතීතා භික්ඛුගෙව සබ්බෙ

1. ඵහතාවතා පඤ්ඤා, b, S.

විස්සජ්ජිතා S.

8. තවම. S, බම්මාබ්බිකරණං.

විහෙසිති b, S.

2. විස්සජ්ජිතා S.

9. සම්බම්මකාරණං b.

3. විසජ්ජිතා S.

පඤ්චබ්බකරණෙ නිලමසි

4. වෙදනං ගතත්තා S.

න පුත්තපුත්තං b, S.

5. ඉමිනා ව b, S.

10. උත්තානමෙම b.

6. පච්චපාදිනා පටිපජ්ජි. b.

11. අබ්බිතෙරසෙහිති S.

බම්මස්සානු බම්මිනා S.

තෙලසෙහිති b, තෙරසෙහි S.

බම්මස්ස අනුබ්බමනාති b.

තෙලසෙහි b.

7. පටිලිහිති b S.

එහිතික්ඛුපබ්බජ්ජාය පබ්බජිතා බිණ්ණවා, ගොණියොති¹ තස්ස නාමං ජට්ඨොති තාපසො; සො කීර චූභවණ්ණොසාලො ධනරක්ඛිතජාය පත තාපසපබ්බජ්ජං සමාදය රඤ්ඤා පණ්ණාකාරං කත්වා² භූමිභාගං ගගෙත්වා තත්ථ අස්සමං කාරෙත්වා වසති, පඤ්චති සකට්ඨ තෙති වණ්ණජ්ජං³ පයොජෙත්වා කුලසහස්සස්ස තිස්සයො⁴ හුත්වා අස්ස මෙපි වස්ස එතො තාලරුකෙවා දිවසෙ⁵ එනං සොවණ්ණේයඵලං⁶ මුඤ්චති⁷ වදනති, සො දිවා කාසායාති⁸ ධාරෙති ජවා ව බ්බති⁹ රතං කාමසම්පත්තං අනුභවති, ඛම්මිසා භාමායාති පානකාතිසංස පටිසංසුත්තාය¹⁰ ධම්මියා කපාය අයං හි කෙණ්ණියො තුච්ඡතෙත්වා භගවතො දස්සනාය ගතං ලජ්ජායමානො¹¹ විකාලභොජනා විරතා නම්පි පානකං කප්පති විනෙත්වා සුසංඛතබදරපානං¹² පඤ්චති කාර්සතෙති ගාභාපෙත්වා අගමාසි, එවං ගතභාවො වස්ස “අථවො කෙණ්ණියස්ස ජට්ඨස්ස එතද්දොසි කිනත්තො අගං සමණස්ස ගොතමස්ස භරපෙය්‍යනති” භෙසජ්ජකිකිකෙ පාළිං ආරුළොගෙව,¹³ පුතිසම්පි වො ගභවාති කසමා පුතපුත¹⁴ පටිකම්පි තිත්ථියානං පටිකෙට්ඨො පසන්නතාය¹⁵ අකාරණමෙතං තත්ථි බුද්ධානං පච්චය ගෙතු එවරුපං කොහඤ්ඤං අයං පත අබ්බතෙලසාති¹⁶ හික්ඛුසතාති දිත්වා එතතකානං යෙව හික්ඛං පටියාදෙස්සති¹⁷ යෙව සෙලො තිති පුරිසසතෙති සද්ධිං පබ්බජස්සති අසුත්තං වො පත තවකෙ අඤ්ඤා තො පෙසෙත්වා ඉමෙගෙව සද්ධිං ගතං අථාපි සබ්බෙ ගගෙත්වා ගම්මසාමි¹⁸ හික්ඛාභාරෙ නප්පගොස්සති¹⁹ තතො හික්ඛුසු පිණ්ඩාය වරතොසු මත්තස්ස උජ්ඣාසිස්සති විරස්සාපි²⁰ කෙණ්ණියො සමණං ගොතමං නිමනෙත්වා²¹ යාපනමත්තං දතුං න සකම්පි²² සගම්පි විපට්ඨාගී භවිස්සති පටිකෙට්ඨො පත තතෙ සමණො ගොතමො පුතපුත²³ තිඤ්ඤා චූභවණ්ණස්ස අභිප්පසන්නොති චූභවණ්ණං නාමං ගණ්හිති²⁴ විනෙත්වා චූභවණ්ණෙ පිනිමනෙත්වා කාමො භවිස්සති තතො චූභවණ්ණං පාටියෙක්ඛං නිමනෙත්වා²⁵ තතො නිමනති තා

1. කෙහියොති b.	14. පුතපුතං b. S.
2. දම්භ. b. S. W2.	15. පසන්නතාය B පටිකෙට්ඨ
3. වාණිජ. b	පනතතාය b. S.
4. සොකුලසහස්ස තිස්සයො b.	16. අබ්බතෙලසාති S, අතලසාති b.
5. දිවසෙ දිවසෙ b. S.	17. පටියාදෙස්සති b. S.
6. සොවගණ්ණං b සුවණ්ණමය. S.	18. ගගෙත්වා ආගම්මසාමි b. S.
සුවණ්ණමය තාල ඵලං B	19. නප්පගොති b. S.
7. මුච්චති b. S.	20. පුරිසමපි S.
8. කාසායාති b.	21. නිමනතිවා S.
9. ජට්ඨති S.	22. නාසකම්පි b. S.
10. පටිසංසුත්තා ව S.	23. පුතපුතං b. S.
11. ලජ්ජායමානො b S.	24. ගණ්හිති L
12. පුඬං ඛතං b. S පරමපානං b.	25. නිමනෙත්වා තතෙ
13. පාළි ආරුළොගෙව b, පාළි S.	නිමනතිවා b. S.

භික්ඛු පුත්‍රා භුඤ්ජානන්ති එවමස්ස සද්ධා අනුරක්ඛිතා භවිස්සන්ති පුතපුත¹ පටිකම්පි; කිඤ්චාපි භොති² ඉමිනා ඉදං දීපෙති: භො, භොතම කිං ජාතං යදි අහං බ්‍රාහ්මණේසු අභිපසනෙතා අබ්බාසෙතු භවං භොතමො අහං බ්‍රාහ්මණානම්පි දාහං සකෙකාමි කුමානාමපීති; කායවෙශ්‍යාවම්භිනන්ති³ කායවෙශ්‍යාවම්භං; මණ්ඩලමාලනති දුස්ස මණ්ඩපං; ආවභොති කඤ්ඤාගහණං; විවාභොති කඤ්ඤාදාහං; භො මෙ නිමනන්තොති. භො මයා නිමනන්තො; අථ බ්‍රාහ්මණො පරිපකකු පතිස්සයත්තා⁴ බුද්ධසද්දං සුත්වා අමතෙතෙවාහිසිත්තො පසාදං ආචි කරෙතොතො බුද්ධොති භො භෙණ්ණිං චදෙසිති ආහ: කෙණ්ණියො යථා භූතං ආචිකම්භෙතො; බුද්ධොති භො භෙල චදමිති ආහ; තතො නං පුතපි⁵ දලිති කරණන්තං පුච්ඡි: ඉතරෙපි තපෙච ආරෙවෙසි; අථස්ස කපපසතසගස්සෙතිපි⁶ බුද්ධසද්දස්ස දුලලභතාවං සම්පස්සතො එතද භොසිති එතං⁷ “සොසොපි ඛො”ති ආදි අභොසි; නිලාවනගජ්ජිති නිලවණණං⁸ රුක්ඛපතති; පාදෙ පාදනති⁹ පදපමාණෙ පදං අච්චා සනෙතා¹⁰ හි අතිදුරෙ වා පාදෙ නික්ඛිප්පමානෙ¹¹ සද්දො වුච්ඡාති තං පටිසෙධෙතොතො එවමාහ: සිහාව එකවර්ගති¹² ගණවාසි සිහො සිහ පොතකාදීති සද්ධං පමාදං ආපජ්ජති එකවරෙ අපමනෙතො භොති ඉති අපමාදවිහාරං දස්සෙතොතො එකවරසිහෙන ඔපම්මං කරෙති; ඔං මෙ භොතොනාති ආචාරං සික්ඛාපෙතොතො ආහ අයං එත්ථ අබ්බසායො සචෙ කුමෙහ කථාචාරං අලභිත්වා මම කථායං අනතරෙ¹³ කථං පච්චෙස්සෙස්ස ආනෙතවාසිතෙ සික්ඛාපෙත්තුං නාසකම්භි මයං ගරහා උපපජ්ජස්සති තස්මා, ඔක්ඛාසං පසෙසිත්වා මනෙණ්ණොථාති; නො ව ඛො හි: න ඡන්තාමිති¹⁴ විපස්සිපි¹⁵ බොධිසත්තො වතුරසිති සහස්සපබ්බජිතපරිවාරෙ සත්ත වස්සාති¹⁶ බොධිත්තවාරිකං වරි, බුද්ධි ප්‍රාදකාලො විග අභොසි අමානම්පි බොධිසත්තො ඡබ්බස්සාති බොධි සත්තවාරිකං වරි එවං පරිපුණ්ණෙති¹⁷ ලක්ඛණෙති සම්භ්‍රාතොති බුද්ධා න භොනති තස්මා බ්‍රාහ්මණො නො ව ඛො නං න ජානාමිති¹⁸

1. පුතපුතං b. S.

2. කිඤ්චාපි ඛො භොති b.

3. කායවෙශ්‍යා වම්භිනන්ති B.

වහ්නිකන්ති S.

4. පරිපකකාපතිස්සයත්තා b.

පරිපකකා පතිස්සයත්තා S. b

5. නං පුත S.

6. කපපසතසගස්සෙතිපි b. S.

බුද්ධසද්දස්ස b. S. ව S.

7. එතදභොසි එවං S.

8. නිලවණණරුක්ඛපතති b.

නිලවතර ඛම්පතති S.

නිලවතරජ්ජි නිලවත B.

නිලවණණං M2.

9. පදෙපදනති b. S. පදසමානෙ S.

පදපමාණෙ b.

10. අච්චාසනෙතවා S.

11. නික්ඛිප්පමානෙ b. S.

12. සිහොච එකවරෙති b. S.

එකවරෙති සිහොති b ඉති ව b.

13. කථායං අනතරෙ S කථාය

අනතරෙ පච්චෙස්සෙස්ස b

14. නොව ඛො නං ජානාමිති b. S.

15. විපස්සි L. විපස්සි ඛොසි

සත්තා S. සහස්සපරි පබ්බජන

පරිවාරෙ S. සහස්සපරි b.

16. සත්තමාති b. S.

17. පරිපුණ්ණ b. S. සර්වලක්ඛණෙති b.

18. නං ජානාමිති L.

ආහ; පරිපුණ්ණකායොති ලක්ඛණෙති පරිපුණ්ණතාය¹ අතිතඛින
 තාය ව පරිපුණ්ණසරීරේ; සුරූපීති සුඤ්ජරසරීරපථො; සුජානොති
 ආරොහපරිණාහසම්පත්තියා සංඛාතසම්පත්තියා ව සුභිබ්බතො;
 වාරුදායකොති සුචිරමි පසානනානං අතිතභිජනකො මනොහර
 දායකො; සුවණ්ණවණ්ණොති සුවණ්ණවණ්ණසද්ධො;² සුසුභ්බද
 ඛොති සුච්ඡුසුභ්බදඛො; මහාසුඛිසලක්ඛණොති³ පඨමං වුත්ත
 වීයඤ්ජනානෙව වචනනතරෙන නිගමෙනො ආහ ඉදුතෙතෙසු⁴
 ලක්ඛණෙසු අනුත්තො විතරුචිතාති ගහෙඤා ථොමෙනො;
 සංතහනෙතොති ආදිමාහ හගවා හි පඤ්චවණ්ණපසාදසම්පත්තියා
 පසන්නතෙතො;⁵ පුණ්ණවන්දසද්ධිමතාය සුමුඛො; ආරොහපරි
 ණාහසම්පත්තියා මුහා;⁶ මුහුඤ්ජගත්තතාය⁷ උජ්ජ; පුඤ්ඤතතාය
 පඤාපවා; ශම්මි වෙඪ⁸ පුබ්බ වුත්තං තං මජ්ඣෙක සමණසංඝං
 හි ඉමිනා පරියායෙන ථොමගතො⁹ පුත්ත වුත්තං එදිසො හි එවං
 විරොචති උත්තරගාථාපි¹⁰ එසෙවනගො; උත්තමවණ්ණිනොති
 උත්තමවණ්ණසම්පන්නාය; රසෙඨසභොති උත්තමරමි,¹¹ ජමුඛණ්ඩ
 ඝොති ජමුදිපසා; පානවෙන ඉසාරියං ථොමෙනො ආහ; වකක
 වතති පන¹² වතුනමි දිපානං ඉසාරෙ ගොති; ඔහනිඝාති ජාති
 බත්තියා; ගොගීති¹³ ගොගියා; ගුජානොති ගෙ කෙවි රජං
 කාරෙනො;¹⁴ ගුජාගිග්ගති රුජ්ඣං පුජතියො අතිරුජා¹⁵ හුඤා
 වකකවතති අධිපායො; මනුජිසොති මනුසාධිපති පරමිසාරෙ
 හුඤා; එවං වුත්තෙ හගවා යෙ තෙ හවතති අරහතො; සම්මා
 සම්මුඛා තෙ සතෙ වණ්ණ¹⁶ හඤ්ඤමානෙ අත්තානං පාදා¹⁷කරෙ
 නතීති ඉමං සෙලසා මනොරථං පුරෙනො ගුජාගමසමිති ආදිමාහ:
 හත්වාධිපායො,¹⁸ යං මං ත්වං සෙල රුජා අරහසි හවිතුනති යාවති¹⁹
 එත් අපපායසුකොගො ගොති රුජාගමසමි සති ව²⁰ රුජතෙත යථා
 අඤ්ඤ රුජානො යොජන සතං වා අනුසාසනති²¹ යොජනසහසං වා

1. පුණ්ණතාය S	ජ 36 S ජමුමණ්ණොති b.
2. සුවණ්ණසද්ධික වණ්ණො b. S.	ජමු S
3. මහා සුඛිසලක්ඛණොති S.	12. වකකවතති පන b. S.
පඨමිවුත්තවීයඤ්ජනානෙව S.	13. ගොගාති S. ගොජාති L.
පඨමිං වුත්තබ්බඤ්ජනානෙව b.	14. කාරෙනා b. කාරෙනා S.
විසාජනානෙව B.	15. අතිරුජා b. S.
4. ඉදුති එතෙසු L.	16. සකවණ්ණ b.
ඉදුතිතෙසු b. S.	17. පාදා S.
5. පසන්නවිතො S.	18. හත්වායං අධිපායො S.
6. මුහා b. S.	ගමිධිපපායො
7. මුහුඤ්ජ b. S. ගගාතියා b.	19. හවිතුනතියං ව සිතා වදෙසි S.
8. යසංගමිත්ව b.	හවිතුනති වදෙසි b.
9. ථොමගතා S. ථොමගතො b.	20. සතිව S. යථා අඤ්ඤරුජා b. S.
10. ගාථාගමි b. S.	21. අනුසාසති b. S.
11. උත්තමසාරමි S. සාරමි b.	

වක්ඛවතඤ්ඤා¹ වතු දිපපරියන්තමතං. වා නාගමෙවං² පරිවර්තන විසයො අහං හි³ ධම්මරජා අනුත්තරෙ භවක්ඛතො අවිච්චරියන්තං. කතො ධර්මං අපමාණලොකධාතුයො අනුසාසාමි; යාවතා හි අපද දිපදදි⁴ හෙද සත්තා අහං තෙසං අසො; න හි මෙ කොචි සිලෙන වා⁵ -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනෙන වා පටිභාගො⁶ අපි; සොහං එවං ධම්මරජා අනුත්තරෙ; අනුත්තරෙනෙව වතුසතිපට්ඨානාදි භෙදෙන ධම්මෙත වක්ඛා වහෙනමිති⁷ ඉදං පජගථ ඉදං උපසම්පජ විහරථාති ආණාවක්ඛං; ඉදං ඛො පත භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසම්මතාති ආදිතා පරියන්තධම්මෙන ධම්මවක්ඛමෙව වා වක්ඛං; අපමනිවතාති ඝනාති යං වක්ඛං අපමනිවතාති⁸ හොති සමභේත වා -පෙ- කෙනවි වා ලොකයමිතාති එවං අත්තාතං ආවික්ඛරෙත්තං භගවන්තං දිසා පිති සොමනස්සජාතො සෙලො පුත දළහිකරණන්. සම්මුද්ධො පටිජානා⁹ සිති ගාථාදායමාග: තත් භො හු සෙත්තාපතීති ධම්මරඤ්ඤා¹⁰ හො තො ධම්මෙන පවතතිතස්ස වක්ඛස්ස අනුපවත්තතො¹¹ සෙත්තාපති කොති¹² පුච්ඡි; තෙන ව සමයෙන භගවතො දක්ඛිණපස්සො ආයස්මා සාරිපුත්තො¹³ නිසින්නා හොති සුචරණපුඤ්ඤා විස සිරියා සොහ මාත්තා; තං දස්සෙත්තා භගවා; මසා පටිජානිතාති¹⁴ ගාථාග තත් අනුජාණො කථාගහනාති තථාගතං¹⁵ හෙතුං අනුජාතො තථාගතෙන හෙතුතා ජාතොති අත්තො¹⁶ අපි ව අනුජාතො අවජාතො අතිජාතොති තයො පුත්තා; තෙසු අවජාතො දුස්සිලො සො තථාගතස්ස පුත්තො තාම න හොති, අතිජාතො තාම පිතර් උත්තරිතරෙ තාදිසොපි තථාගතස්ස¹⁷ පුත්තො නත්ති; තථාගතස්ස පත එත්තො අනුජාත පුත්තොව හොති¹⁸ තං දස්සෙත්තො එවමාග, එවං කො හු සෙත්තා පතීති පඤ්ඤා ව්‍යාකරිතා යං සෙලො ආග; සම්මුද්ධො පටිජානා සිති තත්ත තං නික්ඛංඛං¹⁹ කාතුකාමො නාගං පටිඤ්ඤාමතෙනෙනෙව පටිජානාමි අපි වාගං ඉමිතා කාරණෙන බුද්ධොති ඤාපෙතුං; අහි ඤාඤ්ඤානාති ගාථමාග: තත් අහිඤ්ඤාසං²⁰ විජා ව විමුක්ති ව භාවෙතඛං මග්ගසම්මං පභාතඛං සමුදයසම්මං හෙතුච්චෙනෙන²¹ එල සිද්ධිතො තෙසං එලාති නිරෝධසම්මං²² දුක්ඛසම්මාතිපි බුත්තාතෙව

1. වක්ඛවතඤ්ඤා b. S

2. කාගමෙව S.

3. අහස්ස b

4. අපදමපදදි b. S.

5. සිලෙන වා විමුක්ති b

6. පටිභාගො L.

7. වහෙනමි B. 1

8. අපමනිවතාති b. S.

9. අපමනි b. S.

10. සෙත්තාපතීති රඤ්ඤා b.

11. අනුපවත්තතො b.

අනුපවත්තතො S.

12. සෙත්තාපති b.

13. සාරිපුත්තො S.

14. මාගාවතතිතාති b.

15. තථාගතෙන b. තථාගත S

හෙතු b. S.

16. අනුජාතොති අත්තො අවජාතො

අනුජාතො අතිජාතොති b

17. තාදිසොති තථාගතස්ස b. S.

18. අනුජාතො පුත්තො හොති b.

19. තත්තං නික්ඛංඛං b.

20. තත් අහිඤ්ඤානාති b. S.

21. හෙතුච්චෙනෙන පත b. S.

22. නිරෝධ සම්මං B. L.

හොතති; එවං සච්ඡිකාතබ්බං සච්ඡිකතං පරිඤ්ඤාතබ්බං පරිඤ්ඤා
තතති ඉදං පෙජ්ඣ¹ සංගතිතමෙවාති වතුසච්චිතාවතං² සච්චිතාවතං
එලං ව චිත්තනිං දයොගොත්තං බුද්ධිතබ්බං බුද්ධිනිං බුද්ධො ජාතො
යමිති සුත්තසෙත්තො බුද්ධිතාවං සංඛෙති; එවං තිසාරියායෙන
අත්තානං අචිකන්තො අත්තනි කඛිංචිතරණපථං බ්‍රාහ්මණං අභිග්ගතරය
මානො³ චිත්තසංයුති ගාථාත්තයමාහ⁴ තත් සලලකිනොදාති රුගාදි
සලලකතත්තො⁵ අනුත්තරණෙති යථා බාහිරවෙජ්ජන වුපසමිත
රොගො ඉමිසමිසෙත්තවත්තභාවෙ⁶ කුප්පති න එවං මයා වුපසමිතස්ස
පත රොගස්ස⁷ භවත්තරෙපි උප්පතති තඤ්ච තස්මා අහං අනු
ත්තරොති අත්තො; බ්‍රහ්මභූතොති සෙට්ඨභූතො; අතිකුලොති කුලං
අතීතො තිරුපමොති අත්තො; මාරසෙනප්පමදදනොති කාමා
තෙ පඨමා සෙනොති එවං අගතාය මාරසෙනාය පමදදනො;
සබ්බාමිත්තොති⁸ බ්‍රහ්මලොකාභිසංඛාර මච්චදෙවපුත්තමාර සංඛාර
සබ්බපච්චතීතො; චස්සි කන්ධොති⁹ අත්තනො වසෙ වත්තෙතො;
අකුසොගසොති කුසොචි අගසො; එවං වුත්තෙත සෙලො
බ්‍රහ්මණො තාව භගවති¹⁰ සංඤ්ජාතපසාදෙ පබ්බජ්ජා පෙබො
හුතො ඉමං හොගොත්තොති ගාථාත්තයමාහ¹¹ තත් භණ්ණොති
ජාතීහොති වණ්ණාලාදිතිවකුලෙ ජාතො තතො තෙපි මාණවකා
පබ්බජ්ජාපෙබො හුතො¹² එවං තෙ රුච්චිති හොතොති ගාථමාහංසු
අථ සෙලො තොසු මාණවකොසු කුට්ඨවිත්තො තෙ ව දයොගොත්තො
පබ්බජ්ජං ව යාවත්තො¹³ බ්‍රාහ්මණොති ගාථමාහ: තතො භගවා යස්මා
සෙලො අතීතෙ පදුමත්තරස්ස භගවතො සාසනෙ තෙසංයෙව
තිණ්ණං පුරිසසත්තං ගණසෙට්ඨො හුතො තෙති සද්ධං පරිවෙණං
කාරොති දුතාදීති ව පුඤ්ඤාති¹⁴ කන්ධා කමෙත¹⁵ දෙවමනුස්ස
සමපතති අනුභවමානො පච්ඡිමෙ භවෙ තෙසං යෙව ආවරියො
හුතො තිබ්බතො තඤ්ච තෙසං කමමං චිත්තනිපරිපාකාය පරි
පකකං එතිතිකුච්චිතාවස්ස ව උපතීස්සයභූතං තස්මා තෙ සබ්බෙව
එතිතිකුච්චිතාවස්ස පබ්බාජෙත්තො ක්කාකානාති ගාථමාහ: තත්
සංඤ්චස්සිකතති සයං දට්ඨබ්බං¹⁶ පච්චිකං; අකාලිකතති මයාත්තත්ත
රං එලුපාතති¹⁷ න කාලත්තරෙ පත්තබ්බඑලං; සඤ්ච අපමානාති

1. ඉදමෙත්ත b S. සබ්බසිතතති b.
සබ්බසිතමෙව S

2. වතුසච්චිතාවතං එලඤ්ච
බලං B. චිත්තනිඤ්ච b. S.

3. අතිකුරිතමානො B. අතිවාරිය
මානො b. අතිතාරියමානො S.

4. ගාථත්තං b. ගාථමය S.

5. සලලකත්තො S.

6. පෙඤ්ඤාවත්තභාවෙ b.

7. එවං මයා වුපසමිතරොගොමයා

වුපසමිතස්ස S.

8. සබ්බමිත්තොති b.

9. චස්සිකන්ධොති b.

10. තාවදෙව භගවති b. S.

11. ගාථාත්තං b. ගාථමය

12. පෙත්තො; හුතො b S. එතංචෙව S. b.

13. පබ්බජ්ජ යාවත්තො b.

14. දුතාදීති පුඤ්ඤාති b

15. තතො කමමිතදෙව b.

16. සයමෙව දට්ඨබ්බං B.

17. තත්තරෙ එලුපපතති b.

න කාලත්තරං b.

යහමිං මග්ගමුග්ගමචරිතො අපමනතස්ස සිත්ඛතතං¹ පුරණෙන සිත්ඛතො² පබ්බජ්ජා අමොඝා හොති සථලාති අනෙඤා; එවා එඨ භික්ඛමොති හගවා අවොච, තෙ සබ්බෙ පත්තමිවරධරු හුත්වා ආනාසෙන ආගන්ත්වා වස්සසති³ ථෙරු විග සුචිතීතා හගවන්තං අභිවාදසිංසු එව මිමිං තෙසං එතිභික්ඛුභාවං සක්ඛාය අලස්ස මො සෙලොති ආදි වුත්තං; ඉමාතිති ඉමාති කෙණ්ඨයස්ස විත්තානුකුලාති ගාථාති; තත්ථ අග්ගිපරිවරිගං විතා බ්‍රාහ්මණතං යඤ්ඤාභාවතො; අග්ගිසුත්තමුඛා සඤ්ඤාති⁴ වුත්තං අග්ගිසුත්තමුඛාති අග්ගිසුත්තසෙට්ඨා⁵ අග්ගිජ්ඣනපටිභානාති අනෙඤා; වෙදෙ සජ්ඣායනෙතති පඨමං සජ්ඣාසිතබ්බතො සාමිනිති⁶ ඡන්දසො මුඛනති වුත්තො; මහුස්සානං සෙට්ඨතො ඤජා මුඛනති වුත්තො⁷ නදීතං ආධාරතො පටිසරණතො ව සාගණෙ මුඛනති වුත්තො; වඤ්ඤායොගවසෙන අජ්ජ කතතිකා අජ්ජ රෙහිණීති පඤ්ඤාතතො⁸ ආලොභා කරණතො සොමමහාවතො⁹ ව නක්ඛතතානං මුඛං වජෙඤ්ඤාති වුත්තො; තපන්තානං අග්ගතතා ආදිවෙමා නපංසං මුඛනති වුත්තො; දකඛිණෙය්‍යානං පන අග්ගතතා විසෙසෙන තහමිං සමයෙ බ්‍රහ්මපබ්බතඛිකං¹⁰ සක්ඛාය පුඤ්ඤං ආනඛමිත්තානං; සබ්බසා වෙ සජ්ජං මුඛනති වුත්තො;¹¹ තෙන සබ්බසා පුඤ්ඤස්ස ආය මුඛනති¹² දයෙය්‍යාති; සං නං කරණනති අඤ්ඤාච්ඡාකරණාපමානා¹³ තස්සන්තො වක්ඛති පඤ්චති¹⁴ වක්ඛමා හගවා යහමා මිගං ඉතො අට්ඨමෙ දිවසෙ තං කරණං¹⁵ ආගමම තස්මා සත්ත රත්තනන නව සාසනෙ¹⁶ අනුත්තරෙන දමිතෙන දන්තව්‍යා¹⁷ අනෙක තෙ කරණස්ස ආනුභාවොති; තතො පරං හගවන්තං ද්විති භාථාති ථොමෙත්වා තතිගං¹⁸ වඤ්ඤං යාවෙනොති ත්ඛවො තිසත්තා ඉමෙති ආදිමානාති.

සෙලසුත්තං දුතිශං.

1. සිත්ඛාතතං S.	10. බ්‍රහ්මපබ්බතං සමිකං b. S.
2. එවඤ්ඤා වත්තා එථ b. S.	11. මුඛනති වුත්තං S.
3. ආනාසෙනා ගත්වා; වස්සසති
කපෙථර b. S.	12. අයමුඛනති b.
4. අග්ගිසුත්තං මුඛා යඤ්ඤාති S.	13. අඤ්ඤාච්ඡාකරණං b. S.
5. වුත්තං අග්ගිසුත්තසෙට්ඨා S.
අග්ගිතො ජ්ඣනපටිභානාති b.	14. පඤ්ඤාසිතමුඛිති b. S.
6. සාමිනි b.	15. තං තං කරණං S.
7. මුඛනත වුත්තා b. S.	16. ආගතමිත්තා තස්මා අග්ගතා
නවමහාසනෙ b. S.
8. සඤ්ඤාතතො b.	17. දන්තමිත්තා b. S.
9. නොමිගහාවතො b.
නොමිගහාවතො වුත්තං b. S.	18. තති යග්ග b. තතිග S.
යාවෙනො b. S.

2. 5. 3.

ඵච්ඡෙදිසුගානති අග්ගලායනසූත්තං; තඤ්ඤානානාච්ඡෙදජ්ඣානානති අභිගමගාදිති නාතප්පකාරොති¹ චේරජේති අගභානං තෙසු තෙසු වා² රජෙති ප්‍රජාතසංවච්ඡානනතිපි අපථා; කෙනනච්ඡෙදවාතී යඤ්ඤාපාසනාදිනා අතිශාමිතතිචේතනා³ වාසුච්ඡෙදනති වසුච්ඡෙදකාරණං; මයං පත නභානසුඤ්ඤාපි⁴ භාවනාසුඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණාච සුජ්ඣනති⁵ වදමි අසුත්තං⁶ සමජ්ඣා ගොතමො කථෙතිති මඤ්ඤ මානා ඵචං විනාසිංසු; බ්‍රහ්මසිංහෙති වාපිතසිංහෙ;⁷ ඛම්මවාදිති සභා වවාදි; දුප්පතිමනනාසාති⁸ අවනාදිකෙති අඛම්මවාදිති දුක්ඛතා පති මනෙතනබ්බා⁹ භොනති; ඛම්මවාදිනො නාම පරජයො න සකකා කාතුනති දුග්ගති; සජ්ඣිකාපඤ්ඤානති පබ්බජ්ජාපිචානං; තයො චේදද උග්ගහෙති; සබ්බපච්ඡා පබ්බජ්ජනා යෙති මනෙතති පබ්බජ්ජනති පබ්බජ්ජා ව යෙ මනෙත පරිහරනති යං වා ආචාරා¹⁰ ආචරනති තං සබ්බං භොතා වරිතං සික්ඛිතං¹¹ තසමා තුග්ගං පරජයො තස්සි ජයො ව තෙ හපිඤ්ඤාති¹² මඤ්ඤානා ඵචමානංසු; දිග්ගහෙති ඛො පනාති¹³ ආදි තෙසං උග්ගිතිඤ්ඤානං වුත්තං; තඤ්ඤානා¹⁴ ඤාති බ්‍රාහ්මණා තං පුත්තපටිලාභථාය ආවාහපිවාහවිසේන කුලා ආතීතා බ්‍රාහ්මණීයො දිග්ගතති; තා ඛො පනෙතා අපරෙත සමයෙත උතුතියොපි භොනති; සඤ්ජාතපුප්ථාතීති අපථා;¹⁵ ඛම්මිතිඤ්ඤාති සඤ්ජාතගබ්බා; චිත්තමානාති පුත්තගිතෙර ජායමානා;¹⁶ පාසමානාති දුරතෙ ථඤ්ඤං පාසෙතතියො; ගොතිත්තානාච¹⁷ සමානාති බ්‍රාහ්මණීනං පඤ්ඤාවමග්ගෙත¹⁸ ජාතා සමානා; ඵචමානංසුති ඵචං වදනති; කථං බ්‍රාහ්මණාච සෙවෙතා වග්ගෙණා-පෙ-බ්‍රාහ්මදයාදුති යදි පත තෙසං සම්මවචනං සියා බ්‍රාහ්මණීනං කුච්ඡි මහාබ්‍රහ්මණො උරෙ හවෙය්‍ය, බ්‍රාහ්මණීනං පඤ්ඤාවමග්ගො මහා බ්‍රහ්මණො මුඛං හවෙය්‍ය ඵතා වතා මයං මහාබ්‍රහ්මණො උරෙ වසිත්වා මුඛෙතා තික්ඛනතාති වතතුං මා උභනතුති අයං මුඛෙතො ජාතෙත්ථදකවාරො²⁰ වුත්තො; අසො හුච්චා දුග්ගො භොති දුග්ගො හුත්වා අගො; ගොති²¹ බ්‍රාහ්මණො

1. නාතප්පකාරෙත ස.	ගං සික්ඛිතබ්බනති L.
2. අගභානං තෙසු වා b. S.	12. ජයොවහපිඤ්ඤාති S. b.
3. අතිශාමිත කීචචන S. S.	13. දිග්ගතති ඛො පනාති b.
මඤ්ච්ඡෙදනති b.	14. තඤ්ඤානා ඤාති b. S.
4. තභාන සුඤ්ඤා b.	15. සඤ්ජාත පුප්ථාති අපථා b. S.
5. බ්‍රාහ්මණාච සුජ්ඣනතිති S.	16. ජාතමානා b. S.
6. අපිසුම b. S.	17. ගොතිත්තා b. S.
7. චේරජෙති සිරෙ b.	ගොතිත්තා ඉති ආදිය.
මොරෙපිත සිරෙ S.	18. පඤ්ඤාවමග්ගෙත b.
8. දුප්පතිමනනාති b. S.	19. පඤ්ඤාවමග්ගො b.
9. පටි b. S. මනති තබ්බා b.	20. ජාතෙත්ථදක වාදෙද b.
10. ගං ආචාරා b. S.	21. අගො භොතිති b. S.
11. භොතා පරිහරනං සික්ඛිතනාති S.	

සහරියො වණ්ණිජං¹ පයොජේනෙතා යොනරට්ඨං² වා කබ්බජාරට්ඨං.
 වා ගනත්වා කාලං කණෙති; තස්ස ගෙනෙ වයප්පතෙන පුතෙන අසති
 බ්‍රාහ්මණී දුසෙන වා කම්මකරෙන වා³ සද්ධං සංවාසං කප්පෙති;
 එකත්ථිං⁴ දුරතො ජාතො සො පුරිසො දුසොව හොති;⁵ තස්ස ජාත
 දුරතො⁶ පත දායජ්ඣාමිතො හොති; මාතිනො සුඤ්ඤා පිතිනො
 අසුඤ්ඤා සො වතිජං⁷ පයොජේනෙතා මජ්ඣිමපදෙසං⁸ ගනත්වා
 බ්‍රාහ්මණදුරිකං ගතොත්වා තස්සා කුච්ඡිත්ථිං පුතං පටිලභති; සොපි
 මාතිනොව සුඤ්ඤා හොති පිතිනො අසුඤ්ඤා එවං බ්‍රාහ්මණසමයත්ථි
 සෙසෙව ජාතිසමෙහදෙ⁹ හොතීති දස්සනාත්මෙනං වුතං; කිම්බලං
 ගතො අස්සාසොති යත්තුමො දාසො හොතො¹⁰ සබ්බව දාසො හොථ
 අයසා හොතො¹¹ සබ්බව අයසා හොථ එත්ථ වො¹² තො ථාමො තො
 අවස්සයො ගෙත¹³ බ්‍රාහ්මණොව සෙට්ඨො වණෙණාති වද්දාති දීපෙති.
 බ්‍රහ්මිණොව කු වොති¹⁴ ආදයො සුත්තවෙජ්දක වාරු නාම හො
 නති;¹⁵ ඉද්දති වාතුචණ්ණිසුද්ධිං දස්සෙතො; ඉබ්බජාති ආදිමාහ:
 සාපානදෙණ්ණිසාති සුත්තමානමපිවනදෙණ්ණියා; අනිකරණ්ණිසාති සිතවි
 නොදනඅකිකාරවිධිමහත්තපවනාදි අග්ගිතිවං; එත්ථ අස්සලාසනාති
 එත්ථ සබ්බත්ථි අග්ගිතිවං කරෙතො ඉද්දති යදෙහං බ්‍රාහ්මණොව¹⁶
 වාතුචණ්ණිසුද්ධිති වදනති; එත්ථ වාතුචණ්ණාති නියමො තත්ථි
 පඤ්චමො හි පාරසකවණෙණොපි¹⁷ අත්ථි සබ්බතොත්ත තෙසං වාදෙ
 දෙසදස්සනත්ථි; ඉබ්බ බ්‍රහ්මිණකුමාරණෙති ආදිමාහ: තත්ථ අමුත්තු¹⁸
 පනෙසානාති අමුත්ථි ව පත පුරිමතෙය එතෙසානං මාණවකානං
 කිඤ්ඤි නානාකරණං¹⁹ ත පස්සාමිති වදති නානාකරණං පත තෙසමපි
 අත්ථිගෙව බ්‍රහ්මිණකුමාරණ හි බ්‍රාහ්මණකකුඤ්ඤ උප්පන්නො බ්‍රහ්මි
 පාරසකො²⁰ නාම ඉතරෙ බ්‍රහ්මණපාරසකො²¹ නාම එතෙති ත ජාති
 මාණවකා²² එවං පඤ්චමස්ස වණෙණස්ස අත්ථිතාය වාතුචණ්ණිසුද්ධිති²³

1. වාණිජං b.

2. යොත්තරට්ඨං b, S.

3. කම්මකරෙන සමං b. වාසං L.

4. එකත්ථිං L.

5. දුසො හොති S.

6. දුරතොව S. දුරතො b.

7. වාණිජං b.

8. මජ්ඣිමපදෙසං S.

9. ජාතිසමෙහදෙව S.

10. දාසාහොතො හොතො S.

11. අයසාහොතො b, b.

12. එත්ථො b.

13. ගෙ S. ගො B. යං b.

බ්‍රාහ්මණොව b, S.

14. බ්‍රහ්මිණො ව වු වොති S.

15. වාණිජං හොති B. වාදනාම S.

16. වාතුචණ්ණි සුද්ධිං b,

වාතුචණ්ණිසුද්ධිං S.

වාතුචණ්ණිසුද්ධිං S. වදනති S.

එත්ථ වතුචණ්ණිති S.

බ්‍රාහ්මණ B. S.

17. පාරසකවණෙණොපි b,

පාරසකවණෙණොපි B.

18. කු b අමුත්තු ව b, S.

19. නානාකරණං පත b, S.

පස්සාමිති b, වදති නානාකරණං b.

20. බ්‍රහ්මිණ පාරසකො b,

21. බ්‍රාහ්මණ පාරසකො b.

22. එතෙ හිතජාතිමාණවකා b, S.

23. වාතුචණ්ණි සුද්ධිං S.

එතෙසං වාදෙ අදසං දසෙය්‍යත්වා¹ ඉදුති පුන වාතුච්ඡන්දිසුද්ධියං ඕතාතෙ
 තෙත්වා² නං කිංමසෙකුකුසිති අදිමාහ: තත්ථ සද්ධෙති මතක හතෙත;
 ථාලිසාහෙති පණණාකාරහතෙත; සසෙකුකුසිති යසෙකුකුසෙතෙත; පාහු
 ඡෙති³ අභනාතුකාතං කතහතෙත; කිං හිති කිං මහපථලං හවිසෙය්‍යති
 කිංකහවිසෙය්‍යති දිපෙති, යුගසුඛිකති අයුරායන පුබ්බ මගි ජාතියා
 නිතතෙර තුලෙහ සෙව්ඨතරු සමානාපි මයා ජාතිවාදෙ පඤ්ඤං පුට්ඨා
 සමපාදෙත්‍වං නාසකතිත්⁴ ඉදුති තුලෙහ නිතතරු හුත්වා මයා සෙව්ඨ
 තෙරත බුද්ධෙත්⁵ සතෙ ජාතිවාදෙ පඤ්ඤං පුට්ඨා කිං සමපාදෙය්‍යාප
 ත එත්ථ විතතා කාතබ්බාති මානවං උපත්ථෙහෙතො ඉමං දෙසනං
 අරති: තත්ථ අසිනොති කාලුකො; අදවලොති තස්ස නාමං; අයමෙ
 ව හභවා තෙත සමයෙන: අටලිසොති⁶ ගණඛගණඋපහතා; සසඨ
 ඡන්දිලෙති⁷ පණණසාලාපරිවෙණෙ; සො තු චොති කතනත්‍ර චො;
 ශාමණ්ඩලරූපො විශාති ශාමදරකරූපො විශ; සො සො
 අහසමානා හොමිති⁸ සො අහං සො අසිත දෙවලො හොමිති වදති;
 තදුකීර මහාසතෙතා කොණ්ඩදමො⁹ හුත්වා විවරති; අතිවාදෙත්‍වං උප
 කකමංසුති වද්දිත්‍වං උපකකමං අනංසු; තතො පට්ඨාය ව¹⁰ වය්‍යසති
 කතාපසොපි තදහු ජාතං මුහුමණ්ණමාරං අවඤ්ඤො කොට්ඨිතො
 සුකොට්ඨිතො¹¹ හොති; ජනි මානාති¹² යා සා තුලෙහ ජනිකා සා
 වො ජනිකා මානා;¹³ ජනිමාතුති ජනිකාය මාතු;¹⁴ සො ජනි පිතාති
 යො ජනිතො පිතා; යො ජනිතො පිතා තෙව වා පායො; අසිනෙ
 නාති පඤ්ඤාතිසෙකුකුසෙත අසිතෙත දෙවලෙත ඉසිතා; ඉමං හනිබ්බ
 පඤ්ඤං පුට්ඨා න සමපාදියෙය්‍යති යෙසං සත්තනනං¹⁵ ඉසිතං, න
 පුණණො දබ්බිගාහොති තෙසං සත්තනනං ඉසිතං දබ්බිං ගහෙත්වා
 පණණං පටිත්ථා දායකො පුණණො නාම එතො අහොසි, සො දබ්බි¹⁶
 ගණගතසිප්පං ජානාති; තිං සාවරියකො¹⁷ තෙසං පුණණොපි න
 හොති; තෙත ඤ්ඤං¹⁸ දබ්බිගහණ¹⁹ සිප්පමතතවපි න ජානාසිති; සෙසං

1. දමා L. පත B. ඉදුතිපත b.	12 ජනිමානාති S. ජයකාමාතිවාය S
2. ඔවදසෙතා b.	13. තුලෙහ ජනිකාසාපො ජන
3. පාහුතෙති S පාහුතසෙති b.	කාමානා b. ජනිමානා S' ජනිකා
4. න සකතිත් b.	පාතුති b. ජනිකාය h.
5. සෙව්ඨතෙරත බුද්ධානං b S	14. මාතුකා S. සොජනිපිතාපෙව
6. පටලිසොති b. අභලිසො S.	පාපඨා S. සොජනිපිතාති S.
ගණඛගණපහතා b.	
7. පඨිණ්ඩිලි S. පහතණ්ඩි	යොජනසො S. යොජන
ලෙති b. පණණසාලා පරිවෙණ S.	කොපිතා b. S.
8. සොබ්බාසමානාහොමිති සො	15. යෙසනති යෙසං සත්තනනං b. S.
අහං සො b.	ඉසිතං පුණණං b S.
9. කොණ්ඩදමකො b. කොණ්ඩගමො S.	16. දබ්බිගහණසිප්පං b S. දබ්බි. 172
10. පට්ඨං වය්‍ය S. තපසොති තදහු b.	ජානාති අවරියකො S.
11. සොණ්ඩිප්පං හුතෙණ්ඩිප්පො B.	18. ඤ්ඤි L. ඤ්ඤං B.
සොණ්ඩිප්පො සොති b සොණ්ඩි	19. දබ්බිගහණන B.
සො හුතෙණ්ඩිප්පො සො S.	

සබ්බත් උත්තාන මෙවාති. අයං පන අය්‍යලාගනො සද්ධා අනොසි,
පසන්නො අත්තනො අනො නිවෙසනෙයෙව වෙතියං කාරෙසි
යාවජ්ඣදිව්හා අය්‍යලාගත්ථංසෙ ජාතා නිවෙසනං කාරෙත්වා අනො
නිවෙසනෙ වෙතියං කාරෙත්තවාති¹

අය්‍යලාගනසුභතං නතිසං.

2. 5. 4.

එවමෙම සුභතති සොටමුඛසුභතං; තත් ඛෙමසමඛවනෙති එවං
තාමනෙ අමඛවනෙ; ඛමමුක්ඛො පටිබ්බාජෙති² ඛමමිකා පබ්බජ්‍යා;
අදය්‍යනාති භුමාදිසානං වා පණ්ණිතානං අදය්‍යනෙන; සො වා
පනෙත්ථ ඛමමිකාති යො ව පන³ එත් ඛමෙමා සතාවො⁴ තය්‍යෙව වා
අදය්‍යනෙන ඉමිනා අමයානං කථා අපමාණං ඛමෙමාව පමාණනති
දය්‍යෙති; තතො ථෙරෙ තවඋපාසපාගාරෙ⁵ වීඨ ඛුත්තා කමෙමන ඉධ
භවිතබ්බතති විනෙත්තවා වංකමා ඔරුක්ක පණ්ණසාලං පවිසිත්වා
තිසිද්ධි, තං දය්‍යෙත්වා එවං වුත්තෙති ආදි වුත්තං: වත්තානෙමෙ මුඛම
ණාති ථෙරය්‍ය කීර එතදයොසි; අයං බ්‍රාහ්මණො ඛමමිකා පබ්බජ්‍යං
උපගතො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තථෙති වදති, ඉමය්‍ය විත්තාරෙ
පුග්ගලෙ දො ව පරිසා දය්‍යෙත්වා වතුත්ථං පුග්ගලං කතරුස පරිසාය
ඛුත්තං පය්‍යසිති පුට්ඨිසාමි⁶ ජාතමානො අතභාරිපරිසායාති
වකඛති, එවමෙතං සකමුඛෙත්තෙව⁷ ඛමමිකො පටිබ්බාජෙත්වා අතෙති⁸
වදපෙය්‍යාමිති ඉමං දෙසනං ආරභි, තත් ඝාරතභාරතාති සුට්ඨි
රත්තරත්තා; ඝානුග්ගහා⁹ ඝාසිතාති උපහාරකා භාසිතා; වුත්තං
නෙතං මයා අමයානං කථා අපමාණං ඛමෙමාව පමාණනති; කීං
පන තෙහි ගිහි තාම¹⁰ කපටියමි අකපටියමි වදෙය්‍යාති¹¹ වීථෙව
තත්ථං පුට්ඨි, භාග්‍යපසිති මාපෙසි; කාරෙත්වා¹² ව පන කාලං කතා
සග්ගෙ තිබ්බෙත්තො, එතය්‍ය කීර ජාතන සිප්පං¹³ මාතරමි පිතරමි
ඝාතෙත්වා¹⁴ අත්තාව ජොතෙත්තෙමාති ආගච්ඡති,¹⁵ එතං සිප්පං
ජාතෙත්තා ථපෙත්වා එතං අඤ්ඤා සග්ගෙ තිබ්බෙත්තො තාම තථි,

1. කාරෙත්තවාති b. S.	9. ඝානුග්ගහා S. ග්ගහා වාමාසාසිතාති b.
2. පටිබ්බාජෙති b. S.	ඝාතරණා b. S. වාමාසාසිතා b.
3. යො වාපන b. S.	ඝානුග්ගහා භාසිතාති L.
4. භග්‍යපායෙව තං අදය්‍යනෙන S	10. ගිහිතාම b.
5. ථෙරෙ ත උපෙ ඝපාගාරෙද් b.	11. කපටියමිවදෙය්‍යාති b.
6. පුට්ඨිසාමි b.	වදෙය්‍යාති L. වීථෙවත්තං S.
අනුගාරික පරිසායනති b. S.	12. කාරෙත්වා b. S.
පුට්ඨිසාමිති ජාතමානො අතා	13. සිප්පං B.
භාරික පරිසායනති B.	14. ඝාතෙත්වා b. S. අත්තාව ඝාතෙ
7. සකමුඛෙත්තෙව මි S.	තෙමාති S. ඝාතෙ තෙමාති S. B.
8. පටිබ්බාජො අතෙති b.	15. ආගච්ඡනති b එතං සිප්පං
	ජාතෙත්තො ජාතෙත්වා එතං S.

එස පන පෙරං උපතිණාය පුද්දං කතා තත් තිබ්බතතිථි¹ ව පන කෙනාහං කමෙමන ඉධ තිබ්බතෙනාති ආවජ්ජිථි² යථා භූතං දදාමි එකදිවසං ජිණ්ණාය භොජනසාලාය පටිසඛිට්ඨත්ථං සභෙසං සනතිපතීනෙ මනුස්සපෙසෙන ආගතතී පුට්ඨි³ කිමත්ථං ගතොසං සභෙසං සනතිපතීනොති, භොජනසාලාය පටිසඛිට්ඨත්ථං නති; තොන පනෙසං කාරිතාති⁴ සොටමුඛෙනාති, ඉදති සො කුතීනති කාල කතොති, අපි පනස්ස කොචි ඤාතකොති, අපි එකා ගතිතීති, පකෙකාසාපෙට්ඨ නතති හිකපු පකෙකාසාපෙට්ඨං, සො තං උපසඛික මිථි⁵ අහං තව භාතා සොටමුඛො නාම ඉමං සාලං කාරෙතී සග්ගෙ තිබ්බතෙනා අසුකෙ ව අසුකෙ ව යානෙ මයා රුපිතං ධනං අපි තං⁶ ගභෙතී ඉමඤ්ච භොජන සාලං කාරෙති දුරකෙ ව පොසෙතිති වතී; හිකපුසඛිකං වජ්ඣිතී, වෙහාසං උපපතීතී දෙවලොකමෙව අගමාසී. සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවයි.

සොටමුඛසුතනං වතුත්ථං.

2. 5. 5.

එවමෙමසුතනති ව, කිසුතනං; තත් දෙට්ඨනෙ සාලවනෙති තසමිං කීර දෙවතානං බලිකමං කරීයති⁷ තෙන තං දෙවවනනති⁸ සාලව නනතිපි චුළචති; ඔසොදං අජ්ඣාමසනීති ඔපසාදනාමකෙ⁹ මුහුමණ ගාමෙ වසති³ අධිගමිතී වා ආවසති තස්ස සාමි හුතී යාය මරි යාදාය තත් වසිතබ්බං තාය මරියාදාය වසති, උපසග්ගවසෙන පනෙත් භුමමනෙ උපගොගවචනං වෙදිකබ්බං, තත්ථස්ස¹⁰ අනුපපයො ගතතාව¹⁰ සෙසපදෙසු තත්ථ ලකකණං සදාසත්තො පරිගෙසිතබ්බං සතභුක්කදනති සතෙතති උස්සදං¹¹ උස්සනතබ්බුජනං ආකිණ්ණ මනුස්සං පොසාවතීය¹² හපි අස්සමොරමිගාදිඅනෙකසත්තසමාකිණ්ණ ඤාති¹³ අපේරා; ගභො පන සො ගාමො බති අවිජ්ඣිතී¹⁴ ජානෙන හපි අස්සාදිතං ඝාසතිණෙන වෙව ගෙහවජ්ජන තිණෙන ව සච්ඡ තෙනා තථා දුරුකවෙය්ති වෙව ගෙහසමාරුකවෙය්ති ව¹⁵ යථා වස්ස අබනනතරෙ වච්චමතුරස්සරුදිසණ්ඨානා¹⁶ බහු පොකබරණිගො

1. තත් තිබ්බතෙනා තිබ්බතතිථි S.	10. උපසග්ගතතාව S.
2. ආවජෙජ්ජිථි b. S.	අනුගොගතතාව h.
3. කෙතෙහොකාරිතාති b. S.	11. සතෙතති උස්සනං b.
4. තං ගතෙතී b. S.	උස්සදං උස්සනං S.
5. කාරිතනති b. කාරිතනති S.	12. පොසාවතීය S.
6. දෙවවනතතිපි b. S.	13. මිගාදිසත්ත අනෙකසමාකිණ්ණ ඤාති b.
7. ඔපසාදං b. S. ඔපසාදනාමකෙ b. S.	14. ආවිජ්ඣිතී b. ආවච්චිතී S.
8. මුහුමණගාමෙ අතිගමිතී වසති S.	ආවජ්ජිථි. S.
මුහුමණගාමෙ වසති අතිගමිතී වසති b.	15. තිණෙන වෙව L.
9. තස්ස b. S.	16. මහස්සරුදිසණ්ඨානං b. S.

උප්පත්තියුග්ගමිවිධතාති ව බති අනෙකාති තලාකාති¹ උදකස්ස නිව්ඛ
 ගරිතානෙව හොතති. තස්මා සතිණ්හසෙට්ඨාදකතති වුත්තං; සස
 ඛඤ්ඤකු ඝඛඤ්ඤං පුබ්බත්තාපරත්තාහෙදං² ඛුඛඤ්ඤසනතිවයනති
 අනේවා; එතත්ථාචතා තස්මිං ගාමෙ බ්‍රාහ්මණො සෙතච්ඡත්තං උසා
 පෙත්වා රුජලීලාය³ වසති, තස්ස සමිද්ධිසමපතති දීපිතා හොති,
 රුජතො ලුඬං හොග්ගා භික්ඛොග්ගං; කෙන දිත්තනති වෙ රඤ්ඤ
 පසෙතදිකොසලෙන⁴ දිත්තං, භික්ඛුසනති රඤ්ඤ දයභුතං දය
 ජ්ඣනති අනේවා; බ්‍රහ්මදෙශයනති සෙට්ඨදෙශං ඡත්තං උසාපෙත්වා
 රුජසංඛෙපෙන භුඤ්ඤතබ්බනති අනේවා; අඵවා රුජහොග්ගනති සබ්බං
 ඡෙජ්ජහෙජ්ජං අනුසාසනෙන තිත්ථපබ්බතාදිසු සුඛං ගණ්හනෙන ත
 සෙතච්ඡත්තං පතිගණ්හනෙන⁵ සෙතච්ඡත්තං උසාපෙත්වා රඤ්ඤ
 හුත්වා භුඤ්ඤතබ්බං තත්ථ රඤ්ඤ පසෙතදිකොස⁶ලෙන දිත්තං රුජ
 දයනති එත්ථ රඤ්ඤ දිත්තතතා රුජදයං දයකරුජදිපත්තං පතස්ස
 රඤ්ඤ පසෙතදිත්තා කොසලෙන දිත්තනති ඉදං වුත්තං; බ්‍රහ්මදෙශයනති
 සෙට්ඨදෙශං යථා දිත්තං න පුත්ත ගහෙතබ්බං හොති, නිස්සට්ඨ
 පරිව්චතං⁷ එවං දිත්තනති අනේවා, බහු බහු හුත්වා⁸ සංඝාතාති
 සබ්බො එකෙකිත්තාදියං⁹ සබ්බො තෙසං¹⁰ අජීති සබ්බි; ඵ්‍රබෙබ්බ
 ගාමස්ස අනෙතා අගණං බති තිත්තමිත්තා ගණං¹¹ සඵපත්තාති ගණි
 ඤා; උත්තරෙන මුඛාති උත්තරදිසාතිමුඛා; ඛන්තං ආමගොගසිති
 ඛන්තා වුච්චති¹² පුච්ඡිතපඤ්ඤව්‍යාකරණසමත්තො මහාමත්තො තං¹³
 ආමනෙතසි; ආමමෙහිකුති මුත්තතං පතිමානෙනා¹⁴ අච්ඡන්තති
 වුත්තං හොති; නානාචෙරජ්ජකානනති නානාමිධෙසු¹⁵ රජේසු
 අඤ්ඤසු කාසිකොසලාදිසු ජාතා වා නිවසනති වා තතො වා ආග
 තාති¹⁶ නානා චෙරජ්ජනා තෙසං නානාචෙරජ්ජකානං; ගොනමිදෙව්‍යා
 ති අතියාමිනෙත¹⁷ යඤ්ඤපාසානාදිත්තා කෙනවි කිවෙවිත; තෙ තස්ස
 ගමනං සුත්වා විනෙතසුං, අයං වඩ්ඪති උග්ගතබ්‍රාහ්මණො ගෙභුගෙයන ව
 අඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං සරණං ගතා අයමෙව න ගතො
 යවායං සචෙ තත්ථ ගමිස්සති අද්ධා සමණස්ස ගොතමස්ස ආවට්චනියා¹⁸

1. තලාකාති S. වා b S.

සබ්බො S.

2. පුබ්බත්තාපරත්තාදි හෙදං b. S.

11. එතෙසං S.

පුබ්බත්තාදි හෙදං B.

12. ගණ S. ගණසංගතාති ගණිභුතා b.

3. යසමිං L.

13. බන්තො වුච්චි S.

4. රුජලීලාය S. ලීලාය b.

පඤ්ඤාඛන්තාකරණ b S.

5. පසෙතදිත්තා b. පසෙතදිත්තා S.

14. සං B. S.

6. ගණ්හනෙන ත සෙතච්ඡත්තං

15. පටිමානෙනා B.

උසාපෙත්වා b S.

අභිව්‍යාසෙනා B. පටිච්චාසෙනා S.

සුඛං ගණ්හනෙන B.

16. විචෙතෙස L.

7. පසෙතදිත්තා b. පසෙතදිත්තා S.

17. කතොච ආගතාති B.

8. නිස්සට්ඨං පරිව්චතං b. S.

18. අතියමිනෙත B S.

9. බහු බහු හුත්වා ච S.

යඤ්ඤපාසනාදිත්තා S.

බහු බහු හුත්වා ච b.

19. ආවට්චි S ආවට්චනිය S.

10. සබ්බො ත එකිත්තාදිත්තා මිය b.

අභිඤ්ඤා

සබ්බො ත එකිත්තාදිත්තා මිය S.

මායාය ආවට්ඨිතො සරණං ගමිංගාති, තතො එතස්සපි¹ ගෙහඤායෙර
 බ්‍රාහ්මණො අසනතිපාතො ගවිංගාති, හද්දස්ස ගමනන්තරං කරො
 මාති සමමන්තයිත්වා² තථ අගමංසු,³ තං සන්ධාය අථමො ගො බ්‍රාහ්ම
 ඤාති ආදිවුත්තා; තථ උගහොති දව්ඨි⁴ පකෙඤ්චි මාතිතොව පිඨිතො
 වාති; ගොතො⁵ මාතා බ්‍රාහ්මණී මාතුමාතා බ්‍රාහ්මණී තස්සාපි⁶ මාතා
 බ්‍රාහ්මණී, පිතා බ්‍රාහ්මණො පිතු පිතා බ්‍රාහ්මණො තස්ස පිතා බ්‍රාහ්ම
 ඤොති එවං උගහො⁷ සුජාතො මාතිතො ව පිඨිතො ව; සංසුදධා
 ගිහණිකොති සංසුදධා තෙ මාතුගහණී කුච්ඡිති⁸ අපේථා; ඤාධ
 සත්තමා පිතාමහසුඤාති එථ පිතුපිතා පිතාමහො පිතාමහස්ස සුගං
 පිතාමහසුගං; සුගන්ති ආසුප්පමාණං වුවච්ඡි, අභිලාපමත්තමෙව වෙතං
 අථප්පො පත පිතා මහොව පිතාමහාසුගං තතො උද්ධං සබ්බෙපි සුබ්බ
 පුරිසා පිතාමහගහණෙනෙව ගතිතා. එවං යාව සත්තමො පුරිසො තාව
 සංසුදධාගහණිතො; අථවා අක්ඛිතොතා අනුපකකුඤ්චො ජාතිවාදෙනා
 ති දස්සෙන්නති,⁹ අක්ඛිතොතාති අපනෙථ එතං කිං ඉමිනාති එවං
 අක්ඛිතොතා¹⁰ අනුපකකුඤ්චොතා; අනුපකකුඤ්චොති න උපකකුඤ්චො න
 අකෙකාසං වා තිදං වා පත්තපුපෙඤා; කෙන කාරණෙනාති ජාති
 වාදෙන ඉතිපි භිතජාතිකො එසොති එවරුපෙන වචනෙනාති
 අපේථා; ඉමිනාපමෙඤ්චොති ඉමිනාපි කාරණෙන; අපෙඤ්චොති¹¹ ඉස්ස
 රො; මහදබ්බෙනාති මහතා බනෙන සමන්තාගතො; ගොතො හි
 ගෙහෙ පඨවියං පංසුවාලිකා විය බහුං¹² බතා සමණො¹³ ගොතමො
 අබනො භික්ඛාය උද්ධං පුරෙඤා යාපෙතිති දස්සෙන්නති.¹⁴ මහා
 ගොගොති පඤ්ඤාමගුණවසෙන මහාඋපගොගො; එවං යං යං ගුණං
 වදන්ති තස්ස තස්ස පටිපක්ඛවසෙන හගවතො අගුණංයෙව දස්සෙ¹⁵
 මාති මඤ්ඤමාතා වදන්ති. අභිරුපොති අඤ්ඤති මනුස්සොති අධිකරු
 පො දස්සතිස්සොති¹⁶ දිව්සමපි පස්සන්නානං අතිත්තිකරණෙනො¹⁷ දස්ස
 නයොග්ගො; දස්සනෙනෙව චිත්තප්පසාදජනනෙනො¹⁸ පාසාදිතො;
 පොකබ්බතා වුවච්ඡි සුදුරුහාපෙථා, වග්ගස්ස පොකබ්බතා වග්ගස්ස
 පොකබ්බතා තාය වග්ගස්සපොකබ්බතාය වග්ගස්සසමපන්නියාති අපේථා;

1. එතස්සාපි B. S.

2. සමන්තයිත්වා B.

3. අගමංසු S. අගමංසු B.

4. වඨ්ඨි B. S.

5. උගහො B. S.

6. තස්සාපි B. තස්සාපි S.

7. එවං හවා උගහො B. S.

8. සංසුදධා තෙ මාතුගහණිකොති
 සංසුදධා තෙ පිතුගහණිකොති
 අපේථා S. මාතුගහණි සංසුදධාතෙ
 මාතුකුච්ඡිති B. කුච්ඡිති L.

9. දස්සෙති B. S.

10. එවං අනුක්ඛිතො B. S.

අනුපකකුඤ්චො B. S.

අනුපකකුඤ්චොති න උපකකුඤ්චො B. S.

11. අපෙඤ්චො B. S.

12. බහු B. S.

13. සමණොපත B. S.

14. දස්සෙති B. S.

15. දස්සෙත්තොමාති S.

16. දස්සෙතිමාති B.

17. අතිත්තිකරණො L.

18. දස්සනෙයොග්ගො B. S.

චිත්තප්පසාද B. ජනනෙනො B. S.

පොරොණො පන පොකරතනි සරීරං වදනති, වණණං වණණමෙව¹ තෙසං මතෙන වණණං ව² පොකරතෙව වණණපොකරතී තෙසං භාවො වණණපොකරතා ඉති පරමාය වණණපොකරතායානි උත්තමපරිසුඤ්ඤාන වණණන වෙව සරීරසණ්ඨානසමපත්තියා වානි අනේවා; බ්‍රහ්මවණණිති සෙට්ඨවණණි; පරිසුඤ්ඤාවණණසුපි සෙට්ඨන සුවණණවණණනෙව සමන්තාගතොති³ අනේවා; බ්‍රහ්මවට්ඨසිති මහා බ්‍රහ්මිකො සරීරසදිසෙන සරීරෙන සමන්තාගතො; අභ්‍රද්‍රවිකාසො⁴ දය්‍යනායානි භොතො සරීරො⁵ දය්‍යනමනාසො න බ්‍රද්‍රකො මහා සබ්බානෙව තෙ අභ්‍යපට්ඨමිහානි දය්‍යනීයානෙව⁶ තානි වාපි මහන්තා නෙවාති දීපෙති; සිලමය්‍ය අපීති සිලවා;⁷ චුඛං වඩ්ඪිතං සිලමය්‍යානි චුඛසිලී;⁸ චුඛසිලෙනානි චුඤ්ඤාන වඩ්ඪිතෙන සිලෙන; සමන්තා ගතොති සුතෙනා; ඉදං චුඛසිලපදයොව⁹ වෙවචනං සබ්බමෙන පඤ්චසිලමත්තමෙව සන්ධාය වදනති¹⁰ ඝලාණවායොති ආදිසු කලාණාසුදරු පරිමණ්ඩලපදවෘජනා;¹¹ වාචා අය්‍යානි කලාණවායො; කලාණං මධුරං වාක්කරණං¹² අය්‍යානි ඝලාණවාක්කරණං; වාක්කරණනති¹³ උද්භාරකොසො; ගුණපරිපුණ්ණභාවෙන පුරෙ භවාති පොරී, පුරෙ වා භවත්තා පොරී¹⁴ නාගරිකිත්ථියා සුබ්‍රමාලත්තතෙන සද්ධිසාතිපි පොරි තාය පොරියා; වික්ඛායානි¹⁵ අපලිබ්ඛාය සන්දිඤ්ඤා¹⁶ විලම්භිතාදිදොසරහිතාය; අනෙලග්‍රොහානි¹⁷ එලගලෙන මිරහිතාය; එකවමය්‍ය හි කථෙත්තය්‍ය එලං ගලති¹⁸ ලාලා පය්‍ය රතී වෙලච්ඡිතිතානි වා තික්කමනානි තය්‍ය වාචා¹⁹ එලග්‍රො නාම භොති, තබ්බිපරිතායානි²⁰ අනේවා; අත්ථය්‍යවිඤ්ඤාපභිසානි ආදිමජ්ඣ පරියොසානං පාකටං කථා භාසිතත්ථය්‍ය විඤ්ඤාපනසමත්ථාය; සෙස මෙත්ථ බ්‍රාහ්මණවණණන උත්තානමෙව; එවං චුතෙනති එවං තෙති බ්‍රාහ්මණෙහි චුතෙන, වංනී ඉමෙ බ්‍රාහ්මණා අත්තනො වණණන ච්ච මානෙ අතුය්‍යනකසත්තො නාම තප්ථි වණණමය්‍ය හණ්ඨා තිවා

1. වණණං වණණමෙව B.

2. වණණං ව B. S.

3. වණණන සමන්තාගතොති S.
බ්‍රහ්මවට්ඨසිති B. S.

4. අභ්‍රද්‍රවිකාසො B. S.

5. සරීර S. දය්‍යනාය්‍යමනාසො B. S

6. දය්‍යනනීයානෙව B.

7. චුඛං B. S. චුඛසිලං B.

8. චුඛසිලී B. S. චුඛසිලෙනානි
චුඤ්ඤාන B. S.

9. චුඛසිලිපදයොව B. S.

10. වදති L.

11. පදමසාදනා B. S.

12. වක්කරණං B.

13. වක්කරණනති B.

උද්භාරකොසො B. S.

14. භවත්තා පොරියා S.

සුබ්‍රමාලත්තානාය S.

15. වික්ඛායානි S.

16. සන්දිඤ්ඤා B. S.

17. අනෙල S. ගලායාති B.

එල S. ගලෙන B.

18. එලා S. ගලති B. ලාලා වා B. S.

වෙල B. S. චුඤ්ඤා වා S.

19. අය්‍යවා වා B. එල S. ගලා B.

20. තබ්බිපරිතායානි B.

තබ්බිපරිතායානි B.

තබ්බිපරිතායානි B.

රෙණාමානි ජාතිආදීනි මම වණ්ණං වදන්ති, න ඛො පන මෙ
 සුභතං අත්තනො වණ්ණෙ රඤ්ඤා¹ හදුනං එතෙසං වාදං නිජ්ඣිති,
 සමණස්ස ගොතමස්ස මහනන්දාචං ඤාපෙති² එතෙසං තත්ථ ගමිතං
 කරෙමිති විනේනති³ තෙනති හො මමාපි සුඤ්ඤාති ආදිමාහ:

තත්ථ අසපි උභයනා සුජාසොති ආදයො අත්තනො යුණ්ණති
 සද්ධො යුණා තෙපි නො වාහං නෙව සමණස්ස⁴ ගොතමස්ස ජාති
 සම්පත්ති ආදයො යුණ්ණති අත්තනො යුණ්ණති උත්තරිතරෙව⁵ මඤ්ඤ
 මානො ඉතරෙ පන එකතෙනතෙව ගගවතො මහනන්දාචදීපනත්ථං
 පකාසෙති.

මහමෙව අරහාමානි එවං තියමෙනො වෙත්ථ ඉදං දීපෙති
 යදි යුණ්ණතතාය උපසඛික්ඛිතබ්බො නාම ගොති යථා සිතෙරුං
 උපතිධාය සාසපො මහාසමුද්ධං උපතිධාය ගොපදකං සත්තසු මහා
 සරෙසු උදකං උපතිධාය උස්සාවබ්ඤ්ඤ පරිතෙතො ලාමකො එව
 මෙවං⁶ සමණස්ස ගොතමස්ස ජාතිසම්පත්තිආදයො යුණ්ණ උපතිධාය
 අමානං යුණා පරිත්තො ලාමකා තමා මයමෙව අරහාම. තං භව
 තං⁷ ගොතමං දස්සනාය උපසඛික්ඛිතති; යුමිග්ගකඤ්ඤ වෙහා
 සබ්බිකඤ්ඤාති එත්ථ රුච්ඡිකණ්ණ වෙව උයාතෙව සුධාමකොප⁸ පොකඤ්ඤ
 රණ්ණො සත්තරත්තපුරිසො⁹ කත්වා භූමියං ධර්මධර්මා¹⁰ භූමිගතො
 නාම පාසාදනිග්ගසාදයො¹¹ පන පුරෙති ධර්මා වෙහාසගතං නාම¹²
 එවං තාච්ඡුලපරියයෙන ආගතං, තථාගතස්ස පන ජාතද්විසෙස
 යෙව සංඛො එලො උපපලො පුණ්ණිරිකොති¹³ වත්තාණේ නිධියො
 උපගතා; තෙසු සංඛො ගාමුතිකො එලො¹⁴ අධ්මයොජනිකො
 උපපලො තිගාමුතිකො පුණ්ණිරිකො යොජනියොති¹⁵ තෙසුපි භතිත
 ගතිතථානං පුරතිගෙව; ඉති හගවා පසුතං¹⁶ තීරඤ්ඤසුවණ්ණං
 මහාය පබ්බජිතොති වෙදිතබ්බො. දහණි වානි ආදිති හෙධා
 විජාරිතානෙව; අඤ්ඤාද්ධ භාසොති¹⁷ එත්ථ හගවතො අපරිමාණො
 ගෙව දස්සනාවකාසොති වෙදිතබ්බො; තත්ථිදං¹⁸ වජ්ඣ: රුච්ඡගෙ
 තීර අඤ්ඤතණේ බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස තීර ගොතමස්ස පමාණං
 ගහෙත්ථං න සක්කාති සුත්වා හගවතො පිණ්ඩාය පච්ඡිසනකාලෙ

1. රජ්ඣං S රජ්ඣං B.	10. වෙහාසබ්බං නාම b S.
2. තෙපි තෙවලං. සමණස්ස S.	11. එලො S ජලො b,
3. උත්තරිතරෙයෙව b, S.	පුණ්ණිරිකොති b S.
4. එවමෙව S.	12. එලො S. ජලො b.
5. න හගවතං S.	13. පුණ්ණිරිකො යොජනියොති b. S.
6. සුධාමධා b, S. සුධාමකො B.	යොජනියොති B.
7. රත්තපුරි b. පුරි S.	14. පසුත S. බසුතං b.
8. ධර්මා ධර්මා b S.	15. අඤ්ඤාද්ධාසොති b, S., හවිති b, S.
9. නිත්තාදයො S.	16. තත්ථිදං b, S.

සට්ඨිහන්ථං වෙණුං ගහෙතියා¹ නගරථාරණා බ්බි ස්වාසා සමපතො
 හගවති වෙණුං² ගහෙතියා සමපෙ අට්ඨාසි, වෙණු හගවතො ජණණු
 මත්තං³ පාපුණි, පුන දිවසෙ දොවෙණු⁴ සටෙතියා සමපෙ අට්ඨාසි
 හගවා ආහන්තං වෙණුනං උපරිවෙණුමත්තමෙව⁵ පඤ්ඤායමානො
 බ්බාගමණ කිං කෙරෙයිති ආහ, තුමාකං පමාණං ගණ්ණාමිති, බ්බාගමණ
 සටෙපි තිං සකලවක්කවාලගතො පුරෙතියා ඝිතවෙණුං ගහෙතියා⁶
 සටෙතියා ආගමිණ්ණසි, නෙව මෙ පමාණං⁷ ගහෙතියා සක්ඛිණ්ණසි නති
 මයා වත්තාරි අසංඛෙය්‍යාති කප්පසත්තසහණ්ණඤ්ඤා තථා පාරමිණො
 පුරිතා යථා මෙ පමාණං⁸ ගණ්ණය්‍ය, අතුලො බ්බාගමණ⁹ තථා
 ගතො අප්පමෙය්‍යොති වතා ධම්මපදෙ ගාථමාහ. ගාථාපරිණො
 ඝානෙ වතුරසිතිපාණසහණ්ණාති අමතං පිච්ඡි; අපරමපි වජ්ඣු; රුහු
 කිර¹⁰ අසුරිකෙදු වත්තාරි යොජනසහණ්ණාති අට්ඨ ව යොජනසත්තාති
 උචොචා බාහන්තරමණා ආදසයොජනසත්තාති හත්තලපාදතලානං¹¹
 පුපුලතා තිණි යොජනසත්තාති අභිතුලිපබ්බාති පණණ්ණාසයොජනාති
 හමුක්කන්තරං පණණ්ණාසයොජනං තලාටං තියොජනසත්තං සිසං නව
 යොජනසත්තං භො අහං උචොචාත්ති සත්ථාරං ඔණමිතියා ඔලොකෙතො
 න සක්ඛිණ්ණාමිති න ගවජ්ඣි, භො එකදිවසං හගවතො වණණං
 සුතියා යථා කථාඤ්ඤි¹² ඔලොකෙතොති ආගතො, හගවා තණ්ණ අජ්ඣා
 සයං විදිතියා වතුසු ඉරියංපථෙසු කතරෙත දසෙණමිති¹³ විජනතො
 ඝිතකො තාම තිවොපි උචොචා¹⁴ විශ් පඤ්ඤායති නිපන්නාවණං¹⁵
 අත්තානං දසෙණණ්ණාමිති ආනන්ද ගතිකුටි පරිවෙණෙ මඤ්ඤාකං පඤ්ඤා
 පෙතිති වතො තත්ථ සිහසෙය්‍යං කපෙපසි, රුහු ආගතො නිපන්නං¹⁶
 හගවන්තං ගිවං උන්නාමෙතියා නහො මජ්ඣෙ¹⁷ පුණණ්ණවන්දං විශ්
 උලොකෙති, කිමිදං අසුරිකෙදු ව චුතො හගවා ඔණමිතියා¹⁸ ඔලො
 කෙතො න සක්ඛිණ්ණාමිති නාගවජ්ඣති,¹⁹ න මයා අසුරිකෙදු අභොමුඛෙන
 පාරමිණො පුරිතා උභයාමෙම කතියා²⁰ දතං දින්නාති තං දිවසං
 රුහු සරණං අගමාසි, එවං හගවා අකුලද්වයානො²¹ දසානාය;
 වතුපාරිසුද්ධිසිලෙන සිලවා; තං පන සිලං අරියං උත්තරං²² පරි
 සුද්ධං තොනාහ අජිහසිලිති ආදි; තදෙතං²³ අනවජ්ජවෙතියා කුසලං

1. වෙළුං-ගහෙතියා b. S.

2. වෙළුං b. S, වෙළුං b. S.

3. ජාත්‍රමත්තං b. ජත්තමත්තං. S.

4. වෙළුං b. වෙළුං. b. S.

5. ඔවෙළුමත්තමෙව b. S.

6. ඝිතවෙළුං b. ඝිතවෙළුං b.

ඝිතවෙණුං. S. සමපෙ අට්ඨාසි, S.

7. නෙව පමාණං b. S.

8. පණ්ණපමාණං b. S.

9. අගණ්ණෙය්‍යා; බ්බාගමණ S.

10. පිච්ඡි සු රුහු කිර b වජ්ඣු S.

11. හත්තලපාදතලාති පුපුලතො S.

12. යථාකථාඤ්ඤා S.

13. දසෙණමිති b දසෙණණ්ණාමිති S.

14. තිවොපි උචොචා b.

15. නිපන්නාවණං b.

16. නිපන්නං b.

17. නහ මජ්ඣෙ b. S.

18. හගවන්තං ඔණමිතියා S.

19. න ගවජ්ඣති b.

20. උභයාමෙම කතියා S.

21. අකුලද්වයානො b. S.

22. උත්තමං b. S.

23. අරිහසිලිති තදෙව S. අදිකදෙව b.

තෙතාග කුසලසිලීති; කුසලෙන සිලෙනාති ඉදමෙය්‍ය වෙවචනා,
 බහුතන¹ ආවර්ගිකපාච්ඡිකොති හගවතො එකෙකාග ධම්මදෙනතාග
 වතුරසිතිපාණ්ඩග්ගාති අපරිමාණාපි² දදවමිත්‍රස්සා³ මිත්තඵලා
 මතමිට්ඨනති තගමා බහුතනා⁴ ආවර්ගියො සාවකවෙතෙය්‍යනං⁵
 පන පාවර්ගියොති; ඛිණ්ණාමන්තොති එත්ථ කාමං හගවතො⁶ සප්පඛිට්ඨ
 කිලෙසා ඛිණ් ප්‍රාග්බුතො පන තෙ න ජාතාති අත්තනො ජාන
 තඤ්ඤානෙයෙව ගුණං කපෙති; විගතවාපසල්ලාති පත්තමිණිනා
 විවර්ගිකානෙය්‍යනමිණිනා⁷ ඉමෙය්‍ය වා පුඤ්ඤායෙය්‍ය තෙලායනා
 පතිකෙලනාති⁸ එව වුත්තවාපල්ල⁹ විරහිතො; අපාපපුරෙකකාණෙති
 අපාපෙ නවලොකුත්තරධම්මෙ පුරතො කතා විවරති; මුහම්කුසුද්ධ
 සප්පඤ්ඤාති සාර්වජන¹⁰ මොක්ඛලානමහාකස්සපාදිහෙදග මුග්ගිණ
 පජාය¹¹ එතිස්සාය පජාය පුරෙකකාණෙ, අයං හි පජා සමිණං ගොතමං
 පුරතො කතා විවරති¹² අපෙත්ථ; අපිව අපාපපුරෙකකාණෙ¹³ නපාපං
 පුරතො කතා වරති පාපං න ඉච්ඡතිතිඅපෙත්ථ; තස්ස මුග්ගිකුසුද්ධ¹⁴
 පජාය අත්තනා සඤ්ඤා පටිවිරුද්ධායපි මුග්ගිණපජාය අවිරුද්ධා තිත්ත
 බන්ධනොගෙවාති වුත්තං ගොති; නිදොරධිකාති පරරව්චනො; නිදොර්ථ
 න පද්ධති¹⁵ පරජනපදනො; සමුප්පව්චිකුං ආගමකතීති බන්ධනපණ්ඩිතා
 දයො¹⁶ වෙව මුග්ගිකාගගතිබ්බාදයො ව පසෙද්ධා අතිසංඛරිතා පුච්ඡස්සා
 මාති ආගමකති තත්ථ කොචි¹⁷ පුච්ඡාය වා දෙසං විස්සාජන¹⁸ සමප
 විච්ඡනෙ වා අසමන්තං සලලකෙතො අපුච්ඡිතා¹⁹ කුණ්ඨි නිසිදනති
 කෙචි පුච්ඡති²⁰ නෙසසද්ධි හගවා ව පුච්ඡාය²¹ උස්සාහං ජනෙතා
 විස්සාජන²² එවා සප්පඛිට්ඨ නෙසං විමිසියො තිරං පතා මහා
 සමුද්දස්ස උග්ගියො²³ විය හගවන්තං පතාව තිජ්ජති; සෙසමෙත්ථ
 තථාගතස්ස වග්ගේණ උත්තානමෙව; අනිසිනොකොනිති තෙ²⁴ අමතා
 කං ආගතකුතා නවකා පාහුණකා²⁵ කොනිති අපෙත්ථ; පටිකා පුණ්ණ
 මිති ජාතාමි; අපරිමාණවග්ගේනාති තථාරූපෙනෙව සබ්බසුද්ධතාපි
 අපපමෙය්‍යවග්ගේනා පගෙව මාදිසෙකාති දයෙය්‍යති; වුත්තවපි වෙතො:-

1. බහුතං. b.	13. අපාප පුරෙකකාණෙති
2. අපරිමාණාති S.	න පාපපුරෙකකාණෙ න පාපං. b.
3. දදවමිත්‍රස්සාති S.	14. තස්සා b. කස්සමුහම් අකුග S.
4. බහුතං. b. ආවර්ගිකං. b	15. නිදොර්ථනපදනො L.
5. සාවකානා, විතෙය්‍යනං. පන S.	16. මුග්ගිණගතිබ්බා S ගො ව b. S.
සාවකවෙතෙය්‍ය නං. b.	17. තත්ථ කෙචි b S.
6. කාමං ව හගවතො S.	18. විසරජනෙ S විස්සාජනෙ b
7. විවරතෙතානන මිණිනා S	19. අපුච්ඡිතා ව b. S.
8. කෙලනා පටිකෙලනාති S.	20. හගවා ව පුච්ඡති L.
පටිකෙලනාති b.	21. හගවා ව පුච්ඡායං. b. S.
9. වාපල්ල b. S.	22. විසප්පජති S
10. සාර්වජන S.	23. උග්ගියො S.
11. මුග්ගිණපජාය අවිරුද්ධාති	24. අනිසිනො තෙ ගොනිතිතෙ b S.
ගො b. S. එතිස්සාව S.	අගතකුතා S
12. කථා වරතිති b. S.	25. පාහුණකා S, නවකාපාහුණකා S.

බුද්ධාපි බුද්ධායා භගවතො වණණං කපාමපි ටෙ අකුඤ්ඤාසමාසමානො
තිසෙථ කපපා, විරදීසමනතරෙ වණණො ත තිසෙථ තථාභගායාති.

ඉමං පත ගුණකථං සුත්තං තෙ බ්‍රාහ්මණා විහ්‍රායංසු යථා වංකි
සමණස්ස භොතමස්ස වණණං භාසති අනොමගුණො භෙසා භවං
භොතමො ඵලං තස්ස ගුණෙ ජානමානෙන ටො පත ඉමිනා අති
විරං අතිවාසිතං භන්ද තං අනුවතතාමාති අනුවතතමානා තෙතති
භොති ආදි මාහංසු; ඔපානෙති පච්චෙසෙති; සමුපුරෙකඛණෙනිති¹
පුත්තමත්භාතත්තමත්තමපි සමානං පුරතො කතී විවරතති; මහත
පදනති මත්තායෙව මත්තපදං චෙදෙති අන්තො; ඉතිතිතිහං² පර
මපණ්ණාති ඵලං කිර ඵලං කිරති පරමපරභාචෙ වත අභගතනති දිපෙති,
පිටකසමපදායාති වචනං සමසාතසමපතතියං; සාවිතති ආදිති ඡන්ද
බණ්ණෙති ව වග්ගබණ්ණෙති ව³ සමාදෙති ආභගතනති දෙසෙති; කඤ්ඤ
වාති තසමිං මත්තපදෙ; පච්චත්තාණෙති;⁴ පච්චත්තසිතොරො අසසනති
යෙසං සත්තකා; මහතපදනති චෙදසංඛාතං මත්තපදමෙව⁵
ශීඝ්‍රානති අට්ටකාදිති⁶ දසති පොරුණකමුභවණෙති සරසමපතති⁷
වණෙත සඤ්ඤාසිතං; පමුත්තනති අඤ්ඤාසං වුත්තං; වාචිතනති
අන්තො; සමිතිනති⁸ සමුපබ්බුලං රුසිකතං පිණ්ඩං කතො උපි
තතති අන්තො; කුඤ්ඤාසනති⁹ ඵතරති බ්‍රාහ්මණා තං තෙති¹⁰
සබ්බෙති¹¹ ගීතං අනුභාසනති අනුසඤ්ඤාසනති; කුඤ්ඤාසනති¹²
තං අනුභාසනති ඉදං පුරිමෙසෙව ටෙවචනං; භාසිනමුභාසිනනතිති
තෙති භාසිතං¹³ සඤ්ඤාසිතමුභාසිතාසනති; වාචිනමුභාචෙතනතිති
තෙති අඤ්ඤාසං වාචිතං අනුවාචෙතති; අසසනපීදනති තෙ කත
මෙති අන්තො; අට්ටකෙතාති ආදිති තෙසං නාමාති; තෙ කිර දිසෙති
වකමුතා භිලොකෙතො පරුපසානං¹⁴ අතතො කස්සප සමාසමු
භාසන භගවතො වචනෙන¹⁵ සහ සංසන්දෙති මනෙත ගන්තෙසුං.
අපරපර¹⁶ පත බ්‍රාහ්මණා පාණාතිපාතාදිති පකම්පිති තෙසං ටෙදෙ
තින්ද්‍රිචො බුද්ධච්චනෙන සද්ධං විරුද්ධ අකංසු¹⁷ අකම්පෙණිති අකම්
පච්චෙණි ඵනෙන හි වකමුතො ගතිතයට්ඨිතො කොටිං ඵනො අනො
ගණ්ණාති¹⁸ තං අකං අඤ්ඤාසං අකං අඤ්ඤාසුති¹⁹ ඵලං පණ්ණාස

1. සමුපුරෙකඛණෙනිති S. B.

2. ඉතිතිතිහං b.

3. පාච්චන b. සමසාත සමපතතියං b. S
සාවිත b.

4. ඡන්දබණ්ණෙති පච්චග්ගබණ්ණෙති ව S.

5. පච්චත්තාසිතාණෙති b.
පච්චත්තාසිතොරෙ S

6. මත්තමෙව b. S.

7. අට්ටකාදිති b S

8. පදපමපතති b. පදසමපතති B.

9. සමිතිතනති b S සමුපබ්බුලං b.

සමුපබ්බුලං රුසිකතං S.

10. තෙති b.

11. පුරෙකඛණෙනිති b S.

අනුසඤ්ඤාසනති වාදෙතති b.
තදනුභාසනතිති ඉදං b

12. භාසිත S.

13. පරුපසානං S.

14. පාච්චනෙන b.

15. අපරපර b. අපරෙ S.

16. විරුද්ධකංසු S.

17. ගණ්ණාති b S.

18. තං අකංසුති B. අඤ්ඤාසුති b S.

සබ්බ අක්කා පටිපාටියා සම්මා අක්කාවෙහිති වුඩ්වති. පරමපණ්ණං සංඝානාම් අසුඤ්ඤා¹ ලග්ගස්මිතාග්ගකතපි² වක්ඛුමතා මිහරි තාති අනෙවා.

එකො කිර බුනෙනා අනිගණං දිසා අසුතියමි නාම ගාමෙ
බජ්ජනොජ්ජ. සුලභනාමි උසානෙනා නෙහි තත්ත නො සාමි
නෙහි ඉදං නාම තෙ දෙමාති වුනෙනා ලක්ඛ්‍යං ගනෙනා අනන්ත
මයෙහි මග්ගා ඔක්කමම මහනතං ගවජං අසුප්පිගනනා පුරිමසා
ගතෙන පවතිමසා කවජං ගණනාපෙනා කිසිව කමම අත්ති ගවජථ
තාව කුලෙනා වනා පලාසි. තෙ දිවසමි ගනනා මග්ගා අවිඤ්ඤ
මානා කගං ගො මග්ගා කගං ගො මග්ගාති පරිදෙවිනා මග්ගා
අවිඤ්ඤානා තතෙව මිරිසු, තෙ සකියං වුතතං පරමපරි සංසතනාති,
සුඤ්ඤාපිති පුරිමෙසු දසසු බ්‍රාහ්මණෙසු ථකොපි; මජ්ඣිමොපිති මජ්ඣිම
දාවරියපාවරියෙසු එකොපි; පච්ඡිමොපිති ඉදනි බ්‍රාහ්මණෙසු එකොපි;
පඤ්ඤානොපි පාලි දාගනෙසු දව්වු අසේකපි එවරුපෙ තගො පකිපිනා
වදනි; මධා විපාකාති භුතවිපාකා වා අභුතවිපාකා වා; නාලමෙකාති
භාරදාජ සවමං අනුරකිසාමිති පරිපනෙන විඤ්ඤානා යමමයා
ගතිතං ඉදමෙව සවමං මොසමිඤ්ඤනා එවං එකංසෙනෙව නිධං
ගනතුං නාලං න සුතතනාති උපරි පුච්ඡාය මග්ගා විවරිනා ංපෙසි;
ඉධ භාරදාජ කිසිකුති ජිවකසුතො විශ මහාවජ්ජනෙන විශ ම
අනාතකෙසෙව සකියං වදනි.

[illegible]

1. අයුතුමයුතු, ලගහැටි
හැටිහැටි b. 8.

2. ශබ්දානුමාන B
 චක්‍රාංගයේ අක්ෂර b.
 චක්‍රාංගයේ අක්ෂර B
 චක්‍රාංගයේ B.

3. සුලබත නම් ව.

4. පදවැනි ව්‍යාකෘතිය: 6. 8.

5. කහ, හෝ වැඩුණු කහ.
මෙහෙයාහි b, S.

6. අම.සං. මිඳුසූරාගේ එපේ b.

7. ಕುದುರೆ ಹಿರ b.

8. අනන්ත මග්ග S

9. ඉක්මනින් සඳහා. 8.

10. වායුමය අභිව්‍යාදවිෂයය b.

11. විද්‍යාත. ව්‍ය. ප. කව. කෙරෙහි.

මග්ගානුබ්බොධො සච්චානුපතනීති¹ ඵලසච්ඡිකිරියා; නෙසසෙසෙඤ්ඤාචාති හෙවතී වුත්තානං ආදසන්නං ඵව² දීඝමග්ගවාදං³ අනුලොමෙති තස්මා තාගමෙත්වා අගං පනෙත් අත්වා හෙසසෙසෙඤ්ඤාචාති නෙසං මග්ගසම්පසුත්තධම්මානං; සබ්බානිති මග්ගපට්ඨානං; තං හි ඵලසච්ඡිකිරියා⁴ සඞ්ඛාතාය සච්චානුපතනියා ඛුත්තාරං මග්ගෙ අසති ඵලා භාවිතොති⁵ ඉමිනා තයෙන සම්මපදෙසු අත්වා ඉවදිතමෙධ්මා; සෙසං සම්මත් උත්තානමෙවතී.

වංකිසුපාතං සෙසධම්මං.

2. 6. 6.

ඵවමෙම සුභානති ඵසුත්තාරී⁶ සුත්තං; තත් තිලං බලගෙගෙසුත්තා කොට්ඨාසං ලග්ගාපෙයස්සං; ඉමිනා සත්ථම්මන්තාම දග්ගෙති; සත්ථ වාහො කිර මහාකතාරං⁷ පටිපනෙනා අත්තර මග්ගෙ ගොණෙ මනෙ මංසං ගහෙති; සම්මෙසං සත්තිකානං ඉදං බාදිත්වා⁸ ඵත්තභං මූලං දහම්මනති කොට්ඨාසං බලගෙති ගොමංසං⁹ නාම බාදනාපි අත්ති අබාදනාපි අත්ති¹⁰ මූලං දහං සකෙකානාපි අසකෙකානාපි සත්ථවාහො යෙන මූලෙන ගොණො ගතිත්වා තස්ස නික්ඛමිනත්ථං සම්මෙසං බලසකාරෙන කොට්ඨාසං දත්වා මූලං ගණ්හාති¹¹ අගං සත්ථ ධම්මො, ඵවමෙවං¹² බ්‍රාහ්මණාපි ලොකස්ස පටිඤ්ඤං අග්ගහෙති¹³ අත්තනොව ධම්මතාය වතග්ගො පාරිවරියා පඤ්ඤාපෙතතීති දග්ගෙ තුං ඵවමෙම ඛොති අදිමාහ; පාපිසො අග්ගාති පාපං¹⁴ අග්ග, සෙසො අග්ගාති හිතං අග්ග; අථවා පාපිසොති පාපකො ලාමකො අත්තහාමො අග්ග; සෙසොති¹⁵ සෙවෙතී උත්තමො; සෙසොති සෙගො; උච්චාකුලීනතාති උච්චාකුලතොත්ත¹⁶ සෙගො; පාපිසං සොති පාපිගො; උච්චාකුලීනතා ව¹⁷ ද්වීපු කුලෙසු වසෙති ඛත්තියකුලෙ බ්‍රාහ්මණකුලෙ ව; උලාරවණ්ණතා තිසු; වෙසොපි හි උලාරවණ්ණො හොති; උලාරහොගතා වතුසුපි සුදොපි හි අත්තමසො

1. සච්චානුපතනීති b. S.

අබාදනාපිමූලං b. S.

ඵලසච්ඡිකිරියා S.

11. ගණ්හති b. S.

2. ඵවං b.

12. ඵවමෙව S. ඵවමෙතං b.

3. ඵවා දීඝං මග්ගවාදං B

13. පටිඤ්ඤං ගහෙති S

දීඝමග්ගවාදං b. S.

අත්තනොවං b. S.

4. ඵලංසච්ඡිකිරියං b.

14. පාපිසො අග්ගාති අභිපාපං b. S.

5. ඵලගාමිතොති b.

අභිපාපං B.

6. ඵසුත්තාරී b.

15. සෙගොති S

7. මහාකතාරං b.

16. උච්චාකුලීනතොති b. S.

8. බාදෙත්වා b. S.

පාපිසොති S

9. ගොණමංසං b

17. උච්චාකුලීනතාම S.

10 අබාදනාපි B.

කුලෙසු වචනි b. S

වණ්ණාලොපි උළාරගොභොගො භොගියෙව හික්කාවට්ඨිකොති¹ කොට
 ධනෙතපි² බ්‍රාහ්මණෙන හික්කා³ වරිතබ්බාව පොරුණකමුග්ගණ අසිති
 කොට්ඨතාපි⁴ එකං වෙලං හික්කං වරතති කතවා දුග්ගතකාලෙ
 වරතතාතං ඉද්දති හික්කං වරිතුං ආරඬාති ගරහා න හවික්කාතිති;
 අතිමඤ්ඤමානොති යො හික්කාවරිය වංසං හරිත්වා සන්ථාජිව⁵ කමම
 වණ්ණජ්ජාදිති ජිවිකං කපෙපති අයං අතිමඤ්ඤති තාම; ගොපසා වාති
 යථා ගොපකො අත්තතා රක්ඛිතබ්බහණ්ණං⁶ ථෙවෙනෙතො අතිවට
 කාරි යොති එවනති අනේවා; ඉමිනා නයෙන සබ්බවාරෙසු අනේවා
 වෙදිතබ්බො; අසිතව්‍යාහමිති⁷ තිණ්ණායනඅසිතඤ්ඤව කාජඤ්ඤව;
 අනුස්සරණොති යත් ජාතො තස්මිං පොරුණෙ මාතාපෙතතිකෙ⁸ කුල
 වංසෙ අනුස්සරියමානොති අනේවා; සෙසං සබ්බත්ථ උත්තානමෙවාති.

එසුකාරිසුත්තං ජම්බං.

2. 5. 7.

එවමෙම සුත්තනි බානඤ්ජාති සුත්තං;⁹ තත්ථ දක්ඛිණාභිජිග්ගනති
 ගිරිති පබ්බතො රුජග්ගං පරික්ඛිපිත්වා ඕතපබ්බතස්ස දක්ඛිණදිසා
 භාගෙ ජනපදයොග්ගං තාම; කණ්ඩුලපාලද්වාගිකොති¹⁰ රුජග්ගස්ස
 කීර ආතතිංස මහාආරුති වතුසට්ඨි බ්‍රහ්මආරුති තෙසු එකං
 තණ්ඩුලපාලආරං¹¹ තාම තං සක්කායෙවමාන; ණ්ඩානං නිස්සායාති
 ගච්ඡ මනුස්සො අපිළෙත්වා සහස්සභාගං ගණ්භාගිති රඤ්ඤ පෙසිතො
 ගතත්වා සබ්බමෙව සස්සං ගණ්භාති,¹² මානො හනොන නාසෙගිති ව
 වුත්තො¹³ රුජකුලෙ වට්ටං මන්දං අහං රඤ්ඤ ආගමනකාලෙයෙව
 එවං ආණ්ඩෙතො මාකුද්දිත්වා එවං රුජානං නිස්සාය බ්‍රාහ්මණගහ
 පතිනෙ විලුම්පති, ධඤ්ඤා යෙභුයෙසන අත්තතො ඝරං පවෙසෙත්වා
 අප්පකං රුජකුලං පවෙසෙති,¹⁴ කිං බ්‍රාහ්මණගහපතිනාතං න පිලං¹⁵
 අකාසිති ව වුත්තො ආම මහාරුජ ඉමස්මිං වාරෙ ඛෙත්තාති මන්ද
 සස්සාති අගෙසුං, තස්මා අපිලනාතස්ස¹⁶ මෙ ගණ්භතො න බහුං¹⁷
 ජාතනති එවං බ්‍රාහ්මණගහපතිනෙ නිස්සාය රුජානං විලුම්පති.

1. හික්කාවරියනති .

2. ධනෙතපිති b. S.

3. හික්කාය b

4. අසිතිකොට්ඨ ධනෙතපි එක b. එක B.

5. සන්ථාජිව b. වාණේජ්ජාදිති b.

6. රක්ඛිතබ්බං හණ්ණං b. S.

7. අසිතව්‍යාහමිති S. b

8. මාතාපිතාතිකෙ b. පිඨකෙ S

9. බානඤ්ජාති සුත්තං B. S.

10. තණ්ඩුලපාලද්වාගිකොති b.

11. තණ්ඩුලපාලආරං. S. පාලිආරං B.

12. ගණ්භති b.

13. වුත්තො b. රුජකුලෙ වුත්තං b. S.

14. අමහාකං රුජකුලෙ පවෙසෙතිති b. S.

15. ගිපිලං b.

16. අපිලනාතස්ස b. b.

17. න බහු S

පසො පිණ්ණනාති ධාරුණකි¹ පිවෙය්‍යතු; නාව හත්තස්සාති යාව ධිරං පිච්ඡා; නිසිදිස්සථ තාවදෙව හත්තස්ස කාලොභවිස්සාති ඉඤ්ච හි නො පාතරස්සත්තං ආහරිස්සන්ති දස්සෙති; මාන² පිතණෙති ආදිසු මහලුකා³ මාතාපිතණෙ වුදුකාති අභිරණ පාපුරණාති⁴ සුමුමාති වන්ධාති මධුරතොජනං⁵ සුගඤ්ඤිමාලා දිති ව පරිශෙසිත්වා පොසෙතබ්බා; පුත්තධිතාතං නාමකරණමඛ්‍ය ලාදිති සබ්බකිව්වාති කණෙනත්ත පුත්තදණෙ පොසෙතබ්බා එවං හි අහරියමානෙ ගරහා උපපජ්ජති⁶ ඉමිනා තයෙන අන්තො වෙදි තබ්බා, අබ්බමවාදීති පඤ්ච දුස්සිලාසකමමාති වා දස දුස්සිලාස කමමාති වා ඉධ අබ්බමො නාම; උපකාමෙද්ධස්සනාති පඤ්චධිබ්බකිනාදිකමම කරණන්ථං තං තං තිරයං කෙසෙය්‍යසුං; බ්බමවාදීති ධම්මිකං⁷ කසි වණිජ්ජාදිකමමකාරි;⁸ පටික්කමනාති න ඕසරනාති පරිහායනාති, අභික්කමනාති අභිසරනාති වසිනාති; සෙසෙය්‍යාති වරතරං; භිනෙති තිතිනෙ ලාමකෙ; කාලකතො⁹ සාධිසුත්තාති ඉදං හභවා නත්‍රස්ස හත්තවා ධම්මං දෙසෙහිති¹⁰ අබ්පජායෙන පෙරං ආහ, පෙණෙපි තං බණංගෙව හත්තවා මහාබ්‍රහ්මනො ධම්මං දෙසෙහි. තෙන, පටිඨාය ව චතුප්පදිකභාථං¹¹ කපෙතෙනාපි චතුසථවිච්ඡිත්තං නාම න කපෙහිති.

බාහිකද්වාතිසුත්තං සත්තමං.

2. 5. 8.

එවමෙම සුභිනාති වාසෙධ්වස්සත්තං; තත්ථ ඉච්ඡානංකල¹⁰ චන සණ්ණෙඛාති ඉච්ඡානංකලගාමස්ස අවිදුරෙ චනසණ්ණෙ; වංකිතිආදයො පඤ්චපි ජනා රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස¹¹ නොසලස්ස පුරෙහිතා එව; අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානාති අඤ්ඤා ව බ්‍රහ්ම අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණා; තෙ කිර ජ්වෙධි ජ්වෙධි මාසෙ දථිසු ආනෙසු¹² සන්තිපතනාති යද ජාතිං සොධෙවුකාමා නොනාති තද පොකරසාතිස්ස සන්තිනෙ ජාතිසොධනන්ථං උක්කච්ඡායං¹³ සන්තිපතනාති යද මනෙත සොධෙවු කාමා නොනාති තද ඉච්ඡානංකල¹⁴ සන්තිපතනාති ඉමසම් කාලෙ මත්තසංසොධනන්ථං තත්ථ සන්තිපතිංසු; අසමන්තාති කථාති¹⁵ යං

- 1 පසොපිණ්ණනාති තරුණකිරි b. B.
පිච්ඡා b. පිච්ඡාසු B. තරුණකිරි
පිච්ඡා B.
- 2 මහලුකා b.
- 3 පාරුපනාති S. පාපුරණාති b.
- 4 මධුරතොජනං B
සුගඤ්ඤිමාලාදිතිව b
- 5 ධම්මික b. B.
- 6 වාණිජ්ජාදි b.

- පටික්කමනාති ඕසරනාති b. S.
- 7 කාලකතොව b තත්‍රාස්සා b.
- 8 හත්තො දෙසෙහිති b.
- 9 පටිඨායමතුප්පදිකං භාථං b. B.
- 10 ඉච්ඡානංකලං b. B.
- 11 පසෙතදිස්ස b. පසෙතදි S
- 12 චිත්ත වාසෙරු b.
- 13 උක්කච්ඡාය b. B
- 14 ඉච්ඡානංකල b. S
- 15 අත්තරකථාං b

අනන්තතා සහායභාවානුරූපං¹ කථං කපේතොතා අනුච්චරිංසු; තස්‍යා
 කථාය² අනන්ත අගමඤ්ඤ කථා උද්පාදි: සිලමානී ගුණවා; චක්‍ෂ
 සමප්‍රකාශනානි ආචාරසම්පන්නා; අනුඤ්ඤාසම්පන්නානි සිසිතිතා
 තුලෙහති එවං ආචරියෙති අනුඤ්ඤාතා, ආමි³ ආචරිය සිසිතිතමානා
 එවං සගඤ්ඤ පටිසංඤ්ඤාතා; අසමානී භවාමි; අහං පොකකරසානිය
 භාරුකකයාසං මාණවොති අහං පොකකරසානියානි පේට්ඨනොවාසි
 අග්ගසිංහො, අගං භාරුකකයානි දීපෙති; ගොවිජ්ජානනානි තිච්ච
 දුතං⁴ බ්‍රාහ්මණානං; සද්ධම්මානානි යං අපේතො ව ව්‍යඤ්ජන
 තො ව එකං⁵ පදමි අකමානං; තත් ගොවලීනො සමග්ගති තං
 සකලං ජානනතො තත් නිට්ඨාගතමානානි අපේතා; ඉද්දති තං ගොවලී
 භාවං⁶ ආවිකරේතොතා පදකසමානී ආදිමාහ; තත් ජපෙස ආව
 ජිසසාදිසානි කර්තව්‍යානෙ මයං ආචරියසද්ධසංගම; කම්මනානි⁷
 දසකුසලකම්මපථකම්මිනා; අගං හි පුබ්බ සත්තවිධං කායවචිකම්මං
 සංකාය ගතො බො හො සිලවා ගොතිති ආහ. නිවිධං මනොකම්මං
 සංකාය චක්‍ෂසම්පන්නානි තෙන සමන්තාගතො හි ආචාරසම්පන්නා
 ගොති: චක්‍ෂමානී පඤ්ඤති චක්‍ෂුති චක්‍ෂුමහාවෙන⁸ භගවන්තං
 ආලපති; බ්‍රහ්මානිකානි උභයභාවං අතිතං පරිපුණ්ණනානි අපේතා;
 පෙට්ඨානි උපගන්ත්වා; නිමග්ගනානි නමොකරේතනි; චක්‍ෂු:ලොභෙ⁹
 සමුප්පන්නානි අච්ඡිද්ධකාරෙ ලොකෙ තං අභිකාරං විධම්සා
 ලොකස්‍ය දිට්ඨධම්මකාදිඅප්පදස්‍යනෙත චක්‍ෂු¹⁰ නුභවාසම්පන්නං එවං
 වෘත්තපේතක පේතෙති යාවිතො; භගවා ද්‍රෝපි ජනෙ සංගණනොතො
 තෙසං වොහං ව්‍යක්ඛිස්‍යනති¹¹ ආදිමාහ: තත් ව්‍යක්ඛිස්‍යනති ව්‍යා
 කරිස්‍යාමි, අනුප්‍රබ්බනති තිට්ඨතු තාව බ්‍රාහ්මණවිතනා, තිණරුකකිට්ඨ
 පට්ඨගතො පට්ඨාය අනුපට්ඨපාටියා ආවිකම්‍යාමිති අපේතා; ඡුති
 විභවිතනානි ජාතිවිත්ථාරං; අඤ්ඤ මඤ්ඤ හි ජාතියො, තෙසං තෙසං
 හි පාණානං ජාතියො අඤ්ඤ මඤ්ඤ¹² නානපපකාරානි අපේතා;
 තිණරුකකිට්ඨ අනුපාදිණ්ණක¹³ ජාතීං කපේතො පච්ඡා උපාදිණ්ණක
 ජාතීං කපේස්‍යාමි. එවමස්‍යා¹⁴ ජාතිගෙදො පාකටො භවිස්‍යාතීති;
 ඉමං දෙසනං ආරති, මහාසීවලීපේරෙ¹⁵ පන කිං භනොත අනුපා
 දිණ්ණකං ඕපනානාතො නානං උපාදිණ්ණකං¹⁶ කම්මනානාතොති
 එවං චන්ද්‍රං න චට්ඨතී ප්‍රච්චිතො, ආම න චට්ඨති. කම්මං හි යොති

1. සහාය සහභාවානුරූපං b.	10. චක්‍ෂු: S.
2. තස්‍යා කථාය b. අගං අඤ්ඤ S.	11. පො අහං b. බ්‍රහ්මානිකානි b.
3. අනුඤ්ඤාතා ආචරිය S.	12. බ්‍රහ්මානිකානි b.
4. තිච්ච දුතං b.	13. බ්‍රහ්මානිකානි b.
5. ව්‍යඤ්ජනතො ව b. S.	14. අනුපාදිණ්ණකං S.
6. සොවලීභාවං S.	15. එවං තස්‍යා S.
7. කම්මනානි b. S.	16. මහාසීවලීපේරෙ B, S.
8. චක්‍ෂුමහාවෙන S.	17. උපාදිණ්ණකං B.
9. චක්‍ෂුලොභෙ S.	

යං ඩිපභි, යොති සිද්ධා¹ ඉමෙ සත්තා නානා වණණා භොතතිති; තිණරුකෙඛති එත්ථ අනෙතාපේඤ්ඤා, ඛති සාරේ² අත්තමසො කාල නාළිකෙරදයොපි තිණානෙව අනෙතා සාරං පත ඛති පේඤ්ඤා සමබ්බ රුක්ඛා නාම; නා වාපි³ පටිජානාරෙති⁴ මයං තිණං මයං රුක්ඛාති වා අභං තිණං⁵ අභං රුක්ඛාති වා එවං න ජාතනති; ලිඛං ජාතිමසනති,⁶ අජාතනනානම්පි ව තෙසං ජාතිමයමෙව සණ්ඨානං අත්තනො චූලභූතතිණාදිසද්ධිමෙව භොති; කිං කාරණා අඤ්ඤා මඤ්ඤා හි ජාතියො. යත්ථා අඤ්ඤා තිණජාති අඤ්ඤා රුක්ඛජාති තිණෙසුපි අඤ්ඤා කාලජාති අඤ්ඤා නාළිකෙරජාති එවං විජාරෙ තබ්බං; ඉමිනා ඉදං දයොගි: යං ජාතිවසෙන නානා භොති, තං අත්තනො පටිඤ්ඤං පරෙසං වා උපදෙසං විනාපි⁷ අඤ්ඤාජාතියො විසෙසෙන ගග්ගති, යදි ව ජාතියා බ්‍රාහ්මණො⁸ ගවෙය්‍ය සොපි අත්තනො පටිඤ්ඤං පරෙසං වා⁹ උපදෙසං විනා ඛතතිගතො වෙග්ගා තො සුද්දතො වා¹⁰ විසෙසෙන ගණෙග්ගස්; ත ව ගග්ගති¹¹ තස්මා ත ජාතියා බ්‍රාහ්මණොති, පරතො පත යථා එතාසු ජාතිසුති ගාථාය එතමත්ථං වච්ඡෙතදෙනෙව ආවිකරිග්ගති.¹²

එවං අනුපාදිණෙණසු¹³ ජාතිං දයොගි: උපාදිණෙණසු¹⁴ දයො නොනා තතො කීමෙති ආදිමාග; සාව ඤාන්ති - ලලිකෙති ඤාන්ති පිලිලිකං පරිගතං කතාති අනො; එත්ථ ව යෙ උපාදිතො ගච්ඡන්ති තෙ පටිබ්භා නාම; අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතිණොති තෙසම්පි නිලරත්තා දි වණණවසෙන ජාතියො නාතපපකාරංව භොතති; බුද්ධකෙති කාල කාදයො;¹⁵ මහලලිකෙති සිලාරාදයො;¹⁶ පාද්දරෙති¹⁷ උදරපාදෙ උදරං යෙව යෙසං පාදුති¹⁸ චුත්තං භොති; දිසපිට්ඨිකෙති සප්පානං හි¹⁹ සිසතො යාව තඛ්භුට්ඨා පිට්ඨියෙව භොති, තෙන තෙ දිසපිට්ඨිකා ති චුළුන්ති; උදකෙති උදකෙ²⁰ උදකමති ජාතො;²¹ පකිතිති සකුණෙ, තෙව²² පතෙතති යන්තිති පනානානා; වෙහාසං ගච්ඡන්තිති විහබ්බමා එවං ඵලජලාකාසගොචරානං පාණානං ජාතියෙදං දයොගි: ඉදුති ගෙනාගිප්පාගෙන තං දයොගි, තං ආවිකරෙතොනා²³ සථා එතාසුති

1. පටිසකිගා S. 8.

2. සාර B.

3. න වාපි B.

4. පටිජානාරෙති B.

5. තිණං B.

6. ලිඛිතජාතිමසනති b.

7. විනාපි S. අඤ්ඤාජාතීති B. 8.

8. බ්‍රාහ්මණණෙව B.

ගවෙය්‍යගපපි අත්තනො b.

9. පරෙසංම L.

10. සුද්දතොවා B.

11. තම ගණෙති B. 5. නම S.

12. කරිග්ගති S. ආවිකරිග්ගති b.

13. අනුපාදිතකෙසු B. 8.

14. උපාදිතකෙසු B.

15. කාලකාදයො W2. S.

16. සහ සිලාරාදයො S.

සපපිලාරාදයො B.

17. පාද්දරෙති b.

18. තෙසං පාදුති b.

19. සප්පානංමිති b.

20. ඔදකෙ B.

21. උදකෙති උදකමතිජාතෙ S.

22. තෙති B. 8.

23. ආවිකරෙතොනා b

ගාථාමාහ: තස්‍යාන්තො; සංකීර්ණපන චිත්තොව, මිත්‍යාරතො පනෙත්
 ය: වතතබ්බං තං සංගමෙව දසෙසනෙතො නි කෙසෙසිති ආදිමාහ: තත්‍රා
 යං යොජනා, යං චුතතං, නිපථි මහුසෙසසු ලිඛං ජාතිමයං¹ පුළුති
 තං එවං තප්පිති වේදිතබ්බං, සෙසයපීදං නි කෙසෙසිති තති බ්‍රාහ්මණ,
 නං එදිසා කෙසා කොතති. බතතියානං එදිසාති නියමො අපි; යථා,
 හප්පිඅසාමිභාදිතනති ඉමිතා නයෙත සබ්බං යොජෙතබ්බං, ලිඛං²
 ජාතිමයං තෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතිසුති ඉදං පන චුතතසෙසවත්තං
 නිගමනනති වේදිතබ්බං. තස්‍ය යොජනා³ එවං යසාමා ඉමෙති කෙසා,
 දිති තප්පි මහුසෙසසු ලිඛං⁴ ජාතිමයං පුරු තසාමා වේදිතබ්බමෙතං,
 බ්‍රාහ්මණාදි හෙදෙසු මහුසෙසසු ලිඛං⁵ ජාතිමයං තෙව සථා අඤ්ඤාසු
 ජාතිසුති ඉදං එවං ජාතිහෙදෙ අසතිපි⁶ බ්‍රාහ්මණො බතතියො ඉදං
 තාතතතං යථාජාතං තං දසෙසාමා පච්චතතනති ගාථාමාහ: තත්
 වොකාරනති තාතතතං; අයං පනෙත් සංකීර්ණපනො: යථාති තීරවත්,
 තාතං යොජිතං සිඛමෙව,⁷ කොසාදි සංකීර්ණතන තාතතතං තථා
 බ්‍රාහ්මණාදිතං අතතනො අතතනො⁸ සරීරෙ තං තප්පි, එවං සනෙතපි
 යදෙතං බ්‍රාහ්මණො බතතියොති වොකාරං තං වොකාරඤ්ඤා මහුසෙස
 සු සමඤ්ඤාසු පච්චවති, වොකාරමතෙතනෙව⁹ චුළුති¹⁰ එතතාවතා,
 හභවා භාරථාජසාමා වාදං තිග්ගණතිවා ඉදං යදි ජාතියා බ්‍රාහ්මණො
 හවෙයා; ආජිවසිලාචාරපිපනෙතාපි බ්‍රාහ්මණො හවෙයා යසාමා පන
 පොරුණො බ්‍රාහ්මණො තසාමා බ්‍රාහ්මණභාවං න ඉච්ඡති. ලොකෙ ව
 අඤ්ඤාපි පණ්ඩිතමහුසාමා තසාමා වාසෙවසාමා වාදං පග්ගණතනො
 යොති කොපි මහුසෙසසුති අට්ඨගාථා ආහ: තත් භොරකකති.
 චෙතනාරකං; කසිකමතති චුතතං හොති; ගොති හි පඨවියා තාමං
 තසාමා එවමාහ; සුළුසිපෙසනාති තතතවාසකමාදි¹¹ තාතාසිපෙපන;
 වොකාරනති වර්ණිජං;¹² පරපෙසෙසනාති පරෙසං වෙය්‍යාවච්ච
 කමමත; ඉග්ගත්තති¹³ ආවුධජිතිං උසුඤ්ඤා සත්ඤ්ඤාති¹⁴ චුතතං
 හොති; පොරෙහිවෙවනාති¹⁵ පුරෙහිතකමමත; එවං බ්‍රාහ්මණ සම
 යෙත ව ලොකවොසාරෙත ව ආජිවසිලාචාරපිපනතසාමා අබ්‍රාහ්මණ
 භාවං සොධෙතා¹⁶ එවං සනෙතන ත ජාතියා බ්‍රාහ්මණො, ගුණෙති
 පන බ්‍රාහ්මණො හොති, තසාමා යත් කත්ථි කුලෙ ජාතො යො යුණවා
 සො බ්‍රාහ්මණො අයමෙත්ථ ඤායොති එවමෙතං ඤායං අත්තො

1. ලිඛජාතිමයං b.

2. ලිඛ b.

3. තසාමා යොජනා b.

4. ලිඛ b.

5. ලිඛ b.

6. අසති b.

7. සෙවසිමෙව B. සොතිසිඛමෙව S.

8. බ්‍රාහ්මණාදිතං අතතනොසරීරෙ S.

9. වොකාරමතෙතනෙව S.

10. පච්චවති S. S.

11. තතත වාසකමාදිතං සිපෙපන b.

12. වාණිජං b. පරපෙසෙසනාති b.

13. ඉග්ගතනති b.

14. සත්ඤ්ඤාති B.

15. පොරෙහිවෙවනාති S.

පොරෙහිවෙවන L.

16. සොධෙතා b. සොධෙතා b.

ආපාදෙව්වා ඉදුති නං චම්බෙදෙන පකාසෙතො හ වාහං බ්‍රාහ්මණනති ආදිමාහං තස්සෙත්වා අහං හි යවායං වතුනතං යොතිනං යත්තත්ථි ජාතො තත්‍රාපි වා¹ විසෙසෙත යො² බ්‍රාහ්මණස්ස සංවණ්ණිතාය මාතරි සමුදායො තං යොතිජං මතතිසම්භවං, යොවායං³ උභතො සුජාතො ආදිනා නයෙන බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රාහ්මණස්ස පරිසුද්ධි උප්පත්ති මග්ගසංඛාතා⁴ යොති වුත්තං; සංසුද්ධගහණිකොති ඉමිනා ව මාති අවපත්ති තතොපි ජාතිසමුත්තතා⁵ යොතිජො මතතිසමුත්තවාති වුව්වති, තං යොතිජං මතතිසම්භවං, ඉමිනා ව යොතිජමතතිසම්භව මතෙතන න බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාමි නායො යසො හො හොති වචනමතෙතන අසෙසුද්ධි සකිසුද්ධතොතිපි⁶ විසිට්ඨතො හොවාදී නාම සො හොති, සචෙ⁷ හොති සකිසුද්ධතො ස පලිබොධො⁸ යොපතායං යත්තත්ථි ජාතොපි රුහාදිකිසුද්ධතා හාවෙන අකිසුද්ධතො සබ්බගහණපටිථිස්ස යෙතන අනාදුතො අකිසුද්ධතාදුතං තමහං බ්‍රාමි බ්‍රාහ්මණං තස්මා යසො බාහිතපාපොති; කිසුද්ධි භිසො⁹ සබ්බසංයෝජනං පජායාති ආදි සත්තවිසති ගාථා, තත්ත සබ්බසංයෝජනාති සබ්බං දහම්බවපි සංයෝජනං;¹⁰ නි පජිනස්සාතිති තණ්හා පරිතස්සනාය න පරිතස්සාති; සම්භාවිතනති රුහසම්භාදයො අතිකතතො; විසෙසුද්ධතානති¹¹ වතුති යොතිති සබ්බකිලෙසෙහි වා විසංසුත්තං; නිසිනති¹² උපතාහං; වර්ගනානති තණ්හං; සංඛානනති යොත්තපාසං,¹³ දිට්ඨිපරිසුද්ධාන සෙත්තං අධිවචනං; සහනුක්කමනති අනුක්කමො වුව්වති පාසෙ පචේසන ගණ්ඨි දිට්ඨානුසංයෙත්තං නාමං; උක්ඛිතපලිකනති එත්ත පලිසොති අවිජ්ජා; මුද්ධානති වතුසව්වමුද්ධා: තිතික්ඛිතිති බමති; බන්ධි බලනති¹⁴ අධිවාසනබන්ධිබලං, සා පන සකිං උප්පත්තා බලාතිකතො ම¹⁵ත හොති, පුතපුතං උප්පත්තා පන හොති, තස්සා අත්තාය බලාතිකං;¹⁶ වන්ධනනති බ්‍රිතබ්බවත්තං;¹⁷ සිලවන්ධනනති ගුණවත්තං; අනුසුද්ධනති රුහාදිඋස්සාදවිරතිනං; අනුසුද්ධතනතිපි පාසො, අනවසුද්ධතනති අපත්තා; දන්තිනති තිබ්බිසෙවනං; න ලිප්පතිති¹⁸ ත අලලීයති; කාමේසුති කිලෙසකාමවජුක්කාමේසු; දුක්ඛස්ස පජානාති ඉමෙව බමනති එත්ත අරහත්තඵලං දුක්ඛස්ස බයොති¹⁹ අධිපොතං. පජානාතිති

1. හත්‍රාපි B

2. යො S.

3. යාවායං L.

4. පරිසුද්ධි උප්පත්තිමග්ගසංඛාතා b, S.

5. ඉමිනා ව මාතිසමුත්තතො

පිතිසමුත්තතොතතොපි

ජාතසමුත්තතො B මාතිසමුත්තති

තොපි ජාති සමුත්තතො

ජාතිසමුත්තතො S.

6. ව S. සකිසුද්ධතොති b. හිව S.

7. සචෙ S

8. සබ්බලිබොධො b

9. කිසුද්ධිසො S

10. සබ්බසංයෝජනනති දහම්බ

සංයෝජනං b.

11. විසංසුත්තනති S.

12. රකිනති B. තවිනති S.

13. සංඛාතනති සුත්තිපාසං B.

14. බන්ධිබලනති b.

15. බලාතිකං නාම h.

16. බලාතිකං b

17. බ්‍රිතවත්තනති බ්‍රිතබ්බවත්තං B. S.

18. න ලිප්පතිති B. S.

19. දුක්ඛකසොති B.

යොගං; දිබ්බං¹ භොගෙන දිබ්බං පඤ්චකාමගුණයොගං; සබ්බසාම
විශංසුභතනාති සබ්බ කිලෙසයොගවිශංසුභතං; රතීනාති පඤ්චකාමගුණ
රතීං; අරතීනාති කුසලභාවනාය උක්කණ්ඨිතං; විරතාති විරියවතනං;
සුභසානාති සුඤ්ජරං වා ආනං² ගතං සුඤ්ජරං වා පටිපත්තිනා ගතං;
භතීනාති තිප්පත්තිං;³ පුරෙති අතීතෙ; ඔවජාති අනාගතෙ; මජ්ඣෙති
පච්චුප්පනෙත; කිංඤ්චනාති කිංඤ්චනකාරකො කිලෙසො; මහෙසිනාති
මහනෙත ගුණෙ පරියෙසතට්ඨන මහෙසිං; විජ්ඣාපිනාති විජ්ඣ
විජයං එවං භගවා ගුණතො බිණ්ණප්පංගෙව බ්‍රාහ්මණං දුස්සෙච්ඡා⁴ යෙ
ජාතිතො බ්‍රාහ්මණොති අභිතිවෙසං කරොන්ති, තෙ ඉද්ධිජාතනනා⁵
සාව තෙසං දිට්ඨි දුද්ධිට්ඨිති දුස්සෙතො සමඤ්ඤා භෙසාති ගාථාදා
යමාහ: තස්සෙත්ථ, යදිදං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මයො භාරදාජො වාසෙ
ට්ඨොති නාමගොතනං පකපපිතං කතං අභිසංඛතං සමඤ්ඤා භෙසා
ලොකසමිං වොහාරමත්තනාති⁶ අත්ථො; කසමා යසමා සමුච්ච සමුදගතං⁷
සමනුඤ්ඤාය අගතං එතං හි තත්ථ තත්ථ ජාතකාලෙ යෙවස්ස
ඤ්ඤාසාලොගිතෙති පකපපිතං කතං⁸ නොවෙතං එවං පකප්පයදුං
න නොවි කිංඤ්චි දිස්වා අයං බ්‍රාහ්මණොති වා භාරදාජොති වා
ජාතෙය්‍ය එවං පකපපිතඤ්ඤාතං⁹ දිඤ්ඤාතමනුසංගිතං දිට්ඨිගතමජා
තනං¹⁰ පකපපිතං නාම ගොතනං¹¹ නාමගොතනමත්තමෙතං සංවො
හාරත්ථං¹² පකපපිතනාති අජාතනනාතං සතනාතං හදයෙ දිඤ්ඤාතං
දිට්ඨිගතමනුසංගිතං තස්ස අනුසංගිතතනා තං නාම ගොතනං අජා
තනනා නො පමුච්චතී ජාතියා භොති බ්‍රාහ්මණොති¹³ අජාතනනා
ව එවං වදන්තීති වුත්තං භොති.

එවං යෙ ජාතිතො බ්‍රාහ්මණොති අභිතිවෙසං කරොන්ති, තෙ ඉදං
වොහාරමත්තං අජාතනනා සා ව¹⁴ තෙසං දිට්ඨි දුද්ධිට්ඨිති දුස්සෙච්ඡා
ඉද්ධි නිප්පරියායමෙව ජාතිවාදං පටික්ඛිපනො¹⁵ කම්මවාදඤ්ච
පතිට්ඨිපනො¹⁶ න ජවමාති ආදිමාහ: තත්ථ; ඔම්මනාති උපබ්බි
ගාථාය විත්ථරණත්ථං කස්සනො කම්මනාති ආදි වුත්තං; තත්ථ ඔම්ම
නාති පච්චුප්පනෙත කසිකමාදිතිබ්බිගතකවෙතනා කම්මනා¹¹

1. දිබ්බි S.

2. සුඤ්ජරං ආනං b.

සුඤ්ජරං 1 S. ඉ. 4. B.

3. තිබ්බිතී B.

4. දෙසෙච්ඡා B.

5. ඉදං අජාතනනා b S.

6. වොහාරමත්තනා b.

7. යසමා සමුදගතං සමඤ්ඤාය B.

සමඤ්ඤාය S.

8. පකපපිතං ගතං b.

9. පකපපිතමත්තං B.

දිඤ්ඤා මනුසංගිතං b.

0. දිට්ඨිගතං අජාත... තං b.

දිට්ඨිගතනාති සමපජාතත්ථං S.

11. පකපපිතං S.

12. වොහාරත්ථං B.

මෙතං වොහාරත්ථං b.

13. අයං බ්‍රාහ්මණො B.

ජාතියානොති බ්‍රාහ්මණො S.

අජාතනනා අජං බ්‍රාහ්මණො b, S

14. සාව B. S.

15. පටික්ඛිපනො B.

16. පතිට්ඨිපනො B. S.

17. සමමුත්තං B. b.

සත්තතිලෙඝො; බ්‍රහ්මා සසෙකකාති බ්‍රහ්මා ව සසෙකා ව ඥො එව රූපො ඝො න නෙවලං බ්‍රාහ්මණො අපචො බ්‍රහ්මා ව සසෙකා ව; ඝො විජානතං පණ්ණිකාතං එවං වාසෙට්ඨ ජානාතීති වුත්තා හොති; සෙසං සබ්බත් උත්තානමෙවාති.

වාසෙට්ඨ සුත්තං අට්ඨමං.

2. 5. 9.

එවමෙමසුභානති සුභසුත්තං. තත් ඤාදෙය්‍යපුත්තොති තුදි ගාමවාසිනො තොදෙය්‍යබ්‍රාහ්මණස්ස පුත්තො; ආශ්වකොහොතිති සමපාදකො හොති පරිපුරකො; ඤාසං ඛමිනනි කාරණං ඛමිං;¹ ඤාසලනති අතවජ්ජං; මිච්ඡාපට්ඨපනතිනති අතියානිකං අකුසලපට්ඨපදං;² සමිමාපට්ඨපනතිනති නියානිකකුසලපට්ඨපදං;³ මහට්ඨනති ආදිසු මහත්තනති බහුති වෙය්‍යාවච්චකරෙති වා උපකරණෙති වා අත්ථා⁴ එත්ථාති මහට්ඨං;⁵ මහත්තාති නාමගහණමඛගලාදිති කීවොති එත්ථාති මහාකිවමං; ඉදං අජ්ජ කත්තබ්බං ඉදං සෙට්ඨි එවා මහත්තාති අභිකාරසංඛාතාන් අභිකරණාති එත්ථාති මහාධි ඤරණං; බහුත්තං⁶ කමෙමසුත්තපසුත්තතාවසෙත පිලාසංඛාතො මහා සමාරවෙහා⁷ එත්ථාති මහාසමාරවණං⁸ සත්වාසකමමට්ඨානනති සර වාසකමමං; එවං සබ්බවාරෙසු අත්ථා වෙදිතබ්බො, කසිකමෙම⁹ වෙත්ත නඛගලකොටිං ආදිං කත්ථා උපකරණාතං පරිසෙසනවසෙත මහට්ඨතා¹⁰ වණ්ණිජ්ජාය යථා සීතංසෙට්ඨ හණ්ඩං ගගෙත්වා පරිවත්තන වසෙත අපට්ඨතා¹¹ වෙදිතබ්බො; විපජ්ජමානනති¹² අවුට්ඨි අතිවුට්ඨි ආදිති කසිකමමං මණ්ණිසුවණණාදිසු අවෙජ්ජකතාදිති ව වණ්ණිජ්ජකමමං අපපථලං හොති මූලචේත්දමපි පාපුණාති; විපරියායෙන සමපජ්ජමං මහපථලං වුලලත්තවාසිකස්ස¹³ විශ්; එවමෙවමොති යථා කසි කමමට්ඨානං විපජ්ජමානං අපපථලං හොති එවං සරවාසකමමට්ඨා නමපි; අකතකල්‍යාණොති කාලං කත්ථා නිරයෙ තිබ්බත්තති.

1. කාරණ ඛමිං. b

2. අකුසලං පට්ඨපදං. b.

3. නියානිකං කුසලපට්ඨපදං. ජ.

ඤාසල පට්ඨපදං. B.

මහත්තනති S. ආදිසු B.

4. මහත්තනති වා උපකරණති

බහුති වෙය්‍යාවච්චකරෙති ව

අත්ථා. b.

5. මහත්ථං. S.

6. බහුත්තං. b.

7. මහාසමාරවණං. B.

8. සමාරවණං. B.

9. කසිකමෙම. B.

10. මහත්තා S. වාණිජ්ජාය b.

11. අපට්ඨතා. B.

12. කිපජ්ජමානනති L.

13. වුලලත්තවාසිකස්ස. S.

වුලලත්තවාසිකස්ස b.

මහාදත්තසේනාපති කීර නාමෙකො¹ බ්‍රාහ්මණතෙතො අනොසි
 තස්ස මරණයමයෙ කිරයො උපට්ඨති,² හො බ්‍රාහ්මණෙති කිං පස්ස
 තීති පුත්තො ලොකිතඝරන්ති ආහ, බ්‍රාහ්මලොකො හො එසොති,
 බ්‍රාහ්මලොකො නාම හො කතන්ති,³ උපරීති, මය්‍යං හෙට්ඨා උපට්ඨා
 තීති කිඤ්චොපි හෙට්ඨා උපට්ඨාති උපරි උපරිති⁴ කාලං කච්චා
 තීරයෙ තිබ්බත්තො, ඉමිනා අමානං යඤ්ඤ දොසො දින්නොති⁵
 සහස්සං ගහෙත්වා තීහරිතුං අදංසු, සමපර්මානං පන මහපථලං
 හොති, කතකල්‍යාණො හි කාලං කච්චා සංගෙහ තිබ්බත්තති සකල්‍යාය
 ගුත්තිලවිමානකථාය දිපෙතබ්බො, යථා පන තං⁶ වණ්ණිජ්ඣමමට්ඨා
 නං විපර්මානං අපපථලං හොති, එවං සිලෙ⁷ අපරිපුරකාරිනො
 අනෙසත්තං සුත්තස්ස පබ්බජ්‍යාකමමට්ඨානවිධි එවරුපා හි⁸ නෙව
 ඤානාදිසුඛං න සත්තමොකඛසුඛං ලග්ගති⁹ සමපර්මානං පන මහපථ
 ලං හොති සිලාති හි පුරෙත්වා විපස්සනං වෙසිඤ්ඤානො අරහත්තමපි¹⁰
 පාපුණති; බ්‍රාහ්මණ! ඡත්‍යා ගොනමාති ඉධ කිං පුච්ඡාමිති පුච්ඡති,
 බ්‍රාහ්මණ! වදන්ති, පබ්බජිතො ඉමෙ පඤ්චධමෙම¹¹ පුරෙත්වා සමනෙථා
 නාම තත්ථ ගහට්ඨාව පුරෙතීති සමණො ගොතමො¹² ගිහිස්ස වා
 අහං මාණව පබ්බජිතස්සාති¹³ පුනපුන¹⁴ වදති, නෙව පබ්බජිතං
 මුඤ්ඤති, මය්‍යං පුච්ඡමෙව¹⁵ මඤ්ඤ දුක්ඛකොට්ඨිති වාගසිසෙත
 පඤ්චධමෙම පුච්ඡාමිති පුච්ඡති; සමෙ ඤා අභරුති සමෙ භුක්ඛා යථා
 බ්‍රාහ්මණ! පඤ්ඤපෙතති තථා ඉධ භාසිතුං භාරියං න හොති යදි න
 කොපි අථාපු භාවො¹⁶ හොති භාසස්සුති අපෙතා; නි ඤො මෙ ඤොති
 කිං සඤ්ඤායාන පණ්ණිවපරිරුපඤානං හි සන්තිමෙක කපෙත්වා දුක්ඛා
 හොති, තෙ පදෙ පදෙ අක්ඛරෙ අක්ඛරෙ¹⁷ දොසමෙව වදන්ති එකත්ත
 පණ්ණිකා පන කථං සුචා සුකාරිතං පසාසනති දුක්ඛකාරිතෙ පාළිපදං¹⁸
 අත්ථව්‍යඤ්ජනෙසු යං යා විරුජ්ඣති තා තං උජ්ජං කච්චා දෙනති
 හගමතා ව සදිසො එකත්තපණ්ණිසො නාම තත්ථ තෙනාහ නි ඤො
 මෙ හො ගොනම ගරු සද්ධස්සු හවනොති වා නිසින්නා හවනන
 රුපමාති.¹⁹

1. නාමකිරසො S. කීරනාමකො b.

බ්‍රාහ්මණ භාවො S.

2. උපට්ඨාති b. S.

3. නාමසො කතන්ති b.

4. න උපරීති S. සථා උපරිති b.

5. දිට්ඨොති S.

6. සථාපන S.

7. සිලෙසු B. අපරිපුරකාරිනො S.

8. එවරුපොති B.

9. න ස ගහමොකං. ලග්ගති b.

න ගහමොකං. ලග්ග S

10. අරහත්තං. S.

11. පබ්බජිතො ඉමෙව ධමම b.

12. සමණො පන ගොතමො B. b.

13. පබ්බජිතස්සාථාති B.

14. පුනපුනං. B. S.

15. මග්ගමෙව පුච්ඡං. B. S. මුච්චති b.

16. ගරුභාසමා b. අගරුභාසමානං S.

17. අක්ඛරකිරෙ b. S.

18. පාළිපදං. L.

19. හවනකාරුපමාති S.

නිසින්නො හවනන රුපමාති b

හවනකාරුපමාති S

සමවනති වර්ෂවං; කාසනති තපවරිණං; මුහමවරිණනති මෙජුත
විරතීං;¹ අමෙජුතනති මනතගහණං; වාශනති ආමිසපරිව්වාහං; කාපි
ගො භවිංයනති අජානනභාවං පාපිතො භවිංයනි; එකදමොවොති
ගගවතා අකිවෙණුපමාය තිග්ගතිතො තං;² පව්වාහරිතුං අසකෙකා
තොතා යථා නාම දුබ්බලසුතමො මිහං උට්ඨපෙත්වා සාමිකංය අති
මුඛං කාත්වා සං අපසකකති³ එවමෙව ආවරිණං අපදිසනොතා එවං⁴
බ්‍රාහ්මණොති ආදිවචනං අවොච.

තත් පොකබරසාතිති ඉදං තස්ස නාමං පොකබරසාදීති⁵ වුවමනි;
තස්ස කිර කායො සෙතපොකබරසදිහො දෙවතගරෙ උග්ගාපිතරජත
සොරණං⁶ වීඨ සොහති, සිසං පතස්ස කාලවණ්ණං⁷ ඉන්ද්‍රනීල
මණ්ඩමයං වීඨ, මයුසුපි වන්දමණ්ඩලෙ කාලමෙඝරජ වීඨ බාගති. අනඛිති
නිලුපලසදිසාති නාසා රජතපනාලිකා වීඨ සුවට්ටිතා සුපරිසුඛා,
හත්පාදතලාති වෙව මුඛඤ්ච කතලාබාරසපරිකමමං වීඨ සොහති,
අතිවීඨ සොහග්ගපපතො බ්‍රාහ්මණස්ස අතතභාවො අරුජකෙ සාතො
රුජානං කාතුං යුත්තමමං බ්‍රාහ්මණං.⁸ එවමෙව සංසිරිතො⁹ ඉති
තං පොකබරසදිසතො පොකබරසාදීති¹⁰ සඤ්ජාතනති පොකබරෙ
පත සො නිබ්බන්ධො ත මාතුකුච්ඡිතනති ඉති තං පොකබරෙ සති
තතො පොකබරසාදීති¹¹ සඤ්ජාතනති; ඔපමෙඤ්ඤාති උපමෙඤ්ඤ
ගොතොතා; සුභමවතිතොති උක්ඛට්ඨාය සුභගවතස්ස ඉග්ගරෙ; සංස
ඤංගොවොති හසිතබ්බකඤ්ඤෙව; නාමිකංගොවොති ලාමකංගෙව¹²
තදෙවතං අත්ථාභාවෙන රිත්තකං රිත්තකතතාච¹³ කුච්ඡකං ඉදති¹⁴
තං හගවා සාවරිණකං තිග්ගණිතුං තිං පත මාණවොති ආදි
මාහ, තත් භික්ෂාමා නෙසං සෙසොති¹⁵ කතමා වාචා තෙසං
සෙසොතා සෙසොසා¹⁶ වරතරුති¹⁷ අන්තො; සමමුච්චොති සමමුච්චියා¹⁸
ලොකවොහාරෙන; මහතොති කුලසිත්වා පරිගණිත්වා;¹⁹ පටිසම්භ
භාති ජාතිත්වා; අත්ථසංගිතනති කාරණතිග්ගිතං; එවං සගොනති

1. මෙජුත විරතී B.

2. තිග්ගතිතො S.

3. අපසකමිති B.

එවමෙව. බො L. එවමෙව S.

4. එක, B. S.

5. පොකබරසාතිති B.

පොකබරසාදීති b.

6. රජවසොරණං B.

7. කාලවණ්ණි b. S.

ඉන්ද්‍රනීලාදං වීඨ b.

8. යුතොතා බ්‍රාහ්මණං B.

යුතොතාති ඉමිග්ගබ්‍රාහ්මණස්ස S.

9. සංසිරිතතො S.

10. තං පොකබරෙ සතිතතො;

පොකබරසාදීති b.

තං පොකබරසාදීති S.

11. පොකබරසාදීති L.

පොකබරසාදීති S

12. හසකංගොවොති b.

13. රිත්තකතතාච B. S.

14. ඉදති තං B.

15. තෙසං සෙසොති S.

16. සෙසොපාසං සං B.

17. සෙසොතා පාසං-සතරුති o.

18. සමමුච්චොති සමමුච්චියා I.

සංමුච්චොති සමමුච්චියා S.

19. පරිගණිත්වා B. S.

ලොකවොහාරං අමුඤ්චිතා තුලසිතා ජාතිතා නාරණං¹ නිසිතං කතා කුටිතාය සෙය්‍යහාවෙ සති; ආවුහොති ආවරිතො; නිවු හොති තිවාරිතො; ඔපුප්පොති² නතඤා; පරිකොන්දොති පලි වෙසිතො; ගපිතොති³ ආදිති වුත්තත්තො; සවෙතං හො හොකම් ආනන්ති සවෙ එතං කාරණමපි; සොයොති වුමුචාරිතොදිතං⁴ අහො වෙත හො අහො; අහති අවමිමා ව⁵ වණ්ඤිමා ව පහස්සරො වාති; නපුප්පමාහං මාණවාති තප්පරිහාහො අහො; ඉදං වුත්තං හොති: යථෙව හි තිණකටුපාදතං පට්ඨව ජලමානො අහති වුමුචාරිතඛයා රුතං⁶ අපිතාය සදෙසො හොති. එවං⁷ පඤ්ඤාමගුණෙ පට්ඨව උප්පත්තා පිතිජාතිජරාවසංඛිතරණසොකොදිතං අපිතාය, සදෙසා,⁸ යථා පත පට්ඨවත්තතිණකටුපාදතො⁹ වුමොදිතං අහාවෙත පරිපුදො, එව මෙව¹⁰ ලොකුත්තරජ්ඣාතඤායසම්පසුත්තා පිති¹¹ ජාතිආදිතං අහො වෙත පරිපුදොති¹² අපේ; ඉදං යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණෙති වාගසි සෙන පඤ්ච ධම්මා පඤ්ඤත්තා තෙපි යසමා පඤ්චව හුතා න තිවලා තිවත්තති අනුකම්පා¹³ ජාතිකොත සද්ධිං ඡ¹⁴ ආපජ්ජන්ති තසමා නං¹⁵ දෙසං දසොහො යෙ තෙ මාණවාති ආදිමාහ: තත් අනුකම්පා¹⁶ ජාතිකන්ති අනුකම්පාසහාවං.¹⁷

තත් ඔහුලං සම්පුප්පොතිති ඉදං ගතවා යසමා එස ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්චිතො පරිපුරෙත්තුං සමෙත්වා නාම තත් ගහවෙතා පරිපුරෙතිති ආහ, තත්තා නං¹⁸ පඤ්චිතොව ඉමෙ පුරෙති ගහවෙතා පුරෙත්තුං සමෙත්වා නාම තත්ති¹⁹ තෙනෙව බ්‍රිඛෙන ගණාපෙත්තුං²⁰ පුච්ඡති; න සහනං සමිතං සම්මොදිති ආදිසු ගහවෙතා අඤ්ඤාමිං අසති චලඤ්ඤාතකමුඛවාදමපි කරෙතිගෙව, පඤ්චිතො අසිතා සිසෙ ඡිඤ්ඤාතපි²¹ දො කථා න කථෙති; ගහවෙතා ව අනෙත්තොතො සමත්තමපි සිකංපදං රත්තිත්තුං න සත්තොති, පඤ්චිතො නිවු කාලමෙව තපසසි²² සිලවා තපනිසසිතකො හොති, ගහවෙතා මාසස්ස අවධිදිවසමත්තං²³ උපොසථකමමං කාතුං න සත්තොති, පඤ්චිතො යාවජ්ජං බ්‍රහ්මවාරිතො හොති, ගහවෙතා රත්තසුත්තමඛලසුත්ත

1. ආජාභවා කාරණං.

2. ඔපුප්පොති B. S.

3. ගපිතොති b. S.

4. වුමුචාරිතොදිතං B.

5. අවමිමා ව S.

6. ජාරිකා අභිකාශනං S.

7. එවමෙව B.

8. සදෙසො b.

9. පට්ඨවත්තං තිණකටුපාදතං b.

පට්ඨවත්තතිණ කටුපාදතං S.

10. එවමෙව b.

11. සම්පසුත්තපි S.

12. පරිපුදොති B.

13. අනුකම්පා b. S.

14. න S.

15. තං B. S.

16. අනුකම්පා b.

17. අනුමපසහාවං b. S.

18. තසමාන S. තසමා B.

19. තත්ති S.

20. බ්‍රිඛෙන ගණාපෙත්තුං h.

21. ඡිඤ්ඤාතපි B.

22. තිවමෙව තපසසිති b.

23. මත්තමපි B. S.

මහතච්ඡි පොත්තෙහි ලිඛිතාං උපෙති,¹ පබ්බජිතා නිව්වා සස්සාං
ගතාති, ගතවෙතාං සලාකහතතච්ඡි අබ්බංගා භවතා දුතං න සන්තොති
පබ්බජිතා අසුඤ්ඤාමි අසති භාකසුතඛාදිතච්ඡි පිණ්ඩං දෙනති හණ්ඩ
ගාහකදහරුසසි පතොත පක්ඛිපනෙතවාති,² එවමජො දව්ඤ්ඤා;
විජාතකාංගං ජිනෙති අගං එතෙ පඤ්ඤා ඛෙවෙ මෙතනවිජාතකා
පරිවාරෙ වදුමිති අජො.

ජානවද්දොති³ ජාතො ව වඩ්ඪිතො ව; යො හි කෙවලං තත්
ජාතො ව ගොති අසුඤ්ඤා⁴ වඩ්ඪිතො, තස්ස සමනතා ගාමිමග්ගා⁵ න
සබ්බස්ස පච්චක්ඛා ගොතති තස්මා ජාතවද්දොති ආහ; ජාත
වද්දො හි⁶ යො විරං තික්ඛිනෙතො තස්ස න සබ්බස්ස පච්චක්ඛා
ගොතති, තස්මා භාවදෙව අවසට්ඨති⁷ ආහ, තං ඛණ්ණෙව තික්ඛි
නතතති අජො දඤ්ඤාසිත්තතතති අයනනු ඛො මග්ගො අගං නු⁸
ඛොති තංඛාවසෙත විරුසිතතතා; විජාතකානතතති යථා සුමුමං
අත්ථාතං සහසා පුට්ඨිතස්ස කස්සාපි සරිරං ථංගිභාවං⁹ ගණන්ති
එවං ථංගිභාවං¹⁰ ගහණං; නි ඤෙව්වාති¹¹ ඉමිනා සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤා
ණස්ස අපපටිගතභාවං දස්සෙති; තස්ස හි පුට්ඨස්ස මාරුච්චිතාදි
තං¹² වසෙත සිතා ඤ්ඤාණස්ස පටිසාතො තෙන සො දඤ්ඤායෙය්‍ය වා
විජාතෙය්‍ය වා සබ්බඤ්ඤාතඤ්ඤාණං පන අපපටිගතං න සක්කා තස්ස
කෙනවි අතතරුගො කාතුනති දිපෙති; සංඝාඨාපි මාණව බලවා
සබ්බබ්බොති එත් බලවාති බලසමපනෙතා; සබ්බබ්බොති සබ්බ
බ්බොති; අපසංකපිතෙතාති අතිවෙත්ත අදුක්ඛන; දුබ්බලො හි සබ්බ
බ්බොති සබ්බං බ්බොතිනෙතාපි න සන්තොති වතස්සො දිසා සරෙන
විඤ්ඤාපෙත්තුං නාස්සසබ්බසද්දං සබ්බතො එරති¹³ බලවතො පන
විජාතකො¹⁴ ගොති තස්මා බලවාති ආහ; මෙතනාස වෙතො
විමුතතිස්සාති¹⁵ එත් මෙතනාසාති¹⁶ වුත්තෙ උපවාසෙපි අපපතාපි
වට්ඨති; වෙතොවිමුතතිස්සාති වුත්තෙ පන අපපතාව වට්ඨති; සං
පමාණකතං කමමතති පමාණකතං කමමං නාම කාමාවචරං වුච්චති;
අපපමාණකතං කමමං නාම රූපාවචරං,¹⁷ තෙසුපි ඉධ බුතවිතාර
කමමඤ්ඤාදි අධිපෙතං තං හි පමාණං අතික්කමිතා ඔදිස්සක

1. ථෙපසි h

2. පක්ඛිපනෙතවාති h

3. ජාතවද්දොති B. S

4. අසුඤ්ඤා B. S.

5. ගාමිමග්ගා S

සමනතාම මග්ගා R.

6. ජාතවද්දොති B. S.

7. අවසට්ඨිතතතති B. S.

තාවදෙව අවසට්ඨිතතතති h.

අපසංකපිතතති S

8. අගං. ඔනු S.

9. දඤ්ඤාවං B.

10. දඤ්ඤාවං B.

11. තත්ථවති B. S.

12. මාරුච්චිතාදිතං B.

13. එරි B. S.

14. විජාතකාං S. විජාතකො R

15. වෙතො විමුතතිස්ස S.

මෙතනාති වුත්තෙ

16. මෙතනාති S

17. රූපාරූපාවචරං B.

අනෙදිසන¹ දිසාචරණවසෙන වසෙත්තා කතතතා අපමාණ
තතති² වුවෙහි; නි නං නත්තාවසිසනති³ නි නත්තාව වුවෙහි නි
නාමාවචරකමං තසමි රුපාවචරකමෙව⁴ න මිහියති න තිව්සති;
සීං වුත්තං ගොති තං⁵ නාමාවචරකමං තසා රුපාවචරකමිසා⁶
අනතරං ලග්ගිතුං වා සංතුං වා රුපාරුපාවචරකමං ඵරිතීං පරිසා
දිසිතීං අත්තනො මිනාසං ගගෙතීං පච්චිතාතු.⁷ න සපෙකකාති අච
මො රුපාරුපාවචරකමෙව⁸ නාමාවචරං මගොසො වීය පරිත්තං.⁹
උදකං ඵරිතීං පරිසාදිසිතීං අත්තනො මිනාසං ගගෙතීං තිව්සති,
තසා වීපාකං පච්චිතාතිතීං සගමෙව බ්‍රහ්මානං සගව්‍යතං.¹⁰ උපතෙ
තීති; සෙසං සබ්බජ්ඣ උත්තානමෙවොති.

සුභ සුභතං නවමං.

2. 5. 10.

ඵවමෙම සුභතති සගාරවසුත්තං;¹¹ තත්ථ මණ්ඩල සාපෙසා නි
ඵවං නාමනෙ ගාමනෙ,¹² අභිපසස්සන්තාති අවෙච්චපසාදවසෙන¹³
පසන්නා, සා කීර සොතාපන්නා අරියසාමිකා භාරද්වාර්ගොත්තසා
බ්‍රාහ්මණස්ස හරියා, සො බ්‍රාහ්මණො පුබ්බ¹⁴ කාලෙතතාලං බ්‍රාහ්ම
ණෙ තිමනෙත්තා, තෙනං සක්කාරං කපෙත්ති; ඉමං පන බ්‍රාහ්මණිං
ඝරං ආනෙත්තා අතිරුපාය මහාකුලාය බ්‍රාහ්මණියා විත්තං කොපෙත්තුං
අසපෙකකානෙත්තා බ්‍රාහ්මණානං සක්කාරං කාතුං කාසකති, අච නං
බ්‍රාහ්මණො දිව්සිදිව්සිතීනෙ තසිදුති තිං බ්‍රාහ්මණලද්ධිකො ඵකාහමපි¹⁵
බ්‍රාහ්මණානං සක්කාරං න කපෙත්ති තිප්පිලෙතති, සො ඝරං ආගන්තො
බ්‍රාහ්මණියා තමත්ථං ආපෙත්තො සවෙ ගොති ඵකදිවසං බ්‍රිමං රක්ඛි
තුං සකකුණෙත්තාසි බ්‍රාහ්මණානං ඵකදිවසං තික්ඛං දපෙත්තානති
ආන, තුග්ගං පෙත්තාධමමං රුච්චතකට්ඨානෙදුති¹⁶ තිං බ්‍රාහ්මණ පෙති
තිං මග්ගං ඵත්තාති, සො බ්‍රාහ්මණ තිමනෙත්තො අපෙසාදකං¹⁷ පායා
සං පවාපෙත්තා ඝරං පුඤ්ජාපෙත්තා¹⁸ ආසනාති පඤ්ඤාපෙත්තා¹⁹

1. මධිසන අනෙදිසන B.

2. අපමාණතතති B. S

3. තත්තාවසිසනති 1.

4. රුපාරුපාවචර කමෙව B
න මිහියති B

5. ගොති B

6. රුපාරුපාවචරකමිසා B.

7. පච්චිතාතුං වා B

8. රුපාරුපාවචර කමෙවමෙව S

9. පරිත්ත B

10. බ්‍රාහ්මණත්තං b

11. සගාරව සුත්ත S.

පඤ්ඤා ලී සාපෙසා S

12. ගාමෙ B. S.

13. අවෙච්චපසාදෙත්ත S.

14. පුබ්බව B S.

15. ඵත්තතං කාලමපි B. ඵකමපි S

16. රුච්චතකට්ඨානෙ B. S.

17. අපෙසාදක S.

18. ඤාද්ධි සුත්තාපෙත්තා B.

මඤ්ඤාපෙත්තා S

19. පඤ්ඤාපෙත්තා S

බ්‍රාහ්මණෝ නිසීදපෙයි, බ්‍රාහ්මණී මාහාසාවකා නිවාසෙති, කවච්ඡං ගහෙති,¹ පරිවිසනාති දසානණ්ණකෙ² පක්ඛලිති,³ බ්‍රාහ්මණෝ පරිවිසාමිති සඤ්ඤාමපි⁴ අකච්ඡා අසෙවනවසෙන සහසා සඤ්ඤාමෙව අනුස්සරිති, උදනං උදනෙයි, බ්‍රාහ්මණා උදනං සුච්ඡා උගතො පක්ඛිනො එස සමණස්ස ගොතමස්ස සහායො නාස්ස දේයාධිමං ගණ්ඨස්සා මාති කුපිතා ගොජනාති ඡෙධ්ධිති, තික්ඛමිංසු, බ්‍රාහ්මණො නනුපථ මඤ්ඤාම වං අවමං අපේකදිවසං මුඛං රතෙකය්‍යාසීති එත්තකතොතො ඛිරඤ්ඤා තණ්හුලාදිති ව තාසිතාතිති අභිවිඤ්ඤා පවසං උපගතො එවමෙව පතායං වසලි⁵ යස්මිං වා තස්මිං වා තස්ස මුණ්ඩකස්ස සමණකස්ස වණ්ණං භාසති, ඉදති ත්‍යාගං වසලි තස්ස සඤ්ඤාමො වාදං අරුපෙස්සාමිති අත, අථ නං බ්‍රාහ්මණී ගවජ තිං බ්‍රාහ්මණ⁶ ගතො පි වෙදිස්සාසීති⁷ වච්ඡා ත්‍යාගං නං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි⁸ සද්දෙවතො ලොකෙ-පෙ-වාදං අරුපෙස්සාති⁹ සො සඤ්ඤාම උපසඛකමිති:-

කිංසු කිච්ඡා,¹⁰ සුඛං සෙති කිංසු කිච්ඡා,¹⁰ න සොවති
කිස්සස්ස එකං¹¹ ධම්මස්ස වධං රෙවෙයි ගොතමාති.

පඤ්ඤා පුච්ඡි, සඤ්ඤා,¹²:-

කොධං කිච්ඡා,¹³ සුඛං සෙති කොධං කිච්ඡා,¹³ න සොවති
කොධස්ස විසමුලස්ස¹⁴ මධුරග්ගස්ස බ්‍රාහ්මණ
වධං අරියං පසංඝනාති තං හි කිච්ඡා,¹⁵ න සොවතිති.

පඤ්ඤා කපේසි, සො පබ්බජිති, අරහත්තං පතොතා, තස්සෙව කතිට්ඨාතා අකෙකාසකභාරථාපො නාම, භාතා මෙ පබ්බජිතොති සුච්ඡා භගවතාං උපසඛකමිති, අකෙකාසිති, භගවතා විනිතො පබ්බජිති, අරහත්තං පතොතා, අපරෙ තස්ස කතිට්ඨා අසුඤ්ඤා භාරථාපො¹⁶ නාම, සොපි භගවතාං උපසඛකමිති, පඤ්ඤා පුච්ඡිති, විස්සජ්ජනං¹⁷ සුච්ඡා පබ්බජිති, අරහත්තං පතොතා, තස්ස¹⁸ කතිට්ඨා පිඛලභාභාරථාපො¹⁹ නාම, සො පඤ්ඤා පුච්ඡිති, පඤ්ඤා²⁰ ව්‍යාකරණ පරිගොස්සාන පබ්බජිති, අරහත්තං පතොතා, සඛාරපො²¹ මාන

1. ගණ්ඨිති: L.

2. දුස්සකණ්ණකෙ B. S.

3. පක්ඛලිති: B. S.

බ්‍රාහ්මණ ගණ. S

4. සඤ්ඤාම. L.

5. වසලි b.

6. ගවජො. බ්‍රාහ්මණ ගවජො.

බ්‍රාහ්මණ S.

7. වෙදිස්සාමිති S. B

වෙදිස්සාමිති S

8. පස්සාමිති h.

9. අරුපො B. b.

10. ජෙති: B. සච්ඡා S.

11. කිස්ස එකස්ස B.

12. අත. B

13. විසමුලස්ස B.

14. සුඤ්ඤාභාරථාපො B. S.

15. විසජ්ජනං B. S.

16. අපරෙ තස්ස b.

17. පිංගුලක භාරථාපො L

භාරථාපො පිංගුලකාරථාපො b. S.

18. පඤ්ඤා. R. පඤ්ඤා S.

19. සඛාරපො S.

මොති අයං තෙසං සබ්බකතිටොඨා තස්මිං දිවසෙ බ්‍රාහ්මණෙහි සද්ධිං එකතතගෙහ නිසිනො; අවතුනා වාති අවබ්බිභුතා¹ අමඛගල භුතා² යෙව; පරාතුනා වාති³ විනාසප්පත්තායෙව; විප්පමානා නාති විප්පමානෙසු; සිලසෙසුන නති සිලසෙව සෙසුනෙව න ජානාසි; දිට්ඨබ්බමොතිසෙසුනෙව සාපාරම්පස නතාති දිට්ඨබ්බමෙව⁴ ඉමස්මිසෙසුනෙව අතතායෙව අභිජාතිතා මොසිතා⁵ මොසානං හුත්වා පාරම්සබ්බාතං⁶ සබ්බබ්මානං පාරතුනා තිබ්බානප්පත්තා⁷ මගනති වතා ආදිබ්බතවරියං පටිජානනති අපෙඨා; ආදිබ්බතවරියනති බ්‍රහ්මවරියස්ස ආදි භුතා⁸ උපපාදකා⁹ ජානකාති එවං පටිජානනති වුත්තං හොති. භාකති තතකයාති; විමංසිති විමංසකො පසුසෙවාරං වරුපෙත්වා එවං වාදි; ගොසානමස්මිති තෙසං සමමාසමුද්ධානං අගමස්මි අසෙසු තරො; අට්ඨිතවතාති අට්ඨිතපදස්ස¹⁰ පධානපදෙන සද්ධිං සබ්බකො තථා සපුරිසපදස්ස

ඉදං හි වුත්තං හොති හොතො ගොතමස්ස අට්ඨිතපධානං වත¹¹ අහොසි සපුරිසපධානං වත¹² අහොසිති.

අත්ථ¹³ ගදමාති පුද්ගලාසමානොති ඉදං මාණවො සමමාසමුද්ධො අජාතනොව පකාසෙසිති¹⁴ සසෙසුනෙව අත; එවං සනෙතති තුමනාකං අජාතනසාවෙ සනෙත; තුවස්ස¹⁵ මුසා හොතිති තුමනාකං කථා අඵලා තිප්ඵලා හොති, එවං මානවො භගවන්තං මුසාවාදෙන නිගණ්ණති නාම; මිසෙසුනෙව පුරිසෙහොති¹⁶ පුරිසෙහො මහසෙසුන; ත්වං පත¹⁷ අවිසෙසුනාය මයා වසාකතමපි න ජානාසිති දීපෙති.

1. අවතුනාවාති b.

8. බ්‍රාහ්මවරියස්ස ආදිභුතං.

2. අවබ්බිභුතා B, S.

බ්‍රහ්මවරියස්ස ආදිභුතං B.

අමමඛගල භුතා B.

9. උපපාදකා S, ජානකාති b, S.

3. පරාතුනාවාති B

10. අට්ඨිතවතනති b.

විනාසං පත්තායෙව B, S

11. අට්ඨිතවතනති අට්ඨිත පදං අස්ස B.

4. පාරම්පපත්තාති S.

12. අට්ඨිත පධානං තව S.

දිට්ඨබ්බමෙව අතිසෙසුනෙව B.

පධානවත B.

5. මොසිතං B, S

13. අසි b.

මොසානං හුත්වා b S.

14. අජාතනොව වත. b

6. පාරම්සබ්බාතං b.

පතසෙසිති S.

පාරම්සංඛාත S.

15. තුවස්ස S.

7. පාරතුනා තිබ්බානං පත්තා b.

16. මිසෙසුනෙව පුරිසෙහො b.

පාරම්භුතං නිබ්බානං පත්තා S.

17. තං පත b.

උච්ච¹ සමමනනති උච්චන සද්දෙන සමමා පානවං මනා²
ලොභසමං අපථි³ දෙවාති සුසුදරකාපි හි දෙවා නාම භොනති,⁴
දෙවා පන අභිදෙවා⁵ නාම, දෙවා නාම⁶ ලොභෙ දෙවො දෙවීනි
ලභ්භානාමෙහි මනුසෙසහි අධිකාති අපේථා; ථෙසං සබ්බස්මි උත්තාන
මෙවාති.

සඤ්ඤා⁷ උප්පාදානං දසමං.

නිව්භිතො⁷ පඤ්ඤාමො වගෙනා.

ඉති පපඤ්ඤාසුදනියා මජ්ඣිමනිකායට්ඨකථාය

මජ්ඣිමපණ්ණාසක වණ්ණනා

නිව්භිතො.

1. උච්චන B S

2. සමමනං පානවං B. S.

4. දෙවානාම භොනති

දෙවිසො නාම

භොනති B. S.

4. දෙවාපන අභිදෙවා b

5. දෙවාපන අභිදෙවානාම S.

දෙවාපන අභිදෙවානාම b

6. සඤ්ඤා S.

7. භවිසිතො b.

(TRIPITAKA PUBLICATIONS)

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY
1.	Petavatthu Aṭṭhakathā	Siri Dhammaramatissa Nayaka Thero & Acarya Pandit Mapalagama Candajoti Thero
	Second Edition	Welivitiye Pandit Sorata Thero
2.	Thera-Gāthāṭṭhakathā, 1st Part	Suriyagoda Sumangala Thero & Weboda Sangharatana Thero
3.	Theri-Gāthāṭṭhakathā	Bihalpola Siri Dewarakkhita Nayaka Thero
4.	Digha Nikāya aṭṭhakathā, 1st Part	Heyyantuduwe Dhammakitti Siri Dewamitta Nayaka Maha Thero
5.	Dhammapadaṭṭhakathā, 1st Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Maha Thero
6.	Udānaṭṭhakathā Second Edition	Bihalpola Siri Dewarakkhita Nayaka Thero, Welivitiye Pandit Sorata Thero & Pandit Palannoruwe Vimaladhamma Thero
7.	Suttanipāṭaṭṭhakathā Second Edition	Suriyagoda Sumangala Thero & Pandit Mapalagama Candajoti Thero Acharya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
8.	Visuddhimaggatṭhakathā	Pemunuwe Buddhadatta Maha Thero
9.	Nettipakaraṇatṭhakathā	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
10.	Mahāniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
11.	Khuddakapāṭhaṭṭhakathā	Acarya Pandit Welipitiye Dewananda Nayaka Thero
12.	Buddhawamsatṭhakathā	Pandit Yagirala Paññananda Nayaka Maha Thero
13.	Dhammapadaṭṭhakathā, 2nd Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Maha Thero
14.	Cūḷaniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
15.	Anguttara Nikāyaṭṭhakathā, 1st Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
16.	Samyuttanikāyaṭṭhakathā, 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
17.	Vimānavatthu Aṭṭhakathā	M. Siri Siddhattha Nayaka Maha Thero & Acarya Morontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero

(TRIPITAKA PUBLICATIONS)

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY
18.	Thera-Gāthapāṭhakathā, 2nd Part	Rerukane Ariyañāna Thero
19.	Dīgha Nikāyaṭṭhakathā, 2nd Part	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
20.	Jātakapāṭhakathā, 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
21.	Paṭisambhida Maggaṭ- ṭhakathā	M. Dhammakitti Siri Jinaratana Nayaka Maha Thero, M. Siri Anomadassi Nayaka Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
22.	Samyutta Nikāyaṭṭha- kathā, 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
23.	Itivuttakapāṭhakathā	Acarya Norontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero
24.	Jātakapāṭhakathā, 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
25.	Sutta Sanghapāṭhakathā	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
26.	Caḷyāpiṭakapāṭhakathā	Acarya Kukulnape Siri Dewarakkhita Thero
27.	Catubbhārawarāṭṭhakathā	Pandit Doranegoda Nanaseṇa Thero
28.	Samantapāsādikā Vinayaṭṭhakathā, 1st Part	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
29.	Apadānaṭṭhakathā	Welivitiye Pandit Sorata Thero
30.	Mātikapāṭhakathā	Siri Saddhammakitti Karandana Jinaratana Maha Thero
31.	Samyutta Nikāyaṭṭha- kathā, 3rd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
32.	Jātakapāṭhakathā, 3rd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
33.	Anguttara Nikāyaṭṭha- kathā, 2nd Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
34.	Vibhaṅgaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Siri Paññananda Nayaka Maha Thero
35.	Majjhima Nikāyaṭṭha- kathā, 1st Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
36.	Jātakapāṭhakathā 4th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
37.	Jātakapāṭhakathā 5th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
38.	Paccappakaranapāṭha kathā, 1st Part	Rerukane Ariyañāna Thero

(TRIPITAKA PUBLICATIONS)

Vol. No	NAME OF BOOK	EDITED BY
39.	Jatakatthakathā, 6th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
40.	Pancappakaraṇaṭṭha- kathā, 2nd Part	Acarya Rerukane Candavimala Thero
41.	Jatakatthakathā 7th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
42.	Dhammasaṅganiṭṭha- karaṇaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Pañṇananda Nayaka Maha Thero
43.	Apadānaṭṭhakathā, 2nd Part	Pandit Walagedara Somaloka Tissa Thero
44.	Majjhima Nikāyaṭṭha- kathā, 2nd Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
45.	Samantapāsādikā Vinayaṭṭhakathā, 2nd Part	Weliwitiye Pemaratana Thero
46.	Samantapāsādikā Vinayaṭṭhakathā 3rd Part	Weliwitiye Sorata Nayaka Thero
47.	Majjhimanikāyaṭṭha Kathā 3rd Part	Dhammakitti Siri Pañṇasara Nayaka Maha Thero